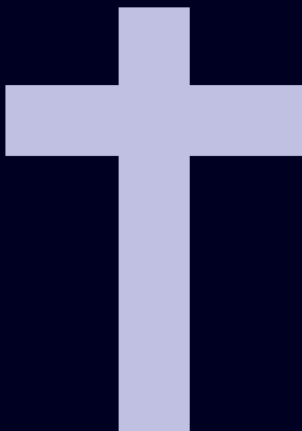

Ja ua ra 'da'yo
cohi bi gomi Oja
yø ja'i

New Testament in Otomi, Tenango (MX:otn:Otomi, Tenango)

Ja ua ra 'da'yo cohi bi gomi Oja yø ja'i

New Testament in Otomi, Tenango (MX:otn:Otomi, Tenango)

copyright © 1975 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Otomi, Tenango

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Otomí, Tenango [otn], Mexico

Copyright Information

© 1975, Wycliffe Bible Translators, Inc.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Otomi, Tenango

© 1975, Wycliffe Bible Translators, Inc.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-30

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files dated 29 Jan 2022
dd38228d-a3b1-5d0f-91ce-4040e165ce0f

Contents

Ra Mateo	1
Ra Marcos	60
Ra Lucas	97
Ra Xuua	155
Hechos	200
Romanos	252
1 Corintios	276
2 Corintios	301
Gálatas	317
Efesios	326
Filipenses	334
Colosenses	340
1 Tesalonicenses	346
2 Tesalonicenses	351
1 ra Timoteo	354
2 ra Timoteo	361
Ra Tito	366
Ra Filemón	369
Hebreos	371
Ra Santiago	390
1 ra Bεdu	396
2 ra Bεdu	402
1 ra Xuua	406
2 ra Xuua	412
3 ra Xuua	413
Ra Judas	414
Apocalipsis	416

Ra Mateo

Nuna ra Mateo, ja ua yø hya bi 'yo't'i ngue te bi 'yøtra Jesucristo.

Ja ua ra lista ngue yø thuhū ya yø mboxita ra Jesucristo.

¹ Ja ua ra lista ngue yø mboxita ra Jesucristo, guehna ra mbom'meto na ngue ra David. Ra David, ra mbom'meto na ngue ra Abraham.

² Ra Abraham, ra papá na ngue ra Isaac. Ra Isaac, ra papá na ngue ra Jacob. Ra Jacob, ra papá na ngue ra Judá co 'nɛ'ɥ mǐ'da yø n'yohɥ. ³ Ra Judá, ra papá na ngue ra Fares 'nɛhrá Zara. Nu ra mamá ya yonc'ɛǐ ya, nǐ hū ngue ra Tamar. Ra Fares, ra papá na ngue ra Esrom. Ra Esrom, ra papá na ngue ra Aram.

⁴ Ra Aram, ra papá na ngue ra Aminadab. Ra Aminadab, ra papá na ngue ra Naasón. Ra Naasón, ra papá na ngue ra Salmón. ⁵ Ra Salmón, ra papá na ngue ra Booz. Nu ra mamá na ra Booz nǐ hū ngue ra Rahab. Ra Booz, ra papá na ngue ra Obed. Nu ra mamá na ra Obed, nǐ hū ngue ra Rut. Ra Obed, ra papá na ngue ra Isai. ⁶ Ra Isai, ra papá na ngue ra dast'abi David. Ra David, ra papá na ngue ra Salomón. Nu ra mamá na ra Salomón, gue'a ra 'danxū mará xisu ndu ra Urias, bi nthatui ra David.

⁷ Ra Salomón, ra papá na ngue ra Roboam. Ra Roboam, ra papá na ngue ra Abías. Ra Abías, ra papá na ngue ra Asa. ⁸ Ra Asa, ra papá na ngue ra Josafat. Ra Josafat, ra papá na ngue ra Joram. Ra Joram, ra papá na ngue ra Uzías. ⁹ Ra Uzías, ra papá na ngue ra Jotam. Ra Jotam, ra papá na ngue ra Acáz. Ra Acáz, ra papá na ngue ra Ezequías. ¹⁰ Ra Ezequías, ra papá na ngue ra Manasés. Ra Manasés, ra papá na ngue ra Amón. Ra Amón, ra papá na ngue ra Josías. ¹¹ Ra Josías, ra papá na ngue ra Jeconías co 'nɛhmǐ'da yø n'yohɥ. Gue'a ra pa'a ngue yø judío bi ma məbɛnt'ǐ, bi ts'its'i j map'ɥ ja ra hǎi Babilonia.

¹² M'mefa p'ɥya ra Jeconías, ra papá na ngue ra Salatiel. Ra Salatiel, ra papá na ngue ra Zorobabel. ¹³ Ra Zorobabel, ra papá na ngue ra Abiud. Ra Abiud, ra papá na ngue ra Eliaquím. Ra Eliaquím, ra papá na ngue ra Azor. ¹⁴ Ra Azor, ra papá na ngue ra Sadoc. Ra Sadoc, ra papá na ngue ra Aquim. Ra Aquim, ra papá na ngue ra Eliud. ¹⁵ Ra Eliud, ra papá na ngue ra Eleazar. Ra Eleazar, ra papá na ngue ra Matán. Ra Matán, ra papá na ngue ra Jacob. ¹⁶ Ra Jacob, ra papá na ngue ra José, nuna rá damme ra Maya. Guehna ra Maya rá mamá ra Jesús. A nuna ra Jesús, nǐ hū ngue ra Cristo, guehna bá t'ɛts'ǐ ngue dǐ ndast'abi.

¹⁷ Janangue 'dɛ'má goho yø papá bi m'mui ngue bi m'mɥhyø basi, bá fudi ngue ra Abraham asta ra David. 'Dɛ'má goho yø papá bi m'mui, bá fudi ngue ra David asta gue'mø mǐ mbɛntyø judío ngue bi ts'ixpɥ ja ra hǎi Babilonia. Bá fɥ'ɥ yø pa'ɥ p'ɥya ngue bi m'məhmǐ 'dɛ'má goho yø papá asta gue'mø mǐ m'məhrá Cristo.

Ya bi mǐhrá Jesucristo.

¹⁸ Nuna bá njap'ɥ bá mǐhrá Jesucristo. Nuna ra Maya ya xǐ nhohra hya ngue dǐ nthatui ra José. Pɛ hante ngue da mɛ, ya mǐ hǎ rá basi. Pɛ ra Espiritu Santo'a bi japi ngue bi hya rá basi. ¹⁹ A nuna ra José, ya ja ngue da 'yøt'e ngue rá damme. Mǐ zǎ mǐ badǐ ngue ya hǎ rá basi ra Maya, bi ne ra José ngue xta 'yøt'e te mmamp'ɥ ja ra ley ngue xtǐ nxummǐ rá xisu. Pɛ hǐmbǐ nepe xta mbadǐ

xāngu yō jā'i te xtā 'yōt'e. ²⁰ Mēnte dī n'yomfēni te ja ngue dā 'yōrbaya, nu'mō mī n'ahā, bī nū n'na rā anxē Ojā 'mō mī n'ui. Bi 'yēmbi:

—Ague José rā mbom'meto'i rā David, oguī sū guī mme'a nī xisu rā Maya. Porque nu'a rā basī ha'a, gue'a rā Espiritu Santo bī japi bi hyā rā basī. ²¹ Nūnā rā Maya, dī m'mu'a n'na rā ts'ant'u 'nē gdi hutī ngue rā Jesús. Porque nūnā, guehna dā yanyō jā'i ja yō ts'oqui nā —bī 'yēmbi.

²² Ya bī nja gātho ya yō hyā ya para ngue dī nja'a te rā hyā bī bēnnabī rā pōngahya Ojā bī ma, bi 'yēna: ²³ “Nu'a n'na rā hmūte xisu dā hyā rā basī ngue drā ts'ant'u. Nu'mō bī m'mui, di hū ngue rā Emanuel”, bi 'yēna. A nūnā rā Emanuel i nne dā mā ngue ya 'daua di 'bēhmū Ojā.

²⁴ Mī nūnā n't'ahā rā José, bi 'yōt'e tengutho xi xihra anxē nūnā rā m'mēnhī Ojā. Bi zixra Maya p'uya ngue dī m'mūhmī. ²⁵ Pē hīmbi dādi mēnte rā pa bi hyā rā basī rā Maya. Mī zā mī m'mūhrā mūdi ts'ant'u rā Maya, nūnā rā José i hutī ngue rā Jesús.

2

Bī ma nthanne rā Jesús.

¹ Nup'u ja rā hnīnī Belén ngue rā hāi Judea, ja bī mīp'u rā Jesús. Guehya yō pa mī ndast'abi rā Herodes, gā madī manda'a rā xēquī'a. Nup'u ja rā danīhī Jerusalén bi zōp'u 'da yō n'yohū ngue ja yō mfađi ngue di xādi te gā 'yo yō sō, bi 'yēp'u ja n'na rā hāi nī bōxyadi. ² Bi 'yānnbūya, bi 'yēmbi:

—¿Harū 'būhra 'uene nu'a bī mīhya, nūnā rā dast'abi yō judio? Porque nup'u nī bōxyadi dā handāhe n'na rā dasō, gue'a rā hmēya'a ngue ya bī mī. A nūyā, nnā ēhē ga thannehe ya —bī 'yēna.

³ Nūnā rā dast'abi Herodes mī zā mī 'yōhna rā hyā nā, ya dā zāhrā n'yomfēni ngue sū. Dā guehyō mmēngu Jerusalén, gā bī nsū. ⁴ Nūnā rā dast'abi bi zonhī gātho'u yō hmū yō mmācja, dā guehyō xānnbate ngue rā ley. Bi 'yōrpa rā n't'ānnī ngue harū ja ngue dī mīhra Cristo nūnā bā ex Ojā ngue dī ndast'abi. ⁵ Nūya bi t'ōrpa rā n't'ānnī p'uya, bi 'yēmbra Herodes:

—Nup'u ja rā hnīnī Belén ngue rā hāi Judea ja dī mīp'u. Porque gue'a rā hyā bi 'yotrā pōngahya Ojā'a, bi 'yēna: ⁶ “Nup'u ja rā hnīnī Belén ngue rā hāi Judea, mān'na tate'a ngue gātho yō danīhī ja'a rā hāi'a. Porque ja dā pōmp'u n'na rā dast'abi nū'a dī mandagui'u mā jā'i ngue yō judío”.

⁷ A nūnā rā Herodes n't'aguītho bi zon'u yō n'yohū ōtra n't'ānnī, ēnā ngue padī te gā 'yo yō sō. Rā Herodes bi 'yānnī temā pa bā fadi bī nēquī rā sō. ⁸ Mī xifi hanja p'uya, nūnā rā Herodes bi 'yēmbi:

—Nī mähā Belén, bā homhmū rā 'uene astā gue'mō guā tīmhmū. Nu'mō guā tīmhmū p'uya, gdī 'yēhmī ua ngue guī xicjū njuani, n'namhmā ngue 'nēquī ga mma ngue gā ma thanne —bī 'yēmbi.

⁹ Nūya ngue n'yohū, mī 'yō'a rā hyā bi xihra dast'abi, bī ma. Nu'a rā sō xi hyandā m'meto' p'u nī bōxyadi, māhōmbi hyandī ngue bī ja rā sō p'u ha nī ma. Nup'u ja rā ngu 'būhra 'uene ja sōp'u rā thai rā sō, gue'a hantho'a. ¹⁰ Mī zā mī hyandī harū exā ja ngue dā zōnī, janjuani di johya. ¹¹ Mī zōmp'u ja rā ngu, bi yūt'ambo. Bī nū ngue 'būp'u rā 'uene connā Maya rā mamā. Gā bī ndant'yōhmū'u yō n'yohū ngue bi danne rā 'uene. Bi xūhyō 'benī ngue bi hyāhrā oro op'u, connā hoga bopo māhotho gā yūnī 'nē mān'na rā hoga bopo nī hū ngue rā mirra, gā bī unni.

¹² M'mefa p'uya, nu'mø mi n'ahya yø n'yohu, bi 'yut'a Oja ngue nu'mø bi mengui, ya hĩndi map'u ha 'bũhra Herodes. Sinoque n'nan'yo man'na ra 'yu di mengui.

Bi ts'ixra Jesús i map'u ja ra häi Egipto.

¹³ Mi ma ya yø n'yohu, nu'a n'na ra anxë Oja bi nu ra José 'mø mi n'aha ngue bi n'yëmbi:

—Damj nangui n'na zihmantho, gui sixra 'uene co 'nëhrá mamá. Gui 'dagui, i map'u ja ra häi Egipto. Ja bá m'mup'u asta gue'mø ga xi'i ngue guá pengui. Porque nuyá, ra Herodes da hyonna 'uene ngue da hyo —bi 'yëmbi.

¹⁴ Nxuitho'a ra ora'a, pe ra José n'na zihmantho bi nangui ngue bi zixra 'uene conná mamá. Bi ma, i ma Egipto. ¹⁵ Ja bá m'mup'u asta gue'mø mi du ra Herodes. Nguna bi nja para ngue di nja ya yø hya bi bennbabi rá pøngahya Oja da ma ngue bi 'yëna: “Ga ma si ma Ts'ant'u bi 'bũ'a Egipto”, bi 'yën'Oja.

Xangu yø 'uene bi thop'u ja ra hñinj Belén.

¹⁶ Mi bahra Herodes ngue nuya yø n'yohu bi nyai ngue honna 'uene ya hĩn'i mengbu ha 'bui, man'natho bi mbøcue p'uya. Bi menhyø soldado p'u ja ra hñinj Belén ngue bá ho yø ts'ant'u nu'u 'bũ'a nyo jeya panj gai. Gátho mathet'i ra hñinj Belén bi tho yø ts'ant'u. Porque yø n'yohu bi xifi ngue hĩngui tho'a nyo jeya xi madi bi nu ra sø. ¹⁷ Ra ndødummwi bi nja tengutho ra hya bi 'yotra pøngahya Jeremías, bi 'yëna: ¹⁸ “Nup'u ja ra hñinj Ramá bi t'ode ngue janjuani ngue ya dummwi n'na ra xisu, 'në zoni. Guehna ra Raquel i zoni ngue xi thopyø basi. 'Në hĩmbi ne xtĩ nhojpabi rá mmwi porque ya gá xi du yø basi”.

Nuna ra Jesús i ts'ixpu ja ra hñinj Nazaret.

¹⁹ Mi du ra Herodes, nup'u Egipto mambi 'bũhra José bi n'ui 'mø minxui ngue n'na rá anxë Oja bi 'yëmbi:

²⁰ —A nuyá, damj sixra ts'ant'u conná mamá, i map'u ja ra häi Israel. Porque ya bi du ra Herodes nuna mi nne xta hyo ra ts'ant'u ya —bi 'yëmbi.

²¹ Nuna ra José p'uya, bi zixra ts'ant'u conná mamá, bi ma i map'u ja ra häi Israel. ²² Pe mi 'yø p'uya ngue nuna ra Arquelao rá ts'ant'u ra Herodes, guehna mi ndast'abi p'u ja ra xequi mi nne xtĩ ma. Porque bi ponnbabi ndu rá papá. Ra José p'uya bi zu xtĩ map'u ja ra xequi ngue ra häi Judea madi manda na. Mahømbi n'ui ra José p'uya, bi sifi ngue di map'u ja ra häi Galilea.

²³ Mi zømp'u ja ra häi Galilea, bi m'mup'u ja ra hñinj Nazaret. Nguna bi 'yøt'e para ngue di nja ya yø hya xi manyø pøngahya Oja ngue bi 'yëna: “Nuná, di hutyø ja'i ngue ra mmengu Nazaret”.

3

Nuna ra Xuua bi 'yøtra nxixya bi xihyø ja'i ngue di nsä, da dø'mra Jesús bá ep'u.

¹ Nu'u yø pa'u p'uya, nuna ra Xuua mi øtra nxixya p'u ja ra häi Judea, mi dũ'mi bi xihra hya yø ja'i bi mpeti p'u ja ra dapo. ² Bi 'yëmbyo ja'i:

—Damj 'bã'ni mmũihũ, gui hychmu p'u ra nts'o gni 'yohu. Porque ya da guehyø pa jap'uya da 'yu Oja ngue di manda ua —bi 'yëmbi.

³ Nuna ra Xuua guehna bi manna pøngahya Isaías 'mø mi nua ngue bi 'yëna: “Da t'ode te da man'a n'na nc'ei da manna hya p'u ja ra dapo ngue da 'yëna: Damj nsähũ ya, porque ya bá ep'u ra Hmu, da 'yëmbyo ja'i”.

⁴ Nu rá he ra Xuua, gue'u yø xingu ra cameyo ntøt'e ngue ra ulu. Di ngut'a n'na ra xifani. Nu'a te si p'uya, yø mmácja t'axi mi sa. 'Në ra t'afi t'asa tĩmp'u

ja ra dapo mi si. ⁵ Xangu yø ja'i bi zøp'u 'bħhra Xuua ngue økra hya bi ma. Bi zøp'u yø ja'i bá nεxp'u ja ra hnini Jerusalén, gátho'u yø hnini ja'a ra häi Judea, gátho'u yø xεqui ngue ra dathe Jordán, gá bá εhyø ja'i. ⁶ Nuya yø ja'i bi ma ngue ja yø ts'oqui, guehya bi xixyabi ra Xuua p'u ja ra dathe Jordán.

⁷ Mi nu ra Xuua ngue mandøngu dyø judío 'bap'u ni 'yεhε di xixyabi. 'Bap'u yø fariseo, 'bap'u yø saduceo. Bi 'yεmbuya:

—Guí øthn tengutho øtyø c'εya ngue 'da'mø bá εp'u ra sibi. Xiya, ¿hague gni pahmu ngue bá εp'u ra ndate castigo di nja? ⁸ Damí 'yøthn ra nho, n'namhma di nεqui ngue ya gá hyehmu p'u ra nts'o. ⁹ Yo sä guí εna ngue ya hunte guí jahu ngue yø mbom'meto'ahn ra Abraham. Porque di xi'ahn ngue nuua ja yø do ja ua, da zä da 'yøt'Oja ngue da bøcua yø mbom'meto ra Abraham. ¹⁰ Guí øthn tengutho yø za hingui zädi, guí njathn p'uya. Pε ya ja ra acha da 'yεxyø za. Gátho yø za hingui nne di nzädi, da t'ets'i ngue da ma nt'udi. ¹¹ A nugui, majuaní ngue nuya yø ja'i i mma ngue da hyep'u ra nts'o, guehya dädi xixyabi connä dehe ya. Pε bá εp'u man'na da 'yøtra nxixya connä sibi 'mø bi ha'ahn ra ts'edi ra Espiritu Santo. Nuna, man'na tate na ngue nugä. ¿Haru gue gä sacä tengu na? ¹² Guehna da huanhyø ja'i na tengutho 'mø mahoqui ra trigo, n'nani ni ma yø xi. Ra trigo p'uya, mapeti ngue da 'bets'i. Nu'a rá xi p'uya, da t'up'u ja ra sibi hinjam'mø da huε'i.

Ra Xuua bi xixyabi ra Jesús.

¹³ Nuna ra Jesús bá nεxp'u ja ra häi Galilea, bi zøp'u ja ra dathe Jordán mi 'bħhra Xuua ngue bi xixyabi. ¹⁴ Pε ra Xuua hingui nne xtí xixyabi ra Jesús. Bi 'yεmbi:

—Nugä go dí nnegä ngue gui xixyagui, 'nε go gni 'yεhε ngue gä xixya'i ya —bi 'yεmbi.

¹⁵ Pε ra Jesús bi 'yεmbrä Xuua:

—Damí ne ngue gui xixyagui, porque jatho gä øt'ui'a te gä di manda Oja —bi 'yεmbi.

Janangue ra Xuua bi xixyabi ra Jesús. ¹⁶ Høntho bi nxixya ra Jesús, bi ma nenthe p'uya. Bi nu ngue bi cohra c'amahets'i. Nu'a ra Espiritu Santo, εntho n'na ra paloma p'u i hnu, ngue bi zøp'u ja ra ya ra Jesús. ¹⁷ Bi t'ø p'uya ngue bá nya Oja maya, bi 'yεna:

—Nuna 'bucua ya, guehna mä Ts'ant'u dädi mädi. A nuyá, janjuaní ngue ja gampähä connä guehna —bi 'yεna.

4

Ra zithu bi hyonnbí ha di 'yøtra ts'oqui ra Jesús.

¹ Ra Espiritu Santo bi zixpu bí ja ra dapo ra Jesús para ngue ja da sãmhya p'u ra zithu, da hyonnbí ha di mεstho ra hya di manda Oja. ² Mente nyote ma pa, ra pa ra xui himbi zi ra hmε. M'mefa p'uya, ya bi zä ngue mathoguitho tu manthuhü. ³ Ra zithu p'uya bi guarbu 'bħra Jesús. Bi hyonnbí ha di 'yøtra ts'oqui, bi 'yεmbi:

—Nu'mø ngue gue'e rá Ts'ant'u'i Oja, damí 'yøt'e ngue yø do janu da gohi di nthuhmε —bi 'yεmbi.

⁴ Mi dahra Jesús, bi 'yεmbrä zithu:

—Nup'u ja ra Macä Libro, nt'ot'i p'u ra hya ngue εna: “Nu ra ja'i hinda ne da 'yøde te mman'Oja, madague'a da zi ra hmε ra ja'i, pε ya hinda zä di m'mui”.

⁵ Ra zithu p'uya, bi zixpu ja ra macä danihni Jerusalén, bi ntøp'u ja rá 'bet'e ra njja. ⁶ Bi 'yεmbi:

—Nu'mø gue'e rá Ts'ant'u'i Oja ya, dami nsäcua ya. Porque nt'ot'i p'u ja ra Maca Libro ra hya ngue ɛna: “Nuna Oja, da pɛnhyø anxe ngue da mä'i. Da 'yøt'e ngue njanate gdi söt'a häi, n'namhma ngue hɪndi ɛn'nä ni gua yø do” —bi 'yɛmbi.

⁷ Mi dahra Jesús, bi 'yɛmbra zithu:

—Xquet'a nt'ot'i ra hya p'u ja ra Maca Libro ngue nuna Oja, hɪnjonda zännbi te da 'yøt'e para ngue da fadi ngue'mø majuani te mma ogue hɪn'na.

⁸ Ra zithu p'uya bi zixpu bi ja n'na ra danyuni. Bi japi ngue da hyandi gätho yø naciön i ja rá nguni nximhäi. 'Nɛ da hyandi te gä rá nho ga 'bui. ⁹ Bi 'yɛmbi: —Nu te gä gui handya, gä ga 'da'i ngue'mø gui ndantyøhmü gui thannegui —bi 'yɛmbi.

¹⁰ Pɛ ra Jesús bi 'yɛmbi:

—Dami 'uegue grá zithu. Porque nt'ot'i p'u ja ra Maca Libro ngue hont'a ra Hmu Oja ja ngue da ma nthanne, hɪnjom man'na.

¹¹ Nu'a ra zithu p'uya, bi zop'u ra Jesús, bi ma. Bá ɛhyø anxe p'uya ngue bi mäts'i.

Ya bi da'mra Jesús ngue bi manna hya p'u Galilea.

¹² Bi 'yɛhra pa ngue bi n'ofädi ra Xuua. Mi 'yøhra Jesús ngue ya ofädi, bi ma p'uya i mpa p'u ja ra häi Galilea. ¹³ Bá sop'u ra hɪni Nazaret, bi ma danɪ m'map'u ja ra hɪni Capernaum. Nuna ra hɪni na, ja jarbu ja ra nenzabi nup'u di ntøt'a häi ra Zabolón conna häi Neftalí. ¹⁴ Nguna ra hya bi nja para ngue di nja'a te ra hya bi 'yotra pøngahya Isaiás ngue bi 'yɛna: ¹⁵ “Nu'u yø mmɛngu p'u ja ra häi Zabolón, 'nɛ'u yø mmɛngu p'u ja ra häi Neftalí, guehya yø ja'i 'bap'u jonna nenzabi, 'nɛ'u rá m'map'u man'na nguadi rá ðathe Jordán, 'nɛp'u ja ra häi Galilea, ja jap'u n'na ra xɛqui ngue 'buhyø ja'i hɪngyø judío. ¹⁶ Nuya yø ja'i ya mi 'bɛ 'bɛxui, pɛ nuyá, ya bi nu xanho ra nyot'i ya. Guehya yø ja'i ɛntho ya xi du, pɛ nuyá, ya bi yorpabi rá nyot'i ya”, bi 'yɛna.

¹⁷ Ya bi da'mi bi xihra hya yø ja'i ra Jesús, bi 'yɛmbi:

—Dami 'bä'ni mmai ngue gui hyehma p'u ra nts'o gnɪ 'yohu. Ya da guehyø pa ja p'uya da 'yu Oja ngue di manda ua ya.

Ra Jesús bi zixi goho yø mahua, bi 'yøt'e ngue yø xädi.

¹⁸ Nup'u ja ra nenzabi Galilea, bi thop'u n'na pa ra Jesús. Ja bi dɪmp'u yoho yø mahua ngue di n'yohu. Nu'a n'na i Simu, 'nɛ xquet'a i Bedu. Nuna man'na, ra Andre. Nuya yonc'ɛi ya, mi ɛntyø xit'a p'u ja ra dehe ngue pahua. ¹⁹ Mi nu ra Jesús, bi 'yɛmbi:

—Ma ga mmähä n'yø. Ya hɪngyø hua gui theui ya, sinoque ga xän'ngui ha gdi theui yø ja'i ya —bi 'yɛmbi.

²⁰ 'Bexpi zop'u yø xit'a ngue bi mähä ra Jesús. ²¹ Mi thohmɪts'u nɪnguep'u p'uya, mañhømbi dɪmp'u mi yonc'ɛi di n'yohu ngue n'nat'a yø papá. Ra Jacobo 'nɛhra Xuua, guehya yø ts'ant'u ra Zebedeo. 'Dap'u mi ohu rá papá p'u ja ra barco ngue pøtyø xit'a. Ra Jesús bi xifi ngue da mähä. ²² Nuya ts'its'i, 'bexpi mähä ra Jesús, bi zop'u ja ra barco yø papá.

Nup'u ja ra häi Galilea ja bi mamp'u ra hya ra Jesús.

²³ Ra Jesús bi n'yo ndap'u bi zä gä ra häi Galilea. Nu'mø bi zømp'u ja yø nija di mpeti yø judío, xännbabi yø ja'i rá hya Oja. Xihyø ja'i ra hoga 'da'yo hya ngue ha di njap'u di zo rá 'yɛ Oja yø ja'i. 'Nɛ øthe yø ja'i di hyɛnni. Hont'a bi zä man'u hɛmbi yø ja'i, gä øthe. ²⁴ Gätho ra häi Siria bi n'yo ra hya te øtra Jesús. Janangue nup'u 'buhra Jesús bi ts'innbabi to gä xan'u, ndana bi zä man'u hɛmbi. Nu'u yø ja'i n'youi yø ts'onthi bi ts'innbi ngue øthe. Bi ts'innbabi yø ja'i di guxyø ts'i

'mò bi gù rā n'ù n'youi. Dā guehyò ja'ì tudyò gua bi ts'innbabi rā Jesús ngue dā 'yòthe. ²⁵ Nup'ù nì ma rā Jesús xandøngu yò ja'ì tenni. Bá nēxi'da yò ja'ì p'ù ja rā hāi Galilea. Bá nēxi'da yò ja'ì p'ù ja rā hāi Decápolis. Bá nēxi'da yò ja'ì p'ù ja rā hnini Jerusalén. Bá nēxi'da yò ja'ì p'ù ja rā hāi Judea. Bá nēxi'da yò ja'ì p'ù man'na nguadi rā dāthe Jordán.

5

Ra Jesús bi xännba ra hya yò ja'ì p'ù ja n'na ra nyuni.

¹ Bì nù rā Jesús ngue xandøngu yò ja'ì bi zòhò. Bì map'ù bí ja n'na rā nyuni, bi hyoni hapù dā mì. Nù'ù yò xādi p'ùya bì māspu hudi. ² Nuna rā Jesús bi dūmì bì xännba rā hya yò ja'ì. Bì 'yēmbì:

³ —Rā mmēnthì dī nthēui yò ja'ì nuya èntho hyoya, porque tīnyò mmūi ngue di 'bēhra nho. Porque guehya yò ja'ì dā zo rá 'yē Oja bí 'bū mahēts'ì ya.

⁴ Rā mmēnthì dī nthēui yò ja'ì tū yò mmūi. Porque Oja di hojpa'ì yò mmūi ya yò ja'ì ya.

⁵ Rā mmēnthì dī nthēui yò ja'ì hīndi 'yēxp'ù 'būhyò mmīc'ēiui. Porque guehya yò ja'ì dā gohmì rā hāi mā yat'ì ya.

⁶ Rā mmēnthì dī nthēui yò ja'ì nuya ho yò mmūi ngue honì ha di 'yòtra nho, tengutho 'mò di tumanthuhù di ja ndummūi ngue honì ha dī nsihmē. Porque dā māx Oja ngue dā zā dā 'yòt'e.

⁷ Rā mmēnthì dī nthēui yò ja'ì nuya dā 'yòtra mate ngue dā māxyò mmīc'ēiui. Porque guehya yò ja'ì ya dā 'yòrpa rā mate Oja ngue dā māt'sì.

⁸ Rā mmēnthì dī nthēui yò ja'ì ngue hīn temā nts'o so yò mmūi. Porque guehya yò ja'ì dā nù Oja ya.

⁹ Rā mmēnthì dī nthēui yò ja'ì nuya dā japi ngue dī nhojpa'ù dī nsūi. Porque guehya yò ja'ì dā gohi ngue yò basì Oja ya.

¹⁰ Rā mmēnthì dī nthēui yò ja'ì nuya dā zā rā n'ù dā ts'ūi ngue honì ha dī n'yo xanho. Porque guehya yò ja'ì dā zo rá 'yē Oja bí 'bū mahēts'ì ya.

¹¹ Rā mmēnthì guì nthēui 'mò bi ts'ūi ngue guì tēngahū. Dā ts'an'ahū, dā ts'an'nahū yò fehni. ¹² Dāmì johyahū 'mò ngue ngu'a bì nja, dī nja'ahū mpähā, porque xāngu nì nzābihū bì ja mahēts'ì. Ya quí pahmū ngue nù'ù yò pøngahya Oja xā m'mū'a m'met'o xquet'a bi ts'ūi.

Bi ma mā hyēqui rā hya te ja ngue dā n'yo yò xādi rā Cristo.

¹³ Nù rā ū, i ja rā 'bēfi ngue nù temā japi ya hīndi nts'onì. Guì njathū p'ù ua ja rā ximhāi ya, ngue guì 'būhmū ua, ya xòt'atho rā nts'o dā 'yòtyò ja'ì. Pē nù 'mò bì m'mēhrā ts'ēdi rā ū, ya hīnda zā to dā japi ngue xta n'ù mahøn'a. Ya hīnte di muii rā ū, dā t'ei, dā nēp'ù yò ja'ì.

¹⁴ Nù'a te gnì 'yohū ya, i nnudyò ja'ì 'būcua ja rā ximhāi. Gue'ahū, tengutho n'na rā nyot'ì di yorbū ja rā 'bexui, i nnutho gātho yò ja'ì. Gue'ahū, tengutho n'na rā hnini 'mò bi ja māxòts'e rā nyuni, i nnutho gātho yò ja'ì. ¹⁵ Nù'mò bì ma mā saquì n'na rā lámpara, hīnda thørbū ja rā huada, sinoque dā thøxp'ù ja rā nthøxanyot'ì n'namhmā ngue di yorpi gātho'ù 'bū ambo rā ngu. ¹⁶ Dāmì njathū p'ùya, dāmì nehū ngue dā nù yò ja'ì'a te rā nho guì øthū. Nù'mò bì nù yò ja'ì'a rā nho guì øthū p'ùya, yò ja'ì dā 'yēspabi nā nì Papāhū bí 'bū mahēts'ì.

Ra Jesús bi mā ngue xanho rá ley Oja.

¹⁷ A nuyá, 'yo guì èmhmū ngue dá ēhē gā hacā rā ley bi 'yotra Moisés, ogue gā hacā'ù yò hya bì nxännbate yò pøngahya Oja. Nù'a, hīn'na'a. Sinoque dá ēhē ngue nù'a te gāmā hya mmamp'ù ja rā ley, gā gue'a gā thogā'a. ¹⁸ Nugā majuanì te dí xi'ahū, mēnte ngue dí siguetho ja rā c'amahēts'ì 'nēhra hāi, nù'a

te gāma hya nt'ot'i p'ua ja ra ley, ni xinga n'na ra letra, ni xinga n'na ra punto di sā ngue da thaqui asta gue'mø bi nja gātho'a tema hya nt'ot'i. ¹⁹ Janangue nuyá, nu to bi zā ngue fεstho ra hya di manda ra ley, madague'a zits'utho, 'ne da ngu'a da xānnbabi mī'da yø ja'i ngue da mεstho ra hya, guehna ra ja'i ngue hinga εda hnu mansu p'ua mahεts'i na. Pε nu ra ja'i ngue da 'yøt'e te mmanna ley 'ne da ngu'a da xānnbabi mī'da yø ja'i ngue da 'yøt'e, guehna ra ja'i da hnu mansu p'ua mahεts'i na. ²⁰ Nugā dí xi'ahū ngue nu'mø guí nne di ncu'ahū p'ua di manda Oja, mā dātho nne ngue xtā ndønho te gdí n'yohū, ngue'a te ga 'yo yø xānnbate ngue ra ley 'ne'a te ga 'yo yø fariseo.

Hĩngui ho ngue to da nu man'ua rá cu.

²¹ Ya xcá 'yøhmū yø hya bi sānnbabi yø ndiua manjam'mø ngue bi t'εmbi: "Yo grá hyote. A nu ra ja'i ngue di nhote, jatho da thaspa ra güenda ngue da ma ra castigo", bi t'εmbi. ²² Pε nugā dí xi'ahū ngue nu ra ja'i da nu man'ua rá cu, jatho da thaspabi ra güenda. A nu ra ja'i ngue xihyø ts'omhya rá cu 'mø yāui, jatho ngue di mpeti yø ts'ut'abi da hyaspabi ra güenda. Nu to εmbi ngue ra ndonda rá cu, da ma ra nidu hapu di nzø.

²³ A nuyá, xi'mø guí mmap'ua ja ra altar ngue guá ørpaħu ra 'bøt'e Oja, 'ne ja da sop'ua ni mmui ngue hĩngui ho te xcá 'yørpā ni cuħu, ya hĩnguá øthū ra 'bøt'e. ²⁴ Sinoque bá sohnī 'bøt'eħu p'ua ja ra altar, guá pengui guí nhojpau i ni cu. Ja guá pengui gui dá ni 'bøt'eħu p'uya.

²⁵ Nu'mø bi ma mā yapī'ahū, nu'a di yap'ahū dami nhojpahū p'ua ja ra 'yu, n'namhū ngue hĩndi dá'ahū p'ua ja ra ts'ut'abi. Porque nu'mø ya bi ndá'ahū p'ua ja ra ts'ut'abi, ra ts'ut'abi di dá'ahū ra policia. Ra policia p'uya da zixahū fādi. ²⁶ Majuanī te dí xi'ahū, ngue nup'ua ja ra fādi, ya hĩnda zā guá pønthohū, guá pømhū astā gue'mø guá jut'i gātho ra mεnyu da ts'an'nahū.

Hĩngui ho di n'yots'om'māi ra ja'i.

²⁷ Ya xcá 'yøhmū ra hya bi sānnbabi yø ja'i ngue bi t'εmbi: "Yo grá 'yots'om'māi". ²⁸ Pε nugā dí xi'ahū ngue nu to hεta n'na ra xisu 'ne so rá mmui ngue di n'yots'om'māiui, ya sutho 'mø majuanī bi n'yots'om'māui ra xisu hεti.

²⁹ A nuyá, nu'mø guí εna ngue rá ts'oqui ni dá ngue ni n'yei p'ua guí øthū ra ts'oqui, dami hyahni dá, gui 'yei. Man'na xanho ngue di m'mε'a n'na ni dāhū, hĩnda gue'a ngue gā ni do'yohū da ma ra nidu. ³⁰ Nu'mø guí εna ngue rá ts'oqui ni 'ye ngue ni n'yei p'ua guí øthū ra ts'oqui, dami hyejni 'ye, gui 'yei yap'utho. Man'na xanho ngue di m'mε'a n'na ni 'yehū, hĩnda gue'a ngue gā ni do'yohū da ma ra nidu.

Hĩngui ho ngue da 'enyø xisu yø n'yohū.

³¹ Ya xcá 'yøhmū ya yø hya bi sānnbabi yø ja'i 'mø yø pa xā thogui ngue bi t'εmbi: "Nu to da ne da 'yenná xisu, i jatho da nangra sεcuā ngue ra nxuni".

³² Pε nugā dí xi'ahū ngue n'na ra xisu 'mø bi 'yenná ndø, nu'mø bi nthatui man'na ra n'yohū, ya ra ts'oqui øt'ui na da mε. Pε go rá ts'oqui na ra n'yohū bi 'yenná xisu ngue te di nja, porque hønðra xisu ngue ra 'yots'om'māi i sā ngue da t'ei.

'Yo to di εxā ntestigo yø ja'i.

³³ Ya xcá 'yøhmū ya yø hya bi sānnbabi yø ndiua 'mø yø pa xā thogui ngue bi t'εmbi: "Nu'mø guí εxhū ntestigo Oja ngue majuanī di nja'a ra hya guí mmāmhū, ya ja ts'editho ngue guí 'yøthū'a te ra hya gadi yarpa ni mmic'εhū ngue di nja". ³⁴ Pε nugā dí xi'ahū ngue 'yo guí εxhū ntestigo Oja p'ua guí yāhū ngue gdí hatra ts'edi ni hyahū. Nu te bi ja mahεts'i, 'yo guí εxhū ntestigo,

porque ja bí 'bap'ua Oja, entho go t'εxa ntestigo'a. ³⁵ 'Yo guí εxhu ntestigo ra häi, porque Oja di manda gä ra ximhäi, entho go t'εxa ntestigo'a. 'Yo guí εxhu ntestigo ra danihni Jerusalén, porque ja ra dast'abi p'ua Oja, entho go t'εxa ntestigo'a. ³⁶ 'Yo guí ena ngue da zä da t'oc'a ni ya 'mø himma juani te guí mmamhmu. Porque ni yahu, ni xinga n'na ni xtahu da zä guí 'yøthn ngue xtä nt'axi ogue xtä mpothi. ³⁷ A nu'mø guí nne guí mamhmu n'na ra hya, njuantho dami mamhmu ngue'mø da zä, ogue hindä zä. Porque ra ja'i ngue rä n'youi ra zithu, hingui t'εc'ei te mma, janangue ngue honi te εxa ntestigo.

'Yo to dadi cosra nts'o t'ørpe.

³⁸ Ya xcä 'yøhmua yø hya bi sännbabi yø ja'i 'mø yø pa xa thogui ngue bi t'εmbi: "Nu ra ja'i da hyamba rä dä rä mmic'eiui, xquet'a da thambabi rä dä. Nu ra ja'i da 'yøjpa yø ts'i rä mmic'eiui, xquet'a da t'øjpa yø ts'i". ³⁹ Pe nugä dí xi'ahu, ngue nu'a te ra nts'o øt'ahu n'na ra ja'i, 'yo gadi cospahu. Hante gue nu'mø to bi mep'a ni hmihua, dami unman'na nguadi ni hmi ngue da me mi. ⁴⁰ A nu'mø to guí tupi, 'ne di yap'a'i ngue ä'i ni pahni, co 'nehni tuhu dami unni. ⁴¹ Nu'mø to da 'yeñi guí fäxhu n'na kilómetro made ngue guí tupa rä 'beni, dami doblehu'a te xi'i guí fäxhu. ⁴² Nu'mø te'o da 'yä'ahu n'na ra cosa, dami unni. Nu'a te'o da mip'ahu n'na ra cosa, dami hmiti.

Nu to 'buhyo nsuiui jatho ngue di mađi.

⁴³ Ya xcä 'yøhmua yø hya bi sännbabi yø ja'i 'mø yø pa xa thogui ngue bi t'εmbi: "Dami mahni amigohu. A nu'ua su'ahu, 'yo gadi mahmu'a", bi t'εmbi. ⁴⁴ Pe nugä dí xi'ahu ngue dami mahni nsuihu. Dami 'yaphu Oja ngue di japi to san'ahu. Nu te'o gä nu man'ua'ahu, dami 'yøpahu ra nho. Dami marpahu Oja te'o ya mantso 'mø guí yahu. Marpahu Oja'ua hingui ho te øt'ahu. ⁴⁵ A nu'mø guí 'yøthua ya yø hya dí xi'ahu ya, ya di nequi ngue yø basi'ahu'a ni Papáhu bí 'bu mahets'i 'mø. Porque ra hyadi bi hoc'a Oja, hinga hønnbu 'buhyo hoja'i øtra nho, sinoque 'nep'ua 'buhyo ts'oc'ei øtra nho ra hyadi. Ra 'ye p'uya, hinga høndyo hoja'i 'ye p'ua yø huahi, sinoque 'nehyo ts'oc'ei 'ye p'ua yø huahi. ⁴⁶ A nu'mø ngue hont'ua to di ma'ahu gadi mahmu, indana ra nho di nequi ngue guí øthu 'mø? Conque asta yø nguthäi njap'ua. ⁴⁷ Xi'mø ngue hont'ua ni amigo gadi zenguhua, indana ra nho guí øthu 'mø? Porque xquet'a njap'ua yø ja'i hingui pa Oja. ⁴⁸ Nu ni Papáhu bí 'bu mahets'i, ma datho ngue xandønho te øt'e. Guí njathu p'uya, dami nehu ngue ma datho xtánho te guí 'yøthu.

6

Nu ra ja'i øtra nho, 'yo dadi 'yets'i.

¹ Nu'a te gä ra nho ja ngue guí 'yøthu, 'yo guí nnehu ngue hønnbu 'bui xangu yø ja'i da nu ha gdi 'yøthu ra nho. A nu'mø ngue ra n'yets'i gni 'yøthu ra nho p'ua ha 'buhyo ja'i, nu'a ni Papáhu bí 'bu mahets'i ya hin tema nzäbi di 'da'ahu. ² Janangue nuyá, nu'mø guí fäxhu yø ja'i nu'ua hyoya, 'yo guí nnehu ngue 'da di batyo ja'i te guí øthu. Porque ngu'a øt'i'da yø ja'i p'ua ja yø nija 'nep'ua ja yø caye, høntho nne ngue di 'yets'i ngue da nu yø ja'i'a ra nho øt'e. Pe majuaní te dí xi'ahu ngue nuyá yø ja'i njap'ua, nu'a gä nu manho yø ja'i te øt'e, ya hont'a yø nzäbi'a. ³ Pe nu'ahu, nu'mø guí fäxhu yø hyoya, nu te ja ngue guí 'yøthu, 'yo 'be guí xihni amigo gadi nsixui. ⁴ Nu'mø guí øthu ra 'bäxte, nt'aguitho dami 'yøthu. Nu'a ni Papáhu bí 'bu mahets'i i nnuitho te guí øthu, go da gut'ahu'a.

Ra Jesús bi xännbabi ha di mat'Oja yø ja'i.

⁵ A nu'mø ngue guí mmat'Ojahu, 'yo guí øthu tengutho øtyø ja'i ngue hingyø mmái ga 'yøt'a te øt'e. Di ho te ørbu ja yø nija ngue 'bái ha ga mmat'Oja. I nnepe ngue da nu gátho yø ja'i te øt'e. Da guerp'u ja yø caye i mmat'Oja p'u ni ma. Pe nugá majuani te dí xi'ahu ngue nu'a ga nnumanho yø ja'i te øt'e, ya hønt'a yø nzäbi'a. ⁶ Pe nu'ahu, nu'mø guí mmat'Ojahu, dami cut'ambo ni nguhu, tøtra goxthi, dami mat'Ojahu p'uya. A nuna Oja ni Papáhu, ja 'bap'u ha guí 'bahmu na, go nnu dra mhmam'Oja guí ørbu ja ni nguhu na, 'nε go da gut'ahu na.

⁷ Nu'mø gá mat'Ojahu, 'yo ja gadi 'yopthobi yø hya guí xihmu Oja. Porque ngu'a øtyø ja'i hingui pa Oja, i εna ngue nu'a ya'atho guí yahni, gue'a di 'yø Oja te xi'a. ⁸ Pe 'yogui øthu tengutho øt'u. Porque nuna Oja ni Papáhu, ya padi te gá guí homhmu hante ngue guí 'yápi te guí nnehu. ⁹ Janangue nu'mø gá mat'Ojahu, dami 'yεmhmμ: Ma Papá'ahu guí 'bu mahεts'i, dami 'yøt'e ngue da hnu mansu'i. ¹⁰ Bá εhe guí manda ua. Di nja'a te ni páhä ua ja ra ximhäi tengutho bí ja mahεts'i. ¹¹ Dami 'dacje ra hmε n'na pa ngu n'na pa. ¹² 'Nε dami punnga ma ts'oquihe, tengutho gáhe xquet'a dadi punnbahe to hingui ho te ørcáhe. ¹³ Dami fáxcáhe ngue hinga øt'áhe ra nts'o. Dami yanje ngue ra nts'o. Porque nu'i, gue'e gadi mmandase, jase ni ts'edi, guí tate para zantho. Da ngut'atho.

¹⁴ Nu'mø guí 'bai ngue guí punnbabi yø ja'i hingui ho te øt'ahu, nu'a ni Papáhu bí 'bu mahεts'i xquet'a di pun'na ni ts'oquihe 'mø. ¹⁵ Pe nu'mø hingui nne guí punnbabi ni mmic'εiui te øt'ahu, nu'a ni Papáhu bí 'bu mahεts'i xquet'a hĩndi pun'na ni ts'oquihe 'mø.

Ra Jesús bi xämbabi yø ja'i ha di 'yetyø mmái.

¹⁶ Nu'mø guí nne ngue guí 'yε'ni mmáihu, 'yo gadi hmi dummáihu tengutho øtyø ja'i ngue hingyø mmái ga 'yøt'a te øt'e. A nuyá, di hmi dummái 'mø øtyø mmái, i nne ngue da nu yø ja'i te øt'e. Pe majuani dí xi'ahu, nu'a ga nnu manho yø ja'i te øt'e, ya hønt'a yø nzäbi'a. ¹⁷ Pe nu'ahu, nu'mø guí ε'ni mmáihu, 'yo gadi hmi dummáihu, sinoque dami 'yejni yahu 'nε dami nxadähu. ¹⁸ 'Yo guí nnehu ngue di unna güenda yø ja'i ngue guí ε'ni mmáihu. Hĩnda hønt'a ni Papáhu padi ngue guí ε'ni mmáihu, go da gut'ahu na.

Dami ne ngue bí ja ni mmεtihu mahεts'i.

¹⁹ 'Yo guí nnehu ngue xøgue nma munts'itho'a te guí peshu ua ja ra ximhäi. Porque nu'a te guí peshu ua ja ra ximhäi, da zi yø zu'ε, ya di nts'oní. Ogue da be yø be. ²⁰ A nuyá, dami nehmu ngue nup'u mahεts'i, ja bí jap'u ra nho guí nthεhu, nu'a hĩnha di m'medi. Ya hĩnda zä da zi yø zu'ε, 'nε hĩnda zä da zønyø be ngue da be'ahu. ²¹ Nu'mø guí εmhmμ ngue bí ja mahεts'i'a ra nho tate di muui, hønnba da zo ni mmáihu p'u 'mø.

Ra Jesús bi hyεpa ra hya n'na ra nyot'i.

²² Nu'mø bi xogui xanho ni dāhu ya, ya guí hεthu xanho ra nyot'i i ja. Njarbætho ni n'yomfεnihu ya, nu'mø bi xogui xanho, ya guí pahmu ndana ra nho gdi n'yohu 'mø. ²³ Pe nu'mø hingui xogui xanho ni n'yomfεnihu, ya hĩmma juani guí pahmu ndana ra nho gdi n'yohu 'mø. Ya nsætho 'mø ngue ra ts'a'beχui p'u gni mähä, porque hingui xohni n'yomfεnihu ngue guí pahmu ndana ra nho.

Bi hyεcra hya ra Jesús ngue yoho yø hmu.

²⁴ Hingui sä ngue yoho yø hmu ra ja'i di m'mai. A nu'mø ngue yoho yø hmu di m'mai, n'na'a di mađi, n'na'a hĩndi mađi. N'na ra hmu da 'yørpe te di

manda, man'na rá hmu hinda 'yørpe te di manda. Gui njathu p'uya, hingui sä ngue mbø yoho p'u di ma ni mmaihü. Di ma ni mmaihü Oja, xindi ma ni mmaihü ra mgnyu.

Nuna Oja fä'yø ja'i ya o rá 'ye.

²⁵ Nügä di mma, nu'a te ja ngue gui sihu, ogue te ja ngue gui hyehu, 'yo gue'a mathoguitho ga ndu ni mmaihü'a. A nuyá, nu rá te ra ja'i, man'natho di muui ngue'a te da zi. Nu rá do'yo ra ja'i, man'natho di muui ngue'a te da hye. ²⁶ Ya gui nnuhu yø ts'int's'u 'yo maya, ngue hingui uahi, 'ne hingui xofogue te da mets'i. Pe nuna ni Papáhu bí 'bu mahets'i, go di unni te si yø ts'int's'u na. Goma gue'ahü ya, ngue hinda máxahü Oja, porque man'na xammadj'ahü ngue yø ts'int's'u. ²⁷ Xiya, xi rá ja'i tu rá mmái ngue hingui hets'i, çua da zä di nte man'na doyanj ngue'a ga nhet's'i?

²⁸ 'Yo di tu ni mmái te gui hyehu. Ya gui nnuhu yø døni bí ja dapo ngue hinda mpefi, ni xingui mpe, pe mahotho gui nequi. ²⁹ Di xi'ahü na ra hya na, ngue tengü ra dast'abi Salomón, mandønho drá he bi hye, pe hinha da zädi tengü ganho yø døni. ³⁰ Porque guesε Oja øt'e ngue mazihotho gui nequi yø døni bí ja dapo. Bí ja dapo ya, pe nijudi p'uya, di nzø p'u ja ra orno. Goma gue'ahü ngue hinda he'ahü Oja. Pe hingä εgui εc'eiü xanho ngue faxahü Oja. ³¹ Janangue nuyá, 'yo mathoguitho di tu ni mmaihü ngue sä gui 'yεmhü: "çTe 'be'a ga sihu ya, o gue te 'be'a ga hehu ya?" gui 'yεmhü. ³² Porque yø ja'i 'bucua ja ra ximhäi, hont'a te da zi 'ne'a te da hye ni ma yø mmái honi. Pe nu'ahü, nu'a ni Papáhu bí 'bu mahets'i, ya padj ngue gui homhmü gätho ya yø cosa ya. ³³ Janangue nuyá, ma datho dami hyoni ha gdi sohü rá 'ye Oja. Nuyá yø hyä di manda Oja, dami ja ndummi gui 'yøthü, n'namhmü ngue di 'da'i te gämä cosa gui homhmü. ³⁴ A nuyá, 'yo sä ma'dihi di tu ni mmaihü'a te ja ngue gui thohmü nijudi. Porque n'na ngu n'na yø pa ja te thohyø ja'i. Høntho ngue nu'a rá n'ü gui thohmü n'na pa ngu n'na pa dami hyoni ha gdi thohmü'a rá pa'a.

7

'Yo gui haspahü ra güenda te ga 'yo mi'da yø ja'i.

¹ 'Yo gui haspahü ra güenda te ør'mi'da yø ja'i, n'namhmü ngue hinda hyats'ahü ra güenda Oja te gui øthü. ² Porque da thats'ahü ra güenda tengutho gni haspahü ra güenda mi'da yø ja'i. Tengutho gui 'yøthü, xquet'a gue'a di nj'ahü'a. ³ çHanja yø ja'i ngue ja xangu yø ts'oqui, guehya nne da hyaspa ra güenda yø ja'i ngue ts'adyø ts'oqui ja ya? Tengutho 'mø gui xihni çu ngue oxra häi rá dä, pe nu'i p'uya, ra biga di o ni dä. ⁴ Ya hinda zä gui 'yεmni çu: "Ague n'yø, tø ga hahmi rá häi o ni dä", gui 'yεmbi. A nu'i p'uya, hin gadi unna güenda ngue ra biga oxni dä. ⁵ Ya hinni 'yup'ü te gui mma. 'Be dami hyahra biga o ni dä n'namhmü da zä gui hyamba rá häi o rá dä ni çu.

⁶ Nuna rá hya gui nnu manduxquihü, nu rá ja'i ngue mandønts'o drá mmái hinda zä gui xihmü rá hya. Porque n'na rá cosa xanduxqui, hingui sä di t'unyo fo'yo. Nu'mø bi ncuε rá fo'yo, da za'ahü. Ximmangu n'na rá cosa ngue mandø mma'diho, hingui sä di t'unyø ts'üdi, porque rá ts'üdi di 'da'mi, da ne'p'ü häi'a te gui unhnü.

Dami 'yäphu Oja te gui homhmü.

⁷ Nuna Oja di 'da'i te gui homhmü. Dami 'yäpi te gui nnehü. Nu te gui hyoni, gui tñi. Nu'mø gá jätära goxthi ngue gui nzohmü Oja, da xoc'ahü. ⁸ Porque nu rá ja'i ädi te nne, ma t'unni. Nu'a honi, i tñi. Nu'a di jätära goxthi, i sojpi.

⁹ Conque nu ra ja'i 'buhra basi, nu'mo bi 'yapra thuhme, hingui sa ra mmui ra ja'i ngue ra do di unna basi. ¹⁰ Ogue ra hua da 'yapra basi, hingra c'eya di unni. ¹¹ A nuya, i ja ni ts'oquihu, pe gui padi gui unna cosa nu'a xanho ni basihu. Man'natho'a ni Papahu bi 'bu mahets'i ngue xandonho te di 'da'ahu mo gui 'yaphu.

¹² Tengui gni ne ngue da maxahu yo ja'i, da ngu'a gui 'yothu, dami 'yorpahu ra 'baxte mi da yo ja'i. Ja ni gaxpu gatho yo hua nt'ot'i p'u ja ra ley, da gue'u yo hua bi 'yotyopongahya Oja.

Mahyeji ra hya n'na ra goxthi hingui xidi.

¹³ Mente gui 'buhmu ua ja ra ximhai, dami hyaxhu ra 'yu njuantho. A nuya, para ngue da za gui hyaxhu na ra 'yu na, dami c'athu p'u ja ra goxthi hingui xidi. Porque nuna ra 'yu ni ma nidu hingui nnu manhenni yo ja'i na, ngue xa nxidi ra goxthi 'ne xa nxidi ra 'yu. Pe mandongu dyo ja'i ni map'u. ¹⁴ Pe nu ra 'yu njuantho da hyaxra ja'i di nthui ra 'da'yo te, hingui xidi ra goxthi 'ne hingui xidi ra 'yu. Pe ziyohotho yo ja'i ni map'u.

Nu'a ga nho ra ndat'a ra za, gue'a di fadi tema za'a.

¹⁵ Dami mfahmu xandonho, nuya yo fehni xannbate da zop'u gui 'buhmu, da 'yena ngue mmambrá hya Oja. 'Yo di ha'ahu, porque maxots'itho di nequi ngue yo hoga n'yohu, pe nu te ga 'yo, ga ra nts'on'i orbu ni ma. ¹⁶ Nu'a te ga 'yo, gue'a gdi pahmu te'o'a. Tengutho p'u ja ra 'uini, gui pahmu ngue hinga ja di nzap'u yo uva. Ni xingyo igo di nzap'u ja yo 'uini. ¹⁷ Porque gui pahmu ngue n'na ra hoga za, ra hoga ndat'a zudi. Pe nu'a hingra hoga za, hingui ho yo ndat'a zudi. ¹⁸ Nu ra hoga za, hinga ja zap'u ra ndat'a hingui ho. Nu'a hingra hoga za, hinga ja zap'u ra hoga ndat'a. ¹⁹ Nu gatho yo za hingui ho yo ndat'a zudi da ma nt'ets'i ngue da t'udi. ²⁰ Janangué di xi'ahu ngue nu'a te ga 'yo ya yo fehni xannbate, gue'a gdi pahmu te'o'a.

Jatho gui 'yothu'a te ra pahā ni Hmuhu.

²¹ Nuya yo ja'i da 'yengui ngue drá Hmugui, hinga ga da yurbu ha di manda Oja. Nu'a majuaní ngue da yurbu di manda Oja, gue'u yo ja'i da 'yorpabi rá pahā ma Papá bi 'bu mahets'i. ²² Nu'mo bi zonna pa da thaspa ra güenda yo ja'i, xandongu yo ja'i da 'yengui: "Grá hmu, grá hmu. Xquet'a 'necáhe dá xicáhe yo ja'i te'o'i. 'Ne conni thuhu dá othegáhe yo ja'i mi n'youi yo ts'onthi. 'Ne conni thuhu dá ot'áhe xangu yo milagro", da 'yengui. ²³ Nu'mo dá thacá p'uya, ga embi: "Dami 'uemhmu ua di 'bucá, porque himma amigo'ahu. Porque hondra nts'o xqui n'yohu", ga embi.

Bi nhyepa ra hya yoho yo hyonnigu.

²⁴ Nu ra ja'i ode te gama hya di mmangá 'ne da 'yot'e te di xifi, guehna nná hyejpabi n'na ra n'yohu ngue ra njammui na, ngue ra mmundo p'u bi hyohrá ngu. ²⁵ Nu'mo bi nja ra 'ye, bi mo ra dathe, bi n'yo ra ndahi ngue bi nonhna ngu. Pe himbi dāgui, porque ra mmundo p'u hoxrá ngu. ²⁶ Pe nu ra ja'i ode te gama hya di mmangá, 'ne hinda 'yot'e te di xifi, guehna nná hyejpabi n'na ra n'yohu ngue hin'yu rá n'yomfeni na. Guep'u ja ra 'bomu dehe bi hyohrá ngu. ²⁷ Mi n'ye p'uya, bi mo ra dathe, bi n'yo ra ndahi ngue bi nonhna ngu. Bi xot'i, maxogue bi n'ueni.

²⁸ Mi juahya yo hya bi xannba yo ja'i ra Jesús, di 'yodyo ja'i ya yo hya bi xifi. ²⁹ Porque yo xannbate ngue ra ley hingui ya manzaqui mo xannbate, pe nuna ra Jesús ena nts'at'abitho mo xannbate, nu te mma ngue di nja gue'a di njahma'a.

8

Ra Jesús bi 'yøthe n'na ra n'yohu mi 'ya rá do'yo.

¹ Mambá ɛp'u bí ja ra nyuni mambi 'buhra Jesús, xangu yø ja'i bá n'youi.
² Bi guat'a n'na ra n'yohu mi hembra ts'o'ya p'uya. Bi ndantyøhmü p'u 'buhra Jesús, bi 'yembj:

—Ague grá hmu, nu'mø guí nne gui 'yørca ra mate gui 'yøthegui, nugá dí padj ngue dá zägui —bi 'yembj.

³ Ra Jesús bi dots'i conná 'ye, bi 'yembuya:

—Ahá, dí nne ga øthe'i. Da zä'i ya —bi 'yembj.

Høntho bi manna ra hya na, nuna ra därkehi mi 'ya rá do'yo, 'bexpi zä ha mi hembj. ⁴ Ra Jesús bi 'yembra n'yohu mi'ü:

—Nuyá, 'yo to gui xifi te dá øt'a'i ya. 'Be ni ma ya, sømp'u 'buhra mmäcja. Da nu ngue ya bi zä'i. Damí 'yøtra 'bøt'e tengutho bi manda ra Moisés ngue dá 'yøtyø ja'i 'mø bi zä ra 'ya hembj. Janangue dá badj gätho yø ja'i ngue ya bi zä'i.

Ra Jesús bi 'yøthebi rá hmiqúi n'na ra capita.

⁵ Nuna ra Jesús, mi zømp'u ja ra hñinj Capernaum. Bi ma bá äpra mate n'na ra capita. ⁶ Bi 'yembj:

—Ague grá hmu, nu'a n'na ra ts'ant'u di mpɛp'u ja ma ngu, sä ra ndate ngue tu gá rá do'yo —bi 'yembj.

⁷ Ra Jesús bi 'yembra n'yohu äpra mate:

—Ga mmagá p'u 'mø, ga ma øthegá —bi 'yembj.

⁸ Nu'a ra capita p'uya, mahømbi 'yembra Jesús:

—Pɛ ague grá hmu, 'yo gadi n'ani. Nugá himma nsä'be ngue gui carbua ja ma ngu. A nuyá, høntho damí manya ngue dá zä ra ts'ant'u dí xi'i, ya dí padj ngue dá zä ra n'u hembj. ⁹ Porque nugui xquet'a 'bui to 'bøt'o ngue di mandagui. A nugá p'uya, xquet'a dí si ma soldado dadj manda. Nu'mø dí xi'a n'na ra soldado ngue ha dá ma, i pap'u dí øt'i. Ogue ga embj: “Bi 'yɛcua”, ra soldado p'uya bá ɛp'u. Ogue ma hmiqúi, ga 'bøpi te dá mɛfi, ra hmiqúi øt'e te dí xifi.

¹⁰ Nuna ra Jesús mi 'yøde te xihra capita, di 'yøtho te sifi. Bi 'yembyø ja'i n'youi p'uya:

—Majuani dí xi'ahu ngue hñjonni judío di pøni ngue gdi tinnbá rá nt'ɛ'ɛi tengu ga 'yɛc'ɛigá na ra n'yohu na. ¹¹ Nugá dí xi'ahu ngue xangu yø ja'i hingyø judío dí bømp'u ni bøxyadi 'nɛp'u ni yuhra hyadi, ngue nup'u di manda Oja p'u mahets'i, 'dap'u di nsihmɛui ra Abraham, conná Isaac, conná Jacob. ¹² A nu'u yø ja'i mi jahma ngue xta nzo rá 'ye Oja 'nɛ himbi ne, dá t'emp'u thi ja ra 'bexui'u. Ja di nzomp'u 'nɛ ja di guxp'u yø ts'i'u.

¹³ Ra Jesús bi 'yembra capita mi nyau:

—Ni ma ni ngu ya. Nu'a ra hya gui ɛc'ɛi ngue dá zä ga øt'e, ya bi nja ya.

Ngü ra ora bi manna ra hya na, 'bexpi zä ra ts'ant'u mi'u.

Ra Jesús bi 'yøthebi rá to ra Bedu.

¹⁴ Ra Jesús bi map'u ja rá ngu ra Bedu. Nu'a rá to ra Bedu oxpu ja rá t'ots'i ngue mi hembra pa. ¹⁵ Ra Jesús bi bennba rá 'ye ra därkehi ngue bi gøts'i. 'Bexpi zä ra pa mi hembj. Nuna ra xisu p'uya, bi nangu ngue bi hojpi te dá zi yø ja'i.

Ra Jesús bi 'yøthe xangu yø därkehi.

¹⁶ Mi dhra nde p'uya, nup'u 'buhra Jesús, xangu yø ja'i n'youi yø ts'onthi bá ts'innbi ngue dá 'yøthe. Pɛ ra Jesús høntho dá ma ngue dá zä yø ja'i n'youi yø

ts'onthi, 'bexi sä. 'Dama 'dan'yo yø n'ü hembuyø ja'i, pε gä bi 'yøthe. ¹⁷Mi nja na ra hya na, ya bi nja'a te ra hya bi manna pøngahya Isaias ngue bi 'yεna: "Nu te gäma n'ü gmi hēmphu, gä bi hyaqui haru mi'ü", bi 'yεna.

Yonc'ei bi nyqui ra Jesús.

¹⁸Mi nu ra Jesús ngue mandøngu dyø ja'i di mäts'i. Bi xihyø xädi p'uya ngue bi mähä di ma man'na nguadi ra zabi. ¹⁹Nu'a n'na ra xännbate ngue ra ley bi guarbu 'bähra Jesús, bi 'yεmbi:

—Ague grá xännbate, nugä di nne ga mme haru gdí ma —bi 'yεmbi.

²⁰Ra Jesús bi 'yεmp'a yau:

—Yø haho ja yø 'bido haru säya. Yø ts'int'sü ja yø 'bafi haru säya. Pε ra N'yohu bi 'yε mahεts'i, hin'yü rá ngu haru di n'oxi.

²¹Pε nu'a n'na nc'ei rá xädi bi 'yεmbi:

—Ague grá hmu, dami 'dacra nt'edi ngue 'be da du ma papá, ga ägui, ya ga mε p'uya —bi 'yεmbi.

²²Mi dahra Jesús, bi 'yεmbi:

—Ma ga mmehma. Nu'ü yø ja'i entho ya xa ndu ngue hingui pa Oja, gue'ü da 'yähuyø mminduyui'ü.

Ra Jesús bi säyabi ra ndahi conyø funthe.

²³Nuna ra Jesús bi yarbu ja ra barco ngue bi ma, bi mähä yø xädi. ²⁴Pε nup'ü ja ra zabi, bi nanga n'na ra ndate ndahi. Nu'ü yø funthe nangui, so mbo ra barco mente atho ra Jesús. ²⁵Nu'ü yø xädi p'uya, bá äp'ü bi äha, bi 'yεmbi:

—Ague grá Hmu, dami yanje. Ya ja ngue da thunt'a mbonthe ra barco. Ya ga tuhü —bi 'yεmbi.

²⁶Ra Jesús bi 'yεmbuyø xädi:

—¿Hanja ngue gui sühu? ¿Ua hingui εc'ei ngue ga fäxahu? —bi 'yεmbi.

Mi nangra Jesús, bi hejpabi ra ndahi 'nεhyø funthe. Mi hejpi, 'bexpí nsäya.

²⁷Nu'ü yø xädi p'uya, di 'yøtho te bi nja. Di n'yεmbi n'na ngu n'na:

—¿Te'o ni n'yohu na n'yø? Asta ra ndahi 'nεhra dehe εc'ei 'mø bi zofu —di n'yεmbi.

Ra Jesús bi 'yøthe yonc'ei mi n'youi yø ts'onthi.

²⁸Mi zøm man'na nguadi ra zabi, ja ra häi ni hu ngue Gadara. Ja bi nthui p'ü ra Jesús yoho yø n'yohu mi n'youi yø ts'onthi. Pε mandønts'otho, xpí 'yεp'ü ja ra camposanto. Asta nts'utho to da thop'ü ja ra 'yu. ²⁹Mi nu ra Jesús, bi mahra mafi. Bi 'yεmbi:

—Ague Jesús, rá Ts'ant'ü'i Oja, ¿hanja ngue gadi nthint'ua di 'bucähe? Porque tobe hingui sønna pa ngue gui pεnngahe ra castigo —bi 'yεmbi.

³⁰Nup'ü yap'utho, mambi 'yop'ü n'na 'bui yø ts'üdi, ma 'yoní p'ü ngue sühme.

³¹Nu'ü yø ts'onthi bi 'yεmbra Jesús:

—Nu'mø gui nne ngue ga hεcähe ua ya yø n'yohu 'bucua, pε dami 'dacje ra nt'edi ngue ga cat'ähe yø mmüi yø ts'üdi bi 'yonu —bi 'yεmbi.

³²Ra Jesús bi unna nt'edi yø ts'onthi, bi 'yεmbi: —I mähä nu bi 'buhuyø ts'üdi 'mø.

Janangue nu'ü yø ts'onthi bi hyep'ü yø n'yohu mi n'youi, i ncarbja yø mmüi yø ts'üdi. Yø ts'üdi p'uya, bi gu ra 'dihí, bi nhyørbu ja ra zabi. Gä ja bi jarbu ra dehe.

³³Nu'ü mi fähuyø ts'üdi p'uya, bi nsu 'mø mi nu te bi nja. N'na 'dihitho bi map'ü bi ja ra hnini ngue bá ma te bi nja. Bi ma tengue xi thohuyø ts'üdi, 'nε bi ma tengue xi tho'ü yø n'yohu mi n'youi yø ts'onthi. ³⁴Nu'ü yø ja'i mambi

'bʰəp'ʰ ja ra hnini, gä bi ma ngue bi zomp'ʰ bi 'bʰəhrä Jesús. Mi zonyo ja'i p'ʰ 'bʰəhrä Jesús, bi xifi ngue da ma.

9

Ra Jesús bi 'yø'te ngue da fadi ngue ja rá ts'edi ngue di punnba yø ts'oqui yø ja'i.

¹ Ra Jesús bi yərba ja ra barco ngue da ma, di ma man'na nguadi ra zabi ha bi ja rá hnini. ² Mi zomp'ʰ ja ra hnini, bá thunnbabi n'na nc'ei bá oxrá fidi ngue tudyø gua. Mi nu ra Jesús te øtyø ja'i bá du ra dərquēhi, i padi ngue εc'ei yø ja'i ngue da zä da 'yøthe ra dərquēhi. Bi 'yembra dərquēhi p'ʰya:

—Ague ts'ant'ʰi, 'yo tu ni mməi, ya dá pun'na ni ts'oqui ya —bi 'yembj.

³ Nunä ra hya bi manna Jesús, mi 'yøhyø xänbäte ngue ra ley, bi mbøcue. Bi 'yemp'ʰ ja yø n'yomfēni: “Nunä ra n'yohə 'bʰəcua, thenmahya Oja na co nu'a ra hya i mma”. ⁴ Pē ra Jesús i patho te mbēnya yø n'yohə mbøcue, bi 'yembj:

—Nunä ra hya gä bēmhmə ya, hinga ja rá njap'ʰ na. ⁵ Nugä dá xihra n'yohə 'bʰəcua, dí embj: “Ya dá pun'na ni ts'oqui ya”. Pē nuyá, hindí nēquí xanho ngue'mø bi mpunnbi ogue hin'na. Pē nu'mø ga embj: “Damí nanguí, gui caxni fidi, gui mma”, ga embj, nu'mø ngue bi n'yo p'ʰya, ya gui pahmə xanho ngue ja mā ts'edi. ⁶ A nuyá, damí pahmə ya ngue ra N'yohə bí 'yē mahēts'i, ja rá ts'edi ua ja ra ximhäi ngue di punnba yø ts'oqui yø ja'i.

Bi 'yembra n'yohə xan'ʰ p'ʰya:

—Damí nanguí, caxni fidi, ni ma ni ngu.

⁷ Ra dərquēhi p'ʰya, bi nanguí, bi ma rá ngu. ⁸ Mi nu yø ja'i te bi nja, bi nsu yø ja'i. Pē εspabi Oja porque di nēquí ngue Oja di unna ts'edi te ø'na ra n'yohə na.

Ra Jesús bi zixra Mateo, da 'yø'te ngue rá xädi.

⁹ Mi ma ra Jesús, ni nthop'ʰ ja rá oficina n'na ra n'yohə ni hu ngue ra Mateo, nuna jamba ra mēnyu yø ja'i ja te pä. Mi nu ra Jesús, bi 'yembj:

—Ma ga mme n'yø, ga øt'e ngue mā xädi'i —bi 'yembj.

Ra Mateo p'ʰya, bi zop'ʰ rá oficina ngue bi mē ra Jesús.

Nuya yø ja'i t'embj ja yø ts'oqui, 'dap'ʰ sihmēui ra Jesús.

¹⁰ Man'na ra pa p'ʰya, nunä ra Jesús bi mē yø xädi p'ʰ ja rá ngu ra Mateo ngue da nsihmē. Xangu yø nguthäi 'bʰəp'ʰ, co 'nē hmi'da yø ja'i t'embj ngue ja yø ts'oqui, gä 'dap'ʰ sihmēui ra Jesús. ¹¹ Yø fariseo p'ʰya mi nu te øtra Jesús, bi 'yørpabi ra nt'änni'ʰ yø xädi, bi 'yembj:

—¿Hanja ni xänbätehmə ngue 'dap'ʰ sihmēhmə yø nguthäi co 'nēhyə mi'da yø ja'i ja xangu yø ts'oqui? —bi 'yembj.

¹² Mi 'yøhra Jesús te sipyø xädi, bi 'yemp'ʰ di yahní:

—Nuya yø ja'i di hyēnni, guehya ni 'yēhra 'yøthe ya. Pē yø ja'i xanzaqui, hinga gue'ʰ ni 'yē'ʰ. ¹³ Damí xāhmə te ni bōnyø hya nt'ot'i p'ʰ ja ra Maca Libro ngue εna: “Dí nnegä ngue di nja ni nhuēcatehmə, porque guehna man'natho di muui na ngue yø 'bøt'e guí ørcəhmə”, εn'Oja. A nugä, dá ehē ngue gue'ʰ yø ja'i ja yø ts'oqui ga xifi da hyēp'ʰ ja nts'o ga 'yo, hinga gue'ʰ yø ja'i εna ngue ya 'yo xanho dá ehē ga nzofo —bi 'yembj.

Bi manna Jesús hanja ngue hingui etyø mməi yø xädi.

¹⁴ Nu'ʰ yø xädi ra Xuua bi guarbə 'bähra Jesús. Bi 'yembj:

—¿Hanja ni xädi ngue hingui etyø mməi? Conque nugähe 'nēhyø fariseo εmmēi dí e'mə mməigähe —bi 'yembj.

15 Ra Jesús bi 'yɛmbya yaui:

—Nu'u yø ja'i ts'ofò ngue da nu ra nthati, hingui 'bu ndummui ngue da 'yetyø mmui mente 'dap'u 'buhmu ra novio. Njarbutho ma xädigä ya, hingui etyø mmui ngue 'daua di n'yo'be. Pe bá ep'u ra pa ngue da zigagui ma nsai'be. Nu'a ra pa'a p'uya, mfaði ngue da zä da 'yetyø mmui ya ma xädi m'ø.

16 Nuna ra 'da'yo hyä dí xämbate, n'nan'yo na ngue ra nyogui xädi. Tengutho n'na ra 'da'yo ulu, hinda zä di 'bøtra ze'ulu. Porque ra 'da'yo ulu di ngants'i, ya man'na di nts'onna ze'ulu. 17 Tengutho ra 'da'yo vino hingui sä da sirbu ja ra zexfanj ngue da zedi. Porque ra 'da'yo vino da xetra zexfanj 'mø da sit'i, ja di m'mep'u p'uya. Janangue ra 'da'yo vino, ra 'da'yo xifanj da sit'i n'namhma ngue gä yoho händi m'medi.

N'na ra n'yohu bi zixra Jesús ngue da øthebi rá t'ixu.

18 Mente ra Jesús bi xihyø ja'i ya yø hyä ya, bi zø'a n'na ra n'yohu 'bet'o ngue yø judío. Bi ndantyøhmui p'u 'bähra Jesús, bi 'yembj:

—Nu ma t'ixu exa ja bi du, pe nu m'ø guí mma, gui japni 'ye p'u ja rá do'yo, mahøndi m'mui.

19 Ra Jesús bi nangbu mi hudi, bi me'a sits'i. Bi mähä yø xadi.

20 Mente ni 'yo ra Jesús, nuna n'na ra xisu ya n'ne'ma yonjeya mi hembra m'mäcji, bi guarbu ja rá xutha ra Jesús ngue bi därpa rá nyani rá he. 21 I en'a mbo rá mmui: “Nu'mø ga thärpabi rá he ra Jesús, da zägu”, bi 'yena. 22 Mi dädi, 'bexpi 'bätra Jesús ngue bi hyetra xisu. Bi 'yembuya:

—Ague t'ixu, da hyu ni mmui. Ya bi zä'i ngue gä 'yec'eigui ngue da zä'i commä ts'edi —bi 'yembj.

'Bexque'a bi zä ra n'u mi hembra xisu.

23 Mi zømp'u ja rá ngu ra n'yohu na ra Jesús, bi nu ngue 'bup'u yø me'bida. Di yänni yø ja'i 'bup'u ngue zoni. 24 Ra Jesús bi 'yembyø ja'i:

—Damj pømhmu ua. Nuna ra hmute 'bæua, hingui tu na, i atho na —bi 'yembj.

Pe nuya yø ja'i yaui ra Jesús, i thentho, porque padj ngue ya xi du ra hmute.

25 Mi bøn'athi gätho yø ja'i p'uya, ra Jesús bi thop'u brä 'benna hmute. Bi benna rá 'ye ra hmute bi gats'i. Ra hmute p'uya bi bennaate, bi nangui. 26 Nu te bi 'yøtra Jesús, bi n'yo ra hyä ndap'u bi zä'a ra xequi'a.

Ra Jesús bi 'yøthe yoho yø xädä.

27 Mambá ep'u ja ra ngu na ra Jesús, nup'u ja ra 'yu bi denni yoho yø xädä. Ni mafi, bi 'yembj:

—Ague rá mbom'meto'i ra David, damj hugga'be.

28 Mi yarbu ja rá ngu ra Jesús, bi guatyø xädä. Ra Jesús bi 'yembj:

—¿Ua guí ec'eiu ngue da zä ga øt'a na te guí xicui ya?

Yø xädä p'uya bi 'yembj:

—Ahá grä Hmu, dí ec'ei'be ngue da zä gui 'yøt'e —bi 'yembj.

29 Bi macyø 'ye ra Jesús ngue bi därpa yø dä yø xädä. Bi 'yembj:

—Ngue guí ec'eiu ngue da zä ga øthe'au, da zä'au ya.

30 Nu'u yø xädä p'uya 'bexpi nzø yø dä. Pe ra Jesús di hejpi ngue hinte da ma, bi 'yembj:

—Man'nan'yo mi 'yøt'e ngue guí mma'mmi te dá øt'au ya —bi 'yembj.

31 Pe nuya mayø xädä, høntho bi nhyehmi ra Jesús, to bi zä xifi te xi 'yørpabi ra Jesús.

Ra Jesús bi 'yøthe n'na ra gone.

³² Høntho bi ma ya mayø xädä, bi zø hmi'da yø ja'i p'u ha 'bähra Jesús, bá zinnbabi n'na ra n'yohu di gonebi ra ts'onthi. ³³ Nuna ra Jesús bi japa ts'onthi ngue bi hyep'u ra ja'i n'youi. Bi zä bi nya ra gone. Pe yø ja'i bi nu te bi nja, di 'yøthe, di n'yembj:

—Nuna te dá nuha bi nja ya, mēnte yø pa xa thogui hñjongui pøni ngue da ngu'a da 'yøt'ua ja ra häi Israél.

³⁴ Pe yø fariseo bi 'yēna:

—Nuna ra n'yohu 'bucua, i øthe yø ja'i n'youi yø ts'onthi, porque gue'a ra zithu yø hmu yø ts'onthi i fäts'i te øt'e —bi 'yēna.

Ra Jesús di huēcyø ja'i.

³⁵ Nuna ra Jesús bi n'yo ndap'u bi zä yø hñini. Nup'u ja yø hñini søni, xännbabi rá hya Oja yø ja'i di mpeti p'u ja yø nija yø judío. I xihyø ja'i ra hoga 'da'yo hya ngue ha di njap'u di zo rá 'yē Oja yø ja'i. Yø ja'i 'dama' dan'yo man'u hēmbj, pe gä bi 'yøthe ra Jesús. ³⁶ Nu mø bi nu ngue xangu yø ja'i di mpeti p'u ha søni, emmē di huēquī. Porque yø ja'i 'bu ndummāi, hñguī padj te dá 'yøt'e. Æntho yø de'yo 'mø hñinjo'o to dá mädi. ³⁷ Pe ra Jesús bi 'yēmbyo xädi:

—Majuani di xi'ahu, ngue xangu ra 'befi i ja, pe yø mēfi zi yohotho 'bui.

³⁸ Janangue nuyá, nuna Oja rá mmeti ra 'befi, damj 'yāphu ngue da mēnhyo mēfi p'u ja rá 'befi.

10

Ra Jesús bi 'yēxi 'dema yoho yø xädi.

¹ Ra Jesús bi zo'u 'de'ma yoho yø xädi ya xi huanhñi. Bi unna ts'edi ngue da 'yøthe yø ja'i n'youi yø ts'onthi, da gue'u yø ja'i hēmbj n'na mā 'dan'yo mā n'u, da 'yøthe. ² Ja ua yø thuhu ya 'de'ma yonc'ēi yø representante ra Jesús. Rá mēdi rá thuhu ra Simu, nu'a i nhuta m'mēfa ngue ra Bēdu. Ra Andre nuna rá n'yohu ra Bēdu. Ra Jacobo, 'nehra Xuua, guehya yø ts'ant'u ra Zebedeo ya. ³ Ra Lipe. Ra Bartolomé. Ra Toma. Ra Mateo nuna ra ngathäi. Ra Jacobo nuna rá ts'ant'u ra Alfeo. Ra Lebeo nuna ja man'na ra thuhu ngue ra Tadeo. ⁴ Ra Simu nuna n'youi ra partido ngue ra cananista. 'Nehra Judas Iscariote nuna bi dá ra Jesús.

Bi xi'u 'de'ma yoho yø xädi ra Jesús ngue da ma da xännba ra hya yø ja'i.

⁵ Nuya 'de'ma yoho yø xädi ra Jesús, bi 'yet'i ngue da manna hya. Rá mēdi bi 'yēmbj:

—Yo gñi mähä p'u ja rá m'mahyø ja'i hñgyø judío. 'Nē 'yo guī cāthu p'u ja yø hñini ja'a ra ra häi Samaria. ⁶ Sinoque i mähä p'u 'buhyø judío. Porque yø judío tengutho yø de'yo ngue xa m'mēdi. ⁷ Guī xihmu yø ja'i p'u gdi mähä ngue nuna Oja bi 'bu mahēts'i, ya dá guehyø pa jap'u da 'yudi ngue di manda ua ya. ⁸ Damj 'yøthehu yø ja'i di hyēnni. Guī 'yøthu ngue di bēnnate yø ánima. Guī 'yøthehu yø ja'i 'ya yø do'yo. Guī 'yøthehu yø ja'i n'youi yø ts'onthi. Nuna ra ts'edi ga 'da'ahu, hñte dá jap'ahu. Janangue nuyá, nu yø ja'i guī 'yøthehu, 'yo te guī jambahu.

⁹ Yo guī haxhu ra mēnyu ngue ra oro ogue ra 'taxi ogue ra cobre. ¹⁰ Yo temä lega guī caxhu. O guī caxni mponihu. 'Yo guī caxhu mi'da yø thixfanj ogue yø tōhø. Porque rá mēfi Oja jatho ngue di t'unñi te dá zi.

¹¹ Nu mø gä sømhmu p'u ja n'na ra dāñihñi ogue ja n'na ra t'unñi, damj hyomhmu n'na ra n'yohu nu'a hñumanho p'u ja rá hñini, damj 'yāphu ra nt'ēdi ngue di 'da'ahu ra ts'äya. Ja damj nsäyahu p'u ja rá ngu'a, asta gue'mø guä ēhmu. ¹² Nu mø gä cāthu mbo ra ngu, guī 'yēmhmū: "Oja di japyø ja'i 'bucua".

¹³ Nu'mø da nu manho'ahũ yø ja'ĩ 'bøp'ũ ja ra ngu, ya di tocabi na ra nzengua guí xihmũ 'mø. Pɛ nu'mø ngue hĩngui nnu manho'ahũ, nu'a ra nzengua guí xihmũ, ya hĩndĩ tocabi. ¹⁴ Nu'mø ngue hĩmbi hnu manho'ahũ p'ũ ja n'na ra hĩnĩnĩ ogue ja n'na ra ngu hĩndĩ n'na'ahũ ra ts'aya 'nɛ hĩnda ne da 'yøhyø ja'ĩ na ra hya guí xihmũ, nĩ mãhã p'ũya, pømhmũ p'ũ ja ra hĩnĩnĩ ogue ja ra ngu. Damĩ huamhmra fonthãĩ dĩ n'youi nĩ mbonguahũ. ¹⁵ Majuanĩ dĩ xi'ahũ ngue nu'mø ra pa danĩ hyaspa ra güenda Oja ya yø ja'ĩ dĩ ja'ahũ p'ũ, man'na xangu ra castigo da thohya, ngue'a te ra castigo da tho'ũ yø ja'ĩ mĩ 'bøp'ũ ja ra hĩnĩnĩ Sodoma 'nɛp'ũ ja ra hĩnĩnĩ Gomorra.

Bi xihyø xãdi ra Jesús ngue da zã ra n'ũ da ts'ũ.

¹⁶ A nuyã, ga pɛn'nahũ p'ũ ha 'bũhyø ts'oc'ɛj, ngue nts'utho, tengutho yø dɛ'yo 'mø bi zømp'ũ 'bũhyø zate. Pɛ damĩ 'yøt'e ngue gyø njammũhũ, guí mfãhmũ, tengutho guí mfãhyø c'ɛya. Pɛ 'yo to guí sũhmũ, guí 'yøthũ tengutho yø paloma ngue hĩngyø nequisũ. ¹⁷ Damĩ mfãhmũ p'ũ 'bũhyø ja'ĩ. Porque yø ja'ĩ da zixahũ fãdi. Nup'ũ ja yø nija yø ja'ĩ da mɛp'ahũ. ¹⁸ Dĩ dã'ahũ p'ũ 'bũhyø ts'ut'abi 'nɛp'ũ 'bũhyø gobierno. Dĩ 'ahũ yø ja'ĩ ngue guí ɛc'ɛigahũ. Nu'mø ngue ya gdĩ 'bũhmũ p'ũ ha 'bũhyø ts'ut'abi, ngu'ũ yø judío, ngu'ũ hĩngyø judío, gã da zã da 'yøhnã ra hoga 'da'yo hya guí xihmũ. ¹⁹ Nu'mø bi jo'ahũ, 'yo sã dĩ tũ nĩ mmũhũ'a te ra hya ja ngue guí xihmũ ra ts'ut'abi. Nu'a ra ora guí dã nĩ hyahũ p'ũ ja ra ts'ut'abi, Oja dĩ 'da'ahũ ra hya ja ngue guí mmamhmũ. ²⁰ Porque ra Espiritu Santo dĩ bɛn'nahũ ra hya guí xihmũ ra ts'ut'abi. Hĩngnĩ n'yomfɛnɛse guí jɛcra hya guí mmamhmũ.

²¹ Nu yø n'yohũ ɛc'ɛigui, dĩ yapɛe yø n'yohũ hĩngui ɛc'ɛigui ngue da tho. Yø papã, nu'mø bi 'yɛc'ɛigui yø basi, dĩ dã yø basi ngue da tho. Yø basi p'ũya, nu'mø bi 'yɛc'ɛigui yø papã, dĩ dã yø papã ngue da tho. ²² Hønnbũ bi zã da zũ'ahũ yø ja'ĩ ngue guí ɛc'ɛigahũ. Pɛ nu ra ja'ĩ da zeti hangũ ra n'ũ da thogui, guehnã dĩ nyannã te na. ²³ Nu'mø bã ju'ahũ n'na ra hĩnĩnĩ, damĩ 'dagui gdĩ mãhã man'na ra hĩnĩnĩ. Pɛ nugã dĩ xi'ahũ, tobe hĩn gadi tãti gadi 'yomhmũ ra hya p'ũ ha 'bũhyø judío 'mø mĩ zønnã pa da hyaspa ra güenda yø ja'ĩ ra N'yohũ bi 'yɛ mãhɛts'i.

²⁴ Nu ra xãdi, 'yo dĩ ɛnã ngue hĩnda thogui tengutho thohrã xãnnbate. Xi mmangu ra hmĩqui, 'yo dĩ ɛnã ngue hĩnda thogui tengutho thohrã hmũ. ²⁵ Nu ra xãdi, dĩ m'mãĩ ngue ra conforme, ngue da thogui tengutho da thohrã xãnnbate. Ra hmĩqui p'ũya, dĩ m'mãĩ ngue ra conforme, ngue da thogui tengutho da thohrã hmũ. Nu'mø ngue bi nu man'ugã yø ja'ĩ, guí huqui ngue drã zithu, goma gue'ahũ hĩnda nu mman'ũ'ahũ yø ja'ĩ ngue guí tɛnnghã.

Ra Jesús bi ma ndana ja ngue da ts'ũ.

²⁶ Janangue nuyã yø ja'ĩ sũ'ahũ, 'yo guí sũhũ ya. Nu te gãmã hya njo'mĩ, siempre da famhũya. ²⁷ Nuyã yø hyã dĩ xi'asɛhũ, damĩ xihmũ gãtho yø ja'ĩ. Nuyã yø hyã dĩ hut'atho nĩ guhũ, i nt'øde ra hyã gã ra hĩnĩnĩ. ²⁸ Yo guí sũhũ da ne da hyo'ahũ. Porque nu'mø bi hyo'ahũ, nu ra te ya hĩnda zã te da japi. Nunã Oja, ja rá ts'edi ngue dĩ juat'a nĩ dõ'yohũ 'nɛ nĩ tehũ p'ũ ja ra nĩdu, guehnã damĩ sũhũ nã.

²⁹ Nu'mø bi 'bã yoho yø ts'int'sũ, hõnda n'na ra xanĩ mã t'ũnĩ. Pɛ hĩnga n'na dĩ m'mɛ'ũ yø ts'int'sũ mɛnte ngue hĩndĩ unã nt'ɛdĩ nĩ Papãhũ.

³⁰ Janjuanĩ ngue fãxahũ Oja. Conque astã nĩ xtahũ i m'mede n'na ngu n'na.

³¹ Janangue 'yo guí sũhũ yø ja'ĩ. Porque man'na xammadĩ'ahũ ngue yø ts'int'sũ, madague'a ngue yø mmũndotho'ũ.

Ra Jesús bi xihyø xädi ngue hinda gomp'u ha 'b'hyø mmic'eiui.

³² Nu to gätho da mamp'u 'b'hyø ja'i ngue εc'eiui, xquet'a ga mmangä p'u 'b'hma Papá bí 'bu mahets'i ngue dadi n'amigo'be ra ja'i. ³³ Pe nu te'o da gongä p'u 'b'hyø ja'i, da ma ngue hingui εc'eiui, xquet'a ga mmangä p'u ha bí 'b'hma Papá mahets'i ngue hin dadi n'amigo'be ra ja'i da gongui.

Nup'u ha t'εc'ei ra Jesús, bi ma ngue di nja ra sai.

³⁴ 'Yo guí εmhm'u ngue dá εcä ua ja ra ximhäi ngue hin tema n'u guí sähu. Nu'á, hin'na'a. Sinoque di nja ra sai. ³⁵ Dá εcä ua ngue di nja'a di ns'hyø ja'i. Ra ts'unt'u di ns'hm'i ra papá. Ra hmute di ns'hm'i ra mamá. Ra ts'ihue di ns'hm'i rá cá. ³⁶ Nu'u yø ns'uiui ra ja'i da 'yεc'eiui, gue'u 'b'p'u ja rá ngu da zui.

³⁷ A nuyá, nu ra ja'i ngue ma datho di mahrá papá, di mahrá mamá, ngue nugui, guehna ra ja'i ya hingrá nsäui da denngui. A nu ra ja'i ngue ma datho di mahrá ts'ant'u, di mahrá t'ixu ngue nugui, guehna ra ja'i ya hingrá nsäui da denngui. ³⁸ Nu ra ja'i hingui nne da denngui ngue su da tho, guehna ra ja'i ya hingrá nsäui da denngui. ³⁹ Nu ra ja'i da gohrá mm'ui ngue su da tho, guehna ra ja'i di m'mehrá te na. Pe nu ra ja'i hinha ga gohrá mm'ui ma da tho, guehna ra ja'i di nyanná te na.

Oja da gutyø ja'i'a te ra nho xa 'yøt'e.

⁴⁰ Nu ra ja'i da 'yøt'ah'u masu, guehna ra ja'i tengutho 'mø go di ørcagui masu na. Nu ra ja'i da 'yørcagui masu, tengutho 'mø go di ørpabi masu'a to bá penngui. ⁴¹ Nu ra ja'i ørpa masu n'na rá pøngahya Oja porque pahra ja'i ngue gue'a rá m'menhni Oja, di t'unná nzäbi ra ja'i tengutho rá nzäbi ma t'unní rá pøngahya Oja. Ximmangu ra ja'i ørpa masu n'na ra hoga n'yohu, porque padi ngue xanho ga 'yo ra n'yohu, di t'unná nzäbi ra ja'i tengutho rá nzäbi ma t'unní rá hoga n'yohu. ⁴² A nuyá, ndana bi zä ya ma xädi, nu ra ja'i da 'yørpa ra nho ngue padi ngue i tenngui, madague'a n'na zi vaso ra dehe di unni, hinda 'b'hrá nzäbi ra ja'i, Oja da gut'i.

11

Ra Xuua bi 'yεt'i yoho yø xädi bi ma bá nyqui ra Jesús.

¹ Nuya 'de'ma yoho yø xädi ra Jesús, mi juadi bi xifi te ja ngue da 'yøt'e, bi map'u bí ja yø hnin'i na ra Jesús ngue da xänbä ra hya yø ja'i. ² Ra Xuua ya mi ofädi bi 'yøde te øtra Cristo. Janangue bi menhni yoho yø xädi ngue bá nyqui ra Jesús. ³ Mi zomp'u ha 'bui, bi 'yεmbra Jesús:

—¿Ua gue'e na ra Cristo mi ja ngue dá εhe di ndast'abi, ua gue ga tømähe man'na? —bi 'yεmbi.

⁴ Ra Jesús bi 'yεmbya yaui:

—Ni me ya, bá xihmi ra Xuua'a te ra hya gá nuui bi nja. Xihmi ya yø hya gá 'yøhm'i dí mmangä. ⁵ Damí xihmi ngue yø xädä ya zø yø dá. Yø dogua, ya i 'yo. Yø ja'i mi 'ya yø do'yo, ya bi zä ha hεmbi. Yø gogu, ya øhra hya. Yø ánima, ya di bεnnate. Yø hyoya, ya sihra hoga 'da'yo hya. ⁶ Ra mmεnthi di nthεui ra ja'i hinha di gohrá mm'ui ngue εc'eiui.

⁷ Mi mengyø m'menhni ra Xuua, nunä ra Jesús bi dε'mi bi c'annbabi yø ja'i na ra Xuua. Bi 'yεmbi:

—¿Te'o gá ma guá nuhu p'u bí ja ra dapo? ¿Ua guá nuhu n'na ra n'yohu hingui nzaqui rá mm'ui, εntho n'na ra zafani 'mø anna ndahi? ⁸ Xi'mø ngue hin'na, zte'o guá nuhu 'mø? ¿Ua guá nuhu n'na ra n'yohu ngue he ra hoga

ulu? Pɛ guí pahmɔ ngue yø ja'i he rə hoga ulu, guerp'ɔ ja yø ngu yø dast'abi 'bɛi. ⁹ Pɛ xi'mø hinga gue'a guá nuh'ɔ, ɔte'o guá nuh'ɔ 'mø? ɔUa guá nuh'ɔ n'na rá pøngahya Oja? Majuaní ngue gue'a rá pøngahya Oja guá nuh'ɔ. Pɛgue tate na, ngue gátho m'i'da yø pøngahya xə m'mai. ¹⁰ Nunə rə Xuua guehna rá m'menhni Oja mmamp'ɔ ja rə Macə Libro na, ngue ɛna: “Nugə ga ɛ't'ə mə m'menhni, di m'met'o p'ɔ gdj ma. Gue'a di hoqui hapɔ ja ngue gui thogui”, bi 'yɛna. ¹¹ Majuaní dí xi'ahɔ, nu hangu yø ja'i 'bɛi, hɔnjongui pøni ngue di tate guehna rə Xuua bi 'yøtra nxixya. Pɛ nuyá, to bi zə mə ja'i ya o rá 'yɛ Oja ya, guehya mə datho bi nthɛi rə mmɛnthi ya ngue rə Xuua.

¹² Bá fɔ'mø yø pa bá øtra nxixya rə Xuua ya, asta quehyø pa dí 'bɛhmɔ ya, januaní di xønyø ja'i da zo rá 'yɛ Oja. Nuyə yø ja'i di xøni da zo rá 'yɛ Oja, i nne ngue xøgue rə sønitho di nja. ¹³ Hante ngue di m'məhra Xuua, nu te gəmə hya bi man'a m'met'o yø pøngahya Oja, dague'ɔ yø hya n'tot'i p'ɔ ja rə ley, gátho bi mə ngue bá ɛp'ɔ rə pa di mada ua Oja. ¹⁴ A nunə rə Elías bi man'a m'met'o rá pøngahya Oja, nu'mø guí nne gui pahmɔ ha rá nja rə hya, nunə rə Xuua ya, quehna bi t'ɛmbi ngue rə Elías. ¹⁵ A nuyá, di nja ni gu ngue gui 'yøhmɔ nə rə hya dí mmangə ya.

¹⁶ Ma ga honi te gdə hyɛjpə yø ja'i 'bɛhra pa ja p'ɔya. Gdá hyɛjpabi yø basi n'yemp'ɔ ja rə tɛi. I mmatyø mmimbasiui ngue di n'yɛmmi, i ɛmbi: ¹⁷ “Dá pixt'əhe rə xithi ngue xquí nnehmɔ, pɛ hɔngə nnehmɔ. Dá tut'əhe yø thuhu ngue yø thundummɔ, pɛ hɔngə nzomhmɔ”, bi 'yɛmbi. ¹⁸ Guí njathɔ p'ɔya, nu'mø hɔmbi nja'a te guí mmamhmɔ, guí mbøcuehɔ. Porque bá ɛhra Xuua, nunə bi 'yɛtrə mmɔi, a nu'ahɔ p'ɔya, gə 'yɛmhmɔ ngue n'youi rə ts'onthi ngue'a te øt'e. ¹⁹ A nuyá, guécə drə N'yohɔ dá ɛ mahɛts'i, dí si'a te dí tɔni, a nu'ahɔ p'ɔya guí ɛnju ngue drə nhyøt'a zihmɛ. Guí ɛnju ngue dadi thegə'be'ɔ yø ja'i ja yø ts'oqui 'nɛ'ɔ yø ngəthi. Pɛ nunə rə hya njuantho, nu'mø di n'yomfɛni xanho yø ja'i, da badj ha rá nja rə hya.

Oja da hyaspa rə güenda yø ja'i hɔngui nnu manho rə hya.

²⁰ Nunə rə Jesús, nu'ɔ yø ja'i 'bɛp'ɔ ja yø hɔni xi 'yøt'e xangu yø milagro, bi madi bi hejpi te ga 'yo yø ja'i, porque hɔngui nne yø ja'i dá hyɛp'ɔ rə nts'o ga 'yo. Bi 'yɛmbi:

²¹ —Hague ngu rə castigo da thohyø ja'i 'bɛp'ɔ ja rə hɔni Corazín. Hague ngu rə castigo da thohyø ja'i 'bɛp'ɔ ja rə hɔni Betsaida. Porque hɔmbi 'yɛ'ɛjguí 'mø mi nu yø milagro dá ørbɔ ha 'bɛi. A nu'mø xta nnu yø milagro yø ja'i mi 'bɛp'ɔ ja yø nyogui hɔni Tiro 'nɛp'ɔ Sidón, n'na zihmantho xta hyɛp'ɔ rə nts'o maní n'yo yø ja'i. Xtí n'yaxyø 'bospí 'nɛ xta hye yø he nu'a he yø ja'i 'mø 'bɔ ndummɔ. ²² Nugə dí xi'ahɔ ngue nu'mø rə pa daní thaxra güenda, man'na xangu rə castigo da thohyø ja'i festa rə hya ya, gue'a rə castigo da thohyø ja'i mi 'bɛp'ɔ ja rə hɔni Tiro 'nɛp'ɔ ja rə hɔni Sidón. ²³ A nuyə yø ja'i 'bɛp'ɔ ja rə hɔni Capernaum, rá nzegui ɛna ngue da t'ɛspabi ua ja rə hɔi, 'nɛp'ɔ mahɛts'i dá t'ɛspi. Pɛ gue di map'ɔ ja rə nidu ya. Porque hɔmbi hyɛp'ɔ rə nts'o ga 'yo. Nu'ɔ yø nyogui ja'i mi 'bɛp'ɔ ja rə hɔni Sodoma, nu'mø xta nnu yø milagro tengutho bi njap'ɔ ja rə hɔni Capernaum, xta hyɛp'ɔ rə nts'o maní n'yo yø ja'i a rə hɔni 'nɛ hɔnxta nguahyø ja'i 'mø. ²⁴ Nugə dí xi'ahɔ ngue nu'mø rə pa daní thaxra güenda, man'na xangu rə castigo da tho'ɔ yø mmɛngu Capernaum ngue rə castigo da thohyø ja'i mi 'bɛp'ɔ ja rə hɔni Sodoma.

Rə Jesús bi yɛspa Oja.

²⁵ Man'na rə ora p'ɔya, rə Jesús bi 'yɛna:

—Ma Papá'i, dadi ja mammadí'i, grá Hmu p'u mahets'i, grá Hmu ua ja ra ximhái. Porque yø ja'i ɛna ngue yø bamhya, i ɛna ngue tin xanho yø mmui hanja ra hya, pɛ gá 'yajpabi ya yø hya ya. Gá japi ngue go bi bahya yø ja'i ngue yø 'yøde tengutho yø basí ngue yø 'yøde. ²⁶ Nguna gá 'yøt'e ma Papá'i, porque gue'a guá sanni ngue di nja'a.

Ra Jesús bi zohyo ja'i ya xa nyágui.

²⁷ Ra Jesús bi 'yɛmbyø ja'i:

—Nu'a ma Papá, bi dáqui gátho yø cosa ngue ga manda. Hínjongui pøni ngue dadi mpahmi xanho'a rá Ts'unt'u Oja, sinoque hønse'a rá Papá di mpahmi. Hínjongui pøni ngue dadi mpahmi'a rá Papá, sinoque hønse'a rá Ts'unt'u di mpahmi. Nu ra ja'i da neprá Ts'unt'u Oja ngue da badi te'o na rá Papá, da zä da badi. ²⁸ Nu gátho yø ja'i ya xa nyágui ngue hinguí hât'i da 'yøt'e te gáma hya sanni, dami n'uní ngue ga fáxahú n'námhma ngue da díní ha di nsäya ní tehú. ²⁹ Dami 'yøt'e ngue ní Hmuju. Dami hyaxhú na rá hya dí xán'nahú. A nugui, dí ya mantudí, híngrá n'yets'i nna ya. Nuna ra hya dí mmangá, da hyut'a ní mmáihú na. ³⁰ Nuya yø hya dadi mandagá gui 'yøthú, hínđi un'ahú ya. Porque nu te dí xännbate, hínguí henni gdi 'yøthú.

12

Ja rá ts'edi ra Jesús ngue nu te da zänni di nja 'mø ra pa ngue ra ts'äya, gue'a di nja'a.

¹ Nuya yø pa ya, nuna ra Jesús co 'nɛhyø xädi bi tocabi ngue bi thop'u ja yø nuátrigo 'mø ra pa ngue ra ts'äya. Nu'u yø xädi bi zä ngue tu manthuhu, janangue bi daxyø trigo, bi za. ² Mí nu yø fariseo te øtyø xädi rá Jesús, bi 'yɛmbi:

—Nu ní xädi gue di mpefi. Conque mmamp'u ja ra ley ngue nu'mø ra pa ngue ra ts'äya, hínguí sä ngue to di mpefi —bi 'yɛmbi.

³ Mí dahra Jesús, bi 'yɛmbi:

—Xi'mø mí zähra thuhu n'na ndi rá David, co 'nɛ'u mí n'youi, ¿ua hínjam'mø gadi xähmu p'u ha nt'ot'i'a te bi 'yøt'e? ⁴ Nu rá David bi yørba ja rá ngu Oja ngue bi zi yø thuhmɛ xi t'uspabi Oja ngue da nu. Bi zi rá David co 'nɛ'u mí n'youi. Conque nu'u yø thuhmɛ'u, hínđi unna nt'edi rá ley ngue to bi zä da zi, hínđá høndyø mmäcja yø ts'i'u yø thuhmɛ t'uspabi Oja. ⁵ ¿Ua hín gadi xähmu te mmamp'u ja ra ley, ngue yø mmäcja 'bap'u ja ra nija, nu'mø ra pa ngue ra ts'äya di mpefi, pɛ hínđá t'ɛmbi ngue rá ts'oqui øt'e ngue njap'u? ⁶ Nugá dí xi'ahú ya, ngue nua ha guí 'bühmu, 'bucua n'na nc'ɛi tate ngue ra nija. ⁷ Pɛ hínguí tinní mmáihú hanja'a te ra hya nt'ot'i p'u ja rá Mäca Libro ngue ɛna: “Dí nnegá ngue di nja ní nhuɛcatehú, porque guehna man'natho di muui'a ngue yø 'bøt'e guí ørcahú”, i ɛna. Porque nu'mø di ja ní nhuɛcatehú, nuya yø ja'i hín temá hya øt'e, hínguí 'yɛmphú ngue ja yø ts'oqui 'mø. ⁸ A nu rá N'yohú bí 'yɛ mahets'i, ja rá ts'edi ngue nu'a go da zänni, gue'a di nja 'mø ra pa ngue rá ts'äya'a.

Ra Jesús bi 'yøthe n'na ra n'yohú xi 'yotrá 'yɛ.

⁹ Mí ma rá Jesús, i map'u ja rá nija yø judío. ¹⁰ Nup'u ja rá nija, mí 'bap'u n'na rá n'yohú xi 'yotrá 'yɛ. Yø ja'i honi ha di dinnbabi rá Jesús ngue da ma ma yapi, janangue bi 'yøpabi rá nt'anni rá Jesús, bi 'yɛmbi:

—¿Ua guí ɛmbi ngue ja rá nt'edi da t'øthe n'na rá dárquɛhí 'mø ra pa ngue rá ts'äya?

11 **Mi dahra** Jesús, bi 'yɛna:

—¿Teni 'be'a gui 'yøthɔ 'mø gdi sihu n'na ra de'yo, 'nɛ da zop'u ja ra ots'i 'mø ra pa ngue ra ts'äya? Uangui 'bexque'a guá jats'i n'nahmantho, madague'a ra pa ngue ra ts'äya. 12 Xi ra ja'i ya, ya fadi ngue man'na xammadi ra ja'i ngue ra de'yo. Janangue madague'a dra pa ngue ra ts'äya, i jatho ngue da t'ørpa ra nho yø ja'i.

13 **Ra Jesús** bi 'yɛmbra n'yohu mi'ɔ rá 'yɛ:

—Damj majni 'yɛ ya —bi 'yɛmbi.

Ra n'yohu p'uya bi macrá 'yɛ, pɛ 'bexpi zä rá 'yɛ mi 'ɔ. Bi gohi tengutho ja'a man'na rá 'yɛ. 14 Mi zä mi nu yø fariseo ngue bi n'øthe ra Jesús, bi ma bá nhɛcahya ngue honi ha di hyo ra Jesús.

Ya nt'ot'i te gä øtra Jesús.

15 **Mi badi** te mbɛnnabi yø ja'i ra Jesús, bi ma. Pɛ bi ntet'i xandøngu yø ja'i. Gä bi 'yøthe yø ja'i di hyɛnni. 16 Pɛ nuya yø ja'i øthe, di 'bɛpi ngue hinjonda xifi te ørpe. 17 Nuya te gä øtra Jesús, ya bi nja'a te ra hya bi manna pøngahya Isaías ngue Oja bi 'yɛna: 18 “Nuna 'bucua ya, guehna mā mɛfi ya xtá huanhni. Emmɛi dadi mādi. Co nuná, i ja gampähä. Gä japi ngue di n'youi ra Espiritu Santo ya, n'namhma ngue di hatra ts'edi te da 'yøt'e. Guehna da xihyø ja'i hingyø judío na, ngue nuna Oja, da hyaspa ra güenda te ga 'yo yø ja'i. 19 Nuná, hindra nequihai na. Hingra hmafi di nya p'ɔ ha di nya. Hin hapu da t'øde ngue di dama yahni p'ɔ ja ra hnini. 20 Da zerpabi yø ja'i hingui ha ra ts'edi. Di hatra ts'edi yø ja'i asta gue'mø bi zønna pa ngue di manda ua. 21 Gätho yø ja'i 'b'u a nximhai p'uya da 'yɛc'ei ngue gue'a da yan'a”.

Ra Jesús i embyø fariseo ngue ra zithu fäts'i.

22 Nuná n'na ra n'yohu mādi gonebi 'nɛ mādi xädäbi ra ts'onthi mi n'youi, bi ts'ixpɔ 'buhra Jesús ngue bi 'yøthe. Mi 'yøthe p'uya, bi zä bi nya ra n'yohu 'nɛ bi zä bi nzø yø dä. 23 Gä di 'yødyø ja'i bi nu te øtra Jesús, bi 'yɛna:

—Pɛ guehna rá mbom'meto ra David ja ngue di thojpabi rá 'bɛfi na, uague hinga guehna.

24 **Mi 'yøhyø** fariseo na te ra hya mmanyø ja'i, bi 'yɛna:

—Nuna ra n'yohu i hma, i øthe yø ja'i n'youi yø ts'onthi, pɛ gue gue'a ra zithu rá hmu yø ts'onthi fäts'i ngue njap'ɔ.

25 Pɛ ra Jesús, gä padi tema hya mbɛnyø ja'i, bi 'yɛmbaya:

—Xip'ɔ ha di manda n'na ra dast'abi, nu'mø di ndunhyø ja'i, hinjam'mø da zä da zehyø hya. Xip'ɔ ja n'na ra hnini ogue ja n'na ra ngu, nu'mø di nsahyø ja'i 'bup'ɔ, di n'ueni. 26 Njarbatho na ra hya di xi'ahɔ ya. Xi'mø ngue di hejpasɛ yø mɛfi ra zithu, ya rá 'bɛfise di ts'oni. 27 Gui emhma ngue ra zithu fäxqui ngue di øthegä yø ja'i n'youi yø ts'onthi. A nu'mø ngue ngu'a, xi ni mmijudiohu tenna hya gui xänbathɔ, çua ra zithu fäx'mø øthe yø ja'i n'youi yø ts'onthi? A nuyá, ja di nequi p'uya ngue gui ya xädähu, hingui padi te gui mmamhma. 28 A nugu, Oja bá penngagui ra Espiritu Santo ngue ga n'yo'be, da mäxqui ga øthe yø ja'i n'youi yø ts'onthi. Ja di nequi p'uya, ngue ya di manda ua Oja.

29 Hingra zithu øthe yø ja'i n'youi yø ts'onthi. Xi n'na ra n'yohu xanzaqui, nu'mø to da dut'i, ya da zä to da yarbɔ ja rá ngu ngue da juppi te ja mbo. Di njadä p'uya, di tut'ä ra zithu di manda yø ts'onthi, janangue sä di øthe yø ja'i n'youi yø ts'onthi.

30 Nu ra ja'i hingui nne ngue mā n'yo'be, guehna ra ja'i rá n'youi mā nsai'be na. Nu ra ja'i hingui fäxqui ngue ga ør'be ra 'bɛfi, guehna ra ja'i di ts'onngatho mā 'bɛfi na. 31 Damj pahma ya, ngue nu'a te gäma ts'oqui øtyø ja'i, da gue'a

te gāma hya man'u ga ya yø ja'i, da zā ngue di mpunnbi. Pe nu ra ja'i ngue da nømman'u ra Espiritu Santo, ya hĩndi punnbabi Oja. ³² Janangue nu ra ja'i da nømman'u ra N'yohu bi 'ye mahets'i, i sã ngue di mpunnbi. Pe nu ra ja'i da nømman'u ra Espiritu Santo, ya hĩndi mpunnbi, ni xinga guehra pa di 'yohu ya, ni xinga guehra pa di 'yep'u di mpunnbi.

Nu te ganho ra ndät'ä zã'a n'na ra za, gue'a di fa'a.

³³ Nu ra hoga za, ra hoga ndät'ä zãdi. Pe ra za hĩngui ho, hĩngra hoga ndät'ä zãdi. Janangue nuyã, n'na ra za, nu te ra ndät'ä zãdi, gue'a di fa'a ngue'mø ra hoga za ogue hĩn'na. ³⁴ Guĩ øthu tengutho yø c'eya ngue n'youi ra ndate yø ne. Porque hĩngui sã guĩ mmamhmu n'na ra hoga hya. Nu te ra hya bi mĩhrã mmui ra ja'i, gue'a pønnã ne'a. ³⁵ Nu ra hoja'i, ra hoga hya i mma, porque xanho ra mmui. Pe nu ra ja'i hĩngui ho ra mmui, xants'o ra hya ja mbo ra mmui, gue'a pønnã ne'a. ³⁶ Nugã di xi'ahu ngue nu'mø ra pa danĩ hyaxra güenda Oja, nu te gãma ts'omhya pønni nehã, gã da that'ahu ra güenda. ³⁷ Nu'mø xanho ra hya xcã mamhmu, ya hĩn tema castigo gui thohmu. Pe nu'mø xants'o ra hya xcã mamhmu, gue'a ra castigo gui thohmu'a.

Yø ts'oc'ei äpyø milagro ra Jesús.

³⁸ Nu 'da yø fariseo conyø xännbate ngue ra ley bi 'yembra Jesús:

—Ague grã xännbate, di nne ga nnugãhe ha gdi 'yot'a n'na ra milagro para ngue da fađi te'o'i —bi 'yembj.

³⁹ Mĩ dahra Jesús, bi 'yembj:

—Nu yø ja'i 'baha, ya yø ts'oqui ngue hĩngui pa Oja, 'bet'o äcyø milagro da nu, ja da 'yec'ẽgũ. Pe hĩn tema milagro ga øt'e ngue da nu yø ja'i. Nu'a da nõpa hmeya yø ja'i ya, gue'a te bi thohra pøngahya Jonás. ⁴⁰ Porque ra Jonás nhyu pa bá o rá mmui ra huã. Di njarbũtho'a ra N'yohu bi 'ye mahets'i ya, nhyu pa da o hã. ⁴¹ Nu'mø ra pa danĩ hyaxra güenda Oja, nuyã yø ja'i mĩ 'bap'u ja ra hĩni Nĩnive da nangui ngue di yãpya yø ja'i 'bãhra pa ja p'uya. Porque yø ja'i mĩ 'bap'u ja ra hĩni Nĩnive, bi 'bãtyø mmui 'mø mĩ 'yø'a ra hya bi manã Jonás. Conque man'na di tãtegã ya ngue ra Jonás, pe hĩngui nne gui 'yøhmu ra hya di mmangã ya. ⁴² Dã gue'a n'na ra xisu mĩ ndast'abi p'u sur, nu'mø ra pa danĩ hyaxra güenda Oja, da nangui ngue di yãpya yø ja'i 'bãhra pa ja p'uya. Porque nuna ra xisu na, ndøyp'ũtho rá hã bi 'yehẽ ngue bi 'yøxra hya mĩ pahra Salomón. Conque man'na di tãtegã ya ngue ra Salomón, pe hĩngui nne gui 'yøhmu ra hya di mmangã ya.

Ra ts'onthi bá pengbu ja rá mmui ra ja'i.

⁴³ Nu ra ts'onthi 'mø bi hĩyp'u ra ja'i mĩ n'youi, bi 'yo ra ts'onthi p'u ja ra xequi mathoquitho xa 'yot'i, honi ha di nsãya. Pe nu'mø hĩmbi dĩni ha di nsãya, i ẽna: ⁴⁴ “Ga pengã p'u ja ma ngu dá pøni”, i ẽna. Nu'mø bá pengbũya, da dĩnmbabi rá mmui ra ja'i ngue hĩnjongui 'bap'u, tengutho n'na ra ngu ngue mahoqui xanho, i njoqui. ⁴⁵ Dã mengbũya, da si mĩ yoto yø ts'onthi man'na xants'o ngue'a ra ts'onthi rá mudi. Gã da yãrbũ ja rá mmui ra ja'i ngue di m'map'u. M'mefa p'uya, man'na di m'mamman'u ra ja'i ngue'a te ra n'u mĩ sã m'met'o. Xquet'a ngũna ra hya thøhyø ja'i 'bãhya.

Bi manã Jesús ndana gue'a da bøni ngue da 'yøt'e tengutho 'mø drã mēni.

⁴⁶ Ra Jesús tobe yađũitho yø ja'i 'mø mĩ zøhrã mamã conyø n'yohu. 'Bãp'u thi, i nnepe da ts'ohra Jesús ngue di nyaui. ⁴⁷ Hĩndi 'bedi to bi xihra Jesús, bi 'yembj:

—Ni mamã 'nẽ ni n'yohu 'bãcua thi. I nzo'i ngue gui nyaui 'na —bi 'yembj.

48 *Mi dahra* Jesús, bi 'yēntho:

—Ma ga xi'ah̄a ndana mā mamá, ndana mā n'yoh̄a —bi 'yēna.

49 Bi macyø 'ye p'uya, bi 'yuhyø xädi, bi 'yēmbiyø ja'i di mäts'i:

—'Bæcua ya yø ja'i di nnøpe ngue mā mamá, di nnøpe ngue mā n'yoh̄a.

50 Porque nuya yø ja'i di ho da 'yørpabi rá pähä mā Papá bí 'b̄a mahēts'i, guehya ēntho mā n'yoh̄a, ogue mā nju, ogue mā mamá —bi 'yēmbiyø ja'i.

13

Ra Jesús bi hyejpa ra hya n'na ra momhmudä.

1 Nu'a ra pa'a, ra Jesús bi bømp'ua ja ra ngu mi 'bai, bi ma i mmip'ua ja ra nenzabi. 2 Pe mandøngu dyø ja'i bi mpeti p'ua ha 'bai. Janangue bi yat'a n'na ra barco ja bá mip'ua. Nu gätho mi'da yø ja'i 'b̄a'a nenzabi. 3 Xangu yø hya bi xännbabi yø ja'i, honi te gui hyejpa yø hya xifi. Nguna n'na ra hya bi hyequi, bi 'yēmbiyø ja'i:

—N'na ra n'yoh̄a bi ma da ponna trigo. 4 Nup'ua bi thogui ngue ponyø hmudä, bi zop'ua ja ra 'yu' da yø hmudä. Bi map'ua yø ts'int'sua ngue bi za yø hmudä. 5 Mi'da yø hmudä bi moni, bi zop'ua hingui pidi ra häi ngue o ra do. Guehya yø hmudä n'nahmantho bi bøts'e ngue hingui pidi ra häi p'ua bi zo.

6 Hinga ya mbo pa yø 'ya. Nu'mø bá pøxra hyadi, bi 'yuhyø hmudä ya xi bøts'e.

7 Mi'da yø hmudä bi zop'ua ja yø 'ujni. Mi nte yø 'ujni p'uya, bi ts'on'yø hmudä ngue bi hyøt'ambo. 8 Mi'da yø hmudä bi zop'ua ja ra hoga häi, guehya emmei bi nja ya. Nu 'da yø hmudä, n'na ciento bi bøn̄i ngue n'na mhmudä. Mi'da p'uya, hyate bi bøn̄i ngue n'na mhmudä. Mi'da p'uya, 'däte ma'det'a bi bøn̄i.

9 A nuyá, di nja ni gu ngue gui 'yøhmua na ra hya dí mmangä ya —bi 'yēmbiyø ja'i.

Ra Jesús bi mā hanja ngue honi te gui hyejpa ra hya xihyø ja'i.

10 Ra Jesús bi guatyø xädi, bi 'yēmbi:

—¿Hanja ngue guí honi te gn̄i hyejpa yø hya guí xihyø ja'i?

11 Ra Jesús bi 'yēmbiyø xädi:

—Nuya yø hya hingui fadi ha di manda Oja yø ja'i, nuna Oja bí 'b̄a mahēts'i i nne na ngue da ðinn̄i mm̄ih̄a hanja ya yø hya ya. Pe nu'ua mi'da yø ja'i,

hinda ðinyø mm̄i ya yø hya ya. 12 A nu ra ja'i bi ðinna mm̄i hanja ra hya ya, da m̄ax'Oja ngue man'na di badi. Pe nuya yø ja'i hingui ørpatho masu ya yø hya di m̄ma, nu'a zits'ua ra hya bi badi, da than̄ni. 13 Janangue di honi te nnä hyejpa yø hya dí xihyø ja'i. Porque yø ja'i nnu te dí øt'e, pe øtyø ja'i

tengutho 'mø ngue h̄inte bi nu. Nuya yø hya bi 'yøde, tengutho 'mø ngue h̄in tema hya bi 'yøde, h̄imb̄i ðinyø mm̄i hanja na ra hya dá ma. 14 Nu te øtyø ja'i, ya bi nja'a ra hya bi 'bet'o ra pøngahya Isaías ngue bi 'yēna: “Yø ja'i da 'yøde hanja ra hya, pe h̄inda ðinyø mm̄i hanja ra hya da 'yøde. Nu te da nu yø ja'i,

h̄inda ðinyø mm̄i yø ja'i hanja'a te da nu. 15 Porque nuya yø ja'i ya, i njot'i yø n'yomfēni. Éntho xa ngotyø gu ngue hingui nne da 'yøhra hya. Éntho xa ts'antyø dá ngue hingui nne da hyēt'a te ja ngue da hyēti. Porque hingui nne da ðinyø mm̄i hanja ra hya, 'ne hingui nne di 'bät'yø mm̄i ngue da 'yēc'ēigui,

n'namhma ngue ga pūnnbabi yø ts'oqui”, ēn'Oja.

16 Pe ra mmēnthi gá nthēna, porque nu te gá guí nnuh̄a, bi ðinn̄i mm̄ih̄a hanja ra hya. Nu te ra hya gá 'yøhm̄a, guí pahma ha rá nja ra hya. 17 Majuan̄i dí xi'ah̄a, ngue yø pa xa thogui, xangu yø pøngahya Oja xa m'm̄ai, yø hoga n'yoh̄a xa m'm̄ai, bi ne xta nnu'a te guí nnuh̄a ya, pe h̄imb̄i zä bi nu. Bi ne xta 'yø'a ra hya guí øhm̄a ya, pe h̄imb̄i zä bi 'yøde.

Ra Jesús bi mą te ni bõnya yø hya bi hyejpa ra momhmudä.

¹⁸ Nuya yø hya dadi hyejpabi ra momhmudä, dami 'yøhmæ xanho hanja ra hya. ¹⁹ Nuya yø ja'i ngue hõntho bi 'yøhra hya, guehya gui nhyejpi ngue ra nen'yu p'u bi zo yø hmudä ya. Bi 'yøhra hya yø ja'i ngue ha di njap'u di zo rá 'yε Oja, pε himbi dinyø mmæi yø ja'i hanja ra hya. Bi map'u ra zithu p'uya, nuna ra hya xi 'yøhyø ja'i, bi japi ngue bi pumbεni. ²⁰ Mi'da yø ja'i, gui nhyejpa ra hãi hinguji pidi ngue mi o ra do p'u bi zo yø hmudä. Mi zã m'i 'yøhra hya yø ja'i, janjuani di johya ngue bi nu manho. ²¹ Guehya yø ja'i himbi bent'i xanho ra hya ya. Zits'utho honi ngue ha di hyep'u ra hya. Nu'mø bi ts'ui ngue ra hya εc'εi, 'bexi cohyø mmæi. ²² Mi'da yø ja'i p'uya, gui nhyejpabi ra hãi ngue ja yø 'uini p'u bi zo yø hmudä. Guehya yø ja'i bi 'yøde hanja ra hya ya. Pε nu'a te yø 'befi i ja n'na pa ngu n'na pa, hõndyø 'befi ni ma yø mmæi yø ja'i. Di ja ndummaï honi ha di mgeḡmeti. Ya hin tema ntho bi 'yørpabi na ra hya bi 'yøde. ²³ Pε mi'da yø ja'i, gui nhyejpa ra hoga hãi p'u bi zo yø hmudä. Mi zã m'i 'yøhra hya, bi dinyø mmæi hanja ra hya. Bi 'yørpabi ra nho na ra hya bi 'yøde. Pε 'b'u i'da yø ja'i ngue mathoguiho bi 'yørpabi ra nho ra hya bi 'yøde.

Bi nhyecra hya ngue bi nuans'ui ra trigo rá hmudä yø paxi.

²⁴ Ra Jesús bi hyoni te gui hyejpabi n'na ra hya bi xihyø ja'i. Bi 'yεmbi:
—Nuua ja ra ximhãi di manda Oja, ja nnope ngue rá huah̄i ua Oja bi tuh̄ra hoga hmudä. ²⁵ Pε m'i n'aha gãtho yø ja'i, nu'a rá nsæiui ra mmeḡhui bi yarbu ja ra nuatrigo ngue ra xui. Bi duprá m̄hyuui ra trigo. Bi ma p'uya. ²⁶ Mi nte yø trigo p'uya, ya ts'ats'i ngue di nja yø trigo. Ja bi nequu p'u ndana gue'a ra paxitho p'uya. ²⁷ Mi nu yø hmiqui ra mmeḡhui te ja ra huah̄i, bi ma bá xihra hmu. Bi 'yεmbi: “Ague grá Hmu, nu'mø ma tuh̄ma ni huah̄i, xanho ra hmudä dá tuh̄ma. ¿Hanja ngue n'youi yø paxi ra trigo ya'mø?” bi 'yεmbi. ²⁸ Ra hmu p'uya bi 'yεmbyø hmiqui yau: “Gue'a ma nsæigã'be bi du'u yø paxi gui mmamm̄i ya”. Yø hmiqui p'uya bi 'yεmbra hmu: “¿Ua gui nne ga ma xat'ãhe yø paxi n'youi ra trigo?” bi 'yεmbi. ²⁹ Pε ra hmu bi 'yεna: “Hin'na. Ogui xathæ yø paxi n'youi ra trigo, porque nu'mø gá xathæ yø paxi, 'nehra trigo da c'ats'i. ³⁰ Dami hyemhmaui hma 'dap'u di nte asta gue'mø bi thets'i. Ga xicã yø mefi ngue da gacyø paxi, da 'yøtyø tut'i, da t'udi. Nu'a ra trigo p'uya, da 'bespa ja ra njætrigo'a”.

Bi nhyejpa ra hya n'na zi hmudä ra mostasa.

³¹ Mahømbi hyoni te gui hyejpa yø hya xihyø ja'i ra Jesús. Bi 'yεmbi:
—Ma ga xãn'nahæ ha di njap'u di nxandyø ja'i da zo rá 'yε Oja ya. N'na ra n'yohæ bi dup'u ja rá huah̄i n'na zihmudä ra mostasa. ³² Majuani ngue man'na zithæ na ra hmudä na ngue gãtho mi'da yø hmudä i ja. Pε nu'mø bi nte, man'na tate ra dat'o ngue gãtho mi'da yø c'ani i ja. Nup'u ja yø 'yet'o, ja ørbæ yø 'bafi yø ts'int's'æ.

Bi nhyejpa ra hya ra hojani pε ra levadura ngue di ixqui.

³³ Mahømbi hyonna Jesús te gui hyejpa mi'da yø hya bi xihyø ja'i. Bi 'yεmbi:
—Nu'a di nxandyø ja'i da zo rá 'yε Oja bi 'bæ mahets'i, gui nhyejpabi tengutho rá ixi m'ø bi japi hyu t'εni ra hojani n'na ra xisu, asta gue'mø di ixqui gá ra jun̄i.

³⁴ Nuyua yø hya bi manna Jesús ngue honi te gui hyejpa yø hya xihyø ja'i. Nu'mø i ya, zant'a honi te gui hyejpa yø hya xãnbnæ yø ja'i. ³⁵ Nguna bi 'yøt'e, porque m'i jatho ngue di nja ya yø hya bi manná pøngahya Oja ngue bi 'yεna:

“Ga honi te gdá hye:ppa yø hya ga xihyø ja'i. Ga xicä yø ja'i yø hya hingui fadi hanja asta gue'mø mambá nhohra ximhäi”, bi 'yena.

Bi manna Jesús te ga mbønya yø hya bi hye:qui ngue yø paxi bi nuqs'ui ra trigo.

³⁶ Mi juadi bi n'yehmi yø ja'i ra Jesús, bi 'yut'ambo rá ngu p'uya. Bi guatyø xädi, bi 'yembi:

—Damí xicje te ga mbønya yø hya gá hye:qui ngue yø mihyui ra trigo bi thup'u ja ra huahí.

³⁷ Ra Jesús bi 'yembyø xädi:

—Nu'a bi duhra gøa hmudä, gue'a ra N'yohu bí 'yε mahets'i'a. ³⁸ Nu ra huahí, ga mbøni ngue guecua ja ra ximhäi'a. A nu ra hoga hmudä, ga mbøni ngue gue'u yø ja'i o rá 'ye Oja. A nu'a rá mihyui ra trigo, ga mbøni ngue gue'u yø ja'i o rá 'ye ra zithu'u. ³⁹ A nu'a rá nsäui ra mmehuí bi duprá mihyui ra trigo p'u ja rá huahí, gue'a ra zithu'a. A nu'mø bi thexyø trigo, ga mbøni ngue gue'mø bi gua'a nximhäi 'mø. A nu'u yø mefi da hyexyø trigo, gue'u yø anx'e'u. ⁴⁰ A nu'a rá mihyui ra trigo da ma mapeti ngue da t'udi, ga mbøni ngue gue'a ra ndate di nja 'mø bi gua'a nximhäi'a. ⁴¹ Porque ra N'yohu bí 'yε mahets'i da menhyø anx'e p'u ha 'buhyø ja'i ya o rá 'ye. Da ziqui gätho yø ja'i nuya xa japi ngue øtra ts'oqui mi'da yø mmic'eiui, da ziqui gätho'u xants'o te ga 'yo. ⁴² Nuya yø ts'oc'ei, da hyørbu ja ra orno di danzø. Ja di nzomp'u yø ja'i 'nε dadi guxyø ts'i ngue ra ndate da zä. ⁴³ Pe nuya yø ja'i xa 'yø'te te di manda Oja, di m'map'u ha di manda yø Papá, dadi yoxni tengutho gui yotra hyadi. Di nja ni gü ngue gui 'yøhmü ya yø hya di mmangä.

Ra Jesús bi hyecra hya ngue ra menyu nt'ägui p'u ja ra häi.

⁴⁴ Nuya yø ja'i honi ha di zo rá 'ye Oja bí 'bu mahets'i, guehya tengutho n'na ra ja'i bi dini ha nt'ägui xandøngu ra menyu ya. Mi zä mi dini ha o ra menyu, ma hømbo go'mi, di johya ngue'a te bi dini. Da mä te gä pespaya ngue da dänna häi ha o ra menyu bi dini. Ya drä mmeti ra häi p'uya.

Ra Jesús bi hyecra hya ngue ra perla.

⁴⁵ Nuya yø ja'i honi ha di zo rá 'ye Oja bí 'bu mahets'i, guehya tengutho n'na ra pøhø i 'yo ngue honyø perla, tate mandøngu drä muui. ⁴⁶ Nu'mø bi dinna perla mandøngu drä muui, da mä te gä pets'i, da dänna perla bi dini.

Ra Jesús bi hye:pa ra hya yø hua bi the ra xit'a.

⁴⁷ Nuna Oja bí 'bu mahets'i, nuya yø ja'i 'bucua ja ra ximhäi di manda, tengutho yø hua bi the ra xit'a 'mø bi ma yø mahua p'u ja ra jathe. 'Dama 'dan'yo yø hua bí the. ⁴⁸ Nu'mø bá yuhra xit'a yø mahua, da jaca nenthe p'uya, da mi ngue da huanhni. Yø hoga hua i pets'i, pe yø hua hingui ho i ei. ⁴⁹ Di njarbutho'a te ra hya di nja 'mø bi gua'a nximhäi ya. Da ma yø anx'e ngue da sicyø ts'oc'ei p'u ha di 'buhyø ja'i xanho te ga 'yo. ⁵⁰ Yø ts'oc'ei da hyørbu ja ra orno di danzø. Ja di nzomp'u 'nε ja di guxp'u yø ts'i ngue ra ndate di sä.

Bi nhyecra hya ngue ra nyogui xädi cona da'yo xädi.

⁵¹ Bi 'yänyø ja'i ra Jesús, bi 'yembi:

—¿Ua tini xanho ni mmæihü ya yø hya dá mangä ya, uague hin'nä? —bi 'yembi.

Yø ja'i p'uya bi 'yena:

—Ahä, grä Hmu, tinnmä mmæigähe hanja ra hya gui mmanya —bi 'yembi.

⁵² Ra Jesús mahømbo 'yembyø ja'i:

—Nu ra xänbäte ngue ra ley, nu'mø da gohi ngue ma xädi, ma'da'yo di xädi ha di zo rá 'ye Oja, ya man'na xangu yø hya da badí. Da gohi tengutho n'na

ra n'yohu xangu te pɛspu ja rá ngu, jap'u yø cosa ngue yø nyogui, ximmi jap'u yø cosa ngue ma'da'yo.

Nu'u yø mmɛnguhu ra Jesús hinguí ɛc'ɛi te øt'e.

⁵³ Ra Jesús hontho bi juadi bi xihyø ja'i ya yø hya bi hyequi, bi ma p'uya. ⁵⁴ Mi zømp'u Nazaret ja ra hnini bá nte. Bi map'u ja ra nija ngue bí xánnba ra hya yø ja'i. Nuya yø ja'i bi 'yøde hanja ra hya bi ma, gá di 'yøtho, di n'yɛmbi:

—¿Hague go ga mba'a te ra hya pahna? ¿Hague ga nzá øtyø milagro? ⁵⁵ Conque guehna rá ts'ant'u ra yaxi na. Nuna rá mamá p'uya, gue'a ra Maya. Yø n'yohu p'uya, gue'a ra Jacobo, 'nehra José, 'nehra Simu, 'nehra Judas. ⁵⁶ Yø nju p'uya, gá 'dadua ra hnini dí 'buhmu. Xina, ¿haru go bá ha'a te ra hya xánnbate ná? —di n'yɛmbyø ja'i.

⁵⁷ Janangue yø ja'i embi ngue to bi zä man'yohu ná ra Jesús. Hinguí ørpatho masu yø ja'i te xifi. Pɛ ra Jesús bi 'yɛmbyø ja'i:

—Gátho yø pøngahya Oja n'nanni ní 'yɛhɛ, gá hnu mansu. Pɛ nu'u yø mmɛnguhu yø pøngahya, hinguí nnu mansu. Ni xinga gue'u to 'bap'u ja rá ngu ra pøngahya di nnu mansu.

⁵⁸ Ya himbi 'yøt'e xangu yø milagro p'u ja ra hnini p'uya, porque yø mmɛnguhu hinguí ɛc'ɛitho ya yø hya bi ma.

14

Ra Herodes embi ngue nuna ra Jesús, gue'a ra Xuua mi øtra nxixya.

¹ Nu'u yø pa'u, nup'u ja ra häi Galilea mi ndast'abi ra Herodes. Ra Herodes mi 'yøde te mmanyø ja'i ngue xangu yø milagro øtra Jesús. ² Ra Herodes bi 'yɛmbyø ja'i ja yø 'befi p'u ha 'bui:

—Nugá dí ɛna ngue xpi bɛnnate'a ra Xuua mi øtra nxixya. Janangue sä øtyø milagro —bi 'yɛna.

Ja mmangua ha bi nja ya ngue bi du ra Xuua mi øtra nxixya.

³ Nu'mø yø pa bi thogui, ra Herodes bi manda bi mbentra Xuua, bi dut'i conyø cadena bi got'a fädi. Bi api ngue nuna ra Xuua ya xi xihra Herodes ngue hinguí ho di m'mahmi rá 'bepo Herodías nuna mará xisu'a rá n'yohu Lipe. ⁴ Nuna ra Xuua xi 'yɛmbrá Herodes: “Hin'yá ra nt'ɛdi guí m'mahmi ni 'bepo”, xi 'yɛmbi.

⁵ Ra Herodes mi sihna ra hya na, bi ne xtá hyo ra Xuua, pɛ himbi zä porque ra Herodes bi zu yø ja'i. I paði ngue gátho yø ja'i i mma ngue rá pøngahya Oja ná ra Xuua. ⁶ Pɛ mi zøhrá pa bi nsännigo ra Herodes. Nuna rá t'ixu ra Herodías bi yarb'u 'buhyø ja'i xi pɛtra Herodes ngue sännigo, bi mahra hñɛi p'uya. Ra Herodes di ho te øtra hmute. ⁷ Ra Herodes bi 'yɛmbrá hmute: “Nu'mø tema cosa gui 'yáqui, nugá ga 'da'i”, bi 'yɛmbi. ⁸ Ra hmute p'uya bi ma bá ánná mamá te 'bɛ'a dá 'yädi. Mi xihrá mamá te dá 'yáp'u ya, bi ma ra hmute, bi 'yɛmbrá Herodes: “Damí 'dacrá ya ra Xuua nuna mi 'yøtra nxixya, dá o ra mohi”, bi 'yɛmbi.

⁹ Mambi dutrá mmui ra dast'abi 'mø mi 'yø'a te sifi. Pɛ ya xi xihra hmute ngue di unni te dá 'yápi. Yø ja'i 'bap'u mi 'bui, gá xi 'yøde te xi ma. Bi manda p'uya ngue bi t'unna hmute'a te ädi. ¹⁰ Bi 'yɛt'i to bá hejpa rá ya ra Xuua p'u ja ra fädi p'uya. ¹¹ Bá jät'a n'na ra mohi, bi t'unna hmute. Ra hmute p'uya, bi dáp'rá mamá.

¹² Mi bahyø xädi ra Xuua ngue bi du, bi ma bá ha ra ánima ngue bi 'yágui. M'mefa p'uya, nu'a te bi nja, bi ma bá xihra Jesús.

Ra Jesús bi 'yot'e ngue bi nsihmε cat'a maḥuaḥi ma'yohu.

¹³ Nuna ra Jesús mi zä mi badī ngue ya bi du ra Xuua, bi 'yo ra barco i ma n'nannī hapu hīnjo'o yō ja'ī. Pε yō ja'ī bi badī hapu i ma, mandøngu dyō ja'ī bi dennī nī netra nenthe. Nup'u ja yō hnīnī thogui, ja nexpu mi'da yō ja'ī ngue tet'i. ¹⁴ Mi zøhra barco bā o ra Jesús, bi bōnī. Pε ya mandøngu dyō ja'ī 'bup'u. Ra Jesús bi huεcyō ja'ī p'aya, bi 'yøthe yō dārquēhī bi zispabi yō ja'ī. ¹⁵ Nu'mø ya nī ma dī nde p'aya, nu'u yō xādi ra Jesús bi guarbu 'bāi, bi 'yεmbi:

—Ya bi nde, 'nε nuua dī 'buhmu ra dapo ua. Damī 'yεhyō ja'ī n'namhma da map'u bī ja yō hnīnī, da dānse ra hmε da zi —bi 'yεmbi.

¹⁶ Bi 'yεmbyō xādi ra Jesús:

—Hīngui ja ngue da ma yō ja'ī da tāi te da zi. Damī unhnε ra hmε da zi yō ja'ī —bi 'yεmbi.

¹⁷ Nu'u yō xādi p'aya bi 'yεmbi:

—Pε hōndi cat'a yō thuhmε dī hagāhe, 'nε yoho yō huā.

¹⁸ Ra Jesús bi 'yεmbyō xādi:

—Bī 'dajm ua yō thuhmε conyō huā —bi 'yεmbi.

¹⁹ Bi 'bepyō ja'ī p'aya ngue bi mīp'u ja ra 'batha. Bi hyan'u cat'a yō thuhmε 'nε'u yoho yō huā. Bi hyanma hεts'ī p'aya, bi ja mammadī Oja. Bi xenyō thuhmε p'aya, bi unyō xādi ngue dī 'darpabi yō ja'ī. Daguehyō huā bi dat'ī.

²⁰ Bi nsihmε xanho yō ja'ī, gā bi nniya. Mī juate ra ts'ihmε yō ja'ī p'aya, nu'u yō xādi ra Jesús bi peti 'de'mayo canasta yō thuhmε bi bongui. ²¹ Nu'u yō ja'ī bi nsihmε'a ra ora'a, cat'a maḥuaḥi ma'yohu bi nsihmε. Hīmma cat'ī ra güenda yō xisu 'nεhyō basi.

Ra Jesús nī 'yo maxøts'e ra dehe.

²² Mεnte εhyō ja'ī ra Jesús, bi xihyō xādi ngue dī m'met'o da 'yo ra barco dī ma man'na nguadi ra zabi. ²³ Høntho bi juadi bi 'yεhyō ja'ī ra Jesús, bi map'u bī ja ra nyuni bā mat'Oja. Mī dāhra nde, bi 'buse p'u ja ra nyuni ra Jesús. ²⁴ Pε ra barco ya bi 'yo mādε ra zabi. Nup'u ja ra zabi, bi nangra ndate ndahī ngue dī cosra barco. Asta pa maya yō fūnthe. ²⁵ Mī z'u'ī hyu xudī p'aya, nuna ra Jesús bi map'u bī 'būhyō xādi nī 'yo maxøts'e ra dehe. ²⁶ Nu'mø nī ma da zømp'u 'būhyō xādi, mī hyandi ngue mmap'u nī 'yo maxøts'e ra dehe. Bi zu p'aya. Nu'a ga nzu p'aya, bi 'yεna:

—Bā εcua ra ndahī.

²⁷ Pε ra Jesús bi zofō 'bexque'a, bi 'yεmbi:

—Go guecā, 'yogui sūhu —bi 'yεmbi.

²⁸ Ra Bedu p'aya bi 'yεmbrā Jesús:

—A nu'mø ngue gue'e grā Hmu, damī 'yot'e ngue da zā ga n'yogā maxøts'e ra dehe. Ga sōngā p'u garā εhε.

²⁹ Ra Jesús bi 'yεmbi:

—Gue bā 'yo 'mø —bi 'yεmbi.

Ra Bedu p'aya bi gap'u ja ra barco, nī 'yo maxøts'e ra dehe ngue da zømp'u bā εhra Jesús. ³⁰ Pε nu'a ga 'yo ra ndahī, i tønhi, bi nsu p'aya. 'Bexpi madi bi yu'a mbonthe. Xøgue rá mafi bi 'yεmbrā Jesús:

—Ague grā Hmu, damī jaxcagui.

³¹ 'Bexpi macrá 'yε ra Jesús, bi gats'i. Bi 'yεmbi:

—Ague n'yō, ¿hanja ngue guí yobeni? Gue zits'atho guí εc'εigui.

³² Høntho bi yat'ambo ra barco ra Jesús, 'bexpi nsāya ra ndahī. ³³ Nuya mi o ra barco p'aya bi ndantyoḥmu p'u 'bāhra Jesús, bi 'yεmbi:

—Majuani ngue gue'e rá Ts'ant'u'i Oja.

Nup'u ja ra häi Genesaret bi 'yøthe yø dārquēhi ra Jesús.

³⁴ Mī zøn'a nenthe ja ra häi Genesaret. ³⁵ Mī bahyø ja'i 'bu'a ra xequi'a ngue ya 'bup'u ra Jesús, ndap'u bi zä, bi n'yonnbase ra hya yø ja'i ngue bá ehe. Dī nxifi ngue da zixyø dārquēhi p'u 'bahra Jesús. ³⁶ Yø ja'i bi 'yäpra mate ra Jesús ngue squerangue rá nyaní rá he da dārpabi yø dārquēhi, 'bexque'a sä ha hēmbi.

15

Ja 'da yø costumbre xa nzänse yø ja'i hingui nnu manho ra Jesús.

¹ Nuya yø fariseo 'nēhyø xännbate ngue ra ley ngue yø mmēngu Jerusalén bi guarbu 'bähra Jesús ngue ørpa ra nt'änni. Bi 'yēmbi:

² —¿Hanja ni xädi ngue festho ra hya bi zogaha yø ndiua? Porque hingui pecra ts'oqui ja yø 'ye, ngue di nxu'ye hante di nsihme.

³ Mī dahra Jesús, xquet'a bi 'yørpa ra nt'änni ya yau, bi 'yēmbi:

—Da gue'aha, xiya yø hya di manda Oja, ¿hanja ngue gui festhoha, ngue nuya yø hya xcá sänsehü, gue'a gadi ja ndummui gui øthü'a? ⁴ Porque Oja bi xihyø ja'i, bi 'yēmbi: “Damī su ni papá, damī su ni mamá”. Mahømbi 'yēmbi: “Nu ra ja'i da zanná papá, ogue da zanná mamá, i ja ngue di njapra castigo 'nē da tho”, bi 'yēmbiyø ja'i Oja. ⁵ Pe ya xcá xänbaha yø ja'i ngue ra ja'i da zä da 'yēmbra papá ogue rá mamá: “Nugá papá, nugá mamá, ya hinda zä ga 'da'i te gui siui ya. Porque nu te gä dí pēts'i, guehna Oja dadí unni”. ⁶ Nu'mø nguna ra hya bi manna ja'i p'uya, ya hin gadi japha ngue di jammansu rá papá ogue rá mamá ra ja'i. Ja di nequi p'uya ngue nuya yø hya di manda Oja, gui emhma ngue hñte di muui. Porque nuya yø costumbre xa nzänyø ndiua, guehya gui emhma ngue ja ts'editho gui 'yøthü ya. ⁷ Ni xirbu gui ena ngue gui ec'ēihü Oja. Go gui øthü na te ra hya bi 'yotra pøngahya Isaias ngue Oja bi 'yēna: ⁸ “Nuya yø ja'i 'bucua, nu'mø bi nya, xøgue ena majuaní ngue nnu mansugui. Pe himma juani ngue yø mmui gä ndannegui. ⁹ Ya hñte ni bøntho ngue thannegui yø ja'i. Nu te gäma hya xännbate, xangu yø hya xa nzänse ngue embi di manda Oja”, bi 'yēn'Oja.

Nu te si ra ja'i hinga gue'a di ts'onnbá rá n'yomfēni ra ja'i'a.

¹⁰ Ra Jesús bi zonhyø ja'i, bi 'yēmbi:

—Damī 'yøhmü xanho ya yø hya gä mmangä ya. Damī 'yēt'ammuihü. ¹¹ Nu ra ja'i øtra ts'oqui, hinga gue'a te si ra ja'i ga 'yøtra ts'oqui. Nu'a ga 'yøtra ts'oqui ra ja'i, gue'a ra ts'omhya pønná ne ra ja'i'a.

¹² Yø xädi ra Jesús bi guarbu 'bäi, bi 'yēmbi:

—¿Ua gui pädi ngue mbøcuc yø fariseo 'mø mi 'yøhna ra hya gui xifi? —bi 'yēmbi.

¹³ Ra Jesús entho 'mø mi dadí:

—Nu'a ma Papagä bí 'bu mahets'i, nu'u yø ja'i hingui o rá 'ye, da zijpu ha 'buhyø ja'i. ¹⁴ Damī hyēgui, o sä gui suhü. Nuya guehya yø xädä xänbbabi ra hya mü'da yø mmixädäui ya. Nu'mø bi nthēui ra ots'i, nup'u da zo ra xännbate, ja da zop'u yø xädi.

¹⁵ Ra Bēdu bi 'yēmbra Jesús:

—Damī xicje te ga mbønya yø hya gä hyequi ngue te si ra ja'i.

¹⁶ Ra Jesús bi 'yēmbi:

—¿Ua xquet'a hingui tinní mmuihü hanja ya yø hya dí mmangä? ¹⁷ ¿Ua hingui pahmü ngue nu te gäma cosa si ra ja'i, mbo rá mmui ra ja'i ni ma, pe pigui te si ra ja'i? ¹⁸ Pe nu ra hya pønná ne ra ja'i, mbo rá n'yomfēni ra

ja'i ní 'yēhra hya. Nu'mò xants'o ra hya bi manna ja'i, guehna ra ts'oqui na. ¹⁹ Porque mbo rá n'yomfēni ra ja'i bi mihra ts'o n'yomfēni, ra nthote, ra n'yots'om'māi, ra mfē, ra fēhni, ra ts'ate. Gā mbo rá n'yomfēni ra ja'i ní 'yēhra ts'omhya. ²⁰ Nuna ra hya naya, guehna ra ts'oqui otyō ja'i na. Pē nu'mò hinguī xh'ye ra ja'i 'mò bi nsihmē, hinga gue'a ra ts'oqui'a.

Nu'a n'na ra xisu ngue hinga judío bi 'yāpra mate ra Jesús ngue da māt's'i.

²¹ Mī bōmp'u mī 'bāhra Jesús, i map'u ja n'na ra hāi ja ra hnini Tiro conna hnini Sidón. ²² Nup'u ja ra hnini bi zōnna Jesús, mī 'būp'u n'na ra xisu hinga judío, marā mmēngu p'u ja ra hāi Canaan. Bi ma ra xisu p'uya, ní mafi, bi 'yēmbi:

—Ague grá Hmu, rá mbom'meto'i ra David, dami huēgagui. Nu mā t'ixu di si, n'youi ra ts'onthi. Pē emmē di hni, dami 'yōthets'u —bi 'yēmbi.

²³ Pē ra Jesús hinguī thatho. Yō xādi p'uya bi 'yēmbra Jesús:

—Damī 'yōrpabi nts'edi'a te xi'i, porque ra nxunanyatho ngue nuercāh.

²⁴ Ra Jesús bi 'yēmbra xisu:

—Nugā bā pengagui Oja ngue hōndyō judío gā fāt's'i. Porque yō judío ěntho yō de'yo ya xā n'uēni, ngue hīnjongui fādi.

²⁵ Pē ra xisu bi guarbā 'bāhra Jesús ngue bi ndantyo hmu, bi 'yēmbi:

—Ague grá Hmu, dami fāxquits'u.

²⁶ Ra Jesús bi 'yēmbra xisu yaui:

—Pē nu'mò ngue 'bet'o go gā fāxā'i, 'nē hīngrā judío, ya satho 'mò da thannba ra hmē yō basī, ngue yō fo'yo di t'ūnni.

²⁷ Ra xisu p'uya bi 'yēmbi:

—Ahā, grá Hmu, gue'a guī mma. Pē yō fo'yo, gue'u yō xēhmē tāp'u ja ra mēxā sīhmē yō hmu si'u.

²⁸ Ra Jesús bi 'yēmbra xisu yaui:

—Ague grá xisu, guī ěc'ēguī xandōnho ngue da zā di nja'a te guī mma. Jananguē di nja ya.

Nu'a rá t'ixu ra xisu mī n'youi ra ts'onthi p'uya, 'bexque'a bi zā.

Ra Jesús bi 'yōthe xangu yō dārquēhi.

²⁹ Mī thohra Jesús, i mpa man'na nguadi ra zabi Galilea. Nup'u ja ra nyūni bi zōni, bi mī. ³⁰ Xandōngu yō ja'i bi zōmp'u 'būi. Bi zispa yō dārquēhi xā nnunts'i, yō xādā, yō gone, yō do'ye, yō dogua, xangu mī'da yō dārquēhi bi ts'ispabi ra Jesús ngue bi 'yōthe. ³¹ Mī nu yō ja'i te otra Jesús ngue bi zā bi 'yōthe yō dārquēhi, di 'yōdyō ja'i. Yō gone bi zā bi nya, bi zā yō do'ye, bi zā yō dogua. Bi nzo yō dā yō xādā. Mī nja'a p'uya, gātho yō ja'i bi 'yēspabi Oja nuna thanne yō judío.

Ra Jesús bi 'ūin'i goho māhuahī mā'yohu.

³² Bi zonhyō xādi ra Jesús, bi 'yēmbi:

—Dādi huēcā yō ja'i 'būcua, porque ya rá hyu pa 'daua dí 'yohu ya. Dí pa'a njuani ngue ya hīn'yu te dā zi yō ja'i. Nugā hīndi nne gā ět'i ngue dā mā yō ngu 'nē hīndi sīhmē, porque dā güēnba ja ra 'yu.

³³ Nu'u yō xādi bi 'yēmbi:

—Pē ěharu go gā hannbahu te dā zi ya yō ja'i 'būcua? Porque xandōngu. A nuua di 'būhmu, ra dāpo ua.

³⁴ Bi 'yānyō xādi ra Jesús, bi 'yēmbi:

—ěHangū yō thūhmē guī hāhu 'mò?

Nu'u yō xādi p'uya bi 'yēmbi:

—Høndi yoto yø thuhmε ja ua, 'nε zi yoho yø hua.

³⁵ Bi manda ra Jesús ngue bi mihyø ja'i. ³⁶ Bi hyan'ua yoto yø thuhmε p'uya conyø hua. Bi ja mammaði Oja ngue ya di nsihmε yø ja'i. Bi xenyø thuhmε p'uya, bi unyø xädi ngue di 'darpa yø ja'i da zi. ³⁷⁻³⁸ Nu'ua yø ja'i bi nsihmε, goho maħuahı ma'yohu. A nu yø xisu 'nehyø basi ħinguı catra güenda'ua. Pe gä bi nniya. Mi juate ra ts'ihmε yø ja'i, nu'ua yø xädi ra Jesús bi peti yoto canasta yø thuhmε bi bongui. ³⁹ M'mefa p'uya, ra Jesús bi 'yehyø ja'i. Bi ma p'uya, bi 'yo ra barco, bi zømp'ua ja ra häi ni hu ngue Magdala.

16

Yø fariseo bi xihra Jesús ngue nne da nup'ua da yøt'a n'na ra milagro.

¹ Ngui zøhra Jesús, nuya yø fariseo conyø saduceo bi ma bá sãmhya ra Jesús. Di 'bepi ngue da 'yøt'a n'na ra milagro nu mahets'i, para ngue di nequi ngue rá m'menħni Oja na ra Jesús. ² Ra Jesús bi 'yεmbi:

—Nu'mø ngue ra nde, gui εmhmu: “Xta nho ra tiempo ya, porque ja yø zøgui”. ³ Nu'mø xudi p'uya, gui εmhmu 'mø: “Nuya ħindi ho ra pa ya, porque ra nduhmi ra c'ammahets'i ngue ja ra gui”, gui εmhmu. Gui εna ngue gui pahmu xanho te gä mbøn'a te bi ja maya. Pe nuya gui εna ngue ħinguı pahmu te gä mbønya te gäma hya gui nnuhu yø pa dí 'bøhma ya. ⁴ Yø ja'i 'bøhya, yø ts'oc'ei ngue ħinguı pa Oja. 'Bet'o nne da nu yø milagro, ja da 'yεc'εguı. Pe ħin tema man'na ma milagro di nja ya, ħinda hønt'a te bi thohra Jonás da nøpa hmεya yø ja'i ya.

Bi zop'ua yø ja'i p'uya, bi ma.

Ra Jesús bi xihyø xädi ngue di mfädi xanho, nuya yø hya xänbäte yø fariseo 'nehyø saduceo, ħinda denbabi yø hya.

⁵ Mi zøm man'na nguadi ra zabi, nu'ua yø xädi ra Jesús xi pumbeni ra thuhmε xta hyats'i ngue da zi. ⁶ Ra Jesús bi 'yεmbyø xädi:

—Damı mfähmu ya, mamı sihu'a ra íxi di unyø fariseo ya, conyø saduceo.

⁷ Di n'yεmbi n'na ngu n'na'ua yø xädi p'uya:

—Rá nzequi xicja ya ngue ħinxta ha ra thuhmε ga sihu.

⁸ Bi bahra Jesús te di nxihyø xädi, bi 'yεmbi:

—Gue gui εna dí xi'aha ngue ħinxcuá ha ra thuhmε gui sihu. ¿Ua ħinguı 'yo ni mmuihu na ra hya di mmanğä 'mø? Masque mađi zits'ua gui εc'εigahu.

⁹ ¿Ua ħinguı 'yo ni mmuihu ya yø hya di mmanğä? ¿Ua ħinguı mbεmhmu'a te gui nnuhu p'u nnä mãhä? Xi'mø ra pa ngue høndi cat'a nthuhmε i nsihmε cat'a maħuahı ma'yohu, ¿ua ħinguı mbεmhmu njammı canasta yø thuhmε bi bongui? ¹⁰ Xi'mø ra pa ngue høndi yoto yø thuhmε i nsihmε goho maħuahı ma'yohu, ¿ua ħinguı mbεmhmu njammı canasta yø thuhmε bi bongui? ¹¹ ¿Hanja ngue ħinguı 'yo ni mmuihu ngue ħingra thuhmε di mma ngue di xi'i ngue gui mfähmu ngue ra íxi di unyø fariseo 'nehyø saduceo?

¹² Ya bi dınyø mmui'ua yø xädi te mmanğä Jesús, ngue ħingra íxi pe ra thuhmε'a xifi ngue di mfädi. Sinoque nu'a ra hya xifi, ngue ħindi xä'ua yø hya xänbäte yø fariseo 'nehyø saduceo.

Bi manğä Bedu ngue ra Jesús, gue'a ra Cristo bá ex Oja ngue di ndast'abi'a.

¹³ Nup'ua ja ra xequı ja ra ħniñi Cesarea ngue Filipos, mi zømp'ua ra Jesús. Bi 'yänyo xädi p'uya, bi 'yεmbi:

—Nugä drá N'yohu dá ε mahets'i, ¿te'o enyø ja'i ngue guecä? —bi 'yεmbi.

¹⁴ Nu'ua yø xädi p'uya bi 'yεmbi:

—'Bũ i'da yø ja'i ɛmbi ngue gue'e grá Xuua gmi øtra nxixya. Mĩ'da yø ja'i p'uya, ɛmbi ngue gue'e grá Elías. Mĩ'da p'uya, ɛmbi ngue grá Jeremías. Mĩ'da p'uya, ɛmbi ngue 'bui toni pøngahya Oja.

¹⁵ Ra Jesús mahømbi 'yɛmbyø xádi:

—Xĩ'ahũ p'uya, ɛte'ogá p'ũ gni bɛmhmũ ngue guecã?

¹⁶ Mĩ dahra Bɛdu, bi 'yɛmbi:

—Nu'j, gue'e grá Cristo, rá Ts'ant'ũ'i Oja nuna majuanĩ ngue 'bui.

¹⁷ Ra Jesús bi 'yɛmbi:

—Ra mmenthi gá nthɛui grá Simu, rá ts'ant'ũ'i Jonás. Porque hĩjonni ja'i bi bɛn'na'i ra hya guĩ mma, sinoque gueɛ nã mã Papá bí 'bũ mahɛts'i bi ja'i gá manna ra hya nã. ¹⁸ Nugã dí xi'i ya, gue'e gni hu ngue grá Bɛdu, i nne da mã ngue tengutho n'na ra do ngue dap'ũ fots'i, hĩjongui ani. Gue'e grá madi 'yɛc'ɛi ya ngue gátho mĩ'da yø ja'i da 'yɛc'ɛigui m'mefa. Nu to gã da 'yɛc'ɛigui da dapra ndate i ja. ¹⁹ Dĩ nja nĩ cargo p'ũ ha dũ manda Oja ya. Gue'e rá representante'i Oja bí 'bũ mahɛts'i. Nu'a ra hya guĩ unna nt'ɛdi da 'yøtyø ja'i, gue'a dũ nja'a. Nu'a ra hya hĩngui unna nt'ɛdi da 'yøtyø ja'i ua ja ra ximhã, hĩngui sã da 'yøtyø ja'i.

²⁰ Mĩ juadi bi manna ra hya nã, bi xihyø xádi p'uya ngue hĩjonni ja'i da xifi ngue guehna ra Cristo nã.

Ra Jesús bi mã ngue da tho, 'nɛ bi mã ngue di bɛnnate.

²¹ Ra Jesús bi xihyø xádi ngue ja ts'editho dũ mã Jerusalen, ja dani mã mã'uni p'ũ. Dũ unyø mmãcja 'nɛhyø xãnnbate ngue rá ley, 'nɛhyø n'yohũ 'bet'o p'ũ ja ra nija. Da hyo, pɛ rá hyu pa p'uya di bɛnnate. ²² Ra Bɛdu p'uya, bi zica n'nanni ra Jesús, bi 'yɛmbi:

—Ague grá Hmu, 'yo da ne Oja ngue da ngu'a guĩ thogui.

²³ Mĩ 'bãtra Jesús, bi 'yɛmbrã Bɛdu:

—Damĩ 'uegue, rá mɛfi i ra zithu. Porque nu'j guĩ orcathogui. Hĩnga gue'a rá ts'anni Oja so nĩ mmũ dũ nja. Sinoque gue'a te yø hyãɛ yø ja'i so nĩ mmũ dũ nja.

Ra Jesús bi xihyø xádi ngue hĩjam'mø da gohyø mmũ'a ga 'yɛc'ɛi.

²⁴ Bi 'yɛmbyø xádi ra Jesús:

—Nu to nne da dɛnngui, hĩngui sã ngue da zãnsɛ te da n'yo. Hĩnha di gohrã mmũ, madague'a da thop'ũ ja ra pont'i. ²⁵ Nu ra ja'i da 'uegue ngue su da tho, guehna ra ja'i dũ m'mɛhrã te nã. Pɛ nu ra ja'i hĩngui cohra mmũ'a ga 'yɛc'ɛigui, mada tho connã gueque, guehna ra ja'i dũ nyannã te nã. ²⁶ Porque hĩnte da dahra ja'i, madague'a da 'yøt'e ngue rá mmɛti gã ra ximhã 'nɛ dũ m'mɛhrã te. Nĩ xinda hangũ ra mɛnyu da gutra ja'i, hĩnda zã da yannã te. ²⁷ A nu'mø bá ɛhɛ mahøn'a ra N'yohũ bí 'yɛ mahɛts'i, dí hãtra ts'edi Oja, da n'youi yø anxɛ. Dũ unyø nzãbi n'na ngu n'na yø ja'i, da gut'i te xa 'yøt'e, xãnho ogue xants'o. ²⁸ Majuanĩ dí xi'ahũ ngue nuya 'da 'bũcua ya, hĩnda dũ, astã gue'mø da nu ngue da hya ra ts'edi ra N'yohũ bí 'yɛ mahɛts'i dũ manda ua.

17

Bĩ mpã'a te guĩ nɛqui ra Jesús.

¹ Mĩ tho'a n'nato mã pa, nuna ra Jesús bi zixra Bɛdu 'nɛhya mĩ yonc'ɛi di n'yohũ, ra Jacobo 'nɛhra Xuua. Bĩ mɛp'ũ bí ja n'na ra nyuni xãnhɛts'i ngue dũ m'mũɛ. ² Ja bá nup'ũ yø xádi p'uya ngue bĩ mpã'a guĩ nɛqui ra Jesús. Nu rá hmĩ, di yoxnĩ tengũ ra hyadi. Rã he p'uya, ra mbøɛ astã di yoxnĩ. ³ Bĩ nu yø

xädi p'uya ngue 'bäp'u ra Moisés connä Elías ngue yaui ra Jesús. ⁴ Ra Bedu bi 'yembra Jesús:

—Ague grá Hmu, ya xanho ngue dí 'bahmua ua. Xiya, çua guí nne ga hõcähe hyu yø t'annigu, n'na'i, n'na ra Moisés, n'na ra Elías? —bi 'yembi.

⁵ Tobe yadra Bedu 'mø mi go'mra guí p'u ha 'bai. Xøgue di yoxni ra guí. Bi 'yø p'uya ngue nup'u ja ra guí ja bá nyap'u Oja, bi 'yena:

—Nuna 'bucua ya, guehna ma Ts'ant'u dadí madí. Co nuna ya i ja gampähä. Nuya yø hya da manna ya, damí 'yet'ammaihü —bi 'yembi.

⁶ Mí 'yøhyø xädi na ra hya bá man'Oja maya, bi m'memfo häi p'uya, pe mathoguitu bi nsu. ⁷ Nup'u ha 'boní, bi guatra Jesús. Bi dots'i n'na ngu n'na, bi 'yembi:

—Damí nangüj, 'yo guí nsuui —bi 'yembi.

⁸ Mí hyetyø xädi p'uya, ya hñjon gui 'bäp'u'u yoho yø n'yohu xi nu. Ya 'bäse p'u ra Jesús.

⁹ Ya bá 'yo ngue ní gap'u ja ra nguani p'uya. Ra Jesús bi 'yembyø xädi:

—'Yo to gui xifi te gá nuui ya, asta gue'mø bi hnu ra N'yohu bí 'yē mahets'i ngue di beñnate.

Ra Jesús bi ma ngue ra Elías ya bá ehē, bi xihyø ja'i ngue di nsä porque ya bá ep'u ra Cristo.

¹⁰ Nuya yø xädi ra Jesús bi 'yänna n'na ra hya, bi 'yembi:

—çHanja na ra hya mmanyø xännbate ngue ra ley, ngue ra Elías embi ngue jatho da 'bet'o hante ngue da ehra Cristo?

¹¹ Mí dahra Jesús bi 'yembi:

—Majuani ngue ra Elías mi jatho ngue rá maditho da ehē da xihyø ja'i ngue di nsä. ¹² Pe damí pahmu ya ngue nuna t'embi ra Elías, ya bá ehē. Pe himbi n'yo yø mmui yø ja'i te'o na. Jananguue nu hangu ra n'u bi ne da japi, gä bi nja. Xquet'a di njarbutho ra N'yohu bí 'yē mahets'i ya, di anyø ja'i.

¹³ Nu'u yø xädi p'uya bi n'yo yø mmui'a ra hya mmanna Jesús ngue nuna ra Xuua bi 'yøtra nxixya, guehna bi t'embi ngue ra Elías.

Ra Jesús bi 'yøthe n'na nc'ejí mi n'youi ra ts'onthi.

¹⁴ Mí zøp'u 'bahyø ja'i ra Jesús, bi guat'a n'na ra n'yohu bi ndantyøhmü p'u 'bäi, bi 'yembi:

¹⁵ —Ague grá hmu, nu ma ts'ant'u dí si n'youi ra n'u ngue ra ataque, janjuani ngue di ani. Nu'mø bi gu, høt'a sibi, ja'mø hørbu ja ra dehe. Damí huegagui ma ts'ant'u, gui 'yøthe ts'u. ¹⁶ Ya xtá xihni xädi ngue xtá 'yøthe ts'u, pe hñxa nzä xa 'yøthe.

¹⁷ Ra Jesús bi 'yembi gätho yø ja'i 'bap'u:

—çAsta njam'mø da zønna pa gui 'yēc'eigahu? çUa guí ena ngue hangu ra pa ga set'ahu? Bá si ua ra ts'ant'u, ga øthegä —bi 'yembi.

¹⁸ Nuna ra Jesús bi xihra ts'onthi n'youi ra ts'ant'u ngue bi hyep'u. Ra ts'ant'u p'uya 'bexpi zä ra n'u mi hēmbi. ¹⁹ M'mefa p'uya, bi 'yänse n'nanni yø xädi ra Jesús, bi 'yembi:

—çHanja ngue hñxa nzä xtá øthegähe ra ts'ant'u mi n'youi ra ts'onthi?

²⁰ Ra Jesús bi 'yembyø xädi:

—Hñxa nzäthä, porque hñ gadi segura ni mmaihü ngue da zä ra därquehi. Majuani dí xi'ahu, nu'mø ngue di ja zits'u ni nt'ec'ejihü, madague'a tengutho ga nnoho n'na zi hmudä ra mostasa, ya da zä guí 'yemphü ra nyuni ja nu: "Damí 'uecua guí ja grá nyuni, i ma man'na nguadi", gui 'yemphü, ra nyuni p'uya da 'uegue. Hñte gui hyemphü 'mø di ja'ahu zits'u ra nt'ec'ejí. ²¹ A nuna

tengu ra ts'onthi mi n'youi ra ts'ant'u, para ngue da za da hyep'u ra ja'i n'youi, mahyonitho ngue da mat'Oja ra ja'i 'ne da 'yetrá mmái.

Mahombi manna Jesús ngue da tho, pe bi ma ngue di bennate.

²² Mente 'youi p'u ja ra hai Galilea yø xädi ra Jesús, bi 'yembj:

—Nu ra N'yohu bi 'ye mahets'i, di ndäpyø ja'i ngue da hyo. ²³ Nu'mø bi hyo p'uya, di bennate'a rá hyu pa.

Nuna ra hya bi xihyø xädi, emmei bi du yø mmái.

Ra Jesús bi gutra mēnyu njai p'u ja ra nija.

²⁴ Ni n'youi yø xädi ra Jesús, bi zømp'u ja ra hñini Capernaum. Nu'u yø n'yohu juhra mēnyu p'u ja ra nija p'uya, bi 'yembra Bedu:

—Xi ni xännbatehu n'yø, çua hinda gutra mēnyu njai p'u ra nija? —bi 'yembj.

²⁵ Ra Bedu p'uya bi 'yembra n'yohu juhra mēnyu:

—Ahá, da gutra mēnyu ra xännbate.

M'mefa p'uya bi ma ra Bedu p'u bi ja ra ngu 'buhra Jesús. Hante ngue di nya ra Bedu, ra Jesús bi 'yembj:

—Ague Simu, çte gui mmanya? Xi yø dast'abi 'bucua ja ra ximhai, çndana gue'a jumbabi ra mēnyu i jai, gue'u yø basi jumbi, ua gue gue'u yø ja'i n'nan'yo jumbi? —bi 'yembj.

²⁶ Mi dahra Bedu p'uya, bi 'yembj:

—Gue'u yø ja'i n'nan'yo njamba ra mēnyu —bi 'yembj.

Mahombi 'yenna Jesús:

—Janangue nu'u yø basi Oja hingui ja ngue da gutra mēnyu'u. ²⁷ A nuyá, para ngue hinda zæcju yø ja'i, ni map'u ja ra zabi ya. Damj hyaxra xone t'egui, guá the n'na ra hua. Nu'a rá mædi ra hua guá hæqui, nup'u ja rá ne ra hua, gui tinnbabi ra mēnyu di op'u. Di za'a p'uya ngue gui jutra mēnyu t'acá p'u ja ra nija, co 'ne'a ra mēnyu t'a'i gui jut'i.

18

Ra Jesús bi xamba yø xädi ndana ma datho da hnu mansu.

¹ Nu'a ra ora'a, bi guatyø xädi ra Jesús, bi 'yembj:

—Ague grá Hmu, çndana hant'a ni mmái ngue ma datho da hnu mansu p'u ha di manda Oja bi 'bu mahets'i?

² Ra Jesús bi zohna n'na ra ts'ant'u mi 'bäp'u, bi 'bämbu made ha 'bui. ³ Bi y'embyø xädi p'uya:

—Majuani di xi'ahu, nu'mø hingui pähni n'yomfēnihu, gui cohmu tengutho ra ts'ant'u 'bucua ya, hñidi cu'ahu p'u di manda Oja bi 'bu mahets'i. ⁴ A nuyá, nuna ma datho da hnu mansu p'u di manda Oja ya, guehna ra ja'i da 'yøt'e ngue hñite di muui, di mmutho tengutho ra ts'ant'u 'bucua ngue hñidi 'yani.

⁵ Nu ra ja'i di ja mmansu n'na ra basi tengu na 'bucua ya, nguna da 'yøt'e porque pahra ja'i ngue nu te øt'e, gue'a di nnu manho ngue da 'yøt'a, tengutho mø ngue go di jammansu gra ja'i.

Ra Jesús di japa nts'edi yø xädi ngue da zu da 'yøtra ts'oqui.

⁶ Nu'u yø basi çc'eigui ndap'u bi zä, tengutho na ra basi 'bucua ya, nu ra ja'i da japi ngue da hyegagui p'u yø basi çc'eigui, ra ndate castigo tømra ja'i da thogui. Hante ngue da 'yøtra ts'oqui ra ja'i, man'na xanho ngue da t'ennbu ja ra jathe ra ja'i, di ntharpa rá 'yuga n'na ra njani ngue da gu'mi. ⁷ Xan'utho te ja ua ja ra ximhai, porque hñidi 'bedi tema cosa ga 'yøtra ts'oqui yø ja'i. Porque ngutho siempre øtra ts'oqui ra ja'i, pe hague ngu ra castigo da tho ra ja'i nu'a di japi ngue øtra ts'oqui rá mmic'çjui.

⁸ Janangue nu'mø guí ena ngue rá ts'oqui ni 'ye ogue rá ts'oqui ni gua p'u gá 'yøtra ts'oqui, dami hyequi, 'yei yap'utho. Man'na xanho ngue gará do'ye ogue gará dogua 'mø gá cürbä ha guí m'mähmi Oja, hinda gue'a ngue di ja yoho ni 'ye ogue di ja gá yoho ni gua 'ne ngutho guí mmap'u ja ra sibi para zantho. ⁹ Nu'mø guí ena ngue rá ts'oqui ni dá p'u gá 'yøtra ts'oqui, dami hyahnä dä, guí 'yei yap'utho. Man'na xanho ngue dá n'natho ni dá 'mø gá cürbä ha guí m'mähmi Oja, hinda gue'a ngue di ja gá yoho ni dá 'ne ngutho guí mmap'u ja ra niđu di danzø.

Bi hyecra hya ra Jesús ngue n'na ra de'yo bi 'uegue.

¹⁰ 'Yo guí emhmä ngue hñte di muui yø basi. Nugä dí xi'ahä ngue nup'u mahets'i bí 'bähmä Papá, nu'u yø anxε zamp'u ha 'bui, gue'u fäxyø basi'u. ¹¹ Nu ra N'yohu bí 'ye mahets'i, bi 'yehε ngue dá yanyø ja'i xa m'medi.

¹² A nuyá, xi'mø ngue di 'bui to di si n'na ciento yø de'yo, 'ne dá 'ue'a n'na nde'yo, uangui dá zop'u'u goho 'däte ma'de'ma guto nde'yo p'u ja ra dapo di 'yo. Dä ma dá honná nde'yo xá 'uegue. ¹³ Nu'mø bá timp'uya, man'natho di johya ngue bá tin'a n'na nde'yo xi 'uegue, hinda gue'u goho 'däte ma'de'ma guto nde'yo hingui 'uegue. ¹⁴ Njarbatho ni Papähä bí 'bä mahets'i ya, hingui nnepe ngue di mm'me'a n'na mbaši ya yø basi 'bucua.

Jatho ngue di punnbabi rá mmic'eiu ra ja'i.

¹⁵ Nu'mø hingui ho te øt'a ni cu, dami zofø, juca n'nanä ngue guí nyaseui. Dami xifi ngue hingui ho te øt'e. Nu'mø bi ne bi 'yø'a ra hya guí xifi, ya xanho. Ya gá nhøjpaui ni cu. ¹⁶ Pε nu'mø himbi ne bi 'yøde te guí xifi, dami hyon'i yonc'ei ogue hyu nc'ei guí sits'i, dá 'yøde hapu guí nyaui ni cu, ngue guí nne guí nhøjpaui. ¹⁷ A nu'mø hinda ne dá 'yøde te dá xi'u guí sits'i, dami dá ra güenda p'u ja ra nija 'mø. A nu'mø hinda ne dá 'yø'a te ra hya dá sip'u ja ra nija p'uya, guí 'yø'ni güenda ngue nuna ni cu tengutho 'mø hingra 'yεc'ei ogue tengutho 'mø drá nguthäi.

¹⁸ Dí xi'ahä ngue go gyø representantehä nguehna Oja bí 'bä mahets'i. Nuna ra hya guí unhnä ra nt'edi dá 'yøtyø ja'i, gue'a di nja'a. Nu'a ra hya hingui unhnä ra nt'edi dá 'yøtyø ja'i ua ja ra ximhäi, hinda sä dá 'yøtyø ja'i.

¹⁹ I ja man'na ra hya ga xi'ahä ya. Nuua ja ra ximhäi, nu'mø bi the yø hya yo nc'ei ngue 'da'igu dá 'yöp'a Oja, Oja di un'a te dá t'äpi. ²⁰ Porque nup'u ha di mpeti yø ja'i εc'ei guí, madague'a høndi yonc'ei ogue hyu nc'ei di mpeti, pe nup'u ha 'bui, ja dí 'bucä p'u.

²¹ Ra Bedu p'uya bi 'yembrä Jesús:

—Ague grá hmü, xi mä cu ya ga 'bua ngue hingui ho te ørque, ¿nja mmindi ga punnbj? ¿Gue astä nyoto nnidi?

²² Mi dahra Jesús, bi 'yembj:

—Nugä hñte dí xi'i ngue høndi nyoto nnidi ja ngue guí punnbj. Sinoque dí xi'i nja mmindi guí punnbj, yoto yø hyate ma'det'a nnidi ja ngue guí punnbj.

Ra Jesús bi hyecra hya ngue n'na ra hmiqiu hin'ya rá mpunnbj.

²³ Janangue jatho guí punnbabi ni mmic'eihä, porque nuna Oja bí 'bä mahets'i, mahyeipi n'na ra dast'abi ngue ørpa ra güenda yø hmiqiu hangu tupi. ²⁴ Mi dä'mi bi 'yørpa ra güenda yø hmiqiu, bá ts'innbabi n'na nc'ei ngue yø mionetho rá mēnyu mi tupi. ²⁵ Pε nuna ra hmiqiu bá ts'i, hin'ya ra mēnyu di guträ güenda. Ra dast'abi p'uya bi manda ngue dá bä ra hmiqiu, 'ne dá bāprá xisu, 'ne dá bāpyø basi, 'ne dá bāpi hangu pets'i ngue di guträ güenda.

²⁶ Pε ra hmiqiu p'uya bi ndantyøhmü p'u 'bāhrä hmü. Bi 'yāpra mate, bi 'yembj: “Ague grá hmü, dami tøgbagui ts'u mēnte ga tingä ni mēnyu ga jut'a'i”, bi

'yεmbi. ²⁷ Nu'a ra hmu p'uya bi huεcrá hmiqúi, bi punnbabí rá güenda mi tupi. Bi thøgue.

²⁸ Pe nuna ra hmiqúi bi ma mapunnbi rá güenda, høntho bi ma mathøgue, bi nthēui man'na nc'ei ngue mi tupi zits'u rá mēnyu. Bi bennbaya bi dorpa rá 'yuga. Bi 'yεmbi: “Gui jurcagui ma mēnyu gui tuqúi, uague hin'na”, bi 'yεmbi.

²⁹ Nu'a ra n'yohu mi ndupate zits'u ra mēnyu p'uya, bi ndantyoħmu p'u 'bá'a tupi, bi 'yāpra mate, bi 'yεmbi: “Damí tøgbagui ts'u mēnte ga ũngá nī mēnyu, ga jut'a'í”, bi 'yεmbi. ³⁰ Pe nu'a ra n'yohu mi thuprá mēnyu p'uya, hĩmbi ne xta ndø'ma tupi. Sinoque bi bent'í, bi zixá fādi asta gue'mø di japi da gutrá mēnyu tupi.

³¹ Mi nu mi'da yø hmiqúi'a te bi 'yørbaya, bi dār'man'u yø mmui'a te bi japrá mmic'ejui. Bi ma'u p'uya bá xiprá hmu te bi 'yøt'e. ³² Nuna ra hmu p'uya, bi manda bá ts'ofø mahøn'a, bi 'yεmbi: “Grá ts'oc'ei n'yø. Conque nu hangu ma mēnyu gmī tuqúi, gá dá pun'na'í ngue gá 'yācra mate. ³³ Uangui xta nzā xqui punnbabí nī amigo mi tu'í tengutho dá pun'na'í”, bi 'yεmbi. ³⁴ Nu'a ra hmu, janjuani ngue mbøcuc. Bi manda p'uya ngue bi ts'ixá fādi rá hmiqúi asta gue'mø da gutrá mēnyu tupi. ³⁵ Di ja'ahu p'u ma Papágá bí 'bū mahets'í ya, hĩndi pun'nahū, ngue'mø hĩnni mmui gdi punnbabí te øt'a nī cūhū.

19

Bi xānba yø ja'í ra Jesús ngue hĩnyu ra nt'edi di nxummi yø xisu.

¹ Ra Jesús mi juadi bi manya yø hya ya, nup'u Galilea mi 'yo, bi ma man'na nguadi ra dathe Jordán, i mpa p'u ja ra hāi Judea. ² Pe xandøngu yø ja'í bi dēnni. Nup'u bi zøni, bi 'yøthe yø ja'í mađi hyēnni.

³ Bi guat'í da yø fariseo p'u 'būhřa Jesús, porque honnbi ha di zēdi ngue hĩnda gue'a ra hya da ma. Bi 'yεmbi:

—¿Ua ja ra nt'edi ngue di nxummi rá xisu n'na ra n'yohu høn'ta bi zā mā hya di ũpi, uague hĩn'na?

⁴ Mi dahřa Jesús, bi 'yεmbi:

—¿Ua hĩn gadi xāhmu'a te ra hya nt'ot'í p'u ja ra Maca Libro, ngue nu'mø mambá nhohřa xĩmhāi, Oja bi hocra n'yohu 'nε bi hocra xisu? ⁵ Oja bi 'yεna: “Janangue ra n'yohu sop'u rá papá, sop'u rá mamá ngue 'būhmi rá xisu. Nūya yø nc'ei ya, di nne n'na ngu n'na, janangue ya hĩngu'i yø nc'ei, sinoque εntho n'na nc'ei'tho”. ⁶ Janangue nuyá, nuyá yø nc'ei bi pēn'na Oja, hĩn'yu ra nt'edi ngue to di xunnbabí.

⁷ Yø fariseo p'uya bi 'yεmbi:

—¿Pe hanja nā ra Moisés ngue bi 'yεmbi i sá da 'yøtrā sūcua ra n'yohu ngue di nxummi rá xisu 'mø?

⁸ Mi dahřa Jesús, bi 'yεmbi:

—Nuna ra Moisés bi unna nt'edi ngue da nangra sūcua ngue ra nxuni, pe ngue mandø nnaixtho yø n'yomfēni yø ja'í, janangue bi njap'u. Pe nup'u rá mađi, hĩnga ngu'a ra hya bá sānba Oja da 'yøtyø ja'í. ⁹ Pe nugá dí xi'ahu, ngue yø n'yohu di nxummi yø xisu 'nε hĩngřa n'yots'om'māi di ũpi, nu'mø hømbi nthatřa n'yohu, da mē man'na ra xisu, ya ra ts'oqui øtrā n'yohu. A nu'mø bi nthatřa xisu bi t'ei, ya ra ts'oqui øt'ui ra n'yohu bi mē.

¹⁰ Nu'u yø xādi p'uya bi 'yεmbi:

—Man'na xānho ngue hĩndi nthatřa ja'í 'mø —bi 'yεmbi.

¹¹ Pe ra Jesús mahømbi 'yεna:

—Nuna ra hya dí mma, hĩngu'i nne da mā ngue da gātho yø ja'í di ja ngue di nthatři. Sinoque nuyá yø ja'í, Oja nnepe ngue di nthatři, guehya di mmangá

ya. ¹²I 'b'ahyø n'yohu ngue hingui sä di nthati. Porque 'b'ahyø n'yohu ya i mi'a ngue hindä zä di m'muhrä xisu. Ximmü 'b'ahyø n'yohu ngue m'moqui. Ximmü 'b'ahyø n'yohu hindü nthati para ngue dä zäp'u dä 'yørpe xanho rá 'b'efi Oja bi 'b'u mahets'i. Pë nü to ena ngue dä zä di nthati, ya dä 'yøt'e tengutho rä hyä di mma.

Bi xi Oja rä Jesús ngue di japyø basi.

¹³Bi zixyø basi yø ja'i p'u 'b'ahra Jesús, i nnepyø ja'i ngue dä dospa yø ya yø basi 'në dä xi Oja ngue di japyø basi. Pë nuya yø xädi rä Jesús bi hejpa yø ja'i bā zi yø basi. ¹⁴Ra Jesús, bi 'y'embyø xädi:

—Damü hyehmu yø basi dä thocua dí 'b'ui. Porque tengutho yø ja'i ya o rá 'yë Oja, xquet'a njarbu ya yø basi ya.

¹⁵Ra Jesús bi japyø 'yë p'u ja yø ya yø basi. M'mefa p'uya, bi map'u ja rä xequi mi 'b'ui.

Rä mmemmeti himbi ne dä 'yøt'e te bi xihra Jesús.

¹⁶N'na rä n'yohu bi guarbu 'b'ahra Jesús, bi 'y'embi:

—Ague grá hoga xännbate, ¿ndana rä nho exa ja ts'edi gä øt'e n'namhma ngue Oja di 'dacra 'da'yo te para zantho? —bi 'y'embi.

¹⁷Mi dahra Jesús, bi 'y'embi:

—¿Ua gui padü te gui mmanya, ngue gui engui xanhogä? Porque hønse Oja xanho. Nü mø gui nne ya ngue di 'da'i rä 'da'yo te Oja, damü 'yøt'u yø hyä di manda Oja mø.

¹⁸Ra n'yohu p'uya bi 'yëna:

—Xi'u yø hyä di manda Oja p'uya, ¿ndana gue'a ya yø hyä gui mma?

Mi dahra Jesús, bi 'y'embi:

—'Yo grá hyote. 'Yo grá 'yots'om'mäi. 'Yo grá bë. 'Yo to gui sännba rä fehni.

¹⁹Damü sü ni papá, damü sü ni mamá. Damü mahni mmic'ëiui tengutho gni ne ngue di ma mā mādi'i.

²⁰Mi dahra n'yohu p'uya, bi 'yëna:

—Nuya yø hyä gui xicya, ya gä xtá øt'e asta gue'mø mará ngüëgui. Xiya, ¿ndana guehna rä hyä di 'bedi ngue hindü øt'ya? —bi 'y'embi.

²¹Pë rä Jesús bi 'y'embrä n'yohu yäui:

—Nü mø gui nne ngue gätho gui 'yøt'a te ni 'yup'u gui 'yøt'e, ni ma ya, damü pä te gä gui pets'i. Damü unna menyü yø hyoya. Nü mø gä 'yøt'e te di xi'i ya, ya bi ja ni mmeti mahets'i p'uya. Bá ep'u ya, gä mme'p'u nnä magä —bi 'y'embi.

²²Pë mi 'yøhra n'yohu na rä hyä bi sifi, mambi dudrä mmai. Bi matho, porque mará ndømmemmeti.

Bi manna Jesús ngue Oja, hinte hëmbi.

²³Ra Jesús bi 'y'embyø xädi:

—Nü yø mmemmeti, guehya di mma ngue xanhenñitho ha di n'unü dä zo rá 'yë Oja bi 'b'u mahets'i ya. ²⁴Ya fadi ngue rä cameyo, hinjam'mø dä zä dä thop'u ja rá xagu n'na rä 'yofani. Pë dí xi'ahu ngue man'na xandøn hennitho ngue n'na rä mmemmeti di n'unü dä zo rá 'yë Oja.

²⁵Nuna rä hyä bi manna Jesús mi 'yøhyø xädi, man'natho bi nsü yø n'yomfëni p'uya. Di n'y'embi:

—Rá nze'gui ya hinjonni ja'i dä zä di nyannä te ya'mø —di n'y'embi.

²⁶Bi hyetyø xädi rä Jesús, bi 'y'embi:

—Nü'a ngue yø ja'itho, hindä zä dä zänse ha di nyanyø te. Pë Oja hinte hëmbi, nü te nne dä 'yøt'e, dä zä ha di japi.

Bi manna Jesús ngue di tocabi ra nho'u yø ja'i n'youi p'u ni ma.

²⁷ Nunā ra Bedu bi 'yembra Jesús:

—Nugāhe, ya xtá sohme p'u te gā dí pēshe ngue dí ten'nahe. ¿Te 'be'a ja ngue di tocagāhe 'mø?

²⁸ Mī dahra Jesús, bi 'yembj:

—Majuani dí xi'aha ngue nu'mø ra pa danj gom'na'yo gātho yø cosa i ja, gue'a ra pa'a ngue ra N'yohu dí 'yē mahets'i da mjp'u ja rá nthuts'i, dí manda te dí nja. A nu'aha p'uya ngue guí tenngaha, nup'u ha di hø'i 'de'ma yoho yø nthuts'i, ja guí mmihma p'u ngue guí nts'ut'abihma p'u ha di 'bu'u 'de'mayo 'bai yø mbom'meto ra Israel. ²⁹ Nu to gā xpá nzohyø ngu, xpá nzohyø cu, xpá nzohyø papá, xpá nzohyø mamá, xpá nzohyø xisu, xpá nzohyø basi, xpá nzohyø hai ngue tenngui, pē yø ciento nniditho gā ngu'a te da dijni ngue'a te gā xpá nzogui. Ra pa di 'yep'u p'uya, di t'unna te para zantho. ³⁰ Xangu yø ja'i hnu mansu ua, pē nu'a ra pa'a, ts'utho da hnu mansu p'u. Xangu yø ja'i hingui hnu mansu ua, pē nu'a ra pa'a, ja danj hnu mansu p'u.

20

Ra Jesús bi hvejpa ra hya yø nzābi tahyø mēfi.

¹ Nunā Oja bí 'bu mahets'i da gutra nzābi. Tengutho n'na ra n'yohu bi ma mxuditho ngue da honyø mēfi da tacyø uva. ² Bi gohmj ra cohi yø mēfi ngue nu'a n'na pa ra 'befi, da gut'i co n'na ra menyu ni hu ngue ra denario. Bi menhyø mēfi p'u bí ja rá huahj p'uya. ³ Mī z'u'i guto xudi p'uya, mahømbi ma tai ra mmehui. Bi djimp'u ja rá tai mī'da yø ja'i ngue hñte pēfi. ⁴ Bi 'yembaya: “Nī me ra 'befi ma huahigā n'yø. Ga jut'au'i'a te ni 'yup'u guí tahmj”, bi 'yembj. Nu'u bi si ra 'befi p'uya, bi ma ra 'befi. ⁵ Mī hyuxyadi p'uya, mahømbi ma tai ra mmehui. Bi nthēui p'u mī'da yø ja'i ngue hñte pēfi. Mahømbi 'yētra 'befi rá huahj. Mī z'u'i hyu nde, mahømbi ma tai ra mmehui. Bi nthēui mī'da yø ja'i ngue hñte pēfi. Mahømbi 'yētra 'befi rá huahj. ⁶ Mī z'u'i cat'a nde, mahømbi ma tai ra mmehui. Hømbi nthēui mī'da yø ja'i ngue hñte pēfi. Bi 'yembaya: “¿Hanja ngue xcá ndethohu ua n'yø, hñxcá mpēhma?” bi 'yembj. ⁷ Bi 'yēn'u zo p'uya: “Xtá ndedāhe ua ngue hñjon xa xicje ra 'befi”, bi 'yembj. Ra mmehui p'uya bi 'yembj: “Nī me ra 'befi ma huahigā 'mø. Ga jut'au'i'a te ni 'yup'u guí tahmj”, bi 'yembj.

⁸ Mī dāhra nde p'uya, nunā ra mmehui bi xihra hmiqui nunā di mandabi yø mēfi, bi 'yembj: “Damj zonhyø mēfi ya, guí jutyø nzābi. Rá mēdi guí unyø nzābi'u yø mēfi rá nzequitho xa nzømp'u ja ra 'befi. A nu'u xa mpēfi gā ra pa, rá nzequitho guí unyø nzābi'u”, bi 'yembj. ⁹ Mī njutyø nzābi ya yø hmiqui xi yatra 'befi cat'a nde. Bi juarpa yø pa, bi unni 'da'a n'na ra menyu ngue ra denario. ¹⁰ Mī tocabi bi t'unyø nzābi ya yø hmiqui xinde ra 'befi p'uya. Bi 'yēna ngue man'na xangu yø nzābi xti t'unni porque xi mpefi gā ra pa. Pē mī t'unyø nzābi, hōnda n'na ra menyu ngue ra denario bi t'unni. ¹¹ Mī hyanyø nzābi p'uya, bi zāhra mmehui. ¹² Bi 'yembj: “Nuya yø n'yohu 'bucua, rá nzequitho bi zømp'u ja ra 'befi ya. Conque n'na oratho bi mpēfi, ¿hanja ngue 'da'igu gā jurcahe? Nugāhe p'uya xtá sägāhe ra n'u gā ra pa ngue xa mpa ra hyadi”, bi 'yembj. ¹³ Nu'a ra mmehui p'uya bi 'yembra hmiqui nyai: “Ague n'yø, nugā hñgra nts'oc'ei dí ot'aha. Uangui xtá nyahu ngue nu'a n'na pa ra 'befi, ga jut'au'i co n'na ra menyu ngue ra denario. ¹⁴ Damj hyanni nzābi'a n'na zi pa xcā mpēfi, ni ma p'uya. Nunā mā mēfi rá nzequitho xa nyatra 'befi, dí nne gā jut'i tengutho dá jut'a'i. ¹⁵ ¿Ua gadj mandagui? ¿Ua hñ'yū ra nt'ēdi ngue gā sänse te dí nne

ga ørpabi ma mɛnyu? ¿Ua gue gadi seyabi ni mmic'ɛiui ngue'a ra nho di nne ga ørpe?" bi 'yɛnna mmɛhuɪ.

¹⁶ Janangue nuyá, nuyá yø mɛfi rá nzeɣui xa nyøtra 'bɛfi ya, guehya rá mædi di t'unyø nzabi ya. A nuyá yø mɛfi rá mædi xa nyøtra 'bɛfi, guehya rá nzeɣuitho di t'unyø nzabi ya. Mandøngu dyø ja'i bi ts'ofø, pɛ ziyohotho yø ja'i bi thanhni.

Mahømbi manna Jesús ngue da tho, pɛ di bɛnnaɛte.

¹⁷ Ra Jesús ni hya ra 'yu ngue ni ma Jerusalén, pɛ bi zica n'nanni'ɛ 'dɛ'ma yoho yø xädi, bi 'yɛmbi:

¹⁸ —A nuyá, ya nná mãhã Jerusalén. Nuna ra hnini na, nu ra N'yohu bi 'yɛ mahɛts'i di ndäpyø hmu yø mmäcja conyø xännbate ngue ra ley. Nuyá p'uya, guehya da zännbi ngue da du. ¹⁹ Di däpyø ja'i hingyø judío. Da denni, di anɪ, 'nɛ di cuatrå pont'i ngue da hyo. Pɛ rá hyu pa di bɛnnaɛte.

Ra Jesús bi sifi ngue ra Jacobo 'nɛhra Xuua di nja yø cargo xtá nhɛts'i.

²⁰ Nuna ra Jacobo 'nɛhra Xuua, guehya yø ts'ant'ɛ ra Zebedeo ya, 'dap'ɛ 'youi rá mamá, bi guarbu 'bãhra Jesús. Bi ndantyøhmu na ra xisu, bi xifi ngue da 'yørpa ra mæte na ra hya nne da xifi. ²¹ Ra Jesús bi 'yɛmbi:

—¿Temá mæte guí nne ga øt'a'i? —bi 'yɛmbi.

Ra xisu p'uya bi 'yɛmbrã Jesús:

—Dí nne ngue nup'ɛ ha guí nne mmi ngue guí ndast'abi, guí unna nt'ɛdi ya yoho ma ts'ant'ɛ 'bæcua, ngue n'na di mihni n'yɛi, n'na di mihni gaha.

²² Pɛ mi dahra Jesús, bi 'yɛmbyø ts'ant'ɛ:

—Ague n'yø, hingui padi te rá nsäui na ra hya guí ähmi. ¿Ua da zã gui thohm'a ra n'ɛ ja ngue ga thocã? Porque nugã mathogutho ja ngue di ungã yø ja'i —bi 'yɛmbi.

Bi 'yɛnyø ts'ant'ɛ p'uya:

—Ahá, da zã ga sägã'be ra n'ɛ.

²³ Mi dahra Jesús, bi 'yɛmbi:

—Majuani ngue ngu'a, xandøngu ra n'ɛ ja ngue gui säui, tengutho ra n'ɛ ja ngue ga thocã. Mathogutho di un'aui yø ja'i tengutho ja ngue di ungã yø ja'i. Pɛ nuna ra hya guí mmammi, hinda tocaguí ngue go ga sänni to di mip'ɛ ja ma n'yɛi, ogue to di mip'ɛ ja ma gaha. Ma Papá'a ya xa nzänni to di mi n'na ngu n'na ma hyo.

²⁴ Nuna ra hya ähya yo nc'ɛi di n'yohu, bi mbøcue 'mø mi bahya mi 'det'a yø xädi ra Jesús. ²⁵ Pɛ ra Jesús bi peti gätho yø xädi, bi 'yɛmbi:

—Ya guí pahma ngue yø dast'abi xa t'ɛts'i, co gätho mi'da yø ts'at'abi 'bɛp'ɛ ja yø hnini, gã di manda yø ja'i. Nu te di manda yø ts'at'abi ngue da 'yøtyø ja'i, gue'a øt'a. ²⁶ Pɛ nu'ahɛ, 'yo guí nne ngue guí mandathohu yø ja'i. Nu ra ja'i nne ngue xtã nhɛts'i rá cargo da mɛfi, guehna ra ja'i jatho ngue di mɛfi da mäxyø mmic'ɛiui na. ²⁷ A nu'ahɛ ya, nu'a da ne di m'met'o ngue gätho yø amigo ya, guehna jatho da gohi ngue ni mɛfihɛ na. ²⁸ Conque ra N'yohu bi 'yɛ mahɛts'i, hĩmbi 'yɛhɛ ngue n'narbu da mi di mandatho. Sinoque bi 'yɛhɛ ngue di mɛfi da mäxyø ja'i. 'Nɛ hinga høndra 'bãxte da 'yøt'e, asta da du ngue da yanɪ xandøngu yø ja'i.

Ra Jesús bi 'yøthe yoho yø xädã.

²⁹ Mi bømp'ɛ ja ra hnini Jericó ra Jesús, bi ntet'i xandøngu yø ja'i. ³⁰ Nup'ɛ ja ra 'yu i nthogu, mi hup'ɛ yoho yø xädã. Mi bahyø xädã ngue guehna ra Jesús ja ngue da thop'ɛ huɪ. Bi mahra hmafi p'uya, bi 'yɛmbi:

—Ague grã Hmu, rá mbom'met'o i ra David, dami huɛga'be —bi 'yɛmbi.

³¹ A nu'u yø ja'i mi 'bap'u hũhyø xädä, di hejpi ngue hĩndi mmafi. Pe yø xädä p'uya, ɛnā man'na ma'bepi ngue nts'edi ga mafi, bi 'yembj:

—Ague grā Hmu, rá mbom'meto'i rá David, dami huɛga'be.

³² Ra Jesús bi m'mái ngue øde hmat'i. Bi zonhyø xädä p'uya, bi 'yembj:

—¿Te guí nne ngue di nja'auí?

³³ Yø xädä p'uya bi 'yembj:

—Ague grā Hmu, di nne ngue di nzø ma dá'be.

³⁴ Bi huɛcyø xädä nā rá Jesús. Bi dospabi yø dá, pe 'bexpi nzø yø dá. Janangue bi mähä rá Jesús.

21

Ra Jesús bi yarbũ ja ra hñini Jerusalén, pe espabi yø ja'i, xifi ngue yø dast'abi.

¹ Nu'mø ya ni ma dá zømp'u ja rá hñini Jerusalén, ya 'yop'u ja rá nyuni ja rá mbonza ja yø olivos. Ja jarbatho rá hñini Betfagé. Ra Jesús bi 'yet'i yoho yø xädi. ² Bi 'yembj:

—Ni me nũ ja rá hñini bí ja nũ. Nu'mø gá cat'ui rá hñini, gui timmi p'u dá nthat'i n'na rá burru, n'youi rá basj. Bá xoqui ngue guá siui ua. ³ Nu'mø to di hec'auí ngue gui xocui rá burru, gui xihmi ngue honnā Hmu. Pe dami xihmi ngue hĩnda ya'atho di ndäpi.

⁴ Nguna bi 'yø'te para ngue di nja nā te rá hyä bi manná pøngahya Oja ngue bi 'yena: ⁵ “Dami xihmu yø ja'i 'bap'u ja rá hñini Sión, gui 'yemphũ: Nũua gui 'bũhmu, ya bá ep'u ni ndast'abihũ dá zøcua. Pe hĩngra tunhni ga 'yo ni dast'abihũ, bá huxā n'na rá burru ngue rá basj n'na rá mbo'øni ngue rá ndũ, gui 'yemphũ”.

⁶ Nũya yoho yø xädi rá Jesús bi map'u bi 'yet'i ngue bá si rá burru, bá n'youi rá basj. ⁷ Mi zøp'u 'bħra Jesús, yø tuhũ yø ja'i bi gaspa yø burru ngue bi nørpa nts'at'i. Bi hyuxra burru rá Jesús, bi ma. ⁸ Xangu yø ja'i di tans'yø tuhũ ngue pøp'u ja rá 'yu ja ngue dá thohra Jesús. Mi'da yø ja'i p'uya, bi sajpa yø xi yø palma ngue pøp'u ja rá 'yu. ⁹ O made p'u ni ma yø ja'i rá Jesús. I 'bet'o 'da, bá 'befa 'da. Pe yø ja'i 'da ga matho ngue di johya, i ɛnā:

—Nuna Oja, di japhnā rá m'menhni 'bæcua, guehnā tate naya. Guehnā rá mbom'meto rá David. Oja di japi. Maguesē nā Oja bí 'bũ mahets'i.

¹⁰ Nuna rá Jesús mi yarbũ ja rá hñini Jerusalén. Gā bá yans'yø ja'i ngue bi nu. Di 'yembyø ja'i:

—¿Te'o ni n'yohũ nā n'yø?

¹¹ Mi'da yø ja'i p'uya bi 'yena:

—Nunā ya, guehnā rá Jesús, rá pøngahya Oja nā, guehna rá mmengu Nazaret ja rá häi Galilea nā.

Ra Jesús bi 'yetyø ja'i mi mpäp'u ja ra nija.

¹² Nuna rá Jesús bi map'u ja rá nija Oja. Nu'u yø ja'i mi mpäp'u thinnija, dá gue'u madĩ ntái, gā bi 'yet'i. Nũya yø ja'i di pøspa yø mēnyu yø ja'i yap'u ni 'yehɛ, bi 'yennbā yø mɛxa. 'Nɛ bi 'yennbā yø nthuts'i'ũ pá yø paloma. ¹³ Bi 'yembyø ja'i:

—Nup'u ja rá Maça Libro, nt'ot'i p'u rá hyä ngue ɛn'Oja: “Nuna mā ngungā, ni hũ ngue rá ngunga mhmat'Oja nā”. Pe nu'ahũ, gui øthũ ngue ja di mpɛti ua yø ɛɛ.

¹⁴ Nup'u ja rá nija, bi guatyø xädä 'nɛhyø dogua p'u 'bħra Jesús ngue bi 'yøthe. ¹⁵ Pe yø hmu yø mmäcja conyø xännbate ngue rá ley, mi nu yø milagro øtra Jesús, 'nɛ bi 'yøde te mmanyoø basj p'u ja rá nija, ngue ɛnyø basj: “Nuna rá

mbom'meto ra David i tate na", enyø basi. Janangue bi mbøcuc. ¹⁶ Bi 'yembrã Jesús:

—¿Ua hinguí øde te mmanyø basi? Damí hejpi.

Mí dahra Jesús, bi 'yembí:

—Ahá, dí øde. Pe, ua hin gadi xähmu'u yø hya nt'ot'i p'u ja ra Macã Libro, uangui ja nt'ot'i p'u te øtyø basi ya, ngue enã: "Nu yø t'ubasi, dague'u satho, gá japi ngue da 'yets'a'i", uangui enã.

¹⁷ Bi zop'u yø ja'i p'uya, i map'u ja ra hnini Betania, ja bá n'oxpu.

Ra Jesús bi otra za ngue ra igo.

¹⁸ Mí hyaxpaya, hømbã pengui, i ma Jerusalén. Nup'u ja ra 'yu p'uya, nuna ra Jesús bi zã ngue tu manthuhü. ¹⁹ Bi hyanda n'na nza ra igo p'u ja ra nen'yu. Bi ma bá nu 'mø ngue di zudi. Pe hunte mi zudi, sinoque høntho xi c'amyø xi. Ra Jesús bi 'yembrã za:

—Ya hinni mantho di nzahní ndät'ä ya grã za —bi 'yembí.

'Bexpi m'manhna za ngue da 'yot'i. ²⁰ Mí nu yø xädi ra Jesús ngue ya fädi otra za, di 'yøtho hanja. Bi 'yänmbuya, bi 'yembí:

—¿Hague nja ngue n'na zihmantho ya nne da 'yotra za? —bi 'yembí.

²¹ Mí dahra Jesús, bi 'yembyø xädi:

—Majuani dí xi'ahu, a nu 'mø gui ec'eihu xanho ngue gue'a nnu manho Oja ngue di nja'a te gui xihmu, 'ne hinguí yobeni ni mmahü, hinga hont'a te gá nuhä dá japã ra za da zã gui 'yøthu, sinoque da zã gui 'yemphu ra nyuni ja nu: "Damí 'uegue grã nyuni, i map'u ja ra jathe", gui 'yemphu. Ra nyuni p'uya da 'uegue, di map'u gui xihmu ngue di ma. ²² Janangue nu 'mø te gui äpnu Oja, damí 'yec'eihu ngue di 'da'ahu Oja te gui äpnu. Oja p'uya, da 'yøt'e ngue di nja'a te gui 'yäpnu.

Nu'u yø n'yohu 'bet'o ngue yø judío bi 'yänna Jesús ngue to bi unna nt'edi te øt'e.

²³ Mí zømp'u ja ra nija ra Jesús, bi xännba ra hya yø ja'i. Mente xännbate p'uya, bi guatyø hmu yø mmäcja conyø n'yohu 'bet'o ngue yø judío, bi 'yembrã Jesús:

—Ague n'yø, ¿hanja te gui øt'e? ¿To bi 'da'i ra nt'edi'a te gui øt'e?

²⁴ Mí dahra Jesús, bi 'yembí:

—Nugã xquet'a ga øt'ahu n'na ra nt'änni ya. Pe gue gui xicju hanja'a ra hya ga än'nahü, n'nammã ngue xquet'a ga xi'ahu to bi 'dacã ra nt'edi'a te di øt'ä ua. ²⁵ Xiya, ¿te'o bi unna nt'edi ra Xuua ngue bi xixyabi yø ja'i? ¿Ua Oja bi unna nt'edi, uague yø ja'itho rá nt'edi'a te bi 'yøt'e?

Yø ja'i p'uya, di n'yänni te di dadi. Di n'yembí:

—¿Teni 'be'a ga xihmu ya 'mø? Nu 'mø ga xihmu ngue Oja bi unna nt'edi te bi 'yotra Xuua, da 'yenjü p'uya: "Xina ra hya bi manna Xuua connã ngueque, ¿hanja ngue hinga 'yec'eihu 'mø?" da 'yenjü p'uya. ²⁶ A nu 'mø ga xihmu ngue yø ja'itho bi unna nt'edi te bi 'yotra Xuua, ya nts'udyø ja'i. Porque gätho yø ja'i ec'eí ngue rá pøngahya Oja na ra Xuua.

²⁷ Mí dahyø ja'i p'uya, bi 'yembrã Jesús:

—Hindí pacähe to bi unna nt'edi'a te bi 'yotra Xuua.

Mí dahra Jesús, bi 'yembyø ja'i:

—Ya hinga xicju na ra hya dí än'nahü, ni xinga guecã ga xi'ahu to di 'dacra nt'edi na te di øt'e.

Ra Jesús bi hyejpa ra hya yoho yø ts'unt'u.

28 Ra Jesús bi 'yɛmbyø ja'i yaui:

—¿Tengu p'u gdí bɛmhm̄ n̄a r̄a hya ḡa mmanḡa ya? N'na r̄a n'yoh̄a di si yoho yø ts'ant'̄u. D̄a 'yɛmb̄a n'na'̄u yø ts'ant'̄u: “Ague ts'ant'̄u, n̄i ma r̄a 'bɛfi p'u ja ma huaḥiḡa”, d̄a 'yɛmbi. **29** Nu'a r̄a ts'ant'̄u t'etra 'bɛfi, d̄a 'yɛntho: “Nuḡa ḥinḡa mma”, d̄a 'yɛmbr̄a papá. Pɛ m'mɛfa p'uya di p̄ahr̄a n'yomfɛni, d̄a ma r̄a 'bɛfi t'et'i. **30** Nu'a man'na r̄a ts'ant'̄u p'uya h̄onda xifi ngue d̄a ma r̄a 'bɛfi. Nuna r̄a ts'ant'̄u p'uya di n'unni ngue d̄a ma r̄a 'bɛfi, d̄a 'yɛmbi: “Ahá papá, ga mmaḡa 'mø”, d̄a 'yɛmbi. Pɛ ḥimma juani ngue d̄a ma. **31** Xiya, ¿ndana guehna ya yoho yø ts'ant'̄u ngue bi 'yøt'e te di manda r̄a papá?

Mi dahyø ja'i p'uya, bi 'yɛna:

—Gue'a r̄a ts'ant'̄u r̄a m̄udi bi ts'ofo, bi 'yøt'e te di manda r̄a papá —bi 'yɛmbi.

M̄ahombi 'yɛnna Jesús:

—Majuani dí xi'ah̄u, ngue yø nguth̄ai 'nɛhyø xisu ngue yø 'yots'om'm̄ai, man'na m'mɛt'o d̄a zo r̄a 'yɛ Oja'̄u ngue'ah̄u. **32** Porque r̄a Xuua bi 'yøtra nxixya, bá ɛh̄ɛ bi x̄an'nah̄u r̄a 'yu njuantho, pɛ ḥinḡa 'yɛc'ɛih̄u te bi ma. Pɛ nuya yø nguth̄ai 'nɛhyø xisu ngue yø 'yots'om'm̄ai, bi 'yɛc'ɛi te bi manna Xuua. Pɛ nu'ah̄u, madague'a guí nnuh̄u te øtyø ja'i di p̄ahyø n'yomfɛni ngue hɛp'u r̄a nts'o ga 'yo, pɛ ḥinḡa ne xqui p̄ahni n'yomfɛniḥu ngue xqui 'yɛc'ɛih̄u te bi manna Xuua.

Ra Jesús bi hyejpa r̄a hya n'na r̄a huaḥi ngue ra jomhmi.

33 Dam̄i 'yøhm̄u ha r̄a nja n̄a r̄a hya ḡa hyc̄a ya. N'na r̄a n'yoh̄u bi 'yøt'a n'na r̄a nua'uva. Bi f̄øt'e ḡa r̄a h̄ai. Bi hoqui hap̄u d̄a de'myø uva 'mø bi nja. 'Nɛ bi hocra n'nøque hap̄u d̄a m̄ihra m̄ahui. Bi hyoni to d̄a gonhui r̄a huaḥi, n'namhm̄a ngue nu'mø bi nja yø uva, di t'unna mmɛhui'a te di tocabi. Bi ma yap'atho r̄a mmɛhui p'uya. **34** Mi zønna pa d̄a thacyø uva p'uya, nuna r̄a mmɛhui bi menhyø hm̄iqui ngue d̄a tu yø uva di tocabi. **35** Pɛ nu'̄u yø mɛfi m̄ambi 'bɛp'u bí ja r̄a huaḥi, bi bennbabi yø hm̄iqui r̄a mmɛhui ngue bi ani. Bá ho 'da, bá p̄ando 'da. **36** Ra mmɛhui p'uya man'na xangu yø hm̄iqui h̄ombi m̄ennb̄u bí ja r̄a huaḥi. Pɛ nu'̄u yø mɛfi ya m̄ambi 'bɛp'u ja r̄a huaḥi, m̄ahombi anyø mɛfi bi zomp'u 'bui.

37 R̄a nzeḡui p'uya, nuna r̄a mmɛhui ya r̄a ts'ant'̄use bi m̄ennb̄u bí 'bɛhyø mɛfi conhui r̄a huaḥi. Bi 'yɛna: “Nuyá, ma ḡa penhn̄a n̄a ma ts'ant'̄u ya. Nu'mø bi nu yø mɛfi p'uya, d̄a nu mansu, porque ma ts'ant'̄u na”, bi 'yɛna. **38** Pɛ nu'mø mi zomp'u 'bɛhyø mɛfi n̄a r̄a ts'ant'̄u r̄a mmɛhui, yø mɛfi di n'yɛmbi: “Nuna ya, guehna r̄a ts'ant'̄u ja ngue d̄a gohmi r̄a huaḥi naya. Ma ḡa hoh̄u ya, n'namhm̄a ngue ya ma mmɛtiḥu r̄a huaḥi”, di n'yɛmbi. **39** Bi bennbabi r̄a ts'ant'̄u r̄a mmɛhui p'uya, bi gujmaxøts'e r̄a huaḥi, ja bá hop'u.

40 Nuna r̄a Jesús, bi 'ȳanyø ja'i, bi 'yɛmbi:

—Xi'mø ya bi nja ya yø hya dí xi'ah̄u ya, ¿teni 'be'a d̄a 'yøtra mmɛhui 'mø bi zomp'u 'bɛhyø mɛfi conhui r̄a huaḥi?

41 Bi 'yɛnyø ja'i 'mø mi d̄adi:

—¿Te 'be'a d̄a jap'u 'mø? Ḡa d̄a hyo'u yø mɛfi ngue yø dondo, ḥindi huɛqui. Nu'a r̄a huaḥi p'uya, n'nan'yo mi'da yø mɛfi h̄onda gonhui r̄a huaḥi. Nuya yø mɛfi d̄a gonhui r̄a huaḥi p'uya, nu'mø bi zønna pa d̄a thacyø uva, di d̄apra mmɛhui'a te di tocabi.

42 Ra Jesús m̄ahombi 'yɛmbyø ja'i:

—Guí pahm̄u xanho r̄a hya mmamp'u ja r̄a Maça Libro ngue ɛna: “Nuna ra do ḥimbi nu manho yø hyønnigu, guehna r̄a do br̄a 'bebo p'u br̄a f̄ahra jado

na. Nguna ra hya xa nzän'Oja ngue di nja ya. A nuju p'uya, dí emhmu ngue mazihotho te ot'Oja", enna hya.

⁴³ Janangue nuyá, mi ja ngue xqui sohu rá 'ye Oja, pe ya hin'na ya. Nu'u yø ja'i da zo rá 'ye Oja ya, gue'u yø ja'i da 'yøtra nho i nne Oja da 'yøtyø ja'i. ⁴⁴ Nu ra ja'i da zoxma xøts'e ra do, da fòhra ja'i. A nu'mò da dähra do ngue da zoxra ja'i, da xeni.

⁴⁵ Nu'u yø hmu yø mmäc'a n'ehyø fariseo mi 'yøhna ra hya bi hyecra Jesús, bi n'yo yø mmäi ngue go sihna ra hya na. ⁴⁶ 'Bexque'a bi ne xti bentra Jesús ngue xtä ngot'i. Nja ngue bi zup'i xti mbøcue yø ja'i, janangue himbi bent'i. Porque gätho yø ja'i embi ngue rá pøngahya Oja na ra Jesús.

22

Ra Jesús bi hyeja ra hya n'na ra dants'ihme di nja.

¹ Ra Jesús mahømbi hyoni te gui hyeja yø hya xihyø ja'i. Bi 'yembi:

²—Nuna Oja bí 'bu mahëts'i di mbita yø ja'i ngue da zo rá 'ye. Ëntho n'na ra dast'abi di mbita yø ja'i ngue da nu ra ngo 'mø bi nhatrá ts'ant'u. ³ Bi menhyø mefi ngue da si yø ja'i nuya xa mbita ngue da nu ra nhat'i. Pe nu'u yø ja'i bá ts'i, himbi ne bá ehë. ⁴ Mahømbi menhmi da yø mefi p'uya, bi 'yembi: "Ga 'youi, bá xihmi yø ja'i ya xtä mbitagä, ngue ya xtä nsä tengue da ts'i. Ya xtä ho ma ndani xi noqui. Ya xtä nsä xanho. Bá xihmu ngue da ehë da nu ra nhat'i", bi 'yembyø mefi. ⁵ Pe yø ja'i bi ts'i himbi ne bá ehë. Nu'a n'na nc'ei bi ma dra 'bëfi rá huahi. Man'na nc'ei p'uya, di sigue ngue mpätho. ⁶ Mi da yø ja'i p'uya bi bentyø nzite xi menhna ndast'abi, bi uni, bi hyo 'da. ⁷ Ra dast'abi p'uya bi 'yemmi bi mbøcue. Bi menhyø soldado ngue da ho'u yø ja'i bi ho yø nzite. Bá urpabi yø hñini ya yø hyote. ⁸ Mahømbi 'yembyø mefi p'uya: "Nugä ya xtä nsä ngue ra nhat'i di nja, pe nu'u yø ja'i ya xtä zofu, hinni 'yup'u ngue xtabá thocua'u. ⁹ Pe nuya ni mähä p'u ja yø 'yu ya. To bi zä ma ja'i gui nthëu, bá xihmu ngue da ehë da nu ra nhat'i", bi 'yembi. ¹⁰ Nu'u yø mefi p'uya bi map'u bi ja yø 'yu bi sifi. Nu hangu yø ja'i bi nthëui, gä bá si. Bá si yø ts'oc'ei, bá si yø hoja'i. Janangue bi yuhyø ja'i p'u ja ra ngu.

¹¹ Ra dast'abi p'uya, mi yat'ambo rá ngu ngue da nu yø ja'i xi ts'ofu. Bi nu p'uya ngue 'bap'u n'na nc'ei hingui he rá he tengutho yø he yø ja'i sännigo ngue ra nhat'i. ¹² Bi 'yembaya: "Ague n'yø, çhague xqui catua ya? 'Në hingui he ni he tengu he yø ja'i nuya sännigo ngue nnu ra nhat'i", bi 'yembi. Pe nuna ra n'yohu hinte ga ndatho. ¹³ Ra dast'abi p'uya bi 'yembyø mefi: "Nuna ra n'yohu 'bucua, dami turpau yø gua 'nëhyø 'ye. 'Yemmi p'u thi ja ra 'bexui, ja di nzomp'u, 'ne ja di guxp'u yø ts'i", bi 'yembi. ¹⁴ Porque xangu yø ja'i bi ts'ofu, pe ziyohotho yø ja'i bi thanhni.

Innepyø nsuii ra Jesús ngue da 'yembi hingui ja ts'edi di njutra menyu i nji.

¹⁵ Yø fariseo p'uya bi nhëcähya ha di japi ngue da hupatho häi te ga ya ra Jesús para ngue da zäp'u di yapa m'mefa. ¹⁶ Janangue bi menhyø n'yohu p'uya, bi mähä 'da yø ja'i ra Herodes ngue bá nyau i ra Jesús. Bi 'yembi:

—Ague grä xännbate, dí pacähe ngue grä hoga n'yohu, porque gä pønmanho ra hya gui mma. Majuan'i ngue gui xännbate'a ra hya nne Oja ngue gdä n'yohu. Ni xingui su'a te mbën'na'i yø ja'i. Madague'a ja yø cargo 'da yø n'yohu gui yau, pe hingui su gui xifi ndana ra hya majuan'i. ¹⁷ A nuyá, di nne gui xicje ya, çua xanho ngue di njutra menyu ähra dast'abi, uague hin'na? —bi 'yembi.

18 Pe ra Jesús ya patho te mbennabi yø ja'i nguehna ra nt'anni ørpe, i sãmhaytho. Bi 'yembaya:

—¿Hanja ngue gui sãmhagaha? 19 Damí 'yurcaha ra mentyu nu'a gadi umhma 'mø bi gap'aha ra mentyu ra dast'abi.

Bi unna mentyu p'uya ngue da nu. 20 Mí nu ra mentyu ra Jesús, bi 'yembí:

—¿To rá hmi ná n'youi ra mentyu ja ua? ¿To rá thuhu ná ra thuhu n'youi ra mentyu?

21 Mí dahyø ja'i yai ra Jesús, bi 'yembí:

—Guehna ra dast'abi naya —bi 'yembí.

Ra Jesús bi 'yembiyø ja'i yai:

—Nu'a ja ngue gui 'yøthya ya, damí unhma ra mentyu di tocabi ra dast'abi. Da gue Oja p'uya, damí unhma'a te di tocabi.

22 Nuna ra hya i dahra Jesús, mí 'yøhyø nsuiui, di 'yøtho, ya himbi zã ha xti japi te mbennbi. Bi zop'u p'uya.

Bi manna Jesús ngue di bennate yø ánima.

23 Nu'a ra pa'a p'uya, bi ma 'da yø saduceo, nuya embi ngue hndi bennate yø ánima. Bi 'yembra Jesús:

24 —Ague grã xãnnbate, nup'u ja ra ley bi 'yotra Moisés, nt'ot'i p'u ra hya ngue ena: nu'mø bi du n'na ra n'yohu, 'ne hndi m'mahyø basi, nu rá xisu ra ánima da zogui, nu'a rá n'yohu ra ánima gue'a di nthatui ra 'danxu'a, n'namhma ngue di m'mahyø basi tengutho 'mø xti m'mahyø basi ra ánima.

25 A nuyá, nuyá dí 'bahma ya, xi'mø ga emhma ngue di 'bu'i yoto ma'yohu ngue edadi ncu. Nu'a ra n'yohu ma da, di nthati. Pe da 'yehra pa da du, 'ne hndi m'mahyø basi. Janangue nu'a rá n'yohu ra ánima m'mefa bi m'mai, go di nthatui ra 'danxu'a. 26 Pe xquet'a da du ra n'yohu 'ne hndi m'mahyø basi. Di siguetho di nthatra xisu 'mø bi du rá ndø, asta gue'mø bi du gã yoto ma'yohu.

27 Mí zudi ngue bi m'mahmi gã yoto ma'yohu ná ra xisu p'uya, xquet'a 'nehse ra xisu da du. 28 A nuyá, xi'mø ra pa daní bennate yø ánima ya, ¿dana gue'a ya yoto ma'yohu rá mmeti ra xisu? Porque gã bi m'mahmi.

29 Mí dahra Jesús, bi 'yembiyø ja'i yai:

—Hinguí padí ha rá nja ra hya gui mmahma. Porque hinga guerp'u gã ndinni mmahma'a te ra hya nt'ot'i p'u ja ra Macã Libro. 'Ne hinguí pahma hangú rá ts'edi Oja i ja. 30 A nu'mø bi bennate yø ánima, da gohi tengutho yø anxe Oja bí 'bu mahets'i, ya hndi nthatyø ja'i. 31 Nuna te ra hya nt'ot'i p'u ja ra Macã Libro, ja di nequi p'u ngue di bennate yø ánima. Porque nt'ot'i p'u ra hya bi man'Oja ngue bi 'yena: “Guecã drã Ojagã ngue ra Abraham. Drã Ojagã ngue ra Isaac. Drã Ojagã ngue ra Jacob”, bi 'yen'Oja. 32 Ja di nequi p'uya ngue nup'u 'bu Oja, hinguí tu yø te yø ánima.

33 Mí 'yøhyø ja'i ná ra hya xãnnbate ra Jesús, yø ja'i di 'yøtho.

Nuya yø hya di manda Oja, bi manna Jesús ndana ra hya ma datho ja ts'edi da 'yøtyø ja'i.

34 Mí 'yøhyø fariseo ngue ra Jesús bi dapra hya yø saduceo, bi nheca hya p'uya ngue honi ha di japra hya da xihra Jesús. 35 Nu'a n'na'u yø fariseo xãnnbate ra ley, bi ma bá sãmhya ra Jesús, bi 'yembí:

36 —Ague grã xãnnbate, xi'u yø hya nt'ot'i p'u ja rá ley Oja, ¿dana ra hya exa ma datho di ja ts'edi Oja ngue da 'yøtyø ja'i?

37 Mí dahra Jesús, bi 'yembí:

—Nuna ra hya gui ännui, guehna ra hya ngue ena: “Damí ja ndummai ngue mathoguitho gui mahma Oja co gãtho ni mmahma. Hønt'a gui

mbēmhmā'a". ³⁸ Nuna rā hyā naya, guehnā ɛxā mā dātho di ja ts'edi Oja ngue da 'yøtyø ja'i naya. ³⁹ Nuna rá yoho rā hyā di manda Oja p'uya, 'nɛ di ja ts'edi Oja ngue da 'yøtyø ja'i, guehnā rā hyā ngue ɛna: "Damī maḥnī mmīc'ɛiui, tengutho gn̄i ne ngue di ma mamadīi", ɛnnā hyā. ⁴⁰ Guehya yoho yø hyā 'bet'o ya ngue gātho mīda yø hyā di manda Oja. Porque nuya gā mīda yø hyā bi 'yotrā Moisés co 'nɛhyø pøngahyā Oja, høntho xānnbabī yø ja'i ha di mā Oja, co 'nɛhyø mmīc'ɛiui di maḍi.

Rā Jesús bi xihyø ja'i ngue rā Cristo h̄ingrā ja'itho.

⁴¹ Nup'u 'buhrā Jesús, tobe 'bārpatho yø fariseo. ⁴² Rā Jesús bi 'yɛmbi:

—Xi'a t'ɛmbi rā Cristo, ɔua guí pāhmā to rá ts'ant'u'a?

Yø fariseo p'uya bi 'yɛnā:

—Nu'a rā Cristo, gue'a rá mbom'meto rā David —bi 'yɛmbi.

⁴³ Mī dahrā Jesús, bi 'yɛmbi:

—Pɛ ɔhanjā nā rā hyā bi bɛnnbabī rā Espíritu Santo rā David 'mø? Porque rā David, bī mā ngue rá Hmu'ā rā Cristo. Rā David bi 'yɛnā: ⁴⁴ "Nunā Oja, nu'mø mī zojbaguī mā Hmu, ngunā rā hyā bi xifi, bi 'yɛmbi: Damī mīcua ja mā n'yeigā ya, astā gue'mø gā øt'e ngue guí manda gātho'ū nī nsuīi", bi 'yɛmbi. ⁴⁵ Ja dī nɛquī p'uya ngue rā David, nu'mø nnønnā Cristo, nī hut̄i ngue rá Hmu. Janangue rā Cristo dī nɛquī ngue h̄ingrā ja'itho, maḍague'ā ngue rá mbom'meto rā David.

⁴⁶ Nī xingā n'nā nc'ɛī xtā mbaḍī te xtī dahyā yø hyā bī man̄nā Jesús. Bī m'u'ā ra pa'ā p'uya ngue nuya yø nsuīi rā Jesús bī zu ngue nīmanthō xtā 'yørpabī yø nt'ānī.

23

Rā Jesús bi xihyø ja'i ngue h̄indā 'yøt'e tengutho øtyø xānnbate ngue rā ley 'nɛhyø fariseo.

¹ Rā Jesús bī zofø gātho yø ja'i co 'nɛhyø xādi, bi 'yɛmbi:

² —Nu'u yø xānnbate ngue rā ley 'nɛhyø fariseo, guehyā ɛmbyø ja'i ngue bi t'unyø 'bɛfi ngue dī nxānnbate te gā mbønnā ley bi 'yotrā Moisés. ³ Janangue nuya yø hyā dī manda ngue guí 'yøth̄u, damī 'yɛc'ɛīh̄u. Nu'mø te dī 'bɛp'āh̄u ngue guí 'yøth̄u, damī 'yøth̄u. Pɛ 'yoguī øth̄u tengutho gā 'yo ya yø xānnbate ya, porque nuyā, nu'ā rā hyā xānnbate, h̄ingā gue'ā øt'a. ⁴ A nunā rā ley xānnbā yø ja'i ngue dā 'yøt'e, h̄injonguī hāt'ī dā 'yøt'e. Porque ɛnthō rā ndatē 'bɛnī dī dutyø ja'i, pɛ yø ja'ī h̄inguī hāt'ī dā duts'ī. Nī xingā n'nā rá sahā dī nne dī mfāxte ngue dī tøxrā 'bɛnī. ⁵ Nū te gā øt'e, gā 'yøt'e ngue hønthō dī 'yɛxp̄ū ha 'buhyø ja'i. Porque dī ho te øt'e, ngue nup'ū ja yø dɛ 'nɛp'ū ja yø guyūnī, xā cuatyø s̄acuā ngue nt'ot'ī rá hyā Oja. 'Nɛ dī ho ngue s̄ot'ā hāi yø he. ⁶ Nup'ū ha øt'ā ngo yø ja'i, dā guep'ū ja yø nīja, huanthō yø nthuts'ī t̄ate xanho ngue ja hup'ū. ⁷ 'Nɛ dī ho ngue nup'ū ja yø t̄ai, dī respetā yø ja'ī ha guí zɛngua. 'Nɛ dī ho 'mø t'ɛmbi ngue yø xānnbate.

⁸ Pɛ nu'āh̄u, 'yo guí nne guí 'yɛx̄ū ngue dī hu'āh̄u yø ja'i ngue gyø xānnbateh̄u. Porque n'nathō nī xānnbateh̄u 'bui, gue'ā ɛmbyø ja'i ngue rā Cristo'ā. A nu'āh̄u, gā gadī ncuthōh̄u. ⁹ Nuā ja rā hāi, 'yo tonī ja'i gn̄i hut̄i ngue nī Papāh̄u. Porque nu'ā nī Papāh̄u, hōndā n'nā i 'bui, pɛ maḥɛts'ī bī 'bui. ¹⁰ 'Yo guí nne dā 'yøt'e ngue yø hmu'āh̄u yø ja'i. Nu'ā dā 'yøt'e ngue yø hmū yø ja'i, hōndrā Cristo'ā rā hmū. ¹¹ Nū rā ja'ī dī mpɛfi ngue fāxrá mmīc'ɛiui, guehnā t̄ate nā ngue gātho'āh̄u. ¹² Porque nu'ā nne ngue man'nā dī hnū mansu, gue'ā

man'na ts'atho hnu mansu'a. Pe nu'a ot'e ngue hinguí hnu mansu p'u ga mbeni, gue'a man'natho hnu mansu'a.

Ra Jesús bi ma te ot'yo xannbate ngue ra ley, da guehyo fariseo.

13 Ague gyø xannbateh ngue ra ley conyø fariseo, hague ngu ra n'u gui thohm, ngue himma juani gyø hoja'ih. Go gui coth ra 'yu, hin gadi japh yø ja'i ngue da zo rá 'ye Oja bi 'b'u mahets'i. Ni xinga gue'ah guí nne gui sohu rá 'ye Oja. Nu'u yø ja'i nne ngue da zo rá 'ye Oja, hin gadi japhu.

14 Ague gyø xannbateh ngue ra ley conyø fariseo, hague ngu ra n'u gui thohm, ngue himma juani gyø hoja'ih. Porque gui tunnbañ yø ngu yø 'danxu. Guí hát'i ngue guí embi gui xannbah te pets'i. Pe para ngue guí corpah yø dá yø ja'i, ndø ya'atho guí mmat'Ojah. Pe nuyá, mathoguiitho ra castigo gui thohm ngue guí njaha p'u.

15 Ague gyø xannbateh ngue ra ley conyø fariseo, hague ngu ra n'u gui thohm, ngue himma juani gyø hoja'ih. Ndap'u bi zá gui 'yohu ua ja ra hái, gui 'daxhu yø jathe ngue gui homhm yø ja'i da denña hya gui xannbateh. Nu'mø ya gá 'báth n'na ra ja'i ngue da denña hya gui xannbateh, nuna ra ja'i gui 'báth, da gohi ngue ndoble ra castigo da thop'u ja ra nidu ngue'ah.

16 Nu to gá gui xannbateh ra hya 'ne hinguí pahm teni bønna hya guí mmamhm, hague ngu ra n'u gui thohm. Porque nuyá yø ja'i di yat'a n'na ra hya ngue da 'yot'e, 'ne bi 'yexa ntestigo ra njja, gui xannbateh yø ja'i ngue hinguí ja ts'edi di nja'a ra hya bi manna ja'i. Pe nu ra ja'i exa ntestigo ra oro ja mbo ra njja, guí xihm ra ja'i ngue ja ts'editho da 'yot'a te ra hya bi ma. 17 Pe ngue ma'bedi ni mmaih, hinguí timhm teni bønna hya guí mmamhm. ¿Ua guí emhm ngue mits'u tate ra oro ngue ra njja, nuna ot'e ngue xandaxqui ra oro? 18 Xquet'a nuyá yø ja'i exa ntestigo ra altar ngue tema hya di yat'a ja'i da 'yot'e, gui xannbah ra ja'i ngue hinguí ja ts'edi da 'yotra ja'i'a ra hya bi ma. Pe nu'mø ngue bi 'yexa ntestigo ra ja'i'a ra 'bøt'e xa jaxpu ja ra altar, guí xihm ra ja'i ngue ja ts'editho da 'yotra ja'i na ra hya bi ma. 19 Pe ngue ma'bedi ni mmaih, hinguí timhm teni bønna hya guí mmamhm. ¿Ua guí emhm ngue mits'u tate ja rá ts'edi ra 'bøt'e ngue ra altar, ngue'a ga ndaxqui ra 'bøt'e? 20 Pe nu ra ja'i ngue exa ntestigo ra altar hinga høndra altar exa ntestigo, sinoque exa ntestigo'a te gá ja p'u ja ra altar. 21 A nu ra ja'i ngue exa ntestigo ra njja, hinga høndra njja exa ntestigo, sinoque gue'a Oja 'bap'u ja ra njja exa ntestigo ra ja'i. 22 Xi mmangu ra ja'i exa ntestigo mahets'i, gue'a rá nthuts'i Oja espabi ntestigo. Da guesc Oja p'uya, porque go bi hup'u bi ja rá nthuts'i mahets'i'a.

23 Ague gyø xannbateh ngue ra ley conyø fariseo, hague ngu ra n'u gui thohm, ngue himma juani gyø hoja'ih. Nu'a ra diezmo gadi unhn Oja, gadi unni te gá gui timhm asta ra xac'andehe gadi unhn ra diezmo Oja. Da guehra anís, da guehra comino gadi unhn ra diezmo Oja. Ya xanho ngue nguna guí øthu, pe nup'u ja ra ley, i mmamp'u man'na ra hya ngue ja ts'editho gui 'yøth. Porque nt'ot'i ra hya ngue mahyonitho gui n'yo manhoh, 'ne di nja ni nhuçateh, 'ne majuaní ngue gá da gue'a te gdi n'yoh. Guehra ra hya ja ts'editho ngue gui 'yøth naya, da guehra diezmo dami siguetho gui unhn Oja. 24 Nuyá te gáma hya guí xannbateh, 'ne hinguí pahm te ni bøni. Go gui ørpah masu ya yø hya zits'atho ja ts'edi, pe nuyá yø hya ma datho ja ts'edi ngue gui 'yøth, hinga egui ørpah masu xanho ya.

25 Ague gyø xannbateh ngue ra ley conyø fariseo, hague ngu ra n'u gui thohm, ngue himma juani gyø hoja'ih. Porque maxøts'etho di nequi ngue gyø hoja'ih, pe mbo ni mmaih, gyø beh ngue hont'a te pes'yø ja'i so ni mmái gui hyannbah. 26 Ague gyø fariseoh, hinguí tinni mmái teni bøn'a guí øth.

'Be dā bo mbo nī mm̄aihu, n'namhma ngue 'nēhma xōts'e nī do'yohu dī nēqui ngue xtāho.

²⁷ Ague gyō xāmbatehu ngue rā ley conyō fariseo, hague ngu rā n'ū gui thohm̄u, ngue hīmma juanī gyō hoja'ih̄u. Porque nū'ah̄u, tengutho yō panteón, ngue mazihotho gui nēqui maxōts'e ngue mat'axqui, pē mbo yō panteón mandō nts'otho ngue yup'u yō do'yo yō ánima. ²⁸ Guí njathu p'uya, maxōts'etho dī nēqui ngue xāho te gnī 'yohu, pē mbo nī mm̄aihu, madīts'u ha dadi nēqui p'u'a tengue majuanī, hōndra nts'o i ja mbo nī mm̄aihu.

²⁹ Ague gyō xāmbatehu ngue rā ley conyō fariseo, hague ngu rā n'ū gui thohm̄u, ngue hīmma juanī gyō hoja'ih̄u. Nuya yō ánima xā 'yōtra nho, astā xcā japhu yō dōnī yō do 'bāp'u ha o yō ánima. ³⁰ Guí emhma p'uya: “Nū'mō xcabá m'mahm̄u yō pa bá m'mahm̄a mboxitahu, hīncxā fāxu ngue xcā hohu yō pōngahya Oja”, guí emhma. ³¹ Pē nū'mō ngue ngunā rā hya guí mm̄amhma, ya guí pahm̄u xāho ngue yō basī'ah̄u yō hyote nuya bi hyopyō pōngahya Oja. ³² ¿Te guí tōmh̄u ya? Damī 'yōth̄u nts'edi tengutho xā 'yōt'a m'met'o nī mboxitahu.

³³ Guí 'bahm̄u tengutho yō c'eya ngue n'youi rā ndate. ¿Ha di zā guí mpomhma rā castigo p'u ja rā nidu? ³⁴ A nuyá, ga pēnhnā yō pōngahya p'u ha guí 'bahm̄u, ga pēnhnā p'u yō bamhya, ga pēnhnā p'u yō xāmbate. Nū 'da'u p'uya gui hyohu, gui cuathu rā pont'i. Mī'da p'uya, gui amhma p'u ja yō njīa. Mī'da p'uya guí cūhm̄u, nū'mō bi 'dagui ngue dī ma mī'da yō hnīnī, guí mma guá homhma. ³⁵ Jananguē nup'u ha guí 'bahm̄u, gā ja dā ma mā pēn'nah̄u p'u rā castigo i ja ngue dī nja ngue yō hoja'i xā tho. Dā fap'u bá tū rā hoja'i Abel astā guerp'u i ntū rá ts'unt'u rā Berequias, nuna rā Zacaría bi hyo nī mboxitahu p'u ha guí nhyacui rā njīa rā altar. ³⁶ Majuanī dí xi'ah̄u ya, ngue nuna rā castigo ja ngue dī nja, ngunā dā thogui gātho yō ja'i 'buhya.

Ra Jesús bi dār'man'u rá mm̄ai 'mō mī hyandra hnīnī Jerusalén.

³⁷ Ague gyō mm̄enguha Jerusalén, gue'e gui hophu yō pōngahya Oja, dā gue'e yō mamhya Oja bi 'bēn'nah̄u gui pāndothohu. Xāngu yō nnīdī dā ne ngue gā pēn'nah̄u tengutho rā ōnī 'mō di petyō basī ngue dī huīts'i conyō zahua, dadi ja'ah̄u p'u. Pē hīngá neh̄u. ³⁸ A nuyá, dā hyc'ah̄u p'u Oja ya. ³⁹ Dí xi'ah̄u ngue ya hīnī mantho gui nnuj̄u astā gue'mō dā 'yēhrā pa guí 'yēmhma: “Dī japrā m'mēnhnī Oja bá pēnhua”, guí 'yēmhma.

24

Bī manna Jesús ngue bá ep'u rā pa dā xotra njīa.

¹ Nuna rā Jesús mī bōmma xōts'e rā njīa, ya ja ngue dā ma. Bi guatyō xādi ngue utī te ja rā njīa. ² Ra Jesús bi 'yēmbī:

—Ya guí nnuh̄u te ja rā njīa ya. Pē ga xi'ah̄u'a te majuanī. Nuna rā njīa naya, bá ep'u rā pa dā xotyō ja'i nā. Xōgue dī nxādi, hīn haru nmī nēqui rā njīa.

Bī manna Jesús te dī nja hante rá nzēgui yō pa.

³ Nup'u nī hyandra njīa, ja nī gop'u rā nyūnī bí ja rā mbonza ja yō olivos. Ja i mēp'u yō xādi rā Jesús. Bī mīp'u bi zōnī. Bi guatyō xādi p'uya ngue yasēui, bi 'yēmbī:

—Dī nne gui xicje njam'mō dī nja ya yō hya guí mma, ngue dā xotra njīa yō ja'i. 'Nē damī xicje temā hm̄eya dī nja'mō guá ēh̄e, dā gue'mō bi gua'a nxīmhai, te 'bē'a mā hm̄eya dī nja.

⁴ Mī dahra Jesús, bi 'yēmbiyō xādi:

—Dami mfähmü xandønho, 'yo guí nne ngue to da hyä'ahü. ⁵ Porque xangu yø ja'i di n'yo ngue da 'yembyø ja'i: “Go guecä drá Cristogä ya”, da 'yembi. Gue'a di hyät'i xangu yø ja'i'a p'uya. ⁶ Nu'mø gä 'yøhmü ngue ya ja yø datunhni, ogue gui 'yøhmü ngue ya ja ngue di nja yø tunhni, 'yo sä guí suhä. Porque jatho ngue ya ngu'a ja ngue di nja. Pë hinga gue'ü yø hmeyä'ü ngue rá nzequí. ⁷ Da nangyø nación ngue da 'yørpa rá tunhni mi'da yø nación. Da nangyø dast'abi ngue da 'yørpa rá tunhni mi'da yø dast'abi. Di nja yø thuhü, di nja yø guehi. Di 'yan'ahäi ndap'ü bi zä. ⁸ Ja da fup'ü rá n'ü ja ngue da tho'a m'mefa yø ja'i p'uya.

Bi xihyø xädi ra Jesús ngue da zä rá n'ü, da ts'ü.

⁹ Da ma madä'i ngue da ma ma'uni'ahü, 'në da tho'ahü. Ndap'ü bi zä da zü'ahü yø ja'i ngue gui ëc'ëjgahü. ¹⁰ Xangu yø ja'i da hyep'ü yø nt'ëc'ëi. Astä di däsë yø mmü'yëc'ëiui da züi. ¹¹ Xangu yø fehnj pøngahya di m'müi, da 'yëna ngue Oja di bennbäbi rá hyä da mä. Gue'a di hyät'i xangu yø ja'i'a. ¹² Nu'mø ya bi zehra nts'o, xangu yø ja'i da 'yëspü'a gui mahyø mmü'yëc'ëiui. ¹³ Pë nu rá ja'i hinda hyegagüi, xinda hangü rá n'ü da thogui, gä da zeti, guehna rá ja'i di nyännä te nä. ¹⁴ Hante ngue da zëgui te ja ngue gä di nja, da ma ma'yoni ná rá hoga 'da'yo hyä gä rá ngüni mximhäi n'namhmä ngue gätho yø ja'i da bädi ha di njap'ü di nzo rá 'yë Oja.

¹⁵ Xquet'a gui nnuhü ngue di nja ya yø hyä bi manna pøngahya Daniel, ngue nup'ü ja rá xëqui madaxquibi, ja di ts'omp'ü yø ja'i. (A nuyá, nu rá ja'i di xädi, di n'yo rá mmüi 'mø bi nu ngue di nja ya yø hyä ja ua.) ¹⁶ Nu'mø gä nühü ngue ya bi nja'a p'uya, nu yø ja'i di 'bup'ü ja rá häi Judea, da 'dagui, di map'ü ja yø xanthø. ¹⁷ Nu rá ja'i di tøhmä xøts'e rá ngu, 'yo di ënä ngue di ma mbo rá ngu ngue te da hä, sinoque da 'dagui. ¹⁸ Nu rá ja'i di 'yo rá 'bëfi, händi ma rá ngu ngue da cä rá tuhü, sinoque da 'dagui n'nahmantho. ¹⁹ Pë huëcate yø xisu di hadyø basi'a rá pa'a, ogue di sadyø basi. ²⁰ Dami 'yäpü Oja ngue nuya yø hyä ja ua, hinda gue'mø rá pa ngue xta nsë di nja, ni xinga gue'mø rá pa ngue rá ts'äya di nja. ²¹ Porque xandøn'atho te da thohyø ja'i'a rá pa'a. Nu te di nja, hinjam'mø xä njap'ü astä gue'mø mambá fu'a nximhäi. 'Në ya hinnj mantho da hnu ngue mahøndi njap'ü. ²² Nuna Oja, ya xä nzänni ngue hinga ya'atho yø pa di nja ná rá ndate nä. A nu'mø ngue ya'atho di nja, ya hinjonda bongui. Pë da 'yøt'e ngue da thotho, porque Oja di mahya yø ja'i ya xä huanhni.

Ra Jesús bi mä ngue di n'yo xangu yø ja'i da ne ngue da hyätya yø ja'i ya ëc'ëi.

²³ Nu'ü yø pa'ü, 'yo sä guí ëc'ëihü ya yø ja'i da 'yën'ahü: “Nüua, ja bí 'bücua rá Cristo”, ogue da 'yën'ahü: “Ñinguehñü ja bí 'bahñü”, da 'yën'ahü. ²⁴ Porque xangu yø ndøbethani di n'yo ngue da 'yembyø ja'i: “Go guecä drá Cristogä ya”, ogue da 'yembi: “Go guecä rá pøngahyagä Oja ya”, da 'yëna. 'Në da zä da 'yøtyø milagro. Nuya yø milagro da 'yøt'e, guehya da ne ngue di hyätyø ja'i nuya yø thanhni Oja ya. ²⁵ Pë nuyá, dädi 'bet'o'ahü ya yø hyä ja ngue di nja m'mefa.

²⁶ Nu'mø toni ja'i da 'yën'ahü: “Nunü bí ja rá dapo, ja bí 'bahñü rá Cristo”, da 'yën'ahü, 'yo sä gui pähä p'ü ha da si'ahü. Ogue da 'yën'ahü: “Nup'ü bí ja n'na rá cuarto ma'yagui, ja bí 'bup'ü”, da 'yën'ahü, 'yo sä guí ëc'ëihü. ²⁷ Porque nu'mø bi zønna pa da çhra N'yohü di 'yë mahëts'i, gätho yø ja'i da nu. Tengutho rá huëi 'mø bí yot'i, gä handyø ja'i ndap'ü bi zä. ²⁸ Nup'ü ha di 'buhyø ja'i ni 'yup'ü da thaspa rá güenda, ja di njap'ü rá castigo.

Bi manna Jesús ngue mahøndä ëcua ja rá ximhäi.

²⁹ Nu'mø bi tho'u yø ndate di nja, di m'mexui ra hyadi 'nehra zana. Da tähyø sø bí ja mahets'i. Nu te gä bí ja maya, gä di pädi ha thogui. ³⁰ Nunu maya, di nja ra hmeya ngue ra N'yohu di 'yε mahets'i. Ndap'u bi zä dara zonyø ja'i m'ø bi thandra N'yohu di 'yε mahets'i, da n'yoi ra gui. Da nu yø ja'i ngue maguese, porque mathoguiho ja rá ts'edi. ³¹ Ngu di nya ra corneta, nu'u yø anxé da n'yoi, da menhni gä rá nguní nximhäi, ngue di perpabi yø ja'i nuya xa huanhni.

Bi nhyejpabi ra hya n'na nza ra igo.

³² Dami pahmu na ra hya ga hycä ya, ngue gdá hycjapabi ra hya n'na nza ra igo. Nu'mø ya bi c'amyø 'yεza ngue bi 'dogui, gui pahmu p'uya ngue ya ni ma di pat'i xanho häi. ³³ Nguna ra hya ja ngue di nja ya. Nu'mø gá nuhu ngue bi nja ya yø hya di xi'ahu ya, dami pahmu ngue ya xma nguerpatho ga ma ehε. ³⁴ Nuya yø hmeya di xi'ahu ya, dami pahmu nguehya di nja ya hante ngue da du yø ja'i 'bahyø pa ja p'uya. ³⁵ Nu te bí ja maya, 'hεcua ja ra häi hingui zai. Pε nuna ra hya di mmangä, ja para zantho na.

Hingui fadi tema pa da εp'u ra N'yohu di 'yε mahets'i.

³⁶ I pase Oja tema pa di nja ya yø hya di xi'ahu. Ni xingyø anxé di padi, ni xinga gueque di padi tema pa di nja, madague'a ngue rá Ts'ant'ugui Oja. ³⁷ Tengutho bá nja'mø yø pa mambá m'mahra Noé, xquet'a ngu'a di nja'a ra pa da ehra N'yohu di 'yε mahets'i ya. ³⁸ Porque nu'a ra pa'a, mi sihmε yø ja'i, madí nthati 'da, ja t'äpyø t'ixu 'da. Pε himbi unna güenda yø ja'i te ja ngue di nja, asta ja gue'mø ra pa mi yarbü ja ra barco ra Noé. ³⁹ Ja bi bahyø ja'i te ja ngue di nja'mø ya jap'u ra ndate 'ye bi juadi gätho yø ja'i. Mahöndi njarbutho yø ja'i 'mø bá ehra N'yohu di 'yε mahets'i ya. ⁴⁰ Nu'a ra pa'a, yoho yø n'yohu 'dap'u dadi mpefi. N'na nc'ei da ts'its'i, n'na nc'ei da gohi. ⁴¹ Yoho yø xisu 'dap'u di ncani. N'na nc'ei da ts'its'i, n'na nc'ei da gohi.

⁴² Janangue dami ndø'matehu, porque hingui padi tema pa, tema ora da εp'u ni Hmuhu. ⁴³ Dami pahmu na ra hya ja ua, ngue n'na ra mmennigu, nu'mø da badi tema ora da zøhra bε p'u ja rá ngu'a di nxui, di mfädi xanho, händi n'aha. Porque händi n'uní da sojpa rá ngu ngue da fε. ⁴⁴ Xquet'a dami njathu p'uya, dami ndø'matehu. Porque nu'a ra ora ngue hñte di so ni mmähü, xi'mø gue'a ra ora da zøhra N'yohu di 'yε mahets'i'a.

Ra Jesús bi hycjpa ra hya yoho yø hmiqúi, n'na ra hmiqúi ngue ra 'yøde, n'na ra hmiqúi ngue hingrá 'yøde.

⁴⁵ Gá xi'ahu te 'be'a da 'yøtra ja'i bi dinna mmü hanja ra hya, nu te sifi da 'yøt'e, gue'a da 'yøt'a. Guehna tengutho n'na ra hmiqúi ngue da ma mafäti te'o 'bup'u ja rá ngu rá hmu. Nu'mø bi zønna ora di nsihmε yø ja'i mafäti, da 'uini. ⁴⁶ Ra mmenthí di nthu'i ra hmiqúi nuna da 'yøt'e te di 'bεprä hmu. Nu'mø bi zøhrá hmu da dini ngue dadi mpefi. ⁴⁷ Majuaní di xi'ahu ngue nu te gä pεsrá hmu, gä di fätrá hmiqúi. ⁴⁸ Pε nuna ra hmiqúi ngue ra ts'oc'ei, da 'yεmp'u ja rá mmü ngue him'be da zøhrá hmu. ⁴⁹ Da mædi da mætyø mmimhmiqúi. Da ma ra hmihni p'uya. ⁵⁰ Nu'a rá hmu ra hmiqúi p'uya, nu'a ra pa ra ora ngue hingui tø'mrá hmu, da gue'a ra ora da zø'a. ⁵¹ Nu'a rá hmu p'uya, mathoguiho da meí, pεts'i ngue da xeni. Di 'yεmp'u ni gohyø ja'i himma juani yø hoja'i. Ja di nzomp'u p'uya, 'nε ja di guxpü yø ts'i.

1 Nuya yø ja'j ya o rá 'ye Oja, guí nhyejpabi 'det'a yø hmute bi duxyø nyot'i ga zø conna aceite. Guehya ndø'mate ngue di hyanna novia 'mø bi zøhrá ndø bá ep'u. 2 Nuya 'det'a yø hmute p'uya, cut'a'u yø m'memmui, ximmi cut'a'u yø njammui. 3 A nu'u cut'a yø hmute ma'bedi yø mmui, bi duxyø nyot'i, pe himbi dux hman'na ra aceite da hyom'mø bi guahra aceite ga zø yø nyot'i. 4 A nuya yø hmute ngue yø njammui bi duxyø nyot'i, pe bi dux hman'na ra aceite da hyoni. 5 A nu'a ra novio nthø'mi p'uya, hinha ni 'yanj. Mi nnetha yø hmute p'uya, gá bi n'aha. 6 Mi zo made ra xui p'uya, bi t'ode ngue bá enna hmafi n'na nc'ej, bi 'yena: “Bá ecua ra novio ya. Ga 'yo ni ma guí c'athu”, bi 'yembyø hmute. 7 Mi nangui gátho yø hmute, ya mi t's'atho zø yø nyot'i, bi ne xta xirpa man'na ra aceite ngue di nzø xanho. 8 Nuya cut'a yø hmute ma'bedi yø mmui bi 'yembyø yø hmute ngue yø njammui: “Damj 'dacjets'u ni aceiteui, porque ma nyot'igáhe ya nne da hueti”, bi 'yembi. 9 Pe nu'u yø hmute ngue yø njammui, entho 'mø mi dadj: “Hinda zá'a, porque nu'mø ga 'da'áhe ra aceite guí homhmu, m'mefa ya hin'yu te di nzø ma nyot'ihe. A nuyá, man'na xanho ni máhä p'u bi 'bá ra aceite, bá táhna aceite guí hyomhmu”, bi 'yembi. 10 Bi ma ra thán'aceite'u yø hmute ma'bedi yø mmui p'uya. Pe ra novio ya bi zøhø. A nuya yø hmute ya xi nsá, 'da i yathu mbo ra ngu ra novio ya. Bi nøtra goxthi p'uya. 11 Mi ma n'nø't'e ra goxthi p'uya, ja bi zø'u mi cut'a yø hmute xi ma ra thán'aceite, bi 'yembuya: “Ague grá hmu, damj xogahe ra goxthi”, bi 'yembi. 12 Pe ra novio bi 'yembi: “Majuani di xi'ahu ngue nugá hindj pa'ahu”, bi 'yembi. 13 Damj njathu p'uya, ya xqui nsáhu 'mø ra pa da ep'u ra N'yohu di 'ye mahets'i. Porque hinguí pahmu tema pa, tema ora da ehe.

Bi hycra hya ra Jesús ngue ra menyu bi ma mafati yø mefi.

14 Nuna Oja bi 'bu mahets'i di manda yø ja'j ua, guí nhyejpi tengutho n'na ra n'yohu ja ngue da ma n'na ra hái yap'utho. Bi zonhyø mefi ngue di dápra menyu, da 'yørpabi rá 'befi mēte ra pa da ma. 15 N'na ngu n'na yø mefi bi unna menyu hangu da zá da 'yørpabi rá 'befi. Nu'a n'na ra mefi bi unni cut'a mahuañi ra menyu. Man'na ra mefi p'uya, bi unni yo mahuañi ra menyu. Man'na ra mefi p'uya, bi unna n'na mahuañi ra menyu. Mi dápra menyu yø mefi na ra hmu, bi ma yap'utho p'uya. 16 Nuna ra mefi bi ndäpi cut'a mahuañi ra menyu, bi 'yørpá rá 'befi ra menyu bi t'unni. Mi cut'a mahuañi ra menyu bi dáha. 17 Nuna ra mefi bi ndäpi yo mahuañi ra menyu, bi 'yørpá rá 'befi ra menyu bi t'unni. Mi yo mahuañi ra menyu bi dáha. 18 Pe nuna ra mefi bi ndäpa n'na mahuañi ra menyu, bi 'ya'ma n'na ra ots'i. Ja bi gärra p'u rá menyu rá hmu.

19 Mi ma ya'atho yø pa p'uya, bi zøhrá hmu yø mefi. Bi 'yørpabi ra güenda'a ra menyu xi däpi. 20 Rá mudi bi zo'a rá mefi xi däpi cut'a mahuañi ra menyu. Gá bi dápra hmu'a 'det'a mahuañi ra menyu mi ha. Bi 'yembi: “Ague grá hmu, cut'a mahuañi ra menyu gá dáqui, pe jaua mi cut'a mahuañi ra menyu dá táha”, bi 'yembi. 21 Nu'a ra hmu p'uya bi 'yembrá mefi: “Ya xanho grá hoga mefi, hingá nhyetho. Gá pømmanho co nu'a zits'u ra menyu dá fát'a'i. A nuyá, man'na xangu ga fát'a'i ya. Nuya hangu ra pa di nja'i mpähá ya”, bi 'yembi. 22 Bi zø'a ra mefi xi ndäpi yo mahuañi ra menyu p'uya. Bi 'yembrá hmu: “Ague grá hmu, yo mahuañi ra menyu gá dáqui, pe jaua mi yo mahuañi ra menyu dá táha, ya goho mahuañi'a ya”, bi 'yembi. 23 Ra hmu p'uya bi 'yembrá mefi: “Ya xanho grá hoga mefi, hingá nhyetho. Gá pømmanho co nu'a zits'u ra menyu dá fát'a'i. A nuyá, man'na xangu ga fát'a'i ya. Nuya hangu ra pa di nja'i mpähá ya”, bi 'yembi. 24 Rá nze guitho bi zø'a ra mefi xi ndäpa n'na mahuañi

ra mɛnyu p'uya. Bi 'yɛmbrá hmu: “Ague grá hmu, nugá dí padí ngue guí ya manzaqui. Guí á'a te hɛncxa taħa. Guí xoc'a te hɛncxa pɛfi. ²⁵ Janangue nugá dí su'í. Dá cãt'á hãi nĩ mɛnyu. Pɛ nuyá, jaua nã te nĩ mmɛti ya”, bi 'yɛmbi. ²⁶ Nu'a ra hmu p'uya bi 'yɛmbrá mɛfi: “Ua go grá ts'omɛfi n'yø, gue grá ndø danhyɛi. Guí ɛnguĩ ngue dí äcã'a te hɛnxtá taħa. Guí ɛnguĩ ngue dí xocã'a te hɛnxtá pɛfi. ²⁷ Uanguĩ xtã nzã xqui dá mã mɛnyugã p'u ja ra banco. Nu'mø mã søhø, uanguĩ xtĩ ndãcrã nzãbi mã mɛnyu”, bi 'yɛmbi. ²⁸ Nunã ra hmu p'uya bi 'yɛmbyø mɛfi 'bup'u: “Nunã ra mɛfi 'bucua, dami hyannbãui'a n'na mahuahĩ ra mɛnyu ħa. Dami unnui ra mɛnyu'a ra mɛfi ħa 'det'a mahuahĩ ra mɛnyu. ²⁹ Porque nu'a ra mɛfi ya xangu ra mɛnyu ħa, gue'a man'natho mã t'unnĩ'a. Pɛ nu'a ra mɛfi zits'utho ħa, dã thannbabi'a zits'u ra mɛnyu ħa. ³⁰ A nunã ra mɛfi hĩnguĩ nne te dã mɛfi, dami 'yɛmhmu p'u thi nã. Ja dĩ nzomp'u 'nɛ ja di guxpu yø ts'í”, bi 'yɛmbi.

Gãtho yø ja'í 'bu'a nximhãi dã thaspã ra güenda.

³¹ Nunã ra N'yohũ di 'yɛ mahɛts'í, 'mø bá ɛħɛ ngue dĩ ndãst'abi, dã n'youi yø anxɛ. Nup'u dã mĩ, ja dĩ njap'u ra ts'ut'abi. ³² Gãtho yø ja'í 'bu'a nximhãi ja dĩ mpɛti p'u dĩ ħu'í. Dĩ 'ueque n'na ngu n'na yø ja'í tengutho ra mãnde'yo 'mø sicyø chivo p'u ħa 'bũhyø de'yo. ³³ Nu'u yø de'yo di go'a n'yɛi, nu'u yø chivo di go'a ngaha. ³⁴ Nu'a ra dast'abi dã 'yɛmbyø ja'í di gop'u ja rá n'yɛi: “Bĩ 'yɛhmũ ua dí 'bũi, di jap'ahũ mã Papá. Porque ngu'a bá sãnnĩ ngue dĩ nja hante ngue dĩ nhohrã ximhãi, ngue nuua ħa dí mãnda ja guí m'mãmũ ua. ³⁵ Porque nugã dá ntũ manthũhu, pɛ gã 'dacjũ ra hmɛ dá si. Nu'mø mã nthũthe, gã 'dacjũ ra dehe dá si. Nu'mø mã n'yo n'nannĩ n'na ra ħãi, gã 'dacjũ ra ts'ãya. ³⁶ Nu'mø ħin'yũ ra ulu gã ħe, gã 'dacjũ ra ulu dá ħe. Nu'mø mã hyɛnnĩ, gã mã güi zenguağahũ. Nu'mø mã o ra fãdi, gã mã güã nuju”, dã 'yɛmbi.

³⁷ Nuya yø ja'í ya bĩ nhohyø ts'oqui, dã 'yɛmbrã Hmu: “Ague grá Hmu, ħnjãm'mø dá nu'ãhe ngue guí tũ manthũhu, 'nɛ dá 'da'ãhe ra hmɛ gã si? ħNjam'mø dá nu'ãhe ngue guí tũthe, 'nɛ dá 'da'ãhe ra dehe gã si? ³⁸ ħNjam'mø dá nu'ãhe ngue gã n'yo n'nannĩ n'na ra ħãi, 'nɛ dá 'da'ãhe ra ts'ãya? ħNjam'mø dá nu'ãhe ngue ħin'yũ ra ulu guí hye, 'nɛ dá 'da'ãhe ra ulu gã hye? ³⁹ ħNjam'mø dá nu'ãhe ngue gã hyɛnnĩ, ogue gã 'yo ra fãdi, 'nɛ dá mã di zengua'ãhe?” ⁴⁰ Nu'a ra dast'abi dã 'yɛmbyø ja'í: “Majuãni dí xi'ahũ, ngue nu'a te gã gã 'yørpahũ ya mã cugã 'bucua, mãdague'a ħĩnguĩ nnu mãnsu yø ja'í, pɛ nu te ra 'bãxte gã 'yørpahũ ya, go gã fãxcãhũ'a”, dã 'yɛmbi.

⁴¹ Ra dast'abi p'uya dã 'yɛmbyø ja'í nĩ gop'u ja rá gaha: “Dami 'uehmũ ua dí 'bũi, porque ħĩnguĩ nnu manho'ahũ Oja. A nuyá, guí mmãhã ra castigo ja ra sibi i ja para zãtho. Guehñã ra sibi bi zãn'Oja ngue dĩ mã ra zithu co 'nɛ'u yø anxɛ tennĩ. ⁴² Porque nugã, nu'mø mã ntũthe, ħĩngã 'dacjũ ra dehe xcã si. ⁴³ Dã n'yo n'nannĩ n'na ra ħãi, pɛ ħĩngã 'dacjũ ra ts'ãya. Ja'mø ħin'yũ ra ulu gã ħe, pɛ ħĩngã 'dacjũ ra ulu xcã ħe. Bĩ nja ra ora dá hyɛnnĩ, 'nɛ dá o ra fãdi, pɛ ħĩngã mã güi zenguağahũ”. ⁴⁴ Mĩ da'u yø ja'í ts'o p'uya, bi 'yɛmbrã Hmu: “Ague grá Hmu, ħnjãm'mø dá nu'ãhe ngue guí tũ manthũhu, 'nɛ ħĩndã 'da'ãhe ra hmɛ xqui si? ħNjam'mø dá nu'ãhe ngue guí tũthe, 'nɛ ħĩndã 'da'ãhe ra dehe xqui si? ħNjam'mø dá nu'ãhe ngue gã n'yo n'nannĩ n'na ra ħãi, 'nɛ ħĩndã 'da'ãhe ra ts'ãya? ħNjam'mø dá nu'ãhe ngue ħin'yũ ra ulu guí hye, 'nɛ ħĩndã 'da'ãhe ra ulu xqui hye? ħNjam'mø dá nu'ãhe ngue gã hyɛnnĩ, ogue gã 'yo ra fãdi, 'nɛ ħĩndã mã xcãbi zengua'ãhe?” ⁴⁵ Ra dast'abi p'uya dã 'yɛmbi: “Majuãni

dí xi'ahá, ngue nu'mò hìn tema 'bäxte gui 'yörpahá ya yò ja'í 'bucua hinguí nnu mansu yò ja'í, go gueque hinguí nne gui fäxçahá", da 'yëmbi. ⁴⁶ Nuya yò ja'í ya, guehya da ma ra castigo para zantho ya. A nu'u yò ja'í ya bi nhohyò ts'oqui, di t'unna te para zantho.

26

Yò nsuivi ra Jesús ya sänni ngue da hyo.

¹ Ra Jesús, mi juadi bi ma gätho ya yò hya ya, bi 'yëmbiyò xädi:

² —Gui pahma ngue manyo patho di nja ra ngo ngue ra pascua ya. Da gue'mò édi ja ra ngo da ma ma dá ra N'yohá bi 'yë mahets'i ngue da ma ma cuati ra pont'i.

³ Nu'u yò hmu yò mmäcja conyò xännbate ngue ra ley, conyò n'yohá 'bet'o ngue yò judío, gä bi mpeti p'u ja rá ngu ra Caifás, nuna ra 'bet'o mmäcja. ⁴ Ja bi nheça hya p'u, bi zänni ha di japi ngue di bentra Jesús da hyo. ⁵ Nuna ra hya bi zänni, di n'yëmbi:

—Hinga gue'mò era ngo di mbent'i, n'namhma ngue hinda nangyò ja'í, da yaní —di n'yëmbi.

N'na ra xisu bi xispa ra aceite rá ya ra Jesús.

⁶ Nuna ra Jesús, ya 'bup'u ja ra hnini Betania ja rá ngu ra Simu nuna xi 'yøthe m'met'o ngue mi 'ya rá do'yo. ⁷ Nuna ra Jesús, ya sihme p'u ja ra mēxa. Nu'a ra ora'a, bi yat'ambo n'na ra xisu ni du n'na ra m'mo aceite ngue ra alabastro. I yup'u ra aceite mazihotho ga yaní, xandøngu rá muui. Bi xispabi ra aceite rá ya ra Jesús. ⁸ Nu'u yò xädi ra Jesús mi nu te øtra xisu, bi mbøcue p'uya, bi 'yëmbi:

—¿Hanja ngue bi ma ma'änitho na ra aceite na? ⁹ Xandøngu rá muui na, xta nzä xta 'bá ngue xti t'unna mēnyu yò hyoya.

¹⁰ Mi 'yøhra Jesús te mmanyò xädi, bi 'yëmbi:

—Ogui sahma na ra xisu 'bucua, porque xanho te ørque. ¹¹ A nuya yò hyoya gui mmamhma, hangu ra pa gui nnuha ya yò hyoya. Pe nugä hinga nzamhma ua. ¹² A nuna ra aceite bi xisca ma ya na ra xisu, ya bi nja'a te mi ja ngue xti nja'mò dá n'yägui. ¹³ Majuaní dí xi'ahá ngue nup'u ha da hmaná hoga 'da'yo hya gä rá ngani nximhäi, xquet'a 'nē'a te bi 'yørcagui na ra xisu, da hma. Gue'a di fen'a.

Ra Judas di çnyø hya ha di japi ngue di dá ra Jesús.

¹⁴ Nuna ra Judas Iscariote, guehna n'na n'c'ei'u 'dē'ma yoho yò xädi ra Jesús, bi ma bá nyaui yò hmu yò mmäcja. ¹⁵ Bi 'yëmbi:

—¿Hangu ra mēnyu gui nne gui 'dacja n'namhma ga dá'ahá ra Jesús? —bi 'yëmbi.

Nu'u yò mmäcja p'uya, 'däte ma'det'a yò mēnyu ngue ra t'axi bi unni.

¹⁶ Janangue nuna ra Judas, bi hyoni ha di japi ngue di dāpyø mmäcja ra Jesús.

Yò xädi ra Jesús bi hoqui te da zi'a ra nde bi nsännigo ngue ra pascua.

¹⁷ Ya fuhra ngo guehya yò pa ts'i ra thuhme hinguí n'youi ra íxi. Bi guatyò xädi ra Jesús, bi 'yëmbi:

—¿Haru gui nne ga hocähe ra nzibde gdä nsännigohá ngue ra pascua ya? —bi 'yëmbi.

¹⁸ Mi dahra Jesús, bi 'yëmbiyò xädi:

—Ni me nu bi ja ra hnini ya, gui sɔmmi p'u ja rá ngu n'na ra n'yohu. Gui 'yɛnu: “Ra xännbate i ɛna: Ya bi zonna ora ya. Nuua ja ni ngu ja ga sägähe ua ra ngo ngue ra pascua, comma xädi, ɛn'a mma”, gui 'yɛnu.

¹⁹ Nuya yø xädi mi yau ra Jesús, bi 'yøt'e te bi xifi. Nup'u ja ra ngu bi zoni, ja bi hojpu ra nzibde ngue ra pascua.

Bi xihyø xädi ra Jesús ngue pađi ndana rá xädi ja ngue di dä.

²⁰ Mi dähra nde p'uya, nuna ra Jesús, gätho'u 'de'ma yoho yø xädi, ga 'bɔp'u ja ra mɛxa. ²¹ Mente sihmɛ p'uya, bi 'yɛmbyø xädi:

—Nuyá, dí xi'ahu ngue 'bucua n'na nc'ɛi ngue juğatho häi, ya xa hyoni ha di japi ngue di dāgui.

²² Nuya yø xädi ra Jesús emmei bi du yø mmäi na ra hya bi xifi. Bi madi bi 'yänni 'da mi'da p'uya te'o na i mma, bi 'yɛmbi:

—Ague grá Hmu, çua go guecä'a guí mmanya? —bi 'yɛmbi.

²³ Mi dähra Jesús, bi 'yɛna:

—Nuna dí com'me ma mohi ua dí sihmɛ ya, guehna di dāgā naya.

²⁴ Majuaní ngue ra N'yohu bi 'yɛ mahɛts'i, da tho'a te ra n'u ja ngue da thogui, tengutho nt'ot'i p'u ja ra Maca Libro ngue di nja. Pe hague ngu ra castigo da thohna ra n'yohu ja ngue di dāgui. Nuna ra n'yohu na, man'na xanho ngue'mø hin xtábá m'mai.

²⁵ Nuna ra Judas ja ngue di dá p'uya, bi 'yɛmbi:

—Ague grá xännbate, çua go guecä na ra hya guí mmanya? —bi 'yɛmbi.

Mi dähra Jesús, bi 'yɛmthobi:

—Ahá, go gue'e tengutho guí mmanya.

Ra Jesús bi xihyø xädi ngue di nzibde.

²⁶ Mente sihmɛ p'uya, bi hyajman'na ra thuhmɛ ra Jesús. Mi ja mammađi Oja p'uya, bi xenna thuhmɛ, bi unyø xädi ngue da zi. Bi 'yɛmbi:

—Damí sihu ra thuhmɛ ja ua ya. Nuna, guehna ma do'yogā na.

²⁷ Bi decra vaso po rá ngui ra uva p'uya. Mi ja mammađi Oja, bi unyø xädi ngue da zi 'da'its'u. Bi 'yɛmbi:

—Damí si gätho'ahu naya. ²⁸ Nuna po ra vaso ja ua ya, guehna ma jigā na. Porque guehna ra hmɛya naya ngue nu'mø dá tu, di nja rá ts'edi ra 'da'yo cohi øt'ahu Oja. Porque nu'a di mfamma ji, xandøngu yø ja'i di nhohyø ts'oqui.

²⁹ A nuyá, dí xi'ahu ngue ya hinní mantho 'dap'u ga sihu rá ngui ra uva, asta gue'mø bi zonna pa ngue ma'da'yo honga sihu p'u ha di manda ma Papá.

³⁰ Mi juate ra nsihmɛ p'uya, bi duta n'na ra thuhu ngue espabi Oja. Bi ma p'uya, i map'u bi ja ra nyuni ja ra mbonza ja yø olivos.

I pahra Jesús ngue da zop'u m'mefa yø xädi.

³¹ Ra Jesús bi 'yɛmbyø xädi:

—Gätho'ahu ya, gui sogahu p'u'a di nxui. Porque di nja'a te mmamp'u ja ra Maca Libro ngue ɛna: “Ga øt'a ngue da du ra mände'yo. Yø de'yo p'uya di n'uɛni”, i ɛna. ³² Pe nu'mø dá bennate, ganí mpagā Galilea ja ganí tøp'ahu p'u.

³³ Ra Bedu p'uya bi 'yɛmbi:

—Madague'a ngue gätho da zoc'a'i p'u ya mi'da ma n'yohu, pe nugā hinga soc'a'i —bi 'yɛmbi.

³⁴ Ra Jesús bi 'yɛmbrā Bedu:

—Majuaní dí xi'i ngue nu'a di nxui ya, nu'mø tobe hīndi mahra øni, ya xqui cønga nhyundi, guí mma ngue hingu paqui —bi 'yɛmbi.

³⁵ Pe ra Bedu p'uya mahøn'a ɛna:

—A, nu'a, hin'na'a. Madague'a ngue 'dap'u ga tuui, pe nugä hinga cön'a'i
—bi 'yembj.

Gätho'u m'i'da yø xädi p'uya, 'da'igu bi ma.

Ra Jesús bi mat'Oja p'u ja ra xequi ni hu ngue Getsemaní.

³⁶ Nuna ra Jesús bi mähä yø xädi, bi zomp'u ja ra xequi ni hu ngue
Getsemaní. Nup'u bi zoni, bi 'yembj:

—Dami mihmi ua ya, mente ga thocä mits'u ni nguehna ngue ga ma
mat'Oja —bi 'yembj.

³⁷ Bi thohmits'u ni nguep'u ra Jesús, bi me ra Bedu 'ne bi me'u yoho yø ts'ant'u
ra Zebedeo. Bi mædi bi dâr'man'u rá mmæi ra Jesús, mathoguitho ngue bi du
rá mmæi. ³⁸ Bi 'yembyø n'youi p'uya:

—Janjuani ngue tu ma mmæigä, nup'u nnä sä, ya ja ngue 'bexca tu. Dami
cohmí ua ya, pe 'yogui ahmi. Ma ga ä mä t'ahaha —bi 'yembj.

³⁹ Ra Jesús bi thohmits'u ni nguep'u. Bi m'memfo häi p'uya ngue mmat'Oja.
Bi 'yena:

—Ague ma Papá'i, nu'mø guí nnu manho, dami yangui ngue'a ra ndate ja
ngue ga thocä. Pe hinga nu'a go ga sannä gue'a di nja'a, sinoque nu te guí
sänni, gue'a di nja'a —bi 'yena.

⁴⁰ Mi juadi bi mat'Oja p'uya, bí 'yep'u 'b'u hu yø xädi. Pe bi dini ngue ya
mi aha. Bi 'yembra Bedu p'uya:

—¿Ua xinga n'na ora di sä guí 'yá ni t'ahaha n'yø? ⁴¹ Dami mat'Oja, 'yogui
ahma. Nu'mø hinga mat'Ojaha, nthambenitho hinda gue'a guí 'yøthä. I nne
ni mmæi ngue gui 'yøthä na ra hyä di mmangä, pe emmei cuen'ni do'yoha.

⁴² Mahombi zop'u yø xädi, bi mengbu xpi 'yehē ngue bá mat'Oja. Bi 'yena:

—Ague ma Papá'i, nu'mø ya hinguí nnu manho ngue guí nyanguí ngue'a
ra ndate ja ngue ga thogui, di nja'a te ni pähä 'mø.

⁴³ Mambá pengbua, mahombi dinyø xädi ngue mi aha, porque emmei ne
tha. ⁴⁴ Mahombi zop'u p'uya, bi ma'a rá hyu ndi ngue bá mat'Oja. Tengutho
xi man'a m'met'o, ngut'a ra hyä xi Oja. ⁴⁵ Mahombi 'yep'u 'b'uyø xädi p'uya, bi
'yembj:

—Gue mahongui ahmi n'yø. A nuyá, ya bi zonna ora ngue di ndäpyø ts'oc'ei
ra N'yoha bí 'yē mahets'i ya. ⁴⁶ Dami nangui. Ya bá ecua na di dagui, ma ga ma
c'athä.

Ya bi mbentra Jesús.

⁴⁷ Mente nzohyø xädi ra Jesús, bi zohna ra Judas rá n'youi'u 'de'ma yoho yø
xädi, bá n'youi xangu yø ja'i, bá gu yø juai, bá gu yø za. Guehya yø ja'i xi
menhyø hmu yø mmäcja conyø n'yoha 'bet'o p'u ja ra nija. ⁴⁸ Nuna ra Judas,
ya xi xihyø ja'i tema senya da 'yøt'e, xi 'yembj: “Nu'a ra n'yoha ga zenguagä
ya, 'ne ga sarpa rá hmi, gue'a guí homhma'a p'uya. Dami bentha”, xi 'yembj.

⁴⁹ Janangue mi zomp'u 'bähra Jesús, bi guat'i ngue bi zengua. Bi 'yembj:

—Xcade grä xännbate —bi 'yembj.

Bi zarpa rá hmi p'uya. ⁵⁰ Ra Jesús bi 'yembj:

—Ague amigo, ya da guehra ora jap'u di nja'a te gni 'yehya.

'Bexque'a bi bentyø ja'i ra Jesús. ⁵¹ Mi ma ma bent'i ra Jesús, bi guxrä juai'a
n'na nc'ei rá xädi. Bi zennabi rá 'yehē ra 'bet'o mmäcja, bi hiejpabi rá gu. ⁵² Ra
Jesús bi 'yembra zete:

—Dami fos'ni juai. Porque ra ja'i hote conna juai, xquet'a conna juai ja
ngue di du. ⁵³ ¿Ua hinguí padí ngue nu'mø ga äpä ma Papá ngue da mäxqui,
da penngagui tho'i 'de'ma yo'bai yø anxē ngue da mäxqui? ⁵⁴ Pe nu'mø ngu'a

ga øt'e, ya hinda zä di nja'a te ra hya nt'ot'i p'u ja ra Maca Libro 'mø. Porque nu te dí thocä ya, ya nt'ot'i ngue ngu'a di nja.

⁵⁵ Ra Jesús bi 'yembyø nzite:

—¿Ua guí emhmä ngue drä begä, ngue guí cähu yø juai, 'në guí cähu yø za ngue guí benngahä? Conque n'na pa ngu n'na pa nmi xännbä ra hya yø ja'i p'u ja ra nija. Uangui xta nzä ngue ja xqui benngahä p'u. ⁵⁶ Pë nu te guí ørcähu ya, ya bi nja'a te ra hya bi 'yotyø pøngahya Oja p'u ja ra Maca Libro —bi 'yembj.

Gä bi zop'u yø xädi ra Jesús ngue bi 'dagui.

Nuya yø n'yohu 'bet'o ngue yø judío bi hyaspabi ra güenda ra Jesús.

⁵⁷ Nuna ra Jesús bi ts'ixp'u 'bähra Caifás, nuna ra 'bet'o mmäcja. Nup'u ja ra ngu nä ra mmäcja nä, ja bi mpeti p'u yø xännbäte ngue ra ley, conyø n'yohu 'bet'o p'u ja ra nija. ⁵⁸ Pë ra Bedu ni 'befa ya'atho p'u ni ma yø ja'i ni zi ra Jesús. Mi zømp'u ja rä ngu ra 'bet'o mmäcja, bi yut'ambo rä dathi. 'Dap'u bi mihmi yø policia. I tø'mi tengu da thohra Jesús.

⁵⁹ Nu'u yø hmü yø mmäcja co 'në'u yø n'yohu 'bet'o ngue yø judío, 'dap'u bi mpeti ngue bi nhëcä hya, honi ha di japyø fehni, da 'yembj ngue ni 'yup'u da dü ra Jesús. ⁶⁰ Pë hingui tini ha di japrä hya, madague'a xangu yø ja'i bi manyø fehni ngue di yaprä Jesús. M'mëfa p'uya, mahømbi guar'mi yonc'ei ngue di yapi. ⁶¹ Bi 'yembj:

—Nuna ra n'yohu 'bücua, bi 'yën'a n'na ndi: “Nugä da zä ga xorpabi rä nija Oja, 'në nhyu patho gdä hojman'na ra nija ma'da'yo”, bi 'yëna.

⁶² Bi m'mähra 'bet'o mmäcja p'uya ngue bi 'yembrä Jesús:

—¿Te guí mmanä ra hya guí nyap'a'i ya n'yø? ¿Ua hin temä hya gdi thadi? —bi 'yembj.

⁶³ Pë ra Jesús hñte ga ndatho. Ra 'bet'o mmäcja p'uya mahømbi 'yembj:

—Nuna Oja i 'bui, dami 'yëxa ntestigo, dami xicje njuani ya ngue'mø majuanj gue'e grä Cristo rä Ts'ant'u'i Oja.

⁶⁴ Mi dahra Jesús, bi 'yembj:

—Ahä, go guecä tengutho ra hya guí mmanya. 'Në dí xi'ahä, guí nnuhü ra N'yohu bi 'yë mahëts'i danj mmip'u bi ja rä n'yëi Oja nuna jase rä ts'edi. 'Në da 'yëhra pa ngue høndä ehë, di 'yë mahëts'i da n'youi ra guí.

⁶⁵ Mi 'yøhra mmäcja nä ra hya bi manä Jesús, n'na xet'itho rä pahni ngue bi ncuë. Bi 'yembyø ja'i p'uya:

—Nuna ra n'yohu 'bücua, thenmahya Oja nä. Nuya mfadi ya ngue hin temä man'na mä testigo dí homhmä ya. Ya gä 'yøsehü ya ngue thenmahya Oja.

⁶⁶ Xiya, ¿te guí mmanhmä nä ra hya bi manya? —bi 'yembyø ja'i.

Yø ja'i p'uya bi 'yëna:

—Nuna, ni 'yup'u ngue da tho nä.

⁶⁷ Yø ja'i p'uya bi zospabi rä hmi ra Jesús 'në bi mat'i. Mi'da p'uya bi memba rä hmi. ⁶⁸ Yø ja'i bi 'yembrä Jesús:

—Nu'i guí mma ngue grä Cristo, dami pahya te'o bi mep'a'i ya —bi 'yembj.

Bi manä Bedu ngue hingui padj te'o ra Jesús.

⁶⁹ Ya hup'u ja ra dathi ra Bedu. Nuna n'na ra xisu ngue ra gani p'u ja ra ngu bi guarbä hü ra Bedu. Bi 'yembj:

—'Në'i ni n'youi ra Jesús nuna ra mmengu Galilea.

⁷⁰ Ra Bedu p'uya, nuna ra hya bi mä, gä bi 'yøhyø ja'i mi 'bap'u ngue bi 'yëna:

—Hin'na, hñdi paçä temä hya guí nne gui xicya.

⁷¹ Ra Bedu p'uya i map'u bi ja rä goxthi rä dathi. Mi nu man'na ra xisu p'uya, mahømbi 'yembyø ja'i 'bap'u:

—Nuna ra n'yohu 'bæcua, xquet'a rá n'youi ra Jesús nuna ra mmengu Nazaret.

⁷² Ra Bedu p'uya asta bi 'yexa ntestigo Oja ngue bi 'yena:

—Hín'na, hĩndĩ pacã na ra n'yohu guĩ mmana.

⁷³ Mĩ tho hman'na ts'uquits'u p'uya, nu'u yø ja'i 'bæp'u, bi guatra Bedu, bi 'yembĩ:

—Majuani ngue ni n'youi ra Jesús, porque di nequi ngue ni mmenguha'a, xøgue nt'ødetho'a te gni ya —bi 'yembĩ.

⁷⁴ Mĩ dahra Bedu p'uya, mahombi 'yena:

—Da jacã ra castigo Oja 'mø ngue himma juani te dí xi'aha. Pe nuna ra n'yohu guĩ xicju, hĩndĩ pacã te'o na.

Mĩ juadi bi manna ra hya na, bi mmahra øni. ⁷⁵ Ra Bedu p'uya bi zo rá mmæi na ra hya xi xihra Jesús ngue xi 'yembĩ: “Tobe hĩndĩ mahra øni, ya xqui cønga nhyundi, guĩ mma ngue hĩngui paqui”, xi 'yembĩ. Ra Bedu p'uya, asta ra zondumma bi bøn'athi.

27

Bi ts'ixpu 'bæhra Pilato ra Jesús.

¹ Mĩ neçahãi p'uya, bi mpeti gætho yø hmu yø mmäcja conyø n'yohu 'bet'o p'u ja ra nija. Bi nheçahya ngue sänni ha di japi da hyo ra Jesús. ² Bi ðutra Jesús ngue bi zixpu 'bæhra Pilato mará gobierno.

Ra Judas bi nhyose.

³ Nuna ra Judas xi dá ra Jesús, mi baði ngue ya bi nheçahya yø ja'i ngue da hyo ra Jesús, bi dær'man'u rá mmæi p'uya. Bi map'u bi 'bæhyø hmu yø mmäcja co 'ne'u yø n'yohu di manda p'u ja ra nija. Bi cospabi'u 'däte ma'det'a yø mentyu ngue ra t'axi xi unni. ⁴ Bi 'yembĩ:

—Ra ts'oqui dá øt'ä ngue dá dá'aha na ra n'yohu hĩnte ndupate ngue da tho —bi 'yembĩ.

Pe nu'u yø mmäcja p'uya, bi 'yembra Judas:

—Nu'a guĩ mmana, ya hĩndĩ mportagæhe'a ya. Ya guĩ nnuse p'u te guĩ øt'e.

⁵ Nuna ra Judas bá enyø mentyu p'u ja ra nija. Bi ma p'uya, bi ðatrá 'yuga conna nthahi i nzædi ngue bi ðu.

⁶ Nup'u ja ra nija p'uya, nu'u yø hmu yø mmäcja bi hyaxra mentyu xi 'yenna Judas, di n'yembĩ:

—Nuyá, hĩngui sä ngue ga uanspahæ ra mentyu ngue ra ofrenda naya, porque rá nzabi'a to bi dá ra ja'i ngue da tho na.

⁷ Bi nya p'uya, bi zänni ngue nuna ra mentyu, da dæn'a n'na ra häi ni hu ngue ra njats'øye. Bi ne ngue nuna ra häi da dai, ja da 'yæp'u yø ja'i da ðu, ngue hĩngyø mmengu p'u. ⁸ Janangue nuna ra häi naya, guĩ hutyo ja'i ngue ra Ji.

⁹ Ya bi nja na te ra hya xi manna pøngahya Jeremias ngue bi 'yena: “Bi njo'u 'däte ma'det'a yø mentyu ngue ra t'axi. Guehna ra nzäbi xi zanyø judio ngue da gut'i. ¹⁰ Nuna ra mentyu na p'uya, guehna i thænna häi ni hu ngue ra njats'øye na. Ya bi nja tengutho ra hya bi 'bejpaguĩ Oja ngue di nja”, bi 'yenna Jeremias.

Nuna ra Jesús ya 'bæp'u 'bæhra Pilato mará gobierno.

¹¹ Ra Jesús bi ts'ixpu 'bæhra gobierno. Ra gobierno p'uya bi 'yembra Jesús:

—¿Ua gue'e rá ðast'abi'i yø judío?

Mĩ dahra Jesús, bi 'yena:

—Ahá, go guecã tengutho ra hya guĩ mmana.

12 Nu'u yø hmu yø mmäcja p'uya co 'ne'u yø n'yohu 'bet'o p'u ja ra nija, gä di yapra Jesús. Pë ra Jesús hunte gä ndatho te sifi. 13 Ra Pilato bi 'yembra Jesús:

—¿Ua hinguí øde te gäma hya gui nyap'a'i ya?

14 Pë ngutho ra Jesús hinguí thadi. Janangue ra gobierno di 'yøtho ngue hin tema hya gä ndatho.

Bi manda ra Pilato ngue da ma maquati ra pont'i ra Jesús.

15 Nunä ra Pilato, ja n'na rá costumbre ngue di thø'a n'na ra ofädi 'mø ja ra ngo ngue ra pascua. Pë yø ja'i'u huanhni ndana ra ofädi da ma mathøgue.

16 Nu'a ra pa'a p'uya, mi ofädi n'na ra n'yohu ni hu ngue ra Barrabás. 'Në gätho yø ja'i padj ngue xanhets'i rá ts'oqui mi ja na. 17 Nup'u bi mpeti yø ja'i, ra Pilato bi 'yembyø ja'i:

—¿Ndana gui nnehu ngue gä thøcä ya, ra Barrabás, uague ra Jesús nuna gui hutyø ja'i ngue ra Cristo?

18 Nguna bi xihyø ja'i ra Pilato, ngue bi ne xti thohra Jesús. Porque padj ngue ra nts'eyatho øtyø mmäcja nuya xi däpra Pilato na ra Jesús.

19 Ya hup'u ja rá nhudi ra Pilato ngue da 'yøtra ts'ut'abi. Pë nu'a rá xisu ra Pilato bi mennbabi ra hya, bi 'yembi: “Nuna ra n'yohu 'yost'abi, ra hoja'i na, 'yo tega di nthint'i ngue'a te gä 'yost'abi na. Porque manxui nts'utho te xtä 'uipi ngue da thogui”, bi 'yembi.

20 Pë yø hmu yø mmäcja conyø n'yohu 'bet'o p'u ja ra nija emmei di hatra ts'edi yø ja'i ngue da 'yäpra Pilato ngue di thø ra Barrabás, go da tho ra Jesús.

21 Ra gobierno mahømbi 'yembyø ja'i:

—¿Ndana gue'a ya yonc'ei gui nnehu ngue da ma mathøgue ya?

Yø ja'i p'uya, bi 'yena:

—Da ma mathøgue ra Barrabás.

22 Ra Pilato mahømbi 'yørpa ra nt'änni yø ja'i, bi 'yembi:

—Xina ra Jesús gui hutyø ja'i ngue ra Cristo, ¿te gui nnehu gä japä na? —bi 'yembi.

Yø ja'i p'uya, gätho bi 'yena:

—Da guatra pont'i na gui mmanya.

23 Ra Pilato p'uya bi 'yembyø ja'i:

—Pë ¿tema nts'o xa 'yø'na p'uya?

Yø ja'i p'uya, man'natho ngue mafi, bi 'yena:

—Da guatra pont'i na.

24 Ra Pilato p'uya bi badi ngue hinda zä ha di japi di thøhra Jesús. Porque mathoguiitho mahyø ja'i ngue ncu. Bi manda bá thannba ra dehe p'uya ngue yø hmi yø dä yø ja'i p'u bi nxu'ye. Bi 'yembyø ja'i:

—Nuna ra n'yohu 'bucua, hunte ndupate na. Himmä ts'oquigä p'u ngue da tho na. Ya gui nnuschu p'u te guí øthü.

25 Yø ja'i p'uya bi 'yena:

—Nugähe co 'nehmä basihe, go ma ts'oquigähe p'u da dü na ra n'yohu na.

26 Ra Pilato p'uya bi manda ngue bi ma mathøgue ra Barrabás. A nuna ra Jesús, bi sityø soldado ngue da fei, 'në da zits'i ngue di cuatra pont'i.

Yø soldado thenmahya ra Jesús.

27 Nu'u yø soldado ra gobierno bi zixra Jesús, i map'u ja rá dathi ra cuarte. Bi ma mapeti gätho yø soldado p'uya ngue di mäts'i. 28 Yø soldado p'uya bi möjpabi rá he ra Jesús, bi heta n'na ra tuhu ngue ra jupoi. 29 Yø soldado ya xi me n'na ra corona ngue yø 'uini, bi gäspa rá ya ra Jesús. Bi gäpra n'na ra t'o

rá 'yε ngue rá n'yεi. 'Nε bi ndantyøhmυ p'η ha 'bähra Jesús tengutho 'mø ngue majuanī hñυ mānsυ n'na rá dast'abi. I thenmahya p'ηya, bi 'yεmbi:

—I tate na rá dast'abi yø judío ya —bi 'yεmbi.

³⁰ Bi zots'i. Bi guaspabi rá t'o mi fo rá 'yε p'ηya, di jännbabi rá ya. ³¹ Mi juadi bi denmahya p'ηya, bi gajpabi rá tuhυ xi hete. Bi hetrá he ya mi he p'ηya. Bi zixpηya ngue di cuatrá pont'i.

Ya cuatrá pont'i rá Jesús.

³² Nup'η ja ra 'yυ, bi nthεsui p'η n'na rá n'yohη ngue rá mmεngu p'η ja ra hñini Cirene, ni hυ ngue rá Simυ. Nu'η yø soldado manī zi rá Jesús, bi japra Simυ ngue bi duxra pont'i nuna da ma maçuati rá Jesús. ³³ Nuna rá Jesús, i zixyø ja'i p'η ja ra xεqui ni hυ ngue Gólgota. Nuna rá hya na i nne da ma ngue rá Nηyaxhmu. ³⁴ Nup'η bi zonna Jesús, bi t'unna vino n'youi rá mirra para ngue di pumbεni. Mi zá te ja p'ηya, hñmbi ne bi zi.

³⁵ Bi cuatrá pont'i p'ηya, mi juadi bi nø'mi. Bi ma rá taħa yø soldado p'ηya ngue to xta rá taħa, gue'a da gaca n'na xεqui rá he rá Jesús. Ya bi nja tengutho rá hya bi manná pøngahya Oja 'mø yø pa xathogui ngue bi 'yεna: “Da ma rá taħa yø ja'i ngue to di tocabi ma he”, bi 'yεna. ³⁶ Bi mihyø soldado p'ηya ngue hεtho te di ja rá Jesús. ³⁷ Nup'η ja rá ya rá pont'i cuatrá Jesús, bi ma maçuati n'na rá letrero xi 'yot'i ngue mmamp'η te bi ma ma'api. Nuna rá letrero, i εna: “Nuna rá n'yohη 'bεcua, guehna rá Jesús rá dast'abi yø judío na”, εna letrero.

³⁸ 'Nε yoho yø bε bi ma maçuati rá pont'i, n'na i gohrá n'yεi, n'na i gohrá gaha. ³⁹ Asta huatyø ya yø ja'i thop'η ja rá pont'i cuatrá Jesús ngue thenni. ⁴⁰ I εmbi:

—A nuya n'yø, dami xorpabi rá nija Oja ya. 'Nε guí εna ngue nhyu patho gdi hojman'na rá nija. Dami nyanse ya, bá cap'η ja rá pont'i guí cuatya ngue mø majuanī rá Ts'ant'η'i Oja ya.

⁴¹ Nu'η yø hmυ yø mmácja conyø xännbate ngue rá ley, conyø fariseo, conyø n'yohη 'bet'o p'η ja rá nija, gá thenmahya rá Jesús. Di n'yεmbi:

⁴² —Mi mmanna rá n'yohη ngue da yanyø ja'i. Pε nyúyá, hñnda zá ha di japi di nyanse ya. A nu'mø majuanī ngue rá dast'abi yø judío ya, da zá da cahna ja rá pont'i ya n'namhma ngue gá εc'εihε te da ma. ⁴³ Mi mma ngue rá Ts'ant'η Oja, 'nε mi mma ngue fax Oja. A nuyá, ma gá nnuhε ya ngue mø nne Oja ya, da máx'mø —di n'yεmbi.

⁴⁴ Nuya yø bε 'dap'η cuathη rá pont'i rá Jesús n'εhya thenmahya ya.

Ya bi du rá Jesús.

⁴⁵ Mi hyuxyadi p'ηya, bi m'mεxui gá rá ximhai asta hyunde. ⁴⁶ Nu'mø ni ma da za'i hyunde p'ηya, rá Jesús rá ndøts'edi bi 'yεna:

—Elí, Elí, ¿lama sabactani? —bi 'yεna.

I nne da manna rá hya na: “Ma Oja'i, ma Oja'i, ¿hanja ngue gá hyεgagui p'η?” ⁴⁷ Ja mi 'bärpátho 'da yø ja'i, bi 'yøde te bi manna Jesús. Yø ja'i p'ηya di n'yεmbi:

—Nuna rá n'yohη na, i nzohra Elías.

⁴⁸ 'Bexque'a bi ma n'na nc'εi mi 'bäp'η, bá ha n'na xεqui rá esponja xa ntudi, bi pop'η ja rá vino xan'ixi. Bi nøtra t'o p'ηya ngue bi cuarpabi rá ne rá Jesús ngue da zats'i. ⁴⁹ Pε mi'da yø ja'i 'bäp'η bi 'yεmbi:

—Ma gá nnuhε ya ngue mø da εhna rá Elías i nzofø ngue da yanya.

⁵⁰ Rá ndøts'edi bi 'yεn'a n'na rá hmafi rá Jesús. Bi du p'ηya. ⁵¹ Nu'a rá ora'a p'ηya, nu'a rá ulu mi zup'η ja rá goxthi nija, bi xet'i, i gai. 'Nε bi 'yan'ahai, yø

t'ohø bi hyegue. ⁵² Bi xohyø panteón mi o yø ánima. Bi bennate xangu yø ja'i mi ɛ'ɛi Oja. ⁵³ Nu'mø mi bennate, bi bomp'u ja yø panteón. Pe nu'mø mi bennate m'mefa ra Jesús, nuya yø ja'i xi bennate bi map'u ja ra maça hnini Jerusaleñ. Ja bi nup'u xangu yø ja'i ngue ya 'bui mahøn'a p'uya.

⁵⁴ Nu'a ra capita co 'nehyø soldado 'bäp'u ni hyandra Jesús. Mi nu ya p'uya ngue bi 'yan'ahäi 'ne bi nu te gä bi 'yøtra Jesús mente bi du. Emmei bi nsu, di nyembj:

—Majuani ngue nuna ra n'yohu na, rá ts'unt'u Oja na.

⁵⁵ Xangu yø xisu yap'utho mambi 'bäi ngue hantho te gä bi nja. Nuya yø xisu ya, bá nexa Galilea ngue bá ten'mø manj ma Jerusaleñ ra Jesús. 'Ne guehya yø xisu mi fäts'i ngue di unni te mi honi. ⁵⁶ Nuya yø xisu ya, n'youi p'u ra Maya nuna ra mmengu Magdala, co 'neha ra Maya rá mamá ra Jacobo 'nehra José, co 'neha man'na ra xisu, rá mamá yoho yø ts'unt'u ra Zebedeo.

Ya bi ma nt'ägui ra Jesús.

⁵⁷ Ya ni ma da dähra nde p'uya, bi zø'a n'na ra n'yohu ngue ra mmemmeti ni hu ngue ra José, ra mmengu p'u ja ra hnini Arimatea. Xquet'a 'neha mará xädi ra Jesús. ⁵⁸ Nuna ra José, bi ma bá nyaui ra Pilato, bá äpra nt'ɛdi ngue da hyajpa rá do'yo ra Jesús. Ra Pilato p'uya bi unna nt'ɛdi ngue da thacra Jesús. ⁵⁹ Nuna ra José, mi hyajpa ja ra pont'i ra Jesús, bi 'uennbabi rá do'yo co n'na ra sábana ma'da'yo. ⁶⁰ Ra José ya xi 'yambu ja ra t'ohø n'na ra 'da'yo panteón ngue xta 'yo 'mø xta ndu, ja bi gärba ra Jesús. Bi gotra goxthi co n'na ra ndø do. Bi ma p'uya. ⁶¹ A nuna ra Maya ngue ra mmengu Magdala co 'neha man'na ra Maya, hurp'utho gä i ma nt'ägui ra ánima ya.

Bi mähyø soldado p'u o ra Jesús.

⁶² Ya ra pa ngue ra ts'äya 'mø mi hyats'i. Nu'u yø hmu yø mmäcja conyø fariseo bi ma bá nyaui ra Pilato. ⁶³ Bi 'yembj:

—Ague grá ts'ut'abi, nu'mø mi ya na ra fehni n'yohu bi du, mi ena ngue nu'mø bi gua'a nhyu pa xta ndu, di bennate p'u da nt'ägui. ⁶⁴ Janangue nuyá, dami 'yetyø soldado ngue da fädi ha o ra ánima asta gue'mø bi tho'a rá hyu pa xa t'ägui. Ya hindä zäp'u da ma yø xädi 'mø ra xui ngue da yaxra ánima, m'mefa p'uya da hyätyø ja'i, da 'yembj ngue ya bi bennate. Ya man'natho bi thär'mants'oj'u p'uya ngue m'met'o.

⁶⁵ Ra Pilato bi 'yembyø mmäcja:

—Bup'u yø soldado guí ähmu. Ni mähä, bi fäthu ra panteón, pe dami segurahu xändønho.

⁶⁶ Gä bi ma p'uya ngue bá fädi xanho ra panteón. Bi mepyabi rá njo'mi ra panteón. Bá sop'u'u yø soldado ngue yø mädi p'uya.

28

Ya bi bennate ra Jesús.

¹ Nu'a ra pa ngue ra ts'äya ya bi thogui. Mi yaxa ndomingo rá mädi ra pa ngue ra semana. Nuna ra Maya ra mmengu Magdala co 'ne'a man'na ra Maya bi ma ngue bá nu ra panteón. ² Nu'mø ya ni ma da zøni, nthambenitho bi 'yan'ahäi. Porque n'na rá anxe Oja bi 'ye mahets'i, bi zøp'u ja ra panteón. Bi dunthä do mi co'mra panteón. Ja bi hyuxpu p'uya. ³ Nuna ra anxe di yoxni tengutho ra huci 'mø di yot'i. Rá he p'uya, xändønt'axi. ⁴ Yø soldado ngu i nu ra anxe, asta ra huaquj ngue ra ts'u. Entho ya xi du ngue ra ngüent'i.

⁵ Mi sonya yø xisu, ra anxe bi 'yembj:

—'Yo gui sūui. Porque dí pačā ngue guí hommī rā Jesús nūnā bi cuatro pont'ī yø ja'ī. ⁶ Damī nūui ua bi 'be'gui, ya hīnjo'o ua, ya xā bēnnate tengutho rā hyā bi xi'ahū 'mø mi' 'bui. ⁷ A nūya nī mē n'nahmantho ya, nī xihmī yø xādi ngue ya xā bēnnate rā Jesús 'nē danī dōp'ahū Galilea, ja gnī nūhū p'ū. Guehna ja ngue gā xi'ahū nāya.

⁸ Nū'ū yø xisu p'ūya, n'nā zihmantho bi ma. Māde di johya, mādi i sū, pē nī tihi ngue danī xipyø xādi te xi' nja. ⁹ Nup'ū ja rā 'yū p'ūya, mī dambēnī ya bi nthēui rā Jesús ngue di zengua. Nū'ū yø xisu p'ūya bi guarbū 'bāhra Jesús ngue bi dospā yø gua ha gā ndanne. ¹⁰ Rā Jesús bi 'yēmyø xisu:

—'Yo guí sūui ya. Nī mē ya bá xihmī'ū mā cugā ngue jatho dā ma Galilea, ja ganī nūhū p'ū.

Yø mmācjā bi gūtrā mēnyū yø soldado ngue dā manna fēhni.

¹¹ Mēnte nī hyā rā 'yū yø xisu, nūya 'da yø soldado mī fāhra panteón, bi map'ū ja rā hñinī, bá xipyø hmu yø mmācjā te gā xi' nja. ¹² Yø mmācjā p'ūya, bi ma bá nyaui yø n'yohū 'bet'o p'ū ja rā nija, bi gohra acuerdo te 'be'a ja ngue dā 'yøt'e. Bi zānnbūya ngue nūya yø soldado xi' nup'ū xi bēnnate rā Jesús, dā gut'ī xangu rā mēnyū. ¹³ Bi 'yēmyø soldado:

—Nūya guí 'yēmphū yø ja'ī ya: “Manxūi xā nzācje rā t'āhā. Mēnte dí ahme p'ūya, xā nzøhyø xādi rā Jesús ngue xā hyats'ī”, guí 'yēmphū yø ja'ī ya. ¹⁴ Nū'mø dā bāhra ts'ut'abi ngue guí mmammī ngue xā nzū'ahū rā t'āhā, a nū'mø ngue dā zū'ahū, 'yo te guí mbēmhmū hīnte dā ja, go gā hojpāhe rá mmī.

¹⁵ Yø soldado p'ūya, bi hyānna mēnyū bi t'unnī, bi mā tengutho rā hyā bi sifi ngue dā mā. Nūnā rā hyā bi manyø soldado, gue'a rā hyā sihyø judío'a ya astā guehra pa ja p'ūya.

Ya bi nyāui gā 'de'mā'da yø xādi rā Jesús.

¹⁶ Nū'ū 'de'mā'da yø xādi rā Jesús i ma Galilea. Nup'ū ja rā nyunī mī mmānna Jesús ngue dī nthēhū, ja bi zømp'ū. ¹⁷ Ja mī nū yø xādi rā Jesús ngue ya 'bap'ū, gā bi danne. Pē yobēnī dī'da ngue'mø majuañi ngue gue'a rā Jesús ogue hīn'na. ¹⁸ Pē rā Jesús bi guarbū ha 'būhyø xādi, bi 'yēmbi:

—Nūgā, bī n'najhma cargo ngue gā mānda māhēts'ī 'nē cua ja rā xīmhai. ¹⁹ Janangue nuyá, dí xi'ahū ya ngue guí mmāhā gā rá ngūnī nxīmhai. Damī hyonī ha gdī japhū yø ja'ī ha di gohi ngue mā xādi. Damī xixyabāhū yø ja'ī dā 'yēc'eigūi, gue'a dī nēqūi'a ngue n'youi rā Papá, n'youi rá Ts'unt'ū Oja, n'youi rā Espiritu Santo. ²⁰ Nūya te gāma hyā xtá xi'ahū guí 'yøthū, damī xānnbāhū yø ja'ī ngue dangū'a dā 'yøt'e. Damī pahmū ngue dī n'yohū hangū rā pa, astā gue'mø danī njua'a nxīmhai. Dā ngūt'ātho.

Ra Marcos Nuna ra Marcos, ja ua yø hya bi 'yo't'i ngue te bi 'yøtra Jesucristo.

Nuna ra Xuua bi 'yøtra nxixya bi xihyø ja'i ngue di nsä, da dö'mra Jesús bá ep'ua.

¹ Ja bi maucua ra hoga 'da'yo hya, ngue mma hanja na ra Jesucristo rá Ts'unt'ua Oja. ² Nu'mø yø pa xa thogui, ra pøngahya Isaías bi ma hanja na ra hya ja ngue di nja m'mefa. Bi 'yembyø ja'i: "Nuna Oja bi 'yembrá ts'unt'ua: Nuyá, ga et'á ma m'menhni, di m'met'o p'u gdi ma ngue di hoqui ha gui thogui, bi 'yembi. ³ Di m'map'ua ja ra dapo na ra m'menhni. Nu'ua yø ja'i di mpeti p'u di m'mui, da xifi te da 'yot'e, da 'yembi: Damj nsäh ya, porque ya bá ep'ua ra Hmu, da 'yembyø ja'i".

⁴ Ya mam'met'o nt'ot'i ya yø hya ya, pe ya bi nja'mø yø pa mi m'map'ua ja ra dapo ra Xuua. Nuna ra Xuua, bi xihra hya yø ja'i, 'ne bi xixyabi. Bi 'yembi: —Damj hyehmu p'u ra nts'o gni 'yohu. Damj nxixyah, n'namhma ngue di pun'na ni ts'oquih Oja.

⁵ Xangu yø ja'i bi zop'ua 'bakra Xuua ngue øxra hya bi ma. Bi zop'ua yø ja'i bá nexru ja ra hnini Jerusalén. Gä bi zop'ua yø ja'i 'bahyø hnini ja'a ra häi Judea. Nuyá yø ja'i bi ma ngue ja yø ts'oqui, guehya bi xixyabi ra Xuua p'ua ja ra dathe Jordán.

⁶ Nu rá he ra Xuua, gue'ua yø xingu ra cameyo ntøt'e ra ulu. Di ngut'a n'na ra xifani. Nu'a te si p'uya, yø mmäcja t'axi mi sa. 'Nehra t'afi t'asa timp'ua ja ra dapo mi si. ⁷ Bi 'yembyø ja'i:

—Ya mi ts'adyø pa da ep'ua man'na ra n'yohu ya. Pe man'natho tate na ngue nugä. ¿Haru gue ga sacä tengu na? ⁸ A nugä, dá xixya'ahu connä dehe. Pe nuna ra n'yohu di xi'ahu, guehna da 'yot'e ngue di ha'ahu ra ts'edi ra Espiritu Santo na.

Ra Xuua bi xixyabi ra Jesús.

⁹ Nu'ua yø pa'ua p'uya, nup'ua ja ra hnini Nazaret ngue ra häi Galilea, ja bá nexru ra Jesús ngue bi zop'ua 'bakra Xuua. Ra Xuua p'uya, bi xixyabi p'ua ja ra dathe Jordán. ¹⁰ Mi nxixya p'uya, bi ma nenthe. Bi nu ra Jesús ngue bá xohra c'amahets'i. Bá ep'ua ra Espiritu Santo, tengutho n'na ra paloma bi zop'ua ja ra ya ra Jesús. ¹¹ Bi t'ø p'uya ngue bá nya Oja maya, bi 'yena:

—Gue'e ma Ts'unt'ua, dadí ma'i. A nuyá, janjuani ngue ja gampähä connä gue'e —bi 'yena.

Ra zithu bi hyonni ha di 'yøtra ts'oqui ra Jesús.

¹² 'Bexque'a ra ora'a p'uya, nuna ra Espiritu Santo bi zixru ja ra dapo ra Jesús. ¹³ Nup'ua 'bahyø zate, ja bá n'yop'ua nyote ma pa ra Jesús. Mente gue'ua yø pa'ua p'uya, emmej bi hyonna zithu ha di japra Jesús ngue da mestho ra hya di manda Oja. Yø anxe Oja p'uya, gue'ua bi mäxra Jesús.

Bi du'mi bi manna hya p'ua Galilea ra Jesús.

¹⁴ Mi 'yehra pa ngue bi n'ofadi ra Xuua. Nuna ra Jesús, bi mengui, i map'ua ja ra häi Galilea. Nup'ua ha thogui, xihyø ja'i ra hoga 'da'yo hya ngue ha di njar'ua di zo rá 'ye Oja. ¹⁵ Ra Jesús bi 'yembyø ja'i:

—Ya da guehyo pa jap'uya da 'yu Oja ngue di manda ua ya. A nuyá, dami hyehma p'u ra nts'o gni 'yohu. Dami 'yec'eiha ra hoga 'da'yo hya.

Bi zixi goho yø mahua ra Jesús, bi 'yøt'e ngue yø xädi.

16 Nup'u ja ra nenzabi Galilea, bi thop'u n'na pa ra Jesús. Ja bi dimp'u yoho yø mahua ngue di n'yohu. Nu'a n'na, ni hu ngue ra Simu. Nu'a man'na, ni hu ngue ra Andre. Nuya yonc'ei ya, mi entyø xit'a p'u ja ra dehe ngue pahuá.

17 Mi nu ra Jesús, bi 'yømbi:

—Ma ga mmähä n'yø. Ya hingyø hua guí theui ya, sinoque ga xän'naui ha gdi theui yø ja'i ya —bi 'yømbi.

18 Bexpi zop'u yø xit'a ngue bi mähä ra Jesús. 19 Mi thohmjts'u ninguerp'u p'uya, bi dimp'u mi yonc'ei di n'yohu, ra Jacobo 'nehra Xuua. Guehya yø ts'ant'u ra Zebedeo. Mi hup'u ja yø barco ngue pøtyø xit'a. 20 Mahømbi xihra Jesús ngue bi mähä. Nuya ts'its'i, bi mähä ra Jesús, bi zop'u ja ra barco yø papá co 'nehyo hmiqú.

Ra Jesús bi 'yøthe n'na ra n'yohu mi n'youi ra ts'onthi.

21 Gä 'dap'u ni 'yo, bi zømp'u ja ra hnini Capernaum. Mi zøhra pa ngue säya yø ja'i, bi map'u ja ra nija ra Jesús ngue bi xänbä ra hya yø ja'i. 22 Mi 'yøhyø ja'i na ra hya xänbäte ra Jesús, gä di 'yøtho. Porque nu'mø xänbäte ra Jesús, ena nts'at'abitho ngue ya manzaqui. Pø yø xänbäte ngue ra ley, hingui njap'u ga ya'u.

23 Mi 'bøp'u ja ra nija n'na ra n'yohu mi n'youi ra ts'onthi. Nts'edi i zohra Jesús, bi 'yømbi:

24—Ague Jesús grá mmengu Nazaret, çhanja ngue gadi nthint'ua dí 'bucähe? çUa gni 'yehç gui juacje? Nugä dí padí te'o'i, go gue'e'a ra Maca Ja'i mi ja ngue dá penhua Oja.

25 Pø ra Jesús bi 'yømbra ts'onthi:

—Xanhēn'i grá ts'onthi. Dami hyep'u ra n'yohu guí n'youi.

26 Mi 'yøhra ts'onthi na ra hya sifi, nu'a ra n'yohu mi n'youi ra ts'onthi, asta ra päni bi 'yen'ahäi. Xøgue rá mafi. Bi hyep'u ra ts'onthi mi n'youi ra n'yohu p'uya. 27 Nu'u yø ja'i bi nu te bi nja, gä di 'yøtho. Di n'yømbi n'na ngu n'na:

—Hinjām'mø ha xtä øhmä n'na ra hya tengu xänbäte na ra n'yohu 'bucua. Di nequi ngue ja rá ts'edi, porque asta 'nehyo ts'onthi ec'ei 'mø xifi ngue da hyep'u ra ja'i n'youi.

28 N'na zihmantho bi n'yo ra hya gä ra häi Galilea, ngue di nxihyø ja'i te bi 'yøtra Jesús.

Ra Jesús bi 'yøthebi rá to ra Simu, nuna i Bedu.

29 Mi bømp'u ja ra nija ra Jesús, bi mähä ra Jacobo 'nehra Xuua co 'ne'u mi'da yø xädi. I map'u ja ra ngu ra Simu 'nehra Andre. 30 Nu'a rá to ra Simu oxpu ja rá t'ots'i ngue hembra pa. Mi zønna Jesús, bi sifi ngue di hyenni. 31 Bi yurbu ha 'benna därkehi ra Jesús, bi bennä rá 'yø ngue bi xots'i. 'Bexque'a bi zä ra pa mi hēmbi. Nuna ra xisu mi'u p'uya, guehna bi hojpi te da zi yø ja'i na.

Ra Jesús bi 'yøthe xangu yø därkehi.

32 Ya xi yuhra hyadi, ya bi nxui. Mändøngu dyø ja'i bi map'u 'buhra Jesús. Bi zixyø därkehi co 'nehyo ja'i n'youi yø ts'onthi bi zispi ngue da 'yøthe. 33 Bi mpeti p'u ja ra goxthi gätho yø ja'i 'bøp'u ja ra hnini. 34 Ra Jesús bi 'yøthe yø ja'i maði hyenni. 'Nē bi 'yøthe yø ja'i mi n'youi yø ts'onthi. Pø nu'u yø ts'onthi hīndi japi di nya, porque yø ts'onthi i nne da mā te'o na ra Jesús.

Ra Jesús bi 'yonna hya p'u ja ra häi Galilea.

³⁵ Mj hyaxp'uya, bi nangma xuditho ra Jesús. Tobe ra 'bexuitho 'mø mj bomp'u ja ra hnini, bi ma dapo ngue da mat'Oja. ³⁶ M'mefa p'uya, bi ma ra Simu co 'ne'u m'ida yø xädi, ngue bi honi hap'u 'bwi. ³⁷ Mj dimp'uya, bi 'yembj: —Xandøngu yø ja'i söp'u ja ra ngu ngue hon'a'i —bi 'yembj.

³⁸ P'e ra Jesús bi 'yembyø xädi:

Ja ua m'ida yø hnini ga mmähä ngue ga ma mamhmu ra hoga 'da'yo hya. Porque gue'a dá ec'ä'a ngue ga mmanna hya.

³⁹ Bi n'yo gä ra häi Galilea ra Jesús, somp'u ja yø nija ngue mmanna hoga 'da'yo hya. 'Ne øthe yø ja'i n'youi yø ts'onthi.

Ra Jesús bi 'yøthe n'na ra n'yohu mi 'ya rá do'yo.

⁴⁰ Man'na ra pa p'uya, nup'u 'bähra Jesús, bi guat'a n'na ra n'yohu mi hembra ts'o'ya. Bi ndantyøhmü p'u ha 'bäi, bi 'yembj:

—Nu'mø gui nne gui 'yörca ra mate gui 'yøtheguits'u, nugä dí padj ngue da zägu —bi 'yembj.

⁴¹ Ra Jesús bi huercä n'yohu m'ü'u, bi dots'i conná 'ye. Bi 'yembuya:

—Ahá, dí nne ga øthe'i. Da zä'i ya —bi 'yembj.

⁴² Høntho bi manna ra hya na, nuna ra därkehi mj 'ya rá do'yo, 'bexpi zä ra n'u mj hembj. ⁴³ Hante ngue di n'yehmi'a ra n'yohu, bi zembra mazaqui, bi 'yembj:

⁴⁴ —Nuyá, 'yo to gui xifi te dá øt'a'i ya. 'Be ni ma ya, somp'u 'bähra mmäcja. Da nu ngue ya bi zä'i. Damj 'yøtra 'bøt'e tengutho bi manda ra Moisés ngue da 'yøtyø ja'i 'mø bi zä ra 'ya hembj. Janangue da badj gätho yø ja'i ngue ya bi zä'i.

⁴⁵ Mj ma ra n'yohu p'uya, to bi zä ni ja'i xifi ngue ya xi 'yøthe ra Jesús. Janangue bi n'yo dapo ra Jesús, ya hinga edj 'yup'u ja yø hnini, porque mathogutho di mpeti yø ja'i 'mø bi nu ra Jesús. P'e madague'a di n'yanj, ndap'u bi zä ni 'yehyø ja'i, pap'u bi 'bähra Jesús ngue bi nnu.

2

Ra Jesús bi 'yøt'e ngue da fadi ngue ja rá ts'edi ngue di punnba yø ts'oqui yø ja'i.

¹ Man'na ra pa p'uya, bi mengra Jesús, i map'u ja ra hnini Capernaum. Mj bahyø ja'i ngue ya 'bap'u ja rá ngu ra Jesús. ² N'na zihmantho bi mpeti yø ja'i, asta hinni 'yenyø ja'i p'u ja ra goxthi. Nuna ra Jesús bi xännba yø ja'i rá hya Oja. ³ Mente ya ra Jesús, bi zø hm'ida yø ja'i. Nu'u goho nja'i bá dü n'na nc'ej bá oxrá fidi ngue tudyø gua. ⁴ Bi ne xti cuträ därkehi p'u mbo ra ngu brá 'bähra Jesús. P'e himbi zä xti cut'i, porque xandøngu yø ja'i 'bap'u. Janangue bi tets'a yannigu ra därkehi p'uya. Bi xots'a n'na xequi ra 'bet'e ha brá 'bähra Jesús. Ja i cambu ra därkehi ni oxrá fidi. ⁵ Mj nu te øtyø ja'i ra Jesús, i padj ngue ec'ej yø ja'i ngue dá zä dá 'yøthe ra därkehi. Bi 'yembra därkehi p'uya: —Ague ts'ant'u'i, yue dá pun'na ni ts'oqui ya —bi 'yembj.

⁶ Nu'u yø xännbate ngue ra ley mj hup'u, bi mbøcue 'mø mj 'yø'a ra hya mmanna Jesús. Bi 'yemp'u ja yø n'yomfeni: ⁷ “Nuna ra n'yohu 'bæcua, thenmahya Oja na co nu'a ra hya i mma. Porque hijnonda zä di punnba yø ts'oqui yø ja'i, hinda hønt'a Oja sä ngue da 'yøtra mpunnbi”, emp'u ja yø n'yomfeni. ⁸ P'e ra Jesús 'be xi patho te mbemp'u ja yø n'yomfeni ya yø xännbate ngue ra ley. Bi 'yembuya:

—¿Hanja ngue nguna gui mbemhmu? ⁹ Nugä dá xihra n'yohu 'bæcua, dí embj: “Ya dá pun'na ni ts'oqui ya”. P'e nuyá, händj nequi xanho ngue'mø bi

mpunnbi ogue h̄in'na. Pɛ nu'mò gā ɛmbi: “Dam̄i nangui, gui caxni f̄idi, gui mma”, gā ɛmbi, nu'mò ngue bi n'yo p'uya, ya gui pahm̄a xanho ngue ja ma ts'edi. ¹⁰ A nuyá, dam̄i pahm̄a ya ngue ra N'yoh̄u bí 'yɛ mah̄ets'i, ja rá ts'edi ua ja ra ximh̄ai ngue di punnb̄a yò ts'oqui yò ja'i.

Bi 'yɛmbr̄a n'yoh̄u xan'p'uya:

¹¹ —Nugá dí xi'i, dam̄i nangui, caxni f̄idi, ni ma ni ngu.

¹² Ra dárquɛh̄i p'uya, bi nangui. Bi gaxrá f̄idi, bi ma rá ngu. Nu'm gátho yò ja'i bi nu te bi nja, gá di 'yòtho. Yò ja'i p'uya, ɛspabi Oja, i ɛna:

—H̄injam'mò xtá nuh̄u'a te dá nuh̄u bi nja ya.

Nuna ra Leví, bi 'yòt'e ngue rá xádi ra Jesús.

¹³ Man'na ra ora p'uya, ra Jesús mah̄ombi map'p' ja ra nenzabi. Pɛ mand̄ongu dyò ja'i bi mpeti p'p' ha 'bui, pɛ gá bi xännbabi ra hya. ¹⁴ M̄i tho p'uya, bi zomp'p' ja rá oficina n'na ra n'yoh̄u ni hu ngue ra Leví. Guehna rá ts'ant'p' ra Alfeo, guehna jamb̄a ra m̄enyu yò ja'i ja te pá. M̄i nu ra n'yoh̄u na ra Jesús, bi 'yɛmbi: —Ma gā mm̄e n'yò, gā ɔt'e ngue ma xádi'i —bi 'yɛmbi.

Nuna ra Leví bi zop'p' rá oficina, bi mɛ ra Jesús.

Nuya yò ja'i t'ɛmbi ja yò ts'oqui, 'dap'p' sihm̄ɛui ra Jesús.

¹⁵ Man'na ra pa p'uya, nuna ra Jesús bi mɛ yò xádi p'p' ja rá ngu ra Leví ngue dá nsih̄m̄ɛui. Xangu yò ngúth̄ai 'bap'p', dá gue hm̄i da yò ja'i t'ɛmbi ngue ja yò ts'oqui, gá 'dap'p' sihm̄ɛui ra Jesús. Porque xquet'a 'nɛhya nne dá d̄enna hya mm̄anna Jesús. ¹⁶ Pɛ nu'p' da yò xännbate ngue ra ley, 'nɛ da yò fariseo, m̄i nu te ɔtra Jesús ngue 'dap'p' sihm̄ɛui yò ja'i nu'p' t'ɛmbi ngue ja yò ts'oqui. Nuya mb̄ocue p'uya, bi 'yɛmbya yò xádi ra Jesús:

—Nu ni xännbateh̄u, h̄ingui ho ngue 'dap'p' sihm̄ɛu yò ngúth̄ai co 'nɛhyu m̄i da yò ja'i ja xangu yò ts'oqui.

¹⁷ M̄i 'yòde te sipyò xádi ra Jesús, bi 'yɛmp'p' di yahni p'uya:

—Nuya yò ja'i di hȳenni, guehya ni 'yɛhra 'yòthe ya. Pɛ yò ja'i xanzaqui, h̄inga gue'p' ni 'yɛ'p'. A nugá, dá ɛhɛ ngue gue'p' yò ja'i ja yò ts'oqui gá xifi dá hyɛp'p' ra nts'o ga 'yo, h̄inga gue'p' yò ja'i ɛna ngue ya 'yo xanho dá ɛhɛ ga nzofó.

Bi manna Jesús hanja ngue h̄ingui ɛtyò mm̄ai yò xádi.

¹⁸ Man'na ra ora p'uya, bi nt̄ini ngue nu'p' yò xádi ra Xuua 'nɛ'p' yò fariseo m̄i ɛtyò mm̄ai. Jan̄angue bi ma 'da yò ja'i p'p' 'bahra Jesús, bi 'yɛmbi:

—ɔHanja ni xádi ngue h̄ingui ɛtyò mm̄ai? Conque yò xádi ra Xuua 'nɛhyò fariseo ɛtyò mm̄ai' —bi 'yɛmbi.

¹⁹⁻²⁰ M̄i dahra Jesús, bi 'yɛmbyò ja'i yaui:

—Nu'p' yò ja'i ts'ofó ngue dá nu ra nthati, h̄ingui ɛtyò mm̄ai m̄ente 'dap'p' 'bahm̄a ra novio. Njarb̄atho ma xádigá ya, h̄ingui ɛtyò mm̄ai ngue 'daua dí n'yo'be. Pɛ bá ɛp'p' ra pa ngue dá zigagui ma nsai'be. Nu'a ra pa'a p'uya, mf̄adi ngue dá z̄a dá 'yetyò mm̄ai ya ma xádi 'mò.

²¹ Nuna ra 'da'yo hya di xännbate, n'nan'yo na ngue ra nyogui xádi. Tengútho n'na ra 'da'yo ulu, h̄inda z̄a di 'bòtra zɛ'ulu. Porque ra 'da'yo ulu di ngants'i, ya man'na di nts'onna zɛ'ulu. ²² Tengútho ra 'da'yo vino h̄ingui sá dá sirb̄a ja ra zɛxfani ngue dá zɛdi. Porque ra 'da'yo vino dá xetra zɛxfani 'mò dá sit'i, ja di m'mɛp'p' p'uya. Jan̄angue ra 'da'yo vino, ra 'da'yo xifani dá sit'i.

Ja rá ts'edi ra Jesús ngue nu te dá zänni di nja'mò ra pa ngue ra ts'áya, gue'a di nja'a.

²³ Man'na ra pa ngue säya yø ja'j' p'uya, nunā ra Jesús co 'n'ghyø xädi bi tocabi bi thop'u ja yø nuatrigo. Nuya yø xädi p'uya, bi daxyø trigo bi za. ²⁴ Pē nuya yø fariseo bi 'yembra Jesús:

—¿Hanja nj xädi ngue di mpefi? Conque mmamp'u ja ra ley ngue nu'mø ra pa ngue ra ts'äya, hingui sä ngue to di mpefi —bi 'yembj.

²⁵ Mi dahra Jesús, bi 'yembj:

—Xi'mø mj zähra thuhü n'na ndi ra David, co 'ne'u mi n'youi, ¿ua hijnjam'mø gadi xähmü p'u ha nt'ot'i'a te bi 'yøt'e? ²⁶ Conque nup'u ja rá ngu Oja mi 'bahra mmäcja Abiatar, nunā mađi manda yø mmümmäcjaui. Ja bi yarbü ra David ngue bi zi yø thühme xi t'uspabi Oja ngue da nu. Bi zi ra David co 'ne'u mi n'youi. Conque nu'u yø thühme'u, hündi unna nt'edi ra ley ngue to bi zä da zi, hinda høndyø mmäcja yø ts'i'u yø thühme t'uspabi Oja. ²⁷ A nuyá, nu'a te bi 'yøtya mā xädigá, uangui Oja bá sänni bá nja ra pa ngue ra ts'äya para ngue di dinnā nho yø ja'j'. Hingue masque bi zän'Oja ra pa ngue ra ts'äya ngue di m'mumman'u yø ja'j'. ²⁸ Janangue ra N'yohu bi 'yē mahets'j, ja rá ts'edi ngue nu'a go da zänni, gue'a di nja'mø ra pa ngue ra ts'äya'a.

3

Ra Jesús bi 'yøthe n'na ra n'yohu xi 'yoträ 'yē.

¹ Man'na ra pa p'uya, mahømbi map'u ja ra nija ra Jesús. Nup'u ja ra nija, mi 'bap'u n'na ra n'yohu xi 'yoträ 'yē. ² Yø fariseo p'uya, tøjtho te øtra Jesús. I nne da nu 'mø ngue di n'øthe 'mø ra pa ngue ra ts'äya, para ngue da zäp'u di yapi, da 'yembj ngue hingui supra ley. ³ Pē ra Jesús bi 'yembra n'yohu xi 'yoträ 'yē:

—Bá nangui n'yø, ga 'bäcua mađe —bi 'yembj.

⁴ Ya njuantho bi zohyø fariseo p'uya, bi 'yembj:

—¿Te 'be'a mā hya mmamp'u ja ra ley ja ngue ga øthu 'mø ra pa ngue ra ts'äya? ¿Ga øthu ra nho, ogue ra n'u? ¿Da t'øthe ra ja'j' 'mø xan'u, ogue di njapi da du?

Nu'u ts'o p'uya, hinte ga ndatho. ⁵ Ra Jesús bi hyeti gätho yø ja'j' 'bap'u, pē di nēquü ngue mbøcue. Pē tu rá mmäi ngue mandø nnaxitho yø mmäi yø ja'j'. Bi 'yembra n'yohu mi'u p'uya:

—Damj majnj 'yē ya —bi 'yembj.

Ra n'yohu p'uya bi macrá 'yē, pē 'bexpi zä rá 'yē mi'u. ⁶ Mi zä mi nu yø fariseo ngue bi n'øthe ra Jesús, bi ma p'uya. Bi 'yøtra junta. 'Dap'u bi mpetihü yø ja'j' ra Herodes, bi zänni ha di japi da hyo ra Jesús.

Ra Jesús mahømbi 'yøthe xangu yø därkehi.

⁷⁻⁸ Ra Jesús bi me yø xädi, i map'u ja ra nenzabi Galilea. Pē xandøngu yø ja'j' bi denni, porque øhyø ja'j' ngue øtyø milagro ra Jesús. Nuya yø ja'j' ya, yø mmēngu 'da p'u ja ra häi Galilea, yø mmēngu 'da p'u ja ra hnini Jerusalén, yø mmēngu 'da p'u ja ra häi Judea, yø mmēngu 'da p'u ja ra häi Idumea, yø mmēngu 'da p'u man'na nguadi ra dathe Jordán, xangu mi'da yø hnini ja'u yø häi ha ja ra hnini Tiro 'nehra hnini Sidón, ga ja bi 'yēp'u yø ja'j'. ⁹⁻¹⁰ Xangu yø därkehi bi zøp'u mi 'bahra Jesús. Gä bi 'yøthe, asta di ntøtyø ja'j' ngue nne da zømp'u 'bahra Jesús. Porque høntho da därpa rá he ra Jesús, 'bexi sä ha hembyø ja'j'. Janangue bi xihyø xädi ra Jesús ngue di nsä n'na ra barco, ja da yarbü. Porque hingä mbēnnbū ngue ni mantho di mpeti mi'da yø ja'j'. ¹¹ Xquet'a 'bap'u 'da yø ja'j' ngue n'youi yø ts'onthi. Nu'mø bi guarbū 'bähra Jesús, ra ts'onthi di japra ja'j' ngue ndantyøhmü. 'Nē di japi ngue nts'edi ga ya ra ja'j', i enä:

—Gue'e rá Ts'ant'u'i Oja —i embi.

¹² Pɛ ra Jesús janjuan̄i ngue di hejpi ngue h̄inda ma te'o.

Ra Jesús bi 'yɛxi 'dɛma yoho yø x̄adi.

¹³ M'mefa p'uya, bi map'u bi ja n'na ra nyun̄i ra Jesús. Bi zohn̄i hanḡu bi neprá mm̄ai d̄a zofu ngue bi map'u 'b̄ui. ¹⁴ Ja bi zipp̄u 'dɛ'ma yonc'ɛi yø x̄adi, bi 'yɛts'j̄i ngue 'dap'u d̄i n'youi. Guehya d̄a m̄ɛnh̄ni d̄i map'u ja yø hn̄ini ngue d̄a xihyø ja'j̄i rá hya Oja. ¹⁵ Bi unna ts'ɛdi ngue d̄a z̄a d̄a 'yøthe yø d̄arquɛh̄i, 'nɛ d̄a 'yøthe yø ja'j̄i n'youi yø ts'onthi. ¹⁶ Ja ua yø thuh̄u ya 'dɛ'ma yonc'ɛi bi thanh̄ni: ra Simu nuna i nh̄ta m'mefa ngue i Bɛdu, ¹⁷ ra Jacobo, 'nɛhra Xuua guehya yø ts'ant'u ra Zebedeo ya, 'nɛ guehya i hutra Jesús ngue ra Boanerges porque nuna ra hya na, i nne d̄a ma ngue ya manzaqui, ɛntho ra nḡani 'mø ya, ¹⁸ ra Andre, ra Lipe, ra Bartolomé, ra Mateo, ra Toma, ra Jacobo nuna rá ts'ant'u ra Alfeo, ra Tadeo, 'nɛhna man'na ra Simu yø n'yohu yø ja'j̄i n'youi ra partido ngue ra cananista, ¹⁹ ra Judas Iscariote nuna bi d̄a ra Jesús.

'Nu'u yø mɛni ra Jesús bi ma ngue d̄a sipp̄u ha 'b̄uhyø ja'j̄i.

Nuna ra Jesús, m̄i juadi bi 'yɛxyø n'yohu ja ngue d̄a mɛp'u d̄i ma, i ma rá ngu p'uya, 'dap'u n̄i 'yo. ²⁰ M̄i zonn̄a ngu p'uya, mañombi mp̄eti xand̄ongu yø ja'j̄i, asta x̄inga mbongui ra ora d̄a ziui ra hmɛ yø x̄adi ra Jesús. ²¹ M̄i 'yøhyø mɛni'a te øtra Jesús, bi ma p'uya ngue xtábá nzipp̄u ha 'b̄uhyø ja'j̄i. I ɛna:

—Hantho s̄h̄rá nloco'a —ɛnyø mɛni.

Nu'u yø x̄annbate ngue ra ley embi ngue ra zithu f̄ats'i te øtra Jesús.

²² Nu'a ga mman̄yø ja'j̄i te øtra Jesús, nu'u yø x̄annbate ngue ra ley xp̄i 'yɛ'a Jerusalén, bi 'yɛn'u p'uya:

—Nuna ra n'yohu na, ra zithu n'youi na. Porque nu'a ra zithu rá hmu yø ts'onthi, gue'a d̄i hatra ts'ɛdi'a ngue s̄a øthe yø ja'j̄i n'youi yø ts'onthi.

²³ Janangue nu'mø m̄i dahra Jesús, bi 'yɛmbi:

—Guí pahma ngue nu'u yø ts'onthi n'youi yø ja'j̄i, gue'u yø mɛfi ra zithu'u. Pɛ h̄inda ne ra zithu di hejpasɛ yø mɛfi. ²⁴ Xip'u ha d̄i manda n'na ra dast'abi, nu'mø d̄i ndunhyø ja'j̄i, h̄injam'mø d̄a z̄a d̄a zehyø hya. ²⁵ Xip'u ja n'na ra ngu ya, nu'mø d̄i ns̄asɛ yø ja'j̄i 'b̄ɛp'u, d̄a 'yɛhra pa d̄i n'uɛni. ²⁶ Njarb̄atho na ra hya d̄i xi'ah̄u ya. Xi'mø ngue di hejpasɛ yø mɛfi ra zithu, ya rá 'bɛfise di ts'on̄i. ²⁷ Xi n'na ra n'yohu xanzaqui, 'b̄u'ambo rá ngu, h̄inda z̄a to d̄a yut'ambo rá ngu ngue d̄a jejpi te pɛts'i. Nu'mø d̄a thutra mm̄ɛnn̄igu, gue'mø d̄a z̄a to d̄a yut'ambo 'mø. D̄i njad̄a p'uya, d̄i tut'á ra zithu d̄i manda yø ts'onthi, janangue s̄a d̄i øthe yø ja'j̄i n'youi yø ts'onthi. ²⁸ A nuyá, dami pahma ngue majuan̄i na ra hya ja ua, ngue nu'a te ḡama ts'oqui øtyø ja'j̄i, d̄a gue'a te ḡama hya man'u ga ya yø ja'j̄i, d̄a z̄a d̄i mpunn̄bi. ²⁹ Pɛ nu ra ja'j̄i d̄a nømman'u ra Esp̄iritu Santo, ya h̄indi punn̄ba Oja.

³⁰ Nguna ra nya bi man̄a Jesús, porque ɛmbyø ja'j̄i ngue ra zithu f̄ats'i te øtra Jesús.

Bi man̄a Jesús ndana gue'a d̄a b̄oni ngue d̄a 'yø'e tengutho 'mø drá mɛni.

³¹ Nu'a ra ora'a p'uya, nuna ra Jesús bi zøhrá mamá 'nɛhyø n'yohu 'b̄äp'u thi. Bi manda bá ts'o ra Jesús ngue d̄i nyau. ³² Xangu yø ja'j̄i d̄i mäsp̄u 'b̄h̄ra Jesús. Bi t'ɛmbuya:

—N̄i mamá 'nɛ n̄i n'yohu 'b̄äcua thi, i nzo'i ngue gūi nyau 'na —bi t'ɛmbi.

³³ M̄i dahra Jesús, bi 'yɛntho:

—Ma ga xi'ah̄u ndana ma mamá, ndana ma n'yohu —bi 'yɛna.

34 Bi hyetyø ja'i di mäspu 'bui, bi 'yembüya:

—'Bucua ya yø ja'i di nnøpe ngue ma mamá, di nnøpe ngue ma n'yohu.

35 Porque nuya yø ja'i di ho da 'yørpabi rá páhä Oja, guehya εntho ma mamá ya, ogue ma n'yohu ya, ogue ma nju.

4

Ra Jesús i hyejpa ra hya n'na ra momhmudä.

1 Man'na ndi p'uya, nup'u ja ra nenzabi Galilea, bi xännba ra hya yø ja'i ra Jesús. Pe mandøngu dyø ja'i bi mpeti p'u ha 'bui. Janangue bi yurbu ja n'na ra barco ja bá mjp'u. Bi zoquits'u ra nenzabi, i ma mbo ra dehe. Gätho yø ja'i 'bu'a nenzabi. 2 Xangu yø hya bi xännba yø ja'i, honi te gui hyejpa yø hya xifi. Nguna n'na ra hya bi hyequi, bi 'yembyø ja'i:

3 —Dami 'yørpahä ra güenda xandønho ya yø hya ga xi'ahu ya. N'na ra n'yohu bi ma da ponna trigo. 4 Nup'u bi thogui ngue ponyø hmudä, bi zop'u ja ra 'yu 'da yø hmudä. Bi map'u yø ts'int's'u ngue bi za yø hmudä. 5 Mi'da yø hmudä bi moni, bi zop'u hingui pidi ra häi ngue o ra do. Guehya yø hmudä n'nahmantho bi bøts'e ngue hingui pidi ra häi p'u bi zo. 6 Hinga ya mbo pa yø yu. Nu'mø bá pøxra hyadi, bi 'yuhyø hmudä ya xi bøts'e. 7 Mi'da yø hmudä bi zop'u ja yø 'uini. Mi nte yø 'uini p'uya, bi ts'onyo hmudä ngue bi hyøt'ambo. Ya himbi nja yø hmudä. 8 Mi'da yø hmudä bi zop'u ja ra hoga häi. Nu'mø mi bøts'e, mazihotho gui nequi. Mi nja p'uya, 'date ma'det'a bi bøni ngue n'na mhmudä. Mi'da p'uya, hyate bi bøni ngue n'na mhmudä. Mi'da p'uya, n'na ciento bi bøni. 9 A nuyá, di nja ni gu ngue gui 'yøhmü na ra hya di mmangä ya —bi 'yenna Jesús.

Ra Jesús bi ma hanja ngue honi te gui hyejpa ra hya xihyø ja'i.

10 Ya 'yo pa gätho yø ja'i p'uya. Nu'u 'de'ma yoho yø xädi ra Jesús bi guarbu 'bäi, da guehyø ja'i nu'u tobe 'burpu bi guat'i. Bi 'yännbüya te ga mbønya yø hya xi hyequi. 11 Ra Jesús bi 'yembi:

—Nuya yø hya hingui fadi ha di manda Oja yø ja'i, i nne Oja ngue da dinni mmäihü hanja ya yø hya ya. Pe nu'u mi'da yø ja'i, guehya di honi te dädi hyejpa yø hya di xifi. 12 Nu te gä nnu ya yø ja'i ya, εntho 'mø hinte bi nu. Nuya yø hya øde di mmangä, εntho 'mø hin tema hya bi 'yøde. Gue'a di siguetho ra nts'o ga 'yo'a. Oja p'uya, ya hindü pünbä yø ts'oqui yø ja'i.

Ra Jesús bi ma te ni bønya yø hya bi hyejpa ra momhmudä.

13 Ra Jesús bi 'yembyø ja'i yau:

—Xquet'a 'ne'ahu hingui pahmu te ni bønya yø hya dädi hyecä 'mø. ¿Pe hague gdä japi da dinni mmäihü te ni bønya yø hya ga hyecä mahøn'a 'mø?

14 Nuna ra momhmudä di mmangä, guehna ra ja'i pap'u buhyø ja'i ngue bi mmambrä hya Oja na. 15 Nuya yø ja'i ngue høntho bi 'yøhra hya, guehya gui nhyejpi ngue ra nen'yu p'u bi zo yø hmudä ya. Høntho juadi bi 'yøhra hya, bi map'u ra zithu, bi japi bi pumbeni ra hya xi 'yøde. 16 Mi'da yø ja'i, gui nhyejpa ra häi hingui pidi ngue mi o ra do p'u bi zo yø hmudä. Mi zä mi 'yøhra hya yø ja'i, janjuani di johya ngue bi nu manho. 17 Guehya yø ja'i himbi bent'i xanho ra hya ya. Zits'atho honi ha di hyep'u ra hya. Nu'mø bi ts'ui ngue ra hya εc'ei, 'bexi cohyø mmü. 18 Mi'da yø ja'i p'uya, gui nhyejpabi ra häi ngue ja yø 'uini p'u bi zo yø hmudä. Guehya yø ja'i bi 'yøde hanja ra hya ya. 19 Pe nu'a te yø befi i ja n'na pa ngu n'na pa, høndyo 'befi ni ma yø mmü yø ja'i. Di ja ndümmei honi ha di mmemmeti. Hinga ngut'a te gä sänni da 'yøt'e. Ya hin tema ntho bi 'yørpabi na ra hya bi 'yøde. 20 Pe mi'da yø ja'i gui nhyejpa ra hoga häi p'u bi

zo yø hmudä. Nu'mø mi 'yøhrä hoga 'da'yo hya, bi nu manho. Bi 'yørpabi ra nho na ra hya bi 'yøde. Pe 'ba i'da yø ja'i ngue mathoguitho bi 'yørpabi ra nho ra hya bi 'yøde.

Ra Jesús bi hyejpa ra hya n'na ra nyot'i.

²¹ Mahømbi 'yεmbyø ja'i ra Jesús:

—Xi'mø ngue ha ra nyot'i n'na ra ja'i, nu'a ra nyot'i ha, hinda gombu ja ra huada. 'Ne hinda hyøt'a 'bit'ots'i. Sinoque da hyøxpü ja ra nthøxanyot'i n'namhma di yot'i xanho mbo ra ngu. ²² Njarbætho ya yø hya hingui fadi hanja ya. Zi yohotho yø ja'i tinyø mmui hanja ra hya. Pe da 'yεhrä pa ngue gätho yø ja'i da badi hanja ra hya. ²³ Di nja ni gu ngue gui 'yøhmæ ya yø hya di mmangä.

²⁴ Mahømbi 'yεmbyø ja'i ra Jesús:

—Dam'i 'yεt'ammuihu teni bønya yø hya di mmangä. Nu'mø gui 'yørpahu masu ya yø hya ya, da dinni mmuihu xanho hanja ra hya. ²⁵ A nu ra ja'i da dini xanho ra mmui hanja ra hya, da mäx Oja ngue man'na di bahra hya. Pe nu ra ja'i hingui nne da 'yørpabi masu ra hya di mma, nu'a zits'u ra hya padi, da thanbji.

Ra Jesús bi hyejpa ra hya n'na ra hmudä 'mø bi thuhu.

²⁶ Ra Jesús bi 'yεna:

—Nuya yø ja'i di manda Oja, gui nhyejpi tengutho 'mø bi thu'a n'na ra hmudä. ²⁷ Nu ra ja'i bi duhra hmudä, di sigue di mpeho mente 'danyø pa brä o häi ra hmudä, sär'mø da bogui, da bøxpüya. Pe nuna ra ja'i bi duhra hmudä, hingui padi hanja ngue bá te ra hmudä. ²⁸ Porque ra häi øt'e ngue da bohra hmudä, da bøts'e, di ndaxi, da 'yot'i. ²⁹ Nu'mø bi 'yot'i, da soqui.

Ra Jesús bi hyejpa ra hya n'na mhmudä ra mostasa.

³⁰ Mahømbi 'yεmbyø ja'i ra Jesús:

—Mahønga hyecä man'na ra hya ya. Ma ga xän'nahu ha di njap'u di nxandyø ja'i da zo rá 'ye Oja ya. ³¹ Nup'u rá mudi, tengutho n'na zihmudä ra mostasa, ngue man'na zitchu ngue gätho mi'da yø hmudä ja ua ja ra ximhäi. ³² Pe nu'mø bi ma nthuhu na ra hmudä na, man'na tate ra dat'o ngue gätho mi'da yø c'ani i ja. Nup'u ja yø 'yet'o, ja ørbu yø 'bafi yø ts'int's'u.

³³ Xangu yø hya bi hyecra Jesús. I honnbi ndana ra hya da dini xanho p'u ja yø mmui yø ja'i, gue'a xännbabi'a. ³⁴ Nu'mø yaseui yø xädi p'uya, i xifi te ga mbønyø hya di hyequi. Pe nu'mø gue'u mi'da yø ja'i xännbabi ra hya, guehya honi te gui hyejpa yø hya xännbabi ya.

Ra Jesús bi säyabi ra ndahi conyø funthe.

³⁵ Mi dähra nde'a ra pa'a, bi 'yεmbyø xädi ra Jesús:

—A nuyä, ma ga 'dasu ra zabi gdä mähä man'na nguadi.

³⁶ Nu'u yø xädi ra Jesús, mi juadi bi 'yεhyø ja'i, bi yarbu ja ra barco mi o ra Jesús, bi ma. Bi mähä mi'da yø barco mi jap'u. ³⁷ Nup'u ja ra zabi, bi nanga n'na ra ndate ndahi. Nu'u yø funthe nangui, so mbo ra barco. Janangue ya nne da thuntra barco ngue'a ga nyu. ³⁸ Pe ra Jesús mambi oxpu ja n'na ra nhudi jap'u ja rá xætha ra barco ngue aha. Nu'u yø xädi p'uya, bá äp'u bi aha, bi 'yεmbji:

—Ague grä xännbate, ya ga tuhu. Nu'a'i p'uya, gui atho —bi 'yεmbji.

³⁹ Mi nangra Jesús, bi hejpa bi ra ndahi 'nεhyø funthe. Bi xifi ngue di nsäya. 'Bexque'a ra ora'a p'uya, ga bi nsäya. ⁴⁰ Pe ra Jesús bi 'yεmbyø xädi:

—¿Hanja ngue gui suhu? ¿Ua hingui εc'ei ngue ga fäxahu? —bi 'yεmbji.

41 Mj nu yø xädi ra Jesús ngue te bi 'yøt'e, bi ntinnbatho yø ts'u mj ja. Dị n'yembj n'na ngu n'na p'uya:

—¿Te'o nị n'yohu na n'yø? Asta ra ndahị n'ęhřa dehe ęc'ęi 'mø bi zofo —dị n'yembj.

5

Ra Jesús bi 'yøthe n'na ra n'yohu mj n'youi yø ts'onthi.

1 Mj zøm man'na nguadi ra zabi, ja ra häi nị hu ngue Gadara. 2-3 Høntho bi bøm'p'u ja ra barco ra Jesús, ya xpä ęp'u n'na ra n'yohu mj n'youi ra ts'onthi. Nunä ra n'yohu na, mj nnøp'a ngu p'u ja yø n'o yø ánima. Madague'a nthat'i conyø cadena, pę xejtho. Janangue ya hįnjongui sä da zammj. 4 Xangu yø nnđi ngue nthat'i yø 'ye 'nęhyø gua conyø cadena. Pę xejtho, hįngui hát'i da zammj. 5 Ra pa ra xui 'yo dapo, bi 'yop'u ha o yø ánima, i mafi hapu nị ma. 'Nę xä nguahyø nsä'mj rä do'yo ngue dij nte yø do. 6 Yap'atho mambá ęhe, pę mj hyandra Jesús. Bį ntihi i ndantyøhmü p'u 'bäi. 7 Ra ndøts'edi i zofo, bi 'yembj:

—Ague Jesús, rä Ts'ant'u'i Oja nuna jase rä ts'edi, ęhanja ngue gadi nthint'ua dí 'bui? Nguet'Oja'i, 'yo gadi ęngui.

8 Ngunä ra hya bi manna n'yohu, porque ya xi xihřa ts'onthi ra Jesús ngue da hyep'u ra n'yohu n'youi. 9 Ra Jesús bi 'yembj:

—¿Tenj hu'i?

Ra n'yohu p'uya bi 'yęna:

—Nnä hugä ngue yø mmundotho gähe, porque xangugähe —bi 'yembj.

10 Nu'u yø ts'onthi p'uya, bi xihřa Jesús ngue nup'u mj 'bui, hįnga yap'atho da menhni. 11 Ja mj 'yorbatho n'na 'bui yø ts'edi, ma'yoni p'u bí ja ra nguani.

12 Nu'u yø ts'onthi p'uya, bi 'yembrä Jesús:

—Damj 'dacje rä nt'ędi ga cät'ähe p'u ja yø mmüi yø ts'edi bí 'yo nu —bi 'yembj.

13 Ra Jesús bi unna nt'ędi yø ts'onthi ngue ja i map'u. Janangue bi hyep'u ra n'yohu mj n'youi, bi ma, i ncarbua ja yø mmüi yø ts'edi p'uya. Nu'u yø ts'edi mj jua'i yo mahuahj. Bi ga ra 'dihj yø ts'edi p'uya, bi nhyørbua ja ra zabi. Gä ja bi jarba ra dehe.

14 Nu'u mj fähyø ts'edi p'uya, bi nsu 'mø mj nu te bi nja. N'na 'dihitho bi map'u bí ja ra hnini ngue bá ma te bi nja. Da gue'u yø ja'i 'da'a n'nannj bí 'bui, gä bá xifi. Mj 'yøhyø ja'i'a te bi nja, mandøngu dyø ja'i bá ęhe da nu. 15 Mj zonyø ja'i p'u 'buhřa Jesús, 'dap'u 'buhmi'a ra n'yohu mj n'youi yø ts'onthi. Ya hįnte di ja, ya he ra ulu, ya xi dįts'i. Pę bi zu yø ja'i'a te xi nja. 16 Nuya yø ja'i xi nųs'ę'a te xi thohřa n'yohu mj n'youi yø ts'onthi, 'nę'a te xi thohyø ts'edi, gä xihyø ja'i nuya ja søhø. 17 Yø ja'i p'uya, bi xihřa Jesús ngue da ma.

18 Janangue mahømbi yarbu ja ra barco ra Jesús ngue da ma. Nu'a ra n'yohu mj n'youi yø ts'onthi, bi xihřa Jesús ngue xtä mmep'u nị ma. 19 Pę hįmbj nepřa Jesús, sinoque bi 'yembj:

—Man'na xanho nị ma nị ngu. Damj xihni męni te dá øt'a'i. Xihni amigo. Damj xifi ha bi nja ngue bi huęc'a'i Oja bi 'yøthe'i —bi 'yembj.

20 Bį ma ra n'yohu p'uya, bi n'yo gätho p'u ja yø hnini Decápolis, xifi gätho yø ja'i te xi 'yørpabi ra Jesús. Nu to gä bi 'yøde te xi 'yøtra Jesús, gä di 'yøtho.

Ra Jairo bi zixřa Jesús ngue da øthebi rá t'ixu.

21 Mj zømman'na nguadi ra zabi ra Jesús, xändøngu yø ja'i hømbj mpeti. 22 Bi zø'a n'na ra n'yohu 'bet'o ngue dij manda p'u ja ra nįja p'uya, nị hu ngue ra Jairo. Bį ndantyøhmü p'u 'bähřa Jesús. 23 Janjuani ngue äpřa mate, bi 'yembj:

—Nugä nná ɛhɛ gá xi'i ngue mā t'ixu dí si, ya pa man'u, ya ja ngue dā dū. Xi'mø gui 'yørca rā mate gā mmɛ, gui japni 'ye p'u ja rá do'yo, janangue dā zā rā n'u hɛmbi.

²⁴ Nuna rā Jesús bi mɛ nā rā n'yohu bi zits'i. Xangu mī'da yø ja'i bi denni asta di ntørbu ja rā 'yu.

²⁵ Nu'u yø ja'i ni denna Jesús, n'youi p'u n'na rā xisu ngue ya n'ne mā yonjeya mī hembra m'máci. ²⁶ Nuna rā xisu mađi hyɛnni, xandøngu rá mɛnyu xi uni ngue honyo 'yøthe dā 'yøthe. Ya xi uni gátho'a te mī pets'i, porque nne ngue dā zā te hɛmbi. Pɛ hin'i zā'a ngue mađi n'yøthe. Sinoque man'na manī ma man'u. ²⁷⁻²⁸ Mī zā mī 'yøhna rā xisu ngue øtyø milagro rā Jesús, bi 'yenna xisu p'uya: “Nu'mø gá thärpabi rá he rā Jesús, dā zägui”, bi 'yena. Janangue bi nthinnbu ha mma yø ja'i p'uya, asta gue'mø mī guatra Jesús ngue bi därpa rá he. ²⁹ Ngu'i därpa rá he p'uya, 'bexpi nsäya rā ji, bi zā rā n'u mī hembra xisu. ³⁰ Mī bahra Jesús ngue bi zā n'na nc'ei conná ts'edi, bi m'mā p'uya ngue hɛtyø ja'i. Bi 'yɛmbi:

—¿Te'o bi därcaqui mā he? —bi 'yɛmbyø ja'i.

³¹ Bi 'yɛm'mø mī dahyø xädi rā Jesús:

—Gui änni to bi dät'a ni he. Conque gui nnu ngue xandøngu yø ja'i di ntøt'ua nnä mähä —bi 'yɛmbi.

³² Pɛ rā Jesús bi sigue di za di hɛti yø ja'i, ngue nne dā bađi te'o bi dädi.

³³ Nu'a rā xisu p'uya, ya pađi te xi 'yøt'e, mmap'u p'uya ni huaqui ngue su. Bi ndantyøhmū p'u 'bähra Jesús. Bi xi'a njuani ngue xi därpabi rá he. ³⁴ Nuna rā Jesús bi 'yɛmbi:

—Ague t'ixu, ya bi zä'i ngue gá 'yɛc'ei ngue di zä'i comma ts'edigä. Ni ma ya, dā hyu ni mmāi ngue bi zä'i —bi 'yɛmbi.

³⁵ Nuna rā Jesús, mɛnte yaui rā xisu mađi hyɛnni, bi zø hman'na nc'ei bá nɛxpū ja rá ngu rā Jairo, bi 'yembra Jairo:

—Ya bi dū ni t'ixu n'yø, 'yonī mantho gui sixrā xänbäte —bi 'yɛmbi.

³⁶ Nuna rā hya bi sihra Jairo, bi 'yøhra Jesús, pɛ hingui ørpatho masu. Sinoque bi 'yembra Jairo:

—'Yo sä gui su'a si'i ngue bi dū ni t'ixu. Sinoque dami 'yɛc'eiguī ngue dā zā gá fäxa'i —bi 'yɛmbi.

³⁷ Ya hmbi nepe xta thogui gátho yø ja'i. Sinoque høndra Bedu bi zits'i, co 'nehya yonc'ei di n'yohu, rā Xuua 'nehra Jacobo. ³⁸ Mī zømp'u ja rá ngu rā Jairo p'uya, ya zonyø ja'i, tär'man'u yø mmāi ngue ya xi dū rā hmute. ³⁹ Pɛ ngu'i zønna Jesús, bi yat'ambo, bi 'yɛmbyø ja'i:

—¿Te 'be'a gui øthu ua gadi yännihū? 'Yonī mantho gui zomhmū. Nuna rā hmute hingui tu nā, i atho nā.

⁴⁰ Pɛ nuya yø ja'i yaui rā Jesús, i thenthø, porque pađi ngue ya xi dū rā hmute. Mī bøn'athi gátho yø ja'i p'uya, rā Jesús bi thop'u brā 'benna hmute. Ni n'youi rá papá rā hmute 'nehra mamá. Co 'nɛ'u yø xädi ni n'youi. ⁴¹ Rā Jesús bi bennbā rá 'yɛ rā hmute xi dū, bi 'yɛmbi:

—Talita cumi —bi 'yɛmbi.

Nuna rā hya nā p'uya, i nne dā mā ngue ɛnā: “Ague grá hmute, dí xi'i, dami nangu”. ⁴² Høntho bi manna rā hya nā p'uya, 'bexpi nangra hmute, bi n'yo. Rā hmute p'uya, ya 'de'mā yonjeya mī 'bu. Nuya bi nup'u bi bɛnnate rā hmute, di 'yøtho. ⁴³ Pɛ rā Jesús ɛmmei di hejpa yø ja'i ngue hijnonda mā te bi 'yøt'e. Bi manda p'uya ngue di t'unna hmɛ dā zī rā hmute.

6

Nu'ɥ yø mmɛnguhɥ ra Jesús hɪngui ɛc'ɛi te øt'e.

¹ Mambá ɛp'ɥ ja rá ngu ra Jairo ra Jesús, i map'ɥ ja rá häi bá nte, bi mɛ yø xädi. ² Nu'mø ra pa säya yø ja'i p'ɥya, pap'ɥ ja ra nija ra Jesús, ngue bi xännbabi ra hya yø ja'i. Xangu yø ja'i øxra hya bi ma. Pɛ gä di 'yødyø ja'i hanja'a ra hya øde, di n'yɛmbi:

—¿Haru go bá ha'a ra hya xännbate na ra n'yohu ya ua? ¿Hague go ga mba'a ra hya paði? ¿Hague ga nzá øtyø milagro? ³ Conque guehna ra yaxi rá ts'ant'ɥ ra Maya na. Yø n'yohu p'ɥya, guehna ra Jacobo, 'nɛhra José, 'nɛhra Judas, 'nɛhra Simu. Yø nju p'ɥya, gä 'dadua ra hnini dí 'bɥhmɥ.

Janangue ɛmbyø ja'i ngue to bi zä man'yohu na ra Jesús. Hɪngui ørpatho masu yø ja'i ra hya xifi. ⁴ Pɛ bi 'yɛmbyø ja'i ra Jesús:

—Gátho yø pøngahya Oja n'nanni ni 'yɛhɛ, gä hnu mansu. Pɛ nu'ɥ yø mmɛnguhɥ yø pøngahya, hɪngui nnu mansu. Ni xinga gue'ɥ to 'bɥp'ɥ ja rá ngu ra pøngahya di nnu mansu.

⁵ Ja bi njap'ɥ ngue hɪmbi zä xta 'yøt'e xangu yø milagro ra Jesús. Høndi zi hangutho yø därkehi bi japrá 'yɛ ngue bi 'yøthe. ⁶ Di 'yødra Jesús hanja ngue hɪngui ɛc'ɛi yø mmɛngui.

Nu'ɥ 'dɛ'ma yoho yø xädi ra Jesús, bi 'yet'i ngue da xännba ra hya yø ja'i.

Mi bømp'ɥ ja ra hnini mi 'bɥhra Jesús, bi ma bá n'yop'ɥ ja yø hnini, manyarbu i ma ngue xännba ra hya yø ja'i. ⁷ Nuya 'dɛ'ma yoho yø xädi ya xi huanhni, bi zofø ngue da mɛnnbɥ ja yø hnini. Bi xifi ngue yø yonc'ɛi p'ɥ da ma. Bi unna ts'edi ngue da 'yøthe yø ja'i n'youi yø ts'onthi. ⁸ Bi xi p'ɥya, ngue hin teni buxa da gats'i. 'Nɛ hin tema thuhmɛ da hyats'i. 'Nɛ hin tema mɛnyu da hyats'i. Sinoque høndra tøhø da hyats'i. ⁹ Bi xifi ngue da gaxyø thixfaní 'nɛ hinda gaxrá mponi. ¹⁰ Bi sigue bi 'yɛmbi:

—Nu'mø gá sømhmu p'ɥ ja n'na ra hnini, nu'mø to da zixahu rá ngu ngue di säya'ahu, ja m'mɥhmɥ p'ɥ ja ra ngu di n'na'ahu ra ts'äya, asta gue'mø guá ɛhmɥ. ¹¹ Nup'ɥ ja n'na ra hnini gui sømhmu, 'nɛ hɪndi n'na'ahu ra ts'äya, ogue hɪnjonda 'yøt'ahu masu, dami thogui, gdi máhä n'nanni ra hnini. Pɛ dami huamhmra fonthäi di n'youi ni mbonguahɥ, gue'a ra hmɛya'a ngue ya da thɛp'ɥ ya yø ja'i hɪmbi 'yøt'ahu masu.

¹² Nu'ɥ yø xädi ra Jesús bi ma bá n'yop'ɥ ja yø hnini. I xihyø ja'i ngue da hyep'ɥ ra nts'o gä 'yo. ¹³ Xangu yø nniði bi 'yøthe yø ja'i n'youi yø ts'onthi. Nu'mø bi gosapá ra aceite yø därkehi, 'bexi sä ha hɛmbi.

Ra Herodes ɛmbi ngue nuna ra Jesús, gue'a ra Xuua mi øtra nxixya.

¹⁴ Nuna ra dast'abi Herodes mi 'yøde te mmanyø ja'i ngue xangu yø milagro øtra Jesús. Bi 'yɛmp'ɥya:

—Nugä dí ɛna ngue xpí bɛnnate'a ra Xuua mi øtra nxixya. Janangue sä øtyø milagro —bi 'yɛna.

¹⁵ Mi'da yø ja'i p'ɥya bi 'yɛna:

—Nuna ra n'yohu i hma, rá nɛɛgui guehna ra pøngahya Elías.

Pɛ mi'da yø ja'i p'ɥya, bi 'yɛna:

—Nugä dí ɛna ngue 'bai toni pøngahya Oja na.

¹⁶ Ra Herodes bi 'yɛn'a p'ɥya:

—Pɛ nugä dí ɛna ngue gue'a ra Xuua mi øtra nxixya xpí bɛnnate ya. Porque nuna ra Xuua, guehna dá mandagä bi thejpabi rá ya na.

Ja mmangua ya ha bi nja ngue bi du ra Xuua mi øtra nxixya.

17 Nu'mø yø pa xā thogui, bi manda ra Herodes ngue bi mbentra Xuua, bi dut'i conyø cadena bi got'a fādi. Bi ũpi ngue nuna ra Xuua ya xi xihra Herodes ngue hingui ho di m'mahmi na rá 'bepo Herodías nuna mará xisu na rá n'yohu Lipe. 18 Nuna ra Xuua, xi 'yembra Herodes: "Hin'ya na nt'edi guí m'mahmi ni 'bepo", xi 'yembi.

19 Mi 'yøhra xisu na ra hya mmanna Xuua, bi mbøcue ra xisu, i sùhra Xuua ngue'a te ra hya bi ma. I nnepe ngue da tho ra Xuua. 20 Pe ra Herodes hingui nne da hyo, porque nnu mansu na ra Xuua, 'ne parpi ngue ra hoga n'yohu. Nu'a te ra hya mi mmanna Xuua, mādi ho da 'yøde, pe mi yobeniho ha ga 'yøde te gāma hya mmanna Xuua. 21 Pe nuna ra Herodías bi dini ha di japa Xuua nuna sui. Mi zøhra pa bi nsännigo ra Herodes. Bi zonhyø mmist'abiui ngue bi 'yørpabi ra nts'ihme. Gātho yø hmu yø soldado, gā bi zofo. Nup'u ja ra hāi Galilea, gātho'u yø ja'i hnu mansu p'u ja yø hñini, gā bi zofo. 22 Nuna rá t'ixu ra Herodías, bi yarb'u 'bahyø ja'i xi petra Herodes ngue sännigo, bi mahra hñei p'uya. Ra Herodes co gātho yø ja'i bi ho te øtra hmute. Janangue bi 'yembra hmute ra Herodes: "Nu'mø tema cosa gui 'yāqui, nugā gā 'da'i", bi 'yembi. 23 Ra Herodes bi 'yexa ntestigo Oja ngue majuaní di unna hmute'a te gāma cosa da 'yāpi, madague'a di un made'a te gā pets'i. 24 Ra hmute p'uya, hinga 'bexpi xifi te 'be'a nne da 'yāpi. Sinoque 'be bá ännā mamá. Bi 'yembi: "Agué mamá, ¿teni 'be'a gā ädi?" Nu'a rá mamá ra hmute p'uya, bi 'yembi: "Damí 'yāpya ngue di 'da'i rá ya ra Xuua mi øtra nxixya", bi 'yembi. 25 Nu'a ra hmute p'uya, bi mengui, i ma mbo, ngue bá embra dast'abi: "Nu'a rá ya ra Xuua mi øtra nxixya ya, damí 'daqui, di o n'na ra mohi", bi 'yembi.

26 Mi zā mi 'yøde te 'be'a t'āpra dast'abi, mambi dudrá mmui. Pe ya xi ma ngue di unna hmute'a te da 'yāpi. Yø ja'i 'bup'u ha mi 'bui, gā xi 'yøde te xi ma. Bi manda p'uya ngue bi t'unna hmute'a te ädi. 27-28 Bi 'yet'a n'na ra soldado da hejpa rá ya ra Xuua p'u ja ra fādi p'uya. Bá jät'a n'na ra mohi, bi t'unna hmute. Ra hmute p'uya, bi dāpra mamá'a ra ya bi t'unni. 29 Mi bahyø xādi ra Xuua ngue ya bi du, bi ma bá hannbā rá do'yo ra ánima ngue bi 'yāgui.

Ra Jesús bi 'yø't'e ngue bi nsihme cat'a mahuañi ma'yohu.

30 Mambá pengyø xādi ra Jesús ngue bá manna hya p'u ja yø hñini, bi dāpra güenda te xi 'yø't'e, bi dāpra güenda tema hya xi nxännbate. 31 Nu'u yø pa'u, ni ma ni 'yehyø ja'i p'u 'bahra Jesús. Nuna ra Jesús co 'nehyø xādi, ni xingra hme da mbongui ra ora da zi. Janangue bi 'yembyø xādi:

—A nuyá, ma gā mmähā p'u hñinjo'o yø ja'i ya, n'namhma gā nsāyahu zits'u.

32 Bi yarb'u ja n'na ra barco ra Jesús conyø xādi, i map'u hñjongui 'bui.

33 Xangu yø ja'i bi nu'mø mi ma ra barco, pe pañi te'o ni op'u ja ra barco. Bi ma yø ja'i p'uya, ni n'yoguatho, bi denña nenzabi. Nup'u ja yø hñini thohyø ja'i, i ter'mi'da yø ja'i, mandøngurbu ni ma yø ja'i. M'met'o bi zønyø ja'i p'u ha ja ngue da zønna barco. 34 Mi zøhra barco bá o ra Jesús, bi bøni. Pe ya mandøngu dyø ja'i 'bup'u. Bi huejpya, porque yø ja'i 'bui tengutho yø de'yo 'mo hñinjo'o to da mādi, njarbutho. Janangue ndø ya'atho ra ora bi xännbabi ra hya yø ja'i ra Jesús. 35 Ya ni ma di nde p'uya, bi guatyø xādi ra Jesús, bi 'yembi:

—Ya bi nde, 'ne nuua dí 'bahmu ra dapo ua. 36 Damí 'yehyø ja'i, n'namhma da map'u bí ja yø hñini, da dānse ra hme da zi.

37 Bi 'yembyø xādi ra Jesús:

—Damí unhnu ra hme da zi yø ja'i —bi 'yembi.

Nu'u yø xādi p'uya, bi 'yembi:

—¿Haru gue ga hahu'a yo ciento ma pa ra nzäbi ngue ga tämphu ra hme da zi yø ja'i 'bucua? —bi 'yembi.

³⁸ Mähømbi 'yεmbyø xädi ra Jesús:

—Damí nu hangü yø thuhmε guí hahε.

Nu'ε yø xädi p'aya, bi nu hangü yø thuhmε hε. Bi 'yεmbüya:

—Ja ua cät'a yø thuhmε 'nε yoho yø huε.

³⁹ Ra Jesús bi 'yεmbyø xädi yaui:

—Damí xihmε yø ja'í da mícua ja ra 'batha. Da 'yøtyø zimundo p'ε da mī.

⁴⁰ Bi mihyø ja'í p'aya ngue dī nsihmε. Yø ciento nja'í p'ε bi mī i'da, yø yote ma'det'a nja'í p'ε bi mī i'da.

⁴¹ Ra Jesús bi hyan'ε cät'a yø thuhmε 'nε'ε yoho yø huε. Bi hyanma hεts'i p'aya, bi ja mammadi Oja. Bi xenyø thuhmε p'aya, bi unyø xädi ngue dī 'darpabi yø ja'í. Da guehyø huε bi dat'í. ⁴² Bi nsihmε xanho yø ja'í, gá bi nniya. ⁴³ Mī juate ra ts'ihmε yø ja'í p'aya, nu'ε yø xädi ra Jesús bi peti 'de'mayo canasta yø thuhmε bi bongui. Xquet'a bi mes'yø huε bi bongui. ⁴⁴ Nu'ε yø ja'í bi nsihmε'a ra ora'a, cät'a mahuahí ma'yohε bi nsihmε.

Ni 'yo maxøts'e ra dehe ra Jesús.

⁴⁵ Mente εhyø ja'í ra Jesús, bi xihyø xädi ngue dī m'met'o da 'yo ra barco, dī ma man'na nguadi ra zabi ha bi ja ra hnini Betsaida. ⁴⁶ Mī juadi bi 'yεhyø ja'í ra Jesús, bi map'ε bi ja ra nyuni ngue bá mat'Oja. ⁴⁷ Mī nxui p'aya, ya bí 'yo mæde ra zabi ra barco ni o yø xädi, pε ra Jesús bi 'buse p'ε bi ja ra nyuni. ⁴⁸ Bi bahra Jesús ngue hangü pεfi dī 'yonna barco'ε yø xädi, pε hingui sá da thogui, porque ra ndahí di cots'í. Mī za'í hyu xudi p'aya, bi map'ε bi 'bahyø xädi ra Jesús, ni 'yo maxøts'e ra dehe. Bi ne ngue xtá nuits'í. ⁴⁹ Pε mī hyandyø xädi ngue mmap'ε ni 'yo maxøts'e ra dehe. Nu'ε yø xädi ra Jesús bi 'yεnε ngue ra ndahí i nnu. Bi mahra mafi p'aya ngue su. ⁵⁰ Gá bi hyandi, pε gá bi nsu. Pε ra Jesús 'bexpi zofu, bi 'yεmbi:

—Go guécä, 'yoguí suhε —bi 'yεmbi.

⁵¹ Mī yrbe ja ra barco mi o yø xädi ra Jesús, 'bexpi nsäya ra ndahí. Mī nu yø xädi'a te bi 'yøt'e, man'natho bi nsu. ⁵² Madague'a xi nu yø xädi'ε yø milagro xi 'yøtra Jesús, ngue bi xandyø thuhmε bi zi yø ja'í, pε hingui 'yo yø mmεi te'o na ra Jesús.

Nup'ε ja ra häi Genesaret bi 'yøthe yø därquēhi ra Jesús.

⁵³ Mī zøn'a nenthe ja ra häi Genesaret, bi dat'yø barco 'mø mī bōni. ⁵⁴ Hontho bi bōnna barco ra Jesús, 'bexpi bahyø ja'í mī 'bap'ε ngue te'o. ⁵⁵ Bi ma yø ja'í p'aya, bi 'yonnbabi mī da yø ja'í ngue da εhε. Xifi ngue da tu yø därquēhi da oxyø fidi, da zøp'ε 'bahra Jesús. ⁵⁶ Hōnnbε bi zä sōnna Jesús, sømp'ε ja yø hnini, sømp'ε ja yø ngunhui, hōnnbε ts'ε hapε søni, bi njεqui yø därquēhi ngue 'bop'ε ja yø caye, t'äpra mate ra Jesús squerangue rá nyani rá he da därpabi yø därquēhi. 'Be xi sá ha hεmbi.

7

Ja 'da yø costumbre xε nzänse yø ja'í hingui nnu manho ra Jesús.

¹ Nuya 'da yø fariseo 'nεhyø xännbate ngue ra ley ngue yø mmεngu Jerusalén bi guarbε 'bahra Jesús ngue dī nyaui. ² Bi mbøcuc 'mø mī nu te øt'í da yø xädi ra Jesús, ngue hingui xε'yε hante dī nsihmε, ngue da mecra ts'oqui n'youi yø 'yε. ³ Nuya yø fariseo 'nε gátho mī da yø judío, i øtyø costumbre xε nzännyø ndiua. Zant'a xε'yε hante dī nsihmε. ⁴ Nu'mø bá penga tai xquet'a xε'yε, porque εnε ngue pecra ts'oqui ja yø 'yε. Xangu mī da yø costumbre øt'e, xatyø ts'øye, xatyø mohi, punnbj da dátra häi. 'Nεhyø t'ots'í nts'ihmε pet'e. ⁵ Mī

zä mī nurpi te øtyø xädi ra Jesús ngue hīngui øt'e tengutho ga 'yo, bi mbøcuc p'uya, bi 'yørpa ra nt'änni ra Jesús, bi 'yēmbi:

—¿Hanja nī xädi ngue festho ra hyä bi zogahä yø ndiua? Porque hīngui pecra ts'oqui ja yø 'ye, ngue dī nxu'ye hante dī nsihmε.

⁶ Mī dahra Jesús, bi 'yēmbi:

—Nī xirbä guī εnä ngue guī εc'εihä Oja. Go guī øthä nä ra hyä bi 'yotra pøngahya Isaiäs ngue bi 'yēn'Oja: “Nūya yø ja'i 'bucua, nū'mø bi'nya, xøgue εnä majuani ngue nnu mansugui. Pe hīmma juani ngue yø mmäi ga ndannegui.

⁷ Ya hīnte nī bøntho ngue thānnegui yø ja'i. Nū te gāma hyä xāmbate, xāngu yø hyä xä nzänse ngue εmbi dī manda Oja”, ngunä bi man'Oja. ⁸ Nū'ahä, guī festhohä yø hyä dī manda Oja ngue go gadī ja ndummai guī øthä yø costumbre bi zohyø ndiua. Porque xāngu yø costumbre guī øthä, tengu yø ts'øye 'nēhyø mohi guī xäthä, punnbi dä dätra häi.

⁹ Go xcä 'yēmhmä n'na nguadi ya yø hyä dī manda Oja ngue go guī øthä yø costumbre bi zohyø ndiua. ¹⁰ Nūnä ra Moisés bi xihyø ja'i te 'be'a ja ngue dä 'yøt'e, bi 'yēmbi: “Dāmī sū nī papá, dāmī sū nī mamá”. Bi xi man'na ra hyä p'uya, bi 'yēmbi: “Nū ra ja'i dä zanná papá, ogue dä zanná mamá, i ja ngue dī njapra castigo 'nε dä tho”, bi 'yēmbiyø ja'i. ¹¹ Pe ya xcä xāmbahä yø ja'i, ngue ra ja'i dä zä dä 'yēmbi papá ogue rá mamá: “Nugä papá, nugä mamá, ya hīnda zä ga 'da'i te guī siui ya. Porque nū te gä dí pεts'i, guehnä Oja dadī unni”. ¹² Nū'mø ngunä ra hyä bi manna ja'i p'uya, ya hīn gadi japhä di jammansu rá papá ogue rá mamá ra ja'i. ¹³ Xāngu mī'da yø hyä jap'ä hīngui øthä, tengutho ya yø hyä dí xi'ahä ya. Nū'mø ngunä guī øthä p'uya, ya guī øthä ngue hīnte dī muui ya yø hyä dī manda Oja p'uya, ngue guī εmhmä go ja ts'editio guī 'yøthä ya yø costumbre bi zohyø ndiua.

Nū te si ra ja'i hīnga gue'a di ts'onnbä rá n'yomfēni ra ja'i'a.

¹⁴ Bi zohyø ja'i ra Jesús, bi 'yēmbi:

—Dāmī 'yøhmä xānho ya yø hyä ga mmangä ya. Dāmī 'yēt'ammāihä. ¹⁵ Nū ra ja'i øtra ts'oqui, hīnga gue'a te si ra ja'i ga 'yøtra ts'oqui. Nū'a ga 'yøtra ts'oqui ra ja'i, gue'a ra ts'omhya pønná ne ra ja'i'a. ¹⁶ Dī nja nī gu ngue guī 'yøhmä nä ra hyä dí mmangä ya —bi 'yēmbi.

¹⁷ Mī ma yø ja'i p'uya, bi zop'ä ra Jesús. Nūnä ra Jesús bi map'ä ja ra ngu säya. Nūya yø xädi p'uya, bi 'yäpi ngue dä xifi te ga mbønya yø hyä ja juadi bi mā. ¹⁸ Ra Jesús bi 'yēmbiyø xädi:

—¿Ua xquet'a hīngui tīnni mmāihä hanja ya yø hyä dí mmangä 'mø? ¿Ua hīngui pahmä nä ra hyä dá mangä ngue nū te si ra ja'i, hīnga gue'a ra ts'oqui'a? ¹⁹ Porque nū'a te gä si ra ja'i, hīndi nuansui rá n'yomfēni ra ja'i'a, sinoque rá mmäi ra ja'i nī ma'a te si, pe pigui te si ra ja'i.

Ngue ngunä ra hyä bi manna Jesús, dī nequi xānho ngue nū'a te gä si ra ja'i, bi 'yøt'e ngue gä xānho ngue dä ts'i. ²⁰ Ra Jesús bi sigue bi 'yēmbiyø ja'i:

—Nū ra ja'i ngue øtra ts'oqui, mbo rá n'yomfēni nī 'yēhra ts'oqui. ²¹ Porque mbo rá n'yomfēni ra ja'i bi mīhra ts'o n'yomfēni, tengu ra n'yots'om'mäi, ra nthote, ²² ra mfε, ra nts'o, ra fehni, ra 'yøt'its'oqui, ra zeya, ra zate, ra n'yets'i, ra m'memmäi, dä gue'a so rá mmäi ngue dä hyānbä rá mmeti rá mmic'εui. ²³ Gätho ya yø nts'o ya, mbo rá n'yomfēni ra ja'i nī 'yēhε. Guehya di ts'onna ja'i ya.

Nū'a n'na ra xisu hīngra juadio bi 'yäpra mäte ra Jesús ngue dä mäts'i.

²⁴ Mí bõmp'u mí 'bõhra Jesús, í map'u ja n'na ra häi ja ra hnini Tiro conna hnini Sidón. Nup'u ja ra ngu bi nsäya, hingui nnepe to xta mbađi ngue 'bap'u. Pë himbi zä bi n'yaní. ²⁵ Nu'a ra hnini'a, mí 'bap'u n'na ra hmute mí n'youi ra ts'onthí. Mí 'yõhrá mamá ra hmute ngue 'bap'u ra Jesús. Bi ma ra xisu p'u 'bõhra Jesús, bi ndantyõhmü p'u 'bäi. ²⁶ Pë hingra judío na ra xisu, porque ra mmengü p'u ja ra häi Sirofenicia. Bi 'yäpra mate ra Jesús ngue da 'yõthebi rá t'ixü n'youi ra ts'onthí. ²⁷ Pë ra Jesús bi 'yëmbi:

—Nugä, gue'u yõ judío ja ts'edi ga fäts'i. A nuyá, nu'mõ 'bet'o go ga fäxá'i, ya sutho 'mõ da thanbã ra hmë yõ basí, ngue yõ fo'yo di t'unni —bi 'yëmbi.

²⁸ Ra xisu p'uya, bi 'yëmbi:

—Ahá, grá Hmü, gue'a guí mma. Pë nu'u yõ fo'yo, guerp'u 'bimëxa sïhmë'u. I jo yõ xëhmë hehyõ basí p'u sïhmë.

²⁹ Ra Jesús bi 'yëmbra xisu:

—Xanho te guí mma. Ní ma ní ngu ya, nu ní t'ixü n'youi ra ts'onthí, ya bi zä.

³⁰ Ra xisu p'uya, bi mengui, í ma rá ngu. Mí zønná ngu p'uya, nu'a rá t'ixü mí n'youi ra ts'onthí ya hup'u ja rá t'ots'i, ya xi zä te mí hëmbi.

Ra Jesús bi 'yõthe n'na ra n'yõhü ngue mí gogu 'në mí c'üne.

³¹ Mí 'danyõ pa p'uya, bi bõmp'u mí 'bõhra Jesús, í map'u ja ra zabi Galilea. Í nthop'u ja ra hnini Sidón, í mpa p'u ja ra häi Decápolis. ³² Nup'u ja ra häi Decápolis mí zõmp'u ra Jesús, bá ts'innbabi n'na ra n'yõhü ngue ra gogu 'në ra c'üne. Bi t'äpra mate ngue bi japyõ 'yë p'u ja rá ya ngue da zä te hëmbi. ³³ Nunã ra Jesús bi zica n'nani na ra n'yõhü, bi cõrpa yõ saha p'u ja yõ gu. Bi pohrá saha connã jini ngue bi dãrpa rá jani. ³⁴ Bi hyanma hëts'i p'uya, bi 'yën'a n'na ra jats'i. Bi 'yëmbra dãrquëhí p'uya:

—Efata —bi 'yëmbi.

Nunã ra hya bi mä, í nne da mä ngue ënä: “Da xõhni ne, da xõhni gu”.

³⁵ Nu'a ra ora'a, nunã ra n'yõhü mí gogu bi 'yõde xanho ra hya, 'në bi zä bi nya xanho. ³⁶ Pë ra Jesús bi xihyõ ja'i ngue hünjondã xifi te bi nürpi bi 'yõt'e. Pë ënä man'na ngue di hëjpabi yõ ja'i ngue hinte da mä, í mmanyõ ja'i p'u ní ma'a te xi nürpi xi õtra Jesús. ³⁷ Nu to gä bi 'yõde te bi nja, gä di 'yõdyõ ja'i, di n'yëmbi:

—Gä xanho te õt'e. Porque õt'e ngue õhra hya yõ gogu, 'në di japi ngue ya xanho yõ gone.

8

Ra Jesús bi 'uini goho mahuqhi ma'yõhü.

¹ Man'na ra pa p'uya, xandõngu yõ ja'i bi mpeti p'u 'bõhra Jesús. Ya hin'yu te da zi yõ ja'i, ya bi hyätyõ nzedi. Bi zonhyõ xädi ra Jesús, bi 'yëmbi:

² —Dadi huëcã yõ ja'i 'bõcua, porque ya rá hyu pa 'daua dí 'yõhü ya. Dí pa'a njuani ngue ya hin'yu te da zi yõ ja'i. ³ Nu'mõ ga etyõ ja'i ngue da ma yõ ngu, 'në hingui sïhmë, da güennbã ja rá 'yu. Porque yap'u yõ ngu 'da yõ ja'i.

⁴ Nu'u yõ xädi bi 'yëmbi:

—Pë çharã go ga hannbãhã te da zi ya yõ ja'i 'bõcua? A nuãa dí 'bãhmã, ra dapo ua.

⁵ Bi 'yãnyõ xädi ra Jesús, bi 'yëmbi:

—Çhangu yõ thühmë guí hãhã 'mõ?

Nu'u yõ xädi p'uya, bi 'yëmbi:

—Hõndi yoto yõ thühmë ja ua.

⁶ Bi manda ra Jesús ngue bi mihyø ja'i. Bi hyan'u yoto yø thuhmε p'uya, bi ja mammadi Oja. Bi xenyø thuhmε p'uya, bi unyø xädi ngue di 'darpa yø ja'i da zi. ⁷ Xquet'a mi ha zihangu yø hua. Ra Jesús bi ja mammadi Oja. Bi unyø xädi p'uya, ngue di 'darpa yø ja'i da za. ⁸⁻⁹ Nu'u yø ja'i bi nsihmε, goho mahuahī ma'yohu. Pe ga bi nniya. Mi juate ra ts'ihmε yø ja'i, nu'u yø xädi ra Jesús bi pēti yoto canasta yø thuhmε bi bongui. 'Bexque'a bi n'yehmī yø ja'i ra Jesús ngue bi ma. ¹⁰ Bi yurbu ja ra barco p'uya, co 'nēhyø xädi, i map'u ja ra hai Dalmanuta.

Yø fariseo bi xihra Jesús ngue nne da nup'u da 'yøt'a n'na ra milagro.

¹¹ Ngu i zøhra Jesús, nuya yø fariseo bi ma bá sāmhya ra Jesús. Di 'bēpi da 'yøt'a n'na ra milagro nū mahets'i para ngue di nēqui ngue rá m'mēnhni Oja ra Jesús. ¹² Bi ngasra Jesús, bi 'yēmbi:

—Høndyø milagro guī nne guī nnuhu di nja. Pe nugä dí xi'ahu ngue hin temā milagro ga øt'a guī nnuhu —bi 'yēmbi.

¹³ Bi zop'u yø ja'i p'uya, bi yurbu ja n'na ra barco conyø xädi, i ma man'na nguadi ra zabi.

Ra Jesús bi xihyø xädi ngue di mfädi xanho, hinda denna hya xänbäte yø fariseo, da guehra Herodes.

¹⁴ Nu'u yø xädi ra Jesús xi pumbēni ra thuhmε xtā hyats'i da zi. Hønda n'na ra thuhmε mi hap'u ja ra barco. ¹⁵ Ra Jesús bi 'yēmbi yø xädi:

—Damī mfāhmā ya, mamī sihu'a ra ixi di unyø fariseo da guehra Herodes.

¹⁶ Di n'yēmbi n'na ngu n'na'u yø xädi p'uya:

—Rā nzequi xicju ya ngue hinxta ha ra thuhmε ga sihu.

¹⁷ Mi bahra Jesús te di nxihyø xädi, bi 'yēmbi ya:

—Gue guī gna dí xi'ahu ngue hinxcuā ha ra thuhmε guī sihu. ¿Ua hinguī 'yo ni mmāihu nā ra hya dí mmangā 'mø? Rā nzequi mā'bēdi ni mmāihu 'mø. ¹⁸ Guī nnuhu te dí øt'a, pe tengutho 'mø ngue hinte gdī nnuhu. Guī øhmā yø hya dí mmangā, pe tengutho 'mø hin temā hya gdī øhmā. ¿Ua hinguī mbēmhmā'a te guī nnuhu p'u ha nnā mähä? ¹⁹ Xi'mø ra pa mā xengā'u cat'a yø thuhmε ngue bi zi cat'a mahuahī ma'yohu, ¿njammī canasta yø thuhmε bi bongui?

Nu'u yø xädi p'uya, bi 'yēmbi:

—'De'mā yo canasta yø thuhmε bi bongui.

²⁰ —Xi'mø mā xengā'u yoto nthuhmε ngue bi zi goho mahuahī ma'yohu, ¿njammī canasta yø thuhmε bi bongui? —bi 'yēmbi.

Yø xädi p'uya, bi 'yēmbi:

—Yoto canasta yø thuhmε bi bongui.

²¹ Ra Jesús bi 'yēmbi mahøn'a p'uya:

—Pe çhanja ngue hinguī 'yo ni mmāihu ya yø hya dí mmangā 'mø?

Nup'u ja ra hniñi Betsaida, ja bi 'yøthe p'u n'na ra xädä ra Jesús.

²² Mi zømp'u ja ra hniñi Betsaida ra Jesús, bá ts'innabāi n'na ra xädä. Bi t'äpra mate da 'yøthe. ²³ Ra Jesús bi bēnnabāi rá 'ye ra xädä, bi zixa nenihni. Nup'u bi zøni, bi zorpa yø dä. Bi dospa maxøts'e yø dä p'uya, bi 'yēmbi:

—¿Ua guī hēti zits'u ya?

²⁴ Nu'a ra xädä p'uya, bi nhanni, bi 'yēmp'uya:

—Dí hētyø ja'i ngue 'yo, pe entho ra 'bänza p'u nnā hēti, porque di hmar'mā dä —bi 'yēmbi.

²⁵ Mahømbi dospa yø dä p'uya. Nu'a ra n'yohu mi xädä, bi japi ngue di za di hēti p'u hēti. Bi nzø xanho yø dä p'uya, handi yap'utho. ²⁶ Ra Jesús bi 'yēmbi:

—Ni ma ni ngu ya, 'yo 'be gui 'yo ua ja ra hnini ngue gui xihyø ja'i te dá øt'a'i.

Bi manna Bedu ngue ra Jesús, gue'a ra Cristo'a.

²⁷ M'mefa p'uya, bi me yø xädi ra Jesús. Nup'u ja'a ra hnini Cesarea ngue Filipos, mathet'i ja yø hnini, ja bi ma dá 'yop'u ra Jesús. Nup'u ja ra 'yu p'uya, bi 'yanyø xädi, bi 'yëmbi:

—¿Te'ogá p'u ga mbënyø ja'i ya'mø? —bi 'yëmbi.

²⁸ Nu'u yø xädi p'uya bi 'yëmbi:

—'Bu i'da yø ja'i ëmbi ngue gue'e grá Xuua gmi øtra nxixya. Mi'da yø ja'i p'uya, ëmbi ngue gue'e grá Elías. Mi'da p'uya, ëmbi ngue 'bai toni pøngahya Oja.

²⁹ Ra Jesús mahømbi 'yëmbyø xädi:

—Xi'aha p'uya, ¿te'ogá p'u gni bëmhmë guecä?

Ra Bedu p'uya bi 'yëmbi:

—Nu'i, gue'e grá Cristo, bá exa'i Oja ngue gui ndast'abi —bi 'yëmbi.

³⁰ Ra Jesús mahømbi 'yëmbi:

—A nuyá, 'yo to gui xifi te'ogá ya —bi 'yëmbi.

Ra Jesús bi ma ngue da tho, 'ne bi ma ngue di bënëate.

³¹ Ra Jesús bi xihyø xädi, bi 'yëmbi:

—Nu ra N'yohu bi 'ye mahets'i, da 'yëmmëi da ma ma'uni. Nu'u yø n'yohu 'bet'o p'u ja ra nija da zai, da guehyø hmu yø mmäcja 'nehyø xännbate ngue ra ley, gá da zai 'ne dá hyo. Pe rá hyu pa p'uya, di bënëate —bi 'yëmbi.

³² Nguna ra hya bi manna Jesús, bi xifi xanho yø xädi hanja te da thogui. Janangue ra Bedu bi zica n'nanni ra Jesús, bi xifi ngue da hyoni ha di mpommi ra ndate. ³³ Pe ra Jesús mi 'yøde te sifi, bi 'bärbuya ngue herhmi'da yø xädi. Bi zähra Bedu p'uya, bi 'yëmbi:

—Damí 'uegue, rá mæfi'i ra zithu. Porque hinga gue'a rá ts'anni Oja so ni mmái di nja, sinoque gue'a yø hyäse yø ja'i i so ni mmái di nja —bi 'yëmbi.

Ra Jesús bi xihyø xädi ngue hinqam'mø da gohyø mmái'a ga 'yëc'ëi.

³⁴ Bi zonhyø xädi ra Jesús, da gue hmi'da yø ja'i. Bi 'yëmbi:

—Nu to nne da denngu'i, hingu'i sä da zänse te da n'yo. Hinha di gohrá mmái, madague'a da thop'u ja ra pont'i. ³⁵ Nu ra ja'i da 'uegue ngue su da tho, guehna ra ja'i di m'mehrá te na. Pe nu ra ja'i hingu'i cohrá mmái'a ga 'yëc'ëigu'i, madague'a da tho conná ngueque 'ne conná guehna hoga 'da'yo hya, guehna ra ja'i di nyanná te na. ³⁶ Porque hinte da dahra ja'i, madague'a da 'yøt'e ngue rá mmeti gá ra ximhäi, 'ne di m'mehrá te. ³⁷ Ni xinda hangu ra mēnyu da gutra ja'i, hinda zä da yanná te. ³⁸ A nuya yø ja'i ngue yø 'yøt'its'oqui ngue hingu'i øpa mašu Oja, guehya da den'nathohu ngue gui ëc'ëihü ma hyagá ya. A nuyá, nu ra ja'i ngue pësrá sä conná ngueque, ogue pësrá sä conná guehna hya dí xännbate, xquet'a da 'yehra pa ngue nugu'i drá N'yohu dá ë mahets'i, xquet'a ga pësr'ma sä conná ngue'u to di jagbu. Guehna ra pa ga ma pengui conná ts'edi Oja, ga ma n'yo'be yø macä anxe Oja.

9

¹ Nuna ra Jesús mahømbi 'yëmbyø ja'i:

—Majuani dí xi'ahu ngue nuya 'da 'bucua ya, hinda du, asta gue'mø da nu ngue da hya ra ts'edi Oja di manda ua.

Bi mp'a te gui nequi ra Jesús.

² Mī tho'a n'nato mā pa, nuna rā Jesús bi zixrā Bēdu, rā Jacobo, rā Xuua. Bī mēp'u bī ja n'na rā nyūni xanħęts'i ngue dī m'māse. Ja bá nup'u yō xādi ngue bī mpā'a guī nęquī rā Jesús. ³ Nu rā he, di yoxni, xandont'axi bi gohi. Hįnjo'o n'na rā menī ua ja rā ximhäi dā zā dā menna ulu tengū ga nt'axi bi gohrā he rā Jesús. ⁴ Bī nu yō xādi p'uya ngue 'bāp'u rā Elías conna Moisés ngue yaui rā Jesús. ⁵ Rā Bēdu bi 'yēmbra Jesús:

—Ague grā xānnbate, ya xanħo ngue dī 'bāhmā ua. Ma ga hocāhe hyū yō t'annīgu, n'na'i, n'na rā Moisés, n'na rā Elías —bi 'yēmbi.

⁶ Nguna rā hyā bi xifi, porque rā Bēdu co 'nē'u yō amigo, ęmmęi bī nsu, asta hįngui mbęni ha ga mman'a rā hyā bī mā. ⁷ Bexque'a rā ora'a p'uya, bi go'mra guī p'u mī 'bui. Bi 'yō p'uya ngue nup'u ja rā guī ja bá nyap'u Oja, bi 'yēna:

—Nuna 'bucua ya, guehna mā Ts'unt'u dādī madī. Nuya yō hyā dā manna ya, damī 'yēt'ammāihā —bi 'yēmbi.

⁸ Mī hyętyō xādi p'uya, ya hįnjongui 'bāp'u yoho yō n'yohā xī nū. Ya 'bāse p'u rā Jesús.

⁹ Ya bá 'yo ngue nī gap'u ja rā nguani p'uya. Rā Jesús bi 'yēmbiyō xādi:

—'Yo to guī xifi te gā nūi ya, asta gue'mō bi hnū rā N'yohā bī 'yē mahęts'i ngue di bęnnate —bi 'yēmbi.

¹⁰ Nu'u yō xādi rā Jesús, nū'u yō hyā bi xifi hont'a mbęn'a, pę hįnjombi xifi te bī nū. Sinoque dī nyānsē'u yō xādi te 'be'a ga mbōnna rā hyā bī manna Jesús ngue ęnā di bęnnate.

Bī manna Jesús ngue rā Elías ya bá ęhę bi xihyō ja'i ngue dī nsā, porque ya bá ęp'u rā Cristo.

¹¹ Nuya yō xādi rā Jesús bi 'yānnbū ja rā 'yu, bi 'yēmbi:

—¿Hanja nā rā hyā mmanyō xānnbate ngue rā ley, ęmbi ngue jatho dā 'bet'o rā Elías hante ngue dā ęhra Cristo?

¹² Mī dahra Jesús, bi 'yēmbi:

—Majuani ngue rā Elías i jatho ngue rá mūditho dā ęhę dā xihyō ja'i ngue dī nsā. Pę damī bęmhma rā hyā mmamp'u ja rā Mācā Libro ngue te dā thohra N'yohā bi 'yē mahęts'i. I mmamp'u ngue dā zā rā n'u, dā zahyō ja'i. ¹³ Pę damī pahma ya ngue nuna t'ęmbi rā Elías, ya bá ęhę. Ya bī nja tengutho rā hyā mmamp'u ja rā Mācā Libro ngue dī nja. Porque nū hangū rā n'u bī ne dā japyō ja'i, gā bī nja.

Rā Jesús bi 'yōthe n'na nc'ęi mī n'youi rā ts'onthi.

¹⁴ Nu'mō nī ma dā zōp'u mī 'bū hmī'da yō xādi p'uya, bī nū ngue nuya yō xānnbate ngue rā ley dī māsabi yō xādi ngue dī njun'mahyauī. Xangu mī'da yō ja'i xī mpeti p'u 'bui. ¹⁵ Pę rā Jesús, ęnā ha bi 'yętho, ja mī nū yō ja'i ya bi zōhō, bī ma yō ja'i p'uya ngue di zęngua. ¹⁶ Rā Jesús bi 'yēmbiyō xādi:

—¿Te 'be'a gni njun'mahyahā ya 'bucua?

¹⁷ Bá thā'a n'na nc'ęi p'u 'būhyō ja'i p'uya, bi 'yēna:

—Ague grā xānnbate, nuna mā ts'unt'u 'bucua, n'youi rā ts'onthi asta dī gonebi, xtā sigā ua ngue guī 'yōthets'u. ¹⁸ Nu'mō bi gū rā ts'onthi n'youi, ęnā hāi 'nę sohyō fagui. Di gaxtyō ts'i, asta dī 'yōts'e. Ya xtā xihni xādi ngue xtā 'yōthets'u, pę hįnxa nzā xā 'yōthe.

¹⁹ Rā Jesús bi 'yēmbi gātho yō ja'i 'būp'u:

—¿Asta njam'mō dā zōnna pa guī 'yęc'ęigahā? ¿Ua guī ęnā ngue hangū rā pa ga set'ahā? Bá si ua rā ts'unt'u, ga øthegā —bi 'yēmbi.

20 Bi zispabi p'uya. Nu'mø mi nu ra ts'onthi ra Jesús, bi gu ra ts'onthi ra ts'ant'u p'uya. Bi 'yen'ahäi asta di dänni. 'Nε sohyø fagui. 21 Ra Jesús bi 'yembra papá ra ts'ant'u:

—¿Njammi pa nja p'uya?

Mi dahra n'yohu p'uya, bi 'yεna:

—Ya njar'p'u asta guerp'u bá nguε ra ts'ant'u. 22 Nu'a ra ts'onthi n'youi, ø bi gu, xangu yø nniði ya ja ngue da hyo. I høt'a sibi, ogue hørbu ja ra dehe. Dami huεga'be, fäxca'be 'mø ngue da zä gui 'yøthets'u.

23 Ra Jesús bi 'yεmbi:

—¿Ua hingui εc'εigui? Nu ra ja'i ngue da 'yεc'εigui, nu te gä man'u hεmbi, hinga hεmbi ga øthe.

24 Nu'a rá papá ra ts'ant'u p'uya, asta ra mafi ha i 'yεna:

—Nugä dí εc'εi'i. Pε dami 'yøt'e ngue man'na ga εc'εi'i xanho.

25 Mi nu ra Jesús ngue gä ba εp'u yø ja'i da zøp'u 'bäi. Janangue bi xihra ts'onthi n'youi ra ts'ant'u, bi 'yεmbi:

—Ague grá ts'onthi, gadi gogubi nε gadi gonebi ra ts'ant'u 'bucua. Nuya dí xi'i ngue dami hyep'u ya. 'Yoni mantho güi pengui —bi 'yεmbi.

26 Nu'a ra ts'onthi p'uya, bi japra ts'ant'u ngue xøgue ra mafi, asta päni. Ra ndussutho te ørpe. Bi 'yen'ahäi 'mø mi hyep'u. εntho bi du. Gätho yø ja'i p'uya, di n'yεmbi:

—Bi du na cuø —bi 'yεna.

27 Pε ra Jesús bi bεnnbabi rá 'yε ra ts'ant'u, mahotho i xots'i.

28 Ya 'bøp'u ja ra ngu ra Jesús. Nu'u yø xädi p'uya, bi 'yεmbi:

—¿Hanja ngue hinxä nzä xtá øthegähe ra ts'ant'u mi n'youi ra ts'onthi?

29 Mi dahra Jesús, bi 'yεmbi:

—Nuna tengu na ra ts'onthi mi n'youi ra ts'ant'u, para ngue da hyep'u ra ja'i n'youi, mahyonitho da mat'Oja ra ja'i, nε da 'yεtrá mmæi.

Mahømbi manna Jesús ngue da tho, pε bi ma ngue di bεnnate.

30 M'mefa p'uya, ra Jesús co nεhyø xädi bi map'u ha mi 'bæi, i nthop'u ja ra häi Galilea. Pε hingui nnepe xtá mbahyø ja'i haru di ma. 31 Porque bi xännbase yø xädi ra Jesús. Bi 'yεmbi:

—Nu ra N'yohu bi 'yε mahets'i, da ma ma däpyø ja'i ngue da hyo. Nu'mø bi hyo p'uya, di bεnnate'a rá hyu pa.

32 Pε nu'u yø xädi hĩmbi ðinyø mmæi na ra hya bi xifi. I su xtá 'yänni te ga mbønya yø hya xi manna Jesús.

Ra Jesús bi xännba yø xädi ndana ma datho da hnu mansu.

33 Mi zømp'u ja ra hñini Capernaum, mi yurbu ja ra ngu säya. Ra Jesús bi 'yännyø xädi, bi 'yεmbi:

—¿Tema hya gadi nxihmu p'u ja ra 'yu?

34 Nu'u yø xädi p'uya, hñjongui thadi. Porque xi njun'mahya p'u ja ra 'yu ngue n'na ngu n'na nne ngue ma datho da hnu mansu. 35 Janangue nu'p'u bi mihra Jesús, bi peti gä 'de'ma yoho yø xädi, bi 'yεmbi:

—Nu'a nne di m'met'o ya ngue nu'ahu, jatho da 'yøtra 'bæfi ngue da mäxyø amigo, pegue hñdi 'yets'i ngue te da 'yøt'e.

36 Ra Jesús bi zonhna n'na ra ts'ant'u mi 'bäp'u, bi 'bämbu maðe ha 'bæi. Bi gaspøya bi dets'i. Bi 'yεmbyø xädi p'uya:

37 —Nu ra ja'i di ja mmansu n'na ra basi tengu na 'bucua ya, nguna da 'yøt'e porque pahra ja'i ngue nu te øt'e, gue'a di nnu manho ngue da 'yøt'a, εntho

go di jammansu gra ja'i. Nu ra ja'i di ja mmansugui, hinga hongthogui di ja mmansugui, sinoque gue'a Oja bá penngui di ja mmansu.

Ra Jesús di hejpa yø xädi nuya sahyø ja'i nnønabäi rá thuhu 'mø øthe yø ja'i.

³⁸ Ra Xuua p'uya, bi 'yembra Jesús:

—Ague grá xänbäte, xtá nugähe n'na nc'ei ngue nnøn'na ni thuhu ha ga 'yøthe yø ja'i n'youi yø ts'onthi. Pe xtá hejpahe, porque händi n'yohu p'u nnä mahä.

³⁹ Pe ra Jesús bi 'yembi:

—Yo gadi hejpahe yø ja'i nnønnga ma thuhu 'mø bi 'yøthe yø ja'i. Porque hinga höntho da nønnga ma thuhu ra ja'i, xinda ma da zangui. ⁴⁰ Porque nuya yø ja'i hingui sacju, ma n'yohu ya. ⁴¹ Nuya yø ja'i da 'yøt'ahu ra nho ngue i padj ngue gui tenhu ra Cristo, Oja da gut'i. Xquet'a ja rá nzäbi ra ja'i, madague'a n'na rá zi vasotho ra dehe di unj.

Ra Jesús di japa nts'edi yø xädi ngue da zu da 'yøtra ts'oqui.

⁴² A nuyá, nu'u yø basi ec'eigui ndap'u bi zä, tengutho na ra basi 'bucua ya, nu ra ja'i da japi ngue da hyegagui p'u yø basi ec'eigui, ra ndate castigo tømra ja'i da thogui. Hante ngue da 'yøtra ts'oqui ra ja'i, man'na xanho ngue da t'ennba ja ra jathe ra ja'i, di ntharpa rá 'yuga n'na ra njuni ngue da gu'mi. ⁴³ Jananguie nu'mø gui ena ngue rá ts'oqui ni 'ye p'u gá 'yøtra ts'oqui, damj hyejni 'ye, gui 'yei. Man'na xanho ngue gará do'ye 'mø gá carbu ha gui m'mahmi Oja, hinda gue'a ngue di ja gä yoho ni 'ye 'ne ngutho gui mma ra nidu hapu ja ra sibi di danzø para zantho. ⁴⁴ Nup'u ja ra nidu 'bahyø dønxa hinha rá nzeigui da zi'a ni ngø. Ra sibi p'uya, hijnjam'mø da huett'i. ⁴⁵ Nu'mø gui ena ngue rá ts'oqui ni gua p'u gá 'yøtra ts'oqui, damj hyequi, gui 'yei. Man'na xanho ngue gará dogua 'mø gá carbu ha gui m'mahmi Oja, hinda gue'a ngue di ja gä yoho ni gua 'ne ngutho gui mma ra nidu hapu ja ra sibi di danzø para zantho. ⁴⁶ Nup'u ja ra nidu 'bahyø dønxa hinha rá nzeigui da zi'a ni ngø. Ra sibi p'uya, hijnjam'mø da huett'i. ⁴⁷ Nu'mø gui ena ngue rá ts'oqui ni da p'u gá 'yøtra ts'oqui, damj hyahni dä, gui 'yei. Man'na xanho ngue da n'atho ni dä 'mø gá carbu ha gui m'mahmi Oja, hinda gue'a ngue di ja gä yoho ni dä 'ne ngutho gui mma ra nidu. ⁴⁸ Nup'u ja ra nidu 'bahyø dønxa hinha rá nzeigui da zi'a ni ngø. Ra sibi p'uya, hijnjam'mø da huett'i. ⁴⁹ Porque nu to gä da ma ra nidu, di nzø cona sibi.

⁵⁰ Tengu ra u, xanho ngue te di ma ma'ut'i. Pe nu'mø ya hingui u, ya hinte di muui. Xquet'a guj njathu p'uya, 'yo gui nnehu ngue hinte dadi muui'a te gni 'yohu. 'Yo gadi njunt'i n'na ngue n'na'ahu.

10

Bi xänbä yø ja'i ra Jesús hinyu ra nt'edi di nxummi yø xisu.

¹ Nuna ra Jesús mi 'bap'u ja ra hñini Capernaum, pe bi ma i mpa p'u ja ra häi Judea. Bi thogui i ma man'na nguadi ra dathe Jordán. Mandøngu dyø ja'i bi zømp'u 'bui. Gä bi xänbä ra hya yø ja'i, tengutho xi 'yørbu ja yø hñini xi thogui. ² Bi guat'i 'da yø fariseo p'u 'bahra Jesús ngue da 'yøra yø nt'änni, porque honnbj ha di zädi ngue hinda gue'a ra hya da ma. Bi 'yembi:

—¿Ua ja ra nt'edi ngue di nxummi rá xisu n'na ra n'yohu, ua gue hñin'na?

³ Mi dahra Jesús, bi 'yembi:

—Xi ra ley bi 'yøtra Moisés, ¿te 'be'a ma hya mmamp'u?

⁴ Mi dahyø fariseo p'uya, bi 'yembi:

—Nup'u ja ra ley bi 'yot'a, i mmamp'u ngue da zä da 'yøtra sūcua n'na ra n'yohu ngue di nxummi rá xisu.

⁵ Mi dahra Jesús, bi 'yēmbi:

—Nuna ra Moisés bi unna nt'edi ngue da nangra sūcua ngue ra nxuni, pe ngue mandø nna xitho yø n'yomfēmi yø ja'i, janangue bi njap'u. ⁶ Pe nup'u rá mádi hinga ngu'a ra hya bá sänbā Oja da 'yøtyø ja'i. Porque mmamp'u ja ra Maça Libro ngue nu'mø mambā nhohra ximhāi, Oja bi hocra n'yohu nē bi hocra xisu. ⁷ Janangue ra n'yohu sop'u rá papá, sop'u rá mamá ngue 'būhmi rá xisu. ⁸ Nuyā yo nc'ei ya, di nne n'na ngu n'na, janangue ya hingui yo nc'ei, sinoque ntho n'na nc'ei tho. ⁹ Janangue nuyā, nuyā yo nc'ei bi pen'na Oja, hin'ya ra nt'edi ngue to di xunnbāi.

¹⁰ Nup'u ja ra ngu p'uya, nuyā yø xādi ra Jesús bi 'yānni te nne da manya yø hya xi mā. ¹¹ Ra Jesús bi 'yēmbi:

—Nu ra n'yohu di nxummi rá xisu, nu'mø hōmbi nthatra n'yohu, da me man'na ra xisu, ya ra ts'oqui øtra n'yohu. ¹² A nu ra xisu di nxummi rá ndø, nē hōndi nthatui man'na ra n'yohu, ya ra ts'oqui øtra xisu.

Bi xi Oja ra Jesús ngue di japyø basi.

¹³ Bi zixyø basi yø ja'i p'u 'būhra Jesús, i nnepyø ja'i ngue da dospa yø ya yø basi nē da xi Oja ngue di japyø basi. Pe nuyā yø xādi ra Jesús bi hejpa yø ja'i bá zi yø basi. ¹⁴ Bi mbøcuc 'mø mi nu te øtyø xādi ra Jesús, bi 'yēmbi:

—Damj hyēhmu yø basi da thocua dí 'bui. Porque tengutho yø ja'i ya o rá 'ye Oja, xquet'a njarbu ya yø basi ya. ¹⁵ Majuaní dí xi'ahu ngue n'na ra ja'i hingra 'yøde tengutho n'na ra basi ngue ra 'yøde, hinda zä da zo rá 'ye Oja.

¹⁶ I thexyø basi ra Jesús, di japrā 'ye p'u ja yø ya yø basi, i äp'a Oja ngue di japi.

Ra mmēmmeti hūmbi ne da 'yøt'e te bi xihra Jesús.

¹⁷ Ya ja ngue da ma ra Jesús, pe bá ju ra 'dihí n'na ra n'yohu. Bi ndantyøhmu p'u 'bāi, bi 'yēmbi:

—Ague grā hoga xānnbate, ¿te 'be'a ja ngue ga øt'e n'namhma ngue Oja di 'dacrā 'da'yo te para zantho? —bi 'yēmbi.

¹⁸ Mi dahra Jesús, bi 'yēmbi:

—¿Ua guí padí te guí mmanya, ngue guí engui xanhogā? Porque hōnse Oja xanho. ¹⁹ Ua hingui padí hanja'u yø hya di manda Oja ngue ena: “Yo grā hyote. Yo grā 'yots'om'māi. Yo grā bē. Yo to guí sänbā ra fehni. Yo grā hyāte. 'Damj sū ni papá, damj sū ni mamá” —bi 'yēmbi.

²⁰ Mi dahra n'yohu p'uya, bi 'yēna:

—Ague grā xānnbate, nuyā yø hya guí xicya, ya gā xtā øt'e astā gue'mø marā ngūegui.

²¹ Nuna ra Jesús bi hyētra n'yohu yaui, pe di nequi ngue di mādi. Bi 'yēmbūya:

—Di 'be hman'na ra hya ja ngue gui 'yøt'e. Ni ma ya, damj pä te gā guí pets'i. Damj unna mēnyu yø hyoya. Nu'mø gā 'yøt'e te dí xi'i ya, ya bí ja ni mmēti mahēts'i p'uya. Bá ē p'uya, ga mme madague'a da tho'i p'u ja ra pont'i —bi 'yēmbi.

²² Pe mi 'yøhra n'yohu na ra hya bi sifi, mambi dudrá mmāi. Bi matho, porque marā ndømmēmmēti.

Bi manna Jesús ngue Oja, hūnte hēmbi.

²³ Bi hyētyø xādi ra Jesús, bi 'yēmbi:

—Xandøn hennitho ha di n'unyø mmemm̄eti ngue dā zo rá 'ye Oja.

²⁴ Nu'ḥ yø xādi rā Jesús, di 'yøtho hanja ya yø hyā bī mā. Pē rā Jesús mahømbi 'yēmbi:

—Ague ts'ant'ḥ'āḥ, nūya dí mmangā ngue xanhen̄nitho ha di zo rá 'ye Oja, guehya yø ja'ī xøgue mahøndrā mēnyū nī ma yø mm̄ai ya. ²⁵ Ya fadi ngue ra cameyo, h̄injam'mø dā zā dā thop'ḥ ja rā xāgu n'nā ra 'yofanī. Pē man'nā xandøn hennitho ngue n'nā rā mmemm̄eti dī n'uni dā zo rá 'ye Oja.

²⁶ Nūnā rā hyā bī mannā Jesús, mī 'yøhyø xādi, man'natho bī nsu yø n'yomfēnī p'ḥya. Dī n'yēmbi:

—Rā nzeḡui ya h̄injonnī ja'ī dā zā dī nyannā te ya'mø —dī n'yēmbi.

²⁷ Bi hyētyø xādi rā Jesús, bi 'yēmbi:

—Nu'a ngue yø ja'itho, h̄inda zā dā zānsē ha dī nyanyø te. Pē Oja h̄inte hēmbi, nū te nne dā 'yøt'e, dā zā ha dī japi.

Bī mannā Jesús ngue di tocabi ra nho'ḥ yø ja'ī n'youi p'ḥ nī ma.

²⁸ Nūnā rā Beḡu bi 'yēmbi Jesús:

—Nugāhe, ya xtā sohme p'ḥ te gā dí peshe ngue dí ten'nahe.

²⁹ Mī dahra Jesús, bi 'yēmbi:

—Majuani dí xi'āḥ, ngue nū to gā xpā nzohyø ngu, xpā nzohyø cū, xpā nzohyø papā, xpā nzohyø basī, xpā nzohyø hāi ngue tenngūi ngue mmanna hoga 'da'yo hyā, ³⁰ pē mēnte 'b̄cua ja rā x̄imhāi rā ja'ī, yø ciento nn̄iditho gangu'a te gā dā d̄ini ngue'a te gā xpā nzogui. Madague'a dā ts'ḥi, pē rā pa di 'yep'ḥ, di t'unna te para zantho. ³¹ Xangu yø ja'ī h̄nu mānsu ua, pē nu'a rā pa'a, ja ts'ḥtho danī h̄nu mānsu p'ḥ. Xangu yø ja'ī h̄ingui h̄nu mānsu ua, pē nu'a rā pa'a, ja danī h̄nu mānsu p'ḥ.

Mahømbi mannā Jesús ngue dā tho, pē bī mā ngue di bēnnate.

³² Ya nī hyā rā 'yu ngue nī ma Jerusalén, nī 'bet'otho p'ḥ nī ma yø xādi rā Jesús. Nu'ḥ yø xādi ya i sū, di 'yøtho hanja'a te øtra Jesús ngue nī ma Jerusalén. Pē rā Jesús bi zica n'nannī'ḥ 'de'mā yoho yø xādi, bi xifi xānho hanja'a te dā thoguī. Bi 'yēmbi:

³³ —A nuyá, ya nnā mahā Jerusalén. Nūnā rā h̄nini nā, nū rā N'yohḥ bī 'yē mahets'ī dī ndāpyø h̄mū yø mmāc̄ja conyø xānnbate ngue rā ley. Nūya p'ḥya, guehya dā zānnbi ngue dā dū. Di dāpyø ja'ī h̄ingyø judiø ngue dā hyo. ³⁴ Nūya yø ja'ī dī ndāpi, dā n'yemmaḥya, dā zots'ī, dā mēi. M'mēfa p'ḥya, dā hyo. Pē rā hyū pa di bēnnate.

Rā Jacobo connā Xuua bi 'yāpra Jesús ngue di nja yø cargo xtā nhets'ī.

³⁵ Rā Jacobo connā Xuua, guehya yø ts'ant'ḥ rā Zebedeo ya, bi guarbḥ 'bāhra Jesús, bi 'yēmbi:

—Ague grā xānnbate, dí nne gā ā'a'be n'nā rā mate ya.

³⁶ Mī dahra Jesús, bi 'yēmbi:

—¿Tema mate guī nne gā øt'auī? —bi 'yēmbi.

³⁷ Bi 'yēn'ḥ āhra mate p'ḥya:

—Dī nnegā'be ngue nup'ḥ ha guī mmī ngue guī ndast'abi, n'nā dí m̄ihni n'yēi, n'nā dí m̄ihni gaha.

³⁸ Pē mī dahra Jesús, bi 'yēmbi:

—Ague n'yø'auī, h̄ingui padī te rá nsāui nā rā hyā guī āhmi. ¿Ua dā zā guī thohmī'a rā n'ḥ i ja ngue gā thocā? Porque nugā mathoguiho ja ngue di unḡā yø ja'ī —bi 'yēmbi.

³⁹ Bi 'yēmbi ya:

—Ahá, dá zā gā sāgā'be rā n'á.

Mi dahra Jesús, mahombi 'yembji:

—Majuani ngue ngu'a, xandøngu rā n'á ja ngue gui sāui, tengutho rā n'á ja ngue ga thocā. Mathogutho di un'au yø ja'i tengutho ja ngue dí angā yø ja'i. ⁴⁰ Pē nūnā rā hyā guí mmammī, hīndī tocagui ngue go gā sānnī to dī mīp'á ja mā n'yēi, ogue to dī mīp'á ja mā gahā. Nūnā Ojā, ya xā nzānnī to dī mī n'na ngu n'na mā hyo.

⁴¹ Nūnā rā hyā áhya yo nc'ej mī yaui rā Jesús, bī mbøcūe 'mø mī bahya mī 'dēt'a yø xādi, i sūhrā Jacobo 'nēhrā Xuua. ⁴² Pē rā Jesús bi peti gātho yø xādi, bi 'yembji:

—Ya guí pahmā ngue yø dast'abi xā t'ets'i, co gātho mī'da yø ts'at'abi 'bēp'á ja yø hnīnī, gā dī mānda yø ja'i. Nū te dī mānda ngue dá 'yøtyø ja'i, gue'a øt'a. ⁴³ Pē nū'áhu, 'yo guí nne ngue guí mandathohā yø ja'i. Nū rā ja'i nne ngue xtā nhets'i rá cargo dá mēfi, guehnā rā ja'i jatho ngue dī mpefi dá máxyø mmīc'ejui nā. ⁴⁴ A nū'áhu ya, nū'a dá ne dī m'met'o ngue gātho yø amigo ya, guehnā jatho dá gohī ngue nī mēfihā nā. ⁴⁵ Conque rā N'yohā bī 'yē mahets'i, hīmbi 'yēhē ngue n'narbā dá mī dī mandatho. Sinoque bī 'yēhē ngue dī mpefi dá máxyø ja'i. 'Nē hīngā hōndrā 'bāxte dá 'yøt'e, astā dá dū ngue dá yanī xandøngu yø ja'i.

Rā Jesús bi 'yøthe rā Bartimeo mī xādā.

⁴⁶ Mī zømp'á ja rā hnīnī Jericó rā Jesús, bi thogui nī n'youi yø xādi. Pē xandøngu yø ja'i bī ntet'i. Nup'á nenīhnī p'áya, mī hup'á nā rā Bartimeo mī xādā, rá ts'unt'á rā Timeo. Mī hup'á ja rā nen'yū ngue āpra mēnyū yø ja'i thop'á. ⁴⁷ Mī bahra xādā ngue nūnā ja ngue dá thop'á hūdī, guehnā rā Jesús rā mmēngu Nazaret. Bī mūhrā hmafī p'áya, bi 'yembji:

—Damī huēgagui ague Jesús rá mbom'meto'i rā David —bi 'yembji.

⁴⁸ Nū'á yø ja'i 'bēp'á mī hūhrā xādā, di hejpi ngue hīndī mmافی. Pē rā xādā p'áya, enā man'na mā'bēpi ngue nts'edi gā mafi, bi 'yembji:

—Damī huēgagui ague rá mbom'meto'i rā David —bi 'yembji.

⁴⁹ Bī m'māhrā Jesús ngue øde hmat'i. Bi 'yēmbiyø ja'i p'áya:

—Damī xihmī ngue dá ēcua.

Bī ma bá ts'ohrā xādā p'áya, bi t'ēmbji:

—Dā hyū nī mmāi ya, gā 'yo, bi ts'o'i'nā.

⁵⁰ Rā xādā p'áya, bi 'yēmp'á rá tuhū, bī nangui, astā rā n'nats'i ngue di johya. Bī map'á bi 'bāhrā Jesús. ⁵¹ Rā Jesús bi 'yembji:

—¿Te guí nne dī nja'i?

Rā xādā p'áya, bi 'yēnā:

—Ague grā xānnbāte, dī nne ngue dī nzø mā dá.

⁵² Rā Jesús bi 'yēmbra xādā:

—Ya dá zā guí mma ya, bi zā nī dá ngue guí ēc'ejui ngue jagā rā ts'edi gā øthe'i.

'Bēxpī nzø yø dá rā xādā p'áya. Bi zā bī n'yo ngue bī mēp'á nī ma rā Jesús.

11

Rā Jesús bi yārbū ja rā hnīnī Jerusalén, pē ēspabi yø ja'i, xifi ngue yø dast'abi.

¹ Nū'mø ya nī ma dá zømp'á ja rā hnīnī Jerusalén, ya 'yop'á ja rā nyūnī ja rā mbonza ja yø olivos. Ja jarbūtho rā hnīnī Betfagé 'nēhrā hnīnī Betania. Nūnā rā Jesús bi 'yet'i yoho yø xādi. ² Bi 'yembji:

—Nj me na ja ra hnini bi ja na. Nu'mø gá cat'ui ra hnini, gui timmi p'ua da nthat'i n'na ra burru ngue ma'da'oytho, hnjongui sä. Bá xoqui ngue guá siui ua. ³ Nu'mø to da 'yεn'au, hanja ngue gui xocui ra burru, gui xihmi p'uya ngue honna Hmu. Pe dami xihmi ngue hinda ya'atho di ndäpi.

⁴ Bi ma'u yoho yø xädi bi 'yet'i. Bi dimp'u manthat'i ra burru jonna goxthi ja ra nen'yu. Bi xojp'uya. ⁵ Nu'u yø ja'i mi 'bäp'u p'uya, bi 'yεn'a n'na nc'ei:

—¿Te 'be'a gui øt'ui? ¿Hanja ngue gui xocui ra burru?

⁶ Nu'u xocra burru p'uya, bi ma tengutho xi manna Jesús. Nu'u yø n'yohu p'uya, bi unna nt'edi bi zixra burru. ⁷ Mi zøp'u 'bahra Jesús, bi gaspa ra burru yø tuhu ngue bi nøpa nts'at'i. Bi hyuxra burru ra Jesús, bi ma. ⁸ Nup'u ja ra 'yu ja ngue da thohra Jesús, xangu yø ja'i ni 'bet'o ngue di tans'yø tuhu pøp'u ja ra 'yu. Mi'da yø ja'i p'uya, bi sajpa yø xi yø palma ngue pøp'u ja ra 'yu. ⁹ O made p'u ni ma yø ja'i ra Jesús. I 'bet'o 'da, bá 'befa 'da. Pe yø ja'i 'da ga matho ngue di johya, i εna:

—Nuna Oja, di japhna rá m'menhni 'bæcua, guehna tate naya. ¹⁰ Oja di japhna ra dast'abi bá 'benhni ngue di thocra 'befi mi pchra dast'abi David. Maguesε na Oja bi 'bu mahets'i.

¹¹ Nuna ra Jesús mi yarb'u ja ra hnini Jerusalén, bi zømp'u ja ra nija. Bi nu te øtyø ja'i 'bæp'u. Mi dáhra nde, bi mengui, i ma Betania. Bi me'u 'de'ma yoho yø xädi.

Ra Jesús bi otra za ngue ra igo.

¹² Mi hyaxp'uya, nuna ra Jesús bá εp'u Betania bá n'oxi, i ma Jerusalén. Nup'u ja ra 'yu p'uya, bi zä ngue tu manthuhu ra Jesús. ¹³ Bi hyanda n'na nza ra igo ngue ya xi 'dogui xanho. Bi ma bá nu ngue'mø di zädi. Pe hingui zädi, porque hingra pa p'u ngue di nzädi. ¹⁴ Bi 'yø'u yø xädi te bi xihra za, ngue bi yεmbi:

—Ya hinni mantho di nzähni ndät'a ya grá za —bi 'yεmbi.

Ra Jesús bi 'yetyø ja'i mi mpäp'u ja ra nija.

¹⁵ Nuna ra Jesús, nu'mø mi zømp'u ja ra hnini Jerusalén, bi map'u ja ra nija. Nu'u yø ja'i mi mpäp'u thinnija, da gue'u ma'di ntäi, gá bi 'yet'i. Nuya yø ja'i di pøspa yø mēnyu yø ja'i yap'u ni 'yεhε, bi 'yennba yø mεxa. 'Nε bi 'yennba yø nthuts'i'u pä yø paloma. ¹⁶ Nu'u yø ja'i ja te ha, ya hinda japi da thop'u ja ra thinnija. ¹⁷ Bi 'yεmbyø ja'i p'uya:

—Nup'u ja ra Maca Libro, nt'ot'i p'u ra hya ngue Oja i εna: “Nuna ma ngungä, ni hu ngue ra ngungä mhmat'Oja na, 'nε ja ndanne ua gätho yø ja'i 'bu'a nximhäi”. Pe nu'ah'u, gui øth'u ngue ja di mpeti ua yø bæ.

¹⁸ Pe nu'u yø hmu yø mmäcja 'nεhyø xännbate ngue ra ley mi ba'di te bi 'yøtra Jesús, hingui nnu manho. Bi hyoni ha di japi ngue da hyo ra Jesús. Pe hinga 'bexpi zä ha di japi, porque supi di mbøcue yø ja'i. Porque nu'u yø hya xännbate ra Jesús, gá di 'yødyø ja'i. ¹⁹ Mi dáhra nde p'uya, bi bømp'u ja ra hnini ra Jesús, bi me yø xädi.

Jatho da 'yεc'ei yø ja'i ngue Oja di unni te da 'yäpi.

²⁰ Mi hyaxp'uya, bi thop'u 'bahra za ngue ra igo. Bi nu ra za p'uya ngue xi 'yot'i asta yø 'yu. ²¹ Ra Bεdu p'uya bi zo rá mmäi'a te ra hya xi manna Jesús. Bi 'yεmb'uya:

—Ague grá xännbate, nuna ra za gá su hmande, gue xa 'yot'i —bi 'yεmbi.

²² Mi dáhra Jesús, bi 'yεn'a:

—**Dami** 'yεc'ei ngue nu'mø gui mmat'Ojahu, da mäxahu Oja. ²³ Nu'mø gui εc'ei hu xanho ngue gue'a nnu manho Oja ngue di nja'a te gui xihmu, 'ne hingui yobeni ni mmuihu, da za gui 'yεmphu ra nyuni ja nu: “**Dami** 'uegue gra nyuni, i map'u ja ra jathe”, gui 'yεmphu. Ra nyuni p'uya, da 'uegue, di map'u gui xihma ngue di ma. ²⁴ Janangue di xi'ahu, nu'mø te gui apu Oja, dami 'yεc'ei hu ngue di 'da'ahu Oja te gui apu. Oja p'uya, da 'yøt'e ngue di nja'a te gui 'yaphu. ²⁵ Nu'mø gui mmat'Ojahu, 'ne bi zo ni mmui ngue hingui nnu manho te øt'a ni mmic'ei ui, dami punnbi, n'namhma ngue xquet'a di pun'na ni Papahu bi 'bu mahets'i. ²⁶ Pe nu'mø ngue hin gadi punnbabi ni mmic'ei ui, xquet'a hindi pun'na ni Papahu bi 'bu mahets'i mø.

Ra Jesús bi t'anni to bi unna nt'edi te øt'e.

²⁷ Ra Jesús, mi zomp'u ja ra hñini Jerusalén, i 'yop'u ja ra nija. Bi guatyø hmu yø mmácia p'uya, 'nhyø xännbate ngue ra ley, 'nehya yø n'yohu 'bet'o p'u ja ra nija. ²⁸ Bi 'yembrá Jesús:

—Ague n'yø, çhanja te gui øt'e? ¿To bi 'da'i ra nt'edi'a te gui øt'e?

²⁹ Mi dahra Jesús, bi 'yembi:

—Nugá xquet'a ga øt'ahu n'na ra nt'anni ya. Pe gue gui xicju hanja'a ra hya ga an'nahu, n'namhma ngue xquet'a ga xi'ahu to bi 'dacá ra nt'edi'a te di øt'á ua. ³⁰ Xiya, çte'o bi unna nt'edi ra Xuua ngue bi xixyabi yø ja'i? ¿Ua Oja bi unna nt'edi, uague yø ja'itho rá nt'edi'a te bi 'yøt'e?

³¹ Yø ja'i p'uya, di n'yanni te di dadi. Di n'yembi:

—¿Teni 'be'a ga xihma ya'mø? Nu'mø ga xihma ngue Oja bi unna nt'edi te bi 'yøtra Xuua, da 'yenju p'uya: “Xina ra hya bi manna Xuua conná gueue, çhanja ngue hingá 'yεc'ei hu 'mø?” da 'yenju p'uya. ³² A nu'mø ga xihma ngue yø ja'itho bi unna nt'edi te bi 'yøtra Xuua, ya nts'udyø ja'i —di n'yembi.

Rá nzequi p'uya, bi zanyø ja'i ngue ya hñite da xifi te'o bi unna nt'edi'a te bi 'yøtra Xuua, i supi di mbøcuc yø ja'i. Porque gátho yø ja'i εc'ei ngue rá pøngahya Oja na ra Xuua. ³³ Janangue bi 'yembaya:

—Hindi pacáhe to bi unna nt'edi'a te bi 'yøtra Xuua.

Mi dahra Jesús, bi 'yembi:

—Ya hingá xicju na ra hya di an'nahu, ni xinga guécá ga xi'ahu to di 'dacrá nt'edi na te di øt'e.

12

Ra Jesús i hyeipa ra hya n'na ra huahí ngue ra jomhmi.

¹ Nuna ra Jesús, bi hyoni te gui hyeipa yø hya bi xihyø ja'i. Bi 'yembi:

—Mi 'bu'a n'na ra n'yohu ngue bi 'yøt'a n'na rá nu'a'ua. Bi føt'e gá rá hã. Bi hoqui haru da de'myø uva 'mø bi nja. 'Ne bi hocra n'nøque haru da mihrá máhu. Bi hyoni to da gonhui rá huahí, n'namhma ngue nu'mø bi nja yø uva, di t'unna mmehui'a te di tocabi. Bi ma yap'atho ra mmehui p'uya. ² Mi zonna pa da thacyø uva p'uya, nuna ra mmehui bi menhna n'na rá hmiqiu ngue da tu yø uva di tocabi. ³ Pe nu'u yø mefi mambi 'bap'u bí ja ra huahí, bi bentra hmiqiu 'mø mi zomp'u 'bui. Bi uni, bá erbaya. Pe hñite bi unni. ⁴ Ra mmehui p'uya, mahømbi menhman'na rá hmiqiu p'u bí ja ra huahí. Nu'u yø mefi ya mambi 'bap'u, hømbá mbøcuc. Bá pandothobi rá hmiqiu ra mmehui. Bá serpa rá ya. ⁵ Ra mmehui p'uya, mahømbi menhman'na rá hmiqiu. Pe ya bá tho'a bi menbaya. Bi sigue bi mennbabi mi'da p'uya. Ngut'atho bi ørpe, 'bu i'da bi p'ut'i, 'bu i'da bi ho.

6 Nunā ra mm̄huj̄ p'uya, m̄i si n'na rá ts'ant'ua ngue em̄m̄ej̄ d̄i m̄adj̄. Ya emp'uya: “Ma gā p̄enhñā nā mā ts'ant'ua ya. Nu'm̄o b̄i nu ȳo m̄efi nā, dā nu m̄ansu, porque mā ts'ant'ua nā”, i enā. 7 P̄e nu'm̄o m̄i z̄omp'ua 'b̄uh̄ȳo m̄efi nā rá ts'ant'ua ra mm̄huj̄, d̄i n'ȳemb̄ȳo m̄efi: “Nunā ya, guehna ra ts'ant'ua ja ngue dā gohm̄i ra huah̄i naya. Ma gā hoh̄a ya, n'namh̄ma ngue ya mā mm̄etih̄a ra huah̄i”, d̄i n'ȳemb̄i. 8 Bi b̄enn̄b̄aya ngue bi hyo. B̄i ma b̄á em̄m̄a x̄ot'se ra huah̄i p'uya.

9 Nunā ra Jesús, bi 'ȳanȳo ja'j̄, bi 'ȳemb̄i:

—Xi'm̄o ya b̄i nja ya ȳo hya d̄i xi'ah̄a ya, ζ̄teni 'be'a dā 'ȳotra mm̄huj̄? Siempre dā ma ra mm̄huj̄ p'uya, dā ho ȳo m̄efi conhui rá huah̄i. N'nan'yo m̄i'da ȳo ja'j̄ di fátra huah̄i p'uya. 10 Guí pah̄ma xanho ra hya mm̄amp'ua ja ra Maçã Libro ngue enā: “Nunā ra do h̄imb̄i nu m̄anho ȳo hȳon̄n̄igu, guehna ra do brá 'bebo p'ua brá f̄u ra jado naya. 11 Nguna ra hya x̄a nz̄än'Oja ngue d̄i nja. A nuja p'uya, d̄i em̄hm̄a ngue m̄azih̄otho te ot'Oja”, enna hya.

12 Ra Jesús h̄on̄tho bi xih̄ȳo ja'j̄ ya ȳo hya ya, b̄i ne ȳo ja'j̄ xti b̄entra Jesús ngue xtā ngot'i. Porque pah̄ȳo ja'j̄ ngue go xih̄ya ȳo hya bi hȳecra Jesús. P̄e h̄imb̄i z̄a xti bent'i, porque sup̄i d̄i mb̄ocue m̄i'da ȳo ja'j̄. Jan̄angue h̄inte bi japi.

I nn̄ep̄ȳo ns̄aiui ra Jesús ngue dā 'ȳemb̄i h̄ingui ja ts'edi d̄i njutra m̄enyu nj̄ai.

13 Nuya 'da ȳo fariseo, dā gue'da ȳo ja'j̄ ra Herodes, bi 'b̄enh̄ñi ngue da j̄aj̄patho h̄ai te gā ya ra Jesús, para ngue dā z̄äp'ua di yapa m'm̄efa. 14 Bi 'ȳemb̄i: —Ague grá x̄änn̄bate, d̄i pac̄ähe ngue grá hoga n'yoh̄a, porque gā p̄omm̄anho ra hya guí m̄ma. 'N̄e h̄ingui su'a te mb̄en'na'i ȳo ja'j̄. Madague'a ja ȳo cargo 'da ȳo n'yoh̄a guí yaui, p̄e h̄ingui su guí xifi ndana ra hya majuan̄i. Sinoque majuan̄i ngue guí x̄änn̄bate'a ra hya nne Oja ngue gd̄a n'yoh̄a. Dam̄i xicje ya, ζ̄ua xanho ngue d̄i njutra m̄enyu ähr̄a dast'abi, uague h̄in'na? —bi 'ȳemb̄i.

15 P̄e ra Jesús ya pad̄i te mb̄enn̄b̄aj̄i ȳo ja'j̄ ngue'a ra nt'änn̄i ørpe, bi 'ȳemb̄aya:

—ζ̄Hanja ngue guí s̄am̄hyagah̄a? Dam̄i 'yurcah̄a ra m̄enyu —bi 'ȳemb̄i.

16 Bi unna m̄enyu p'uya ngue dā nu. M̄i nu ra m̄enyu ra Jesús, bi 'ȳemb̄i:

—ζ̄To rá hm̄i nā n'youi ra m̄enyu ja ua? ζ̄To rá thuh̄u nā ra thuh̄u n'youi ra m̄enyu?

M̄i dah̄ȳo ja'j̄ yaui ra Jesús, bi 'ȳemb̄i:

—Guehna ra dast'abi naya —bi 'ȳemb̄i.

17 Ra Jesús bi 'ȳemb̄ȳo ja'j̄ yaui:

—Nu'a ja ngue guí 'ȳoth̄u ya, dam̄i unhn̄a ra m̄enyu di tocabi ra dast'abi. Da gue Oja p'uya, dam̄i unhn̄a'a te di tocabi.

Nunā ra hya i dah̄ra Jesús, di 'ȳodya ȳo ja'j̄ yaui.

B̄i man̄na Jesús ngue di b̄enn̄ate ȳo ánima.

18 M'm̄efa p'uya, b̄i ma 'da ȳo saduceo, nuya em̄bi ngue h̄ind̄i b̄enn̄ate ȳo ánima. Bi 'ȳembra Jesús:

19 —Ague grá x̄änn̄bate, nup'ua ja ra ley bi 'yotra Moisés, nt'ot'i p'ua ra hya ngue enā: nu'm̄o bi d̄u n'na ra n'yoh̄a, 'n̄e h̄ind̄i m'm̄ah̄ȳo bas̄i, nu rá xisu ra ánima dā zogui, nu'a rá n'yoh̄a ra ánima, gue'a d̄i nth̄atui ra 'danxu'a, n'namh̄ma ngue d̄i m'm̄ah̄ȳo bas̄i tengutho 'm̄o xti m'm̄ah̄ȳo bas̄i ra ánima. 20 A nuyá, xi'm̄o di 'b̄u'i yoto m̄a'yoh̄a ngue ed̄ad̄i ncu ya. Nu'a ra n'yoh̄a mā dā, d̄i nth̄at̄i. P̄e dā 'ȳeh̄ra pa dā d̄u, 'n̄e h̄ind̄i m'm̄ah̄ȳo bas̄i. 21 Jan̄angue nu'a rá n'yoh̄a ra ánima m'm̄efa b̄i m'm̄ai, go d̄i nth̄atui ra 'danxu'a. P̄e xquet'a dā d̄u ra n'yoh̄a 'n̄e h̄ind̄i m'm̄ah̄ȳo bas̄i. Nu'a rá hyu rá n'yoh̄a p'uya, h̄on̄di

nthatui ra 'danxu 'mø bi du rá n'yohu. ²² Di siguetho di nthatra xisu 'mø bi du rá ndø, asta gue'mø bi du gä yoto ma'yohu. Gä di nthatui ra xisu, 'ne gä bi du yø n'yohu. Pe himbi m'mahyø basi. Rá nze gui p'uya, da du ra xisu. ²³ A nuyá, xi'mø ra pa danj bennate yø ánima ya, ¿ndana gue'a ya yoto ma'yohu rá mmeti ra xisu? Porque gä bi m'mahmi.

²⁴ Mi dahra Jesús, bi 'yembuy ja'i yai:

—Hinguí padí ha rá nja ra hya guí mmamhmu. Porque hinga guep'u gá ndinni mmaih'a te ra hya nt'ot'i p'u ja ra Maca Libro. 'Ne hinguí pahmu hangú rá ts'edi Oja i ja. ²⁵ A nu'mø bi bennate yø ánima, da gohi tengutho yø anxε Oja, ya hndi nthatyø ja'i. ²⁶ Nup'u ja ra hya bi 'yotra Moisés, ja di nequi p'u ngue di bennate yø ánima. Porque nt'ot'i p'u ra hya bi man'Oja 'mø mi nyap'u bi nzø ra ndat'o, ngue bi 'yena: “Guecá drá Ojagá ngue ra Abraham. Drá Ojagá ngue ra Isaac. Drá Ojagá ngue ra Jacob”, bi 'yen'Oja. ²⁷ Ja di nequi p'uya, ngue nup'u 'bu Oja, hinguí tu yø te yø ánima. Janangue hinguí padí ha rá nja'a ra hya guí mmamhmu.

Nuya yø hya di manda Oja, bi manna Jesús ndana ra hya ma datho ja ts'edi da 'yøtyø ja'i.

²⁸ Nu'a n'na ra xännbate ngue ra ley, bi 'yøde ha i dapra hya yø ja'i mi yai ra Jesús. I nnu ngue bi dadi xanho. Bi 'yembuya:

—Xiya yø hya di manda Oja p'u ja rá ley, ¿ndana ra hya exa ma datho di ja ts'edi Oja ngue da 'yøtyø ja'i?

²⁹ Mi dahra Jesús, bi 'yembi:

—Nuya yø hya di manda Oja, nuna exa ma datho di ja ts'edi Oja ngue da 'yøtyø ja'i, guehna ra hya ngue ena: “Ague gyø judíohu, dami 'yøhmu na ra hya ja ua. Nuna ra Hmu ma Ojahu, 'dase na. ³⁰ Dami ja ndummai ngue mathoguitho gui mahmu Oja co gátho ni mmaih. Hønt'a guí mbemhmu'a”.

³¹ Nuna rá yoho ra hya di manda Oja, 'ne di ja ts'edi Oja ngue da 'yøtyø ja'i, guehna ra hya ngue ena: “Dami mahni mmic'eui tengutho gni ne ngue di ma mamadi'i”, enna hya. Guehya yoho yø hya di manda Oja ya, 'ne tate di ja ts'edi Oja ngue da 'yøtyø ja'i. Guehya yø hya 'bet'o ya ngue gátho mi'da yø hya di manda Oja.

³² Mi dahra xännbate ngue ra ley p'uya, bi 'yembi:

—Xanho te guí mma grá xännbate. Majuanj te guí mma ngue nuna Oja ma Hmu'u 'dase na. ³³ Guehya yø hya ma datho ja ngue da 'yøtra ja'i ya, da hyahra mmái ra ja'i ngue di ma Oja, 'ne di mahra mmic'eui. Nu'mø ngue ngu'a dí øthu p'uya, ya man'natho nnu manho Oja te dí øthu p'uya, ngue'u yø 'bøt'e ørpa yø ja'i p'u ja ra nija, da gue'u mi'da yø cosa ma t'unni Oja.

³⁴ Bi nu ra Jesús ngue padí te mman'a ra n'yohu yai, bi 'yembuya:

—Ya mi zits'atho gadi 'bedi ngue guí so rá 'ye Oja —bi 'yembi.

Mi xifi tengú na ra hya na p'uya, ya hinni mantho tema hya hønxta 'yányø ja'i ra Jesús.

Ra Jesús bi xihyø ja'i ngue ra Cristo hingra ja'itho.

³⁵ Nuna ra Jesús bi xännba ra hya yø ja'i p'u ja ra nija. Bi 'yembi:

—Nuna ra Cristo bá ex Oja ngue di ndast'abi, yø xännbate ngue ra ley p'uya, i mman'u ngue dague'a n'na'u yø mbom'meto ra David. Pe nugá gá xi'ahu hanja ya, madague'a ngue rá mbom'meto ra David, pe nuna i hma, hingra ja'itho na. ³⁶ Porque ra David, gue'a ra Espiritu Santo bi bennbabi ra hya bi 'yot'i, ngue bi 'yena: “Nuna Oja, nu'mø mi zojbagui ma Hmu, nguna ra hya bi xifi, bi 'yembi: Dami micua ja ma 'nyeigá ya, asta gue'mø ga øt'e ngue guí manda

gätho'u n̄i ns̄uiui", bi 'yɛmbi. ³⁷Ja d̄i n̄ɛqui p'uya ngue r̄a David, nu'm̄o nn̄onna Cristo, n̄i huṭi ngue r̄a Hmu. Janangue r̄a Cristo d̄i n̄ɛqui ngue h̄ingr̄a ja'itho, maḍague'a ngue r̄a mbom'meto r̄a David.

Bi xihȳo ja'ī r̄a Jesús ngue d̄i mf̄adi xan̄ho, h̄inda hȳätȳo x̄ännbate ngue r̄a ley.

X̄and̄ongu ȳo ja'ī 'b̄up'u ja r̄a n̄ija. Nuna r̄a hȳa x̄ännbate r̄a Jesús, janjuani ngue ȳo mm̄ai ḡa 'ȳoxȳo ja'ī. ³⁸Bi sigue bi x̄ännbabi r̄a hȳa ȳo ja'ī r̄a Jesús. Bi 'yɛmbi:

—Dam̄i mf̄ahm̄a xan̄ho ya, 'yo di hä'ah̄u ȳo x̄ännbate ngue r̄a ley. 'Yo gui oṭh̄u tengutho ḡa 'yo'u. Porque di ho ngue s̄ot'a häi ȳo he. 'N̄ɛ di ho ngue di respeta ȳo ja'ī ha gui z̄engua p'u ja r̄a täi. ³⁹Nup'u ja ȳo n̄ija p'uya, i huantho ȳo nthuts'i t̄ate xan̄ho ngue ja hup'u. Nup'u oṭ'a ngo ȳo ja'ī p'uya, xquet'a nne ngue t̄ate xtanho ha d̄a m̄i. ⁴⁰I tunn̄ba ȳo ngu ȳo 'danxu, i häti ngue ɛmbi di x̄ännbi te p̄ets'i. Nuna r̄a hȳa ḡa ngorpa ȳo d̄a ȳo ja'ī p'uya, nu'm̄o mmat'Oja, nd̄o ya'atho mmat'Oja. I nne d̄a 'yɛmbȳo ja'ī ngue ȳo nd̄ohoga n'yoh̄u. P̄ɛ nuyá, guehya maṭhoguitho r̄a castigo d̄a thohya ngue ḡätho m̄i'da ȳo ja'ī.

N'na r̄a 'danxu bi un̄na m̄enyu Oja.

⁴¹Nuna r̄a Jesús, m̄i hup'u ja r̄a n̄ija ha ja r̄a huada utȳo m̄enyu ȳo ja'ī. H̄ɛṭi ha ḡa ȳetȳo m̄enyu ȳo ja'ī p'u ja r̄a huada. Bi nu xangu ȳo ja'ī ngue ȳo mm̄ɛmm̄eti x̄and̄ongu r̄a m̄enyu di un̄i. ⁴²Bi nu n'na r̄a 'danxu ngue r̄a zib̄ohyoya, xquet'a bi ḡät'i yoho ȳo zi xani p'u ja r̄a nj̄am̄enyu. ⁴³Bi zonhȳo x̄ädi r̄a Jesús, bi 'yɛmb̄aya:

—Majuan̄i d̄i xi'ah̄u ngue r̄a zib̄ohyoya n̄a r̄a 'danxu bi un̄na m̄enyu ya, p̄ɛ man'natho nn̄u manho Oja r̄a m̄enyu bi un̄na, h̄inda gue'u ȳo m̄enyu m̄i'da ȳo ja'ī di un̄i. ⁴⁴Porque nuyá m̄i'da ȳo ja'ī, ȳo mm̄ɛmm̄eti ya, p̄ɛ gue'a r̄a m̄enyu x̄a pongui di un̄i. A nuna r̄a 'danxu, zits'u dr̄a m̄enyu m̄i ha. M̄i ja ngue x̄ta nzi r̄a m̄enyu bi un̄i.

13

Bi man̄na Jesús ngue bá ɛp'u r̄a pa d̄a xotra n̄ija.

¹M̄i b̄omp'u ja r̄a n̄ija r̄a Jesús, nuna n'na r̄a x̄ädi bi 'yɛmbi:

—Ague gr̄a x̄ännbate, nu r̄a n̄ija, gue x̄and̄onnoho ȳo do n'youi. 'N̄ɛ maṣihotho ȳo hm̄i ȳo do.

²M̄i d̄ahr̄a Jesús, bi 'yɛmbi:

—Ah̄ä, maṣihotho gui n̄ɛqui r̄a n̄ija. P̄ɛ nuna r̄a n̄ija naya, bá ɛp'u r̄a pa d̄a xotȳo ja'ī n̄a. X̄oḡue d̄i nx̄ädi, h̄in hap̄u nm̄i n̄ɛqui r̄a n̄ija.

Bi man̄na Jesús te ja ngue d̄i n̄ja hante r̄a nz̄ɛgui ȳo pa.

³Nup'u n̄i hyandra n̄ija, ja n̄i gop'u r̄a nyun̄i bi ja r̄a mbonza ja ȳo olivos. Ja i m̄ep'u ȳo x̄ädi r̄a Jesús. Nup'u bi z̄oni, bi m̄i. Bi guatr̄a B̄edu p'uya, con̄na Jacobo, r̄a Xuua, r̄a Andre. Bi nyasui r̄a Jesús, bi 'yɛmbi:

⁴—D̄i nne gui xicje njam'm̄o d̄i n̄ja ya ȳo hȳa gui m̄manya, ngue d̄a xotra n̄ija ȳo ja'ī. ¿Tema hm̄ɛya d̄i n̄ja'm̄o ya n̄i ma d̄a z̄onna pa d̄i n̄ja n̄a te gui m̄manya?

⁵M̄i d̄ahr̄a Jesús, bi 'yɛmbȳo x̄ädi:

—Dam̄i mf̄ahm̄a x̄and̄onho, 'yo gui nne to d̄a hȳa'ah̄u. ⁶Porque xangu ȳo ja'ī d̄i n'yo ngue d̄a 'yɛmbȳo ja'ī: "Go guec̄ä dr̄a Cristoḡä ya", d̄a 'yɛmbi. Gue'a d̄i hȳät'i xangu ȳo ja'ī'a p'uya. ⁷Nu'm̄o ḡa 'ȳohm̄u ngue ya ja ȳo dat̄unh̄ni, ogue gui 'ȳohm̄u ngue ya ja ngue d̄i n̄ja ȳo tunh̄ni, 'yo sä gui s̄uh̄u. Porque jatho ngue ya ngu'a ja ngue d̄i n̄ja. P̄ɛ h̄inḡa gue'u ȳo hm̄ɛya'u ngue r̄a nz̄ɛgui. ⁸D̄a

nangyø naciòn ngue da 'yørpa ra tunhni mi'da yø naciòn. Da nangyø dast'abi ngue da 'yørpa ra tunhni mi'da yø dast'abi. Di 'yan'ahäi ndap'u bi zä. Di nja yø thuhu. Ja da fap'u ra n'u ja ngue da tho'a m'mefa yø ja'i p'uya.

Bi xihyø xädi ra Jesús ngue da zä ra n'u, da ts'ui.

⁹ Damí mfähmu. Porque da 'yehra pa ngue da ts'ixaha fädi. Da mep'ahü yø ja'i p'u ja yø nija. Da ma ma dä'ahü p'u 'bøhyø dast'abi. Di ndä'ahü p'u 'bøhyø gobierno. Nguna da ja'ahü yø ja'i ngue gui ec'eigahü. Ngue nguna di nja'ahü, nu'mø ya gdi yaha yø ts'ut'abi, ja gui xihmu p'u ra hoga 'da'yo hya p'uya. ¹⁰ Hante ngue da ze'a te ja ngue di nja, nuna ra hoga 'da'yo hya jatho ngue da ma ma'yoni gä rä nguni nximhäi. ¹¹ Nu'mø bi ma ma bent'i'ahü, 'yo sä di tü ni mmüh'a rä hya ja ngue gui xihmu rä ts'ut'abi. Porque nu'a rä ora gui dä ni hyahü p'u ja rä ts'ut'abi, gue'a rä Espiritu Santo di ben'na rä hya gui xihmu rä ts'ut'abi. Ya hingni n'yomfenise gui jecü rä hya gui mmamhmu. ¹² A nu yø n'yohü ec'eigui, di dase'u yø n'yohü hingui ec'eigui ngue da tho. Yø papä p'uya, nu'mø bi 'yec'eigui yø basi, di dase yø basi ngue da tho. Yø basi p'uya, nu'mø bi 'yec'eigui yø papä, di dase yø papä ngue da tho. ¹³ Ndap'u bi zä da za'ahü yø ja'i ngue gui ec'eigahü. Pe nu rä ja'i hinda hyegagui, xinda hangu rä n'u da thogui, gä da zeti, guehna rä ja'i di nyannä te na.

¹⁴ Xquet'a gui nnuhä ngue di nja ya yø hya bi manna pøngahya Daniel, ngue nup'u ja rä xequi hin'yu ra nt'edi di m'mahyø ja'i, ja da 'yörbu rä nts'onü yø ja'i. (A nuyä, nu rä ja'i di xädi, di n'yo rä mmü 'mø bi nu ngue di nja ya yø hya ja ua.) Nu'mø gä nuhä ngue ya bi nja'a p'uya, nu yø ja'i di 'bap'u ja rä häi Judea, da 'dagui, di map'u ja yø xanthø. ¹⁵ Nu rä ja'i di tømha xøts'e rä ngu, 'yo di ena ngue di ma mbo rä ngu ngue te da hä, sinoque da 'dagui. ¹⁶ Nu rä ja'i di 'yo rä 'befi, händi ma rä ngu ngue da ca rä tuhu, sinoque da 'dagui n'nahmantho. ¹⁷ Pe huécate yø xisu di hadyø basi'a rä pa'a, oque di sædyø basi. ¹⁸ Damí 'yärhu Oja ngue nuya yø hya ya, hinda gue'mø rä pa ngue xta nse di nja. ¹⁹ Porque xandøn'atho te da thohyø ja'i nä rä pa na. Nu te di nja, hünjam'mø xa nnu yø ja'i ngue xa njap'u asta gue'mø mambä fu'a nximhäi. 'Ne ya hünni mantho da hnu ngue mahøndi njap'u. ²⁰ Nuna Oja, ya xa nzänni ngue hinga ya'atho yø pa di nja nä rä ndate na. A nu'mø ngue ya'atho di nja, ya hünjondä bongui. Pe da 'yøt'e ngue da thotho, porque Oja di mahya yø ja'i ya xa huanhni.

Ra Jesús bi ma ngue di n'yo xangu yø ja'i da ne ngue da hyätya yø ja'i ya ec'ei.

²¹ Nu'u yø pa'u, 'yo sä gui ec'ehü ya yø ja'i da 'y'en'ahü: "Nüua, ja bi 'bæcua rä Cristo", oque da 'y'en'ahü: "Ni'guehnu ja bi 'bühnu", da 'y'en'ahü. ²² Porque xangu yø ndøbethani di n'yo ngue da 'y'embyø ja'i: "Go guecä drä Cristogä ya", oque da 'y'embi: "Go guecä rä pøngahyagä Oja ya", da 'y'enä. 'Ne da zä da 'yøtyø milagro. Nuya yø milagro da 'yøt'e, guehya da ne ngue di hyätyø ja'i nuya yø thanhni Oja ya. ²³ Mami n'unü da thä'ahü. Janangue dadi 'bet'o'ahü ya yø hya ja ngue di nja m'mefa.

Bi manna Jesús ngue mahøndä ecua ja rä ximhäi.

²⁴ Nu'mø bi tho'u yø ndate di nja, di m'mexui rä hyadi 'nehra zana. ²⁵ Da tähyø sø bi ja mahets'i. Nu te gä bi ja maya, gä di pädi ha thogui. ²⁶ Da thandra N'yohü di 'y'e mahets'i ngue da n'youi rä gui. Da hnu ngue maguec, porque mathoguitho ja rä ts'edi. ²⁷ Nu'u yø anxä da n'youi, da menhni gä rä nguni nximhäi, ngue di perpabi yø ja'i nuya xa huanhni.

Bi nhyejpabi rä hya n'na nza rä igo.

²⁸ Damí pahmá nã rá hyã ga hyecã ya, ngue gdá hyejpabi rá hyã n'na nza rá igo. Nu'mò ya bi c'amyò 'yeza ngue bi 'dogui, guí pahmá p'uya ngue ya ní ma di pat'i xanho hái. ²⁹ Nguna rá hyã ja ngue di nja ya. Nu'mò gá nuhú ngue bi nja ya yò hyã dí xi'ahú ya, damí pahmá ngue ya xma nguerpátho ga ma éhë. ³⁰ Nuya yò hméya dí xi'ahú ya, damí pahmá ngue guehya di nja ya, hante ngue dá du yò ja'i 'báhyò pa ja p'uya. ³¹ Nu te bí ja maya, 'nécua ja rá hái, hingui zai. Pë nuna rá hyã di mmangã, ja para zantho nã.

Bi hyecra hyã rá Jesús ngue yò mefi hingui padi temã pa dá zòhyò hmu di manda.

³² I pásë Oja temã pa di nja ya yò hyã dí xi'ahú. Ní xingyò anxë di padi, ní xinga gueque dí padi temã pa di nja, madague'a ngue rá Ts'ant'ugui Oja. ³³ Janangue damí ndò'mátehú, mat'Ojáhu hangú rá pa. Porque hingui pahmá temã pa, temã ora ga sócã ua. ³⁴ A nuyá, tengutho n'na rá n'yohú bi ma yap'útho, pë himbi zohrá hyã temã pa dá pengui. Nu'ú yò mefi bi fáti te pëts'i. N'na ngu n'na yò mefi bi zãnbã yò tarea ja ngue dá 'yòt'e. Nup'ú ja rá goxthi, bi 'bãmbú n'na rá mãngoxthi, bi xifi ngue dá mádi xanho rá goxthi. ³⁵ Pë nuya bi ma mafáti rá 'bëfi, hingui padi temã pa dá zòhyò hmu. Dã gue'áhú ya, damí mfáhmu xandõnho. Porque xquet'a hingui pahmá temã ora dá zòhni hmúhú, o nuhmã ndetho dá zòhò, ogue made rá xui dá zòhò, ogue ní ma dá hyats'i dá zòhò, ogue nëcãhái dá zòhò. ³⁶ Porque hont'a goma ora dá zòhò, pë man'nan'yo mi 'yòthú ngue hinjondi ndò'máte 'mò bi zòhò. ³⁷ Nuna rá hyã dí xi'ahú ngue guí ndò'mátehú, hinga hõn'athohú dí xi'ahú nã rá hyã nã, sinoque gãtho yò ja'i dí xifi ngue di ndò'máte xandõnho.

14

Nuya yò nsãiui rá Jesús ya sãnni ngue dá hyo.

¹ Ya mã nyo patho di nsãnnigo yò ja'i ngue rá pascua. Guehnã rá pa ts'i rá thuhmë hingui n'youi rá íxi. A nu'ú yò hmu yò mmãcja 'nëhyò xãnnbate ngue rá ley, guehya ya rá ya'atho yò pa honi ha di mbentrã Jesús ngue dá tho. ² Di n'yëmbi:

—A nuyá, hinga gue'mò rá pa ngue rá ngo gã benthú ya, n'namhmã hinda nangyò ja'i dá yaní.

N'na rá xisu bi xispa rá aceite rá ya rá Jesús.

³ Ya 'bup'ú ja rá hnini Betania rá Jesús. Éxã shimë p'ú ja rá ngu rá Simu nuna xi 'yòthe m'met'o ngue mi 'ya rá do'yo. Bi yut'ambo n'na rá xisu ní du n'na rá m'mo aceite ngue rá alabastro. I yup'ú rá aceite mazihotho gã yuni, bi ma mahoqui connã paxi ngue rá nardo, pë xandõngu rá muui. Bi 'yõjpa rá 'yuga rá m'mo aceite p'uya, bi xispabi rá ya rá Jesús. ⁴ Bi mbõcuc 'da yò ja'i mi 'bup'ú, di n'yëmbi:

—¿Hanja ngue bi ma mã'uniñtho nã rá aceite nã? ⁵ Xtã nzã xtã 'bã nã ngue xti t'unna mënyu yò hyoia. Porque man'na xangu xti 'bã rá aceite ngue'a te rá nzãbi tãhrã ja'i n'na jëya.

Hingui nnu manho yò ja'i te bi 'yõtra xisu. ⁶ Pë rá Jesús bi 'yëmbyò ja'i:

—Damí hychmá nã rá xisu 'bãcua. 'Yogui sahmu, porque xanho te ørque. ⁷ A nuya yò hyoia guí mmãmhmá, hangú rá pa guí nuhú ya yò hyoia. Dã zã guí fãxhú te honi hont'a gomã ora guí nne guí fãxhú. Pë nugã hinga nzãmhmá ua. ⁸ A nuna rá xisu guí mmãmhmá, bi 'yõrcaguí'a te bi zerpabi rá ts'edi bi 'yòt'e. Porque ya bi nja'a te mi ja xtí nja'mò dá n'yãgui. ⁹ Majuaní dí xi'ahú

ngue nup'u ha dā hmānā hoga 'da'yo hyā gā rá ngunī nximhāi, xquet'a 'nē'a te bi 'yōrcagui nā rā xisu, dā hma. Gue'a di fēn'a.

Rá Judas di cetyō hyā ha di japi ngue di dā rá Jesús.

¹⁰ Nunā rā Judas Iscariote, guehnā n'na nc'ei'u 'de'mā yoho yō xādi rā Jesús, bī ma bā nyāui yō hmu yō mmācja. Bā nhēcā hyāui yō mmācja ha di japi di dāpra Jesús. ¹¹ Mī 'yō'a rā hyā sihyō mmācja, astā rā ndijohya. Bi xi p'uya ngue di unna mēnyu. Janāngue bi hyonna Judas ha di japi ngue di dāpyō mmācja rā Jesús.

Yō xādi rā Jesús bi hoqui te dā zi'a rā nde bī nsännigo ngue rā pascua.

¹² Ya fāhrā ngo guehya yō pa ts'i rā thūhmē hīngui n'youi rā íxi. Nunā rā pa fāhrā ngo, guehnā rā pa hode'yo yō ja'ī ngue sännigo, ngue dī nzibde ngue rā pascua. Bi yēmbyo xādi rā Jesús:

—¿Harū guī nne gā hocāhe rā nzibde gdā nsännigohū ngue rā pascua ya? —bi 'yēmbī.

¹³ Bi 'yēmbya yoho yō xādi rā Jesús:

—Nī mē nū bī ja rā hnīnī ya. Guī nthēui n'na rā n'yohū nī ma rá ngu, di tū n'na xōnī rā dehe. Dāmī tēnnui harū dā zōnī. ¹⁴ Nup'u ja rā ngu dā zōmp'uya, dāmī 'yēnui rā mmēnnīgu: “Rā xānnbate i ēnā: ¿Harū ja rā cuarto gā nzibdehe mā xādi ya, ja gā sāhe p'u rā ngo ngue rā pascua?” guī 'yēnui. ¹⁵ Rā mmēnnīgu p'uya, dā 'yu't'āui n'na rā dācuarto ya māhoqui, bī ja māya rā tōcāngu. Ja dāmī hocui p'u'a te ja ngue gdā nzibdehū p'uya.

¹⁶ Nūya yō xādi mī yaui rā Jesús, bī map'u ja rā hnīnī bi xifi ngue dā ma. Mī zōmp'u ja rā hnīnī, nunā rā hyā xī mānā Jesús, gue'a bī nja'a. Bi dīnna ngu tengutho xi xifi, ja bī hojpu rā nzibde ngue rā pascua p'uya.

Bi xihyō xādi rā Jesús ngue padī ndana rá xādi ja ngue di dā.

¹⁷ Mī dāhrā nde p'uya, nup'u ja rā ngu xī ma māhojpi te dā zi, ja bi zōmp'u rā Jesús, nī n'youi'u 'de'mā yoho yō xādi. ¹⁸ Mēnte sīhmē p'u ja rā mēxa p'uya, bi 'yēmbyo xādi:

—Nuyá, dí xi'ahū ngue nūua ja rā mēxa dí sīhmēhū, 'bēcua n'na nc'ei jūgatho hāi, ya xā hyonī ha di japi ngue di dāgui.

¹⁹ Nunā rā hyā bī mānā Jesús, ēmmēi bi dū yō mmūi yō xādi. Bī mudi bi 'yānnī 'da mī'da p'uya te'o nā ī mma, bi 'yēmbī:

—¿Ua go guecā'a guī mmanya? —bi 'yēmbī.

²⁰ Bi 'yēntho 'mō mī dāhrā Jesús:

—Nunā dí com'be mā mohi ua dí sīhmē ya, guehnā di dāgā naya. Guehnā n'na nc'ei ngue guī 'dēma yohohū naya. ²¹ Majuanī ngue rā N'yohū bī 'yē mahēts'ī dā tho'a te rā n'u ja ngue dā thogui, tengutho nt'ot'ī p'u ja rā Macā Libro ngue dī nja. Pē hague ngu rā castigo dā thohnā rā n'yohū ja ngue dī dāgui. Nunā rā n'yohū nā, mān'na xānho ngue'mō hīn xtabá m'mūi.

Rá Jesús bi xihyō xādi ngue dī nzibde.

²² Mēnte sīhmē rā Jesús, bi hyajmān'na rā thūhmē. Mī ja māmādī Oja p'uya, bi xēnā thūhmē, bi unyō xādi dā zi. Bi 'yēmbī:

—Dāmī sīhū rā thūhmē ja ua ya. Nuná, guehnā mā do'yogā nā.

²³ Bi dēcra vaso po rá ngui rā uva p'uya. Mī ja māmādī Oja, bi unyō xādi dā zi 'da'its'u. ²⁴ Bi 'yēmbī:

—Nunā po rā vaso ja ua ya, guehnā mā jigā nā. Porque guehnā rā hmēya naya ngue nū'mō dá tū, dī nja rá ts'edi rā 'da'yo cohi ot'ahū Oja. Porque nū'a dī mfāmā jī, xāndōngu yō ja'ī dī nhohyō ts'oqui. ²⁵ Majuanī dí xi'ahū ya,

ngue ya hɪnnɪ mantho 'dap'ʰ ga sihʰ rá ngui ra uva, astʰ gue'mø bi zønnʰa pa ma'da'yo hønga sihʰ p'ʰ di mʰnda Oja.

²⁶ Mɪ juate ra nsɪhmɛ p'ʰya, bi dutʰa n'na ra thuhʰu ngue ɛspabɪ Oja. Bi ma p'ʰya, i map'ʰ bi ja ra nyunɪ ja ra mbonza ja yø olivos.

I pahra Jesús ngue da zop'ʰ m'mɛfa yø xadi.

²⁷ Ra Jesús bi 'yɛmbyø xadi:

—Gátho'ahʰ ya, gui sogahʰ p'ʰ'a di nxui. Porque di nja'a te mmamp'ʰ ja ra Maça Libro ngue ɛna: “Ga øt'á ngue da du ra mǎnde'yo. Yø de'yo p'ʰya di n'ʰɛnɪ”, i ɛna. ²⁸ Pɛ nu'mø dá bɛnnate, ganɪ mpagá Galilea, ja ganɪ tøp'ahʰ p'ʰ.

²⁹ Ra Bɛdu p'ʰya, bi 'yɛmbɪ:

—Madague'a ngue gá da zoc'a'i p'ʰ ya mi'da ma n'yohʰ, pɛ nugá hɪnga soc'a'i —bi 'yɛmbɪ.

³⁰ Mɪ dahra Jesús, bi 'yɛmbrʰ Bɛdu:

—Majuani dí xi'i ngue nu'a di nxui ya, tobe hɪndi ma'a rá yohmafi ra øni, ya xqui cønga nhyundi, gui mma ngue hɪngui paqui —bi 'yɛmbɪ.

³¹ Pɛ ra Bɛdu p'ʰya n'nat'a mma ngue bi 'yɛna:

—A nu'a, hɪn'na'a. Madague'a ngue 'dap'ʰ ga tui, pɛ nugá hɪnga cøn'a'i —bi 'yɛmbɪ.

Gátho'ʰ mi'da yø xadi p'ʰya, 'da'igu bi ma.

Ra Jesús bi mat'Oja p'ʰ ja ra xɛqui nɪ hu ngue Getsemaní.

³² Nunʰa ra Jesús bi mǎhʰ yø xadi, bi zømp'ʰ ja ra xɛqui nɪ hu ngue Getsemaní. Nup'ʰ bi zøni, bi 'yɛmbɪ:

—Damɪ mɪhmɪ ua ya, mɛnte ga thocá mɪts'ʰ nɪ nguehnʰ ngue ga ma mat'Oja —bi 'yɛmbɪ.

³³ Bi thohmɪts'ʰ nɪ nguep'ʰ ra Jesús, bi mɛ ra Bɛdu, ra Jacobo, ra Xuua. Bi madi bi dār'man'ʰ rá mmʰi ra Jesús, mǎthoguitho ngue bi du rá mmʰi. ³⁴ Bi 'yɛmbyø n'yoi p'ʰya:

—Janjuani ngue tu ma mmʰigá, nup'ʰ nna sä, ya ja ngue 'bexca tu. Damɪ cohmi ua ya, pɛ 'yogui ahmi —bi 'yɛmbɪ.

³⁵ Ra Jesús bi thohmɪts'ʰ nɪ nguep'ʰ. Bi m'mɛmfo häi p'ʰya ngue mmat'Oja. Bi 'yǎp'Oja ngue'mø da ne, da yanɪ ngue'a ra ndate ja ngue da thogui. ³⁶ Bi 'yɛmp'ʰya:

—Ague ma Papá'i, nu'i, gátho da zǎ'i. Damɪ yangui ngue'a ra ndate ja ngue ga thocá. Pɛ hɪnga nu'a go ga sänná gue'a di nja'a, sinoque nu te gui sännɪ, gue'a di nja'a.

³⁷ Mɪ juadi bi mat'Oja p'ʰya, bi 'yɛp'ʰ 'bʰ'ʰ hyu yø xadi. Pɛ bi dɪni ngue ya mi'ahʰ. Bi 'yɛmbrʰ Bɛdu p'ʰya:

—Ague Simu, ¿hanja ngue gui'ahʰ? ¿Ua xinga n'na ora di sä gui 'yǎ nɪ t'ahʰ?

³⁸ Damɪ mat'Oja, 'yogui ahmʰ. Nu'mø hɪngá mat'Ojahʰ, nthambɛnɪtho hɪnda gue'a gui 'yøthʰ. I nne ni mmʰi ngue gui 'yøthʰ na ra hya dí mmangá, pɛ ɛmmɛɪ cuen'ni do'yohʰ.

³⁹ Ma'hømbi zop'ʰ yø xadi, bi mengbʰ xpí 'yɛhɛ ngue bá mat'Oja. Tengutho xi man'a m'met'o, ngu'a ra hya xi Oja. ⁴⁰ Mambá pengbʰya, ma'hømbi dɪnyø xadi ngue mi'ahʰ, porque ɛmmɛɪ nethʰ. Mɪ dambɛnɪ yø xadi ya nzofø, hɪngui padɪ te di dadɪ. ⁴¹ Bi ma'a rá hyu ndi p'ʰya ngue bá mat'Oja. Mambá pengui, bi 'yɛmbyø xadi:

—Gue ma'høngui ahmi n'yø. Ga nuhmɪ, ya bi zønnʰa ora di ndäpyø ts'oc'ɛi ra N'yohʰ bi 'yɛ ma'hɛts'ɪ. ⁴² Damɪ nangüi. Ya bá ɛcua na di dāgui, ma ga ma c'athʰ ya.

Ya bi mbenra Jesús.

⁴³ Mente nzohyø xädi ra Jesús, bi zøhna Judas rá n'youi'u 'de'ma yoho yø xädi, bá n'youi xangu yø ja'i, bá gu yø juai, bá gu yø za. Guehya yø ja'i xi menhyø hmu yø mmäcja, co 'nehyø xännbate ngue ra ley, co 'ne'u yø n'yohu 'bet'o p'u ja ra nja. ⁴⁴ Nuna ra Judas, ya xi xihyø ja'i temä senya da 'yø't'e, xi 'yembj: "Nu'a ra n'yohu ga zenguaga ya, 'ne ga sarpa rá hmi, gue'a gui homhmu'a p'uya. Gui benthu, pe gue mamü thøhmü", xi 'yembj. ⁴⁵ Janangue mï zømp'u 'bähra Jesús, bi guat'i ngue bi zengua. Bi 'yembj:

—Ague grá xännbate —bi 'yembj.

Bi zarpa rá hmi p'uya. ⁴⁶ Bexpi bentyø ja'i ra Jesús.

⁴⁷ Bi guxrá juai n'na nc'ei rá xädi ra Jesús. Bi zennbabi rá 'yehε ra 'bet'o mmäcja, bi hyejpabi rá gu. ⁴⁸ Ra Jesús bi 'yembyø ja'i bi bent'i:

—¿Ua gui emhmu ngue drá begä, ngue gui cahu yø juai, 'ne gui cahu yø za ngue gui benngahu? ⁴⁹ Conque n'na pa ngu n'na pa nmi xännbä ra hya yø ja'i p'u ja ra nja. Uangui xtä nzä ja xqui benngahu p'u. Pe nu te gui ørchu ya, ya bi nja'a te ra hya mmamp'u ja ra Maca Libro —bi 'yembj.

⁵⁰ Gä bi zop'u yø xädi ra Jesús ngue bi 'dagui. ⁵¹ Nu'mø ya ni zi yø ja'i ra Jesús, bi ntet'a n'na ra ts'ant'u. Hønda n'na ra sábana di mpät'i. Xquet'a 'nehna ra ts'ant'u bi ne xti bentyø ja'i ngue xtä nzits'i. ⁵² Pe nuna ra ts'ant'u bi guas'yø ja'i ngue bi 'dagui. Bi zop'u ra sábana mï tuhü, bi ma mangøtho.

Nuya yø n'yohu 'bet'o ngue yø judío bi hyaspabi ra güenda ra Jesús.

⁵³ Nuna ra Jesús, bi ts'ixpu 'bähra 'bet'o mmäcja. Nup'u ja rá ngu ra mmäcja, ja bi mpeti p'u gätho yø hmu yø mmäcja, co 'ne'u yø n'yohu 'bet'o p'u ja ra nja, conyø xännbate ngue ra ley, gä 'dap'u bi mpeti. ⁵⁴ Pe ra Bedu ni 'befa ya'a'ho p'u ni ma yø ja'i ni zi ra Jesús. Mï zømp'u ja rá ngu ra 'bet'o mmäcja, bi yat'ambo ra dathi. 'Dap'u bi mihmi yø policia ma'di nharpu ja ra sibi.

⁵⁵ Nu'u yø hmu yø mmäcja co 'ne'u yø n'yohu 'bet'o ngue yø judío, 'dap'u bi mpeti ngue bi nhεca hya, honi ha di japi ngue da 'yembj ni 'yup'u da du ra Jesús. Pe hingui tini ha di japa hya. ⁵⁶ Xangu yø ja'i bi manyø fehni ngue di yapa Jesús. Pe hñdi ntinyø hya ngue da 'da'igu da mamp'u di yapate. ⁵⁷ M'mefa p'uya, bi guar'mi'da yø ndøbethani ngue di yapi. Bi 'yena:

⁵⁸ —Nuna ra n'yohu 'bucua, ya xtä øcähe temä hya xa mman'a m'met'o na, ngue mï εna: "Ga xot'a na ra nja ngue ra ja'itho bi hoqui. Rá hyu pa p'uya, di jap'u man'na ra nja ngue hñjonnü ja'i di hoqui", bi εna.

⁵⁹ Nguna ra hya bi hma, mi'da yø ja'i p'uya, n'nan'yo ra hya i mma. Ya hñdi ntinyø hya. ⁶⁰ Bi m'mähra 'bet'o mmäcja p'uya ngue bi 'yembrä Jesús:

—¿Te gui mmanä ra hya gui nyap'a'i ya n'yø? ¿Ua hñ temä hya gdi thadi? —bi 'yembj.

⁶¹ Pe ra Jesús hñte ga ndatho. Ra 'bet'o mmäcja p'uya mahømbi 'yembj:

—¿Ua gue'e grá Cristo, rá Ts'ant'u'i Oja nuna maguesε?

⁶² Mï dahra Jesús, bi 'yena:

—Ahá, go guecä. 'Ne gui nnuhu ra N'yohu bí 'yε mahεts'i danj mmip'u bí ja rá n'yei Oja nuna jase rá ts'edi. 'Ne da 'yehra pa ngue hønda εhe, di 'yε mahεts'i da n'youi ra gui.

⁶³ Mï 'yøhra mmäcja na ra hya bi manä Jesús, n'na xet'itho rá pahni ngue bi ncuε. Bi 'yembyø ja'i p'uya:

—Nuya mfa'di ya ngue hñ te man'na ma testigo di homhmu ya. ⁶⁴ Ya gä 'yøsehü ya ngue thenmahya Oja. Xiya, ¿te gui mmamhmu na ra hya bi manya? —bi 'yembyø ja'i.

Gätho yø ja'í p'uya 'da'igü bî ma, bi 'yɛnã:

—Nunã, nî 'yup'u ngue dã tho nã.

⁶⁵ Bî mahyø ja'í p'uya ngue soxra Jesús. Bi gorpa yø dã conã ulu, 'nɛ bî mɛ'mî, bi 'yɛmbî:

—Damî padî te'o bî mɛp'a'í ya —bi 'yɛmbî.

Yø soldado p'uya, xquet'a bî mɛ'mî.

Bî manã Bedu ngue hingüi padî te'o ra Jesús.

⁶⁶ Ya 'bup'u ja ra dathi ra Bedu. Nu'a n'na ra xisu ngue ra ganî p'u ja rá ngu ra 'bet'u bî mmãcã, bi thop'u 'bãhra Bedu. ⁶⁷ Mî nu ngue dî nharpã ja ra sibi, bi za di hɛtî p'uya. Bi 'yɛmbî:

—'Nɛ'í nî n'youi ra Jesús nunã ra mmɛngu Nazaret.

⁶⁸ Ra Bedu p'uya, bi 'yɛnã:

—Nu'a ra Jesús guí mmanya, hîndî pacã te'o nã. Janangue hîndî pacã tema hyã guí nne guí xicya.

Ra Bedu p'uya, bî map'u bí ja rá goxthi ra dathi. Høntho bi zøn'a goxthi p'uya, bî mmãhra øni. ⁶⁹ Mahømbî nu ra Bedu'a ra xisu p'uya. Nunã ra xisu bi 'yɛmbyø ja'í 'bup'u:

—Nunã ra n'yohu 'bucua, guehnã n'na nc'ɛj yø xãdi ra Jesús.

⁷⁰ Ra Bedu p'uya, mahømbî ma ngue hingüi padî te'o ra Jesús. Mî tho hman'na ts'wquits'u p'uya, yø ja'í 'bup'u hømbî 'yɛmbrã Bedu:

—Majuani ngue nî n'youi ra Jesús, porque dî nɛqui ngue grã mmɛngu Galilea, n'ødetho'a te gni ya.

⁷¹ Mî dahra Bedu p'uya, mahømbî 'yɛnã:

—Dã jacã ra castigo Oja 'mø ngue hîmma juani te dí xi'ãhu. Pɛ nunã ra n'yohu guí xicjã, hîndî pacã te'o nã.

⁷² Mî juadi bî manã ra hyã nã p'uya, mahømbî mmãhra øni. Ra Bedu p'uya bi zo rá mmãi nã ra hyã xi xihra Jesús ngue xi 'yɛmbî: “Tobe hîndî ma'a rá yohmãfi rá øni, ya xqui cønga nhyundi, guí mma ngue hingüi paqui”, xi 'yɛmbî. Mî zo rá mmãi ra Bedu nã ra hyã nã p'uya, astã ra zondummaí.

15

Bî ts'ixpã 'bãhra Pilato ra Jesús.

¹ Mî nɛcahãi p'uya, bî mpeti gätho yø hmu yø mmãcã, conyø n'yohu 'bet'o p'u ja ra nîja, conyø xãnnbate ngue ra ley, conyø n'yohu 'bet'o ngue yø judío. Bî nhɛcahya ngue sãnni ha di japi di yapra Jesús. Bi durpãya, bi zixpã 'bãhra Pilato. ² Ra Pilato bi 'yɛmbrã Jesús:

—¿Ua gue'e rá dast'abi'i yø judío?

Mî dahra Jesús, bi 'yɛnã:

—Ahã, go guecã tengütho ra hyã guí mmanya.

³ Yø mmãcã p'uya, xangu mî'da yø hyã guí yapi. ⁴ Ra Pilato mahømbî 'yɛmbrã Jesús:

—Ya guí øse te gãma hyã guí nyap'a'í ya. ¿Ua hîn tema hyã gdi thãdî?

⁵ Ra Pilato di 'yøtho ngue hîn tema hyã gã ndãtho ra Jesús.

Bî manda ra Pilato ngue dã ma maçuati ra pont'í ra Jesús.

⁶ Nunã ra Pilato, ja n'na rá costumbre ngue di thø'a n'na ra ofãdi 'mø ja ra ngo ngue ra pascua. Pɛ yø ja'í'u huanhni ndana ra ofãdi dã ma mathøgue.

⁷ Nu'a ra pa'a p'uya, mî ofãdi n'na ra n'yohu nî hu ngue ra Barrabás. 'Dap'u

ofädiui mī'da yø ja'ī ngue yø hyote, xi n'øt'a tũnhni. ⁸ Mī peti yø ja'ī ngue dā xihra Pilato ngue di thø'a n'na ra ofädi. ⁹ Ra Pilato bi 'yεmbyø ja'ī:

—¿Ua guí nnehu ngue ga thøcä'a rá dast'abi yø judío? —bi 'yεmbi.

¹⁰ I pahra Pilato ngue ra nts'eya øtya yø mmäcja xi däpra Jesús. Janangue nguna bi xihyø ja'ī, porque bi ne xti thøgue. ¹¹ Pe yø hmu yø mmäcja εmmεi di hatra ts'edi yø ja'ī ngue dā 'yäpra Pilato ngue di thøhra Barrabás. ¹² Mahømbi 'yεmbyø ja'ī ra Pilato:

—Xina ra n'yohu guí εmhma ngue rá dast'abi yø judío p'uya, ¿te guí nnehu ga japá na? —bi 'yεmbi.

¹³ Yø ja'ī p'uya, xøgue n'na hmafitho bi 'yεna:

—Da guatra pont'ī na guí mmana.

¹⁴ Ra Pilato p'uya, bi 'yεmbyø ja'ī:

—Pe ¿tema nts'o xa 'yø'na p'uya?

Yø ja'ī p'uya, man'natho ngue mafi, bi 'yεna:

—Da guatra pont'ī na.

¹⁵ Ra Pilato p'uya, bi ne di hojpa yø mmui yø ja'ī mbøcuc. Janangue bi thøhra Barrabás. A nuna ra Jesús, bi xihyø soldado ngue dā fei, 'nε dā zits'i ngue di cuatra pont'ī.

Yø soldado thenmahya ra Jesús.

¹⁶ Bi zixyø soldado ra Jesús, i map'ua ja ra dathi cuarte. Ja bi ma mapeti p'ua gätho yø soldado. ¹⁷ Yø soldado p'uya bi hetä n'na ra ulu ngue ra jupoi ra Jesús. Ya xi me n'na ra corona ngue yø 'uini, bi gäspa rá ya ra Jesús. ¹⁸ I thenmahya p'uya, bi 'yεmbi:

—I tate na rá dast'abi yø judío ya —bi 'yεmbi.

¹⁹ Bi jännä rá ya co n'na ra t'o. 'Nε bi zots'i. Bi ndantyøhmu p'ua b'ähra Jesús tengutho 'mø ngue majuaní hnu mansu n'na ra dast'abi. ²⁰ Mī juadi bi denmahya, bi gajpabi rá tuhü xi hete. Bi hetrá he ya mī he p'uya. Bi zixp'uya ngue di cuatra pont'ī.

Ya cuatra pont'ī ra Jesús.

²¹ Nup'ua ja ra 'yu, bi nthēui p'ua n'na ra n'yohu xpi 'yεhra 'befi. Rá mmεngu Cirene na ra n'yohu, ni hu ngue ra Simu. Guehna rá papá ra Alejandro 'nεhra Rufo. Nu'ua yø soldado maní zi ra Jesús, bi japra Simu ngue bi duxra pont'ī nuna dā ma maçuati ra Jesús. ²² Nuna ra Jesús, i zixyø ja'ī p'ua ja ra xequi ni hu ngue Gógota. Nuna ra hya na, i nne dā ma ngue ra Njuyaxhmu. ²³ Nup'ua bi zønna Jesús, bi t'unna vino n'yoiu para ngue di pumbεñibi. Pe ra Jesús himbi ne bi zi. ²⁴ Bi cuatra pont'ī p'uya, mī juadi bi nø'mi. Bi ma ra tahä yø soldado p'uya ngue to xtä ra tahä, gue'a dā gacä n'na xequi rá he ra Jesús.

²⁵ Guto xud'ä ra ora bi ma maçuati ra pont'ī ra Jesús. ²⁶ Nup'ua ja rá ya ra pont'ī bi cuati, bi ma maçuati n'na ra letrero xi 'yot'ī ngue mmamp'ua te bi ma ma'upi. Nuna ra letrero, i εna: "Nuna ra n'yohu 'bucua, guehna rá dast'abi yø judío na", εnna letrero. ²⁷ 'Nε yoho yø bε bi ma maçuati ra pont'ī, n'na i gohrá n'yεi, n'na i gohrá gaha. ²⁸ Ya bi nja tengutho rá hya mmamp'ua ja ra Macä Libro ngue εna: "Tengutho majapi yø ts'oc'ei, ngu'a dā thogui".

²⁹ Astä huatyø ya yø ja'ī thop'ua ja ra pont'ī cuatra Jesús ngue thenni. I εmbi:

—A nuya n'yø, dami xorpabi rá nija Oja ya. 'Nε guí εna ngue nhyu patho gdi hojman'na ra nija. ³⁰ Dami nyansε ya, bá cap'ua ja ra pont'ī guí cuatya —εmbyø ja'ī.

³¹ Nu'ua yø hmu yø mmäcja p'uya, conyø xännbate ngue rá ley, gä thenmahya ra Jesús. Di n'yεmbi:

—Mì mmannu ra n'yohu nguè dā yanyo ja'i. Pɛ nuyá, hinda zā ha di japi di nyanse ya. ³² A nu'mo majuanì nguè ra Cristo rá dast'abi yø judío ya, dā zā dā cahnu ja ra pont'i ya, n'namhma ga ɛc'ɛihu te dā ma.

Xquet'a 'nɛ'u yonc'ɛi 'dap'u cuathu ra pont'i thenmahya.

Ya bi du ra Jesús.

³³ Mì huuxyadi p'uya, bi m'mexui gā ra ximhāi asta hyu nde. ³⁴ Nu'mo nì ma dā zū'i hyu nde p'uya, ra ndòts'edi bi 'yɛnna Jesús:

—Eloi, Eloi, ¿lama sabactani? —bi 'yɛnā.

I nne dā manna ra hya na: “Ma Oja'i, ma Oja'i, ¿hanja nguè gá hyɛgagui p'uh?” ³⁵ Ja mì 'bāp'atho 'da yø ja'i, bi 'yøde te bi manna Jesús. Yø ja'i p'uya di n'yɛmbi:

—Nuna ra n'yohu na, i nzohra Elías.

³⁶ Nuna n'na nc'ɛi mì 'bāp'uh, bi ma n'na 'dihitho bá hā n'na xɛqui ra esponja xa ntudi, bi pop'uh ja ra vino xan'ixi. Bi nøtra t'o p'uya nguè bi cuarpa rá ne ra Jesús nguè dā zuts'i. I ɛmbyø n'youi p'uya:

—Ma gā nnuhu ya nguè'mø dā ɛp'uh ra Elías i nzofo nguè dā hyajhnu ja ra pont'i.

³⁷ Pɛ ra ndòts'edi i 'yɛn'a n'na rá hmafi ra Jesús. Bi du p'uya. ³⁸ Nu'a ra ora'a p'uya, nu'a ra ulu mì zup'uh ja ra goxthi nija, bi xet'i, i gai. ³⁹ Nu'a ra capita mì 'bāp'uh nì hyandra Jesús, bi nu te 'bɛ'a gā bi 'yøtra Jesús ha i du. Bi 'yɛn'a p'uya:

—Majuanì nguè nuna ra n'yohu na, rá ts'unt'uh Oja na.

⁴⁰ Xangu yø xisu bí 'bāp'uh yap'atho, hantho te gā bi nja. Nu'uh yø xisu'uh p'uya, n'youi p'uh ra Salomé, conna Maya nuna ra mmɛngu Magdala, co 'nɛhna man'na ra Maya rá mamá ra t'uh Jacobo 'nɛhra José. ⁴¹ Nuya yø xisu ya, nu'mø mambi 'yop'uh ja ra hāi Galilea ra Jesús, mì n'youi p'uh nì ma, guehya mì fāts'i nguè di unni te honi. 'Nɛ xangu mì'da yø xisu 'bāp'uh nguè bi den'mø mì ma Jerusalén.

Ya bi ma nt'āgui ra Jesús.

⁴²⁻⁴³ Mì 'bāp'uh n'na ra mmɛngu Arimatea nì hu nguè ra José, i 'bet'o nguè yø judío, 'nɛ di respeta yø ja'i. Xquet'a mì tømì nguè n'nahmantho di manda ua Oja. Pɛ commā nguè ya bi nde, ya dā yøtra pa nguè ra ts'āya, go guehna ra José bi hya ra ts'edi bi ma bá nyauì ra Pilato, bi 'yāpra nt'ɛdi nguè dā hyajpa rá do'yo ra Jesús. ⁴⁴ Mì 'yøhra Pilato nguè ya xi du ra Jesús, di 'yøtho hanja. Bi zohnā capita p'uya, bi 'yānni nguè'mø majuanì ya xi du, oge hin'na. ⁴⁵ Ra capita bi mā nguè ya xi du. Ra Pilato p'uya, bi unna nt'ɛdi ra José nguè dā hyaxra Jesús. ⁴⁶ Nuna ra José bi dān'a n'na ra sávana nguè ra hoga ulu, nguè nu'mø bi hyajpu ja ra pont'i ra Jesús, dā 'uennbabi rá do'yo. Mì jap'uh n'na ra panteón nguè xi ma nt'amì p'uh ja n'na ra 'bido, ja bi hyaxpu nguè bá āgui. Bi gotra goxthi conn'na ra ndodo. ⁴⁷ Nuna ra Maya nguè ra mmɛngu Magdala 'nɛhna man'na ra Maya rá mamá ra José, guehya bi mähā ya nguè bi nu ha bi t'āgui.

16

Ya bi bɛnnate ra Jesús.

¹ Mì thohra pa nguè ra ts'āya, nuna ra Maya nguè ra mmɛngu Magdala, conna Maya rá mamá ra Jacobo, conna Salomé bi dānyø 'yɛthi ya p'uya, nguè dā map'uh bí o ra Jesús, dā cots'i. ² Mì hyaxa ra pa ndomingo rá madi ra pa

ngue ra semana, ya pøxyadi, bi map'ua bí ja ra panteón. ³ Nup'ua ja ra 'yu p'uya, di n'yembj:

—Xiya, ¿te'o gue da hyacra do juaxpa ja ra goxthi ya?

⁴ Mi zomp'ua ja ra panteón, bi nu ngue ya n'nanní 'benna do mi juaxra goxthi, ya xi thaqui. ⁵ Mi yat'ambo, hup'ua n'na ra anxe he rá t'axca he, ni mihra hyo ra goxthi ngue n'yei. Bi zu 'mø mi nu. ⁶ Pe ra anxe bi 'yembj:

—'Yo guí suui. Dí paçá ngue guí hommi ra Jesús nuna ra mmengu Nazaret bi cuatrá pont'i yø ja'i. Ya hinjo'o ua, ya xa bennate. Damí nuui nua ha bi 'begui. ⁷ A nuyá, ni me ya, ni xihmi ra Bedu co 'ne'ua mi'da yø xádi ngue daní døp'ahua p'ua Galilea ra Jesús. Ja gni nuh'ua p'ua tengutho bi xi'ahua m'met'o.

⁸ Mi bømma xøts'e ya yø xisu p'uya, n'na 'dihitho bi ma, made di johya, made i su. Pe hinjonni ja'i xta xifi te xi nu, asta huaqui ngue ra ts'adi.

Ra Jesús bi nyauí na ra Maya ngue ra mmengu Magdala.

⁹ Xuðitho'a ndomingo bi bennate ra Jesús. Rá muditho bi nthëui na ra Maya ngue ra mmengu Magdala. Guehna xi 'yøthe m'met'o ngue mi n'youi yoto yø ts'onthi. ¹⁰ Nu'a te xi nja, go guehna bi ma bá xi hmi'da yø xádi ra Jesús, porque zoní ngue tu yø mmui. ¹¹ Mi 'yøhya p'uya ngue ya xi bennate ra Jesús, 'ne i mmanna ra Maya ngue ya xi nu ra Jesús, pe hingui ec'eitho te sifi.

Ra Jesús mahømbi nthëui yoho yø xádi.

¹² M'mefa p'uya, ra Jesús mahømbi nthëui p'ua ja ra 'yu mi yoho yø xádi, maní map'ua ja ra hnini. Pe nu'a ra ora'a p'uya, bi 'yøtra Jesús ngue n'nan'yo p'ua i nequi. ¹³ Nuya yonc'ei ya, bi ma bá xihyø mmixádiui. Pe mahøn'a hingui ec'eitho yø amigo te xifi.

Ya bi nyauí gä 'de'ma'da yø xádi ra Jesús.

¹⁴ Rá nzequi p'uya, nuya 'de'ma'da yø xádi ra Jesús 'darbu 'bui, sihmë p'ua ja n'na ra mæxa. Já mi dannbeni, ya 'bäp'ua ra Jesús. Bi zu p'uya, ngue hingui ec'ei 'mø mi sifi ngue ya xi bennate. ¹⁵ Bi xihyø xádi te ja ngue da 'yøt'e, bi 'yembj:

—A nuyá, ni mähä rá nguñi nximhäi ya, gui xihma ra hoga 'da'yo hya gätho yø ja'i. ¹⁶ Nu ra ja'i da 'yec'ei ra hya 'ne di nxixya, guehna di nyanná te na. Pe nu ra ja'i hinda 'yec'ei ra hya, da ma ra castigo. ¹⁷ Nu'ua yø ja'i da 'yec'ei ra hya, da zä da 'yøtyø milagro, porque hontho da 'yäqui ngue ga fäts'i, ya da zä da 'yøthe yø ja'i n'youi yø ts'onthi. 'Ne da zä da nya yø hya hinxa xádi. ¹⁸ Da zä di bentyø c'eya, pe hinte da japi. Madä zi ra 'yethi ngue ra ndate, pe hinte da japi. Da japyø 'ye p'ua ja yø ya yø därkehi, 'ne da zä ha hembj.

Ya bi ma mahets'i ra Jesús.

¹⁹ Nuna ra Jesús, mi juadi bi xihyø xádi ya yø hya di 'bepi da 'yøt'e, bi ma mahets'i p'uya, i mmip'ua ja rá n'yei Oja. ²⁰ Nu'ua yø xádi p'uya, bi ma ndap'ua bi zä, bi xihra hoga 'da'yo hya yø ja'i. A nu'a ra Hmu p'uya, i fäts'i ngue øtyø milagro tengutho bi xifi. Nu'mø bi nu yø ja'i yø milagro øtyø xádi ra Jesús, i haxa nuani yø ja'i ngue majuaní na ra hya sifi. Da ngut'atho.

Ra Lucas Nuna ra Lucas, ja ua yø hya bi 'yo't'i ngue te bi 'yøtra Jesucristo.

Ra Lucas bi ma hanja ngue bi 'yøtra libro ja ua.

¹ Xangu yø ja'i bi ne bi 'yøtra hya, 'nē bi cuatra sɛcua ya yø hya xā nja ua dī 'bāhm. ² Guehya bi cuatra sɛcua'a te gāma hya bi nxānnbate yø mamhya nuya bi nū te gā bi 'yøtra Jesús, asta gue'mø mambá fadi bá xānnba ra hya yø ja'i. ³ Nugā xquet'a dadi ja ndummai dī honi ha bi njap'u bá fadi, asta guehra tiempo ja p'uya. Ague ma ndø'amigo Teófilo, nugā dī nnu manho ngue gā ũtra hya gā cuarpu ja ra sɛcua, gā pen'nā'i. ⁴ Porque dī nne guí padī xanho ngue majuanī nā ra hya bi sän'nā'i.

N'na rá anxē Oja bi ma ngue di m'mahna ra Xuua nuna bi 'yøtra nxixya.

⁵ Nu'a ra tiempo mi ndast'abi p'u ja ra häi Judea ra Herodes, mi 'b'u'a n'na ra mmäcja ngue yø judío ni hu ngue ra Zacarias. Nuna ra Zacarias, yø mmjmmefih'u yø mmäcja tenna ndu ra mmäcja Abías. Nu'a rá xisu ra Zacarias, ni hu ngue ra Elisabet, guehna n'na rá mbom'meto ra mmäcja Aarón. ⁶ Nuya yonc'ei ya, nu'a ra nho nne Oja ngue da 'yø't'e, gue'a bi 'yø't'a. Gä bi 'yø't'u yø hya mmamp'u ja rá ley Oja. Hinjongui pōni da 'yēmbi ngue hinga gue'a ø't'e. ⁷ Pē hĩmbi m'mahyø basi, porque marā 'yabasi nā ra Elisabet. 'Nē ja gā yø dac'ei.

⁸ Nuna ra mmäcja Zacarias, bi tocabi ngue bi zōnna ora di m'met'o p'u ja ra danija ngue da danne Oja. ⁹ Nu'u yø mmäcja, ja yø costumbre ngue jɛcra suerte ndana gue'a ra mmäcja da yarbū ja ra nija dá uhra bopo. Nu'a ra ora'a, bi tocabi ra suerte ra Zacarias ngue da uhra bopo. ¹⁰ Gātho 'b'u'athi yø ja'i ngue mmat'Oja, mente brá ombo ra Zacarias ngue brá uhra bopo. ¹¹ Ra Zacarias bi nū ngue bi zø'a n'na rá anxē Oja, bi m'māp'u ja rá hyo ra altar ngue n'yēi, ha zø ra bopo. ¹² Emmēi bi nsu 'mø mi nū ra anxē ra Zacarias. Hingui padī te da 'yø't'e. ¹³ Pē ra anxē bi 'yēmbi:

—Ague Zacarias, 'yo guí sū. Porque da 'yø't'a Oja ngue di nja'a te guí äpi. A nuyá, di m'mu'a n'na rá ts'ant'u ni xisu Elisabet. Gdi hutī ngue di Xuua. ¹⁴ Guí johya 'mø bi m'mui, di nja'i mpähä. Xquet'a xangu yø ja'i di johya 'mø bi m'mui. ¹⁵ Porque da nū manho Oja ni ts'ant'u. Nuna ni ts'ant'u hinjam'mø dá zi ra vino, 'nē hĩnte man'na ma cosa da zi ngue dī n'iti. Mente yø pa di m'mui, di n'youi ra Espíritu Santo. ¹⁶ Da 'yø't'e ngue xangu yø judío di 'bärpa yø mmui da 'yēc'ei Oja nuna 'bui ngue ra Hmu. ¹⁷ Nuna ra Xuua di m'met'o p'u di ma ra Hmu. Tengutho ra pōngahya Elías ngue bi ma mahati ra ts'edi, xquet'a di njarbutho ni ts'ant'u ya, da ma mahati ra ts'edi. Da japyø ja'i di 'bät'yø mmui, da 'yø't'e tengutho mi øtyø mboxita. Nu'u yø mmejhahya, da badī ngue da dēnnabi yø hya yø hoja'i bá dinna hya. Da japyø ja'i ngue di nsäp'u ja yø mmui ngue da 'yēc'ei Oja.

¹⁸ Nuna ra Zacarias bi 'yørpā ra nt'änni ra anxē, bi 'yēmbi:

—¿Hanja nā ra hya guí xiqui? Porque nugā ya dá ndø, da guehma xisu p'uya, ya ra dac'ei —bi 'yēmbi.

¹⁹ Bi 'yēnna anxē p'uya:

—Guecä drá Gabriel. Dí 'bucä p'ü ja rá hmi rá dä Oja. Go xpá mmengä Oja ya ngue gá xi'i ná rá hoga 'da'yo hyä dí xi'i. ²⁰ Pë nuya ngue hinguí ε'εí ná rá hyä dí xi'i ya, guí ngone ya, hinda zä guí nya, asta gue'mø di m'mahni ts'ant'ü dí xi'i. Nuna rá hyä dí xi'i, bá εp'ü rá pa di nja na.

²¹ Nu'ü yø ja'í 'bu'athi p'üya, i tømí ngue dá pønna Zacarías. Di 'yødyø ja'í ngue ya'atho rá ora bá ombo nnija rá Zacarías. ²² Ya hinguí sä di nya 'mø mambá pøni. Janangue bi bahyø ja'í ngue ja te bá t'uta mbonnija. Ya yø 'yεtho ga 'yøtrá senya p'üya, porque ya hinguí sä di nya.

²³ Nu'mø mi dátra pa ngue øtrá ndanne p'ü ja rá nija rá Zacarías, bi ma rá ngu p'üya. ²⁴ M'mefa p'üya, mi hyä rá basi rá xisu Elisabet. Bi m'mærpu ja rá ngu, hin hapü i ma mēnte ncət'a zana. Ya εn'a nbemp'üya: ²⁵ “Nguna bi jacä Oja ya, i nnepe ngue ya hinni mantho dá denngagui yø ja'í”, i εna.

Bi manná anxε Oja ngue di m'mahra Jesús.

²⁶ Mi dát'a n'nato zana ngue há rá basi rá Elisabet, nuna Oja hømbi menhna anxε Gabriel, bi map'ü ja n'na rá hñini ni hü ngue Nazaret, ja rá häi Galilea.

²⁷ Bi ma dá nyauí n'na rá hmute xisu ni hü ngue rá Maya. Nuna, ya ja ngue di nthatuí n'na rá n'yohü ni hü ngue rá José. Nuna rá José, rá mbom'meto rá dast'abi David. ²⁸ Nu'a rá anxε bi zøp'ü mi 'bahra hmute, bi 'yεmbi:

—Nná han'na'í rá nzengua ngue gá nthēui rá mate Oja. I nnu manho'i Oja, 'nε man'na di jap'a'í ngue gátho mi'da yø xisu —bi 'yεmbi.

²⁹ Nu'mø mi nju rá Maya ngue 'bäp'ü rá anxε, di 'yøtho hanja ná rá hyä xifi. I εna: “¿Tegue manzengua'a xicä ná?” ³⁰ Rá anxε p'üya bi 'yεmbi:

—Ague Maya, 'yo guí sü. Nu'í, gá nthēui rá mate Oja. ³¹ A nuya gui hyä ni basi ya, 'nε drá ts'ant'ü'a gui øni. Nu'mø bi m'mai, gdí hutí ngue rá Jesús.

³² Hijnjondá zadi tengü ná. 'Nε di hü ngue rá Ts'ant'ü Oja maguesε. Nuna Oja má Hmuhü, dá japi ngue di ndast'abi ná ni ts'ant'ü tengutho mi pēhrá mboxita David. ³³ Janangue di manda para zantho yø judío, 'nε di ndast'abi hinha rá nze gui.

³⁴ Rá Maya p'üya bi 'yørpá rá nt'änni rá anxε, bi 'yεmbi:

—¿Ha di zä di nja'a guí xiqui, conque tobe hin dadi nthati?

³⁵ Bi 'yεnna anxε p'üya:

—Rá Espíritu Santo dá zøp'ü gdi 'bui. Nuna Oja maguesε ja rá ts'edi, dá zä dá 'yøt'e ngue gui hyä ni basi. Janangue nuna rá ts'ant'ü di m'mai, gá rá nho dá n'yo, 'nε di nhuti ngue rá Ts'ant'ü Oja. ³⁶ A nuyá, xquet'a 'nε'a ni mēni Elisabet di m'ma'a n'na rá ts'ant'ü ya, 'nε guí padi ngue ya rá dac'ei'a rá xisu. 'Nε t'εmbi ngue rá 'yabasi ná rá xisu ná. A nuyá, ya n'nato zana há rá basi naya. ³⁷ Nuna Oja, hinte hēmbi.

³⁸ Bi 'yεnna Maya p'üya:

—Ya dí øcä ná rá hyä mman'Oja 'mø. Dá jacä Oja ná rá hyä guí xiqui.

Mi manna Maya ná rá hyä ná p'üya, bi ma rá anxε.

Bi ma rá Maya di zengua rá Elisabet.

³⁹ A nuyá, nuna rá Maya bi ma n'nahmantho p'ü ja n'na rá hñini rá njap'ü ja yø xanthø ja'a rá há Judea. ⁴⁰ Mi zømp'ü ja rá ngu rá Zacarías, bi yat'ambo rá Maya, bi zengua rá Elisabet. ⁴¹ Nu'mø mi 'yøhra Elisabet ngue di zenguate rá Maya, rá Elisabet bi 'yanná basi ø rá mmai. Rá Espíritu Santo bi bēnnbabi rá hyä dá xihra Maya. ⁴² Bi ts'edi bi 'yεmbüya:

—Man'natho bi jap'a'í Oja ngue gátho mi'da yø xisu. 'Nε xquet'a bi unná njapi ni basi. ⁴³ ¿Hague ngu rá njama mmađi ja ngue ga øt'a, ngue bá εhε bi

zenguagui rá mamá mā Hmū? ⁴⁴ Hontho bi zo mā gu ngue gadi zenguagui, nuna mā basi o mā mmái bi 'yani ngue di johya. ⁴⁵ Ra mmēnthi gá nthēui ngue gá 'yēc'ei ra hya bi si'i, porque nu'a te mman'Oja, di nja'a —bi 'yēna Elisabet.

⁴⁶ Ra Maya bi 'yēna:

—Nugā di εspabi Oja. ⁴⁷ Di johya mā mmái conná guehna Oja mā yantegā. ⁴⁸ Porque bi 'yōrcagui mā sū Oja, 'nē hinga njuanigui, nugā drá mēfitho. Nu ra pa di ma p'uya, gātho yō ja'i da 'yēngui ngue ra mmēnthi dá nthē'be. ⁴⁹ Porque jase rá ts'edi Oja, ¿hague ngu gānho'a te bi 'yōrcagui? Nuna Oja, maguesē na. ⁵⁰ Hangu ra pa di huēcyō ja'i suprá xudi Oja. ⁵¹ I ja ts'edi te bi 'yōt'e. Bi hyeipa yō hya yō ja'i di 'yēts'i. ⁵² Bi 'yēnspe ja yō nhūdi yō dast'abi. Bi japi bi hya ra ts'edi yō ja'i hinga njuani. ⁵³ Bi 'yōt'e ngue mbonguiho te da zi yō ja'i mī tūmanthūhū. Bi 'yetyō mmēmmeti, hīndi japi te da hyats'i. ⁵⁴ Bi nja rá yemmái conná ngue'u yō judío mī thanne, hīmbi pūmbēni bī māt's'i. ⁵⁵ Bi nja tengutho rá hya bi sihma mboxitahū Abraham, ngue para zantho da ma mahuequi'u yō mbom'meto.

⁵⁶ Nuna ra Maya, nhyushna bá m'map'u 'būhra Elisabet. Bi ma rá ngu m'mefa p'uya.

Bi mīhra Xuua nuna bi 'yōtra nxixya.

⁵⁷ Mī zōmnā pa di ōnná ts'ant'u ra Elisabet. ⁵⁸ Bi ma di zengua'u yō besino, 'nehyo mēni. Bi bahyo ja'i ngue xandōngu ra nho bi 'yōrpabi Oja. ⁵⁹ Ya rá hyato mā pa xi mīhra ts'ant'u, bi ma mhmēpya p'uya, bi njapra circuncisión. Yō ja'i p'uya nnepe di hu ra ts'ant'u tengutho gui hu rá papá Zacarías. ⁶⁰ Pe rá mamá ra ts'ant'u bi 'yēna:

—Hīn'na. Man'na xānho di hu ngue di Xuua —bi 'yēna.

⁶¹ Bi t'ēmbuya:

—¿Hanja? Conque hinga n'na ni mēni ni hu'a ra thūhū gui mmanya.

⁶² Bi t'ōrpa ra senya rá papá ra ts'ant'u p'uya, ngue t'ānni te di hu. ⁶³ Bi 'yā'a n'na ra xithe p'uya, bi cuatra thūhū di ho, bi 'yēna: “Di hu ngue di Xuua”. Gātho yō ja'i p'uya, di 'yōtho. ⁶⁴ Bexque'a ra ora'a p'uya, bi zā bi nyā ra Zacarías. Janjuani ngue di ja mammādi Oja p'uya. ⁶⁵ Gā di 'yōtho'u yō besino'a te bi nja. Gātho'a ra xequi mī 'bui ja ra hái Judea, i mmanyo ja'i te bi nja. ⁶⁶ Gātho ya yō ja'i bi bađi te bi nja, di n'yomfēni, 'nē di n'yānni n'na ngu n'na, hague nja'a ya. Di n'yēmbyo ja'i:

—¿Te 'bē'a gātho da 'yōr'mō bi ndan'yohu na ra ts'ant'u na? —di n'yēmbi.

Porque emmei di unná njapi Oja.

Ja ua yō hya bi manna Zacarías.

⁶⁷ Nuna ra Zacarías rá papá ra Xuua, bi bēnnbabi ra Espiritu Santo ra hya da mā. Bi 'yēna:

⁶⁸ —Ma ga εspabi na mā Hmū Oja. Porque da εse ua 'bahyo judío ngue di pōhō. ⁶⁹ Da pēngahū n'na ra Yante ja rá ts'edi. Guehna n'na rá mbom'meto ra David nuna bi 'yōt'e te nne Oja. ⁷⁰ Nu'mō yō pa xa thogui nguna ra hya bi bēnnbabi yō pōngahya Oja 'mō mī yat'a ra hya bi nepe bi mā. ⁷¹ Bi mā ngue da yanju p'u 'būhma nsūihu. 'Nē da yanju ngue'u to gā nnu man'ujū. ⁷² Bi mā ngue di huēc'u mā mboxitahū xā m'mái. 'Nē bi mā ngue nu'a rá macā hya bi xifi, hīndi pūmbēni. ⁷³ Guehna ra hya bi yarpabi Oja na mā mboxitahū Abraham. ⁷⁴ Bi xifi ngue da yanju p'u 'būhma nsūihu, n'namhma ngue ya hinga sū ga thannehū Oja. ⁷⁵ 'Nē ga nsuphu, gā ra nho gdá n'yohu mēnte ra pa ga m'mūhma. ⁷⁶ A nu'i grá zits'ant'u, gdi hu ngue rá pōngahya'i na Oja

maguesε ya. Porque gui m'met'o ngue gui xoipja yō mmui yō ja'i hante dá εhra Hmu. ⁷⁷ Nu'i gui japi dá bahyō ja'i ngue ya dá ma nhyani, 'ne di mpunnbabi yō ts'oqui. ⁷⁸ Nunā Oja di mačju, 'ne di huegah. Tengu rá hyadi di yor'mō mā pa, astā maya bi nεxrā nyot'i sōcua ja rá hai. ⁷⁹ Nu'ε yō ja'i 'bε 'bexui dá zā dá dīnna 'yu. Njarbutho ya, nuyā yō ja'i xants'o ga 'yo, ya ja ngue di nthēui rá ndate. Dā xoipja Oja yō mmui. Dā japi dá bahyō ja'i ha di nhoipjau Oja —bi 'yεnna Zacarías.

⁸⁰ Mān'na ni zacra ts'ant'ε, bi nte 'ne mān'na ni ba Oja. Pε bá m'map'ε ja rá dapo astā gue'mō mi zōnna pa dá xihra hya yō judío.

2

Ya bi mihra Jesús.

¹ Nu'ε yō pa'ε p'uya, gātho'ε yō nación di mānda rá dast'abi Augusto, bi mānda ngue dá ma nsots'i rá censo. ² Guehna rá mādi rá censo bi ma nsots'i 'mō mi ndast'abi rá Cirenio p'ε ja rá hai Siria. ³ Gātho yō ja'i, ja ngue dá map'ε ja rá hnini xa m'mahyō mboxita, ngue di cuatyō thuhū. ⁴ Jananguε nunā ra José bá nεxpε ja rá hnini Nazaret ja rá hai Galilea, i map'ε ja rá hnini Belén ja rá hai Judea marā mmengu rá David. Porque rá José, rá mbom'meto rá David. ⁵ Bi ma rá José di cuatrá thuhū conna Maya rá xisu. Nunā rá José himbi dāhrá xisu, pε rá Maya ya há rá baši. ⁶ Mente 'bap'ε ja rá hnini Belén, nunā rá Maya bi zōnna ora di m'meni. ⁷ Bi m'mahrá mādi ts'ant'ε. Bi 'ue rá ulu 'mō mi mi. Bi gārbu ja rá mosa yō fanī, porque hin'ya ha di nsāya, hinda hōnnbε ja rá ngumfanī i sā.

Bi zōhyō anxe p'ε 'būhyō mändε'yo.

⁸ Mi 'bap'ε yō mändε'yo p'ε jon'a Belén, mādi haxpε ngue fādi gā rá xui yō dε'yo. ⁹ Mi dambeni, ya 'bap'ε n'na rá anxe Oja. Rá nyot'i Oja p'uya, bi yot'i gātho p'ε 'bui. Pε εmmēi bi nsu. ¹⁰ Rā anxe p'uya bi 'yεmbi:

—'Yo guí sūhε. Porque nnā han'nahε rá hoga 'da'yo hya ya, 'ne hōnnbε bi zā di johya yō ja'i 'mō bi 'yōhna rá hya nnā hagā ya. ¹¹ A nuyá, ya bi mihni Yantehε p'ε ja rá hnini mi 'būhra David. Guehna rá Cristo bá εx Oja ngue di ndast'abi naya. ¹² Gā xi'i te jap'ε ha gui tīmhmε. I nt'ε rá ulu nā rá ts'ant'ε, op'ε ja rá mosa yō fanī.

¹³ Mente ya rá anxe p'uya, bi nequi mi'da yō anxe bí 'yε mahets'i. Gā εspabi Oja yō anxe, i εnā:

¹⁴—Maguesε nā Oja bí 'bε mahets'i. 'Nεcua ja rá ximhāi, dá hyurpa yō mmui yō ja'i dá nurpa rá mate.

¹⁵ Hōntho bi manyō anxe nā rá hya nā p'uya, bi mengui, i ma mahets'i. Yō mändε'yo p'uya, di n'yεmbi n'na ngu n'na:

—Ma gā mmāhā Belén. Gā ma nuh'a rá hya bi ocahε Oja ngue bi nja ya.

¹⁶ N'nahmantho bi ma yō mändε'yo p'uya. Bi dimp'ε mi 'būhra Maya 'nεhra José. Nu'a rá ts'ant'ε, op'ε ja rá mosa yō fanī. ¹⁷ Mi nup'ε ha 'bui, bi xifi ngue ya xi manna anxe ngue xi mihra 'uene. ¹⁸ Nu'ε yō ja'i bi 'yōhya yō hya bi manyō mändε'yo, di 'yōtho hanja nā rá hya sifi. ¹⁹ Pε rá Maya hinha gui pumbeni nā rá hya bi sifi, hōnt'a mben'a. ²⁰ Nu'ε yō mändε'yo bi mengbε xpi 'yεhε, pε εspabi Oja, 'ne di ja mammađi ngue'a te rá hya xi 'yōde, 'ne'a te gā xi nu. Gā bi nja tengutho xi sifi.

Bi ts'ixpε ja rá nija rá Jesús ngue dá ma madāpi Oja.

²¹ Ja rá hyato ma pa xi m'məhrá ts'ant'u p'uya, bi ma mhmɛpya, bi njapra circuncisión. 'Nɛ i hutɪ ngue ra Jesús, tengutho ra thuhu bi manna anxɛ nuna bi nyau i ra Maya hante da hya rá basi.

²² Nup'u ja ra ley bi 'yotra Moisés, i nt'ot'i p'u njammɪ pa xa m'məhrá basi 'mø da zà da ma nija. Janangue nu'mø mi dátra pa, bi ts'ixra 'uene p'u ja ra hnɪnɪ Jerusalén ngue da ma ma dāpi Oja. ²³ Nguna bi 'yøt'e porque nup'u ja rá ley Oja, i nt'ot'i p'u ra hya ngue ɛna: “Nu'a rá mædi basi ra ja'i di m'mæi ngue drá ts'ant'u, da ma ma dāpi Oja”, i ɛna. ²⁴ Bi ma p'uya ngue bá øtra 'bøt'e tengutho nt'ot'i p'u ja ra ley, ngue da hyo yoho yø ts'int's'u ngue ra tórtola, ogue yoho yø paloma.

²⁵ Nu'a ra tiempo'a p'uya, mi 'bæp'u Jerusalén n'na ra n'yohu ni hu ngue ra Simeón. Guehna n'na ra hoga n'yohu mi thanne Oja, 'nɛ mi tømɪ ngue da ma nhyani yø judío. Ra Espíritu Santo di bænnbi te da 'yø'na ra Simeón. ²⁶ Ya xi 'yuti ngue hante da du, 'be da nu ra Cristo nu'a ja ngue da pen'Oja ngue di ndast'abi. ²⁷ Nuna ra Simeón bi bænnbabi ra Espíritu Santo ngue bi map'u ja ra nija. A nuna rá papá 'nɛhrá mamá na ra t'ats'ant'u Jesús, ya bi zøp'u ja ra nija, nnepe ngue da ma ma dāpi Oja na ra Jesús, tengutho mmamp'u ja ra ley. ²⁸ Nuna ra Simeón bi hyanna ts'ant'u ngue bi dets'i. Bi ja mammadi Oja p'uya, bi 'yɛna:

²⁹ —Ma Oja'i, bi hyu ma mmæigá ya. Porque ya bi nja'a te gá yarqui ngue di nja hante gá tu. ³⁰ Ya dá nugá na ja ngue di nyante ya. ³¹ Guehna guá sanni ngue da badɪ gátho yø ja'i na. ³² Nuna ya guehna da xojpa yø mmæi yø ja'i hɪngyø judío na. Conná guehna da ma maya yø judío.

³³ Nuna ra hya bi xihra zi'uene ra Simeón, ra José 'nɛhrá mamá ra Jesús di 'yøtho hanja'a ra hya øde. ³⁴ Nuna ra Simeón, bi 'yæp'a Oja ngue di japi. Bi t'embrá Maya rá mamá ra Jesús:

—Nuna rá zi'uene 'bæcua, bá ts'ännbabi na ngue nu'mø bi ndan'yohu, xangu yø judío hinda nu manho, guehya di m'mehya. Pɛ nu to da nu manho, guehna ra ja'i di nyanɪ. ³⁵ Guehna di fadi te mbɛmp'u ja yø mmæi n'na ngu n'na yø ja'i na. Dí xi'i te ja ngue di nja, ngue ra dummi gui thogui, tengutho 'mø da thohra juai p'u ja ni mmæi.

³⁶ Nup'u ja ra nija p'uya, mi 'bæp'u n'na ra xisu ngue di bænnbabi Oja ra hya xihyø ja'i. Ni hu ngue ra Ana na ra xisu, rá t'ixu'a ndu ra Fanuel, rá mbom'meto ra Aser. Rá ngüetho 'mø mi nthati, pɛ hõnda nyoto jeya bi m'mæhmɪ rá ndø. Pɛ ya ra bødac'ɛi ya. ³⁷ A nuyá, ya goho 'däte magoho njeya ra 'danxu ya. Hɪnha ni bømp'u ja ra nija. I thanne Oja ra pa ra xui, mmat'Oja hɪn'yæ p'u rá nzeugui 'nɛ etrá mmæi. ³⁸ Mi yætra Ana p'u 'bæhra zi'uene Jesús, bi mat'Oja, di ja mammadi Oja. M'mɛfa p'uya, bi xihyø ja'i 'bæp'u ja ra nija, ngue nu'a ra 'uene 'bæp'u, gue'a ra Yante mi tøm'yø judío p'u Jerusalén.

Ra José 'nɛhra Maya bi mengui, i ma Nazaret.

³⁹ Mi juadi bi 'yøt'e te gá nt'ot'i p'u ja rá ley Oja, bi mengbaya, i map'u ja ra hnɪnɪ Nazaret ja ra hæi Galilea. ⁴⁰ Nu'a ra zits'ant'u, man'na ni zaqui, i te, 'nɛ man'na ni dinna hya, porque Oja ɛmmɛi bi japi.

Bi map'u ja ra nija na ra ts'ant'u Jesús.

⁴¹ Nuna ra José 'nɛhra Maya, njeya njeya pa Jerusalén, bi nnu ra ngo ngue ra pascua. ⁴² Ya ha n'nemá yo njeya ra Jesús, xquet'a 'nɛhna 'da i ma dra ts'ännigo p'u Jerusalén. ⁴³ Mi guahra ngo, bi mengui, i ma yø ngu. Pɛ ra Jesús bá cop'u Jerusalén, hɪngui pahrá papá 'nɛhrá mamá ngue bá cohi. ⁴⁴ T'ɛmbi ngue ni

n'yohu yə ja' i p'u ja ra 'yu na ra Jesús. Bi n'yo n'na pa, ja bi mædi bi hyomp'uya, änyø mæn̄i 'nehyø mpaðih̄u. ⁴⁵ Pɛ h̄imb̄i ðin̄i. Hømbi mengb̄uya, i ma Jerusalén ngue bá honi.

⁴⁶ Rā hyu pa p'uya, bi ðimp'u ja ra nija na ra Jesús, 'dap'u h̄umhm̄u yø xännbate ngue ra ley. Nun̄a ra Jesús øts'e te mman'u yaui, 'ne ørpa ra nt'änni. ⁴⁷ Pɛ xquet'a t'ørpabi ra nt'änni p'uya. Pɛ nu'u to gä øde te gā ndadi, di 'yøtho hanja rá n'yomf̄eni bá ðini ngue'a te gā ndadi. ⁴⁸ Nun̄a ra José 'nehra Maya di 'yøtho 'mø mi nu ngue hup'u ra Jesús. Rā mamá ra Jesús bi 'yemb̄i:

—Ague mā basi'j, ðhanja ngue ngu'a guí ørca'be? Ni papá co 'nequi h̄ind̄i paði te gā ør'be ngue di hon'a'be —bi 'yemb̄i.

⁴⁹ M̄i ðahra Jesús, bi 'yemb̄i:

—¿Ua h̄inguí pahm̄i ha di 'bui ngue gui hongüi? ¿Ua h̄inguí pahm̄i ngue jatho gā m'ucua ha ja ra xädi ngue rá hya mā Papá?

⁵⁰ Pɛ nuya yaui, h̄imb̄i ðinyø mm̄i ya yø hya bi xifi. ⁵¹ Bi mengb̄uya, i ma Nazaret, 'da i mähä ra Jesús. Pɛ ɛc'ɛi te xifi. Nun̄a rá mamá ra Jesús, nu'a ra hya bi xifi h̄ont'a mben'a. ⁵² Mente 'danyø pa p'uya, bi ndan'yohu ra Jesús, man'na ni ðinna hya. 'Nɛ nnu manho Oja'a te gā 'yo, ða guehyø ja' i xquet'a nnu manho.

3

Rā Xuua bi 'yøtra nxixya, bi xihra hya'u to gä bi mpɛti p'u ja ra ðapo.

¹ Ya n'ne'ma cut'a njeja mi 'yop'u ra ndast'abi n'na ra n'yohu ni hu ngue ra Tiberio. Nun̄a ra Poncio Pilato mará ðast'abi p'u ja ra häi Judea na. A nun̄a ra Herodes mará ðast'abi p'u ja ra häi Galilea na. Nun̄a ra Lipe rá n'yohu ra Herodes mará ðast'abi p'u ja ra häi Iturea na, 'nep'u ja ra häi Traconite maði manda. Nun̄a ra Lisania mará ðast'abi p'u ja ra häi Abilinia na. ² Nun̄a ra Anás 'nehn̄a ra Caifás, guehya yø 'bet'o mmäcja ya. Oja bi zoprá mm̄i na ra Xuua rá ts'unt'u ra Zacarías mambi 'bup'u ja ra ðapo. ³ Nun̄a ra Xuua, bi n'yo gätho'u yø xequi jap'u ja ra ðathe Jordán. Bi xihyø ja' i ngue ða hyep'u ra nts'o gā 'yo, n'namhm̄a ngue ði mpunn̄ba yø ts'oqui, di xixyabi p'uya. ⁴ Bi 'yøtra Xuua tengutho ra hya mmamp'u ja ra libro bi 'yotra pøngahya Isaías, ngue ɛna: “Dá t'øde te ða man'a n'na nc'ɛi ða manna hya p'u ja ra ðapo ngue ða 'yena: Dami juann̄bah̄u rá 'yu ra Hmu. Dami cähm̄a ra 'yu ða gohi xanho. ⁵ Dā ma majuann̄i gätho yø nenh̄i. Dā ma man̄ih̄ibi gätho yø nyuni 'nehyø nguani. Dā ma majuann̄i yø 'yu xamp̄ani. Nu'u yø 'yu xants'on̄i, ða ma majuann̄i. ⁶ Gā ða nu yø ja' i'a ra Yante ða pen'Oja”, bi 'yena.

⁷ Nu'u yø ja' i bi zop'u mi 'buhra Xuua ngue di xixyabi. Rā Xuua bi 'yemb̄i:

—Guí øth̄u tengutho øtyø c'ɛya ngue 'da'mø bá ɛp'u ra sibi. Xiya, ðhague gn̄i pahm̄u ngue bá ɛp'u ra ndate castigo ði nja? ⁸ Dami 'yøth̄u ra nho, n'namhm̄a ði nequi ngue ya gä hychm̄a p'u ra nts'o. 'Yo sä guí ɛna ngue ya h̄inte gui jah̄u ngue yø mbom'meto'ah̄u ra Abraham. Porque di xi'ah̄u ngue nuua ja yø do ja ua, ða zä ða 'yøt'Oja ngue ða bøcua yø mbom'meto ra Abraham. ⁹ Guí øth̄u tengutho yø za h̄inguí zædi, guí njath̄u p'uya. Pɛ ya ja ra acha ða 'yexyø za. Gätho yø za h̄inguí nne ði nzædi, ða t'ets'i ngue ða ma nt'üdi.

¹⁰ Yø ja' i p'uya, bi 'yanna Xuua, bi 'yemb̄i:

—¿Teni 'be'a ja ngue gā øt'ähe p'uya?

¹¹ Bi 'yenna Xuua p'uya:

—Nu'a cā yoho yø pahni, ja ngue di unna n'na mpahn̄i'a to h̄in'yū rá pahni. Nu'a ja te ða zi, ja ngue ða xepi to h̄in'yū ða zi.

12 Xquet'a bi zø i'da yø nguthäi p'uya, ngue nne da ma maxixyabi. Bi 'yørpa ra nt'änni ra Xuua p'uya, bi 'yembj:

—Ague grá xännbate, ¿te 'be'a ja ngue ga øt'ähe?

13 Ra Xuua bi 'yembj:

—'Yo di tho'a guí juhmu ngue'a te di marca ra ley.

14 Xquet'a 'ne 'da yø soldado bi 'yørpa ra nt'änni, bi 'yembj:

—Xigähe, ¿teni 'be'a ja ngue ga øt'ähe?

Mi dahra Xuua, bi 'yembj:

—'Yo to gadi pihmu. 'Ne 'yo te guí hannbahu yø ja'i. 'Yo sä gadi yaphu n'na ra ja'i ngue hinte øt'e. Ya da hont'a te ni nzäbi guí tahä gui hyamhmu.

15 Pe yø ja'i, hingui nnu ra pa da badi te'o na ra Xuua. Enyø ja'i ngue nuna ra Xuua, xamhmatho guehna ra Cristo bá pen'Oja ngue di ndast'abi na. 16 Pe ra Xuua bi 'yembyø ja'i:

—Nugä majuaní dadi xixya'ahu connä dehe. Pe bá ep'u man'na da 'yøtra nxixya connä sibi 'mø bi ha'ahu ra ts'edi ra Espíritu Santo. A nuna, man'na tate na ngue nugä. ¿Hapu gue ga sacä tengü na? 17 Guehna da huanhyø ja'i na, tengutho 'mø mahoqui ra trigo, n'naní nì ma yø xi. Ra trigo p'uya, mapeti ngue da 'bets'i. Nu'a rá xi p'uya, da t'up'u ja ra sibi hijnjam'mø da huët'i.

18 Xangu mi'da yø hya bi manna Xuua ngue honi ha gui opan'yu yø ja'i di øtra hoga 'da'yo hya. 19 Bi hejpabi ra Xuua'a te xi 'yøtra dast'abi Herodes, porque nuna rá 'bepo Herodías rá xisu'a rá n'yohu Lipe, ya xi 'yøt'e ngue rá xisu. Xquet'a xangu mi'da yø hya xants'o xi 'yøt'e, pe gä bi hejpi. 20 Pe mahømbi 'yør'man'na ra nts'o ra Herodes, ngue bi got'a fädi ra Xuua.

Bi nxixya ra Jesús.

21 Nu'mø tobe him maní jotra Xuua, bi xixyabi gätho yø ja'i. Xquet'a bi xixyabi ra Jesús. Mente mmat'Oja p'uya, bi xohra c'amahets'i. 22 Nu'a ra Espíritu Santo, entho n'na ra paloma p'u i hnu, ngue bi zøp'u ja rá ya ra Jesús. 'Ne bi t'ø'a n'na ra hya bá nya mahets'i, bi 'yena:

—Gue'e ma Ts'unt'u, dadi ma'i. A nuyá, janjuaní ngue ja gampähä connä ngue'e.

Ja ua ra lista ngue yø thuhü yø mboxita ra Jesús.

23 Nu'mø mi da'mi bi xännbabi ra hya yø ja'i ra Jesús, ya mi hä 'däte ma'det'a njeya. I t'embj ngue rá ts'unt'u ra José. Pe nu'a erá xita ra Jesús, gue'a ra Elí. 24 Nuya mi'da yø mboxita ra Jesús guehna: ra Matat, ra Leví, ra Melqui, ra Jana, ra José, 25 ra Matatías, ra Amós, ra Nahum, ra Esli, ra Nagai, 26 ra Maat, ra Matatías, ra Semei, ra José, ra Judá, 27 ra Joana, ra Resa, ra Zorobabel, ra Salatiel, ra Neri, 28 ra Melqui, ra Adi, ra Cosam, ra Elmodam, ra Er, 29 ra Josué, ra Eliezer, ra Jorim, ra Matat, 30 ra Leví, ra Simeón, ra Judá, ra José, ra Jonán, ra Eliaquim, 31 ra Melea, ra Mainán, ra Matata, ra Natán. 32 ra David, ra Isai, ra Obed, ra Booz, ra Salmón, ra Naasón, 33 ra Aminadab, ra Aram, ra Esrom, ra Fares, ra Judá, 34 ra Jacob, ra Isaac, ra Abraham, ra Taré, ra Nacor, 35 ra Serug, ra Ragau, ra Peleg, ra Heber, ra Sala, 36 ra Cainán, ra Arfaxad, ra Sem, ra Noé, ra Lamec, 37 ra Musalén, ra Enoc, ra Jared, ra Mahalaleel, ra Cainán, 38 ra Enós, ra Set, ra Adán. Pe ra Adán, Oja bi hoqui.

4

Ra zithu bi hyonnbi ha di 'yøtra ts'oqui ra Jesús.

1 Nūnā rā Jesús ya n'youi rā Espíritu Santo, mambá εp'u ja rā dathe Jordán. Rā Espíritu Santo bi zixpə bí ja rā dapo. 2 Ja bá m'məp'u nyote mā pa. Pε nu'ə yø hyā dī manda Ojā, εmmēi bi hyonna zithū ha dī məstho rā hyā rā Jesús. Nū'ə yø pa'ə, hīmbi zi rā hmε rā Jesús. M'məfa p'əya, bi zā ngue mathoguitho tū manthuhū. 3 Rā zithū p'əya bi 'yεmbi:

—Nū'mø ngue gue'e rá Ts'ant'ə'i Ojā, dami 'yøt'e ngue nūnā rā do 'bεngua, da gohi dī nthuhmε —bi 'yεmbi.

4 Mī dahra Jesús, bi 'yεmbra zithū:

—Nup'ə ja rā Macā Libro, nt'ot'i p'ə rā hyā ngue εnā: “Nū rā ja'i hīnda ne da 'yøde te mman'Ojā, madague'a da zi rā hmε rā ja'i, pε ya hīnda zā dī m'mai”.

5 Rā zithū p'əya bi zixpə bí ja n'na rā danyūni. Nū'a rā ora'a p'əya, bi japra Jesús ngue bi hyandi gātho yø nación i ja rá ngūni nxīmhai. 6 Rā zithū bi 'yεmbra Jesús:

—Nugā dí εxa'i ngue guī ndast'abi, guī manda gātho yø nación. Nū te gā pεts'i, gā nī mmēti. Porque go hī ndācā yə. Nū te'o ga nne ga unni, gā unni.

7 Nū'mø guī ndantyøhmū ngue gui thannegui ya, nū te gā ja naya, gā nī mmēti —bi 'yεmbi.

8 Mī dahra Jesús, bi 'yεmbi:

—Dami 'uegue grā zithū. Porque nt'ot'i p'ə ja rā Macā Libro ngue hont'a rā Hmu Ojā ja ngue da ma nthanne, hīnjom man'na.

9 M'məfa p'əya, nup'ə ja rā hnīni Jerusalén, ja i zixpə rā zithū nā rā Jesús. Bi ntøp'ə ja rá 'bet'e rā nija. Bi 'yεmbi:

—Nū'mø gue'e rá Ts'ant'ə'i Ojā ya, dami nsācua ya. 10 Porque nt'ot'i p'ə ja rā Macā Libro rā hyā ngue εnā: “Nūnā Ojā da pεnyø anxε ngue da mā'i. 11 Dā 'yøt'e ngue njanate gdi sət'a hāi, n'namhma ngue hīndi un'na nī gua yø do” —bi 'yεmbi.

12 Mī dahra Jesús, bi 'yεmbi:

—Xquet'a nt'ot'i rā hyā p'ə ja rā Macā Libro ngue nūnā Ojā, hīnjonda zānnbi te da 'yøt'e para ngue da fādī ngue'mø majuanī te mma ogue hīn'na.

13 Rā zithū, ya hīmbi dīnna forma ha xti japi ngue xtā 'yøtra ts'oqui rā Jesús. Bi zop'ə njammī pa p'əya, bī ma.

Bi du'mi bi manna hya p'ə Galilea rā Jesús.

14 Bī mengra Jesús, i ma Galilea. Pε n'youi rá ts'edi rā Espíritu Santo. Yø ja'i p'əya, ndap'ə bi zā di c'a rā Jesús. 15 Dā zømp'ə da zønna Jesús, pap'ə ja yø nija yø judío ngue xānnbabi rā hyā yø ja'i. Gā nnu manho yø ja'i rā hyā mmanna Jesús.

Rā Jesús ya 'bəp'ə ja rā hnīni Nazaret.

16 Bī map'ə ja rā hnīni Nazaret bá nte rā Jesús. Mī zøhra pa ngue rā ts'āya, bī map'ə ja rā nija, gā ngu'a xi 'yørbə ja yø hnīni xi thogui ngue pap'ə ja yø nija. Bī m'māhra Jesús ngue da manna letra nt'ot'i p'ə ja rā Macā Libro. 17 Bī t'unna libro bi 'yotra pøngahya Isaías. Mī xospəya, bī nthēui p'ə nt'ot'i nā rā hyā ja ua ngue εnā: 18 “Dī n'yogā'be rā Espíritu Santo. Porque bá t'εxqui ngue ga xicā rā hoga 'da'yo hyā yø hyoya. Bá 'bεnnguī ngue ga hojpa yø mmāi yø ja'i 'bə ndummai. Nū'ə yø ja'i xā mbent'ui rā ts'oqui, gā xifi ngue ya da ma nhyani. Ga xojpa yø n'yomfēni yø ja'i ngue da ba Ojā. Ga japi ngue ya hīni mantho da zā rā n'ə yø ja'i di unyø hmū. 19 Gā xicā yø ja'i ngue ya bi zønna pa da yan'Ojā”.

²⁰ Mi juadi bi manna letra nt'ot'i p'u ja ra sacua ra Jesús, bi da ra sacua p'uya, bi un'na ra máxte p'u ja ra nija. Bi mi p'uya. Nu'u yø ja'i 'bap'u ja ra nija p'uya, gä di zadi hēti ra Jesús. ²¹ Mahømbi mudi bi nya ra Jesús, bi 'yēmbiyø ja'i:

—Nu ra ora ja p'uya, ya bi nja'a te nt'ot'i p'u ja ra Maca Libro, ngue ni hmi ni dä guí nnuju ngue dí 'bacä ua ya.

²² Bi nu manho gätho yø ja'i ra Jesús. Nuna ra hoga hya xihyø ja'i, gä di 'yødyø ja'i na ra hya øde. Di n'yänse yø ja'i, di n'yēmbi:

—¿Ua hinga guehna rá ts'ant'u ra José na?

²³ Mi dahra Jesús, bi 'yēna:

—Rá nze GUI guehna ra hya ja ua guí nne gui xicju, ngue éna: “Ague grá 'yøthe, 'be dami n'yøthe se”. Gui nne gui 'yēnju: “Nu'a dí øcähe guä ørbu Capernaum, nuua ja ni hniñi ya, xquet'a da ngu'a gui 'yøt'ua ya”, guí nne gui 'yēnju.

²⁴ Bi sigue bi nya ra Jesús, bi 'yēna:

—Majuani dí xi'ahu, ngue hinga n'na ra pøngahya di pøni ngue da hnu mansu p'u ja rá hniñi. ²⁵ Njarbatho na ra hya dí xi'ahu ya, tengutho ra pa bá m'mahra pøngahya Elías, bi nja ra ndate thuhu p'u ja ra häi mi 'bui, ngue himbi n'ye nhyu jeya made. Xangu yø 'danxu ngue yø judío mi 'bø 'mø ya.

²⁶ Pe hinga n'na'u yø 'danxu ngue yø judío xta mmennbabi Oja ra Elías ngue xtabá mmäts'i. Sinoque bi 'benhni ngue bá fäxa n'na ra 'danxu mi 'bap'u ja ra hniñi Sarepta, querpautho ra hniñi Sidón. ²⁷ Nu'a ra tiempo bi m'mahra pøngahya Eliseo, xangu yø judío mi hembra n'u ngue mi 'ya yø do'yo. Pe hinjombi 'yøthe ya yø judío mi u. A nuna ra Naamán ngue ra mmengu p'u ja ra häi Siria, go bi ma bá øthe na.

²⁸ Gä bi mbøcue yø ja'i mi 'bap'u ja ra nija 'mø mi 'yøhya yø hya bi manna Jesús. ²⁹ Bi nangyø ja'i p'uya, bi bentra Jesús ngue bi guju ja ra hniñi. Bi zixpu bi ja ra nyanguani ngue da hørbu ja ra t'øhø. ³⁰ Pe bi guasyø ja'i ra Jesús, bi thop'u made, bi ma.

Ra Jesús bi 'yøthe n'na ra n'yohu mi n'youi ra ts'onthi.

³¹ Nuna ra Jesús, i map'u ja ra hniñi Capernaum ngue ra häi Galilea. Nu'mø ra pa ngue ra ts'äya, nhyato, nhyato pap'u ja ra nija ngue xänba ra hya yø ja'i. ³² Di 'yødyø ja'i'a ra hya xännbabi, porque nu'mø xännbate ra Jesús, éna nts'at'abitho ngue ya manzaqui 'mø nzohyø ja'i.

³³ Nup'u ja ra nija p'uya, mi 'bap'u n'na ra n'yohu n'youi ra ts'onthi. Nts'edi i zohra Jesús, bi 'yēmbi:

³⁴ —Ague Jesús grá mmengu Nazaret, dami hyegähe p'u. ¿Hanja ngue gadi nthint'ua dí 'bucähe? ¿Ua gní 'yēhē gui juacje? Nugä dí padí te'o'i, gue'e rá maca Ts'ant'u'i Oja.

³⁵ Pe ra Jesús bi 'yēmbra ts'onthi:

—Xanhēn'i grá ts'onthi. Dami hyep'u ra n'yohu gui n'youi.

Ra ts'onthi p'uya, yø hmi yø dä yø ja'i p'u bi 'yēn'ahäi ra n'yohu. Pe hinha bi zet'i. Bi ma ra ts'onthi p'uya. ³⁶ Gä di 'yødyø ja'i bi nu te bi nja. Di n'yēmbi n'na ngu n'na:

—Hinjongui padí tema hya'a ya. Di nequi ngue ja rá ts'edi na ra n'yohu, porque asta 'nēhyø ts'onthi éc'ei 'mø xifi ngue da hyep'u ra ja'i n'youi.

³⁷ Ndap'u bi zä di c'a yø ja'i te øtra Jesús.

Ra Jesús bi 'yøthebi rá to ra Simu nuna i Bedu.

³⁸ I map'u ja rá ngu ra Simu 'mø mambá pøn'a nija ra Jesús. Mi hembra pa na rá to ra Simu p'uya. Bi t'äpra mate ra Jesús ngue bi 'yøthe na ra xisu mađi

hyēnni. ³⁹ Nuna rā Jesús bi ndojp' b'enna dārquēhi. Bi hejpa rā pa, pē 'bexpi bōnna pa. Bi nangra xisu ngue bi hojpi te dā zi yō jā'i.

Bi 'yōthe xangu yō dārquēhi rā Jesús.

⁴⁰ Mī dāhra nde p'uya, gātho yō jā'i si yō dārquēhi ngue hēmbi 'dama 'dan'yo mān'ū, bi zispabi rā Jesús ngue dā 'yōthe. Bi japyō dārquēhi yō 'yē rā Jesús ngue bi 'yōthe. ⁴¹ Bap'ū xangu yō dārquēhi ngue n'youi yō ts'onthi, pē rā Jesús bi japyō ts'onthi ngue hēp'ū yō jā'i n'youi. Asta mahyō ts'onthi, i ēna:

—Nu'i, gue'e rā Ts'ant'ū'i Oja.

Pē rā Jesús di hejpa yō ts'onthi, hīndi japi di nya. Porque nnepyō ts'onthi dā fadi ngue gue'a rā Cristo.

Bi 'yonna hya p'ū ja rā hāi Galilea rā Jesús.

⁴² Mī nēcahāi p'uya, bi bōmp'ū ja rā hīni rā Jesús, bi ma dapo. Pē ēmmēi honyō jā'i hap'ū b'ui. Mī zōnyō jā'i p'ū b'ui, i sammu, hīnguī nnepe xtā nzop'ū.

⁴³ Pē rā Jesús bi 'yēmbiyō jā'i:

—Jatho ngue gā mna māngā rā hoga 'da'yo hya mī'da yō hīni. Porque guehna bi 'bēnngā nā ngue gā xihyō jā'i ha di njap'ū dā zo rā 'yē Oja.

⁴⁴ Janangue gā bā n'yop'ū ja rā hāi Galilea rā Jesús ngue bi mānna hya p'ū ja yō nīja.

5

Bi 'yōtra Jesús ngue bi dē xangu yō hua yō mahua.

¹ Nup'ū ja rā nenzabi nī hū ngue Genesaret, ja 'bāp'ū n'na pa rā Jesús. Bi zōhō xangu yō jā'i p'uya, asta di ntōt'e ngue nne dā 'yōrpabi rā hya Oja. ² Bi nū yoho yō barco p'ū ja rā nenzabi rā Jesús, ngue hīnjonguī o. Ya xi bōnyō mahua ngue petyō xit'a. ³ Bi yarbu ja rā barco rā Bedu rā Jesús. Bi xi p'uya ngue dā zoquits'ū rā nnenguī, di map'ū xānhē rā dehe. Bi mīp'ū ja rā barco rā Jesús ngue ja bā nya p'ū, ngue bi xānna rā hya yō jā'i. ⁴ Mī juadi bi mān'a rā hya nne dā māmp'uya, bi 'yēmbra Bedu:

—Dami 'yonna barco, di manā xānhē rā dehe. Ja gui 'yent'ui nū rā xit'a ngue gui paui yō hua.

⁵ Bi 'yēnna Bedu p'uya:

—Ague grā xānbate, ya xtā mmpēhme gā rā xui, pē hīn teni hua xtā thehe. Pē ngue gui ēnguī gā ent'ā rā xit'a, ma gā ent'ā rā xit'a ya.

⁶ Mī 'yēntra xit'a p'uya, xāndōngu yō hua bā the, asta ya nne xtā xetra xit'a.

⁷ Bi 'yōrpabi rā senya'ū yō n'yohū bī o mān'na rā barco ngue bā ēhē, dā māts'i. Bā ē'ū p'uya, pē bi yuts'i gā yoho yō barco'ū yō hua, asta ya nne dā thunt'a mbonthe yō barco ngue'a ganhyū. ⁸ Mī nū rā Bedu'a te bi nja, bi ndantyōhmū p'ū 'bāhra Jesús, bi 'yēmbi:

—Ague grā Hmū, dami 'uecua dī 'bucā, porque ja mā ts'oqui.

⁹ Nguna bi mānna Bedu, porque bi nsū. Xquet'a 'nē'ū yō n'yohū bi nsū 'mō mī nū ngue xāndōngu yō hua bi dē. ¹⁰ Xquet'a bi nsū rā Jacobo 'nēhra Xuua, yō ts'ant'ū rā Zebedeo, gā mī n'youi rā Bedu. Pē rā Jesús bi 'yēmbra Bedu:

—'Yo guī sū ague Bedu. Nūya hīni mantho gui thehyō hua ya, yō jā'i gui theya ngue gui 'bārpā yō mmūi —bi 'yēmbi.

¹¹ Bi sōnna nenthe'ū yō barco p'uya, bi zop'ū yō barco ngue bi dēnna Jesús.

Rā Jesús bi 'yōthe n'na rā n'yohū mī 'ya rā do'yo.

12 Ya mi 'bup'u ja n'na ra hnini ra Jesús. Bi zon'a n'na ra n'yohu p'u ha 'bai, ngue mi hembra ts'o'ya. Mi nu ra Jesús, asta bi m'memfo hai ngue apra mate, bi 'yembi:

—Ague grá hmu, nu'mo guí nne gui 'yorca ra mate gui 'yøtheguits'u, nugä dí padí ngue dá zägui —bi 'yembi.

13 Bi dosra dárquehi conná 'ye ra Jesús, bi 'yembaya:

—Ahá, dí nne ga øthe'i. Dá zä'i ya —bi 'yembi.

Høntho bi manna ra hya na, nuna ra dárquehi mi 'ya rá do'yo, 'bexpi zä ra n'u mi hembí. 14 Nuna ra Jesús, bi 'bepi ngue hinjonda xifi te bi japi, bi 'yembi:

—Høntho ni ma ya, sømp'u 'bähra mmäcja. Dá nu ngue ya bi zä'i. Damí 'yøtra 'bøt'e tengutho bi manda ra Moisés ngue dá 'yøtyø ja'i 'mø bi zä ra 'ya hembí. Janangue dá badí gátho yø ja'i ngue ya bi zä'i.

15 Pe nu'a ga 'yo ra hya te øtra Jesús, man'na, man'na ni fadi. Xandøngu yø ja'i di mpeti p'u ha ni ma ngue øxra hya i mma. I nne yø ja'i dá 'yøthebi hapu xan'u. 16 Pe mi pa dapo ra Jesús ngue ja bi mmat'Oja p'u.

Ra Jesús bi 'yøt'e ngue dá fadi ngue ja rá ts'edi ngue di punnba yø ts'oqui yø ja'i.

17 Nup'u mi xännbate n'na pa ra Jesús, hup'u 'da yø fariseo, hup'u 'da yø xännbate ngue rá ley. Xpi 'yep'u ja yø hnini ja'a rá hai Galilea, 'nep'u ja yø hnini ja'a rá hai Judea, 'nep'u Jerusalén xpi 'ye i'da. Pe n'youi rá ts'edi Oja na ra Jesús ngue sä øthe yø dárquehi. 18 Bi zø i'da yø ja'i bá du n'na ra dárquehi ngue tudyø gua, bá oxrá fidi. Bi ne yø ja'i ngue xti thocra dárquehi p'u brá 'bähra Jesús. 19 Pe himbi zä ha xti yat'i, porque hinga nzäni yø ja'i. Bi tets'a yannigu p'uya, bi xots'a n'na xequi ra 'bet'e. Ja i cambu ra dárquehi ni oxrá fidi. Bi zørbu 'bähryø ja'i brá 'bähra Jesús. 20 Mi nu te øtyø ja'i na ra Jesús, i padí ngue øc'ei yø ja'i ngue dá zä dá 'yøthe rá dárquehi. Bi 'yembra dárquehi p'uya: —Ague n'yø, ya dá pun'na ni ts'oqui ya —bi 'yembi.

21 Yø xännbate ngue rá ley p'uya, 'nehryø fariseo, bi 'yemp'u ja yø n'yomfeni: “¿Te go mangu na ra n'yohu na, i then'na Oja na ngue ngu'a mma? Porque hinjonda zä di punnba yø ts'oqui yø ja'i, hinda høn't'a Oja sä ngue dá 'yøtra mpunnbi”, emp'u ja yø n'yomfeni. 22 Pe ra Jesús i patho te mbenyø ja'i mbøcuc, bi 'yembi:

—¿Hanja ngue nguna guí mbemhmu? 23 Nugä dá xihra n'yohu 'bucua, di embi: “Ya dá pun'na ni ts'oqui ya”. Pe nuyá, hundi nequi xanho ngue'mø bi mpunnbi ogue hin'na. Pe nu'mø ga embi: “Damí nanguí, guí çaxni fidi, guí mma”, ga embi, nu'mø ngue bi n'yo p'uya, ya guí pahmu xanho ngue ja ma ts'edi. 24 A nuyá, damí pahmu ya ngue rá N'yohu bi 'ye mahets'i, ja rá ts'edi ua ja ra ximhai ngue di punnba yø ts'oqui yø ja'i.

Bi 'yembra n'yohu xan'u p'uya:

—Nugä dí xi'i, damí nanguí, çaxni fidi, ni ma ni ngu.

25 'Bexque'a p'uya, nuna mará dárquehi, yø hmi yø dá yø ja'i p'u bi nanguí, bi gaxra fidi, bi ma rá ngu. Pe di ja mammadí Oja. 26 Gä di 'yødyø ja'i'a te bi nja, pe Gä espabi Oja yø ja'i. Asta nsu ha ga 'yenyø ja'i:

—A nuyá, dá nuhu yø cosa ngue hinjam'mø xtá nuhu ya —bi 'yena.

Ra Jesús bi 'yøt'e ngue rá xädi ra Leví.

27 Mi ma m'mefa ra Jesús, ni nthop'u ja rá oficina ra Leví, nuna jumba ra mentyu yø ja'i ja te pä. Mi nu ra Jesús, bi 'yembi:

—Ma ga mme n'yø, ga øt'e ngue ma xädi'i —bi 'yembi.

28 Bi zop'u rá oficina ra Leví ngue bi me ra Jesús.

Nūya yø ja'ì t'embija yø ts'oqui, 'dap'ù sïhmēui rā Jesús.

²⁹ Nup'ù ja rá ngu rā Leví, bi 'yørpabi n'na rā dants'ihmē rā Jesús. Nup'ù ja rā mēxa 'dap'ù 'bæhm mī'da yø ngúthāi, dā guehmī'da yø ja'ì. ³⁰ Pē yø fariseo 'nēhyø xāmbate ngue rā ley bi zamba yø xādi rā Jesús, bi 'yēmbi:

—¿Hanja ngue 'dap'ù guí sïhmēh yø ngúthāi 'nēhyu mī'da yø ja'ì ja xangu yø ts'oqui? —bi 'yēmbi.

³¹ Mī dahra Jesús, bi 'yēna:

—Nūya yø ja'ì di hyēni, guehya nī 'yēhra 'yøthe ya. Pē yø ja'ì xanzaqui, hīnga gue'ù nī 'yē'ù. ³² A nugā, dá ēhē ngue gue'ù yø ja'ì ja yø ts'oqui gā xifi dā hyēp'ù rā nts'o gā 'yo, hīnga gue'ù yø ja'ì ēna ngue ya 'yo xanho dá ēhē gā nzofō.

Bi manna Jesús hanja ngue hīngui etyø mmāi yø xādi.

³³ Yø ja'ì p'uya, bi 'yēmbra Jesús:

—¿Hanja nī xādi ngue zant'a si'a te tīnj? Conque yø xādi rā Xuua 'nēhyø fariseo ēmmēi etyø mmāi, 'nē ēmmēi mmat'Oja —bi 'yēmbi.

³⁴ Mī dahra Jesús, bi 'yēna:

—Nū'ù yø ja'ì ts'ofō ngue dā nū rā nthāti, hīngui etyø mmāi mēnte 'dap'ù 'bæhm rā novio. Njarbatho mā xādīgā ya, hīngui etyø mmāi ngue 'daua dí n'yo'be. ³⁵ Pē bá ēp'ù rā pa ngue dā zigagui mā nsai'be. Nū'a rā pa'a p'uya, mīfadi ngue dā zā dā 'yetyø mmāi ya mā xādi 'mø.

³⁶ Hømbi hycra hya bi xihyø ja'ì. Bi xifi ngue rā 'da'yo xādi, hīnga 'da'igui rā nyogui xādi. Bi 'yēmbi:

—Hīnda zā to dā hycā n'na xēqui rā 'da'yo ūlu ngue dā møtra nyon'ulu. A nū'mø ngue dā japi, dī ts'onna 'da'yo ūlu. Rā 'da'yo xēn'ulu hīndi nējmanho ngue di bøtra nyon'ulu. ³⁷ Tengútho rā 'da'yo vino hīngui sā dā sirbā ja rā zēxfanī ngue dā zēdi. Porque rā 'da'yo vino dā xētra zēxfanī 'mø dā sit'i, ja dī m'mēp'ù p'uya. ³⁸ Janāngue rā 'da'yo vino, rā 'da'yo xifanī dā sit'i, n'namhma ngue gā yoho hīndi m'mēdi. ³⁹ Nū'ù si rā nyogui vino, hīnjongui pøni ngue dī nne rā 'da'yo vino, porque i ēna: “Xāndønhō dra nyogui vino”.

6

Ja rá ts'edi rā Jesús ngue nū te dā zānni dī nja'mø rā pa ngue rā ts'āya, gue'a dī nja'a.

¹ N'na rā pa ngue sāya yø ja'ì, bi thop'ù ja n'na rā nuatrigō rā Jesús, nī n'youi yø xādi. Nū'ù yø xādi p'uya, bi daxyø trigo ngue sa. ² Nū 'da yø fariseo p'uya, bi 'yēmbi:

—¿Hanja ngue gadi mpēhm? Conque mmāmp'ù ja rā ley ngue nū'mø rā pa ngue rā ts'āya, hīngui sā to dī mpēfi —bi 'yēmbi.

³ Mī dahra Jesús, bi 'yēmbi:

—Xi'mø mī zahra thūhū n'na ndi rā David, co 'nē'ù mī n'youi, çua hīnjam'mø gadi xāhm p'ù ha nt'ot'i'a te bi 'yøt'e? ⁴ Nūna rā David bi yarbā ja rá ngu Oja ngue bi zi yø thūhmē xi t'aspabi Oja ngue dā nū. Bi zi rā David co 'nē'ù mī n'youi. Conque nū'ù yø thūhmē'ù, hīndi unna nt'ēdi rā ley ngue to bi zā dā zī, hīnda høndyø mmācja yø ts'i'ù yø thūhmē t'aspabi Oja.

⁵ Mahømbi 'yēmbi:

—Nū rā N'yohū bi 'yē mahēts'i, ja rá ts'edi ngue nū'a go dā zānni, gue'a dī nja'mø rā pa ngue rā ts'āya'a.

Rā Jesús bi 'yøthe n'na rā n'yohū xi 'yotrā 'yē.

6 Mān'na rā pa ngue rā ts'āya p'ūya, nūnā rā Jesús bi yārbū ja rā nija ngue bi nxānnbate rā hyā. Mī 'būp'ū n'na rā n'yohū xi 'yotrā 'yē ngue rā n'yēi. 7 Nū'ū yō xānnbate ngue rā ley 'nē'ū yō fariseo p'ūya, tōjtho te øtrā Jesús. I nne dā nū 'mō ngue dī n'øthe 'mō rā pa ngue rā ts'āya, para ngue dā zāp'ū dī yapi, dā 'yēmbi ngue hīnguī suprà ley. 8 Nūnā rā Jesús ya patho te mbēnnbabi yō jā'i. Janāngue bi 'yēmbra n'yohū xi 'yotrā 'yē:

—Bā nanguī n'yō, gā 'bācua made —bi 'yēmbi.

Nūnā rā n'yohū p'ūya, bi nanguī, bi m'māp'ū sifi dī m'māi. 9 Rā Jesús bi 'yēmbi yō jā'i:

—Nūya gā øt'āhū n'na rā nt'ānni ya. ¿Te 'bē'a mā hyā mmamp'ū ja rā ley ja ngue gā øthū 'mō rā pa ngue rā ts'āya? ¿Gā øthū rā nho, ogue rā n'ū? ¿Dā t'øthe rā jā'i 'mō xan'ū, ogue dī njapi dā du?

10 Rā Jesús bi hyēti gātho yō jā'i dī māts'i. Bi 'yēmbra n'yohū mī'ū p'ūya:

—Dāmī majni 'yē ya —bi 'yēmbi.

Rā n'yohū p'ūya bi macrá 'yē, pē 'bexpi zā rā 'yē mī'ū. 11 Pē bi mbøcūe'ū mī'dā yō jā'i. Dī n'yānni n'na ngu n'na ngue te dā japrā Jesús.

Bi 'yēxi 'dē'mā yoho yō xādi rā Jesús.

12 Mī ma njammī pa p'ūya, bi map'ū ja n'na rā nyūni rā Jesús ngue bā mat'Oja. Bi haxā mhmat'Oja gā rā xūi. 13 Mī hyaxpūya, bi zonhyō xādi ngue bi huanhni 'dē'mā yonc'ēi, i hutī ngue yō representante. 14 Ja ua yō thūhū ya yō n'yohū bi thanhni: rā Simū nū'a ja mān'na rā thūhū ngue i Bēdu, rā Andre rā n'yohū nā rā Bēdu, rā Jacobo, rā Xuua, rā Lipe, rā Bartolomé, 15 rā Mateo, rā Toma, rā Jacobo nū'a rā ts'unt'ū rā Alfeo, rā Simū nū'a n'yōui n'na 'būi yō jā'i honi ha dī mmandasē p'ū ja yō hāi, 16 rā Judas nū'a rā n'yohū rā Jacobo, 'nēhra Judas Iscariote nūnā bi dā rā Jesús.

Xandōngu yō jā'i bi xānnbā rā hyā rā Jesús.

17 Rā Jesús bā ēp'ū ja rā hyo rā nyūni mambi 'būi, bi zōp'ū xānjuāni, bā n'yōui yō xādi. Xāngu yō jā'i nūi 'būp'ū bi zōhø, bā nēxpū ja yō hnini ja'a rā hāi Judea, rā hnini Jerusalén, gā bā ēhyō jā'i 'būi gā rā nnenguī rā jāthe ha ja yō hnini Tiro 'nē Sidón. Di ho yō jā'i dā 'yōxra hyā mmāna Jesús, 'nē nne dā t'øthebi p'ū ha hēmbi. 18 Xquet'a bi t'øthe yō jā'i mādi unyō ts'onthi. 19 Gātho yō jā'i, gā nne ngue dā dāhra Jesús, porque ja rā ts'edi rā Jesús ngue nū'ū yō jā'i thādi, gā sā ha hēmbi.

Bi mānna Jesús to dī nthēui rā mmēnthi.

20 Bi hyētyō xādi rā Jesús, bi 'yēmbi:

—Rā mmēnthi gā nthēhū ngue guī hyoyahū. Porque ya guī ohū rā 'yē Oja.

21 Rā mmēnthi gā nthēhū 'mō guī tumānthūhūhū. Porque Oja dā 'yøt'e ngue guī tūni te guī sihū.

Rā mmēnthi gā nthēhū 'mō guī zomhmū. Porque m'mēfa dī nja'āhū mpāhā ngue guī nthēhmū.

22 Rā mmēnthi gā nthēhū 'mō nnu mān'ū'āhū yō jā'i ngue guī tēnhnū rā N'yohū bī 'yē māhēts'i. Porque dā 'yēhra pa dā zū'āhū yō jā'i, dā hyōn'āhū thi p'ū ha 'būi. Dā nū ts'oc'ēi'āhū. 23 Dāmī johyahū, dī nja'āhū rā ndōpāhā'a rā pa'a, porque xāngu ni nzābihū bī ja māhēts'i. Xquet'a bi njarbū m'mēt'o yō mboxita'ū yō jā'i'ū ya, bi nū mān'ū byō pōngahya Oja xā m'mūi.

24 Pē huēcate'ū ēnā ngue yō mmēmmēti. Ya bi tho'a rā pāhā xānja mēnte ra pa xā m'mūi.

25 Huēcate'ū ēnā ngue hīnte di 'bēdi, porque dī ntūmānthūhū.

Huεcate'ah ja mpähä ngue thede, porque da 'yεhrā pa di nzonī ngue rā dummäi.

²⁶ Huεcate'ah, 'mø gä nnu manho'ah yø ja'i. Mi njarbatho'ah yø mboxita yø ja'i ya, mi nnu manho te mi øt'ui yø fehni põngahya.

Nu to 'buhyo nsuiui jatho ngue di mađi.

²⁷ Di xifi te'o gä øde te di mma, dami mahni nsuih. Dami 'yørpah rā nho'ah gä nnu man'ah. ²⁸ Dami 'yāphā Oja ngue di japi to san'ah. Dami marpah Oja'ah sa'ah. ²⁹ Nu'mø to bi mep'a ni hmih, dami un man'na nguadi ni hmi ngue da me'mi. Nu'mø te'o da gan'na ni tuhu, 'nehni pahni dami unni da gats'i. ³⁰ Nu'mø te'o da 'yā'ah n'na rā cosa, dami unni. Nu te'o da ne ngue da hyān'na'i'a te ni mmeti, 'yo gui mmađi. ³¹ Tengutho gni ne ngue da māxah yø ja'i, da ngu'a gui 'yøth, dami 'yørpah rā 'baxte mi'da yø ja'i.

³² A nu'mø ngue hont'ah di ma'ah gadi mahm, ¿dana rā nho di nequi ngue gui øth 'mø? Conque astā yø ts'oc'ei njap'ah. ³³ Nu'mø hont'ah to øt'ah rā nho gui ørpah rā nho, ¿dana rā nho di nequi ngue gui øth 'mø? Porque xquet'a 'ne'ah yø ts'oc'ei njap'ah. ³⁴ Xi'mø ja'a macosa gadi hmith n'na rā ja'i, 'ne gui tømī ngue xquet'a di hmi'ah, ¿dana rā nho gui øth 'mø? Porque xquet'a njap'ah yø ts'oc'ei ngue di hmi n'na rā cosa, pe xi mmi tømī ngue da ma mahmī. ³⁵ Pe nu'ah, dami mahm'ah sa'ah. Dami 'yørpah rā nho. Dami hmih n'na rā cosa, pe nu'a rā ja'i gadi hmith n'na rā cosa, 'yo gui tømī ngue xquet'a di hmi'ah. Nu'mø gä 'yøth tengu na rā hyā di xi'ah, xangu rā njapi Oja di da'ah. 'Ne di nequi ngue ya yø basi'ah na Oja magese. Porque xquet'a ørpabi rā nho Oja'ah yø ts'oc'ei, mađaque'a hīndi ja mammađi Oja. ³⁶ Di nja ni huεcateh tengutho Oja ni Papāh i ja rā huεcate'a.

'Yo gui haspah rā güenda te ga 'yo mi'da yø ja'i.

³⁷ 'Yo gui haspah rā güenda te ør'mi'da yø ja'i, n'namhma ngue hīnda hyats'ah rā güenda Oja te gui øth. 'Yo sā gui mmamhm ngue da ma rā castigo mi'da yø ja'i, n'namhma ngue hīnda men'nah rā castigo Oja. Dami punbabi ni mmi'ei, n'namhma ngue xquet'a di pun'nah Oja. ³⁸ Dami fāxh'ah sā rā n'ah, n'namhma ngue da māxah Oja. Da 'yen'nah xāho, di dūtra t'eni, da huati astā da bonspu gui 'yøth. Porque tengutho gui 'yøth, xquet'a gue'a di nja'ah'a.

³⁹ Bi hycra hyā rā Jesús ngue hīnga te bi zā māxādi da denyø ja'i. Bi 'yena: —Xi n'na rā xādā, ¿ua da zā di m'met'o p'ah di ma rā mmixādāui? Hīnda zā di m'met'o, porque nu'mø bi nthēui n'na rā ots'i, 'dap'ah da zo. ⁴⁰ Nu'a ngue rā xāditho, hīn man'na xangu pađi ngue rā xānbate, pe da zā da bađi te gāma hyā pahrá xānbate.

⁴¹ ¿Hanja yø ja'i ngue ja xangu yø ts'oqui, guehya nne da hyaspa rā güenda yø ja'i ngue ts'adyø ts'oqui ja ya? Tengutho 'mø gui xihni cu ya ngue oxra hāi rá dá, pe nu'i p'aya, rā biga di o ni dá. ⁴² Ya hīnda zā gui 'yemni cu: "Ague n'yø, tø ga hāhmi rā hāi o ni dá", gui 'yembj. A nu'i p'aya, hīn gadi unna güenda ngue rā biga oxni dá. Ya hīnni 'yup'ah te gui mma. 'Be dami hyāh rā biga oxni dá, n'namhma da zā gui hyābabi rā hāi o rá dá ni cu.

Nu'a ga nho rá ndät'a rā za, gue'a di fađi tema za'a.

⁴³ Nu rā hoga za, hīnga ja zep'ah rā ndät'a hīngui ho. Nu'a hīngā hoga za, hīnga ja zep'ah rā hoga ndät'a. ⁴⁴ N'na ngu n'na yø za, nu'a te yø ndät'a zadi, gue'a di fa'a. Tengutho p'ah ja rā 'uini, hīnga ja zep'ah yø igo. Ni xingyø uva di zep'ah ja yø 'uini. ⁴⁵ Njarbatho n'na rā hoga n'yoh'ah ya, rā hoga hyā mma,

porque xanho rá mmái. Pɛ ra ts'oc'ɛi, xants'o te mma, porque xants'o rá mmái. Nu'a ra hya pɔnna ne, mbo rá mmái ni 'yɛhɛ, ogue xanho, ogue xants'o.

Bi nhyejpa ra hya yoho yø hyønnigu.

⁴⁶ ¿Hanja ngue gui ɛnjɛ ngue ni hmujɛ, 'nɛ hingui ɔthɛ'a te dí nnegã ngue gui 'yøthɛ? ⁴⁷ Nu te'o gã tɛnngui, i øde hanja ra hya dí mma, 'nɛ da 'yøt'e te dí xifi, ga xi'ahɛ ra hya nna hyɛjpi. ⁴⁸ Nna hyɛjpa bi n'na ra n'yohɛ ngue nne di nhønnigu. Xtanhɛ ra häi da 'ya'mi. Nup'ɛ ja ra mmɔndo, ja da fɔp'ɛ ra jado. Nu'mø bi tho'a n'na ra dathe p'ɛya, ra dehe nts'edi ga nnønhna ngu, pɛ hinda 'yanna ngu, porque ra mmɔndo p'ɛ hɔts'e. ⁴⁹ Pɛ nu ra ja'i ngue øhra hya dí mma, 'nɛ hinda 'yøt'e te dí xifi, nna hyɛjpa bi n'na ra n'yohɛ ngue guɛp'ɛ ja ra häitho bi hyøhrá ngu. Himbi hyøxpɛ ja ra mmɔndo. Nu'mø ni tho ra dathe, bi nønna ngu. Bi hyømbɛya, bi xädi.

7

Ra Jesús bi 'yøthebi rá hmiqúi n'na ra capita.

¹ Mi juadi bi manna ra hya bi xihyø ja'i ra Jesús, bi ma, i map'ɛ ja ra hnini Capernaum. ² Nuna ra hnini na, mi 'bɔp'ɛ n'na ra capita ngue mi si n'na ra hmiqúi ɛmmɛi di maði. Nuna ra hmiqúi, maði hyɛnni, ya ja ngue da du. ³ Mi zã mi 'yøhra capita ngue hma te øtra Jesús, bi menhni 'da yø judío 'bet'o p'ɛ ja ra nija ngue bá äpra mate ra Jesús ngue da ɛhɛ da 'yøthebi na rá hmiqúi ra capita. ⁴ Nu'ɛ yø judío bi guarbɛ 'bøhra Jesús. Bi 'yäpra mate, bi 'yɛmbi:

—Nuna ra capita, ni 'yup'ɛ gui fãxna. ⁵ Porque di mahyø judío na, 'nɛ bi hogahe n'na ra nija ngue bi gusɛ.

⁶ Ra Jesús bi mɛ'ɛ yø judío sits'i. Pɛ nu'mø ya xmanguerpɛ da zømp'ɛ ja ra ngu, nuna ra capita bi menhni 'da yø amigo ngue bá ɛmbra Jesús:

—Agu n'yø, 'yo gadi n'ani, porque himma nsäga'be ngue gui ɛrbɛ ja ma ngu. ⁷ Janangue nugã ni xinga gue'a xca masägã p'ɛ ngue xcabã ä'i ra mate. A nuyã, høntho dami manya ngue da zã ma hmiqúi dí xi'i, ya dí paði ngue da zã ra n'ɛ hɛmbi. ⁸ Porque nugui xquet'a 'bøi to 'bet'o ngue di mandagui. Nugã p'ɛya, xquet'a dí si ma soldado daði manda. Nu'mø dí xi'a n'na ra soldado ngue ha da ma, pap'ɛ dí et'i. Ogue ga ɛmbi: “Bi 'yɛcua”, ra soldado p'ɛya bá ɛp'ɛ. Ogue ma hmiqúi ga 'bɛpi te da mɛfi, ra hmiqúi øt'e te dí xifi.

⁹ Nuna ra hya t'ɛmbi bi manna n'yohɛ, di 'yøtho 'mø mi 'yøhra Jesús. Bi 'yɛmbyø ja'i n'yoi p'ɛya:

—Majuani dí xi'ahɛ ngue hinjonni judío di pøni ngue gdi tinnbã rá nt'ɛc'ɛi tengu ga 'yɛc'ɛigã na ra n'yohɛ na —bi 'yɛmbi.

¹⁰ Mi zøp'ɛ ja ra ngu'ɛ yø m'menhni, nu'a ra hmiqúi bi ðini ngue ya xi yani.

Ra Jesús bi japi ngue bi bɛnnate rá ts'unt'ɛ n'na ra 'danxu.

¹¹ M'mɛfa p'ɛya, nup'ɛ ja ra hnini Naín, ja i map'ɛ ra Jesús. Ni n'yoi yø xädi, xangu mi da yø ja'i ni n'yoi. ¹² Nu'mø ni ma da zømp'ɛ ja ra hnini, bi nu ngue mmap'ɛ n'na ra ánima ni du yø ja'i ngue da ägui. Hønt'a rá 'dants'unt'ɛ mi si n'na ra 'danxu'a. Ni n'yoi xangu yø ja'i ngue yø mmɛngu p'ɛ ja ra hnini. ¹³ Mi nu ra 'danxu rá Jesús, bi huɛqui, bi 'yɛmbi:

—Ogui zoni.

¹⁴ Nuna ra Jesús, bi guatra huada ni thu ngue bi jäti. Bi m'mã'ɛ ni du p'ɛya. Ra Jesús bi 'yɛmbra ánima:

—Agu n'yø, dí xi'i ngue dami nangui.

¹⁵ Nū'a rā dū p'uya bī nangui bī mī. 'Nē bī nya. Nūnā rā Jesús bi dāprā mamā nā marā dū. ¹⁶ Ēmmēi bī nsu yō ja'ī 'mō mī nū'a te bī nja. Pē ēspabi Oja yō ja'ī, i ēnā:

—Hīn hapā xā hnu n'na rā pōngahya tengū nā bi zōcua dī m'mahma ya.

Mahōn'a ēmp'uya:

—Ya dā nurpahā rā ts'edi Oja, ngue fāxte ua dī 'būhma ya.

¹⁷ Gā rā hāi Judea bī n'yo rā hyā te bi 'yōtrā Jesús, porque ndap'ū bi zā bi fadi te bi 'yōt'e.

Bi 'yet'i yoho yō xādi rā Xuua ngue bī ma bā nyauī rā Jesús.

¹⁸ Nū'ū yō xādi rā Xuua, bi xifi te 'be'a gā otrā Jesús. Rā Xuua p'uya, bi zonhni yoho yō xādi. ¹⁹ Bi 'yet'i ngue dā opra rā nt'ānni rā Jesús ngue'mō majuanī gue'a rā Cristo ja ngue dā ēhē dī ndast'abi, ogue dā thōm'man'na. ²⁰ Nūya yō m'menhni rā Xuua, mī zōmp'ū 'būhā Jesús, bi 'yēmbi:

—Nūnā rā Xuua otrā nxixya, xpā mmēngā 'be ngue gā o't'a 'be rā nt'ānni 'mō gue'e nā rā Cristo ja ngue dā ēhē dī ndast'abi, ogue gā tō'māhe man'na —bi 'yēmbi.

²¹ Nū'a rā ora bi zōn'ū yō m'menhni p'uya, bi 'yōthe xangu yō dārquēhī rā Jesús, bi 'yōthe'ū mī n'youi yō ts'onthi. Xangu yō xādā bī nzō yō dā. ²² Rā Jesús bi 'yēmbya yauī:

—Nī mē ya, bā xihmī rā Xuua nā rā hyā gā nūi bī nja. Xihmī ya yō hyā gā 'yōhmī dī mmāngā. Dāmī xihmī ngue yō xādā ya zō yō dā. Yō dogua, ya i 'yo. Yō ja'ī mī 'ya yō do'yo, ya bi zā ha hēmbi. Yō gogu, ya ohrā hyā. Yō ānima, ya dī bēnnate. Yō hyoya, ya sihā hoga 'da'yo hyā. ²³ Rā mmēnthi dī nthēui rā ja'ī hīnha dī gohrā mmāi ngue ēc'ēigui.

²⁴ Mī mengyō m'menhni rā Xuua, nūnā rā Jesús bi dū mī bi c'ānnabī yō ja'ī nā rā Xuua. Bi 'yēmbi:

—'Zte'o gā mā guā nūhā p'ū bi ja rā dapo? 'ZUa guā nūhā n'na rā n'yohū hīngui nzaqui rā mmāi, ēntho n'na rā zafanī 'mō ānnā ndāhī? ²⁵ Xi'mō ngue hīn'na, 'zte'o guā nūhā 'mō? 'ZUa guā nūhā n'na rā n'yohū ngue he rā hoga ulu? Pē guī pahmā ngue yō ja'ī he rā hoga ulu ngue 'bū mmāpāhā, guēp'ū ja yō ngu yō dast'abi 'būi. ²⁶ Pē xi'mō hīngā gue'a guā nūhā'a, 'zte'o guā nūhā 'mō? 'ZUa guā nūhā n'na rā pōngahya Oja? Majuanī ngue gue'a n'na rā pōngahya Oja guā nūhā. Pēgue Tate nā ngue gātho mī'da yō pōngahya xā m'mūi. ²⁷ Nūnā rā Xuua, guehā rā m'mēnhni Oja mmāmp'ū ja rā Macā Libro nā, ngue ēnā: “Gā et'ā mā m'mēnhni, dī m'met'o p'ū gdi mā. Gue'a dī hoqui hapā ja ngue gui thogui”, bi 'yēnā. ²⁸ Dī xi'āhū, nū hangū yō ja'ī 'būi, hīnjongui pōni ngue dī Tate ngue rā Xuua. Pē nūyā, to bi zā mā ja'ī ya o rā 'yē Oja ya, guehya mā dātho bī nthēui rā mmēnthi ya, ngue rā Xuua.

²⁹ Mī 'yōhyō ja'ī nā rā hyā nā. Gātho yō ja'ī p'uya, co 'nēhyō nguthāi xi xixyabi rā Xuua, bi bahyō ja'ī ngue xāho te mman'Oja. ³⁰ Pē yō fariseo 'nēhyō xānnbate ngue rā ley, hīmbi ne'a rā nxixya bi 'yōtrā Xuua'ū, nū'a te nne Oja xtā 'yōrpabi hīmbi nū manho. ³¹ Janāngue bi 'yēnā Jesús:

—'Zte'gue gda hyejpā ya yō ja'ī ya? 'ZTep'ū guī nēqui? ³² Gda hyejpabi yō basi n'yēmp'ū ja rā tāi. I mmatyō mmīmbasīui ngue dī n'yēmmi, i ēmbi: “Dā pīxt'āhe rā xithi ngue xqui nēhmu, pē hīngā nēhmu”. Dā tut'āhe yō thūhū ngue yō thūndummi, pē hīngā nzomhmu”, bi 'yēmbi. ³³ Guī njathā p'uya, nū'mō hīmbi nja'a te guī mmāmhmū, guī mbōcūhū. Porque bā ēhrā Xuua nūnā mī otrā nxixya 'nē bi 'yētrā mmāi, nū'āhū p'uya, gā 'yēhmū ngue n'youi rā ts'onthi ngue'a te o't'e. ³⁴ A nūyā, guecā drā N'yohū dā ē mahēts'i, dī si'a

te dí t̄inj, nu'ah̄ p'uya guí ɛnj̄ ngue drá nhyot'a zihm̄. Guí ɛnj̄ ngue dadi thegá'be'ya yō ja'j̄ ja yō ts'oqui 'n̄e'ya yō nguth̄ai. ³⁵ P̄e nuna rā hya njuantho, nu'm̄o di n'yomf̄eni x̄anho yō ja'j̄, dā bad̄i ha rá nja rā hya.

Nup'ya ja rá ngu n'na rā fariseo, ja 'bup'ya rā Jesús.

³⁶ Nu'a n'na n̄c'ej̄ yō fariseo bi zixrā Jesús ngue dā nsihm̄ p'ya ja rá ngu. M̄i zōmp'ya ja rā ngu rā Jesús, bi m̄ip'ya ja rā m̄exa p'uya. ³⁷ Nuna n'na rā xisu mará 'yots'om'm̄ai p'ya ja rā hn̄inj, m̄i bad̄i ngue bi ma dā nsihm̄ p'ya ja rá ngu rā fariseo nā rā Jesús. Bi zōmp'ya ja rā ngu p'uya, n̄i dū n'na rā m'mo'aceite, yup'ya rā aceite mahotho gā yan̄i. ³⁸ Bi ndantyōhm̄ p'ya 'buhra Jesús ngue bi d̄annebi yō gua. M̄ente zon̄i, nu'ya yō guidá t̄āgui, sox̄p̄ ya jō gua rā Jesús, thūquj̄ conyō xt̄a. Bi gospab̄i rā aceite mahotho gā yan̄i. ³⁹ Nuna rā fariseo xi zixrā ts'ihm̄ rā Jesús, m̄i nu te øtra xisu, ngunā rā hya bi b̄enj̄, bi 'ȳenā: “Nu'm̄o ngue nm̄ajuan̄i rá p̄ongahya Oja nā rā n'yoh̄ nā, di pad̄i te rá m'm̄ai nā rā xisu cuar'm̄o, ngue rā 'yots'om'm̄ai”. ⁴⁰ Rā Jesús bi 'ȳembrā fariseo:

—Ague Simu, jap'ya n'na rā hya dí nne ga xi'i —bi 'ȳembj̄.

ɛnna fariseo p'uya:

—D̄am̄i xiqui grā x̄ännbate.

⁴¹ Bi 'ȳenna Jesús:

—Yoho yō n'yoh̄ di tupra m̄enyu'a to di hm̄i rā m̄enyu. Nu'a n'na ra ndupate p'uya, nu'a hangū p̄ox̄a cat'a ciento mā pa rā nzābi, gue'a ndupate'a. Man'na n̄c'ej̄ p'uya, nu'a hangū p̄ox̄a yote ma'det'a mā pa rā nzābi, gue'a ndupate'a. ⁴² P̄e nu'ya m̄i ndupate, ya h̄imbj̄ zā bi gutyō güenda. Nu'a bi hm̄i rā m̄enyu p'uya, bi p̄un̄bj̄ gā yoho. D̄am̄i xicya, ɛndana gue'a ya yō ndupate ngue tate di ja m̄ammađi rá hm̄i?

⁴³ Bi 'ȳenna Simu p'uya:

—Nup'ya nná b̄engā, man'natho tate di ja m̄ammađi'a xangu m̄i ndupate, 'n̄e bi p̄un̄bj̄.

Bi 'ȳenna Jesús:

—Nu'a gā manya, gue'a ya.

⁴⁴ Bi hȳetra xisu nā rā Jesús, bi 'ȳembrā Simu:

—Guí nnu nā rā xisu 'b̄ucua ya. Dá cat'a ua ja n̄i ngu, p̄e h̄ingá 'dacrā dehe xcā nx̄uga. P̄e nuna rā xisu 'b̄ucua, bi merca mā gua conyō guidá, 'n̄e bi d̄an̄quj̄ conyō xt̄a. ⁴⁵ Nu'j̄, h̄inxcá zenguguj̄ conn'na ra beso, p̄e nuna, m̄ente rā ora xt̄a cat'a ua ja n̄i ngu ya, h̄inguj̄ sāya th̄annegui mā gua. ⁴⁶ Nu'j̄, h̄inxcá coscā rā aceite mā ya. P̄e nuna, mahotho gā yan̄i aceite bi goscaguj̄ mā gua. ⁴⁷ Guehna dí xi'i naya, ngue ɛmm̄ej̄ di maquj̄, ja di nequj̄ p'ya ngue xangu rá ts'oqui, p̄e di mp̄un̄bj̄. P̄e nu rā ja'j̄ ngue ts'utho map̄un̄bj̄, ts'utho di nequj̄ ngue di ma'a n'na.

⁴⁸ Rā Jesús bi 'ȳembrā xisu:

—Ya dá p̄un'na'j̄ n̄i ts'oqui ya.

⁴⁹ Nu'ya m̄i'da yō ja'j̄ xi ts'of̄o 'dap'ya 'b̄ahm̄ p'ya ja rā m̄exa p'uya, di n'ȳembj̄:

—ɛTe'o n̄i n'yoh̄ nā ɛnā ngue di p̄un̄b̄a yō ts'oqui yō ja'j̄?

⁵⁰ P̄e rā Jesús bi 'ȳembrā xisu:

—Ya gā nyanya ngue gā 'ȳe'c'ej̄gij̄. Dā hyu n̄i mm̄ai ya, n̄i ma.

8

Ja ua yō thūhū yō xisu bi m̄axrā Jesús.

¹ M'mefa p'uya, xangu yō hn̄inj̄ bi thohnā rā Jesús ngue xihyō ja'j̄ ha di njap'ya di zo rá 'ye Oja. N̄i n'yoh̄'ya 'de'mā yoho yō xadi. ² Xquet'a n'yoh̄'ya da yō

xisu xi 'yøthe ngue mī n'youi yø ts'onthi, dā gue'u mādi hyēnni. N'yohu p'u rā Maya nuna ja man'na rá thuhū ngue rā Magdalena. Guehna xi 'yøthe m'met'o ngue mī n'youi yoto yø ts'onthi. ³N'youi p'u rā Juana nuna rá xisu rā Chuza, guehna dī manda gātho yø mēfi p'u ja rá palacio rā Herodes. 'Nē rā Susana n'youi p'u. N'youi p'u xangu yø xisu ngue ja te pēt's'i, nu'mø te honna Jesús, guehya fāxya.

Rā Jesús i hyejpa rā hya n'na rā momhmudā.

⁴Xangu yø ja'i bá ep'u ja yø hnini ngue nne da 'yøde te mmanna Jesús. Mī mpēti xangu yø ja'i, bi hyoni te gui hyejpa rā hya xihyø ja'i. Bi 'yēmbi:

⁵—N'na rā n'yohu bi ma dā ponna trigo. Nup'u bi thogui ngue ponyø hmudā, bi zop'u ja rā 'yu 'da yø hmudā. Bi nēhyø ja'i thop'u ja rā 'yu. Bi map'u yø ts'int's'u ngue bi za yø hmudā. ⁶Mi'da yø hmudā bi moni, bi zop'u hinguī pidi rā hāi ngue o rā do. Bi 'yotra hmudā 'mø mī bōts'e, ngue hinguī xa rā hāi. ⁷Mi'da yø hmudā bi zop'u ja yø 'uini. Mī nte yø 'uini p'ya, bi ts'onnyø hmudā ngue bi hyøt'ambo. ⁸Mi'da yø hmudā, bi zop'u ja rā hoga hāi, guehya emmēi bi nja ya. Nu'a n'na mhmudā bi bōn'a n'na ciento yø hmudā.

Nu'mø mī manna rā hya na, bi ts'edi bi 'yēmbiyø ja'i:

—A nuyá, dī nja nī gu ngue gui 'yøhmu na rā hya dī mmangā ya —bi 'yēmbi.

Rā Jesús bi mā hanja ngue honi te gui hyejpa rā hya xihyø ja'i.

⁹Nu'u yø xādi bi 'yānni te gā mbønya yø hya xi hyēqui. ¹⁰Rā Jesús bi 'yēmbi: —Nuya yø hya hinguī fadi ha dī manda Oja yø ja'i, i nne Oja ngue dā dīnni mmāihu ya yø hya ya. Pē nuya mi'da yø ja'i, dā thonna hya dī nhyejpi te dá sifi, n'namhma ngue nu te dā nu, tengutho 'mø ngue hīntē dā nu. Nuya yø hya dā 'yøde, tengutho 'mø ngue hīn temā hya dā 'yøde.

Rā Jesús bi mā te nī bōnya yø hya bi hyejpa rā momhmudā.

¹¹Ma gā xi'ahu te gā mbønna rā hya dá mā. Nu rā hmudā bi 'boni, gue'a rā hya Oja'a. ¹²Nuya yø ja'i ngue hōntho bi 'yøhra hya, guehya gui nhyejpi ngue rā nen'yu p'u bi zo rā hmudā ya. Hōntho juadi bi 'yøhra hya, bi map'u rā zithu, bi japi bi pumbēni rā hya xi 'yøde. Hinguī nnepe ngue dā 'yēc'ei rā hya, ngue dī nyanyø te yø ja'i. ¹³Mi'da yø ja'i, gui nhyejpa rā hāi hinguī pidi ngue mī o rā do p'u bi zo yø hmudā. Mī zā mī 'yøhra hya yø ja'i, janjuani dī johya ngue bi nu māho. Guehya yø ja'i hīmbi bent'i xāho rā hya ya. Bi 'yēc'ei njammī pa. Nu'mø bi ts'ui, 'bexi cohyø mmāi. ¹⁴Mi'da yø ja'i p'ya, gui nhyejpabi rā hāi ngue ja yø 'uini p'u bi zo yø hmudā. Guehya yø ja'i bi 'yøde hanja rā hya ya. Pē nu'a te yø 'befi i ja n'na pa ngu n'na pa, hōndyø 'befi nī ma yø mmāi yø ja'i. Di ja ndūmmāi honi ha dī mmēmeti. Nu'a te yø pāhāse, gue'a nne dā 'yøt'a. Ya hīn temā ntho bi 'yørpabi nā rā hya bi 'yøde. ¹⁵Pē mi'da yø ja'i, gui nhyejpi ngue rā hoga hāi p'u bi zo yø hmudā. Guehya yø ja'i ngue yø mmāi gā 'yøhra hya ya, 'nē ēt'ammāi rā hya øde. Hinguī hegui, guehya haxra 'yu njuantho ya.

Rā Jesús bi hyejpa rā hya n'na rā nyot'i.

¹⁶Nu'mø to di saca n'na rā nyot'i, hinguī sā ngue dā go'mi, ogue dā hyøt'a 'bit'ots'i. Sinoque dā hyøxmayā, n'namhma ngue nu'u cat'ambo rā ngu dā hyētra nyot'i. ¹⁷Njarbutho ya yø hya hinguī fadi hanja ya. Zi yohotho yø ja'i tinyø mmāi hanja rā hya. Pē dā 'yēhra pa ngue gātho yø ja'i dā badi hanja rā hya.

¹⁸Janāngue dami 'yēt'ammāihu teni bōnya yø hya dī mmangā. A nu rā ja'i dā dīni xāho rá mmāi hanja rā hya, dā māk Oja ngue man'na di bahra hya. Pē nu rā ja'i hinguī nne dā 'yørpabi masu rā hya dī mma, nu'a zits'u rā hya padi, dā thānnbi.

Bi manna Jesús ndana gue'a da bõni ngue da 'yõt'e tengutho 'mø drá mēñi.

19 Nup'u mi 'bahra Jesús, ja bi zõmp'u rá mamá, 'nēhyõ n'yohu. Pē hinguí sá da guat'i ngue di nyaui, porque mandõngu dyõ ja'i 'bap'u. 20 Hĩndi 'bedi to bi xihra Jesús, bi 'yēmbi:

—Nĩ mamá 'nēhni n'yohu 'bācua thi. I nzo'i ngue guĩ nyaui 'nā —bi 'yēmbi.

21 Mĩ dahra Jesús, bi 'yēntho:

—Nuya 'bucua õspabi rá hya Oja, nu'a rá hya øde gue'a øt'a, guehya ẽntho mā mamá ya, guehya ẽntho mā n'yohu ya.

Ra Jesús bi sāyabi ra ndahĩ conyõ funthe.

22 N'na ra pa ra Jesús bi yarbũ ja n'na ra barco conyõ xādi. Bi 'yēmbi:

—A nuyá, ma ga 'dasu rá zabi gdá mähā man'na nguadi —bi 'yēmbi.

Bi ma p'uya. 23 Mēnte ni 'yop'u ja rá dehe rá barco, bi n'ahra Jesús. Ẽnā ha bi 'yētā n'na rá ndõnthi bi n'yo. Nu'u yõ funthe nanguĩ, so mbo rá barco. Ya ja ngue da thunt'a mbonthe rá barco. 24 Nu'u yõ xādi rá Jesús, bá ap'u bi aha, bi 'yēmbi:

—Ague grá xānbbate, ague grá xānbbate, ya ja ngue da thunt'a mbonthe rá barco. Ya ga tuhũ —bi 'yēmbi.

Mĩ nangra Jesús, bi hejpabi rá ndahĩ 'nēhyõ funthe. Ngu i hejpi, 'bexpĩ nsāya. M'mefa ya hĩn temā di 'yañi. 25 Bi 'yēmbiyõ xādi p'uya:

—¿Hanja ngue hinguí ẽc'ẽi ngue ga fāxahũ? —bi 'yēmbi.

Nu'u yõ xādi di 'yõtho hanja'a te bi nu, 'nē bi nsũ. Di n'yēmbi n'na ngu n'na p'uya:

—¿Te'o ni n'yohu nā n'yõ? Nu'mø bi zohra ndahĩ 'nēhra dehe, i ẽc'ẽi —di 'yēmbi.

Ra Jesús bi 'yõthe n'na ra n'yohu n'youi yõ ts'onthi.

26 Mĩ zõnna barco p'u ja rá hāi Gadara, man'na nguadi rá zabi ha di nhyandui rá hāi Galilea. 27 Mĩ bõmp'u ja rá barco rá Jesús, bi guat'a n'na rá n'yohu ngue rá mmõngu p'u. Ya rá ya'atho yõ pa mi n'youi yõ ts'onthi nā rá n'yohu. Nĩ xingra ulu di he. Nĩ xingui 'bap'u ja rá ngu, sinoque guerp'u ja rá camposanto bí 'bái. 28 Ngu i nu rá Jesús, bi ndantyõhmũ p'u ha 'bāi. Rā ndõts'edi i zofõ, bi 'yēmbi:

—Ague Jesús, rá Ts'ant'u'i Oja nuna jase rá ts'edi. ¿Hanja ngue gadi nthĩnt'ua di 'bái? Dí ã'i rá mate ngue 'yo gadi angui.

29 Nguna rá hya bi manna n'yohu, porque ya xi xihra ts'onthi rá Jesús ngue da hyep'u rá n'yohu n'youi. Xangu yõ nnidĩ ngue ẽmmẽi di am'mø bi gu. Yõ ja'i p'uya turpa yõ 'yē 'nēhyõ gua conyõ cadena, pē di c'ãqui. Rā ts'onthi p'uya di japra n'yohu ngue 'dagui, ni ma dapo. 30 Rā Jesús bi 'yānni, bi 'yēmbi:

—¿Teni hu'i?

Rā n'yohu p'uya bi 'yēnā:

—Nnā hugā ngue yõ mmũndõtho gāhe —bi 'yēnā.

Bi manna tengu nā porque xangu yõ ts'onthi mi n'youi rá n'yohu. 31 Nu'u yõ ts'onthi p'uya, bi xihra Jesús ngue hĩnda 'yērbũ ha ja ngue da jot'i. 32 Ja mi yorbũtho n'na 'bái yõ ts'adi mā'yoni p'u ja rá nguanĩ p'uya. Yõ ts'onthi p'uya, bi 'yādi ngue da yarbũ ja yõ mmũi yõ ts'adi. A nuna rá Jesús bi unna nt'ẽdi.

33 Janangue yõ ts'onthi bi hyep'u rá n'yohu mi n'youi, bi yarbũ ja yõ mmũi yõ ts'adi. Nuya yõ ts'adi p'uya, bi gu rá 'dihĩ, bi nhyõrbũ ja rá zabi. Gā ja bi jarbũ rá dehe.

34 Nu'u yõ n'yohu mi fāhyõ ts'adi, mi nu te bi nja. Bi gu rá 'dihĩ bi ma bá mamp'u bi ja rá hñĩni. Dā gue'u yõ ja'i 'da'a n'nannĩ ha 'bái, gā bá xifi. 35 Mĩ

'yøhyø ja'i'a te bi nja, mǎndøngu dyø ja'i bá εhε dǎ nu. Mǐ zønyø ja'i p'u 'bǎhrǎ Jesús, 'dap'u 'bǎhmi'a rǎ n'yohu mǐ n'youi yø ts'onthi. Ya xi dǐts'i. Ya hǐnte di ja, ya he yø ǔlu. Pε bi zu yø ja'i'a te xi nja. ³⁶ Nuyǎ yø ja'i xi nuse'a te xi tho rǎ n'yohu mǐ n'youi yø ts'onthi, gǎ xihyø ja'i nu'u ja sǎhø. ³⁷ Nunǎ rǎ hyǎ bi nja, nguyǎ yø mmεngu Gadara, nguyǎ yø ja'i ndap'u bi zǎ bi 'yε'a rǎ xεqui'a, 'da gǎ xityø ja'i rǎ Jesús ngue dǎ ma. Porque εmmεi su yø ja'i te bi 'yøt'e. Janangue hømbi yǎrbu ja rǎ barco rǎ Jesús ngue bi mengui. ³⁸ Nu'a rǎ n'yohu mǐ n'youi yø ts'onthi bi xifi ngue xta mmε rǎ Jesús. Pε rǎ Jesús hǐmbi nepe, sinoque bi 'yεmbi:

³⁹ —Man'na xǎnho ni ma ni ngu, n'namhma gui xihyø ja'i'a te gǎ bi 'yøt'a'i Oja —bi 'yεmbi.

Bi ma rǎ n'yohu p'uya, bi xifi gǎtho yø ja'i p'u ja rǎ hnini'a te xi 'yørpabi rǎ Jesús.

Rǎ Jairo bi zixrǎ Jesús ngue dǎ øthebi rá t'ixu.

⁴⁰ Mǐ zøm mǎn'na nguadi rǎ zabi rǎ Jesús. Mǐ nu yø ja'i ya mǎmbi 'bǎp'u, rǎ ndi johya. Porque ya mǐ ndø'mate gǎtho yø ja'i. ⁴¹ Bi zø'a n'na rǎ n'yohu 'bet'o ngue di mǎnda p'u ja rǎ nǐja p'uya, ni hu ngue rǎ Jairo. Bi ndantyoħmu p'u 'bǎhrǎ Jesús. Bi 'yǎpra mate ngue dǎ map'u bi ja rá ngu. ⁴² Porque ya ja ngue dǎ du n'na rá t'ixu mǐ si. Ya n'ne'mǎ yonjeya mǐ 'bui, pε hønt'a rá 'dant'ixu mǐ si'a. Mǐ ma rǎ Jesús. Xǎngu yø ja'i bi dennǐ astǎ di ntørbu ja rǎ 'yu.

⁴³ Nu'u yø ja'i ni dennǎ Jesús, n'youi p'u n'na rǎ xisu ngue ya n'ne'mǎ yonjeya mǐ hembra m'mǎcǐ. Nunǎ rǎ xisu mǎdi hyenni, xǎndøngu rá mεnyu xi unǐ ngue mǐ honyø 'yøthe dǎ 'yøthe. Pε xǐnga n'na'u yø 'yøthe xta nzǎ dǎ 'yøthe. ⁴⁴ Nunǎ rǎ xisu, bi m'mεfa p'u ni ma rǎ Jesús, bi guarbu ja rá xǎtha, bi dǎrpa rá nyǎni rá he. Ngu'i dǎrpa rá he p'uya, 'bexpi nsǎya rǎ ji mǐ hεmbi. ⁴⁵ Bi 'yenni Jesús:

—¿Te'o bi dǎrcagui mǎ he? —bi 'yεmbyø ja'i.

Gǎtho yø ja'i p'uya, i mma ngue hǐnjo'o. Pε rǎ Bεdu 'nε'u mǐ'da yø n'yohu bi 'yεmbrǎ Jesús:

—Ague grǎ xǎnnbate, gui änni to bi dǎt'a ni he. Conque gui nnu ngue di ntøtyø ja'i, 'nε tøn'na'i.

⁴⁶ Pε rǎ Jesús bi 'yεnǎ:

—Hǐn'na. 'Bui to bi dǎrcǎ mǎ he. Porque dǎdi unǎ güenda ngue bi zǎ n'na nc'ei commǎ ts'edi.

⁴⁷ Bi nu rǎ xisu p'uya, ngue fǎtho te bi 'yøt'e. Ni huaqui mmap'u. Bi ndantyoħmu p'u 'bǎhrǎ Jesús. Yø hmi yø dǎ yø ja'i p'u bi xi'a njuǎni te nnepe ngue bi dǎdi. 'Nε bi xifi ngue 'bexpi zǎ rǎ ji mǐ hεmbi. ⁴⁸ Rǎ Jesús bi 'yεmbi:

—Ague t'ixu, ya bi zǎ'i ngue gǎ 'yεc'ei ngue di zǎ'i commǎ ts'edigǎ. Dǎ hyu ni mmǎi ya, ni ma —bi 'yεmbi.

⁴⁹ Nunǎ rǎ Jesús, mεnte yaui rǎ xisu mǎdi hyenni, bi zø hman'na nc'ei bá nεxpu ja rá ngu rǎ Jairo. Bi 'yεmbrǎ Jairo:

—Ya bi du ni t'ixu n'yø, 'yonǐ mantho gui sixrǎ xǎnnbate.

⁵⁰ Pε rǎ Jesús, mǐ 'yø'a te si rǎ Jairo, bi 'yεmbi:

—Yo sǎ gui su'a si'i ngue bi du ni t'ixu. Sinoque damǐ 'yεc'εigui ngue dǎ zǎ gǎ øthegǎ ni t'ixu —bi 'yεmbi.

⁵¹ Mǐ zømp'u ja rǎ ngu p'uya, hǐnjondi japi ngue 'da xti yǎt'ui mbo. Høndrǎ Bεdu, rǎ Jacobo, rǎ Xuua, 'nεhrǎ papǎ 'nεhrǎ mamá rǎ hmute bi japi bi yǎt'ambo. ⁵² Gǎ zonyø ja'i, i ya dummǎi yø ja'i connǎ ngue'a bi du. Pε rǎ Jesús bi 'yεmbi:

—Yo gui zøhmǎ. Nunǎ rǎ hmute hǐngui tu na, i atho na.

⁵³ Pɛ nuya yø ja'í yaui rá Jesús i thenthø, porque paði ngue ya xi dū rá hmute. ⁵⁴ Nuná rá Jesús bi bennbá rá 'ye rá dū, nts'edi bi 'yɛmbi:

—Ague grá hmute, dami nangui.

⁵⁵ Nuná rá hmute p'aya, mahømbi nja rá te. Bi nangui 'bexque'a. Bi manda rá Jesús ngue di t'unna hmɛ dá zi rá hmute. ⁵⁶ Nuná rá papá 'nɛhra mamá rá hmute di 'yøthø te bi nja. Pɛ rá Jesús bi manda ngue hñjonda sifi te bi nja.

9

Bi 'yet'u 'de'ma yoho yø xädi rá Jesús, ngue dá xämbabi rá hya yø ja'í.

¹ Nuná rá Jesús, mi pɛti gätho'u 'de'ma yoho yø xädi ya xi huanhñi. Bi unna nt'edi ngue dá hya rá ts'edi dá 'yøthe gäthø yø ja'í n'youi yø ts'onthi, dá 'yøthe yø ja'í hɛmbi 'dama 'dan'yo man'u. ² Bi menhñi ngue dá xihra hya yø ja'í ha di njap'u di zo rá 'ye Oja. 'Nɛ dá 'yøthe yø därkehi p'u di ma. ³ Bi 'yɛmbi:

—'Yo te gui ha'x'mø gá mähä, ni xingra tøhø, ni xingra bolsa, ni xingra thuhmɛ, ni xingra mɛnyu. 'Yo gui ca'x man'na ni pahñih. ⁴ Nup'u ja rá ngu di n'na'ahú rá ts'äya, ja gui n'oxhú p'u, asta gue'mø guá ehmu. ⁵ A nup'u hñdi n'na'ahú rá ts'äya, gui pømhmu p'u ja rá hñini. Pɛ dami huamhra fonthäi di n'youi ni mbonguahú, gue'a rá hmɛya'a ngue ya dá thɛp'u ya yø ja'í hñmbi 'yøt'ahú mašú.

⁶ Bi ma'u bi t'et'i, i mpa p'u ja yø hñini. Bi xihyø ja'í rá hoga 'da'yo hya, 'nɛ bi 'yøthe yø därkehi p'u ni ma.

Rá dast'abi Herodes hñgui nnu rá pa dá nu rá Jesús.

⁷ Mi 'yøhra dast'abi Herodes te mmanyø ja'í ngue xangu yø milagro øtra Jesús. Di 'yøthø'a te øde, porque ɛn'i'da yø ja'í ngue nuná rá Jesús, guehñá rá Xuua xi bennate p'u bi nt'ägui. ⁸ Mi'da yø ja'í p'aya, ɛmbi ngue ya 'yop'u rá Elías. Mi'da p'aya, ɛmbi ngue 'bwi toni nyogui pøngahya Oja xpi bennate. ⁹ Pɛ rá Herodes bi 'yɛnã:

—Nu'a rá Xuua dá mandagá bi t'øjpabi rá ya'a, hñga gue'a 'yop'u'a. ¿Pɛ te'o ni n'yohú ná dí øcã ngue xangu yø cosa øt'e?

Ya hñgui nnu rá pa rá Herodes ngue dá nu rá Jesús.

Rá Jesús bi 'yøt'e ngue bi nsihmɛ cät'a ma'huahñ ma'yohu.

¹⁰ Mambá pengyø xädi rá Jesús ngue bá manñá hya p'u ja yø hñini, bi däpra güenda te xi 'yøt'e. Nuná rá Jesús bi zixyø xädi ngue bi ma dapo, jonna hñini Getsaida. ¹¹ Pɛ nu'mø mi ba'hyø ja'í haru bi 'bñra Jesús, bi map'u bi 'bwi. Di säyabi yø ja'í sømp'u 'bwi. I xihyø ja'í ha di njap'u di zo rá 'ye Oja. Xquet'a bi 'yøthe yø därkehi.

¹² Nu'mø ya ni ma di nde p'aya, bi guat'u 'de'ma yoho yø xädi rá Jesús, bi 'yɛmbi:

—Dami 'yɛhyø ja'í, n'namhma dá hyoni ha di n'oxi, ja dá dämp'u rá hmɛ dá zi. Porque nuua dí 'bñhmu, rá dapo ua.

¹³ Rá Jesús bi 'yɛmbyø xädi:

—Dami unhnú rá hmɛ dá zi yø ja'í —bi 'yɛmbi.

Nu'u yø xädi p'aya, bi 'yɛmbi:

—Pɛ hñdi cät'a yø thuhmɛ dí hagähe, 'nɛ yoho yø huá. Rá nɛɛgui ga mmäcähe 'mø, ga ma tämhme rá hmɛ dá zi yø ja'í.

¹⁴ Yø ja'í p'aya, comma cät'a ma'huahñ ma'yohu. Pɛ rá Jesús bi 'yɛmbyø xädi:

—Dami xihmu yø ja'í dá mi. Dá 'yøtyø zimundo ngue dyø yote ma'det'a nja'í p'u dá mi.

15 Gue'a bi 'yøt'a p'uya. Bi mi gātho yø ja'i. 16 Rā Jesús bi hyan'u cat'a yø thuhmε 'nε'u yoho yø huā. Bi hyanmā hεts'i p'uya, bi ja mammadi Oja. Bi xenyø thuhmε p'uya, bi unyø xādi ngue di 'darpa yø ja'i dā zi. Dā guehyø huā bi 'dat'i. 17 Bi nsihmε xanho yø ja'i, gā bi nniya. M'mefa p'uya, bi ma mapeti yø thuhmε bi bongui, bi zai 'de'mayo canasta bi bongui.

Bī manna Bēdu ngue rā Jesús, gue'a rā Cristo bá ex Oja ngue di ndast'abi'a.

18 N'na ndi ya, bi ma n'nanni rā Jesús ngue bá mat'Oja, n'youi yø xādi. Bi 'yānbaya, bi 'yεmbi:

—ζTe'ogā p'ū gā mbεnyø ja'i 'mø?

19 Mi dahyø xādi p'uya, bi 'yεmbi:

—'Bū i'da yø ja'i εmbi ngue gue'e grā Xuua gmī øtra nxiya. Mi'da yø ja'i p'uya, εmbi ngue gue'e grā Elías. Mi'da yø ja'i p'uya, εmbi ngue gue'e n'na'u yø nyogui pøngahya Oja xpi bεnnate.

20 Rā Jesús mahømbi 'yεmbyø xādi:

—Xi'ahū p'uya, ζte'ogā p'ū gnī bεmhmu ngue guecā?

Rā Bēdu p'uya, bi 'yεmbi:

—Nu'i, gue'e grā Cristo bá exā'i Oja ngue gui ndast'abi —bi 'yεmbi.

21 Rā Jesús mahømbi 'yεmbi:

—A nuyá, 'yo to gui xifi te'ogā ya —bi 'yεmbi.

Rā Jesús bi mā ngue dā tho, 'nε bi mā ngue di bεnnate.

22 Bi xihyø xādi rā Jesús, bi 'yεmbi:

—Nu rā N'yohū bi 'yε mahets'i, dā 'yεmmεi dā ma mā'uni. Nu'u yø ja'i 'bet'o p'ū ja rā nija dā zai, dā guehyø hmū yø mmācja, 'nεhyø xānbate ngue rā ley, gā dā zai 'nε dā hyo. Pε rá hyu pa p'uya di bεnnate —bi 'yεmbi.

Rā Jesús bi xihyø xādi ngue hīnjam'mø dā gohyø mmui'a gā 'yεc'εi.

23 M'mefa p'uya, bi 'yεmbi gātho yø ja'i:

—Nu to nne dā denngui, hīngui sā ngue dā zānse te dā n'yo. Hangu rā pa, hīnha di gohrā mmui, madague'a dā thop'ū ja rā pont'i. 24 Nu rā ja'i dā 'uegue ngue su dā tho, guehna rā ja'i di m'mehrá te nā. Pε nu rā ja'i hīngui cohra mmui'a gā 'yεc'εigui, madā tho connā ngueque, guehna rā ja'i di nyannā te nā. 25 Porque hīnte dā dahra ja'i, madague'a dā 'yøt'e ngue rá mmeti gā rā xīmhai, 'nε di m'mehrá te. 26 A nuyá, nu rā ja'i ngue pesrá sā connā ngueque, ogue i pesrá sā connā guehra hyā dī xānbate, xquet'a dā 'yεhra pa ngue nugui drā N'yohū dā ε mahets'i, xquet'a gā pes'mā sā connā ngue'u to di jagbū. Guehna rā pa gā ma pengui ngue gā ndast'abi, connā ts'edi Oja gā ma n'yo'be yø maça anxε Oja. 27 Majuanī dī xi'ahū, ngue nuyā 'da 'bucua ya, hīnda dū, astā gue'mø dā nu ngue dā hyā rā ts'edi Oja dī mānda ua.

Bī mpā'a te gui nεqui rā Jesús.

28 Ya rá hyato mā pa xi manna rā hyā nā p'uya, bi map'ū bí ja n'na rā nyunī rā Jesús ngue bá mat'Oja. Bi zixra Bēdu, rā Jacobo, rā Xuua. 29 Mente mmat'Oja rā Jesús, bi mpā'a gui nεqui rá hmi. Rá he p'uya, astā di yoxni'a gā nt'axi. 30 Bi hnu p'uya, ngue 'bāp'ū yoho yø n'yohū yaui. Nuyā p'uya, guehna rā Moisés 'nehra Elías. 31 'Nehya xquet'a di yoxni p'ū i nεqui ya. Nup'ū ha bi nyauī rā Jesús, bi c'a'a rā ndate ja ngue danī nthop'ū Jerusalén. 32 Pε rā Bēdu co 'nε'u mi'da yø n'yohū, bi n'ahā ngue nethā. Nu'mø mi nnuhu, bi nu p'uya ngue di yoxni p'ū 'bāhra Jesús, co 'nε'u miyoho yø n'yohū 'dap'ū 'bāhmi di yoxni. 33 Nunā rā Moisés 'nehra Elías, ya ja ngue dā zop'ū rā Jesús. Pε rā Bēdu bi 'yεmbrā Jesús:

—Ague grá xännbate, ya xanho ngue dí 'bühm_u ua. Ma ga hocähe hyu yø t'ännigu, n'na'i, n'na ra Moisés, n'na ra Elías —bi 'yëmbi.

Pe ra Beđu hinguï padi te mma. ³⁴ Mente bi manna ra hya na, bi nja n'na ra gui ngue bi go'mi. Emmei bi nsu 'mø mi go'mra gui. ³⁵ Bi 'yø p'uya ngue bá nya Oja p'u ja ra gui, bi 'yëna:

—Nuna 'bucua ya, guehna ma Ts'ant'u dadi madi. Nuya yø hya da manna ya, dami 'yët'ammuiha —bi 'yëna.

³⁶ Mi juadi bá nya'a ya p'uya, bi nu ngue 'bäse p'u ra Jesús. Pe hijnombi xi'a te bi nu.

Ra Jesús bi 'yøthe n'na nc'ei mi n'youi ra ts'onthi.

³⁷ Mi hyaxpaya, bá ep'u ja ra nyuni mambi 'bui. Pe xangu yø ja'i bi ma di c'at'ui ra Jesús. ³⁸ Nup'u 'bühyø ja'i p'uya, nts'edi bá nya n'na nc'ei, bi 'yëmbra Jesús:

—Ague grá xännbate, dami nurquits'u ma ts'ant'u 'bucua, porque hønna di si na. ³⁹ Nu 'mø bi ga ra ts'onthi n'youi, di japi ngue mafi. I huaqui 'në sohyø fugui. Hinguï nne da hyegui, emmei di uni. ⁴⁰ Ya xtá xihni xädi ngue xtá 'yøthe ts'u, pe hinxä nzä xä 'yøthe.

⁴¹ Ra Jesús bi 'yëmbi:

—¿Asta njam'mø da zønna pa gui 'yëc'ei gaha? ¿Ua gui ena ngue hangu ra pa ga set'aha?

Bi t'ëmbra papá ra därkehi p'uya:

—Bá si ua ni ts'ant'u ya.

⁴² Pe nu 'mø ni ma da guatra ts'ant'u p'u 'bähra Jesús, asta ra huaqui bi 'yëna häi ra ts'onthi. Ra Jesús bi xihra ts'onthi n'youi ra ts'ant'u ngue bi hyep'u. Mi zä'a te mi hëmbra ts'ant'u, bi ndäprá papá p'uya. ⁴³ Gä di 'yødyø ja'i te bi nja. Bi bähø ja'i ngue ma datho ja rá ts'edi Oja.

Mahombi manna Jesús ngue da tho.

Mente di 'yøtho gätho yø ja'i'a te bi 'yøtra Jesús, bi 'yëmbiyø xädi p'uya:

⁴⁴ —Dami 'yøhm_u xanho na ra hya ga xi'aha ya. Mami pumbëniha ngue ra N'yoha bi 'yë mahets'i di ndäpyø ts'oc'ei.

⁴⁵ Pe nu'u yø xädi himbi dinyø mmui na ra hya xifi, porque tobe hinguï xojpabi Oja yø mmui ngue da ba'a xifi. I su yø xädi da 'yänni te ga mbøn'a ra hya mmanna Jesús.

Ra Jesús bi xämba yø xädi ndana ma datho da hnu mansu.

⁴⁶ Nu'u yø xädi ra Jesús di njun'mahya n'na ngu n'na, porque n'na ngu n'na nne ngue ma datho da hnu mansu. ⁴⁷ Pe bi bahra Jesús te mbemp'u ja yø mmui yø xädi. Bi zonha n'na ra basi, bi 'bämbu ha 'bäi. ⁴⁸ Bi 'yëmbuya:

—Nu ra ja'i di ja mmansu na ra basi 'bucua ya, nguna da 'yøt'e porque pahra ja'i ngue nu te øt'e, gue'a di nnu manho ngue da 'yøt'a, entho go di ja mmansu gra ja'i. Nu ra ja'i di ja mansugui, entho go di ja mmansu'a to bá pënguï. Gätho'aha ya, nu'a da t'ëmbi ngue hinte di muui ya, gue'a ma da'a p'uya.

Ra Jesús di hejpa yø xädi nuya sühø ja'i nnønbabi rá thuhu 'mø øthe yø ja'i.

⁴⁹ Ra Xuua bi 'yëmbi:

—Ague grá xännbate, xtá nugähe n'na nc'ei ngue nnøn'na ni thuhu ha ga 'yøthe yø ja'i n'youi yø ts'onthi. Pe xtá hejpahe, porque händi n'yoha p'u nnä mähä.

⁵⁰ Ra Jesús bi 'yëmbi:

—'Yo gadi hejpaḥa yø ja'ī nnønnagagui mā thūhu, porque nuya hinguī sæcju, mā n'yohu ya.

Rā Jesús bi hejpabi rā Jacobo 'nēhrā Xuua te i mma.

⁵¹ Man'na, man'na nī guatra pa ngue dā ma mahets'i rā Jesús. Bi hya rā ts'edi p'uya ngue dī ma Jerusalén. ⁵² Bi 'bet'o 'da yø amigo ngue xtanī 'yāhrā nt'ēdī ha danī nsāya. Mī zømp'u ja n'na rā hñinī jap'u ja rā hāi Samaria, bī ne ngue ja xtanī 'yāp'u rā nt'ēdī xti n'oxi. ⁵³ Pē yø mmēngu Samaria hīmbi nepe xti n'oxi, porque pađi ngue dā thotho dī ma Jerusalén. ⁵⁴ Nu'u yø xādi rā Jesús, rā Jacobo 'nēhrā Xuua, mī nū ngue ya hīmbi t'unna ts'āya. Bi 'yēmbi:

—Ague grā Hmu, çua guī nne gā āhmā ngue dā tāhyø sibi mahets'i ngue di juadi, tengutho bi 'yøtra pøngahya Elías?

⁵⁵ Bi hyet'u yaui rā Jesús, bi hejpi, bi 'yēmbi:

—Nu'auī hinguī pahmī ngue hinguī ho nā rā hya guī mmammī. ⁵⁶ Porque rā N'yohu bī 'yē mahets'i, hīmbi 'yēhē ngue di juahyø ja'ī, sinoque bī 'yēhē ngue dā yañi.

I ma man'na rā hñinī p'uya.

Hyu nc'ēi bī nyauī rā Jesús.

⁵⁷ Mēnte nī 'yop'u ja rā 'yu p'uya, n'na rā n'yohu bi 'yēmbra Jesús:

—Ague grā hmu, nugā dī nne gā mmē hapu gdī ma —bi 'yēmbi.

⁵⁸ Rā Jesús bi 'yēmp'a yaui:

—Nu yø haho ja yø 'bido ngue sāya. Yø ts'int's'u ja yø 'bafi ngue sāya. Pē rā N'yohu bī 'yē mahets'i hñin'yā rā ngu ha dī n'oxi.

⁵⁹ Bi 'yēmba n'na nc'ēi rā Jesús:

—Ma gā mmēp'u nnā magā —bi 'yēmbi.

Pē nu'ā ts'o p'uya, bi 'yēna:

—Ague grā hmu, damī 'dacrā nt'ēdī ngue 'be dā dū mā papā gā āgui. Ya dā zā gā mmē p'uya —bi 'yēmbi.

⁶⁰ Rā Jesús bi 'yēmp'a yaui:

—Nu'u yø ja'ī entho ya xā ndu ngue hinguī pa Oja, gue'u dā 'yāhyø mmīnduui'u. Pē nu'ī, ma gā mmēhma, n'namhma gui xihyø ja'ī ha dī njap'u di zo rá 'yē Oja.

⁶¹ Mahømbi 'yēn man'na nc'ēi p'uya:

—Ague grā hmu, nugā dī nne gā mmē, pē damī 'dacrā nt'ēdī ngue 'be gā ma ē'u bī 'bap'u ja mā ngu.

⁶² Pē rā Jesús bi 'yēmbi:

—Nu'ā bi bētra t'abi ndani ngue dī nuafani, 'nē cohra mmēi m'mefa, gue'a ya hīngrā nzāui dā mā ha dī njap'u di zo rá 'yē Oja yø ja'ī'a.

10

Rā Jesús bī mēnhni hyate mā'det'a nja'ī dā manna hya.

¹ M'mefa p'uya, nuna rā Hmu, bi huanhni hyate mā'det'a nja'ī, bī mēnhni dī m'met'o p'u dī ma. Yø yonc'ēi p'u dā ma n'na ngu n'na, i map'u ja yø hñinī ja ngue danī nthohra Jesús. ² Bi 'yēmbaya:

—Majuani dī xi'ahū ngue rā 'befi xangu i ja, pē yø mēfi zi yohotho 'bēi. Janangu nuyā, damī 'yāphū nā Oja rá mmēti rā 'befi, ngue dā mēnhyø mēfi p'u ja rá 'befi. ³ Nuya guī mmāhā ya. Pē damī mfāhmā, porque guī cūthū p'u 'bahyø ja'ī ngue yø nduc'ēi, tengutho yø dē'yo 'mø 'yop'u hā 'bahyø zate, guī njathū p'uya. ⁴ 'Yo temā bolsa gui çaxū, 'yo temā njmēnyu gui çaxū. 'Yo

gui cax hm̄i'da n̄i th̄ixfan̄ih̄u. 'Yo to di ot'ah̄u 'm̄o gá nzenguah̄u p'uh̄ ja rá 'ȳu.
⁵ Nu'm̄o gá s̄omp'uh̄ ja n'na rá ngu, gui zenguate 'm̄o gá c̄uth̄u mbo. Gui 'ȳen̄a:
 "Oja di j̄apra ngu ja ua ya". ⁶ Nu'm̄o 'b̄ap'uh̄ ȳo ja'í ngue nneprá njapi Oja, nu'a
 rá nzengua gadi un̄i ngue Oja di j̄apyo ja'í, da gohm̄i rá nzengua. P̄e nu'm̄o
 h̄ingui nne ȳo ja'í, ya h̄in'na 'm̄o. ⁷ Dam̄i ns̄äya p'uh̄ ja rá ngu gui s̄omhm̄u. Dam̄i
 sih̄'a te si ȳo ja'í 'b̄ap'uh̄. Porque n̄i 'ȳup'uh̄ ngue di t'unná nzäbi rá m̄efi. 'Yo
 h̄onthon̄o gui p̄on'a n'na rá ngu, gn̄i mpa man'na rá ngu. Nu'a, h̄in'na'a. ⁸ Nu'm̄o
 b̄i n'na'ah̄u rá ts'äya p'uh̄ ja rá hn̄inj̄i gui s̄omhm̄u, dam̄i si'a te di n'na'ah̄u. ⁹ Gui
 'ȳoth̄eh̄u ȳo d̄arqūeh̄i di 'b̄ap'uh̄. Gui 'ȳemhm̄u: "Nuyá, ya guerp'uh̄ gui pah̄m̄u ha
 gdi soh̄u rá 'ȳe Oja ya". ¹⁰ P̄e nu'm̄o h̄imb̄i n'na'ah̄u rá ts'äya p'uh̄ ja rá hn̄inj̄i
 gui s̄omhm̄u, gui 'ȳem'm̄o gá thoh̄m̄u p'uh̄ ja ȳo caye: ¹¹ "Dá huamb̄u ja rá hn̄inj̄i
 ȳo fonth̄ai bá n'youi ma mbonguahe. Gue'a rá hm̄eya'a ngue ya dá thec'ah̄u
 p'uh̄. P̄e dam̄i pah̄m̄u ngue ya n̄i ja ngue x̄ta si'ah̄u ha gdi soh̄u rá 'ȳe Oja", gui
 'ȳemph̄u ȳo ja'í. ¹² Dí xi'ah̄u ngue nu'm̄o rá pa dan̄i th̄axra güenda, man'na
 x̄an'uh̄ rá castigo da thohya ȳo ja'í h̄imb̄i un̄n̄a ts'äya, ngue'a rá castigo da tho'u
 ȳo ja'í m̄i 'b̄ap'uh̄ ja rá hn̄inj̄i Sodoma.

Xand̄ongu rá castigo da thohȳo ja'í h̄ingui nne di 'b̄ätȳo mm̄u.

¹³ Hague ngu rá castigo da thohȳo ja'í 'b̄ap'uh̄ ja rá hn̄inj̄i Corazín. Hague ngu
 rá castigo da thohȳo ja'í 'b̄ap'uh̄ ja rá hn̄inj̄i Betsaida. Porque h̄imb̄i 'ȳec'̄eiḡu
 'm̄o m̄i nu ȳo milagro dá orb̄u 'b̄ai. A nu'm̄o x̄ta nnu ȳo milagro ȳo ja'í m̄i
 'b̄ap'uh̄ ja rá nyogui hn̄inj̄i Tiro, 'n̄ep'uh̄ ja rá hn̄inj̄i Sidón, n'nahmantho x̄ta h̄yep'uh̄
 rá nts'o man̄i n'yo ȳo ja'í. X̄ti n'ȳuxȳo 'bosp̄i, 'n̄e x̄ta h̄ye ȳo he ȳo ja'í nu'a
 x̄ti n̄equi ngue 'b̄u ndum̄m̄u. ¹⁴ P̄e nu'm̄o rá pa dan̄i th̄axra güenda, man'na
 x̄anḡu rá castigo da thohȳo ja'í fest̄a rá h̄ya ya, ngue'a rá castigo da thohȳo
 ja'í m̄i 'b̄ap'uh̄ ja rá hn̄inj̄i Tiro 'n̄ep'uh̄ ja rá hn̄inj̄i Sidón. ¹⁵ A nu'uh̄ ȳo ja'í 'b̄ap'uh̄ ja
 rá hn̄inj̄i Capernaum, rá n̄zegui en̄a ngue da t'esp̄abi p'uh̄ mah̄ets'í, 'n̄ecua ja rá
 häi da t'esp̄i. P̄e gue di map'uh̄ ja rá n̄idu.

¹⁶ Bi 'ȳembȳo x̄adi rá Jesús:

—Nu'uh̄ ȳo ja'í da ne da 'ȳohra h̄ya gui xih̄m̄u, tengutho 'm̄o go da 'ȳorc̄as̄e
 ma hyagá'uh̄. Nu te'o h̄inda nu manho'ah̄u, tengutho 'm̄o ngue go h̄ingui nnu
 manho gr̄a ja'í. Nu'a to h̄ingui nnu manhogui, tengutho 'm̄o ngue go h̄ingui
 nnu manho'a to bá p̄engui.

Ya bá penc'uh̄ hyate ma'det'a bi 'benh̄ni.

¹⁷ Mambá penc'uh̄ hyate ma'det'a n̄ja'í bi 'benh̄ni, em̄m̄ēi di johya. I en̄a:

—Ague gr̄a Hmu, nu'm̄o dá n̄ongähe n̄i th̄uh̄u, ast̄a 'n̄ehȳo ts'onth̄i n'youi ȳo
 ja'í h̄ep'uh̄.

¹⁸ M̄i dahra Jesús, bi 'ȳemb̄i:

—Gue'a gui mm̄amm̄i. Dá nugã rá Satanás ngue gá taph̄u, b̄i ma häi
 tengutho rá h̄uei 'm̄o n̄i gai. ¹⁹ Nugã dá 'da'ah̄u rá ts'edi ngue madague'a gui
 n̄n̄esh̄u ȳo c'eya 'n̄e gui n̄n̄esh̄u ȳo ixtehe, p̄e h̄inte da ja'ah̄u. 'N̄e gui taph̄u
 gätho rá ts'edi n̄a rá zith̄u ma ns̄uih̄u. ²⁰ P̄e 'yo gadi johyah̄u ngue h̄onthon̄o gui
 n̄n̄onngah̄u ma th̄uhugã, 'bexi h̄ep'uh̄ ȳo ts'onth̄i n'youi ȳo ja'í. Sinoque nu'a
 gdi johyah̄u, ngue b̄i nt'ot'í n̄i th̄uhuh̄u p'uh̄ mah̄ets'í.

Di johya rá Jesús.

²¹ Nu'a rá ora'a p'uya, rá Esp̄iritu Santo bi japi ngue em̄m̄ēi di johya rá Jesús.
 Bi 'ȳen̄a:

—Ma Papá'í, dadi ja mammadi'í gr̄a Hmu p'uh̄ mah̄ets'í, gr̄a Hmu ua ja rá
 x̄imh̄ai. Porque ȳo ja'í en̄a ngue ȳo bam̄hya, i en̄a ngue t̄inj̄i xanho ȳo mm̄u
 hanja rá h̄ya, p̄e gá 'yaj̄ipabi ya ȳo h̄ya ya. Gá japi ngue go bi bahya ȳo ja'í ngue

yø 'yøde tengutho yø basj ngue yø 'yøde. Nguna gá 'yøt'e mā Papá'i, porque gue'a guá sänni ngue di nja'a.

²² Mā Papágá bi dáqui gátho yø cosa ngue gá manda. Hijnongui pøni ngue dadj mpahmī xanho'a rá Ts'ant'ũ Oja, sinoque hõnse'a rá Papá di mpahmī. Hijnongui pøni ngue dadj mpahmī'a rá Papá, sinoque hõnse'a rá Ts'ant'ũ di mpahmī. Nũ rá ja'j da neprá Ts'ant'ũ Oja ngue da badj te'o nã rá Papá, ya da zã da badj.

²³ Bi hyetyø xádi p'uya, bi 'yẽmsebi:

—Bi toca'ahũ rá mmẽnthi ngue gá nũse conni dáhũ'a te guí nnuhũ ya.

²⁴ Porque dí xi'ahũ ngue yø pa xa thogui, xangu yø pøngahya Oja xa m'mui, 'nẽhyø dast'abi xa m'mui, bi ne xtã nnu'a te guí nnuhũ ya, pẽ himbi zã bi nũ. Bi ne xtã 'yø'a rá hyã guí øhmũ ya, pẽ himbi zã bi 'yøde.

Bi manã Jesús te bi 'yøtrã mmẽngu Samaria.

²⁵ Nũ'a n'na rá xãnbate ngue rá ley p'uya, bi guat'i ngue thãmmahya rá Jesũ, bi 'yẽmbj:

—Ague grã xãnbate, ¿te 'be'a ja ngue gã øt'e para ngue gã tinnã te para zantho?

²⁶ Mĩ dahrà Jesús, bi 'yẽmbj:

—¿Teni 'be'a nt'ot'i p'ũ ja rá ley Oja? ¿Tema hyã guí tim'mø gadi xádi?

²⁷ Nũ'a rá xãnbate ngue rá ley p'uya, bi 'yẽnã:

—Nuna rá hyã nã, guehna ẽna: “Damj ja ndummuĩ ngue mathogutho guĩ mahmũ Oja co gátho ni mmũihũ. Hangu rá pa hõnt'a guĩ mbẽmhũ'a. 'Nẽ damj mahni mmjic'ẽiui tengutho gnĩ ne ngue di ma mamãdi'j”, i ẽnnã hyã.

²⁸ Mĩ dahrà Jesús, bi 'yẽmbj:

—Xanho te guĩ mma. Damj 'yøt'e tengutho rá hyã guĩ mmanya n'namhma ngue guĩ tinnã te para zantho.

²⁹ Pẽ nuna rá xãnbate ngue rá ley, i ẽnã ngue ya gue'a te øt'e ngue hinga gátho yø ja'j da guĩ matho. Janãgue bi 'yẽmbrã Jesús:

—Pẽ, ¿ndana gue'a mā mmjic'ẽi'be p'uya?

³⁰ Mĩ dahrà Jesús, bi 'yẽmbj:

—N'na rá n'yohũ bá hyã rá 'yu xpi 'yẽ'a Jerusalén, ni map'ũ ja rá hnini Jericó. Bi nthẽui yø bẽ, bi hyãnbãbi'a te mi hã, asta bi mõjpe. Bi ãni, bi zop'ũ p'uya. Ya sã rá ndate 'mø mi zop'ũ. ³¹ Nũ'a rá ora'a p'uya, bi thop'ũ ja rá 'yu n'na rá mmãcã. Bi nũ ngue 'bẽmp'ũ rá n'yohũ sã rá n'ũ. Bi mãqui, i gãta n'na nguadi, bi thogui. ³² Xquet'a bi thop'ũ n'na rá n'yohũ mi ja rá 'bẽfi p'ũ ja rá nija. Nũ'mø mi nũ'a sã rá n'ũ, bi mãqui, bi thogui. ³³ Pẽ nuna n'na rá n'yohũ ngue rá mmẽngu p'ũ ja rá hãi Samaria, bi thop'ũ ja rá 'yu. Mĩ nũ ngue 'bẽmp'ũ nã xi ma mã'ãni, bi huẽqui. ³⁴ Bi guarbã bẽnã n'yohũ p'uya, bi gospabi rá aceite, 'nẽhã vino bi gospã p'ũ xi ts'ẽrpi. Bi ðurpabi rá ts'et'i. Bi 'yẽxpũ ja rá fanj p'uya, bi zits'i ngue da hyonnbj ha di nsãya. Bi mãdi. ³⁵ Mĩ hyaxpũya, nuna rá mmẽngu Samaria 'mø ya ja ngue da ma, bi hyã'i yoho yø mẽnũyũ nũya di nthẽui n'na pa rá nzãbi n'na mmẽnũyũ. Bi unã mmẽnũnũgu, bi 'yẽmbj: “Damj fãrquits'ũ nã rá n'yohũ 'bũcua. Nũ'mø hĩndi gua'i nã rá mẽnũyũ ja ua, man'na xangu guĩ ãni, gã jut'a'j 'mø dá pengui te guĩ ãni”, bi 'yẽmbj. ³⁶ Xiya, ¿ndana gue'a ya hyũ nc'ẽi di nẽqui ngue rá mmjic'ẽiui nã rá n'yohũ bi ãnyø bẽ ya?

³⁷ Nũ'a rá xãnbate ngue rá ley p'uya bi 'yẽnã:

—Nũ'a bi huẽqui, gue'a rá mmjic'ẽiui'a.

Mĩ dahrà Jesús, bi 'yẽmbj:

—Ni ma ya, damj 'yøt'e tengutho nã rá hyã guĩ mmanya.

Ya 'bup'u ja rá ngu rá Marta rá Jesús.

³⁸ Bi thop'u maní ma rá Jesús, bi zomp'u ja n'na rá hnini. Nup'u ja rá hnini bi zoni, 'bup'u n'na rá xisu ni hu ngue rá Marta. Nup'u ja rá ngu ná, bi sáyabi rá Jesús. ³⁹ Nuná rá Marta, 'b'u'a n'na rá juhue ni hu ngue rá Maya. Nuná rá Maya bi mip'u ni hyandra Jesús ngue oxra hya xihyø ja'i. ⁴⁰ P'e rá Marta humbi di mpetho. Bi guarbu hu rá Jesús, bi 'yembí:

—Ague grá Hmu, ¿ua xanho te ø'r'ma juhue ngue hĩndi zequi? Damí xifi ngue dá máxqui —bi 'yembí.

⁴¹ Mĩ dahra Jesús, bi 'yembra Marta:

—Ague Marta, ague Marta, hĩnguí padí te gui 'yø't'e. Janjuani gui ho ni mmái'a te gá ja ngue gui 'yø't'e. ⁴² P'e hõnda n'na rá hya ja ngue ma datho di mporta. Nuná rá Maya xa huanhna hya nu'a ma datho di mporta 'n'e hĩnjonda hyannbi.

11

Bi xännbabi ha di mat'Oja yø ja'i rá Jesús.

¹ Man'na rá ora p'uya, nuná rá Jesús mĩ mmat'Oja p'u ja n'na rá xequi. Mĩ juadi bí mat'Oja p'uya, nu'a n'na'u yø xadi bi 'yembí:

—Ague grá Hmu, damí xänngahe rá mhmat'Oja, tengutho rá Xuua bi xännbi dá mat'Oja yø xadi —bi 'yembí.

² Mĩ dahra Jesús, bi 'yembí:

—Nu'mø guí mmat'Ojahu, gui 'yemhmu: “Ma Papá'ah'e guí 'bu mahets'i, damí 'yø't'e ngue dá hnu mans'u'i. Bá eh'e guí manda ua. Di nja'a te ni páhã ua ja rá ximhãit tengutho bí ja mahets'i. ³ Damí 'dacje rá hm'e n'na pa ngu n'na pa. ⁴ 'N'e damí punnga má ts'oquihe, tengutho gáhe xquet'a dadi punnbahe to hĩnguí ho te ørcahe. Damí fáxcahe ngue hĩnga ø't'áhe rá nts'o. Damí yanje ngue rá nts'o”.

⁵ Rá Jesús bi sigue bi 'yembí:

—Xí'mø ngue n'na rá n'yohu gadi n'amigo n'na'ahu ya. Nu'mø made rá xui p'uya, dá zomp'u ja rá ngu rá amigo, dá 'yembí: “Ague má amigo'i, damí hmíqui hyu yø thuhm'e. ⁶ Porque n'na má amigo bi zop'u ja má ngu, jap'u xpi 'yeh'e. P'e hĩn'yu te gá unni”. ⁷ Nu'a ts'o p'uya, dá 'yenthø mø bá tha'a mbo rá ngu: “Yo gadi xunanyagui. Ya n'øt'e má goxthi. Má basí ya xa 'yoi. Ya hĩnda zá gá nnanguí gá 'da'i'a guí ádi”, dá 'yembí. ⁸ Madague'a ngue rá amigo, p'e hĩnguí nne dá nanguí ngue di unni te honi. P'e nu'gá dí xi'ahu ngue dá nanghma, di unni te gá honi, n'namhma ngue ya hĩnni mantho di xunanya. ⁹ Janangue nu'gá dí xi'ahu, nuná Oja di 'da'i te guí homhmu. Damí 'yápi te guí nnehu. Nu te gui honi, gui tĩni. Nu'mø gá jãtra goxthi ngue guí nzohmu Oja, dá xoc'ahu. ¹⁰ Porque nu rá ja'i ádi te nne, má t'unni. Nu'a honi, i tĩni. Nu'a di jãtra goxthi, i sojpi.

¹¹ Conque nu rá ja'i 'buhrá basi, nu'mø bi 'yãpra thuhm'e, hĩnguí sã rá mmái rá ja'i ngue rá do di unná basi. Ogue rá huã dá 'yãprã basi, hĩngura c'eya di unni. ¹² Ogue rá do'ni dá 'yãprã basi, hĩngura ixtehe di unni. ¹³ A nuyá, i ja ni ts'oquih'e, p'e guí padí gui unná cosa xanho ni basih'u. Nu'a ni Papáhu bí 'bu mahets'i ya, man'natho'a, nu'mø te'o dá 'yãpra Espiritu Santo, dá pennbabi.

Yø ja'i embi ngue rá zithu fãts'i te øtra Jesús.

¹⁴ Nuná rá Jesús bi 'yøthe n'na rá n'yohu mádi gonebi rá ts'onthi mĩ n'youi. Nu'mø mĩ hyep'u rá ts'onthi mĩ n'youi rá n'yohu, bí nya p'uya. Yø ja'i p'uya di 'yøtho. ¹⁵ P'e en'i'da yø ja'i:

—Nuna ra n'yohu na, othe yo ja'i n'youi yo ts'onthi, pe gue gue'a ra zithu ra hmu yo ts'onthi fäts'i ngue jap'u.

¹⁶ Mi'da yo ja'i p'uya, bi xifi ngue nuna mahets'i xtabá 'yotyö hmeya hinjongui sä da 'yot'e, para ngue da bahyö ja'i ngue Oja bi 'bua mahets'i di unna ts'edi. ¹⁷ Pe ra Jesús gá patho te mbenyö ja'i, bi 'yembi:

—Xip'u di manda n'na ra dast'abi, nu'mö di ndunhyö ja'i, hinjam'mö da zä da zehyö hya. Xip'u ja n'na ra ngu ya, nu'mö di nsäse yo ja'i 'bup'u, da 'yehra pa di n'ueni. ¹⁸ Njarbutho na ra hya di xi'ahu ya. Xi'mö ngue di hejpasε yo mefi ra zithu, ya rá 'befise di ts'oni. Di mmangä na ra hya na ngue gui enja ngue ra zithu fäxca'mö di othegä yo ja'i n'youi yo ts'onthi. ¹⁹ A nu'mö ngue ngu'a, xi ni mmjudiohu tenna hya gui xännbatehu, za ra zithu fäx'mö othe yo ja'i n'youi yo ts'onthi? Nuyá, ja di nequi p'uya ngue gui ya xädähu, hingui padi te gui mmamhu. ²⁰ Pe xi'mö ngue di 'dacrä ts'edi Oja ngue ga othegä yo ja'i n'youi yo ts'onthi, ja di nequi p'uya, ngue ya di manda ua Oja.

²¹ Hingra zithu othe yo ja'i n'youi yo ts'onthi. Xi'mö ngue n'na ra n'yohu xanzaqui, cu yo juai gui mfäp'u ja rá ngu, hinte da ja'a te fädi. ²² Pe nu'mö bá ep'u man'na ra n'yohu ngue man'na xta nzaqui, da dapi, da gunnbabi yo juai gui mfädi. Ya rá mmeti'a te da hyannbi. Di njadá p'uya, tate xa nzaquigui ngue ra zithu, janangue sä di othe yo ja'i n'youi yo ts'onthi.

²³ Nu ra ja'i hingui nne ngue ma n'yo'be, guehna ra ja'i rá n'youi ma nsai'be na. Nu ra ja'i hingui fäxqui ngue ga ør'be ra 'befi, guehna ra ja'i di ts'ongatho ma 'befi na.

Ra ts'onthi bá pengbu ja rá mmui ra ja'i.

²⁴ Nu'mö bi hyep'u ra ts'onthi n'youi ra ja'i, nup'u ja ra xequi mathoguitho xa 'yot'i, ja bi 'yop'u ra ts'onthi, honi ha di nsäya. Pe nu'mö himbi dini ha di nsäya, di n'yomfeni p'uya, i ena: “Ga pengä p'u ja ma ngu dá pöni”, i ena.

²⁵ Nu'mö bá pengbua, da dinnbabi rá mmui ra ja'i ngue hinjongui 'bup'u, tengutho n'na ra ngu ngue mahoqui xanho, i njoqui. ²⁶ Da pengbua, da si mi yoto yo ts'onthi man'na xants'o ngue'a ra ts'onthi rá mudi. Gä da yarbua ja rá mmui ra ja'i ngue di m'mup'u. M'mefa p'uya, man'na di m'mu man'u ra ja'i ngue'a te ra n'u mi sä m'met'o.

Bi manna Jesús te'o di nthui ra mmenthi.

²⁷ Nuna ra Jesús, mente mmanya yo hya ya, nup'u ha 'bahyö ja'i, bá tha'a n'na ra xisu, bi 'yembi:

—Ra mmenthi bi nthui ra xisu bi øn'a'i, 'ne bi sat'a'i —bi 'yembi.

²⁸ Em'mö mi dahra Jesús:

—Ma datho ra mmenthi bi nthui ya yo ja'i di ho da 'yøxra hya mman'Oja, nu'a te ra hya øde, gue'a øt'a.

Yø ts'oc'ei äpyö milagro ra Jesús.

²⁹ Man'na ni mpetitho yo ja'i p'u 'bähra Jesús. Mi nya ra Jesús, bi 'yena:

—Nu yo ja'i 'bähra pa ja p'uya, yo ts'oc'ei. 'Bet'o äcyö milagro da nu, ja da 'yεc'eigui. Pe hin temä milagro ga øt'e ngue da nu yo ja'i. Nu'a da nopa hmeya yo ja'i ya, gue'a te bi thohra pøngahya Jonás. ³⁰ Porque tengutho ra Jonás, nu'a te bi tho'a, gue'a bi nopa hmeya yo ja'i mi 'bup'u ja ra hnini Nínive'a. Njarbutho ra N'yohu bi 'yε mahets'i ya, nu'a te da tho'a, gue'a da nopa hmeya yo ja'i 'bähra pa jap'u'a ya. ³¹ Nu'mö ra pa ngue danj hyaxra güenda Oja p'uya, nu'a n'na ra xisu mi ndast'abi p'u sur, da nangui ngue di yäpya yo ja'i 'bähra pa ja p'uya. Porque nuna ra xisu na, ndø yap'atho rá häi bi 'yεε ngue bi 'yøxra hya

mí pahra Salomón. Conque man'na dí tategä ya ngue rá Salomón, pë hinguí nne gui 'yøhmü rá hyä dí mmangä ya. ³² Dä gue'ü yø ja'í mí 'bæp'ü ja rá hnini Nínive dä nang'mø rá pa daní hyaxra güenda Oja, di yäpü yø ja'í 'bæhra pa ja p'üya. Porque nu'ü yø ja'í mí 'bæp'ü ja rá hnini Nínive, bi 'bätüø mmüi 'mø mí 'yø'a rá hyä bi manna Jonás. Conque man'na dí tategä ya ngue rá Jonás, pë hinguí nne gui 'yøhmü rá hyä dí mmangä ya.

Rá Jesús bi heyepabi rá hyä n'na rá nyot'i.

³³ Hinguí sä ngue to di sacra nyot'i 'në dä 'yaqui, ogue dä go'mí con n'na rá huada. Sinoque dä hyøxmäya, n'nammä ngue dä nü rá nyot'i yø ja'í dä yät'ambo. ³⁴ Nu'mø bi xogui xanho ni dähü ya, ya gui hëthü xanho rá nyot'i i ja. Njarbatho ni n'yomfënihü ya, nu'mø bi xogui xanho, ya gui pahmü ndana rá nho gdi n'yohü 'mø. Pë numø hinguí xogui xanho ni n'yomfënihü, ya himmä juani gui pahmü ndana rá nho gdi n'yohü 'mø. Ya nsätho 'mø ngue rá ts'a'bexüi p'ü gní mähä. ³⁵ Njarbatho ya, damí ne ngue dä xohni n'yomfënihü, n'nammä ngue dä zä gui timhmü rá 'yü xanho. ³⁶ Tengutho n'na rá ja'í 'mø hä rá nyot'i, hëtra 'yü hä ni ma, gui njathü p'üya. Nu'mø ünni mmüihü ndana rá nho, ya gui hyëhmü p'ü rá nts'o ngue gui n'yo manhohü.

Bi manna Jesús te øtyø fariseo 'nëhyø xännbate ngue rá ley.

³⁷ Nu'mø mí juadi bi n'ya rá Jesús, nuna n'na rá fariseo bi zits'i ngue da nsihmëi p'ü ja rá ngu. Mí yät'ambo rá ngu rá Jesús, bi müp'ü ja rá mëxa. ³⁸ Nuna rá fariseo p'üya, di 'yøtho hanja'a bi 'yøtra Jesús ngue himbi nxü'yë 'mø mí nsihmë. ³⁹ Pë rá Jesús bi 'yëmbi:

—Ague gyø fariseohü, gui pecü maxøts'e rá vaso 'në maxøts'e rá mohi. Pë maxøts'etho di nëqui ngue gyø hoja'ihü. Nü mbo ni mmüihü, gyø bëhü, ngue hont'a te pës'yø ja'í so ni mmüi gui hyannbähü. ⁴⁰ Hinguí padi te gui mmamhmü. ¿Ua hinguí pahmü ngue maxøts'e mä do'yohü, Oja bi hoqui, xquet'a 'në mbo mä mmüihü bi hoqui? ⁴¹ Pë damí fäxyø hyoya co nü'a te gui pets'i. Ya gä dä gommanho p'üya.

⁴² Ague gyø fariseohü, hague ngu rá n'ü gui thohmü. Nu'a rá diezmo gadi unhnü Oja, gadi unni te gä gui timhmü, astä rá xac'andehe gadi unhnü rá diezmo Oja. Dä gue'ü gätho mü'da yø c'aní gadi unhnü rá diezmo Oja. Ya xanho ngue ngunä gui øthü, pë nü te rá nho ja ngue gui 'yøthü, 'në'a gdi mahmü Oja, hinguí øthü'a.

⁴³ Ague gyø fariseohü, hague ngu rá n'ü gui thohmü. Porque gui huanthohü yø nthuts'i tate xanho p'ü ja yø nija. 'Në gui nnehü ngue con n'na rá respeto di zengua'ähü yø ja'í p'ü ja yø 'yü.

⁴⁴ Ague gyø xännbatehü ngue rá ley, conyø fariseo, hague ngu rá n'ü gui thohmü. Porque maxøts'etho di nëqui ngue xanho'ähü, himmä juani ngue xanho ni mmüihü. Nu'ähü, tengutho p'ü o rá ánima hindí nëqui, thohyø ja'í maxøts'e, pë hinguí padi te ja mbo rá häi.

⁴⁵ Mí da'a n'na nc'ëi'ü yø xännbate ngue rá ley p'üya, bi 'yëmbi:

—Ague grä xännbate, ngue gui mmanna rá hyä näya, xquet'a 'nëcähe gui səcje ya 'mø —bi 'yëmbi.

⁴⁶ Mí dahra Jesús, bi 'yëmbi:

—Xquet'a 'nëhyø xännbate ngue rá ley, hague ngu rá n'ü gui thohmü. Porque nuna rá ley gui xännbähü yø ja'í ngue da 'yøt'e, hinjongui häti da 'yøt'e. Æntho rá ndate 'bení gadi duthü yø ja'í. Yø ja'í p'üya, hinguí häti da duts'i. Pë nü'ähü, ni xinga gue'a n'na ni saha gui nne gdi tøxhü'a rá 'bení gui høspähü yø ja'í.

47 Hague ngu ra n'u gui thohmu. Porque gui hõmbahu yõ panteo'u yõ põngahya Oja xa hyo ni mboxitahu. 48 Ja di nequi p'uya ngue gadi thehu'u ni mboxitahu bi hyopyõ pongahya Oja. Mahõngui nne gui njathu p'uya, madague'a gadi hojpahu yõ panteo'u yõ põngahya ya xandu.

49 Janangue ya patho Oja te di nja. Bi 'yena: "Ga penhna ma põngahya 'ne mi'da yõ m'menhni. Nu 'da'u p'uya, da tho. Mi'da p'uya, da jui". 50 Pe nuya yõ ja'i 'buhra pa ja p'uya, ga ja da ma mapennbi p'ua ra castigo ja ngue di nja, ngue yõ põngahya xa tho asta gue'mõ mambá fu'a nximhai. 51 Da fup'u bá tu ra Abel, asta guerp'u i ntũ ra Zacarías nuna bi thop'u ha gui nhyacui ra nija ra altar. Guehna di xi'ahu naya, da hyaspabi ra güenda Oja ya yõ ja'i 'buhya, ngue'a te i du'u.

52 Ague gyõ xännbatehu ngue ra ley, Hague ngu ra n'u gui thohmu. Porque go gui hahu ra nsogui ngue ra mfadi. Pe ni xinga gue'ahu gdi pahmu, ni xinga di japhu da ba'u yõ ja'i nne da badj.

53 Nuna ra Jesús, hõntho bi juadi bi manya yõ hya ya, mathoguitho bi mbõcue yõ xännbate ngue ra ley 'nehyo fariseo. Bi guarbua ngue bi 'yõrpe xangu yõ nt'anni. 54 Honi ha di zudi ngue tema hya da manna Jesús ngue hinda gue'a, para ngue da zã di yapi.

12

Ra Jesús bi xänbã yõ ja'i ngue hanja'u yõ ja'i maxõts'etho di nequi ngue xanho.

1 Nu'a ra ora'a, yõ mahuahitho yõ ja'i bi mpeti, asta di ntõtyõ ja'i. Ra Jesús bi mudi bi 'yembyõ xãdi:

—'Yo gui 'yohu tengutho ga 'yo yõ fariseo. Porque maxõts'etho di nequi ngue xanho te ga 'yo, himma juani ngue xanho. 2 Hijn'uh n'na ra hya da bemp'u ja rá mmu'ra ja'i ngue hinda fadi. Madague'a da 'yena da go'mi, pe ga fatho. 3 A nuyá, nu'a te gãma hya nt'aguitho gadi nxihmu ngue hingui nnephu da fadi, hinga nt'agui'a, i fadi xandõnho. Nu'a ra hya gadi nhyarpatho ni guhu, ogue n'nõ't'e ra ngu p'u gui yahu, i nt'õde gãtho ra hnini'a te gui mmamhmu.

Bi manna Jesús ndana ja ngue da ts'u.

4 Ague ma amigo'ahu, di xi'ahu ngue 'yo gui suhu'u da ne da hyo'ahu. Porque nu'mõ bi hyo'ahu, ya hinda zã te da japra te. 5 Nugã ga xi'ahu ndana ja ngue gui suhu. Damj suhu Oja, ngue nu'mõ bi hyac'a ni tehu, ja rá ts'edi ngue da men'nahu ra nidu. Nuna ya, guehna damj suhu naya.

6 Xi'mõ bi 'bã cat'a yõ ts'int'su, uangui hõndi yoho yõ zixani ma t'uni. Pe nuna Oja, hinga n'na di pumbeni'u yõ ts'int'su. 7 Janjuani ngue faxahu Oja. Conque asta ni xtahu m'mede n'na ngu n'na. Janangue 'yo gui suhu yõ ja'i. Porque man'na xammadj'ahu ngue yõ ts'int'su, madague'a yõ mmundotho'u.

Ra Jesús bi xihyõ xãdi ngue hinda gõmp'u ha 'buhyõ mmic'eiui.

8 Di xi'ahu ngue nu to gãtho da mamp'u 'buhyõ ja'i ngue ec'eigui, xquet'a ga mmangã p'u 'buhyõ anxẽ Oja ngue dadi n'amigo'be ra ja'i. 9 Pe nu te'o da gõngã p'u 'buhyõ ja'i, da ma ngue hingui ec'eigui, xquet'a ga mmangã p'u 'buhyõ anxẽ Oja ngue hin dadi n'amigo'be ra ja'i da gõngui.

10 Nu to bi zã da nõmman'u ra N'yohu bi 'yẽ mahets'i, i sã ngue di mpunnbi. Pe nu ra ja'i da nõmman'u ra Espiritu Santo, ya hinda mpunnbi.

11 Nu'mò bi ts'ixahù p'ù ja yò nija, ogue dà ts'ixahù p'ù ja rà ts'ut'abi, 'yo sà di tu nì mmàihù nà rà hyà ja ngue gdi thahmù. 12 Porque nu'mò bi zònnà ora guì nyàhù, guesè rà Espíritu Santo di bèn'nahù rà hyà guì mmàmhmù'a rà ora'a.

Nu rà ja'ì ja rá mēnyu, hinga gue'a rá mēnyu ja ngue dì ma rá mmù.

13 Mambá nya n'na nc'èi p'ù 'bàhyò ja'ì, bi 'yembra Jesús:

—Ague grá xännbàte, damì xihmà n'yohugà ngue di 'dajmà parte ngue ra erensia.

14 Mì dahra Jesús, bi 'yembì:

—Ague n'yò, ¿te'o bi 'yexquì ngue gā nts'ut'abi ngue gā hec'ahù te guì peshù?

15 Mahòmbi 'yembì:

—Damì mfàhmù, 'yo sà guì emhmù ngue gue'a rà mēnyu mà datho dì muii. Porque rà ja'ì nne ngue dì m'mù manho, hinga gue'a rá mēnyu xtàngu di pèts'i dì m'mù manho.

16 Bi hyèjpabi nà rà hyà ja ua p'ùya, bi 'yembì:

—Mì 'bù'a n'na rà n'yohù ngue rà mmēmēti. Emmeì bi nja yò huahì.

17 Nuna rà mmēmēti p'ùya, nguna bi bēni, bi 'yēna: “¿Tenì 'bē'a gā øt'e? Hìn'yù harù gā pèts'a te jap'ù xtá pēfi”. 18 Ya emp'ùya: “Ya dì padì te gā øt'e. Nùya gā xotmà t'ù, man'nà xtanno ho gā hoqui. Ja gā pèsp'ù'a te gā gā xoqui, 'nē'a te gā dí pèts'i. 19 Gā engà p'ùya, Nùya, xàngu te jap'ù gdá si xàngu yò jēya. Dì nja gampàhà ya. Ma gā nsàya, ma gā si te gā tìni”, dà 'yēna. 20 Pē Oja p'ùya, dà 'yembì: “Ague n'yò, hìnguì padì te guì mma. Nùya guì tu'a dì nxuì ya. Xì'a te xcá pèts'i, ¿to dà gohmì'a?” 21 Njarbatho rà ja'ì nu'a nne ngue xtàngu te dà mèt's'i, hìnte dì muii p'ù ja rá hmì rá dà Oja.

Nuna Oja i fàhya yò ja'ì ya o rá 'yē.

22 Bi 'yembà m'mēfa yò xàdi rà Jesús:

—Nugà dí mma, nu'a te ja ngue guì sihù, ogue te ja ngue guì hyehù, 'yo gue'a mathoguiitho gā ndu nì mmàihù'a. 23 A nuyá, nu rá te rà ja'ì man'natho dì muii ngue'a te dà zi. Nu rá do'yo rà ja'ì man'natho dì muii ngue'a te dà hye. 24 Ya guì nnuhù yò ca ngue hìnguì uahì, 'nē hìnguì xofo ngue te dà mèt's'i. Pē Oja dì unni te si yò ts'int's'ù. Gomà gue'ahù ya, ngue hìnda màxàhù Oja, porque man'nà xammodì'ahù ngue yò ts'int's'ù. 25 Xiya, xì rà ja'ì tu rá mmù ngue hìnguì hēt's'ì, ¿ua dà zà dì nte man'nà doynì ngue'a gā nhēt's'ì? 26 Nu'mò hìnda zà ngue man'nà guì ntehù mīt's'ù, ¿hanja ngue tu nì mmàihù mì'da yò cosa 'mò?

27 Ya guì nnuhù yò dōni bí ja dapo ngue hìndì mpēfi, nì xìnguì mpe, pē mahotho guì nēquì. Dí xì'ahù ngue tengu rà dast'abi Salomón, màndōnho drá he bi hye, pē hìnha dà zàdi tengu gā nho yò dōni. 28 Porque guesè Oja øt'e ngue màzìhotho guì nēquì yò dōni bí ja dapo. Bí ja dapo ya, pē nìxudì p'ùya, dì nzòp'ù ja rà orno. ¿Gomà gue'ahù ngue hìndì he'ahù Oja? Pē hìngá eguì èc'èihù xanho ngue fàxahù Oja. 29 Nùya 'yo mathoguiitho di tu nì mmù ha gdi hyonì te guì sihù. 30 Porque yò ja'ì 'bucua ja rà ximhài, hōnt'a te dà zi nì ma yò mmù honì. Pē nu'ahù, 'bùhni Papáhù, 'nē ya padì ngue guì homhmù gátho ya yò cosa ya. 31 Janàngue damì ja ndummi guì 'yøthù'a te dì mànda Oja. Gue'a di 'da'ì te gāmà cosa guì homhmù'a.

Damì ne ngue bí ja nì mmētìhù mahēt's'ì.

32 Madague'a ziyohotho'ahù, pē 'yo guì suhù. Nugà gā fà'ahù tengutho rà màndē'yo 'mò fàhyò dē'yo. Nuna Oja nì Papáhù i ja mpáhà ngue guì m'mahmù p'ù ha dì mànda. 33 Damì pà te gā guì peshù, guì unhnù rà mēnyu yò hyoha.

Damj neh_u ra buxa h_{in}jam'mø di nts'onj. Porque nu'mø bí ja nj mmetih_u mahets'i, h_{in}ha rá nzeugi da bøhø. Nup'u h_{in}da zønna b_e, 'n_e h_{in}da zi ra zu'ε'a te gui p_ets'i. ³⁴ Nu'mø gui emhm_u ngue bí ja mahets'i'a ra nho tate di muui, hønmba da zo nj mm_uih_u p'u 'mø.

Ya xqui nsäh_u 'mø bi zøh_{nj} Hmu_h.

³⁵ Ya xqui nsäh_u 'mø bi zøh_{nj} Hmu_h. Madra xui da zøhø, ya di zø nj nyot'ih_u. ³⁶ Gui 'yøth_u tengutho yø hmiqui n'na ra hmu 'mø tø'mi ngue da pengb_u da nu ra nth_{atj}. Ngu di zøhø di jatra goxthj, 'bexta xojpi. ³⁷ Ra mmenth_i di nth_{eui} ra hmiqui nuna dinná hmu 'mø bi zøhø ngue di ndø'mate. Majuanj dí xi'ah_u ngue nu'a rá hmu, di nsá ngue da 'yep'u ja ra m_exa yø hmiqui ngue da 'uini. ³⁸ Madague'a made nxui da zøhø, ogue tobe h_{in}di hats'i da zøhø, p_e ra mmenth_i bj nth_{eui} yø hmiqui da th_{inj} ngue di ndø'mate. ³⁹ Damj pahm_u na ra hya ja ua. Ngue n'na ra mm_en_nigu, nu'mø da badj tem_a ora da zøhra b_e p'u ja rá ngu, di mfadi xanho, h_{in}di n'uni da sojpa rá ngu ngue da ε. ⁴⁰ Xquet'a damj njath_u p'uya, damj ndø'mateh_u. Porque nu'a ra ora h_{in}te di so nj mm_uih_u, xi'mø gue'a ra ora da zøhra N'yoh_u di 'y_e mahets'i'a.

Ra Jesús bi h_ye_jpa ra hya yoho yø hmiqui, n'na ra hmiqui ngue ra 'yøde, n'na ra hmiqui h_{in}grá 'yøde.

⁴¹ Ra Bedu bi 'yänna Jesús, bi 'y_embj:

—Ague grá Hmu, zhøngtho gähe gui xicje na ra hya gadi h_yecya, ua gue gätho yø ja'i gui xifi?

⁴² Mj dahra Jesús, bi 'y_embj:

—Nuna ra hya dí mmangä, gue'a ra hmiqui 'bet'o bá d_{in}na hya dí xicä na, nu'mø da 'yøt'e te dí xifi. Guehna tengutho n'na ra hmiqui da ma mafäti'u to 'bep'u ja rá ngu rá hmu. Nu'mø bi zønna ora di nsihm_e yø ja'i mafäti, da 'uini. ⁴³ Ra mmenth_i di nth_{eui} ra hmiqui da 'yøt'e te di 'bep_rá hmu. Nu'mø bi zøhrá hmu, da d_{in}i ngue dadi mp_efi. ⁴⁴ Majuanj dí xi'ah_u ngue nu te gä p_es_rá hmu, gä di fätrá hmiqui. ⁴⁵ P_e nuna ra hmiqui da 'yemp'u ja rá mm_uih_u ngue h_{in}'be da zøhrá hmu, da mædi da m_{at}yø mm_uih_uiqui conyø xisu. Da mj dí nsihm_e, ogue di n'iti. ⁴⁶ Nu'a rá hmu ra hmiqui p'uya, nu'a ra pa ra ora ngue h_{in}gui tø'mrá hmu, gue'a ra ora da zø'a. Nu'a rá hmu p'uya, mathoguitho da m_ei, p_ets'i ngue da x_eni. Di 'yemp'u nj gohyø ja'i h_{in}gui ε'εi ra hya.

⁴⁷ Nuna ra hmiqui bi badj xanho hanja na ra hya nneprá hmu da 'yøt'e, p_e h_{in}bi 'yørpabi'a te rá pähä rá hmu, da 'yemm_ei da ma m'm_ei. ⁴⁸ P_e nu'a ra hmiqui h_{in}bi badj xanho'a te rá pähä rá hmu, da 'yøtyø cosa ní n'yup'u ngue di 'bei, ts'atho da ma m'm_ei, porque h_{in}gui padj te øt'e. Nu te'o bi badj xanho ra hya, jatho ngue da 'yøt'e te sifi. Nu te'o man'na xangu ra hya mafäti, man'natho xangu ja ngue da 'yøt'e.

Bj manna Jesús ngue di nja ra sui.

⁴⁹ Nugä ra sibi dá εh_e ga ucä ua ja ra ximhäi. Dí nnegä ngue di nzø na ra sibi na. ⁵⁰ Xquet'a ja ngue ga thocá n'na ra n'u, p_e dí xøn_{nj} ngue di nja. ⁵¹ ¿Ua gui emhm_u ngue dá εcä ua ja ra ximhäi ngue h_{in} tem_a n'u gui säh_u? Nu'a, h_{in}'na'a. Sinoque di nja ra sui. ⁵² Porque ra pa di ma p'uya, cat'a nja'i 'dat'a ra ngu di 'bui, gä di nsai. Hyu nc'εi di nsahmj'u yo nc'εi di εc'εigu. Ogue yo nc'εi di nsahmj'u hyu nc'εi di εc'εigu. ⁵³ Nu ra papá h_{in}da nu manho rá ts'ant'u di εc'εigu. Nu ra ts'ant'u h_{in}da nu manho rá papá di εc'εigu. Nu ra mamá h_{in}da nu manho rá t'ixu di εc'εigu. Nu ra t'ixu h_{in}da nu manho rá mamá di

εc'εigui. Nu rá cá hinda nu manho rá ts'ihue di εc'εigui. Nu rá ts'ihue hinda nu manho rá cá di εc'εigui.

I ja yø hmεya ngue te di nja.

⁵⁴ Nuna rá Jesús bi 'yεmbyø ja'i:

—Nu'mø gá nuhε ngue bá nangyø 'bogui, guí εmhmu p'aya ngue di n'ye. 'Nε gue'a di nja'a. ⁵⁵ Nu'mø 'yo rá ndahi ni 'yε'a sur, guí εmhmu p'aya: “Xta mpa ya”. 'Nε gue'a di nja'a. ⁵⁶ Éna xø gá guí pahmu p'ε gni bεmhmu, pε hin'na. Nu'ahε guí pahmu te nne da manna tiempo 'mø guí hanthε yø guí bí ja maya, 'nεcua ja rá hái guí pahmu te di nja'mø 'yo rá ndahi. ¿Hanja ya'mø ngue hingui pahmu te ga mbøn'a te gáma hya guí nuhε yø pa dí 'bεhmu ya?

Dami ja ndummai guí nhojpai ni nsuii.

⁵⁷ ¿Hanja ngue hingui hacsehε rá güenda ndana gue'a xanho? ⁵⁸ Nu'mø bi nyap'ahε, nu'a di yap'ahε dami nhojpahε p'ε ja rá 'yu, n'namhma ngue hinda dá'ahε p'ε ja rá ts'ut'abi. Porque nu'mø ya bi ndá'ahε p'ε ja rá ts'ut'abi, rá ts'ut'abi di dá'ahε rá policia. Rá policia p'aya, da zixahε fadi. ⁵⁹ Dí xi'ahε ngue nup'ε ja rá fadi, ya hinda zä guá pønthohε p'ε, guá pømhmu asta gue'mø guá jut'i gátho rá mεnyu da ts'an'nahε.

13

Jatho ngue da thep'ε rá nts'o.

¹ Nu'a rá ora'a p'aya, bi guat'i 'da yø ja'i p'ε 'bähra Jesús, bi xifi te xi 'yøtra Pilato ngue xi hyo 'da yø ja'i ngue yø mmεngu Galilea. 'Nε ja xi thop'ε ha thohyø zu'ε nu'ε thohue rá 'bøt'e. ² Rá Jesús bi 'yεmbi:

—Nu'a te rá n'ε bi thohya yø mmεngu Galilea bi tho, ¿ua guí εmhmu ngue man'na mi ja yø ts'oqui ya ngue mi'da yø mmεnguhε? ³ Dí xi'ahε ngue hin'na. Nu'mø hingui hyεhmu p'ε rá nts'o gni 'yohε, xquet'a 'nε'ahε 'da gdi m'mεhmu'ε. ⁴ Xi'ε 'dε'ma hyato nja'i bi hyo rá torre Siloé 'mø mi dāgui, ¿ua guí εmhmu ngue man'na mi ja yø ts'oqui ya bi du ngue gátho mi'da yø mmεngu Jerusalén? ⁵ Nugá di xi'ahε ngue hin'na. Nu'mø hingui hyεhmu p'ε rá nts'o gni 'yohε, 'nε'ahε 'da gni m'mεhmu'ε.

Rá Jesús bi hεjpa rá hya n'na rá za hingui zædi.

⁶ Bi hyoni te guí hεjpa rá hya bi xihyø ja'i rá Jesús, bi 'yεmbi:

—N'na rá n'yohε bi 'yεt'a n'na nza rá igo p'ε ja rá hái. Bi ma da nu p'aya ngue'mø zædi. Pε hin tema igo bá tini. ⁷ Bi 'yεmbrá mεfi mi fáhra hái p'aya: “Ague n'yø, ya rá hyu jεya di éhε dí hongä yø ndät'a ua ja rá za ja ua. Pε hinte di tini. Dami 'yets'i man'na xanho, porque cot'ua ja rá hái”, bi 'yεmbi. ⁸ Pε nu'a fáhra hái p'aya bi 'yεna: “Ague n'yø, dami tø'mra jεya ja ua ya. Ma ga cunnbagá rá hái 'nε ga pojpa rá 'yai. ⁹ Xamhmatho di nzædi ngue ga jap'ε. Nu'mø ya himbi nzædi, ya ga expøya”, bi 'yεmbi.

Rá Jesús bi 'yøthe n'na rá xisu mi mo'mi.

¹⁰ Man'na rá pa ngue rá ts'äya, mi xämbrate p'ε ja n'na rá nija rá Jesús.

¹¹ Nup'ε ja rá nija, mi 'bεp'ε n'na rá xisu ngue ya n'ne'ma hyato njεya madi hyenni. Nu'a rá ts'onthi mi n'youi, di japi ngue mo'mi. Hinjam'mø di sä di juanná xatha. ¹² Nu'mø mi nu rá Jesús, bi zonnbøya, bi 'yεmbi:

—Ague grá xisu, ya da zä rá n'ε guí hεmbya.

¹³ Bi japyø 'yε p'ε ja rá ya p'aya. Pε 'bεxpi zä'a rá ora'a, bi nuanná xatha rá xisu. Nuna p'aya, bi ja mammadi Oja. ¹⁴ Pε nu'a di manda p'ε ja rá nija p'aya, bi mbøcε ngue rá ts'äya'a rá pa bi n'øthe rá Jesús. Bi 'yεmbyø ja'i p'aya:

—N'nato mā pa ja ngue dī nja rā 'bēfi. Gue'ū yø pa guá éhē dā t'øthe'áhu 'mø. Pē hīngā gue'mø rā pa ngue rā ts'áya dā t'øthe'áhu.

¹⁵ Mī dahra Jesús, bi 'yēmbýø ja'í:

—Ya gā gue'a guí mmāmp'ū gnī bēmmhu ya 'mø. Xi'mø guí si n'na nī ndānī, oge n'na nī burru, ¿ua hīnguī xoc'mø rā pa ngue rā ts'áya ngue dā ma dā nsithe? ¹⁶ Xīnā rā xīsu, rá mbom'mēto rā Abraham, ya n'ne'ma hyato njēya dī unna zīthu ngue'a te hēmbī. ¿Ua hīndā zā dā t'øthe 'mø rā pa ngue rā ts'áya nā'mø?

¹⁷ Mī manna rā hyā nā p'uya, māmbī mēsta yø sǎ'ū nny mān'ū rā Jesús. Pē gā dī johya yø ja'í, porque hīnjondā zā dā 'yøt'e te nnurpī øtra Jesús.

Bi hyecra hyā rā Jesús ngue n'na rá hmuḍā rā mostasa.

¹⁸ Mī nyā rā Jesús, bi 'yēna:

—¿Ha dī njap'ū gđī pahmu ngue ha dī nxandyø ja'í dā zo rá 'yē Oja? ¿Tegue gđā hējpa rā hyā? ¹⁹ Tengutho n'na zīhmuḍā rā mostasa, zīthū 'mø bi thup'ū ja rā huahī. Pē dī nte astā gue'mø dī ndat'o. Xtā nhets'í dā gohi, dā 'yøtyø 'bafi yø ts'int's'ū p'ū ja yø 'yēt'o.

Bī nhyejpa rā hyā rā hojani i pē rā levadura ngue dī ixqui.

²⁰ Māhømbi 'yēnna Jesús:

—Nu'a dī nxandyø ja'í dā zo rá 'yē Oja, guí nhyejpabi ²¹ rā íxi 'mø bi japi hyū t'ēnī rā hojani n'na rā xīsu, astā gue'mø dī ixqui gā rā jani.

Māhyejpi rā hyā n'na rā goxthi hīnguī uant'í.

²² Bi sigue bī n'yo rā Jesús nī ma Jerusalén, xānnbābī rā hyā yø ja'í p'ū ja yø hnīnī thogui. ²³ Bi 'yēmbā n'na nc'ēī p'uya:

—Ague grā hmu, ¿ua zīyohotho yø ja'í dī nyani?

Mī dahra Jesús, bi 'yēnā:

²⁴ —Dāmī ja ndummi gđī cūthū p'ū ja rā goxthi hīnguī uant'í. Porque dī xi'áhu ngue xangu to dā ne dā yat'í, pē hīndā zā dā yat'í. ²⁵ Porque nu'mø bī nangra mmēnnīgu dā nøtra goxthi, nu'ū dā go'athi dī jātra goxthi, dā 'yēmbī: “Ague grā Hmu, dāmī xogahe rā goxthi”, dā 'yēmbī. Pē dā 'yēnna Hmū 'mø bi dadī: “Hīn'na. Hīmma amigo'áhu”. ²⁶ Dā 'yēn'ū dī 'bā'athi p'uya: “Pē 'nē 'dap'ū dā nsīhmēhu. Nup'ū ja mā hnīnīgāhe ja gā xānngāhe p'ū nī hyā”. ²⁷ Dā 'yēnna Hmū 'mø bi dadī: “Ya dī xi'áhu ngue hīmma amigo'áhu. Dāmī 'uehmu ua dī 'bū, porque xants'o te xcá 'yøthū”. ²⁸ Ja dī nzonp'ū'ū dī 'bā'athi p'uya, dī guxyø ts'í 'mø bī nu rā Abraham, rā Isaac, rā Jacob, co gātho mī'da yø pøngahya Oja dī 'bup'ū dī mānda Oja. Nu'ū dī 'bā'athi, dā gop'ū'ū. ²⁹ Porque dī bønnyø ja'í p'ū nī hyahra hyadi, dā guerp'ū nī bøxyadi, norte, 'nē sur dī bønnyø ja'í dā mīp'ū ja rā mēxa ngue dī nsīhmē p'ū dī mānda Oja. ³⁰ A nuyā, 'bū i'da ngue 'bēfa ua ya, gue'ū danī m'mē'to p'ū'ū. 'Bū i'da ngue 'bet'o ua ya, gue'ū danī m'mēfa p'ū'ū.

Bī nzonna Jesús ngue handra hnīni Jerusalén.

³¹ Nu'a rā pa'a p'uya, bi zø i'da yø fariseo, bi 'yēmbra Jesús:

—Dāmī pøngua nī ma, porque nne dā hyo'í rā Herodes —bi 'yēmbī.

³² Mī dahra Jesús, bi 'yēnā:

—Hantho enā dā hyācā nā rā Herodes. Nī māhā ya bā xīhmu ngue nuya 'nē nīxudī, gā øthegā yø ja'í n'youi yø ts'onthī. Gā øthē yø ja'í hēmbī 'dama 'dan'yo mān'ū. Nīmanī p'uya, gā juadi te dī pēfi. ³³ Pē jatho ngue gā thogui hapū nnā ma. Nīxudī 'nē nīmanī gā n'yo astā gue'mø gā søn'a Jerusalén. Nūua hīmma juanī ngue dā thogā ua, nup'ū Jerusalén hīmma punnbī yø pøngahya sømp'ū, gā i tho.

³⁴ Ague gyø mmɛnguhɛ Jerusalén, gue'e gui hophɛ yø pøngahya Oja, da gue'ɛ yø mamhya Oja bi 'ben'nahɛ, gǎ gui pandothohɛ. Xangu yø nnidi dá ne ngue ga pen'nahɛ tengutho rā øni 'mø di petyø basj ngue di huits'i conyø zahua, dadi ja'ahɛ p'ɛ. Pɛ hingǎ nehɛ. ³⁵ A nuyá, da hyɛc'ahɛ p'ɛ Oja ya. Dí xi'ahɛ ngue ya hinnj mantho gui nnujɛ, asta gue'mø da 'yɛhra pa gui 'yɛmhɛ: “Dí japrǎ m'menhni Oja bá penhua”, gui 'yɛmhɛ.

14

Bi 'yøthe n'na rā dārquɛhɪ rā Jesús.

¹ N'na rā pa ngue rā ts'äya, nuna rā Jesús bi ma da nsihmɛ p'ɛ ja rá ngu n'na rā n'yohɛ 'bet'o ngue yø fariseo. Nuyá p'ɛya, fátho te øtra Jesús. ² Nup'ɛ hudj, 'bap'ɛ n'na rā n'yohɛ ngue nenj. ³ Nuna rā Jesús, bi 'yørpǎ rā nt'änni yø xännbate ngue rā ley 'nɛhyø fariseo, bi 'yɛmbj:

—ǎUa da zǎ ngue da t'øthe n'na rā dārquɛhɪ 'mø rā pa ngue rā ts'äya, uague hin'na?

⁴ Nu'ɛ nzofø himbj dadi. Bi bentrǎ dārquɛhɪ rā Jesús, bi 'yøthe. Bi xifi ngue da ma. ⁵ Bi t'ɛmbyø fariseo p'ɛya:

—A nuyá, xi'mø gdi sihɛ n'na rā burru ogue n'na rā ndanj, da zop'ɛ ja n'na rā ots'i 'mø rā pa ngue rā ts'äya, uanguj guǎ jats'i 'bexque'a, madra ts'äya'a rā pa da zop'ɛ ja rā ots'i.

⁶ Hinte ga ndatho'ɛ yø ja'j nzofø.

Rā Jesús bi xifi te da 'yøtyø ja'j nnu rā nthati.

⁷ Nu'ɛ yø ja'j xi ts'ofø, hɛtho rā Jesús ha ga huanyø nthuts'i 'mø bi mij'ɛ ja rā mɛxa. Bi 'yɛmbɛya:

⁸—Nu'mø to bi zo'i ngue gui nnuhɛ rā nthati, 'yogui huanthohɛ yø nthuts'i tate xanho ngue ja gui mmihmɛ p'ɛ. Nthambɛnitho da zø hman'na nc'ɛj, nu'a tate hnu mansu ngue nu'j. ⁹ Nu'a xa nzo'i p'ɛya, nthambɛnitho da 'yɛn'i: “Damj unna nthuts'i na 'bɛcua n'yø”. Ya gui pɛs'ni sǎ p'ɛya ngue gnj mmij'ɛ ja rā nthuts'i hingǎ njuani. ¹⁰ Nu'mø bi ts'o'i, damj mij'ɛ ja rā nthuts'i bí ja nyanj, n'namhma ngue nu'mø bi zø'a xa nzo'i, da 'yɛn'i p'ɛya: “Dɛ gui mmicua ja rā nthuts'i xanho n'yø”. Xquet'a 'nɛ'ɛ 'dap'ɛ gdi hɛhmɛ p'ɛ ja rā mɛxa da nu mansu'j p'ɛya. ¹¹ Porque nu'a nne ngue man'na di hnu mansu, gue'a man'na ts'ɛtho hnu mansu'a. Pɛ nu'a øt'e ngue hingui hnu mansu p'ɛ ga mbɛni, gue'a man'natho hnu mansu'a.

¹² Rā Jesús bi 'yɛmbra n'yohɛ xi zixpɛ ja rá ngu:

—Nu'mø gui øt'a n'na rā nts'ihmɛ, oguj nzohni amigo, nj xinga gue'ɛ nj n'yohɛ, nj xinga gue'ɛ nj mɛni, nj xinga gue'ɛ nj besino ngue ja te da zi. Porque nu'ɛ, xquet'a da 'yɛhra ora da zo'i ngue gui nsihmɛui. Ya bi ma ma cots'l'a rā mate xcǎ 'yørbɛya. ¹³ A nuyá, nu'mø gui øtra nts'ihmɛ, damj zo'ɛ yø hyoya di nsihmɛ, damj zo'ɛ yø do'yɛ, damj zo'ɛ yø dogua, damj zo'ɛ yø xadǎ ngue gui 'uini. ¹⁴ Janangue di toca'j rā mmɛnthi p'ɛya, porque hinda zǎ da gut'a'j te gui 'yørpɛ. Pɛ nu'mø rā pa danj bɛnnate yø hoja'j p'ɛya, da gut'a'j Oja te xcǎ 'yøt'e.

Bi ma mahyɛqui rā hya ngue n'na rā dants'ihmɛ di nja.

¹⁵ Nu'a n'na nc'ɛj mj hup'ɛ ja rā mɛxa p'ɛya, bi 'yøde te mmanna Jesús, bi 'yɛmbj:

—Majuani ngue rā mmɛnthi di tocabi'a to sɛhmɛ p'ɛ ha di manda Oja 'mø.

¹⁶ Mj nya rā Jesús, bi 'yɛnǎ:

—N'na rā n'yohu, bi 'yøt'a n'na rā dants'ihmε ngue rā nde. Bi manda p'uya ngue bá ts'ofò xangu yø ja'i. ¹⁷ Nu'a rā nde ja ngue di nja rā nts'ihmε p'uya, bi mēnhná hmiqúi rā mmēnnigu ngue bá si'u to ya xi ts'ofò. Bi 'yēmbi: “Ma ga mmähā ya, porque ya bi nho'a te dá ts'i”. ¹⁸ Nu'u bá ts'i p'uya, enā ngue hinguí ponguí. Nu'a rá mēdi bá ts'ofò bi 'yēnā: “Ja dá tãn'a n'na rā hāi, jatho ngue ga ma nu ya. Damí punnguí, nugā hinguí ponguí ga mmagā p'u”. ¹⁹ Nu'a man'na p'uya bi 'yēnā: “Ja di tãn'i cut'a nt'ei yø ndani. Nuya di nne ga sã ya. Damí punnguí, nugā hinguí ponguí ga mmagā p'u”. ²⁰ Man'na p'uya bi 'yēnā: “Ja edadi nthati, janangue hindā zã ga mmap'u”. ²¹ Nu'mø mambá pengrā hmiqúi, bi xihrá hmu te bá sifi. Bi mbøcue rā hmu p'uya. Bi 'yēmbi: “Ni ma n'nahmāntho p'u ja rā tãi ya, 'nēp'u ja yø caye ua ja rā hñini. Bá si ua yø hyoya. Bá si ua yø do'yē, bá si ua yø dogua 'nēhyø xädä”. ²² Mambá pengrā hmiqúi p'uya, bi 'yēnā: “Aguē grā hmu, ya dá øt'e te gā 'bejpagui ya. Pē tobe mbonguitho yø nthuts'i”. ²³ Bi 'yēnā hmu p'uya: “Nuya ni ma mahøn'a p'u ja yø caye 'nēp'u ja yø 'yu ya. Bi ja ts'edi ngue dá ecua yø ja'i n'namhma ngue dá yuhma ngu. ²⁴ Porque di xi'ahū ngue nu'u yø n'yohu dá zocã m'met'o, ya hindā zã dá ēhē di nsihmēua'u”.

Ja ua rā hya ja ngue dá 'yøtrā ja'i 'mø nne dá dēnna Cristo.

²⁵ Xangu yø ja'i ni 'befa p'u ni ma rā Jesús. Bi 'bārbuya, bi 'yēmbi:

²⁶ —Nu te'o tēnnui 'nē zits'atho di maqui ngue'a te gui mahrá papá, ogue rá mamá, ogue rá xisu, ogue yø basi, ogue yø n'yohu, ogue yø nju, ogue sū dá tho connā gueque, nuná, guehna hīmma xädigä nā. ²⁷ Nu ra ja'i hinguí nne dá dēnnui ngue sū dá tho, guehna rá ja'i hīmma juani mā xädigä nā. ²⁸ A nu'ahū ya, xi'mø to dá ne dá hyø'a n'na rā torre, uangui 'bet'o dá 'yøtrā güenda, dá nu 'mø ngue ja te di uní para ngue dá hyätrā 'befi, ogue hñ'nā. ²⁹ Porque nu'mø sã di dū'mi, 'nē hindā hyät'a m'mēfa, dá dēnni to dá nu p'uya. ³⁰ Dá 'yēnā: “Nunā rā n'yohu 'bucua bi dū'mrā 'befi, pē hinguí sã dá hyät'i”, dá 'yēnā. ³¹ Xi'mø ngue n'na rā dast'abi ja ngue dá 'yørpabi rá tunhni man'na rá mmidast'abiui, uangui dá mi di n'yomfēni, dá zänni ngue'mø dá zã di jaui 'det'a mahuañi yø soldado 'mø bá ep'u 'däte mahuañi ngue ne tunhni. ³² Pē nu'mø hindā zã p'uya, nu'mø tobe yap'atho bá ēhrā nsuiui, dá mēnba rā hya rá mmjnst'abiui p'uya ngue di nhojpaui. ³³ Gui njathu p'uya, ngue gui hyacjū rā güenda, porque rá ja'i ngue tate di mā'a te pēts'i, a nugā p'uya, zi ts'atho di maqui, guehna rá ja'i hīmma xädigä nā.

Bi ma mahyēqui rā hya ngue'mø bi m'mē'a te ga n'u rā u.

³⁴ Conque rā u, xanho'a. Pē nu'mø ya hinguí u, ya hñte di muui. ³⁵ Ni xingra 'yai rā hāi dá zã, sinoque dá t'enthō. A nuyá, di nja ni gu ngue gui 'yøhmū nā rā hya di mmangā ya.

15

Bi hyēcra hya rā Jesús ngue'mø bi 'ue'a n'na rā dē'yo.

¹ Gátho yø ngūthāi 'nē'u mi'da yø ja'i t'ēmbi ngue ja yø ts'oqui bi guarbū 'bāhra Jesús ngue øts'e te mma. ² Gue'a gā nmemhya yø fariseo'a 'nēhyø xānnbate ngue rā ley, bi 'yēnā:

—Nunā rā n'yohu 'bucua, guehya yø ja'i ja yø ts'oqui nne di nyaui 'nē 'dap'u sihmēui nā.

³ Janangue rā Jesús bi hyēcā n'na rā hya bi xifi, bi 'yēmbi:

4—Nu'áhna ya, xi'mò di 'bhai to di si n'na ciento yò de'yo, dà 'ue'a n'na nde'yo p'uya, uangui dà zop'uh goho 'dàte mà'de'ma guto nde'yo p'ua ja rá dapo. Dà mà dà honnà n'na nde'yo xà 'uegue astà gue'mò bà tĩni. 5 Nu'mò bà tĩmp'uya, dàdi johya, dà huxrà xixi, dà ehε. 6 Nu'mò bi zop'ua ja rá ngu, di petyò amigo 'nεhyò besino, dà 'yembĩ: “Bá ehma ya, 'da gdà johyathohu, porque ya dà tĩngà mà de'yo xi m'medi”, dà 'yεna. 7 Njarbatho nà dí xi'ahna ya, ngue'mò bi hyep'ua ra nts'o ga 'yo n'na rá ja'ĩ ja rá ts'oqui. Man'na rá ndòpähä bi ja mahεts'ĩ, hĩnda gue'uh goho 'dàte mà'de'ma guto nja'ĩ εnà ngue yò hoja'ĩ, hĩn'yu yò ts'oqui.

Bi ma mahyεqui rá hya ngue rá mεnyu bi m'medi.

8 Xi n'na rá xisu 'mò cū 'det'a yò mεnyu, di 'be'a n'na p'uya, uangui dà sacra nyot'i dà gocrá ngu, mahotho di hyoni astà gue'mò bi dĩni. 9 Nu'mò bi dĩmp'uya, di petyò amigo 'nε mĩ'da yò besino, dà 'yembĩ: “Ma 'da gdà johyathohu ya, porque dà tĩngà mà mεnyu dà 'bedi”, dà 'yembĩ. 10 Njarbatho nà rá hya dí xi'ahna ya, ngue bí ja rá johya p'ua bí 'bahyò anxε Oja ngue n'na rá ja'ĩ ja rá ts'oqui, dà hyep'ua rá nts'o ga 'yo.

Bi ma mahyεqui rá hya ngue n'na rá nyohu di untho'a te ma t'unni.

11 Mĩ nyà rá Jesús, bi 'yεnà:

—Mĩ si yoho yò ts'unt'uh n'na rá nyohu. 12 Nunà rá ts'unt'uh cohi bi 'yεmbrá papá: “Ague papá, damĩ 'dac'a te mà mmeti di tocagui”, bi 'yembĩ. Nunà rá papá p'uya, bi unni n'na ngu n'na yò ts'unt'uh'a te di tocabi. 13 Hĩmma ya'atho yò pa p'uya, nunà rá ts'unt'uh cohi, bi peti gátho'a te rá mmeti, bi hyats'ĩ, bi ma man'na rá häi yap'atho. Ja bi umma unitho p'ua rá mεnyu p'uya. 14 Pε nu'mò mĩ hyäti gä bi unná mεnyu, nup'ua ja rá häi 'bhai, bi nja n'na rá thuhũ. Ya hĩn'yu te dà zi p'uya. 15 Bĩ map'uh 'bua' n'na rá nyohu ngue bi 'yänna 'befi p'uya. Nunà rá nyohu p'uya, bi 'bepi ngue dà märpa yò ts'udi p'ua bí ja rá häi. 16 I nne dà za'uh yò juza sa yò ts'udi p'uya, pε hĩnjondĩ unni. 17 Ya εmp'uya: “Nup'ua ja rá ngu mà papágä, xangu yò hmĩqui di mpep'ua, pε mbonguitho te dà zi. Nugä p'uya, dí tugä rá thuhũ ua. 18 Ma gä pengä p'ua bí 'buhma papá ya. Gä embĩ: Ague papá, rá ts'oqui dà øt'a'ĩ, xquet'a rá ts'oqui dà ørpabi Oja. 19 Ya hĩnnĩ 'yup'ua gui 'yεnà ngue nĩ basigui ya. Gui 'yø'ni güenda ngue nugä tengutho'uh nĩ mεfi guĩ si, dĩ njarbatho p'ua gdi bεngui, gä embĩ”. 20 Bi hya rá 'yu p'uya bi mengui, i mà rá ngu rá papá.

Nu'mò tobe yap'atho bá ε p'uya, bi hyandrá papá, bi huεqui. Bĩ ma p'uya ngue di c'at'ui, astà hufi 'nε di unna beso. 21 Nunà rá ts'unt'uh p'uya, bi 'yεmbrá papá: “Ague papá, rá ts'oqui dà øt'a'ĩ, xquet'a rá ts'oqui dà ørpabi Oja. Ya hĩnnĩ 'yup'ua gui 'yεngui ngue nĩ basigui ya”. 22 Nu'a rá papá p'uya, εmbyò hmĩqui: “N'nahmantho bá cahmĩ rá ulu tate xanho, damĩ hetui. Damĩ hyurpau n'na rá mfo'ye rá 'yε. Damĩ unnu yò 'boxthi dà dīt'i. 23 Bá siui n'na rá ndani xanoqui ga hohu. Ma ga n'øt'a' ngohu, ga nsihmεhu. 24 Porque nunà mà ts'unt'ugä 'bucua, tengutho 'mò xi dũ nà, a nuyá, tengutho 'mò mà'da'yo bi m'mai. Ya xĩ m'medi, pε mahøndá nuhu ya”. Bĩ madi bi n'øt'ango p'uya.

25 Mambĩ 'yo rá 'befi'a rá ts'unt'uh mà dap'uya. Nu'mò nĩ mà dà zop'ua ja ra ngu'a rá ts'unt'uh mambĩ 'yo rá 'befi p'uya, bi 'yøde ngue ja yò 'bida, 'bahyò nεi. 26 Bĩ zonhna n'na'uh yò hmĩqui p'uya, bi 'yänni te 'be'a mà ngo i ja. 27 Nu'a rá hmĩqui p'uya bi 'yembĩ: “Nĩ papá'a øt'ango ngue nĩ nyohu xä nzøhø. Xä mända ngue xä tho n'na rá ndani ya xĩ noqui, porque nnu rá ts'unt'uh ngue hĩnte di ja”. 28 Bĩ mbøcue p'uya, hĩngui nne dà yut'ambo. Bá pønna papá p'uya, bi xifi ngue dà yut'ambo. 29 Pε nu'mò mĩ dà p'uya, bi 'yεmbrá

papá: “Ya xā mma yø jeya dí øt'a nī 'befi, nugā hīnjam'mø xtá fets'i te guī mma. Pē hīnjam'mø xcá 'dacá n'na rā zichivo ngue gā nsännigo'be mā amigo. ³⁰ Pē nuyá, nu'mø mī zøhna nī ts'ant'ua bi an'nā nī mēnyu ngue yø 'uesi, go xcá hyopra ndanī naya”. ³¹ Nuna rá papá p'aya, bi 'yēmbra ts'ant'ua: “Ague ts'ant'ua, nu'ī ya 'daua dí 'bøhmī. Nu'a te gā dí pets'á, gā nī mmeti. ³² Pē nuyá, xanhotho ngue dī njajū mpähā, gā øthra rā ngo. Porque nuna nī n'yohū, tengutho 'mø ya xi du nā, mā'da'yo ngue bī m'mai. Ya xī m'medi, pē mahøndā nuhū ya”.

16

Bi hyecra hya rā Jesús ngue n'na rā hmiqū dī mānda yø mēfi.

¹ Rā Jesús bi 'yēmbjø xādi:

—Mī 'bū'a n'na rā mmēmmeti ngue si n'na rá hmiqū dī māndabi yø mēfi. Nuna rā mmēmmeti p'aya, bi sifi ngue di annbatho rá mēnyu nā rá hmiqū. ² Rā mmēmmeti p'aya, bi 'yēmbi: “Ague n'yø, ¿hanja nā rā hya dí øcā si'ī? Dami dācra gūenda'a rā 'befi guī øt'e, porque ya hīnnī mantho guī mādagū mā hmiqūgā”, bi 'yēmbi. ³ A nuna rā hmiqū dī mānda yø mēfi p'aya, i ēnsē: “¿Tenī 'be'a gā øt'á 'mø ya hīndī 'dacá rā 'befi mā hmu ya'mø? Nugā ya hīngūi sá gā mpefi. Nu'mø gā haxra limosna, dí pēs'mā sá. ⁴ A nuyá, ya dí padī te gā øtya para ngue ya di 'būi to bi 'dacrā ts'āya p'ū ja yø ngu 'mø bi thaga mā 'befi”, i ēnā. ⁵ Bī mēdi bi zonhni 'da mī'da'ua to tuprá hmu p'aya. Nuna rá mēdi bi zonhni, bi 'yēmbi: “¿Hangū guī tuhma hmu gā?” ⁶ Rā n'yohū p'aya bi 'yēnā: “Dí tupa n'na ciento barre rā aceite”. Nuna rā hmiqū p'aya bi 'yēmbi: “Ja ua rā sūcua n'youi nī gūenda 'mø. Pē damī mī ya, guī 'yør'man'na, guī cuati ngue yote mā'det'a barre guī ndupate”, bi 'yēmbi. ⁷ M'mēfa p'aya, bi 'yān man'na nc'ei, bi 'yēmbi: “Xi'ī, ¿hangū guī tuhma hmu gā?” Bi 'yēn'ā ts'o p'aya: “N'na ciento t'ēnī rā trigo”. Bi 'yēmbaya: “Ja ua rā sūcua n'youi nī gūenda 'mø. Pē damī 'yør'man'na ya, ngue hōndi goho 'dāte t'ēnī guī cuati ngue guī ndupate”, bi 'yēmbi. ⁸ Nu'a rā hmu, i ēspa'a rā ts'omēfi ngue padī ha di japi dā hyätø amigo. Yø ja'ī 'bū'a nxīmhai janjuanī gā mbadī ha di hyätø amigo, a nu yø ja'ī ngue yø 'yēc'ei hīngūi njap'ua”.

⁹ Nugā dí xi'ahū, damī usahū rā mēnyu nu'a di usa yø ts'oc'ei ua ja rā xīmhai ngue gdī hyonni amigohū. A nu'mø gā hyā'nī mēnyuhū p'aya, ya di 'būi to di 'da'ahū rā ts'āya p'ū ha guī m'mahma para zantho.

¹⁰ Nu'a dā bømmanho, mādagū'ā ts'utho dā ma mafāti, man'natho dā bømmanho 'mø dā ma mafāti xangu. A nu'a hīnda bømmanho, 'nē ts'utho dā ma mafāti, mā xtāngu dā ma mafāti, pē hīnda bømmanho. ¹¹ Xi'mø hīngūi pømmanhohū 'mø mafāti'ahū rā mēnyu ja ua ja rā xīmhai, ¿te'o guī ēnā di fāt'ahū'a majuanī ngue xanho 'mø? ¹² Xi'mø ngue hīngūi pømmanhohū 'mø mafāti'ahū rā mēnyu ndan'yo to rá mmeti, ¿te'o guī ēnā di 'da'ahū'a ja ngue dā zo nī 'yēhū 'mø?

¹³ Hīngā n'na rā hmiqū dā zā ngue yoho yø hmu dī m'mai. A nu'mø ngue yoho yø hmu dī m'mai, n'na'a dī madī, n'na'a hīndī madī. N'na rá hmu dā 'yørpe te dī mānda, man'na rá hmu hīnda 'yørpe te dī mānda. Guī njathū p'aya, hīngūi sá ngue mbø yoho p'ū dī ma nī mmūihū. Dī ma nī mmūihū Oja, xīndī ma nī mmūihū rā mēnyu.

¹⁴ Nu'ū yø fariseo, ngue hōndra mēnyu nne, gā bi 'yøxtho nā rā hyā mmanna Jesús. Pē thentho'ā te øde hma. ¹⁵ Rā Jesús bi 'yēmbi:

—A nuyá, gui härpahü yø dä yø ja'i, porque xøgue enā majuanī ngue gyø hoja'ihü p'ü gui nequi. Pe nuna Oja hinda zä gui hyäthü nā, i pađi te ja mbo nī mmāihü nā. Porque nu'a ngue yø ja'itho nnu manho te ø'te, hinga gue'a nnu manho Oja'a.

Bi xännba yø ja'i ra Jesús ngue hanja rá ley Oja.

¹⁶ Nu'ü yø pa bá m'mahra Xuua, ya mi hmanna ley bi 'yotra Moisés, ya mi hman'a te ra hya bi nxännbäte yø pøngahya Oja. Astā gue'ü yø pa'ü ya, i sihra hoga 'da'yo hya yø ja'i ha di zo rá 'ye Oja. Gätho yø ja'i di ja ndummai ngue da zo rá 'ye Oja. ¹⁷ Pe man'na hingui henni ngue da guahra c'amahets'i 'nehra häi, hinda gue'a ngue da t'embj hingui ja ts'edi'a te nt'ot'i p'ü ja rá ley Oja, madague'a ts'utho.

Bi xännba yø ja'i ra Jesús ngue hingui sä da 'yenyø xisu.

¹⁸ Nu'ü yø n'yohü di nxummi yø xisu, nu'mø hømbj nthatra n'yohü, da me man'na ra xisu, ya ra ts'oqui øtra n'yohü. Nu'mø bi nthatra xisu bi t'ei, ya ra ts'oqui øt'ui ra n'yohü bi me.

Rā mmemmeti connā Lázaro, gā bi dū.

¹⁹ Mj 'bū'a n'na ra n'yohü ngue ra mmemmeti. Mj he yø ulu tate xanho. N'na pa ngu n'na pa, entho øt'ango ngue di yoxnj p'ü sihmē. ²⁰ Xquet'a mj 'bū'a n'na ra hyoya nī hū ngue ra Lázaro. Xi guahyø sasi nā ra Lázaro, hup'ü ja rá goxthi ra mmemmeti. ²¹ Nuna ra hyoya nā, i nnehma da z'i'ü yø xemhmē täp'ü ja rá mēxa ra mmemmeti, pe hīndj unni. Nu'mø bi thop'ü yø fo'yo, tespađi yø sasi. ²² Pe bi zønna pa bi dū nā ra Lázaro. Yø anxē Oja p'üya, bi zixpū 'būhra Abraham. Xquet'a bi dū ra mmemmeti p'üya, bá t'ägü. ²³ Nup'ü ja ra nīdū sä ra n'ü p'üya, bj nhanni, bi hyannbū yap'utho p'üya, ngue bi 'būp'ü ra Abraham, 'dap'ü 'būhmj ra Lázaro. ²⁴ Rā mmemmeti bi 'yēna: “Ague mā papá'i Abraham, damj huēgagui. Bá penhna Lázaro di po rá saha connā dehe. Da ēhē di pogbagui mā janī. Porque dí sǎgā ra n'ü ua ja yø sibi”, bi 'yēna. ²⁵ Rā Abraham bi 'yēmbj: “Ague ts'ant'ü'i, damj benj ngue gā m'mammanho mēnte rā pa gā m'mai. A nuna ra Lázaro bi zā rā n'ü nā. A nuyá, go 'būmma pähä ua naya, go gui sä rā n'ü ya. ²⁶ I ja man'na ra hya ya. Xandønhē ua harū nnā nhyacjū. Janāngue nū to da ne di map'ü, hīnda zā da thogui. A nū'ü nī gop'ü, hīnda zā dí 'yēcua'ü”. ²⁷ Bi 'yēnna mmemmeti p'üya: “Pe dí ä'i rā mate mā papá'i Abraham, ngue gui penhna Lázaro p'ü ja rá ngu mā papágā. ²⁸ Porque 'būp'ü mjct'ä mā n'yohü. Da zā da xifi te dí thocā ua, n'namhma hīnda ēcua ha dí sǎgā rā n'ü 'mø bi dū'ü”. ²⁹ Rā Abraham bi 'yēmbj: “Nuyā gui mma, da zā di xä'ü yø hya bi 'yotra Moisés, da gue'ü bi 'yotyø pøngahya Oja. Da 'yørpā masu'a rā hū hmamp'ü”. ³⁰ Enna mmemmeti p'üya: “ähā mā papá'i Abraham, gue'a gui mma. Pe nu'mø da ma n'na rā ánima da xifi te ja ua, da hyep'ü rā nts'o ga 'yo'ü”. ³¹ Rā Abraham bi 'yēmbj: “Nu'mø hingui t'ēc'ēi'a te rā hya bi 'yotra Moisés 'ne'a te bi 'yotyø pøngahya Oja, madague'a di bēnnate n'na rā ánima da ma da nyāui, xquet'a ngütho hīnda 'yēc'ēi rā hya da sifi”.

17

Xandøngu rā n'ü da zä to da japi da 'yøtra ts'oqui rá mmic'ēiui.

¹ Rā Jesús bi 'yēmbjø xädi:

—Nuyá, hīndj 'bedi temā cosa gā 'yøtra ts'oqui yø ja'i. Pe hague ngu ra castigo da thøhra ja'i da japi da 'yøtra ts'oqui rá mmic'ēiui. ² Man'na xanho ngue da thørbū ja rā jathe di ntharpa n'na rā janī p'ü ja rá 'yuga ngue da gū'mi,

hinda gue'a ngue da japi da 'yøtra ts'oqui ya yø ja'i zits'atho ɛc'ɛigui. ³ Dami mfahma mamj njaha p'u.

Nu'mø hingui nnu manho te bi 'yøt'a'i ni cu, dami hejpi. Nu'mø bi hyep'a ra nts'o øt'e, dami punnbi. ⁴ Madague'a nyoto nnidi n'na pa da 'yøt'a'i'a hingui nnu manho, ne nyoto nnidi da 'yen'i: "Dami punngui", da 'yen'i, dami punnbi.

Yø xädi ra Jesús bi 'yäpi ngue di hatra ts'edi yø nt'ɛc'ɛi.

⁵ Bi 'yembyø xädi ra Jesús:

—Ague grá Hmu, nu'mø te nt'äpi Oja, dami 'yøt'e ngue ga ɛc'ɛihe xanho ngue di nja.

⁶ Ra Jesús bi 'yembj:

—Nu'mø di ja zits'u ni nt'ɛc'ɛih, madague'a dangui ga nnoho n'na zihmudä ra mostasa, nunu n'na nza ra sicómoro 'bähm, da zä gui 'yemph: "Dami 'uecua gui 'bäi, i m'map'u ja ra jathe", gui 'yemph. Nuna ra za, di map'u gui zihm.

Nu ra hmiqúi øt'a te rá 'befi ja ngue da 'yøt'e.

⁷ Nu'aha ya, xi'mø di 'b'a n'na nc'ɛi ngue di si n'na rá hmiqúi, nu'mø bi zøhra 'befi ra hmiqúi ngue xpa nuafani ogue fände'yo, ɷua da 'yembrá hmiqúi: "Dami mihya gui nsihmɛ"? ⁸ Uangui hin'na. Sinoque da 'yembrá hmiqúi: "Dami hogagui te ga si. Dami nsá gui 'daqui te ga si mente ga nsihmegä. Nu'mø dá juategä ra nts'ihmɛ p'uya, ja gui nsihmɛ", da 'yembj. ⁹ ɷUa di ja mammadj rá hmiqúi ngue bi 'yøt'e te bi 'bepi? Conque hin'na. ¹⁰ Xquet'a gui njathu p'uya, nu'mø gá juadi gá 'yøth'a ra 'befi di 'bep'aha Oja, gui 'yemhmu p'uya: "Hin'ya te di hnu manhogähe, porque nu'a ra 'befi bi m'mejpahe ga øthe, hont'a dá øthe'a".

Ra Jesús bi 'yøthe 'det'a nja'i mi hembra ts'o'ya.

¹¹ Nuna ra Jesús, bi thogui i ma Jerusalén. I nthop'u ja ra hyodi di ntøt'ui ra häi Samaria'a ra häi Galilea. ¹² Mi zømp'u ja n'na ra hnini p'uya, mambá ep'u 'det'a nja'i yø därkehi mi hembra ts'o'ya. Yap'atho bá ɛhyø därkehi 'mø mi hyandi, pe 'bexpá m'mäi. ¹³ Bi marp'ya, bi 'yembj:

—Ague grá xännbate Jesús, huɛgahe, dami 'yøthegahe.

¹⁴ Mi hyandyø därkehi ra Jesús, bi 'yembj:

—Nuya dami sømhmu p'u 'bühø mmäcja ya, gui xifi ngue ya bi zä'aha.

Mente ni 'yo yø därkehi ngue ni map'u 'bühø mmäcja p'uya, bi zä ra n'u mi hembj n'na ngu n'na. ¹⁵ Nu'a n'na nc'ɛi'u mi u p'uya, mi nu ngue ya bi zä ra n'u mi hembj, bi mengb'ya. Pe janjuanj ngue nts'edi guí ja mammadj Oja. ¹⁶ Bi ndantyøhmj p'u 'bähra Jesús, asta di söt'ahäi rá hmi ha gui ja mammadj. Nuna ra n'yohu na, ra mmengu p'u ja ra häi Samaria. ¹⁷ Bi 'yenna Jesús:

—ɷUangui 'det'a nja'i bi zä ra n'u mi hembj? ɷHaru 'b'u mi guto ya? ¹⁸ Hinjo mman'na xtabá mmengui ngue di ja mammadj Oja, hinda hønna n'na nc'ɛi hingra judío bá pengui.

¹⁹ Ra Jesús bi 'yembra n'yohu mará därkehi:

—Dami nangu, ni ma. Ya bi zä'i ngue gá 'yɛc'ɛigui.

Bi manna Jesús ha di njap'u di nequi ngue di manda ua Oja.

²⁰ Yø fariseo bi 'yänna Jesús ngue njam'mø da zøcua Oja ngue di manda ua. Bi 'yemb'ya:

—Nu'mø bi zøcua Oja ngue di manda ua, hingra cosa di nequi ngue da hnu'a. ²¹ Porque hinda zä da 'yenyø ja'i: "Nüua, ja bí ja ua", ogue "Nüna, ja bí ja nu". Porque Oja ya di manda ua guí 'bähmü'a ya.

²² Bi 'yembüø xädi p'üya:

—Da 'yehra pa guí nne guí nnuhü'a ra pa da zøhra N'yohü di 'yε mahets'i, pe hingui nnuhü. ²³ Da 'yēn'ahü yø ja'i'a ra pa'a: "Ma nuhü ninguehnu", ogue "Ma nuhü ninguecua", da 'yēn'ahü. Yo sä guí tenhnu hapü di ma yø ja'i ngue guä honju. ²⁴ Porque nu'mø bi zønna pa da ehra N'yohü di 'yε mahets'i, gätho yø ja'i da hyandi. Tengutho 'mø bi yotra huei, to bi zä handi, di njarbu. ²⁵ Pe nuyá, jatho ngue 'be ga sägä xangu ra n'u, ngue hinda nu manhogä yø ja'i 'bæcua ja ra ximhäi. ²⁶ Tengutho bá nja'mø yø pa mambá m'mähra Noé, xquet'a ngu'a di nja'a ra pa da ehra N'yohü di 'yε mahets'i ya. ²⁷ Porque nu'a ra pa'a, mi sihmε yø ja'i, madj nthati 'da, ja t'äpyø t'ixu 'da. Pe himbi unna güenda yø ja'i te ja ngue di nja, astä ja gue'mø ra pa mi yutra Noé p'u ja ra barco. Mi nja ra ndate 'ye p'üya, bi juadi gätho yø ja'i. ²⁸ Njarbatho'a te bi nja'mø yø pa mi m'mähra Lot. Mi sihmε yø ja'i, te'o di ntäi, te'o i mpä, te'o tuhüø huahj, mi hönnigu 'da. ²⁹ Pe nu'a ra pa bi sihra Lot ngue bi bömp'u ja ra hnini Sodoma, bá höhmaya yø asufere ngue danzø, bi juadi gätho'u mi 'bap'u ja ra hnini. ³⁰ Mahöndi njarbatho yø ja'i 'mø bá ehra N'yohü di 'yε mahets'i ya.

³¹ Nu'a ra pa'a, nu ra ja'i di töhma xøts'e rá ngu, 'yo di ena ngue di ma mbo rá ngu ngue te da hä, sinoque da 'dagui. Nu ra ja'i di 'yo ra 'bæfi, händi ma rá ngu ngue te da hä, sinoque da 'dagui n'nahmantho. ³² Damj bæhmü'a te bi thohrá xisu ra Lot. ³³ Nu'a te'o nne di mpommi ra ndate, gue'a di m'mε'a. Pe nu'a te'o da 'yennä te connä nguecä, gue'a di nyan'a.

³⁴ Di xi'ahü ngue nu'a ra xui'a, yo nc'ei di oxpu ja rá t'ots'i. N'na nc'ei da ts'its'i, n'na nc'ei da gohi. ³⁵ Yoho yø xisu 'dap'u di ncüni. N'na nc'ei da ts'its'i, n'na nc'ei da gohi. ³⁶ Yoho yø n'yohü 'dap'u dadj mpefi. N'na nc'ei da ts'its'i, n'na nc'ei da gohi.

³⁷ Mi 'yøhyø ja'i na ra hya na, enyø ja'i p'üya:

—¿Pe hapü di nja na ra hya guí mmamp'üya grä hmu?

—Mi dahra Jesús, bi 'yēna:

—Nup'u di 'bähüø ja'i ni 'yup'u da thaspa ra güenda, ja di njar'u ra castigo.

18

Bi hycra hya ra Jesús ngue n'na ra 'danxu mi n'äst'abi.

¹ Bi hycra hya bi xihüø ja'i ra Jesús. Bi xänbä yø ja'i ngue jatho zant'a da mat'Oja, hinha di gohyø mmäi. ² Bi 'yembüya:

—Nup'u ja n'na ra hnini, mi 'bap'u n'na ra ts'ut'abi ngue hingui sü rá mmic'eiui, ni xinga gue Oja di su. ³ Nu'a ra hnini'a p'üya, xquet'a mi 'bap'u n'na ra 'danxu ngue njandyatho pap'u 'bähra ts'ut'abi ngue äpra ts'ut'abi rá nsüui. ⁴ Nuna ra ts'ut'abi, bi ma njammj pa ngue hingui ørpa masu na ra 'danxu. Pe m'mefa p'üya, bi 'yēna: "Nugä händi sugä Oja, ni xinga guehma mmic'ei'be di sü. ⁵ A nuyá, para ngue hinni mantho di xunanyagä ua na ra 'dansu, ma ga ørpa ra ts'ut'abi, n'namhma ngue ya hinni mantho da ehε di xunanyagui".

⁶ Bi sigue bi 'yēnna Jesús:

—Guehna ra hya bi manna ts'ut'abi ngue ra ts'oc'ei naya. ⁷ Xi Oja ya, ¿ua hinda 'yørpabi ra ts'ut'abi ya yø ja'i xä huanhni, i nzofo ra pa ra xui? Xi'mø

bi zofo, ζua hinga 'be xta mäts'i? ⁸ Dī xi'ahū ngue n'na zihmantho dā mäts'i. Nu'mø bi zøhrā N'yohū dī 'yε mahets'i, ζua dā dīnyø ja'i dī εc'ei ua ja rā ximhāi?

Yoho yø n'yohū bi ma rā mhmat'Oja p'ū ja rā nija.

⁹ Mahømbi hyej man'na rā hya bi xihyø ja'i rā Jesús, porque 'buhyø ja'i εna ngue man'na xanho ngue mī'da yø mmic'eiui. Bi 'yεmbyø ja'i p'uya:

¹⁰ —Yoho yø n'yohū bi ma bá mat'Oja p'ū ja rā nija. Nu'a n'na nc'ei, rā fariseo'a. Nu'a man'na nc'ei p'uya, rā nguthā'a. ¹¹ Nu'a rā fariseo 'bāi ha ga mmat'Oja, i εna: "Ma Oja'i, dadi ja mammad'i ngue nugā hindī øt'ā tengutho ør'mī'da yø ja'i ngue yø be, yø ts'oc'ei, yø 'yots'om'māi. Nī xinga gue'a te ø'nā rā nguthāi 'bācua dī øt'ā. ¹² Nugā nyondi n'na semana dī εt'ā mā mmāi. Nu'a te dī taha, dī hacra diezmo dadi unī", bi 'yεna. ¹³ Pε nu'a rā nguthāi p'uya, yap'atho bá m'māi. Nī xinga gue'a dī nnøsmaya, sinoque mente pännā tīya mente εna: "Ma Oja'i, damī huεgagui. Nugā ja mā ts'oqui", bi 'yεna. ¹⁴ Dī xi'ahū, ngue nu'a rā nguthāi bá εhrā ngu, pε ya bi hojpabi Oja. A nūna man'na p'uya, hīn'nā nā. Porque nu'a nne ngue man'na dī hñu mansu, gue'a man'na ts'atho hñu mansu'a. Pε nu'a øt'e ngue hingui hñu mansu p'ū gā mbεni, gue'a man'natho hñu mansu'a.

Rā Jesús bi xi Oja ngue di japyø basi.

¹⁵ Bi zixyø basi yø ja'i p'ū 'buhra Jesús. I nnepyø ja'i ngue dā dospa yø ya yø basi, 'nε dā xi Oja ngue di japyø basi. Pε nu'mø mī nu ya yø xādi rā Jesús, bi hejpa yø ja'i bá zi yø basi. ¹⁶ Pε nūna rā Jesús bi zonhyø basi, bi 'yεmbi:

—Damī hyεhmū yø basi dā thocua dī 'bui. Porque tengutho yø ja'i ya o rá 'yε Oja, xquet'a njarbatho ya yø basi ya. ¹⁷ Majuanī dī xi'ahū ngue n'na rā ja'i hingra 'yøde tengutho n'na rā basi ngue rā 'yøde, hindā zā dā zo rá 'yε Oja.

Rā mmεmmeti hīmbi ne dā 'yøt'e te bi xihra Jesús.

¹⁸ Nūna n'na rā n'yohū 'bet'o ngue yø judío bi 'yørpa rā nt'änni rā Jesús. Bi 'yεmbi:

—Aguε grā hoga xännbate, ζte 'be'a ja ngue gā øt'e n'namhma ngue Oja dī 'dacra 'da'yo te para zantho? —bi 'yεmbi.

¹⁹ Mī dahra Jesús, bi 'yεmbi:

—ζUa guí padī te guí mmanya, ngue guí εngui xanhogā? Porque hønse Oja xanho. ²⁰ Ua hingui padī hanja'ū yø hya dī manda Oja ngue εna: "Yo grā 'yots'om'māi. 'Yo grā hyote. 'Yo grā be. 'Yo to guí sänbā rā fehni. Damī su nī papá, damī su nī mamá" —bi 'yεmbi.

²¹ Nu'a rā n'yohū p'uya, bi 'yεna:

—Nuya yø hya guí xicya, ya gā xta øt'e asta gue'mø marā ngüεgui.

²² Nūna rā hya bi mamp'uya, mī 'yøhra Jesús, bi 'yεmbi:

—Dī 'behman'na rā hya ja ngue gui 'yøt'e. Damī pā te gā guí pets'i, gui unna mēnyu yø hyoya. Nu'mø gā 'yøt'aya, ya bī ja nī mmeti mahets'i p'uya. Bá ε p'uya, gā mmep'ū nnā magā —bi 'yεmbi.

²³ Nūna rā n'yohū, nu'mø mī 'yøhna rā hya sifi, mambi dudrá mmāi, porque marā ndømmεmmeti.

Bī manna Jesús ngue Oja, hīnte hēmbi.

²⁴ Mī nu rā Jesús ngue bi du rá mmāi rā mmεmmeti, bi 'yεmbyø xādi p'uya:

—Xandøn hēnniθo ha dī n'unyø mmεmmeti ngue dā zo rá 'yε Oja. ²⁵ Ya fadi ngue rā cameyo, hīnjam'mø dā zā dā thop'ū ja rá xagu n'na rā 'yofani. Pε man'na xandøn hēnniθo ngue n'na rā mmεmmeti dī n'unī dā zo rá 'yε Oja.

²⁶ Mī 'yøhyø xādi nā rā hya bi manna Jesús, dī n'yεmbi:

—Rá nɛgui ya h̄injonn̄i ja'í d̄a z̄a d̄i nyann̄á te ya'mø —d̄i n'yɛmb̄i.

²⁷ Ra Jesús bi sigue bi 'yɛmb̄i:

—Nu'a ngue yø ja'ítho, h̄inda z̄a te d̄a 'yøt'e. Pɛ Oja, h̄inte hɛmb̄i.

B̄i man̄a Jesús ngue di tocabi ra nho'u yø ja'í n'youi p'u ni ma.

²⁸ Nun̄a ra Bedu bi 'yɛmb̄i:

—Nuḡáhe, ya xtá sohme p'u te ḡa dí peshe ngue dí tɛn'nahe.

²⁹ M̄i dahra Jesús, bi 'yɛmb̄i:

—Majuani di xi'ah̄u, ngue nu to ḡa xpá nzohyø ngu, xpá nzohrá papá 'nɛhrá mamá, xpá nzohyø n'yoh̄u, xpá nzohyø xisu, xpá nzohyø bas̄i, ngue øpa rá 'bɛfi Oja, ³⁰ pɛ mɛnte 'bucua ja ra x̄imh̄ai ra ja'í, nu'a ḡa ngu'a te xpá nzogui, man'natho x̄angu'a te d̄a din̄i. Ra pa di 'yɛp'u p'uya, di t'un̄a te para z̄antho.

Mahomb̄i man̄a Jesús ngue da tho, pɛ bi ma ngue di bennate.

³¹ Bi zica n'nann̄i'u 'de'ma yoho yø x̄adi ra Jesús, bi 'yɛmb̄i:

—A nuyá, ya nná máh̄a Jerusalén. Nup'u, ja dan̄i njap'u'a te ḡa bi 'yotyø pøngahya Oja, ngue te d̄a thohra N'yoh̄u bí 'yɛ mah̄ɛts'i. ³² D̄i nd̄apyø ts'oc'ɛi, ngue d̄a n'yemmahya, d̄a z̄ai, d̄a zots'i. ³³ Di an̄i, m'mɛfa p'uya, d̄a hyo. Pɛ rá hyu pa di bennate.

³⁴ Nu'u yø x̄adi h̄imb̄i din̄i hanja na ra hya xifi. 'Be x̄imb̄i n'yo yø mm̄ai'a te ra hya bi xifi, porque nuya yø hya ya, x̄anhenn̄itho ha di fadi.

Ra Jesús bi 'yøthe n'na ra xad̄a.

³⁵ Nu'mø ni ma d̄a zømp'u ja ra hn̄ini Jericó ra Jesús, m̄i hup'u ja ra 'yu n'na ra xad̄a ngue apra m̄enyu yø ja'í thop'u. ³⁶ M̄i 'yøde ngue thogui x̄angu yø ja'í, nu'a ra xad̄a p'uya bi 'yāni hanja ngue thohyø ja'í. ³⁷ Bi si p'uya, ngue nun̄a ja ngue d̄a thop'u h̄udi, guehna ra Jesús ra mm̄ngu Nazaret. ³⁸ B̄i m̄ahra mafi p'uya, bi 'yɛmb̄i:

—Dam̄i huɛgagui ague Jesús, rá mbom'meto'i ra David —bi 'yɛmb̄i.

³⁹ Nu'u yø ja'í ni 'bet'o p'uya, di hejpi ngue h̄indi m̄m̄afi. Pɛ ra xad̄a, ɛna man'na nts'edi ḡa mafi, bi 'yɛmb̄i:

—Dam̄i huɛgagui ague rá mbom'meto'i ra David.

⁴⁰ B̄i m'm̄ahra Jesús, b̄i m̄anda bá ts'i ra xad̄a. Nu'mø ni ma d̄a zøp'u 'bā p'uya, bi 'yɛmb̄i:

⁴¹ —¿Te guí nne d̄i nja'í?

Ra xad̄a p'uya, bi 'yɛna:

—Ague gr̄a Hmu, d̄i nne ngue d̄i nzø ma d̄a.

⁴² Ra Jesús bi 'yymbra xad̄a:

—D̄i nzø ni d̄a 'mø. Bi z̄a'í ya ngue guí ɛc'ɛiguí ngue jaḡa ra ts'edi ḡa øthe'i.

⁴³ Nu'a ra ora'a p'uya, 'bexp̄i nzø yø dá ra xad̄a. B̄i mɛp'u ni ma ra Jesús, pɛ di ja mam̄adi Oja. Nuya ḡatho yø ja'í b̄i nu te b̄i nja, ḡa ɛspabi Oja.

19

Ra Jesús bi nyqui ra Zaqueo.

¹ M̄i yarbu ja ra hn̄ini Jericó ra Jesús, ya ni 'yop'u ja ra hn̄ini p'uya. ² Nu'a ra hn̄ini'a, m̄i 'b̄ap'u n'na ra n'yoh̄u ngue ra mm̄mm̄eti ni hu ngue ra Zaqueo, rá hmu'u to juhra m̄enyu n̄jai. ³ Nun̄a ra Zaqueo p'uya, i nne d̄a nu ra Jesús ngue d̄a bađi te'o. Pɛ h̄inguí s̄a d̄a hyann̄h̄aya, porque x̄angu yø ja'í n'youi ra Jesús, 'nɛ h̄inguí h̄ɛts'i. ⁴ I nne ngue d̄a nu x̄anho. B̄i nti p'uya, ni 'bet'o. B̄i nexa n'na ra za ngue ra sicómoro 'b̄ap'u ja ngue dan̄i nthohra Jesús. ⁵ M̄i thop'u ja ra za tøhra Zaqueo na ra Jesús, b̄i nøs'maya, bi 'yɛmb̄i:

—Ague Zaqueo, bá cai n'na zihmantho, porque nuya ja ngue ga nsäyagá p'u ja ni ngu ya.

⁶ Nuná rá Zaqueo, n'nahmantho bá cai. Nup'u ja rá ngu, ja bi säyabi p'u rá Jesús. ⁷ Yó ja'i p'uya, himbi nu manho te otra Jesús, embi ngue guerp'u ja rá ngu rá ja'i ja rá ts'oqui ja säya p'u. ⁸ Rá Zaqueo p'uya, bi m'mái, bi 'yembra Jesús:

—Nuya grá Hmu, nu'a te dí pets'i, ga unná made yó hyooya. Nu'mó 'bui te'o man'na xangu xtá hannbi ngue'a hinni 'yup'u ga hannbi, pe ga cospabi ngoho parte'a te xtá hannbi — bi 'yembi.

⁹ Mí nya rá Jesús, bi 'yena:

—Nu rá ora ja p'uya, ya dí nyanna to 'bhrá ngu jaua ya. Porque xquet'a 'nehna rá mbom'eto rá Abraham. ¹⁰ Porque rá N'yohu bí 'yé mahets'i, bi 'yé da hyonyó ja'i xa m'médi, ngue da yaní.

Bi hycra hya rá Jesús ngue 'det'a yó menyu bi t'uni.

¹¹ Mente oxyo ja'i rá hya mmanna Jesús, bi hycra hya bi xi p'uya. Porque ya xanguerp'u da zón'a Jerusalén. Nup'u ga mbenyo ja'i p'uya, embi ngue 'bexti nequi'a rá ora'a ngue dí manda ua Oja. ¹² Bi 'yembyó ja'i p'uya:

—Mí 'bui n'na rá n'yohu ngue mí nnu mansu yó ja'i. Ya ja ngue da ma n'na rá hái yap'utho, ja dí t'unnbá rá cargo ngue dí ndast'abi p'u ja rá hái 'bui, dá hrá ngu p'uya. ¹³ Pe hante ngue da ma rá n'yohu, bi zohni 'det'a yó hmiqui. N'na ngu n'na yó hmiqui, bi dapa n'na rá menyu xandongu rá muui. Bi 'yembuya: “Nuná rá menyu dá 'da'ahu ya, dami 'yörpahu rá 'befi asta gue'mó dá pengá”. ¹⁴ Pe nuya yó mmenguhá rá n'yohu, mí nnu man'u p'uya. Bi menhyo m'menhni ngue da mamp'u ha bi zonna n'yohu, bi 'yena: “Hindi nnegáhe ná rá n'yohu ngue dí ndast'abi dí mandagahe”, bi 'yena. ¹⁵ Pe siempre bá t'ets'i ngue bi ndast'abi ná rá n'yohu. Mí zóp'u ja rá hái p'uya, bi manda bá ts'i'u yó hmiqui xi unná menyu. I nne da badí hangu xa ndaha n'na ngu n'na. ¹⁶ Nu'a rá madi bi zóp'uya, bi 'yena: “Nu ni menyu gá dáqui, ya jap'u 'det'a yó menyu xa ndaha”. ¹⁷ Rá dast'abi p'uya, bi 'yena: “Ya xanho 'mó, grá hoga méfi. Madague'a zits'utho bi ma mafati'i, pe gá pongmanho. A nuyá, dí exa'i ya ngue gui manda 'det'a yó danihni ya”. ¹⁸ Bi zohman'na p'uya, bi 'yena: “Ague grá hmu, nu'a ni menyu gá dáqui, ya jap'u cut'a yó menyu xa ndaha”. ¹⁹ Bi t'embuya: “Nu'i ya, dí exa'i ngue gui manda cut'a yó hni'i”. ²⁰ Mí zohman'na p'uya, bi 'yena: “Ague grá hmu, ja ua ni menyu gá dáqui. Nugá dá 'ue rá bayu dá pets'i. ²¹ Porque dí su'i ngue gui ya manzaqui, gui á'a te hincá taha. Gui xoc'a te hincá pefi”. ²² Bi 'yenna dast'abi p'uya: “Hingrá hoga méfi n'yó. Nu'a rá hya gui mmanya, gue'a gdá hats'a'i rá güenda'a ya. Porque gui ngui ngue dí ya manzaquiá. Gui ngui ngue dí hangá'a te hinxá n'ni, ogue dí ácá'a te hinxá pefi. ²³ ¿Hanja ngue hingá dá ma menyugá p'u ja rá banco, n'namhā ngue nu'mó dá søcua ja ma ngu, xti ndácá'a te rá nzābi mā menyu?” ²⁴ Bi t'emp'u 'bär'u p'uya: “Hyannbauí rá menyu ná, n'yó. Dami unui'a há 'det'a yó menyu”. ²⁵ Nu'u ts'o p'uya, bi 'yena: “Ague grá hmu, pe ya há 'det'a yó menyu ná”. ²⁶ Bi 'yenna dast'abi p'uya: “Nugá dí xi'ahu ngue nu'a ya há xangu, gue'a man'na dí t'un'na. Pe nu'a zits'utho há, dá thannbabi'a zits'ha há. ²⁷ A nuyá, nu'u mā nsigá'be hingui nneque xca ndast'abigá, bá siui ua ya. Gá nugá há gdi hyohu”.

Rá Jesús bi zóp'u ja rá hni'i Jerusalén.

28 Mī juadi bī maṇṇa rā hyā nā, rā Jesús bi thogui, i ma Jerusalén. 29 Mī zōmp'ḥ ja rā nyunī ja rā mbonza ja yō olivos, ja jarbatho rā hnīnī Betfagē 'neḥrā hnīnī Betania. Bi 'yēt'i yoho yō xādi p'ḥya. 30 Bi 'yēmbi:

—Nī mē nā ja rā hnīnī bī janā ya. Nu'mō gā cāt'ui rā hnīnī, gui tīmī p'ḥ dā nthat'ī n'na rā burru mā'da'yotho, hīnjongui sā. Bā xoqui guā siui ua. 31 Nu'mō to dā 'yēn'āui, hanja ngue gui xocui rā burru, gui xihmī p'ḥya ngue honnā Hmū.

32 Nu'ḥ yō xādi p'ḥya, bī ma. Nup'ḥ bi zōmp'ḥya, bi dīmp'ḥ nthat'ī rā burru, tengūtho xī maṇṇa Jesús. 33 Mī xojp'ḥya, nu'ḥ yō mmēmburru bi 'yēmbi:

—ǀHanja ngue gui xocui rā burru?

34 Bi 'yēmb'ḥya:

—Porque honnā Hmū.

35 Bi ts'ispabī rā burru rā Jesús. Nu'ḥ yō xādi p'ḥya, bi gaspā rā burru yō tuḥu yō ja'ī ngue bī nōpa nts'at'ī. Bi hyuxrā burru rā Jesús, bī ma. 36 Xangu yō ja'ī di tansyō tuḥu ngue pōp'ḥ ja rā 'yu ja ngue dā thohrā Jesús. 37 Nu'mō ya xmanguerp'ḥ dā zōn'a Jerusalén, ya 'yop'ḥ ja rā ngai ja rā mbonza ja yō olivos. Bī mūhrā hmafi gātho yō xādi p'ḥya ngue di johya. I espabī Oja ngue yō milagro xī nūrpi ōtra Jesús. 38 Dī n'yēmbi:

—Oja di japrā dast'abi bā 'benhni ngue bi zōcua. Ya bī nhojpauī yō ja'ī nā Oja bī 'b'ḥ mahēts'ī. Nūya maguesē nā Oja bī 'b'ḥ mahēts'ī ya.

39 Bi 'yēn'ī'da yō fariseo n'yōui yō ja'ī p'ḥya:

—Ague grā xānnbate, damī hejpa nī xādi. 'Yo dī mmaṇṇa rā hyā nā.

40 Mī dāhrā Jesús, bi 'yēmbi:

—Dī xi'ah'ḥ ngue nu'mō dā ma mahējpi ya yō ja'ī escagui ya, dī nyā yō do ja ua ngue dā 'yēscagui.

41 Mī zōn'a nenihni rā Jesús, bi hyandra hnīnī Jerusalén. Bi nzomp'ḥya, ngue padī te dā tho'a m'mēfa yō ja'ī 'b'ḥ'ḥ ja rā hnīnī. 42 Bi 'yēmbra mēhnīnī p'ḥya:

—Nu rā pa ja p'ḥya, dī nnehmagā ngue gui pahm'ḥ hanja nā rā hyā dā 'yōt'ah'ḥ rā nho. Pē njot'ī nī n'yomfēnīh'ḥ ya. 43 Dā 'yēhrā pa ngue gui m'm'ḥ mmān'ḥ'ḥ, dī māt's'a nī nsuīh'ḥ, māthē't'ī rā hnīnī dā 'yōtyō njūdī. Dī nexp'ḥ dī nexyō soldado dā 'yōt'ah'ḥ rā tunhni, dā 'yē'ah'ḥ mādē. 44 Dā t'en'ah'ḥ hāi p'ḥya, ngue dā tho yō ja'ī 'b'ḥcua ja rā hnīnī. Dā ma nsādī yō ngu. Ngūnā dī nja, porque hīmbi n'yō nī mmāih'ḥ'ḥ rā pa bi zōcua rā m'mēnhni Oja ngue xi'ī ha gdī nyāmhmā —bi 'yēmbi.

Rā Jesús bi 'yetyō ja'ī mī mpāp'ḥ ja rā thīnnīja.

45 Bī map'ḥ ja rā nīja rā Jesús. Gā bi 'yetyō ja'ī mī mpāp'ḥ thīnnīja p'ḥya. 46 Bī 'yēmb'ḥ ja'ī:

—Nup'ḥ ja rā Macā Libro, nt'ot'ī p'ḥ rā hyā ngue Oja i ēnā: “Nūnā mā ngungā, nī hū ngue rā ngungā mhmat'Oja nā”. Pē nu'āh'ḥ, gui ōth'ḥ ngue ja dī mpēti ua yō bē.

47 N'na pa ngu n'na pa bi xānnbate p'ḥ ja rā nīja rā Jesús. Pē nu'ḥ yō hmū yō mmācja p'ḥya, nē'ḥ yō xānnbate ngue rā ley, nē'ḥ yō n'yoh'ḥ dī mānda p'ḥ ja rā hnīnī, gā honnā forma ha di hyo rā Jesús. 48 Pē hīngui tīnī ha di japi ngue dī nja'a te mbēnī, porque gā 'batyō ja'ī ngue ōxra hyā mmaṇṇa Jesús.

20

Rā Jesús bi t'ānnī to bi unna nt'ēdī'a te ōt'e.

1 N'na rá pa ya, nuna rá Jesús bi xännba rá hya yø ja'i p'ua ja rá nija, xihyø ja'i rá hoga 'da'yo hya. Bi zøhyø hmu yø mmäcja p'uya, 'nēhyø xännbate ngue rá ley, bá 'yohu'a di manda p'ua ja rá nija. 2 Bi 'yembra Jesús:

—Ague n'yø, çhanja'a te guí øt'e? To bi 'da'rá nt'edi'a te guí øt'e? —bi 'yembj.

3 Mj dahra Jesús, bi 'yembj:

—Nugä xquet'a ga øt'ahu n'na rá nt'änni ya. Pe dami xicju hanja'a rá hya ga ä'n'nah. 4 ÇTe'lo bi unna nt'edi rá Xuua bi xixyabi yø ja'i? ÇUa Oja bi unna nt'edi, uague yø ja'itho rá nt'edi'a te bi 'yøt'e?

5 Yø ja'i p'uya, di n'yänni te di dadi. Di n'yembj:

—ÇTeni 'be'a ga xihmu ya 'mø? Nu'mø ga xihmu ngue Oja bi unna nt'edi te bi 'yøtra Xuua, da 'yēnjū p'uya: “Xina rá hya bi manna Xuua connä ngueque, çhanja ngue hingä 'yēc'ēihū 'mø?”, da 'yēnjū p'uya. 6 A nu'mø ga xihmu ngue yø ja'itho bi unna nt'edi te bi 'yøtra Xuua, di hyojthogahu yø ja'i ngue da mandogahu. Porque gä ēc'ei yø ja'i ngue rá pøngahya Oja na rá Xuua.

7 Mj dahyø ja'i p'uya, bi 'yembra Jesús:

—Hindí pacähe to bi unna nt'edi'a te bi 'yøtra Xuua.

8 Mj dahra Jesús, bi 'yembyø ja'i:

—Ya hingä xicju na rá hya dí ä'n'nah, ni xinga guecä ga xi'ahu to di 'dacrä nt'edi te di øt'e.

Rá Jesús bi hyejpa rá hya n'na rá huahj ngue rá jomhmi.

9 Nuna rá Jesús, bi hyoni te gui hyejpa yø hya bi xihyø ja'i. Bi 'yembj:

—Mj 'bu'a n'na rá n'yohu ngue bi 'yøt'a n'na rá nua'ua. M'mefa p'uya, bi hyoni to da gonhui rá huahj, n'namhma ngue nu'mø bi nja yø uva, di t'unna mmēhui'a te di tocabi. Bi ma p'uya, ya'atho yø pa i ma. 10 Mj zønna pa da thucyø uva p'uya, nuna rá mmēhui bi menhna n'na rá hmiqui ngue da tu yø uva di tocabi. Pe nu'u yø mēfi mambi 'bap'ua ja rá huahj, bi unna hmiqui, bá erbaya. Pe hinte bi unni. 11 Ra mmēhui p'uya, mahømbi menhman'na rá hmiqui p'ua bi ja rá huahj. Pe xquet'a ngut'atho bá ts'ui. Bi ma ma'ani, hinte bi t'unni. 12 Ra mmēhui p'uya, mahømbi menhman'na rá hmiqui. Yø mēfi p'uya, mahømbi antho, bá et'i.

13 M'mefa p'uya, enna mmēhui: “ÇTeni 'be'a ga øt'ä 'mø? Nuna ma ts'ant'u dadi madi, ma ga pennbi. Xamhmatho da nu mansu 'mø bi nuna”, bi 'yēna.

14 Pe nu'mø mj zømp'ua 'buhyø mēfi na rá ts'ant'u rá mmēhui, di n'yembyø mēfi: “Nuna ya, guehna rá ts'ant'u ja ngue da gohmi rá huahj naya. Ma ga hohu ya, n'namhma ngue ya ma mmetih ra huahj”, di n'yēmbj. 15 Bi bennbabi rá ts'ant'u rá mmēhui p'uya, bi gujmaxøts'e rá huahj, ja bá hop'ua.

Rá Jesús bi 'yānyø ja'i p'uya, bi 'yembj:

—Xi'mø ya gä bi nja ya yø hya dí xi'ahu ya, çteni 'be'a da 'yøtra mmēhui?

16 Siempre da ma rá mmēhui, da ho yø mēfi conhui rá huahj. N'nan'yo mi'da yø ja'i di fätrá huahj p'uya.

Nu'mø mi 'yøhyø ja'i na rá hya na p'uya, di n'yembj:

—Yo da ne Oja ngue da ngu'a di nja —di n'yembj.

17 Pe rá Jesús bi hyetyø ja'i, bi 'yembj:

—Te 'be'a ga mbøn'a rá hya nt'ot'i p'ua ja rá Maca Libro ngue ena: “Nuna rá do himbi nu manho yø hyønigū, guehna rá do brä 'bebo p'ua brä fahra jado na”, i ena. 18 Nu'mø da zoxra ja'i maxøts'e rá do, da føhra ja'i. A nu'mø da dahra do ngue da zoxra ja'i, da xēni.

19 Nu'u yø hmu yø mmäcja 'ne'u yø xännbate ngue rā ley, bi ne xti bentra Jesús ngue xta ngot'i. Porque pahyø ja'i ngue go xihya yø hya bi hyecra Jesús. Pe himbi zā xti bent'i, porque supi di mbøcue mi'da yø ja'i.

I nnepyø nsuiui rā Jesús ngue da 'yembj hingui ja ts'edi di njutra mēnyu njui.

20 Yø fariseo p'uya, bi mēnhni to da jajpatho häi te ga ya rā Jesús. Nuya bi 'benhni xøgue ya mantho, tengutho 'mø ngue nmajuani yø hoja'i. I nnepe ngue di nja tema hya da dinnba rā Jesús ngue hinda gue'a da ma, para ngue da zāp'u di yapa m'mefa. 21 Janangue bi t'ørpa rā nt'anni na rā hya ja ua, bi t'embj:

—Ague grā xännbate, di pacāhe ngue gā xanho te guí mma, 'ne gā gue'a rā hya njuantho guí xännbate. 'Ne hingui su'a te mben'na'i yø ja'i. Sinoque majuaní guí xännbate'a rā hya nne Oja ngue gdá n'yohu. 22 Damí xicje ya, ¿ua xanho ngue di njutra mēnyu āhrā dast'abi, uague hin'na? —bi 'yembj.

23 Pe rā Jesús, ya pađi te mbēnnabāi yø ja'i ngue'a rā nt'anni ørpe, bi 'yembuya:

—¿Hanja ngue guí sāmhyagahū? 24 Damí 'yurcahū rā mēnyu —bi 'yembj—. ¿To rá hmj na n'youi rā mēnyu ja ua ya? ¿To rá thuhū na rā thuhū n'youi na rā mēnyu? —bi 'yembj.

Mi dahya yaui rā Jesús, bi 'yembj:

—Guehna rā dast'abi naya —bi 'yembj.

25 Rā Jesús bi 'yembj yø ja'i yaui:

—Nu'a ja ngue guí 'yøthū ya, damí unhnū rā mēnyu di tocabi rā dast'abi. Da gue Oja p'uya, damí unhnū'a te di tocabi —bi 'yembj.

26 Ya himbi zā xta ndiñi ha xti gujpa häi'a rā hya ānnbaya. Hante gue di 'yøtho'a rā hya i dahra Jesús. Ya hñte mambj mantho.

Bj manna Jesús ngue di bēnnate yø ánima.

27 M'mefa p'uya, bi ma 'da yø saduceo, nuya embj ngue hñdi bēnnate yø ánima. Bi 'yembra Jesús:

28 —Ague grā xännbate, nup'u ja rā ley bi 'yotra Moisés, nt'ot'i p'u rā hya ngue enā: nu'mø bi du n'na rā n'yohu, 'ne hñdi m'mahyø basj, nu rá xisu rā ánima da zogui, nu'a rá n'yohu rā ánima gue'a di nthatui rā 'danxu'a, n'namhmq ngue di m'mahyø basj tengutho 'mø xti m'mahyø basj rā ánima.

29 A nuyá, xi'mø di 'bu'i yoto ma'yohu ngue edadi ncu ya. Nu'a rā n'yohu ma da, di nthati. Pe da 'yehra pa da du, 'ne hñdi m'mahyø basj. 30 Janangue nu'a rá n'yohu rā ánima m'mefa bi m'mui, go di nthatui rā 'danxu'a. Pe xquet'a da du rā n'yohu, 'ne hñdi m'mahyø basj. 31 Nu'a rá hyu rá n'yohu p'uya, hñdi nthatui rā 'danxu 'mø bi du rá n'yohu. Di siguetho di nthatra xisu 'mø bi du rá ndø, asta gue'mø bi du gā yoto ma'yohu. Gā di nthatui rā xisu, 'ne gā bi du yø n'yohu. Pe himbi m'mahyø basj. 32 Rá nzeui p'uya, bi du rā xisu. 33 A nuyá, xi'mø rā pa danj bēnnate yø ánima ya, ¿dana gue'a ya yoto ma'yohu rá mmēti rā xisu? Porque gā bi m'mahmi.

34 Mi dahra Jesús, bi 'yembj:

—Nuua ja rā ximhäi, di nthatui yø xisu yø n'yohu. 35 Pe nu to di tocabi rā mmēthi ngue di ma mahets'i 'mø bi bēnnate yø ánima, ya hñ danj nthati. 36 Porque ya hñjonda du, da gohi tengutho yø anxe. Ya yø basj Oja, porque da 'yot'Oja ngue ma'da'yø hñdi m'mui. 37 Nup'u ja rā hya bi 'yotra Moisés, ja di nequi p'u ngue di bēnnate yø ánima. Porque nt'ot'i p'u rā hya bi man'Oja 'mø mi nya p'u bi nzø rā ndat'o, ngue bi 'yēna: “Guecā drā Ojagā ngue rā Abraham. Drā Ojagā ngue rā Isaac. Drā Ojagā ngue rā Jacob”, bi 'yēn'Oja. 38 Ja di nequi

p'uya ngue nup'u 'bu Oja, h̄ingui tu yø te yø ánima. Nup'u 'bu Oja, h̄injongui tu.

³⁹ Bi 'yɛn'i'da yø xännbate ngue ra ley p'uya:

—Majuani'a guí mma, grá xännbate —bi 'yɛmbi.

⁴⁰ Pɛ ya bi zu xti sigue xtá 'yørpa mi'da yø nt'änni p'uya.

Ra Jesús bi xihyø ja'i ngue ra Cristo h̄ingra ja'itho.

⁴¹ Mi nya ra Jesús, bi 'yɛmbyø ja'i:

—Nu'a ra Cristo bá ɛx Oja ngue di ndast'abi, i mmanyø ja'i ngue da gue'a n'na'u yø mbom'meto ra David. Nugä ga xi'ah'u hanja ya, madague'a ngue rá mbom'meto ra David, pɛ nuna ra Cristo h̄ingra ja'itho na. ⁴² Porque ra David, ɛnna hya bi 'yørpa ja ra Salmo: “Nuna Oja, nu'mø mi zøjbagui ma Hmu, nguna ra hya bi xifi, bi 'yɛmbi: Dami micua ja ma n'yɛigä ya, ⁴³ asta gue'mø ga øt'e ngue guí manda gätho'u ni nsuiui”, bi 'yɛmbi. ⁴⁴ Ja di nɛqui p'uya, ngue ra David, nu'mø nnønna Cristo, ni hutu ngue rá Hmu. Janangue ra Cristo di nɛqui ngue h̄ingra ja'itho, madague'a ngue rá mbom'meto ra David.

Bi xihyø ja'i ra Jesús ngue di mfädi xanho, h̄inda hyätyø xännbate ngue ra ley.

⁴⁵ Gä bi 'yøhyø ja'i ra hya bi manna Jesús ngue ɛmbyø xädi:

⁴⁶ —Dami mfähmu xanho ya, 'yo di hä'ah'u yø xännbate ngue ra ley. 'Yo guí øthu tengutho ga 'yo'u. Nuya yø n'yohu ya, di ho ngue söt'a häi yø he. Di ho ngue di respta yø ja'i ha guí zɛngua p'u ja ra tai. Nup'u ja yø nija p'uya, huantho yø nthuts'i tate xanho ngue ja hup'u. Nup'u øt'a ngo yø ja'i p'uya, xquet'a nne ngue tate xtanho p'u da mi. ⁴⁷ 'Nɛ tunnba yø ngu yø 'danxu, i häti, ɛmbi ngue di xännbi te pets'i. Nuna ra hya ga ngorpa yø dä yø ja'i p'uya, nu'mø mmat'Oja, ndø ya'atho mmat'Oja. I nne da 'yɛmbyø ja'i ngue yø ndøhoga n'yohu. Pɛ nuyä, guehya mathoguiho ra castigo da thohya ngue gätho mi'da yø ja'i.

21

Ra 'danxu bi unnä mɛnyu Oja.

¹ Nup'u ja ra nija, h̄etho ra Jesús ha ga yatyø mɛnyu yø mmɛmmeti p'u ja ra huada cɛ ra mɛnyu ngue ra ofrenda. ² Bi nu n'na ra 'danxu ngue ra zibøhyoya, xquet'a bi gät'i yoho yø zi xani p'u ja ra njämɛnyu. ³ Bi 'yɛnna Jesús:

—Majuani di xi'ah'u ngue ra zibøhyoya na ra 'danxu bi unnä mɛnyu ya, pɛ man'natho nnu manho Oja'a rá mɛnyu bi unnä, h̄inda gue'u yø mɛnyu mi'da yø ja'i di unj. ⁴ Porque nuya mi'da yø ja'i, yø mmɛmmeti ya, pɛ gue'a rá mɛnyu xä pongui di unj. A nuna ra 'danxu, zits'u drá mɛnyu mi ha. Mi ja ngue xtá nzi rá mɛnyu bi unj.

Bi manna Jesús ngue bá ɛp'u ra pa da xotra nija.

⁵ Di c'a 'da yø ja'i te ja ra nija. I mmanyø ja'i ngue mazihotho guí nɛqui ra nija. Mazihotho guí nɛqui yø hmi yø do n'youi. Guí nhohra nija'a temä cosa di unyø ja'i ngue nnøpa ofrenda. Ra Jesús bi 'yɛmbi:

⁶ —Ya guí nnuhu te ja ra nija ya. Pɛ nuna ra nija naya, bá ɛp'u ra pa da xotyø ja'i na. Xøgue di nxädi, h̄in hapu nmi nɛqui ra nija.

Bi manna Jesús te di nja hante rá nzɛgui yø pa.

⁷ Bi t'ännbaya, bi t'ɛmbi:

—Ague grá xännbate, zñjam'mø di nja ya yø hya guí mmanya, ngue da xotra nija yø ja'i? ¿Tema hmɛya di nja'mø ya ni ma da zønna pa di nja'a te guí mmanya?

⁸ Mí dahra Jesús, bi 'yembyø xädi:

—Dami mfähma xandønho, 'yo guí nne ngue to da hyä'ahü. Porque xangu yø ja'i di n'yo ngue da 'yembyø ja'i: "Go guecä drá Cristogä ya", da 'yembi. Xquet'a da 'yena: "Nüya, ya da guehra ora jap'u da gua'a nximhäi ya", da 'yena. Pë 'yo sä guí ec'eiha. ⁹ Nu'mø gä 'yøhma ngue ya ja yø datunhni, ya di ndunhyø ja'i, 'yo sä guí suha. Porque jatho ngue ya ngu'a ja ngue di nja. Pë hinga gue'u yø hmeyä'u ngue rá nzequi.

¹⁰ Bi sigue bi 'yembaya:

—Da nangyø nación ngue da 'yörpa ra tunhni mi'da yø nación. Da nangyø dast'abi ngue da 'yörpa ra tunhni mi'da yø dast'abi. ¹¹ Janjuaní ngue di 'yan'ahäi. Di nja yø thuhu, di nja yø guehi. Di nsu yø ja'i 'mø bi nu yø hmeyä da nja maya.

Bi xihyø xädi rá Jesús ngue da zä rá n'u, da ts'ui.

¹² Pë hante ngue di nja ya yø hya di xi'ahü ya, da gu'ahü yø ja'i ngue di bent'ahü, di dä'ahü p'u ja yø njja, da jo'ahü. Di ndä'ahü p'u 'buhyø dast'abi. Di ja'ahü p'u yø ja'i ngue guí ec'eigaha. ¹³ Ngue ngu'a di nja'ahü, nu'mø ya gdi yahü yø ts'ut'abi, ja guí xihma p'u ra hoga 'da'yo hya p'uya. ¹⁴ Nu'mø bi ma ma bent'i'ahü, 'yo sä di tu ni mmähü'a rá hya ja ngue guí xihma rá ts'ut'abi. ¹⁵ Porque gä 'da'ahü rá hya, ngue guí pa'di te guí mmamhma p'u 'bu'u di sa'ahü. Hinjonda zä da äcra hya ga 'da'ahü. ¹⁶ A nuyä, asta ni papäse di dä'ahü. Ni n'yohäse di dä'ahü. Ni menüse di dä'ahü, ni amigose di dä'ahü. Pë di m'mü'i da da tho'ahü. ¹⁷ Da za'ahü yø ja'i ndap'u bi zä ngue guí ec'eigaha. ¹⁸ Pë ni xinga n'na ni xtahü di m'medi. ¹⁹ Nu'mø hingui hyegaha, gue'a di n'na'ahü rá 'da'yo te'a.

²⁰ Nu'mø gä nuha ngue ya di mäsyø soldado rá hnini Jerusalén, guí pahma p'uya ngue n'na zihmantho da ma majuadi rá hnini. ²¹ Nu'u yø mmengu p'u ja rá häi Judea, da 'dagui, di map'u ja yø xanthø. Nu'u di 'bap'u ja rá hnini Jerusalén, da 'dagui. A nu'u di 'yo rá 'befi, ya hündi map'u ja rá hnini. ²² Porque ya bi zøhra pa di nja rá castigo. Nu te gä nt'ot'i p'u ja rá Macä Libro, da gue'a ra ora'a ngue di nja'a. ²³ Huëcate yø xisu di hadyø basi'a rá pa'a, ogue di sadyø basi. Porque rá ndäte di nja ua ja rá häi. Rá ndüssutho rá castigo da thohyø ja'i. ²⁴ Da tho yø ja'i conyø juai. Mi'da p'uya, da ts'ixa fädi, di ma rá fädi ndø yap'utho n'nanni yø häi. 'Në nu'u yø ja'i hingyø judio p'uya, da n'e'ahäi yø mmengu Jerusalén asta gue'mø da ne Oja di m'mehyø hya.

Bi manna Jesús ngue mahönda ecua ja rá ximhäi.

²⁵ Di nja yø hmeyä p'u ja rá hyadi, 'nep'u ja rá zana, 'nep'u ja yø sø. Nüua ja rá ximhäi p'uya, hinda badí te da 'yøtyø ja'i 'bap'u ja yø nación. Di nsu yø ja'i ngue'a guí thoni yø fanthe di ja rá jathe. ²⁶ Nu'mø bi zo yø mmui yø ja'i'a te ja ngue di nja ua ja rá ximhäi, asta da güentyø ja'i ngue rá ts'u. Nu te gä bí ja maya, gä di pädi hapu thogui. ²⁷ Da thandra N'yohü di 'yë mēhēt'si ngue da n'youi rá guí. Da hnu ngue maguesë, porque mathoguittho ja rá ts'edi. ²⁸ Nu'mø ya bi müdi di nja ya yø hya ya, dami hya rá ts'edi guí jaxni yahü, guí hyantha mayä. Porque ya xma nguerpætho da ehni Nyateha.

Bi nhyepä rá hyä n'na nza rá igo.

²⁹ Mahömbi huyë hman'na rá hyä bi xihyø ja'i rá Jesús, bi 'yembi:

—Guí nnuha n'na rá za rá igo, ogue ndana bi zä mä za. ³⁰ Nu'mø ya bi c'ammí ngue bi 'dogui, guí pahma p'uya ngue ya ni ma di pat'i xanho häi. ³¹ Nguna rá hyä ja ngue di nja ya. Nu'mø gä nuha ngue ya bi nja ya yø hya di xi'ahü, dami pahma ngue ya xma nguerpætho di manda Oja ua ja rá ximhäi.

³² Nuya yø hmɛya dí xi'ahɛ ya, dami pahmɛ ngue guehya di nja ya, hante ngue da du yø ja'i 'bahrɛ pa ja p'uya. ³³ Nu te bí ja maya, 'nɛcua ja ra häi, hingui zai. Pɛ nuna ra hya di mmangä, ja para zantho na.

³⁴ Dami mfähmɛ xanho, 'yo da di mbentui ra nts'o ni mmähɛ. Manma thä'i ngue gui n'itihɛ, ogue høndra mɛnyu gui ja ndummɛi ha gdi timhmɛ. Porque nu'mø bi zonna pa rá nze GUI, ja gui thambɛnihɛ, ya di jap'u. ³⁵ Tengutho 'mø te bi zo ra 'dihɛ, di njarbatho'a te da thogui gätho yø ja'i 'bui rá ngani nximhäi. ³⁶ Gue'a ngue gdi mfähmɛ xandønho'a. Dami mat'Ojahɛ hangu ra pa, n'namhmɛ ngue gui mpomhmɛ ra ndate ja ngue di nja. Janangue da zä gui sømhɛ p'u di 'bahrɛ N'yohɛ di 'yɛ mahɛts'i.

³⁷ Nu'mø ra pa, i xännbate p'u ja ra nija ra Jesús. Ra xui p'uya, pa bi op'u bí ja ra nyuni ja ra mbonza ja yø olivos. ³⁸ Gätho yø ja'i, xudi xudi pap'u ja ra nija ngue øxra hya mmanä Jesús.

22

Yø nsüui ra Jesús ya sänni ngue da hyo.

¹ Ya mi ts'udra ngo ngue ra pascua, guehna ra pa ts'i ra thuhmɛ hingui n'youi ra íxi. ² Nu'u yø hmu yø mmäcja 'nɛhyø xännbate ngue ra ley, guehya ya rá ya'atho yø pa honi ha di hyo ra Jesús. Pɛ supi di mbøcue yø ja'i.

³ Ra zithu p'uya bi yurbɛ ja rá mmɛi ra Judas Iscariote, guehna n'na nc'ɛi'u 'dɛ'ma yoho yø xädi ra Jesús. ⁴ Nuna ra Judas, bi ma bá nyaui yø hmu yø mmäcja, 'nɛhyø n'yohɛ di manda p'u ja ra nija. Bá nhɛcä nyaui yø mmäcja ha di japi di däpra Jesús. ⁵ Ra ndijohya ya yø mmäcja 'mø ðini ha di zädi. Bi xihna ra Judas ngue di unna mɛnyu. ⁶ Bi nu manho te bi sihna ra Judas ngue di t'unna mɛnyu. Bi hyoni ha di japi ngue di däpyø mmäcja ra Jesús, pɛ da gue'a ra ora ngue 'buse ra Jesús.

Yø xädi ra Jesús bi hoqui te da zi'a ra nde bi nsännigo ngue ra pascua.

⁷ Ya fuhra ngo guehya yø pa ts'i ra thuhmɛ hingui n'youi ra íxi. Guehna ra pa hode'yo yø ja'i ngue sännigo, ngue di nzibde ngue ra pascua. ⁸ Nuna ra Jesús bi 'yɛtra Bɛdu 'nɛhra Xuua, bi 'yɛmbi:

—Ni mɛ ya, bí hocui'a te gdä nzibdehɛ, ga nsännigohɛ ngue ra pascua —bi 'yɛmbi.

⁹ Bi 'yɛn'u yø xädi p'uya:

—¿Harɛ gui nne ga ma hocä'be'a te ga sihɛ p'uya?

¹⁰ Mi dahra Jesús, bi 'yɛmbi:

—Nu'mø gä cut'ui mbo ra hnini, gui nthɛui n'na ra n'yohɛ ni ma rá ngu, di tu n'na xoni ra dehe. Dami tennui harɛ da zoni. ¹¹ Gui 'yɛnui ra mmɛnnigu p'uya: “Ra xännbate i ɛna: ¿Harɛ ja ra cuarto ga nzibdehe ma xädi, ja ga sähe p'u ra ngo ngue ra pascua?” gui 'yɛnui. ¹² Ra mmɛnnigu p'uya da 'yut'aui n'na ra dacuarto bí ja maya ra tɛcangu. Ja dami hocui p'u'a te ja ngue gdä nzibdehɛ p'uya.

¹³ Bi ma'u yoho yø xädi mi yaui ra Jesús. Mi zomp'u ja ra hnini, tengutho ra hya xi manna Jesús, gue'a bi nja'a. Bi ðinna ngu tengutho xi xifi, ja bi hojpa ra nzibde ngue ra pascua p'uya.

Ra Jesús bi zi ra nzibde ngue ra pascua.

¹⁴ Nu'mø mi zonna ora di nsihmɛ p'uya, nuna ra Jesús, gätho'u 'dɛ'ma yoho yø xädi, gä 'bap'u ja ra mɛxa. ¹⁵ Ra Jesús bi 'yɛna:

—Hante ngue dā thogui, janjuani ngue sixa mpähä mā mm̄ai ngue 'daua ga nsihm̄eh̄a nā rā ngo ngue rā pascua. ¹⁶ Porque dí xi'ah̄a ngue ya h̄inni mantho ga nsān̄igoh̄a, astā gue'm̄o d̄i nja'a te ja ngue d̄i nja, ya gdi 'b̄ah̄m̄a p'̄h̄ ha d̄i m̄anda Oja p'̄uya.

¹⁷ Bi decra vaso p'̄uya ngue di ja m̄ammađi Oja. Bi 'ȳembyo x̄adi p'̄uya:

—Dam̄i ndarphāa naya, sih̄a 'da'its'̄h̄. ¹⁸ Porque dí xi'ah̄a ngue ya h̄inni mantho ga sigä rá ngui rā uva, astā gue'm̄o bi zōn̄nā pa d̄i m̄anda Oja ua ja rā x̄im̄h̄ai.

¹⁹ M'̄m̄efa p'̄uya, bi hyajman'na rā thuh̄m̄ε. M̄i ja m̄ammađi Oja p'̄uya, bi x̄enna thuh̄m̄ε, bi unȳo x̄adi ngue dā zi. Bi 'ȳembi:

—Nunā ya, gueh̄nā mā do'yogā naya. Nu'm̄o gā sih̄a ȳo pa d̄i map'̄h̄ naya, gue'a gdi b̄en̄j̄h̄'a ngue d̄adi dā mā do'yo ngue dā d̄u connā ngue'ah̄a.

²⁰ M̄i juadi b̄i nsih̄m̄ε p'̄uya, bi decra vaso, bi 'ȳena:

—Nunā po rā vaso ja ua ya, gueh̄nā rā hm̄εya naya ngue nu'm̄o dā t̄u, d̄i nja rá ts'edi rā 'da'yo cohi o't'ah̄a Oja. Porque d̄i mf̄ammā j̄i connā ngue'ah̄a.

²¹ Nunā ja rā m̄εxa dí sihm̄eh̄a ya, 'b̄ucua n'na nc'ei ngue jagatho häi, ya xa hyoni ha di japi ngue di dāgui. ²² Nu rā N'yoh̄a bí 'ȳε mah̄ets'i ja ngue dā tho. Nu te xp̄a ts'ān̄bi ngue dā thogui, dā thom̄hma'a. P̄ε Hague ngu rā castigo dā thohnā rā n'yoh̄a di dāgui.

²³ B̄i m̄adi d̄i n'yān̄i n'na ngu n'na p'̄uya te'o'a ja ngue di dā rā Jesús.

D̄i nt̄or'mahya ȳo x̄adi rā Jesús ndana ja ngue d̄i m'met'o.

²⁴ B̄i m̄adi b̄i njun'mahya ȳo x̄adi rā Jesús ngue nne d̄i m'met'o n'na ngu n'na.

²⁵ P̄ε rā Jesús bi 'ȳembi:

—Nup'̄h̄ ja ȳo naciōn, i 'b̄ah̄ȳo d̄ast'abi ngue d̄i m̄anda p'̄h̄ ja ȳo häi. Nu'a rā ts'ut'abi d̄i m̄anda ȳo ja'i p'̄uya, i εnȳo ja'i ngue x̄anho te o'rpabi rā ts'ut'abi.

²⁶ P̄ε nu'ah̄a, 'yo gūi nne gūi mandathoh̄a ȳo ja'i. Nu rā ja'i nne ngue xtā nh̄ets'i rá cargo dā m̄efi, gueh̄nā rā ja'i jatho ngue d̄i m̄p̄efi dā māxȳo mm̄i'c̄iui nā. Nu'a dā ne d̄i m'met'o ngue gātho ȳo amigo, gueh̄nā jatho dā gohi ngue n̄i m̄εfithoh̄a nā. ²⁷ Porque nuyá, ¿ndana gue'a nt'εm̄bi mā daya, gue'a hup'̄h̄ ja rā m̄εxa mā dā, ua gue gue'a 'ūite mā dā? Ūangūi hup'̄h̄ ja rā m̄εxa'a mā dā. A nuyá, dí 'b̄ucā ua ha gūi 'b̄ah̄m̄a ya, p̄ε h̄in d̄adi m̄andathogā. Sinoque d̄adi m̄p̄efi.

²⁸ A nuyá, gue'ah̄a xtā n'yoh̄a m̄ente ȳo pa xtā s̄ägä rā n'̄h̄. ²⁹ Mā Papá bá εxqui ngue gā m̄anda gātho ȳo ja'i. Nugä xquet'a di εxah̄a ya ngue ³⁰ nup'̄h̄ d̄adi m̄andagā, 'dap'̄h̄ ga mm̄ih̄m̄a p'̄h̄ ja rā m̄εxa ga nsih̄m̄eh̄a. Gūi mm̄ih̄m̄a p'̄h̄ ja ȳo nthuts'i ngue gūi m̄andah̄h̄ 'de'mā yo'b̄ai ȳo ja'i Israel.

I p̄h̄rā Jesús ngue dā zop'̄h̄ m'mefa rā B̄edu.

³¹ Nunā rā Jesús bi 'ȳembra B̄edu:

—Ague B̄edu, nu'a rā zith̄u, āpra nt'εđi Oja ngue dā hyoni ha di japi ngue gūi hyegah̄a p'̄h̄. ³² P̄ε xquet'a dí āpra m̄ate Oja connā ngue'e ngue h̄ingui 'b̄eh̄ni nt'εc'ei. P̄ε nu'i 'm̄o b̄i n'yo n̄i mm̄ai'a te gūi o't'e, dam̄i hatra ts'edi n̄i c̄u.

³³ Rā B̄edu p'̄uya, bi 'ȳembi:

—Ague grā Hmu, nugä xquet'a dí 'b̄ai m̄adague'a 'da gdā m̄ε f̄adi, ogue asta 'dap'̄h̄ ga tūi —bi 'ȳembi.

³⁴ M̄i dah̄rā Jesús, bi 'ȳembra B̄edu:

—Ague B̄edu, nugä dí xi'i, nu'm̄o tobe h̄indi mah̄rā o'ni, ya xqui cōnga nhyundi, gūi m̄mā ngue h̄ingui paqui —bi 'ȳembi.

Ya bi zōn̄nā ora dā mā q'ani rā Jesús.

³⁵ Bi 'yānyø xādi rā Jesús, bi 'yēmbi:

—Xi'mø mā xi'ahū ngue h̄inte gui hyaxhū p'u gá mähā, xingrā b̄axa, n̄i xingrā nj̄m̄enyū, 'n̄e h̄ingui cax mi'da n̄i th̄ixfan̄ihū, çua ja temā cosa gá 'b̄ehmū?

Bi 'yēmbiyø xādi p'uya:

—H̄in'na, h̄inte bi m'm̄edi.

³⁶ M̄i dahra Jesús, bi 'yēmbi:

—A nuyá, nū to ja rá b̄axa, da gats'i. Da gaxrá nj̄m̄enyū. Nū to h̄in'yū rá juai, da mā rá pah̄ni ngue da dān'a n'na rá juai. ³⁷ Porque dí xi'ahū ngue jatho ngue ga thocá 'a te nt'ot'i p'u ja rá Maca Libro ngue enā: “Da tho tengutho n'na rá ts'oc'ēt”, i enā. Porque nū 'a te nt'ot'i ngue gá thocá, jatho ngue di njahmā 'a.

³⁸ Nū 'u yø xādi p'uya, bi 'yēmbi:

—Ague grá Hmū, ja ua yoho yø juai.

M̄i dahra Jesús, bi 'yēna:

—Co nū 'a 'mø —bi 'yēmbi.

Rā Jesús bi mat'Oja p'u ja rā x̄equi n̄i hū ngue Getsemani.

³⁹ Nup'u bí ja rā nyūni m̄ambi o'a m'met'o rā Jesús ja rā mbonza ja yø olivos, ja i map'u rā Jesús, bi mähā yø xādi. ⁴⁰ M̄i zømp'u ha ja ngue da zømp'uya, bi 'yēmbiyø xādi:

—Dami mat'Ojahū ya. Nū 'mø h̄ingá mat'Ojahū, nthamb̄en̄itho h̄inda gue'a gui 'yøthū.

⁴¹ Bi thohm̄its'u n̄i nguep'u rā Jesús. Nup'u bi zøni, tengu ga yap'u da zøn'a n'na rā do 'mø bi t'ei. Bi ndantyøhmū p'uya ngue da mat'Oja. ⁴² Bi 'yēnā:

—Ague mā Papá'i, nū 'mø guí nnu manho, dami yangui ngue'a rā ndate ja ngue ga thocá. P̄e h̄inga nū 'a go gá sännā gue'a di nja'a, sinoque nū te gui sanni, gue'a di nja'a —bi 'yēnā.

⁴³ Bi nū p'uya ngue bi zø'a n'na rā anx̄e bí 'yē mah̄ets'i, di hatra ts'edi. ⁴⁴ Nū 'a ga ndār'mā n'ū rā mm̄ai'a te ja ngue da thoguī, man'na ngue rá mm̄ai ga mmat'Oja. Nū 'u yø xānth̄e i ja, i 'yugui so h̄ai, tengutho 'mø pønna ji p'u ja n'na rā ts'et'i.

⁴⁵ M̄i juadi bi mat'Oja p'uya, bi nangui, bi map'u bí 'bahyø xādi. Nū 'u yø xādi p'uya, ya m̄i ahā, bi dapra t'ahā ngue rā dum̄m̄ai. ⁴⁶ Bi 'yēmbuya:

—¿Hanja ngue guí ah̄mi? Dami nangui, guí mmat'Ojahū. Nū 'mø h̄ingá mat'Ojahū, nthamb̄en̄itho h̄inda gue'a gui 'yøthū.

Ya bi mbentra Jesús.

⁴⁷ M̄ente yaui yø xādi rā Jesús, bi zøhnā rā Judas n̄i zi xangu yø ja'i. Guehna n'na nc'ei ya 'de'mā yoho yø xādi rā Jesús. Bi guat'i ngue bi zengua p'u 'bāhra Jesús, bi zarpa rá hm̄i p'uya. ⁴⁸ Nunā rā Jesús bi 'yēmbi:

—Ague Judas, con n'na rā beso guí dá rā N'yohū bí 'yē mah̄ets'i ya'mø.

⁴⁹ Yø amigo rā Jesús m̄i nū te bi nja, bi 'yēmbuya:

—Ague grá Hmū, çua guí nne gá japhū rá juai? —bi 'yēmbi.

⁵⁰ Bi gaxrá juai n'na nc'ei rá xādi rā Jesús. Bi zennbabi rá 'yēh̄e rā 'bet'o mm̄c̄ja, bi hyejpa rá gū ngue rá n'yēi.

⁵¹ P̄e rā Jesús bi 'yēmbi:

—Dami hyegui, 'yo gadi japhū —bi 'yēmbi.

Nunā rā Jesús bi dārpa rá gū nā bi thejpa rá gū ngue bi 'yøthe. ⁵² Nuya yø hmū yø mm̄c̄ja, 'n̄ehyø policia fāhra nija, 'n̄ehyø n'yohū 'bet'o p'u ja rá nija, gá n̄i 'yēhra nzite. Rā Jesús bi 'yēmbi:

—¿Ua guí emhmuŋe drá beġgá, ngue guí cahu yø juai 'ne guí cahu yø za ngue gui benngahú? ⁵³ Conque n'na pa ngu n'na pa nmi xänbä rá hya yø ja'i p'u ja rá nija. Uanguí xta nza ja xqui benngahú p'u. Pe ya guehna rá ora guí 'yohu naya, ngue nu'mø rá 'bexui i ja rá pähä rá zithu.

Bi manna Bedu ngue hingui padi te'o ra Jesús.

⁵⁴ Ya bi bentyø ja'i rá Jesús. Bi zixpu ja rá ngu rá 'bet'o mmäcja. Pe rá Bedu, ni 'befa ya'atho p'u ni ma yø ja'i ni zi rá Jesús. ⁵⁵ Nup'u made rá dathi, bi t'u'a n'na rá sibi ngue bi mihyø ja'i di nhat'i. Xquet'a 'nehra Bedu bi mi ngue di nhat'i. ⁵⁶ Nunä n'na rá xisu ngue rá gni p'u ja rá ngu, mi nu rá Bedu ngue hup'u ja rá sibi. Bi za di hēti p'uya, bi 'yēmbi:

—Nuna rá n'yohu 'bäcua, xquet'a rá n'youi rá Jesús.

⁵⁷ Pe mi dahra Bedu, bi 'yēna:

—Hin'na cuø, hindí pacä na rá n'yohu guí mmana.

⁵⁸ Mi tho man'na ts'equits'u p'uya, hōmbi nu man'na nc'ei p'u mi hūhra Bedu, bi 'yēmbi:

—Nu'i, xquet'a ni n'youi'u tenna Jesús.

Mi dahra Bedu p'uya, bi 'yēna:

—Hin'na n'yø, hinga 'necä.

⁵⁹ Mi tho hman'na ora m'efa p'uya, man'na nc'ei ngu'a bi ma, bi 'yēmbi:

—Majuani ngue nuna rá n'yohu 'bäcua, rá n'youi rá Jesús, porque di nequi ngue rá mmengu Galilea na.

⁶⁰ Mi dahra Bedu p'uya, bi 'yēna:

—Ague n'yø, hindí pacä tema hya guí nne gui xicya.

Nu'a rá ora'a p'uya, tobe hin maní juadi mmana Bedu'a te mma, bi mmahra øni p'uya. ⁶¹ Bi 'bätra Jesús ngue bi hyannbu bi hūhra Bedu. Rá Bedu p'uya, bi zo rá mmui na rá hya xi xihra Jesús ngue xi 'yēmbi: “Tobe hindí mahra øni, ya xqui cōnga nhyundi, guí mma ngue hingui paqui”, xi 'yēmbi.

⁶² Rá Bedu p'uya, asta rá zondummui bi bøn'athi.

Rá Jesús rá n'yemmahya yø ja'i.

⁶³ Nu'u yø n'yohu fähra Jesús, i thenni 'ne i pe'mi. ⁶⁴ Bi gorpa yø dä conna ulu, bi me mi, bi 'yēmbi:

—Damí pahya te'o bi mēp'a'i ya —bi 'yēmbi.

⁶⁵ Xangu mi'da yø hya xifi ngue ga ndenni.

Ya bi 'bup'u ja rá dajunta ra Jesús.

⁶⁶ Mi necahäi p'uya, bi mpeti gätho yø n'yohu di manda p'u ja rá nija, conyø hmu yø mmäcja, conyø xänbäte ngue rá ley. Rá dajunta bi nja, ja bi ts'ixpu rá Jesús ngue da t'ørpa rá nt'anni, bi t'ēmbi:

⁶⁷ —Damí xicje ya ngue'mø gue'e grá Cristo bá ex Oja ngue di ndast'abi, oge hin'na. ¿Te guí mmana rá hya naya?

Mi dahra Jesús, bi 'yēmbi:

—Nu'mø ga xi'ahu ngue guecä, hingui 'yēc'igahú. ⁶⁸ Nu'mø xinga øt'ahu n'na rá nt'anni p'uya, xquet'a hingui nne guí mmamhmu'a te ga än'nahú. 'Ne hingui nne guí thøgahú p'uya. ⁶⁹ Ya ni ma da zōnna ora ya, ngue rá N'yohu bi 'ye mahets'i daní mmip'u ja rá n'yei Oja nuna jase rá ts'edi.

⁷⁰ Gätho yø ja'i p'uya bi 'yēmbi:

—¿Ua guí ena ngue gue'e rá Ts'ant'u'i Oja 'mø?

Mi dahra Jesús, bi 'yēmbi yø ja'i:

—Ahá, go guecä tengutho guí mmamhmu.

⁷¹ Di n'yēmbi yø ja'i p'uya:

—¿Teni 'bε'a man'na mā testigo gā nnehū ya'mø? Ya dá øsehū rā hyā pønná ne ya.

23

Bi ts'ixpū 'bħhrā Pilato rā Jesús.

¹ Gā bi nangyø ja'i p'uya, bi zixpū 'bħhrā Pilato rā Jesús. ² Bi mahyø ja'i ngue di yaprā Jesús, εnyø ja'i:

—Dí tinnbāhe n'na rā hyā nā rā n'yohū 'bħcua, ngue di ts'onnbā yø mmūi yø ja'i. I εmbi ngue hinguī ja ngue di unyø ja'i'ā rā mεnyū āhrrā dast'abi 'bħ'a Roma. Xquet'a i mmā ngue guehnā rā Cristo nā, i nne dā mā ngue n'na rā dast'abi.

³ Rā Pilato bi 'yānnā Jesús, bi 'yεmbi:

—¿Ua gue'e rá dast'abi'i yø judío?

Mi dahrrā Jesús, bi 'yεmbi:

—Ahá, go guecā tengutho rā hyā guī mmanya —bi 'yεmbi.

⁴ Rā Pilato bi 'yεmbyø hmu yø mmācja, dā guehmi'da yø ja'i:

—Hīn temā ts'oqui dí tinnbā nā rā n'yohū 'bħcua —bi 'yεmbi.

⁵ Pε yø ja'i mahømbi 'yεna:

—Nunā rā hyā xānnbāte p'ū ja rā hāi Judea nā, di ts'onnyø ja'i nā rā hyā nā. Bi fā'a Galilea xānnbāte rā hyā, astā søcua ya.

Bi ts'ixpū 'bħhrā Herodes rā Jesús.

⁶ Mi 'yøhrā Pilato nā rā hyā mmanyyø ja'i, bi 'yānnbūya ngue'mø rā mmεngu p'ū Galilea nā rā Jesús. ⁷ Nu'mø mi xi p'uya ngue ja rā mmεngu p'ū, bi mēnnbā nā rā Herodes mi ndast'abi p'ū Galilea. Porque rā Herodes, nu'ū yø p'ū, mi 'bħp'ū Jerusalén. ⁸ Rā Herodes, nu'mø mi nu rā Jesús, εmmei di johya. Porque ya rá ya'atho yø pa i nne dā nu, ngue øde te mmanyyø ja'i t'εmbi øtra Jesús. Mi tø'mi ngue dā nurpi temā milagro dā 'yøt'e. ⁹ Xāngu yø nt'änni bi 'yørpe, pε rā Jesús hīnte gā ndātho. ¹⁰ Xquet'a 'bħp'ū yø hmu yø mmācja 'nεhyø xānnbāte ngue rā ley. Di yapī hīn'ū p'ū rá nzεguī. ¹¹ Nunā rā Herodes co 'nεhyø soldado xquet'a hīmbi nu manho rā Jesús. I thentho, bi hetā n'na rá he mazihotho tengutho rá he n'na rā dast'abi. Rā Herodes mahømbi mēnhnā Jesús, i map'ū 'bħhrā Pilato. ¹² Madāgue'a mādī nsħhmi m'met'o rā Pilato rā Herodes, pε bi n'amigo m'mεfa.

Ya nts'änni ngue dā tho rā Jesús.

¹³ Nunā rā Pilato bi peti gātho yø hmu yø mmācja, gātho yø ts'at'abi, gātho mi'da yø ja'i. ¹⁴ Bi 'yεmbi:

—Ya guá singahū uā nā rā n'yohū 'bħcua. Guī εmhmu ngue di ts'onnyø ja'i. Pε ni hmi nī dāhū hapū dí änni, 'nε guī nnuhū ngue hīn temā ts'oqui dí tinnbābi ngue'a te gnī yaphū. ¹⁵ Nī xīngā guehrrā Herodes ngue xtabā ndinnbā rá ts'oqui, porque bi costho hømbi 'yεcua. Ja guī nnuhū p'uya ngue hīn temā hyā dī nεqui para ngue dā t'εmbi ja te rángue'a ngue dā tho. ¹⁶ Nugā gā mända ngue dā 'bei, pε gā thøgue.

¹⁷ Rā Pilato i ja ngue dā 'yøt'e te rā costumbre ja yø ja'i, nu'mø rā ngo ngue rā pascua, pa mathøgue n'na rā ofādi. ¹⁸ Gātho yø ja'i p'uya, bi mħhrā mafi, i εnā:

—Nunā rā Jesús dā tho nā. Go dāmī thøhrā Barrabás.

¹⁹ Pε nunā rā Barrabás, guehnā n'na nc'εi mi ofādi ngue rā 'yøt'i sūi, 'nε rā hyote p'ū ja rā hnīni. ²⁰ Rā Pilato hømbi xihyø ja'i ngue dā zā di thøhrā Jesús.

²¹ Pε yø ja'i p'uya, man'na nts'edi gā mafi, i εnā:

—Dá guatrá pont'í. Dá guatrá pont'í rá Jesús.

²² Rá hyu ndí p'uya, bi 'yenna Pilato:

—¿Pé tema nts'o xa 'yø'na p'uya? Nugá hín tema ts'oqui di tinnbì ngue da t'embì dá tho. Nugá gá manda dá 'bei, pé gá thøgue.

²³ Pé yø ja'í húngui säya ngue mafi, ädi ngue dá ma macuati rá pont'í rá Jesús. Nu'a gá mahyø ja'í co 'ne'u yø hmu yø mmäcja, bi nja'a te ädi. ²⁴ Rá Pilato p'uya bi zänni ngue di nja'a te mmanyø ja'í. ²⁵ Bi ma mathøgue ná rá Barrabás xi manyø ja'í ngue di nthøgue. Guehna xi jot'í ngue rá 'yøt'í sui 'nehra hyote ná. Go bí ndá ná rá Jesús, i hnepe ngue dá tho p'uya.

Ya cuatro pont'í rá Jesús.

²⁶ Nu'mø mí ts'ixra Jesús ngue dá tho, bí nthëui p'ua ja rá 'yu n'na rá n'yohu xpi 'yehra 'befi ní hu ngue rá Simu, rá mmengu Cirene. Go bí njapi bi duxra pont'í ná p'uya, ní 'befatho p'ua ní ma rá Jesús.

²⁷ Pé xangu yø ja'í bi denni. I ma'a nts'oní yø xisu, tu yø mmái ngue te dá thohra Jesús. ²⁸ Pé bi hyetyø ja'í rá Jesús, bi 'ymbi:

—Ague yø xisu gui 'bähma ua Jerusalén, 'yo gui zomhma conná ngueque. Sinoque damí nzoní ngue conná ngue'ahü 'ne conná nguehni basihü. ²⁹ Porque dá 'yehyø pa gui 'yemhma: Xanho 'bei te'o hínjo'o yø basi, ogue hímbi hya yø basi, ogue hímbi satate. ³⁰ Yø ja'í p'uya dá 'yembyø t'øhø: “Bá tãgui, gui soxçahe”. Dá 'yembyø nyuni: “Damí cogbahe”, dá 'ymbi. ³¹ A nuya ngue hinte gadi ap'hü'a gadi umhma ya, hague ngu rá n'ü dá tho'a ja rá ts'oqui mø.

³² Xquet'a ní ts'í yoho yø ts'oc'ei ngue 'dap'ü dá duui rá Jesús. ³³ Mí zømp'ü ja rá nyuni gui hutyø ja'í ngue rá Njuyaxhmu, ja bí ma macuati p'ua rá pont'í rá Jesús. 'Në'ü yoho yø ts'oc'ei bí ma macuati rá pont'í, n'na rá n'yëi, n'na rá gaha i gohi. ³⁴ Nu'mø ema cuati rá pont'í rá Jesús, bi 'yena:

—Ma Papá'í, damí punnba yø ja'í 'bæcua, porque nuya húngui padi te øtya —bí 'yena.

Yø soldado p'uya bí ma rá taha ngue to xtá rá taha, gue'a dá gaca n'na xequi rá he rá Jesús. ³⁵ Yø ja'í 'bäp'ü p'uya, i hetho. Nu'ü yø judío 'bet'o, i thenthø'ü, i ena:

—Mí mmanna rá n'yohu ngue dá yanyø ja'í. Pé di nyanse ya, ngue'mø majuaní ngue guehna rá thanhni Oja nuna t'embí rá Cristo.

³⁶ Yø soldado p'uya, xquet'a thenni. Bi guat'í ngue bi unna vino xa n'ixi dá zi. ³⁷ Bi t'embüya:

—Nu'mø gue'e rá dast'abi'í yø judío, damí nyanse ya mø.

³⁸ Nup'ü ja rá ya rá pont'í, bí t'ot'a n'na rá letrero ngue ena: “Nuna rá n'yohu 'bæcua, guehna rá dast'abi yø judío ná”. Rá letrero p'uya, nt'ot'í conná hya ngue rá griego, rá latín, rá ebreo.

³⁹ Nuna n'na rá ts'oc'ei ya cuarbü ja rá pont'í p'uya, xquet'a thenni, bí 'ymbi:

—Nu'mø gue'e grá Cristo, damí nyanse ya mø. 'Nëcä'be gui nyan'be p'uya.

⁴⁰ Nu'a man'na nc'ei rá ts'oc'ei bí 'yembrá amigo di yahni:

—Nu'í ní xingui sü Oja, conque ya gui tup'ü ja rá pont'í ya. ⁴¹ Nugüi ja te rángue'a ngue dí säui rá n'ü, porque di jutui'a te xtá øt'ui. Ya ní 'yup'ü'a te dí thohmi. Pé nuna rá n'yohu 'bæcua, hín tema nts'o xa 'yø'na.

⁴² Bi 'yën'a m'mefa p'uya:

—Ague Jesús, nu'mø rá pa gui søhø ngue gui manda ua, gui mbëngu.

⁴³ Mí dahra Jesús, bí 'ymbi:

—Majuani dí xi'i, nuya ya ga m'mahmi p'u mahets'i ya.

Ya bi du ra Jesús.

⁴⁴ Comma huxyadi, bi madi bi m'mexui ga ra ximhai asta hyu nde. ⁴⁵ Ra hyadi bi m'mexui. Nu'a ra ulu mi zup'u ja ra goxthi nija bi hyehmade i gai ngue bi xet'i. ⁴⁶ Bi 'yen'a n'na ra hmafi ra Jesús, bi 'yena:

—Ague ma Papá'i, dadi fát'a'i ma tegä ya —bi 'yena.

Hontho bi man'a p'uya, 'bexpi du. ⁴⁷ N'na ra capita ngue ra mmengu Roma bi nu te bi nja, bi 'yεspabi Oja p'uya, bi 'yena:

—Majuani ngue nuna ra n'yohu 'bucua, hin'yü ra ts'oqui na.

⁴⁸ Gä bi nu yø ja'i mi 'bäp'u te bi nja. Bi ma yø ja'i p'uya, pε petyø tiya ngue tu yø mmui. ⁴⁹ Gätho'u yø mpadiui ra Jesús, conyø xisu bá nεxa Galilea ngue tenni ha ni ma, yap'utho bi 'bäi, ga hantho te bi nja.

Ya bi ma nt'äqui ra Jesús.

⁵⁰ Mi 'bu'a n'na ra hoga n'yohu ni hu ngue ra José, mi øt'e te ga mmamp'u ja ra ley, ra mmengu p'u ja ra hñini Arimatea ja ra hai Judea. 'Nehna di manda p'u ja ra nija na. ⁵¹ Xquet'a 'nehna mi tømí ngue di manda ua Oja. Janangue hingui 'bui ngue ra acueto'a te ra hya bi ts'ännba ha bi mpeti yø ja'i. ⁵² Nuna ra n'yohu na, bi ma bá nyaui ra Pilato, bi 'yäpra nt'edi ngue da hyajpa ja ra pont'i ra Jesús. ⁵³ Mi hyajpa ja ra pont'i p'uya, bi 'uennbabi rá do'yo ra Jesús co n'na ra sábana ngue ra hoga ulu. Bi hyaxpu ja ra panteón xi ma nt'a'mi p'u bí ja n'na ra 'bido ngue bá ägui. Nuna ra panteón, hinjongui o. ⁵⁴ Nde mbēhi'a ra pa'a, ya da yatra pa ngue ra ts'äya.

⁵⁵ Nu'u yø xisu bá nεxa Galilea ngue bá n'youi ra Jesús, bi ma bá nu ra n'yägui. Bi nu ha bi t'ägui. ⁵⁶ Mi zøp'u ja ra ngu ya yø xisu, bi hocyø 'yethi mažihotho ga yaní ngue da goxra ánima. Bi nsäya'a ra pa ngue ra ts'äya p'uya, porque gue'a di manda rá ley Oja'a.

24

Ya bi bennate ra Jesús.

¹ Mi hyaxa ra pa ndomingo, zi xuditho bi ma mahøn'a yø xisu p'u bí o ra Jesús. Bi hyaxyø 'yethi xi hoqui. Bi mahä mi'da yø xisu. ² Mi zømp'uya, bi diñi ngue ya n'nanni 'benna do mi nnopa nju'mi ra panteón. ³ Bi yat'ambo p'uya, pε ya himbi diñp'u ra Jesús. ⁴ Bi nsu p'uya, hingui padi te da 'yøt'e. Mi nu p'uya, 'bäp'u yoho yø anxε di yoxni yø he. ⁵ I hēmtho hai'u yø xisu ngue εmmēi su. Yø anxε p'uya, bi 'yēmbi:

—¿Hanja ngue gui homhmu ua mant'ägui'a ya 'bui? ⁶ Ya hinjo'o ua, ya xa bennate. Dami bēmhmü ra hya bi xi'ahu 'mø tobe mambi 'buta Galilea. ⁷ Conque bi ma ngue ra N'yohu bí 'yε mahets'i, mi ja ngue da ma madäpi yø ja'i ja yø ts'oqui ngue di cuatra pont'i. Rá hyu pa p'uya, di bennate.

⁸ Nu'u yø xisu p'uya, bi zo yø mmui na ra hya xi man'a m'met'o ra Jesús. ⁹ Nuya yø xisu 'mø mambá pengba ja ra panteón, nu'a te bá nu, bi xi'u 'de'ma'da nc'ei yø xädi ra Jesús. Bi xifi gätho mi'da yø ja'i. ¹⁰ Nuya yø xisu bi hyaspabi ra hya ya yø xädi ra Jesús, guehna ra Maya Magdalena, 'nehra Juana, 'nehra Maya rá mamá ra Jacobo, nε hmi'da yø xisu p'uya. ¹¹ Pε nuya bi thaspa ra hya p'uya, hingui εc'ēitho te mmäya yø xisu. Sinoque εntho: "Hantho loco ya yø xisu", gue εmma εntho.

12 Pē rā Bēdu bi bōn'athi, bī ma n'nahmantho p'ū bī ja rā panteón. Mī zōmp'ūya, bi hyēt'ambo. Bī nū ngue ya n'nannī 'bōnna ulu mant'ē rā Jesús. Bī mengbū ha sāya p'ūya, pē di 'yōtho hanja'a te xī nja.

Bī ntīmī p'ū ja rā 'yū yoho yō xādi rā Jesús ngue manī map'ū ja rā hnīni Emaús.

13 Nū'a rā pa'a p'ūya, yoho yō xādi rā Jesús manī map'ū ja rā hnīni Emaús. Nūna rā hnīni nā, dī nsocui Jerusalén como 'de'ma'da kilómetro. 14 Mēnte 'yo, mēnte di c'a'a te xī nja. 15 Nūna rā Jesús mī zā mī zēdi, ya 'dap'ū nī n'yo. 16 Madague'a ngue hētī, pē enā te corpatho yō dā ngue hīnda bādī te'o nā rā Jesús. 17 Rā Jesús bi 'yānnbūya, bi 'yēmbī:

—ζTenī 'be'a mā hya gadī nxihmī mēnte guī 'yoi ua ja rā 'yū n'yō? Nup'ū nnā bēngā, enā gue tū nī mmūiui.

18 Nūna n'na nc'ēi nī hū ngue rā Cleofas bi 'yēmbī:

—Gātho yō ja'ī bā 'yo Jerusalén, gā padī te bī nja mantēnnī pa. 'Nē go guī 'yēnā ngue hīngūī pahya.

19 Mī dahra Jesús, bi 'yēmp'ū yaui:

—ζTema hya n'yō?

Nū'ū ts'o p'ūya, bi 'yēnā:

—Xīgue rā Jesús nūna rā mmēngu Nazaret. Guehna n'na rā n'yohū ngue rā pōngahya Oja, dī nēquī ngue ja rā ts'ēdi ngue bi 'yōtyō milagro, 'nē ja rā ts'ēdi ngue rā hya bī mā. Porque bī nū manho Oja te bi 'yōt'e, dā guehyō ja'ī bī nū manho te bi 'yōt'e. 20 Dī mmangā'be ngue nū'ū yō hmū yō mmācā, dā gue'ū mā hmūhū dī manda p'ū ja rā nīja, bi dā rā Jesús. Bi zixpū ja rā ts'ūt'abi, ja bā ts'ānnbū ngue dā dup'ū ja rā pont'ī. 21 Pē nugāhe nmi ēngāhe ngue nūna rā n'yohū nā, guehna xta nyanyō judío nā. A nuyā, ya māngunde bī nja nā rā hya dī xi'a'be ya. 22 Nū'ū 'da yō xisu 'da'īgu mā nt'ēc'ēihe, xā pijthogāhe. Porque xā mma mxudītho p'ū mambī o rā ánima. 23 Pē ya hīnjonxpā ndīnī ngue dī op'ū. Xpā mmēngbūya, xā xīcje ngue xī nū yō anxē. A nū'ū yō anxē p'ūya, ī mma ngue ya 'būhna rā Jesús. 24 'Bexque'a p'ūya, nū'ū 'da mā n'yohē xā mmap'ū mambī o rā ánima, pē xā ndīnī tengutho rā hya xā mmānyō xisu. Pē rā Jesús ya hīnxā hnū nā 'nā.

25 Nūna rā Jesús bi 'yēmbī:

—ζUa hīngūī ts'ū di 'yo nī mmūihū'a te rā hya ī ja? ζUa hīnjam'mō guī ōhmu para ngue guī 'yēc'ēihū'a te gā rā hya bī manyō pōngahya Oja? 26 ζUa hīngūī pahmā ngue rā Cristo mī ja ngue dā zā rā n'ū hante ngue dī ndast'abi ngue dī manda ua?

27 Ya bi dū'mī bi xīfi gātho'ū yō hya nt'ot'ī p'ū ja rā Macā Libro ngue'a te guī c'a rā Jesús. Bi dūnnbabī'a te mmāmp'ū ja yō libro bi 'yotra Moisés. Bi sigue bi xi mī'da yō hya te gā nt'ot'ī p'ū ja yō libro bi 'yotyō pōngahya Oja.

28 Nū'mō mī zōmp'ū ja rā hnīni manī ma p'ūya, rā Jesús bi 'yōt'e ngue enā xō nne dā thoguī. 29 Pē nū'ū yō n'yohū p'ūya, bi japi ngue dī nsāya, bi 'yēmbī:

—Ma 'daua gā nsāyahū. Guī nnu ngue ya bī nde. Ya nī ma dā dāhra nxūī.

Bi yūt'ambo rā ngu rā Jesús ngue dī nsāya. 30 Mī mīp'ū ja rā mēxa p'ūya ngue dī nsīhmē. Bi hyacrā thūhmē, bi ja māmādi Oja. Bi xēmp'ūya, bi un'nū hup'ū ja rā mēxa. 31 Nū'a rā ora'a p'ūya, bi xohyō n'yomfēnī ngue bi bādī te'o. Pē 'bēxpī m'mērpūtho rā Jesús. 32 Dī n'yēmbī n'na ngom'n'na p'ūya:

—Pē uāngūī hūrcā mā mmūiui mēnte darā yahū gā rā 'yū, 'nē bi xīcui temā hya nt'ot'ī p'ū ja rā Macā Libro.

33 Ya h̄inte m̄ambj d̄o'm̄i. B̄i mengui 'bexque'a, i ma Jerusalén. Bi d̄in̄i ngue ya x̄i mp̄eti'ũ 'de'ma'da ȳo x̄adi rā Jesús co 'n̄e'ũ m̄i'da ȳo n'yohũ. 34 A n̄uya x̄i mp̄eti p'ũya, bi 'ȳembya ja bi z̄o'h̄o:

—M̄ajuani x̄a b̄ennate rā H̄m̄u n'ȳo. Ya x̄a n̄nu rā B̄edu.

35 A n̄uya ja bi z̄o p'ũya, x̄quet'a b̄i m̄a te xi thop'ũ ja ra 'ȳu. B̄i m̄a ngue h̄ingui pad̄i te'o n̄a rā Jesús m̄ente yaui, bi bad̄i, ja gue'm̄o m̄i x̄enna th̄uhm̄e.

Ya bi z̄omp'ũ 'b̄uh̄ȳo x̄adi rā Jesús.

36 M̄ente tobe di yah̄n̄itho'ũ yo n̄c'̄ēi, ngue m̄ma te x̄i n̄u, m̄i d̄amb̄en̄i p'ũya, ya 'b̄äp'ũ made rā Jesús. Bi z̄engua p'ũya, bi 'ȳemb̄i:

—D̄a hȳu n̄i m̄m̄ih̄ũ ya —bi 'ȳemb̄i.

37 A n̄u'ũ ȳo x̄adi p'ũya, di f̄etȳo m̄m̄ai ngue s̄u. I ̄ena ngue rā 'ȳo'a h̄eti. 38 P̄e rā Jesús bi 'ȳemb̄i:

—¿Hanja ngue guí s̄uh̄? ¿Hanja ngue guí ̄m̄hm̄a ngue h̄im̄ma juani d̄i 'b̄ac̄a ua? 39 D̄am̄i n̄urcah̄a m̄a 'ȳe 'n̄e'h̄ma gua. Guí n̄nuh̄a ngue x̄quecthoc̄a. D̄am̄i th̄än̄ju n'namh̄ma guí n̄nuh̄a ngue guec̄a. A n̄u'a rā 'ȳo, rā nd̄ah̄itho'a, h̄in'ȳu rā d̄o'yo'a. P̄e n̄uḡa guí n̄nuh̄a ngue dr̄á ja'i.

40 M̄i juadi bi x̄i'a ngu'a p'ũya, bi 'ȳutȳo 'ȳe 'n̄e'h̄ȳo gua ha b̄i m̄e ȳo clavo. 41 P̄e n̄u'ũ ȳo x̄adi h̄inḡa ̄e'̄c'̄ēi x̄anho, ngue'a guí johya 'n̄e ̄ena s̄udȳo n'yomf̄en̄i. P̄e rā Jesús bi 'ȳemb̄i:

—¿Ua h̄inḡuĩ ts'ũ ua te ga siḡa ts'ũ? —bi 'ȳemb̄i.

42 Bi ̄un̄na n'na x̄equi rā hūa ngue nth̄ax̄i p'ũya, 'n̄e bi ̄un̄na n'na m̄hm̄e rā t'afi t'asa. 43 Bi hȳamp'ũya, ȳo h̄m̄i ȳo d̄a ȳo x̄adi p'ũ ha bi zi. 44 Bi 'ȳemb̄aya:

—N̄una te dá thoc̄a ya, gueh̄na rā hȳa ya xt̄á xi'ah̄u m'm̄et'o n̄a. Ya xt̄á xi'ah̄u ngue m̄i jatho d̄i n̄ja'a te nt'ot'i p'ũ ja rā Mac̄a Libro. Porque rā Moisés co 'n̄e'ũ m̄i'da ȳo p̄ongah̄ȳa Oja, bi 'yot'a te ja ngue ga thoc̄a, x̄quet'a ngu'a m̄m̄amp'ũ ja ȳo Salmo.

45 Bi xojpa ȳo n'yomf̄en̄i p'ũya, ngue d̄a d̄in̄i te m̄m̄amp'ũ ja rā Mac̄a Libro.

46 Bi 'ȳemb̄aya:

—Ya ngu'a nt'ot'i ngue rā Cristo i ja ngue d̄a tho. Rá hȳu pa p'ũya, di b̄ennate p'ũ d̄a nt'äḡui. 47 Gueh̄na rā hȳa d̄a th̄asp̄abi ȳo ja'i 'b̄ai ndap'ũ bi z̄ä ȳo nación, conn̄a nt'edi rā Jesús, n̄u to d̄a hȳep'ũ rā nts'o ga 'yo, di p̄un̄n̄b̄abi ȳo ts'oqui. P̄e rā m̄uditho d̄a man̄na hȳa p'ũ Jerusalén. 48 N̄uyá, go guí x̄ih̄m̄a ȳo ja'i n̄a te ḡa n̄uh̄a dá thoc̄a ya. 49 N̄una rā hȳa bi yat'ah̄u m̄a Papáḡa, ga ma p̄enh̄nä n̄aya. P̄e 'yogui 'uehm̄a ua ja rā h̄n̄in̄i Jerusalén ast̄a gue'm̄o b̄i n'na'ah̄u rā ts'edi di 'ȳe mah̄ets'i, ya guí m̄mah̄a p'ũya.

B̄i ma m̄eh̄ets'i rā Jesús.

50 Bi ḡajp̄a m̄i 'b̄uh̄ȳo x̄adi rā Jesús, i map'ũ jon̄na h̄n̄in̄i Betania. B̄i macȳo 'ȳe p'ũya ngue di j̄ap̄i. 51 M̄ente di j̄ap̄aya, h̄etho ha i nangui, b̄i ma mah̄ets'i.

52 M̄i juadi bi d̄anne'ũ ȳo x̄adi, b̄i mengui, i ma Jerusalén. Janjuani ngue di johya. 53 N'na pa ngu n'na pa, i pa n̄ija ngue bad̄i ja m̄amm̄adi Oja.

Ra Xuua

Nana ra Xuua, ja ua yø hya bi 'yo't'i ngue te bi 'yøtra ra Jesucristo.

Rá Ts'unt'u Oja øt'e ngue fadi hanja Oja.

¹ Nuna rá Ts'unt'u Oja guehna øt'e ngue fadi hanja Oja na. Ya mi 'bu'mø mi nhohra ximhäi. 'Dap'u 'buhmi Oja, pe 'nehna Oja na. ² Hante ngue di nhohra ximhäi, ya rá n'youi Oja. ³ Go bi hoqui gátho yø cosa ja na, tengutho bá ne Oja ngue bi nja. Nu hangu yø cosa ja ya, hin'yü n'na ra cosa ngue hinxti hoqui.

⁴ Nuna go bádi unna 'da'yo te na. Guehna xojpa yø mmái yø ja'i ngue da bádi ndana majuaní. Nuna bádi unna 'da'yo te, tengutho n'na ra nyot'i ngue xojpa yø mmái yø ja'i. ⁵ Nu ra nyot'i di yorbü ja ra 'bexui, pe hingui hátra 'bexui di 'berpabi'a gui yot'i.

⁶ Nuna Oja, bi menhna n'na ra n'yohü ni hu ngue ra Xuua. ⁷ Bi menhni ngue da xihyø ja'i te'o na da xojpa yø mmái yø ja'i. I nnepe ngue guehna da 'yεc'εi gátho yø ja'i na. ⁸ Nuna ra Xuua, hinga guehna ja ngue da xojpa yø mmái yø ja'i na. Sinoque bi 'benhni ngue da xihyø ja'i ndana da xojpa yø mmái yø ja'i. ⁹ Nuna bi zøcua ja ra ximhäi, guehna majuaní ngue xojpa yø mmái gátho yø ja'i na.

¹⁰ Nuna rá Ts'unt'u Oja bi m'mæcua ja ra ximhäi. Madague'a ngue go bi hocra ximhäi na, pe himbi bahyø ja'i te'o na. ¹¹ Bi m'mæp'u ja rá häi, pe himbi nu manho yø mmengüh. ¹² Pe nuya to gä bi nu manho, 'ne bi 'yεc'εi ngue guehna ra Yante na, guehya bi unna nt'edi bi gohi ngue yø basi Oja ya. ¹³ Nu'a i gohi ngue yø basi Oja yø ja'i, himma 'da'yo 'bui tengutho ga 'bahyø basi yø ja'i, ogue dra ja'itho xtä nnepe ngue bi njap'u. Sinoque guesε Oja bi ne bi 'yøt'e ngue yø basi yø ja'i.

¹⁴ Nuna øt'e ngue fadi hanja Oja ya, bi nja'i na. Bi m'mæcua dí 'buhmü. Pe dá nuhe ngue maguesε. Maguesε porque rá 'dants'unt'u Oja. Gä majuaní te bi mä, 'ne hinha rá nzeGui di mahyø ja'i. ¹⁵ Nuna ra Xuua, bi xihyø ja'i te'o na, bi 'yεmbi:

—Nuna ya, guehna nmi mmängä m'mæt'o naya. Porque ya xtä mangä ngue dí εna: “Nuna da ep'u m'mæfa, man'na tate na ngue nugä, porque hante ngue ga m'mæcä, ya mi 'buhna”.

¹⁶ Nu'a te gä bádi uní, gä di tocagahü. Bádi thijpatho rá mate bádi uní hinha rá nzeGui. ¹⁷ Conná guehra Moisés bi fahrá ley Oja. Pe conná guehra Jesucristo bi fahrá mate Oja, 'ne bi fahna ra hya majuaní. ¹⁸ Nuna Oja hinjamø to di nnu na. Hønt'a rá 'dants'unt'u Oja bi 'bap'u bí 'buhrá Papá, go bi mä hanja Oja na.

Ra Xuua nuna bi 'yøtra nxixya bi mä hanja na ra Jesucristo.

¹⁹ Nu'u yø judío 'bet'o p'u Jerusalén bi menhyø mmäcja bi me yø n'yohü ja yø 'befi p'u ja ra njja. Bi map'u 'buhra Xuua ngue bá änni te'o. ²⁰ Ra Xuua p'uya, njuantho bi mä, bi 'yεna:

—Hinga guecä na ra Cristo bá εx Oja ngue di ndast'abi —bi 'yεna.

²¹ Mahømbi 'yänbaya, bi 'yεmbi:

—¿Pe te'o'i p'uya? ¿Ua gue gue'e na ra pøngahya Elías?

Mi dahra Xuua p'uya, bi 'yεmbi:

—Hinga guecä.

Bi 'yänni mahøn'a p'uya, bi 'yëmbi:

—Masque gue'e na ra pøngahya ja ngue da εcua 'mø —bi 'yëmbi.

Bi 'yëna mahøn'a p'uya:

—Hìn'na.

²² Bi t'ëmbaya:

—Pε ζte'o'i p'uya? Damì xicje n'namhma ga haspahe ra hya'u to xpä mænngahe. Damì ma te'o'i.

²³ Mì dahra Xuua, bi 'yëna:

—Go guecä na bi mmanna pøngahya Isaiäs ngue bi 'yëna: “Dì m'mä'a n'na nc'ëi ngue nts'edi di manna hya p'u ja ra dapo. Da 'yëna: Damì nsähu ya, porque ya ni ma da εp'u ra Hmu”, bi 'yëna.

²⁴ Nuya yø n'yohu bi ma bá nyau ra Xuua, guehya yø m'mënhni yø fariseo ya. ²⁵ Mahømbi 'yännbaya, bi 'yëmbi:

—ζPε hanja ngue guí øtra nxixya 'mø ngue hinga gue'e na ra Cristo, ni xingrá Eliäs, ni xingrá pøngahya di xi'i?

²⁶ Mì dahra Xuua, bi 'yëmbiyø ja'i:

—Nugä dí øtra nxixya connä dehe. Pε nuua dí 'bühm, 'yo ua n'na nc'ëi ngue hingui fadi te'o. ²⁷ Nugä dá 'bet'o, pε nuua dí xi'ahu da εp'u m'mefa na. Man'na tate na ngue nugä. ζHaru gue ga sacä tengu na?

²⁸ Gä guehya yø hya ja ua bi manna Xuua p'u ja ra hñini Betábara, man'na nguadi ra dathe Jordán mambi øtra nxixya.

Bi manna Xuua te'o na ra Jesús.

²⁹ Mì hyaxpaya, bi nu ra Xuua ngue mmap'u ra Jesús da zømp'u ha 'bäi. Bi xihyø ja'i p'uya, bi 'yëmbi:

—Nuna rä n'yohu bá εcua ya, guehna da hnøpa 'bøt'e naya. Tengutho ra de'yo thop'u ja ra nija ngue pa m'møt'e, di njarbu na. Porque guehna bá pen'Oja na, ngue di hojpa yø ts'oqui yø ja'i 'bui gä rá nguñi nximhäi. ³⁰ Guehna dá mmangä 'mø di xi'ahu naya ngue di éna: “Nugä dá 'bet'o, pε bá εp'u man'na ra n'yohu tate ngue nugä. Porque hante ngue ga m'macä, ya mi 'bühna”.

³¹ Nugä xquet'a hñimi pacä te'o na t'ëmbi ra Cristo, pε bá 'benngui ngue ga xixyabi yø ja'i, 'nε ga japi gátho yø judío ngue da badi te'o na ra Cristo.

³² Mahømbi 'yëna Xuua:

—Dá nugä ra Espiritu Santo bí 'yε mahets'i tengutho n'na ra paloma ngue bi zøp'u 'bähra Jesús ngue di n'youi. ³³ Nugä tobe hñimi pacä te'o na ra Cristo, pε nu'mø mambá 'benngui ngue ga xixyabi yø ja'i connä dehe, Oja bi 'yënguì: “Nuna rä n'yohu guì nnurpi ngue da zøhra Espiritu Santo p'u ja rá ya, guehna dá japyø ja'i ngue di haträ ts'edi ra Espiritu Santo na”, bi 'yënguì. ³⁴ Nguna dá nugä ya, janangue dadi jagä majuani ngue guehna rá Ts'ant'u Oja na.

Yø mudi xädi ra Jesús.

³⁵ Mì hyaxpaya, mahøn'a 'bup'u ra Xuua n'youi yoho yø xädi. ³⁶ Nu'mø mi nu ngue bi thop'u ra Jesús, ra Xuua bi 'yëna:

—Nuna bá εcua ya, guehna bá pen'Oja ngue da nøpa 'bøt'e yø ja'i na, tengutho ra de'yo thop'u ja ra nija ngue pa m'møt'e.

³⁷ Nuna rä hya bi manna Xuua, mi zä mi 'yø'u yoho yø xädi, bi denna Jesús.

³⁸ Ra Jesús bi nyëguì, bi nu ngue ni thenni. Bi 'yëmbya ni denni:

—ζTe guí hommi ya?

Nu'u ni denni bi 'yëmbi:

—Ague grä xännbate, ζharu guí säya?

³⁹ Mì dahra Jesús, bi 'yëmbi:

—Ma ga mmähä, ga ut'au.

Bi me p'uya, bi 'yuti haru säya. Nu'a ra ora'a, ya mmap'u 'det'a xudj. Pe ja bá the'inde p'u bi zoni.

⁴⁰ Nuna n'na nc'ei bi 'yode te mmana Xuua, bi denna Jesús, guehna ra Andre rá n'yohu ra Bedu na. ⁴¹ Nuna ra Andre 'bexpi ma bá honná n'yohu Bedu. Bi 'yembi:

—Dá tingä'be ra Mesías —bi 'yembi.

Nuna ra Mesías i nne da ma ngue guehna ra Cristo bá ex Oja ngue di ndast'abi. ⁴² Nuna ra Andre p'uya, bi zixrá n'yohu p'u 'buhra Jesús. Pe mi nu ra Jesús, bi 'yembi:

—Gue'e grá Simu, rá ts'ant'u'i ra Jonás. Nuya gdi hu ngue grá Cefas, 'ne gdi Bedu ya.

Ra Jesús bi zixra Lipe conna Natanael.

⁴³ Mi hyaxp'uya, bi map'u ja ra hai Galilea ra Jesús. Hante ngue da ma, bi nthui ra Lipe, bi 'yembi:

—Ma ga mme'p'u ga mmagä ague Lipe.

⁴⁴ Nuna ra Lipe, ra mmengu p'u ja ra hniñi Betsaida. Xquet'a ra mmengu p'u na ra Andre 'nehra Bedu. ⁴⁵ Nuna ra Lipe bi ma bá honná Natanael. Bi 'yembi:

—Dá tingä'be na ra n'yohu mmamp'u ja ra Maca Libro bi 'yotra Moisés da gue'u mi'da yø pøngahya. Guehna rá ts'ant'u ra José, nuna ra Jesús ra mmengu Nazaret.

⁴⁶ Mi dahra Natanael, bi 'yena:

—Xip'u Nazaret, lua da zá da pømp'u n'na nc'ei ngue xtanho?

Bi 'yenna Lipe p'uya:

—Gue mme'xa guí nnu.

⁴⁷ Mi nu ra Jesús ngue mmap'u ra Natanael da guarbu 'bui, bi 'yembuya:

—Ya guí nnuhu ya, bá ecua n'na ra judío ngue majuaní xanho te ga 'yo, 'ne hinga fenhitho.

⁴⁸ Ra Natanael bi 'yannb'uya, bi 'yembi:

—¿Hague go gni paqui?

Mi dahra Jesús, bi 'yembi:

—Conque nu'mø tobe himmani zo'i ra Lipe ya, dí nnu'i 'mø guí 'bup'u 'bähra za ngue ra igo.

⁴⁹ Bi 'yenna Natanael:

—Ague grá xannbate, gue'e rá Ts'ant'u'i Oja. Gue'e rá dast'abi'i yø judío.

⁵⁰ Mi dahra Jesús, bi 'yembi:

—Hont'a guí 'yec'eigu'a ya, ngue dí xi'i ngue dí nnu'i 'mø guí 'bup'u 'bähra igo ya. A nuyá, man'na xanhenni yø cosa guí nnu ya, para ngue man'na gdi padí xanho te'ogä.

⁵¹ Mahombi 'yenna Jesús:

—Majuaní dí xi'ahu, guí nnuhu ngue da xohra c'amahets'i ya. Yø anxe Oja p'uya, ni ma ni 'yep'u 'bähra N'yohu bí 'ye mahets'i.

2

Bi nja n'na ra nthati p'u ja ra hniñi Caná.

¹ Rá hyu pa p'uya, bi nja n'na ra nthati p'u ja ra hniñi Caná ngue ra hai Galilea. Xquet'a bi m'mup'u ja ra nthati rá mamá ra Jesús. ² Xquet'a bi ma mambita ra Jesús conyø xádi, ngue bi map'u ha bi nja ra nthati. ³ Mi guahra vino p'uya, bi 'yembrá mamá ra Jesús:

—Bi guahra vino —bi 'y'embj.

⁴ Ra Jesús bi 'y'ena:

—Ague mamá, ¿hanja ngue go guí xic'a ya? Porque tobe hinguí sonna ora ngue temá hmeya ga øt'a.

⁵ Pe rá mamá ra Jesús bi 'y'embyø ja'i nu'u 'u'ite:

—Damí 'yøt'e te gá da xi'ahú nú —bí 'y'embj.

⁶ Mí jar'u 'dato yø mamohi ngue yø do. Gue'u di usa yø judío'u ngue po ra dehe ga nxu'yø yø ja'i. N'na ngu n'na'u p'uya häti goho 'däte ogue n'na ciento litro ra dehe. ⁷ Ra Jesús bi 'y'embyø 'u'ite:

—Damí 'yushu ra dehe ya yø mamohi ja ua —bí 'y'embj.

Bi yuspuya. ⁸ Ra Jesús bi 'y'embi mahøn'a:

—A nuyá, hyaspaui zits'u ra mmennigu ya, ngue da zá.

Bi hyaspabi p'uya. ⁹ Ra mmennigu p'uya, bi zá ra dehe ya xi gohi ngue ra vino. Pe hinguí padí ha bá tha ra vino. Nu'u to bá ha ra dehe go padí hanja'u. Ra mmennigu p'uya bi zohna novio. ¹⁰ Bi 'y'embi:

—Gátho yø ja'i, rá mæditho di un'a ra vino xanho. Pe nu'u to si ra vino 'mø ya bi zi xangu, ya di un'na ra vino hinga njuani p'uya. Pe nu'i, man'na gue go xcá pesho ra hoga vino ngue rá nezgui.

¹¹ Nuna ya guehna rá mædi rá milagro bá ørbu ja ra hnini Caná ngue ra häi Galilea ra Jesús. Ja bi nequi p'u ngue maguese ra Jesús. Nu'u yø xädi p'uya, man'na bi 'y'ec'ei ngue guehna ra Cristo na.

¹² M'mefa p'uya, bi map'u ja ra hnini Capernaum, ni n'youi rá mamá, co 'nehyo n'yohu, conyo xädi. Ja bá m'map'u njammí pa p'uya.

Ra Jesús bi 'yet'u mi mpá p'u thinnija.

¹³ Ya xmanguerpatho di nsännigo yø judío ngue ra pascua. Ra Jesús bi ma Jerusalén. ¹⁴ Nup'u thinnija p'uya, bi dimp'u'u mi pá yø ndani 'nehyo de'yo, 'nehyo paloma. Hup'u ja yø nthuts'i'u di pøspa yø mentyu yø ja'i yap'u ni 'y'eh.

¹⁵ Mí nu te jar'u, bi fut'a n'na ra nthahí ra Jesús ngue bi hyøn'athi gátho'u mí mpá p'u thinnija. 'Da i me yø de'yo 'nehyo ndani. Nu'u mædi páhyø mentyu p'uya, bi c'uaspabi yø mentyu, bi 'yennba yø mæxa. ¹⁶ Nu'u yø mäpaloma p'uya, bi 'y'embi:

—Damí jæcui ya te ja ua. 'Yo guí nnøpa täihu ua ja rá ngu ma Papágä.

¹⁷ Nu'u yø xädi p'uya, bi zo yø mma'i'a te nt'ot'i p'u ja ra Maca Libro ngue ena: "Ma ga 'becä ma te ngue dí nnu mansugä ni ngu".

¹⁸ Nu'u yø hmu yø judío p'uya, bi 'yørpa ra nt'änni, bi 'y'embi:

—¿Tema milagro guí 'yurcahe n'namhma ga pacähe ngue'mø majuaní Oja di 'da'i ra nt'edi'a te guí øt'e?

¹⁹ Mí dahra Jesús, bi 'y'ena:

—Damí hyømhmü häi ra nija ja ua, 'ne nhyu patho gdä hócä mahøn'a.

²⁰ Nu'u yø hmu yø judío p'uya, bi 'y'embi:

—Nyote ma 'dato njeja i nangra nija ja ua, 'ne go guí 'y'ena ngue nhyu patho gdi hoqui mahøn'a.

²¹ Pe nu'a ra nija bi manna ra Jesús, gue'a rá do'yo bi ma ngue da thømmi.

²² Janangue nu'mø mí bennate p'u bi ma nt'ägui ra Jesús, bi zo yø mma'i yø xädi'a te xi xifi. Bi bađi ngue majuaní na ra hya mmanna Maca Libro p'uya, 'ne'a te xi manna Jesús.

Ra Jesús parpabi yø n'yomfeni yø ja'i.

²³ Nuna ra Jesús ya 'bup'u Jerusalén gä i nja ra ngo ngue ra pascua. Xangu yø ja'i bi 'y'ec'ei ngue guehna ra Cristo na, porque nnu yø ja'i ngue hinjondä zá

da 'yot̥yø milagro øtra Jesús. ²⁴ Pɛ nuna ra Jesús h̄indi unna mm̄ai ya yø ja'í ya, porque ḡa patho te mb̄enyø ja'í. ²⁵ H̄imma hyoni to da xifi te ja rá n'yomf̄eni ra ja'í, porque pase te ja rá n'yomf̄eni n'na ra ja'í.

3

Ra Nicodemo bi nyai ra Jesús.

¹ Bi m'm̄'a n'na ra n'yoh̄a ngue ra fariseo ni hu ngue ra Nicodemo. Guehna n'na rá hmu yø judío na. ² Bi ma n'na xui na ra Nicodemo bá nyai ra Jesús. Bi 'yɛmbi:

—Ague gr̄a x̄annbate, dí pac̄ahe ngue bá p̄en'na'í Oja ngue gui nx̄anngahe. Porque h̄injonda z̄a da 'yot̥yø milagro gui øt'e ngue'mø h̄inguí n'youi Oja.

³ Mi dahra Jesús, bi 'yɛmbi:

—Majuani dí xi'í, ngue ra ja'í h̄imma 'da'yo di m'm̄ai, h̄inda z̄a da zo rá 'ye Oja.

⁴ Ra Nicodemo bi 'ȳanni ha ránja ra hya, bi 'yɛmbi:

—Pɛ xina ra hya gui mma, ¿ha di njapi? ¿Ua da z̄a ngue ma'da'yo h̄ondi m'm̄'a n'na ra daja'í? ¿Ua da z̄a h̄onda yar̄ba ja rá mm̄ai rá mamá ngue ma'da'yo da mi?

⁵ Mi dahra Jesús, bi 'yɛmbi:

—Majuani dí xi'í, jatho ngue da ma maxixyabi ra ja'í conna dehe 'nehra Esp̄iritu Santo di unna 'da'yo te, janangue da zo rá 'ye Oja ra ja'í. ⁶ Numø ja bi mihra basi ra ja'itho rá papá, xquetho ngue ra ja'itho ra basi. Pɛ para ngue ma'da'yo di m'm̄hra ja'í, h̄ondra Esp̄iritu Santo da z̄a da 'yøt'a. ⁷ Yo gadi 'yøtho na ra hya dí xi'í. Ḡatho yø ja'í ja ngue ma'da'yo di m'm̄ai. ⁸ Gui pad̄i ngue ndap'u bi z̄a 'yo ra ndahi, nup'u go nne di ma. Gui øde ngue di hi, pɛ h̄inguí pad̄i ha ni 'yɛɛ, ni x̄inguí pad̄i ha ni ma. Njarbatho na ra Esp̄iritu Santo di unna 'da'yo te ra ja'í ya, h̄indi n̄equi.

⁹ Mi dahra Nicodemo, bi 'yɛmbi:

—H̄indi pac̄a hanja na ra hya gui mmana.

¹⁰ Mi dahra Jesús, bi 'yɛmbi:

—Go gr̄a x̄annbate p'u 'bahyø judío, 'nɛ h̄inguí pahna ra hya dí xi'í ya. ¹¹ Majuani dí xi'í, di mmanḡahe'a te dí pahme. Nuna te dí nnuhe, guehna d̄adi jahe majuani na. Pɛ h̄inguí ɛc'ɛih̄u te dí mmanḡahe. ¹² Xi'mø ngue di mmanḡa ya yø hya ja ngue di nja ua ja ra x̄imh̄ai, 'nɛ h̄inguí ɛc'ɛigah̄u, ¿goma gue'mø ḡa xi'ah̄u'a te bi ja mah̄ets'í gui 'yɛc'ɛigah̄u?

¹³ H̄injon xp̄a mmengb̄u mah̄ets'í, h̄inda h̄ondra N'yoh̄u bí 'yɛ mah̄ets'í da z̄a da ma te bí jap'u, porque ja rá ngump'u'a. ¹⁴ Nup'u ja ra dapo, ra Moisés bi hoca n'na ra c'ɛya ngue ra t'ɛgui, bi 'b̄a'm̄a n'na ra za bi 'yets'í. Di njarbatho ra N'yoh̄u bí 'yɛ mah̄ets'í ya, i ja ngue da ma 'b̄a'm̄i ra pont'í di ncuat'í. ¹⁵ Ja da thop'u, n'namhma ngue nu te'o ḡatho da 'yɛc'ɛi, h̄indi m'm̄edi, sinoque di nja ra 'da'yo te para z̄antho.

Nuna Oja di mahyø ja'í 'b̄ucua ja ra x̄imh̄ai.

¹⁶ Janjuani ngue di ma Oja yø ja'í 'b̄ucua ja ra x̄imh̄ai. Janangue bá p̄enhua rá 'dants'ant'u ngue da du, n'namhma ngue nu to ḡa da 'yɛc'ɛi na, h̄indi m'm̄edi, sinoque di nja ra 'da'yo te para z̄antho. ¹⁷ Nuna Oja, h̄imbi b̄enhna Ts'ant'u ua ja ra x̄imh̄ai ngue da menhna castigo yø ja'í. Sinoque bá p̄enhua ja ra x̄imh̄ai ngue da yanyø ja'í.

¹⁸ Nu to ḡa ɛc'ɛibi rá Ts'ant'u Oja, ya h̄inda ma ra castigo. Pɛ nuya yø ja'í h̄inguí ɛc'ɛi, ya da ma ra castigo ngue h̄inguí ɛc'ɛibi rá 'dants'ant'u Oja.

19 Porque rá Ts'ant'u Oja bá εcua ja ra ximhäi, a nuya yø ja'i hinguí εc'ei ya, gue'a di ma masentencia yø ja'i'a. Tengutho n'na ra nyot'i di nequi gátho yø cosa, njarbutho naya, bi japi bi bahyø ja'i ngue ja yø ts'oqui. Pε hinguí nnu manho yø ja'i nuya sifi ngue ja yø ts'oqui, porque xants'o te øt'e. 20 Nu to gá øtra nts'o hinguí nnepe da fadi te øt'e. Janangue hinguí nnu manho brá Ts'ant'u Oja, 'ne hinguí nne da guarbua ha ya. 21 Pε nuya yø ja'i 'yo manho, cuarbua ha ya rá Ts'ant'u Oja. Porque nnepe da fadi ngue gue'a rá pähä Oja ørpabi yø ja'i.

Nuna ra Xuua bi 'yøtra nxixya, høn'a mma hanja ra Jesús.

22 M'mefa p'uya, bi mähä yø xädi ra Jesús, i mpa p'u ja ra häi Judea. Ja bá m'map'u njammí pa, ja bi ma maxixyabi p'u yø ja'i. 23 Nuna ra Xuua xquet'a mi øtra nxixya p'u ja ra häi Enón, ha di ntøt'ui ra häi Salim, porque xangu yø dehe pop'u. Ja bi ep'u yø ja'i ngue di xixyabi. 24 Tobe him maní ma fädi ra Xuua mø mi nja naya.

25 Nu 'da yø xädi ra Xuua, bi njun'mahyauí 'da yø judío ngue ndana man'na xanho ra nxixya øt'e. 26 Bi ma da xihra Xuua p'uya, bi 'yembí:

—Ague grá xännbate, nuna ra n'yohu gá man'a m'met'o, guehna gá nyauí nu man'na nguadi ra dathe Jordán, nuya gá ni map'u yø ja'i badi xixyabi ya.

27 Bi 'yenna Xuua p'uya:

—Nuna Oja, ya xpá nzännbi n'na ngu n'na ndana gue'a tate ngue mi'da. 28 Ya gá 'yøschu te dá mangá m'met'o, ngue hinga guecá drá Cristo bá εx Oja ngue di ndast'abi. Sinoque bi ma ma'bet'ogá hante ngue da ε'a. 29 Xi'mø ja ngue di nthata n'na ra n'yohu, da ma ra hmute p'u 'bührä ndø. Nu'a rá amigo ra n'yohu p'uya, 'bäp'u ngue øde te mma, di johya ngue ya da me rá ndø ra hmute. Di njadá p'uya, dadi johya ngue di ma yø ja'i p'u 'bührä Jesús. 30 A nuna, man'na di bahyø ja'i ngue tate na, nugä man'na gdá cocä häi.

Bi manna Xuua ngue bi 'ye mahets'i ra Jesús.

31 Nuna bi 'ye mahets'i, tate na ngue gátho. A nu ra ja'i ngue ra mmengu ua ja ra ximhäi, ya ra mmengu ua'a, 'ne mmanyø cosa ja ua ja ra ximhäi. Pε nu'a bi 'ye mahets'i tate'a ngue gátho. 32 'Ne i mma te bi nnu'p'u mahets'i. Nu'a ra hya bi øde, gue'a mman'a. Pε hinjonguí εc'ei na ra hya i mma. 33 Pε nuya yø ja'i bi 'yεc'ei na ra hya na, guehya haxa njuaní ngue majuaní te bi man'Oja conná guehna ra hya øde i hma. 34 Nuna ra Jesús bá pen'Oja, rá hya Oja mmana. Hinha rá nzequí di hatra ts'edi ra Espíritu Santo ra Jesús. 35 Nuna ra Papá di mahrá Ts'ant'u, 'ne bi unná ts'edi ngue di manda'a te gá ja ya. 36 Nu ra ja'i da 'yεc'ei bi rá Ts'ant'u Oja ja ra 'da'yo te para zantho. Pε nu'a hinguí εc'ei bi rá Ts'ant'u Oja, hündi nthui ra 'da'yo te ra ja'i, sinoque gue'a rá castigo da ja Oja da zäui.

4

Ra Jesús bi nthui n'na ra xisu ngue ra mmengu Samaria.

1 Bi bahyø fariseo ngue xangu yø xädi di petra Jesús, 'ne man'na xangu yø ja'i di xixyabi ngue ra Xuua. 2 Pε hingo di jase ra nxixya ra Jesús, sinoque gue'u yø xädi di xixyabi yø ja'i. 3 Mi bahra Jesús ngue ya fadi te øt'e, bá ep'u Judea ngue i ma Galilea.

4 Mi ma p'uya, ja ngue daní nthop'u ja ra häi Samaria. 5 Ni ma da zømp'u ja ra hnini Sicar ngue ra häi Samaria, ja orbua n'na rá häi ra Jacob, nuna bi unná ts'ant'u José. 6 Nuna ra xequi na, jap'u n'na ra poso ngue t'embí bi hocra Jacob.

Ra Jesús ya xpí yäp'u ja ra 'yu, bi mijp'u ja ra poso. Ya 'dato nde'a ra ora'a. ⁷ Ya mi hup'u 'mø mi zø'a n'na ra xisu ngue ra mmengu Samaria, ni 'yehra 'yai. Ra Jesús bi 'yembj:

—'Daqui ts'u ra dehe ga si —bi 'yembj.

⁸ Ya xi map'u bi ja ra hñinj yø xädi ra Jesús ngue da tänna hmē da zi. ⁹ Nu'u yø judío di nnu man'ui yø mmengu Samaria, janangue nu'mø mi 'yähra dehe ra Jesús, ra xisu bi 'yembj:

—¿Hanja? Nu'i grá judío, 'ne guí äcra dehe guí si. A nugä p'uya drá mmengugä Samaria.

¹⁰ Mi dahra Jesús, bi 'yembj:

—Nu'mø ngue gdi padi te di un'Oja ya, ogue gdi padi te'o na ä'i ra dehe da zi, nu'i p'uya guí 'yäcra dehe guí si. A nugä p'uya ga 'da'i ra dehe di unna 'da'yo te.

¹¹ Mi dahra xisu, bi 'yembj:

—Ague zi'ue, pe hñin'ya te gdi 'yähra dehe ngue xanhye ra poso. ¿Ha gui hya'a ra dehe di unna 'da'yo te guí 'daqui? ¹² Nuna ma mboxitah ra Jacob, bi zogah na ra poso ja ua. Ja mi tuxua ra dehe mi si'a. Bi zi yø basí co 'ne'u yø mbo'oni mi si, bi zi ra dehe. ¿Ua ma da'i ngue nu'a ya?

¹³ Mi dahra Jesús, bi 'yena:

—Nu gätho yø ja'i da zi ra dehe ja ua, mahondi ntuthe. ¹⁴ Pe nu ra ja'i da zi ra dehe ga ungä, hñjam'mø di ntuthe. Porque ra dehe dadi ungä, tengutho 'mø di pøhra dehe mbo ra mmäi ra ja'i da zi ngue di unna 'da'yo te para zantho.

¹⁵ Mi dahra xisu p'uya, bi 'yembj:

—Ague zi'ue, dami 'dajna ra dehe guí mma, n'namhma ngue ya hñinj mantho ga ntuthegä. 'Ne ya hñinj mantho ga ma ecä ra 'yai ua ja ra poso ja ua.

¹⁶ Mi dahra Jesús, bi 'yembj:

—Ga 'yo, bá si ni damme, bá ecua p'uya.

¹⁷ Mi dahra xisu p'uya, bi 'yena:

—Hñjo'o ma damme.

Ra Jesús bi 'yembj:

—Nu'a guí mmanya, majuanj'a ngue hñjo'o ni damme. ¹⁸ Porque ya rá cat'a ni damme xcá m'mahmi. A nu'a guí 'buhmi ya, hñgni ndø'a. Ja di nequi p'uya ngue majuanj guí mma.

¹⁹ Bi 'yenna xisu 'mø mi 'yøde te sifi:

—Ague zi'ue, nup'u nnä bēngä, ena gue gue'e n'na rá pøngahya Oja. ²⁰ Nuya ma mboxitagähe yø mmengu Samaria, mi thanne Oja ua ja ra nyuni ja ua. Pe nu'ah ngue gyø judioh, guí emhma ngue nup'u Jerusalén, gue'a ra xequi ja ngue di thanne Oja'a.

²¹ Mi dahra Jesús, bi 'yembj:

—Dami 'yēc'ēguí grá xisu, porque da 'yehra ora ngue guí thanneh ra Papá, pe himma hyonj guá emhma ua ja ra nyuni ja ua, ni xinga guerp'u Jerusalén di ja ngue 'be guí mmähä. ²² Nu'u yø mmengu Samaria hñguj pa Oja i thanne'u. Pe yø judío i pa Oja i thanne. Porque Oja bi zänni ngue da pøn'a n'na nc'ej ra judío ngue dra yante. ²³ Pe da 'yehra pa, 'ne ya guehra ora ja p'uya, ngue nu'u majuanj da danne ra Papá, pe gue majuanj ngue yø mmäi da ndanne. Guehna nnepra Papá da 'yøt'e te'o ngue da danne naya. ²⁴ Nuna Oja, hñndi nequi na ngue hñin'ya rá do'yo. A nu'u yø ja'i thanne Oja, pe gue majuanj ngue yø mmäi da ndanne.

²⁵ Mi dahra xisu p'uya, bi 'yena:

—Nugä dí pađi ngue ja ngue da ɛhra Cristo di ndast'abi ua. Nu'mø bá ɛhna p'uya, go da ma xanho hanja gátho na.

²⁶ Mí dahra Jesús, bi 'yena:

—Nu'a ra Cristo guí mmanya, go guecä'a ya.

²⁷ Mente mman'a p'uya, bi zøhyø xädi. Di 'yøtho'u p'uya ngue bi ðimp'u mü yauí n'na ra xisu ra Jesús. Pe hñjombi 'yänni hanja te'be'a mađi nxifi. ²⁸ Nuna ra xisu p'uya, bi zop'u rá ts'øye, bi map'u ja rá hñini. Bá xihyø mmenguh, bi 'yembi:

²⁹—Mmähä ga ma nuh n'na ra ja'í bi xiqui te gátho xtá øt'e. Nthambenitho ngue guehna ra Cristo na.

³⁰ Bi nexyø ja'í p'u ja ra hñini bi zømp'u bi 'buhra Jesús. ³¹ A nu'u yø xädi ra Jesús bi 'yembi:

—Ague grá xännbate, ðamí nsihme ya.

³² Pe ra Jesús bi 'yena:

—Nugä jaga n'na ra cosa ga si. Nuna ra cosa na, hinguí pahmu na.

³³ A nu'u yø xädi p'uya di n'yembi n'na ngu n'na:

—Rá nzequi 'bui to ya xa 'uini.

³⁴ Pe ra Jesús bi 'yembyø xädi:

—Xntho dí sïhmegä 'mø dí ørpabi rá páhä'a bá pengui, 'ne ga juarpabi rá 'befi bi 'daqui. ³⁵ Guí emhmu ngue mango ho zana di 'bedi di nja ra nsofo. Pe nugä dí xi'ahu, ðamí hyanthu yø ja'í bá ɛcua. Hñini mantho ga huxhu ra pa, ya da 'yec'igä yø ja'í. ³⁶ Nu'a xofu da hyannä nzäbi. Di njarbatho ra ja'í di hatra ts'edi yø ja'í ngue da 'yec'igä ya, xquet'a da hyannä nzäbi. A nu'u yø ja'í ɛc'igä dí nja ra 'da'yo te para zantho. Janangue nu'a to di ðu'mra hya, 'ne'a to di hatra ts'edi yø ja'í ngue da 'yec'igä, 'da guí johyatho. ³⁷ I t'en'a ra hma: "N'nan'yo'a tuhu, n'nan'yo'a xoqui". ³⁸ Nugä dí ɛ'ahu ngue guí hathu ra ts'edi yø ja'í ngue da 'yec'igä. Pe gdi mähä p'u hapu ya xa tho'a n'na ra mamhya. Nu'a ra hya bi ðu'mi bi man'u, go guí hathu ra ts'edi yø ja'í na ra hya bi xifi.

³⁹ Co nuna ra hya bi manna xisu, xangu yø mmengu Sicar ngue ra häi Samaria bi 'yec'ei ra Jesús. Porque bi 'yenna xisu: "Bi xiqui te gátho xtá øt'e", bi 'yena. ⁴⁰ Mí zøhya yø mmengu p'u ja ra häi Samaria, bi xihra Jesús ngue di n'oxpu ha bí 'bui. Janangue bi m'mup'u nyo pa ra Jesús. ⁴¹ Xangu mü'da yø ja'í bi 'yec'ei 'mø mi 'yø'a ra hya pønnä ne ra Jesús. ⁴² Ya t'embra xisu p'uya:

—A nuya di ɛc'igähe ya, pe hinga hont'a ra hya gá xicje nnä ɛc'igähe ya, sinoque ya dí øshe ra hya mmanya. 'Ne dí pahme njuani ngue guehna ra Cristo bá ɛx Oja ngue di ndast'abi na, 'ne guehna ra yante ua ja ra ximhäi na.

Ra Jesús bi 'yøthebi rá ts'unt'u n'na ra nyohu.

⁴³ Mí tho'a nyopa p'uya, bi thop'u Samaria ra Jesús, i mpa p'u ja ra häi Galilea. ⁴⁴ Porque ya xi manse ra Jesús ngue n'na ra pøngahya Oja hinguí hnu mansu p'u ja rá xequi bi m'mui. ⁴⁵ Nu'mø mü zømp'u Galilea, bi nu manho yø mmengu p'u, porque 'nhyä ya xi ma ra ts'ännigo ngue ra pascua bá njar'u Jerusalén. Ya xi nurpi te xi 'yørbu ja ra ngo.

⁴⁶ Bi mengra Jesús, i map'u ja ra hñini Caná ngue ra häi Galilea, nup'u bá øt'e ngue bi gohi ngue ra vino ra dehe. Nuna n'na ra n'yohu ngue ra mmengu Capernaum i ja rá 'befi xanhets'í, di mpehmi ra gobierno. I si n'na rá ts'unt'u mađi hyenni. ⁴⁷ Nuna ra n'yohu p'uya bi 'yøde ngue ya bi zøp'u Galilea ra Jesús, xpí 'y'e'a Judea. Bi ma bá nu p'uya, bá äpra mate ngue da ɛp'u ja rá ngu da 'yøthebi rá ts'unt'u, porque ya ja ngue da ðu. ⁴⁸ Ra Jesús bi 'yena:

—Nu'mø ngue hñgdi nnuhu yø milagro dí øt'ä, ya hinguí 'yec'igah.

49 Nuna ra n'yohu p'uya bi 'yembra Jesús:

—Ague n'yø, 'yorca ra mate mme nts'edi, 'ne da du ma ts'ant'u.

50 Mi dahra Jesús, bi 'yembi:

—Ni ma ni ngu ya. Nu ni ts'ant'u guí mma, ya bi zä ya.

Nuna ra n'yohu p'uya bi 'yec'ei te bi manna Jesús. Bi ma rá ngu. 51 Nu'mø ni ma da zønná ngu ra n'yohu p'uya, bi ma yø hmiqúi di c'at'ui, bi 'yembi:

—Ya bi zä ni ts'ant'u —bi 'yembi.

52 Nuna ra n'yohu p'uya bi 'yänni tema ora bi zä. Bi t'embuya:

—Comma yoto nde mande bi bønna pa mi n'youi.

53 Bi ben'a ra n'yohu p'uya ngue gue'a ra ora bi manna Jesús ngue ya bi zä na rá ts'ant'u mi u. Gátho'u to 'bap'u ja rá ngu p'uya, gä bi 'yec'ei ra Jesús. 54 Nguna bi 'yø'mø mambá pengbu Judea ra Jesús. Ya rá yondi na ra hmeya bi 'yørbu ja ra häi Galilea p'uya.

5

Ra Jesús bi 'yøthe n'na ra n'yohu tudyø gua.

1 M'mefa p'uya, bi nsännigo yø judío. Janangue nuna ra Jesús bi ma Jerusalén. 2 Nup'u Jerusalén pop'u n'na ra dehe guí nhuti conna hya ngue ra ebreo “Betesda”. Pop'u jonna goxthi guí nhuti ngue rá Goxthi yø De'yo. Ja jap'u cat'a yø 'døscuangu di thesra dehe. 3 Nup'u ja yø 'døscuangu ja 'bomp'u xangu yø dárquehi. 'Bomp'u yø xädä, 'bomp'u xannunts'i, 'bomp'u tudyø gua. I tømí ngue di 'yanna dehe. 4 Porque njandyatho mi s'ä n'na ra anxé ngue anna dehe p'u po. Nu'a ra dárquehi rá madi da yarb'u ja ra dehe 'mø bi 'yani, da zä ndana bi zä man'u di hembj. 5 Mi 'bemp'u n'na ra n'yohu ngue ya n'äte ma'de'ma hyato njeya madi hyenni. 6 Nu'mø mi nu ra Jesús ngue 'bemp'u, bi badi ngue ya rá ya'atho yø pa madi hyenni. Bi 'yännbuya, bi 'yembi:

—¿Ua guí nne da zä'i n'yø? —bi 'yembi.

7 Mi dahra dárquehi p'uya, bi 'yena:

—Ague n'yø, hijnjo'o to di cujhna ja ra dehe 'mø bi 'yani. N'na ndi ngu n'na ndi di ena ngue ga cunhna ja ra dehe 'mø bi 'yani, n'nan'yo'a ni 'bet'o.

8 Bi 'yembra dárquehi ra Jesús:

—Damí nanguí. Caxni fidi, ni ma.

9 'Bexque'a ra ora'a p'uya, bi zä ra dárquehi. Bi gaxrá fidi, bi ma. Pe ra pa ngue ra ts'äya'a ra pa bi n'øthe ra Jesús. 10 Nuya yø hmu yø judío p'uya, bi 'yembra n'yohu mi'u:

—Hinda zä guí caxni fidi ya, porque ra ts'äya ra pa ja p'uya.

11 Bi 'yenna n'yohu p'uya:

—Nu'a ra n'yohu bi 'yøthegui, gue'a bi xiqui ngue ga caxma fidi, ga mma.

12 Bi t'ännbuya, t'embi:

—¿Te'o na en'i guí caxni fidi, guí mma?

13 Pe nuna ra n'yohu p'uya, hingui padi te'o na xi 'yøthe, porque xangu yø ja'i 'yop'u, 'ne ya xi ma ra Jesús. 14 M'mefa p'uya, nuna ra n'yohu xi 'yøthe ra Jesús bi nthui p'u ja ra nija. Bi 'yembuya:

—Ya bi zä'i n'yø. Pe 'yo nimantho guí øtra ts'oqui, n'namhma ngue him man'na guí mma man'u.

15 Nu'mø mi 'yø'a te bi sihna ra n'yohu xi t'øthe, bi ma bá xipyø hmu yø judío ngue guehna ra Jesús xi 'yøthe. 16 Janangue bi madi honnbabi rá gua ra Jesús, porque t'embi ngue di mpetho 'mø ra pa ngue ra ts'äya. 17 Pe ra Jesús bi 'yena:

—Da guehṁa Papágá dī mpεtho astá guehya, dá guecá p'uya dadī mpεfi.

¹⁸ Nuna rá hya ná p'uya, guehṁa ga nne yø hmu yø judío ngue dá hyo. Porque t'embj ngue hinga høndra pa ngue rá ts'áya hinguí supí, sinoque di api ngue i mma ngue 'da'iguui Oja, ngue mma ngue Oja rá Papá.

Bi yuhrá ts'edi rá Ts'unt'u Oja.

¹⁹ Mī nya rá Jesús, bi 'yεna:

—Majuani dí xi'ahṁa ngue rá Ts'unt'u Oja hinda zá te dá jase. Tengutho nnurpi øtrá Papá, gue'a øt'a. Janangue nu'a te øtrá Papá, xquet'a gue'a øtrá Ts'unt'u'a. ²⁰ Nuna rá Papá dí mahrá Ts'unt'u 'nε uti te gá øt'e. A nuyá, man'na xtá nhenni mi'da dá 'yudi, asta gadi 'yøthohṁa 'mø gá nuṁ. ²¹ Nuna rá Papá, øt'e ngue di bεnnate yø ánima. Njarbutho rá Ts'unt'u Oja ya, nu to dá nepe di bεnnate, dá 'yøt'e. ²² Nuna rá Papá hijnonni ja'i di sentencia ná. Nu'a rá Ts'unt'u go bi unná ts'edi ngue go dá zánna sentencia'a. ²³ Porque nnepe ngue go dá hnu mansu ná rá Ts'unt'u, tengutho ga hnu mansu rá Papá. Nu'a hinguí nnu mansu brá Ts'unt'u Oja, ya himma juani ngue nnu mansu brá Papá bá penhni.

²⁴ Majuani dí xi'ahṁa, nu rá ja'i ørpabi masu rá hya dí mmangá, 'nε εc'ei'a to bá penngui, ya ja rá 'da'yo te para zantho rá ja'i. Ya hinda ma rá castigo. Ya bi mpommi rá sentencia mi ja, ya ja rá 'da'yo te para zantho. ²⁵ Majuani dí xi'ahṁa, dá 'yεhra ora di nja te dí mma, 'nε ya dá guehra ora ja p'uya. Nu yø ja'i 'bhya tengutho 'mø ya xandu, pε nu'mø bi 'yøhra hya mmanná Ts'unt'u Oja 'nε dá 'yεc'ei, ya di t'unna 'da'yo te. ²⁶ I ja rá ts'edi rá Papá ngue di unná 'da'yo te yø ja'i. Njarbutho rá Ts'unt'u ya, bi unná ts'edi ngue di unná 'da'yo te yø ja'i. ²⁷ 'Nε bi unná ts'edi ngue go dá zánna castigo'a, porque gue'a rá N'yohṁa bi 'yε mahεts'i'a. ²⁸ 'Yo gadi 'yøtho ná rá hya dí xi'ahṁa. Porque dá 'yεhra ora ngue nu'u xandu, dá 'yø'mø bi zo'a rá Ts'unt'u Oja. ²⁹ Dá pømp'u dá nt'águi. Nu'u xa n'yo manho, di bεnnate ngue má'da'yo di m'mai. A nu'u xa n'yo mants'o, di bεnnate ngue dá ma rá castigo.

Bi nepe dá bahyø ja'i ngue ja rá ts'edi rá Jesús.

³⁰ Nugá hinda zá ga sánsε te ga øt'e. Ga øt'á rá ts'ut'abi, pε gue má'bejpagui. Nu te ga sánná di nja, gue'a di nja'a, pε gue dá gue'a ni 'yup'u. Hinda zá ga sánsε te ga øt'e. Nu'a te nnumanho má Papá bá penngui, gue'a ga øt'a. ³¹ Nu'mø dadī jase majuani te dí mmangá, 'yogui 'yεc'εigahṁa 'mø. ³² Pε 'bu hman'na di ja majuani te'ogá. 'Nε dí pacá ngue majuani te gá mmanna conná gueque. ³³ Conque gá 'yεtho to bá ørpa rá nt'anni rá Xuua. Nuna p'uya, nu'a te rá hya bá ma, gá majuani. ³⁴ Pε nugá himma hyoni ngue toni ja'i di ja majuani te dí mmangá. Nu'a rá hya bi manna Xuua conná gueque, gue'a dadī ben'nahṁa ya, n'námhṁa ngue gui 'yεc'εihṁa ná rá hya ná, 'nε guehna gdi nyamhṁa ná. ³⁵ Nuna rá hya bi manna Xuua, tengutho n'na rá nyot'i ngue di petyø 'uε, ja gá mpεtihṁa p'u bi nya'a. Gá johyahṁa n'na ts'εquits'u ngue te bi ma. ³⁶ Pε nugá, nuyá yø hmεya dí øt'e ngue hijnonda zá dá 'yøt'e, guehya di ja majuani te dí mmangá ya. Nuna rá hya bi manna Xuua, zits'utho ná. Nuyá yø hmεya dí øt'á, má Papá dí 'bejpi ngue ngu'a ga øt'e. Ja di nequi p'uya ngue majuani bá penngagui má Papá. ³⁷ Nuna má Papá bá penngui, go di ja majuani te dí mmangá ná. 'Nε hinga como quiera guí ørpaṁa rá hya ná. Porque hijnam'mø guí nuṁhṁa ná. ³⁸ Pε nuna rá hya bá penhni, hinguí nne gui 'yøhmṁa. Porque hinguí nne gui 'yεc'ei te dí xi'ahṁa, 'nε nugá rá m'menhni gá rá Papá. ³⁹ Nu'ahṁa gadi ja ndummai gadi xahṁa rá Maçá Libro guí çahṁa, porque ja guí nne gui

tĩhm̄ p'ʰ hanja ngue ja n̄a r̄a 'da'yo te para z̄antho i ja. Conque n̄un̄a r̄a Maçã Libro gadi x̄ahm̄, nu'a to mm̄ann̄a hȳa nt'ot'i p'ʰ, go guecã'a. ⁴⁰ N̄e h̄ĩnguĩ nne guĩ 'ȳeç'eiğah̄, n'namhm̄a ngue d̄i n̄ja'ah̄ r̄a 'da'yo te.

⁴¹ Nugã hindĩ honĩ to da 'ȳesquĩ. ⁴² Nugã d̄i padĩ ngue h̄ĩn gadi mahm̄a Oja. ⁴³ Nugã, ma Papã bã p̄enn̄guĩ, p̄e h̄ĩnguĩ eç'eiğah̄. Nu'm̄o tonĩ n'yoh̄a da ehe ngue rã hyase d̄a ma, man'na go guĩ eç'eiğah̄'a p'ʰya. ⁴⁴ Hague d̄a nzã guĩ 'ȳeç'eiğah̄a ngue'm̄o gadi nnu manhos̄e n'na ngu n'na'ah̄, 'n̄e h̄ĩnguĩ honĩ ha d̄i n̄u manho'ah̄a Oja. ⁴⁵ 'Yo guĩ en̄a ngue go gã yap'ah̄ p'ʰ ha 'b̄uh̄ma Papã. Nu'a, h̄ĩn'na'a. Nu'a di yap'ah̄, gue'a r̄a Moisés guĩ en̄a ngue guĩ nn̄ox̄'a ya. ⁴⁶ A nu'm̄o gdi eç'eiğah̄ n̄a r̄a hȳa b̄i man̄na Moisés, xquet'a 'n̄eçã guĩ 'ȳeç'eiğah̄ 'm̄o. Porque bi 'yot̄ra hȳa p'ʰ ja r̄a libro r̄a Moisés ngue i m̄ma te'ogã. ⁴⁷ P̄e nu'm̄o h̄ĩnguĩ eç'eiğah̄ n̄a r̄a hȳa b̄i 'yot̄ra Moisés, çhague d̄a nzã guĩ 'ȳeç'ei te d̄i xi'ah̄ 'm̄o?

6

Ra Jesús bi 'yot'e ngue bi nsihm̄e çat'a maħuah̄i ma'yoh̄a.

¹ M'm̄efa p'ʰya, n̄un̄a r̄a Jesús bi 'dasrã zabi Galilea, n̄un̄a ja man'na rã th̄uh̄u, n̄i h̄u ngue Tiberias. ² Xand̄ongu ȳo ja'ĩ bi denn̄i, porque n̄nu ȳo ja'ĩ ngue øthe ȳo d̄arq̄ueh̄i. ³ B̄i map'ʰ bi ja n'na r̄a nyun̄i r̄a Jesús, ja i mm̄ih̄m̄i p'ʰ ȳo x̄adi. ⁴ Ya x̄m̄a nguerpatho d̄i ns̄ann̄igo ȳo jud̄io ngue rã pascua. ⁵ M̄i nu rã Jesús ngue xand̄ongu ȳo ja'ĩ m̄map'ʰ n̄i denn̄i, bi 'ȳembra Lipe p'ʰya:

—Çhar̄u gã tãhm̄a rã th̄uh̄m̄e d̄a zi ya ȳo ja'ĩ bã eçua ya?

⁶ Ngunã bi xifi, porque nne d̄a nu te d̄a man̄na Lipe. A n̄un̄a r̄a Jesús ya padĩ te ja ngue d̄a 'yot'e. ⁷ P̄e rã Lipe bi 'ȳena:

—Nu'm̄o ngue d̄a th̄anna th̄uh̄m̄e'a te d̄i m̄porta yo ciento ma pa rã nzãbi, h̄ĩndi z̄adi ngue d̄a zi 'da'i zits'ʰ ȳo ja'ĩ.

⁸ Nunã n'na n̄e'ei ȳo x̄adi rã Jesús, guehnã rã Andre rã n'yoh̄a rã Bedu. Bi 'ȳena:

⁹ —'B̄acua n'na rã ts'ant'ʰ h̄a çat'a ȳo th̄uh̄m̄e 'n̄e yoho ȳo huã. P̄e har̄u gue d̄a goxnã, xand̄ongu ȳo ja'ĩ 'b̄acua —bi 'ȳemb̄i.

¹⁰ M̄i dah̄ra Jesús, bi 'ȳena:

—Dam̄i xihm̄a ȳo ja'ĩ ngue gã d̄a m̄i.

Com̄ma çat'a maħuah̄i ȳo ja'ĩ b̄i m̄ip'ʰ ja rã 'batha. ¹¹ Nunã rã Jesús bi hȳan'ʰ çat'a ȳo th̄uh̄m̄e, b̄i ja mam̄mad̄i Oja. M'm̄efa p'ʰya, bi un̄ȳo x̄adi ngue d̄i darpi gãtho ȳo ja'ĩ d̄a zi p'ʰ h̄ud̄i. Xquet'a ngut'atho ȳo huã b̄i darpab̄i ȳo ja'ĩ da za. B̄i nsahua ȳo ja'ĩ h̄ont'a hanḡu b̄i ne bi za. ¹² Nu'm̄o m̄i n̄niya ȳo ja'ĩ, bi 'ȳembȳo x̄adi rã Jesús:

—Dam̄i peth̄a ȳo th̄uh̄m̄e bi bonguĩ, n'namhm̄a ngue h̄ĩnte d̄i n'antho.

¹³ Çat'a nthuh̄m̄e b̄i ma nsen̄i ngue bi zi ȳo ja'ĩ. Nu'ʰ bi bonguĩ, 'de'm̄a yo canasta ȳo th̄uh̄m̄e bi bonguĩ. ¹⁴ M̄i nu ȳo ja'ĩ rã milagro bi 'ȳot̄ra Jesús, bi 'ȳenȳo ja'ĩ p'ʰya:

—M̄ajuani ngue guehnã rã p̄ongah̄ya Oja m̄i ja ngue d̄a eçua ja rã x̄imh̄ai na.

¹⁵ Bi z̄anȳo ja'ĩ p'ʰya ngue x̄ta nzixrã Jesús, x̄ti japã nts'edi ngue d̄i ndast'abi. P̄e nu'm̄o m̄i b̄adi te s̄anȳo ja'ĩ p'ʰya, bi zop'ʰ ȳo ja'ĩ rã Jesús, b̄i ma mayã rã nyun̄i.

Bi n'yo max̄ots'e rã dehe rã Jesús.

¹⁶ Nu'm̄o m̄i dah̄ra nde, nu'ʰ ȳo x̄adi rã Jesús b̄i map'ʰ brã ja rã zabi. ¹⁷ P̄e rã Jesús h̄ĩnn̄i zorp̄u 'b̄ahȳo x̄adi, 'n̄e ya b̄i nxui. Nu'ʰ ȳo x̄adi p'ʰya, bi yat'a n'na

rā barco, bī ma ngue di 'dasrā dehe dā zōmp'ʰ ja rā hnīnī Capernaum. ¹⁸ Bī mēdi bī n'yo n'na rā ndōnthī p'uya, bī nangyō funthe. ¹⁹ Nu'mō mī n'yo'a cat'a o 'dato kilómetro p'ʰ ja rā dehe, bī nū p'ʰya ngue mmap'ʰ rā Jesús dā guatṛa barco, nī 'yo maxōts'e rā dehe. Bī nsū'ʰ yō xādi p'ʰya. ²⁰ Pē rā Jesús bi 'yēmbī: —Go guecā. Oguī sūhʰ —bi 'yēmbī.

²¹ Nu'ʰ yō xādi p'ʰya, rā ndī johya ngue ya mmap'ʰ rā Jesús, dā zōmp'ʰ ja rā barco. N'na zihmantho bi zōn'a nnenguī harʰ manī ma p'ʰya.

Yō ja'ī ēmmēi honnā Jesús.

²² Mī hyaxpʰya, nuya yō ja'ī xpī gop'ʰ man'na nguadi rā dehe ya padī ngue hōnda n'na rā barco mī jap'ʰ, gue'a bi 'yo yō xādi rā Jesús. Pē rā Jesús bā cohi. ²³ Ya hīmā ya'atho p'ʰya, bi zō hmī'da yō barco bā nēxpʰ ja rā hnīnī Tiberias, bi zōp'ʰ ja rā xēquī bi ja māmādī Ojā 'mō bi 'uīnyō ja'ī. ²⁴ Nuya yō ja'ī ya, mī nū ngue hīnjo'o p'ʰ rā Jesús, nī xīngā guehyō xādi di 'bap'ʰ. Bi 'yo'ʰ nō barco bi zō p'ʰya, bī ma dā homp'ʰ Capernaum.

Nūnā rā Jesús, guehnā rā hmē di unnā 'da'yo te nā.

²⁵ Mī zōm man'na nguadi rā zabi yō ja'ī p'ʰya, ja nī dīmp'ʰ rā Jesús. Bi 'yāmbʰya, bi 'yēmbī:

—Ague grā xānnbāte, ʒha bī nja guī sōcua ya?

²⁶ Mī dahṛā Jesús, bi 'yēmbʰyō ja'ī:

—Majuani dī xi'ahʰ, guī honjʰ ya, porque ngue gā nsihmē 'nē gā nniyahʰ. Hīngue masque grī hyonjʰ ngue di tīnnī mmāihʰ hanja ya yō hmēya dī ōt'e. ²⁷ Yo 'be go gadi ja ndūmmāi ha gdi tīmhmā'a rā hmē dā thoguī. Sinoque damī ja ndūmmāi ha gdi tīmhmā'a rā hmē dī nja para zantho, nūnā guehnā di 'da'ahʰ rā 'da'yo te nā. Nūnā guehnā rā hmē di 'da'ahʰ rā N'yo'hā bī 'yē mahēts'i nā. Porque nūnā Ojā rā Papá, guehnā bi 'dacā rā ts'ēdi ngue ngu'a gā ōt'e.

²⁸ Bi t'ānnbʰya, bi t'ēmbī:

—ʒTe 'bē'a ja ngue gā ōt'āhe p'ʰya para ngue dā nūmanho Ojā ya yō hya nneque gā ōt'āhe?

²⁹ Mī dahṛā Jesús, bi 'yēnā:

—Nu'a rā hya nne Ojā guī 'yōthʰ, gue'a ngue guī 'yēc'ēihʰ'a to bā penhni.

³⁰ Bi t'ēmbʰya:

—ʒTemā hmēya guī 'yōt'e gā nnugāhe, n'nāmhmā ja gā ēc'ēi'āhe p'ʰya? ʒTe 'bē'a dā zā guī 'yōt'e? ³¹ Conque mā mboxitahʰ, bā nsihmē p'ʰ bi ja rā dāpo, tengutho nt'ot'i p'ʰ ja rā Maçā Libro ngue ēnā: “Nūnā rā Moisés bi unyō ja'ī rā hmē bī 'yē mahēts'i”, i ēnā hya.

³² Mī nya rā Jesús, bi 'yēnā:

—Majuani dī xi'ahʰ, nūnā rā Moisés hīngo bi unnā hmē bī 'yē mahēts'i nā, sinoque guehnā mā Papágā bi un'a. 'Nē guehnā majuanī ngue di 'da'ahʰ rā hmē bī 'yē mahēts'i nā. ³³ Porque nu'a rā hmē di un'Ojā, gue'a bī 'yē mahēts'i'a, guehnā di unnā 'da'yo te yō ja'ī 'bēcua ja rā xīmāi.

³⁴ Bi t'ēmbʰya:

—Ague grā hmū, zant'a guī 'dacje nā rā hmē guī mmām'mō.

³⁵ Mī dahṛā Jesús, bi 'yēmbʰyō ja'ī:

—Nugā guecā'a rā hmē di unnā 'da'yo te. Nu rā ja'ī dā denngaguī, hīnjam'mō dī ntūma nthūhʰ. Nu'a dā 'yēc'ēigū, hīnjam'mō dī ntūthe. ³⁶ Pē ya di xi'ahʰ ngue hīnguī ēc'ēigahʰ, madague'a guī nnuhʰ te dī ōt'e. ³⁷ Nu'ʰ yō ja'ī bi dācā rā Papá tenngā'ʰ. Nu'ʰ to tenngū, hīnjōnda 'yēmbī: “Yo guī tenngū”. ³⁸ Porque hīmbī 'benngā mahēts'i ngue dā gue'a te mā pāhāse gā

øt'e, sinoque dá εηε ngue ga ørpabi rá páhä'a to bá penngui. ³⁹ Pe nu'a te rá páhä ma Papá bá penngui, i nne'a ngue nu'u yø ja'i bi dáqui, hñjondi m'medi, sinoque ga øt'e ngue di bennate 'mø ra pa rá nzeGui. ⁴⁰ Nu'a te rá páhä'a to bá penngui, guehna ngue di nja ra 'da'yo te para zantho te'o gä da badì te'o'a rá Ts'ant'u Oja 'ne da 'yεc'εi. Nugä ga øt'e ngue di bennate 'mø ra pa rá nzeGui.

⁴¹ Gue'a ga nzahyø judío na ra hya bi manña Jesús, di api ngue bi 'yεna: "Go guecä'a ra hmε bi 'yε mahets'i". ⁴² Di n'yεmbuya:

—¿Ua hinga guehna ra Jesús, rá ts'ant'u ra José na? A nuju p'uya, dí pahma rá papá 'nehra mamá na. ¿Hanja ngue εna ngue bi 'yε mahets'i 'mø?

⁴³ Mì nya ra Jesús, bi 'yεna:

—'Yo nimantho guí nemhyahu. ⁴⁴ Nu'mø hìna ngue hra Papá bá penngui dá 'yøt'e ngue di ntetyø ja'i, ya hñjonda ðenngui. Pe nu'u tenngui, nugä ga øt'e ngue di bennate 'mø ra pa rá nzeGui. ⁴⁵ Nuna ra hya nt'ot'i p'u ja yø libro bi 'yotyø pøngahya Oja, i εna: "Nuna Oja, da 'yøt'e ngue da bahyø ja'i hanja na". Janangue nuyá, nu to gä øde te mmanna Papá, 'ne da 'yεt'a mmái ra hya xännbabi, gue'u tenngä'u.

⁴⁶ Hìngue masque to ya xpá nnu'a ra Papá. Sinoque nu'a bi 'yεp'u 'bu Oja, gue'a go pa'a. ⁴⁷ Majuanì di xi'ahu, ngue nuya yø ja'i εc'εigä ya, ya ja ra 'da'yo te para zantho. ⁴⁸ Go guecä'a ra hmε di unna 'da'yo te. ⁴⁹ Conque nu ma mboxitahu p'u ja ra dapo, bi zi n'na ra hmε bi 'yε mahets'i. Pe hìmbi m'mái para zantho, sinoque bi dù ðam'mefa. ⁵⁰ Pe nuna ra hmε dí mmangä, guehna bi 'yε mahets'i na. Nu to dá zi na ra hmε naya, ya hinda dù. ⁵¹ Nugä guecä'a ra hmε bi 'yε mahets'i, madague'a drä ja'igä. Nu to dá zi na ra hmε na, di m'mái para zantho. Nu'a ra hmε ga ungä p'uya, guehna ma do'yogä na. Dadi ungä ma do'yo para ngue di nja ra 'da'yo te yø ja'i 'bucua ja ra ximhai.

⁵² Di njun'mahyase yø judío p'uya, di n'yεmbi:

—¿Pe ua dá zä di 'dacju rá ngø 'mø ngue ga sahu? —di n'yεmbi.

⁵³ Mì nya ra Jesús, bi 'yεmbyø ja'i:

—Majuanì di xi'ahu, jatho ngue gui saphu rá ngø ra N'yohu bi 'yε mahets'i, 'ne gui siphu rá ji, n'namhma ngue di nja'ahu ra 'da'yo te. ⁵⁴ Nu'a dá zacä ma ngø 'ne dá zicä ma ji, ya ja ra 'da'yo te para zantho ra ja'i. 'Ne ga øt'e ngue di bennate 'mø ra pa rá nzeGui. ⁵⁵ Porque ma ngøgä, majuanì ngue guehna nnøpa nts'ihmε yø ja'i na. Ma jigä p'uya, gue'a gui thocra ðuthe yø ja'i'a. ⁵⁶ Nu ra ja'i dá zacä ma ngø 'ne dá zicä ma ji, guehna dí 'nyogä'be na. ⁵⁷ Nu'a ma Papá i 'bui, 'ne dí 'bucä connä gue'a. Nuna ma Papá bá penngui para ngue ga japi di m'mái te'o dá zacä ma ngø. ⁵⁸ Janangue ja n'na ra hmε bi 'yε mahets'i ngue di unna 'da'yo te para zantho. Nuna ra hmε na, hinga ngu'a ra hmε bi zi'u ma mboxitahu 'ne siempre bi dù ðam'mefa.

⁵⁹ Nuna ra Jesús, nguna ra hya bi xänmba yø ja'i bi mpeti p'u ja ra nija Capernaum.

Ra Jesús bi manyø hya ngue ra te para zantho.

⁶⁰ Nu'mø mì 'yøhyø ja'i na ra hya bi nxännbate ra Jesús, nu'u yø ja'i tenbu ni ma, xangu bi 'yεna:

—Nuna ra hya mmanya, xanhennitho di fahna. ¿Hague dá mbä'a n'na'a te mmanna?

⁶¹ Bi bahra Jesús ngue di njun'mahya yø ja'i co nuna ra hya bi ma. Bi 'yännbaya, bi 'yεmbi:

—¿Ua guí mbøcuehu guehna ra hya naya? ⁶² ¿Tegue ngu guí mbεmhmu 'mø guí nnuhu ra N'yohu bi 'yε mahets'i ngue hønða mengui di map'u bi 'yεhe?

⁶³ HøNSE RA Espíritu Santo di UNNA 'da'yo te. NUNA RA HYA dí xi'ahú ya, i nne dá ma ngue gui 'yEC'ÉIGAHU, HINGUE dí EN'AHU ngue gui saju. ⁶⁴ PE NUYA 'bú i'da ngue HINGUI ÉC'ÉIGAHU.

Bi manna nguna ra Jesús, ngue ya m'met'o mi padí ndana gue'a HINGUI ÉC'ÉI, 'nE padí te'o ja ngue di dá. ⁶⁵ Bi 'yEMBUYA:

—Janangue ya XTÁ xi'ahú m'met'o ngue nu'mø hINNA ngue hRA Papá dá 'yøt'e ngue di nTETYO JA'I, ya HINJONDA DENNGUI.

⁶⁶ BEXPI mudi bi go'a NXATHA XANGU Yø JA'I MI TENNA Jesús. Bi zop'ú p'uya, ya HINGA 'dap'ú n'youi. ⁶⁷ NUNA RA Jesús bi 'yÁNYA 'dE'má yoho Yø XÁDI, bi 'yEMBI:

—¿Ua xquet'a guí nne gui 'yøTHA tengutho øTYø JA'I ngue hEGÁ p'ú?

⁶⁸ Bi DAHRA BÉDU p'uya, bi 'yEMBI:

—Ague grÁ Hmu, hINJON man'na dá zÁ GA TENNÁHE. NUNA RA HYA guí MMA, RA HYA ngue ra 'da'yo te para ZANTHO NA. ⁶⁹ A NUGÁHE p'uya, dí EC'ÉIGÁHE 'nE di pahme ngue rá TS'ANT'ú'í OJA.

⁷⁰ MI DAHRA Jesús, bi 'yEMBYø XÁDI:

—NUGÁ GO DÁ HUAN'NAHU 'dE'má yo nC'ÉI. A NUNA n'na nC'ÉI ngue'AHU ya, rá PAHÁ RA ZITHU ØRPE.

⁷¹ RA Jesús BI MANNA RA HYA NA, PE NUNA BI MA, GUEHNA RA Judas Iscariote rá ts'ANT'ú RA SIMU NA. Porque RA Judas guehNA ja ngue di dá RA Jesús, 'nE guehNA n'na nC'ÉI 'dE'má yoho Yø XÁDI NA.

7

Ni xinga gue'ú yø cü ra Jesús di EC'ÉI.

¹ M'mefa NA RA HYA NA p'uya, BI n'YOP'ú JA Yø XEQUI ngue RA HÁI Galilea RA Jesús. PE HINGUI nne DA n'YOP'ú JA RA HÁI Judea porque nne DI nHOTE Yø HMU Yø JUDÍO. ² YA XMA nguERPATHO DI NSÁNNIGO Yø JUDÍO guehNA RA ngo MAHOQUI Yø NGUMPAXI. ³ NU'ú Yø CÜ RA Jesús BI 'yEMBI:

—¿Hanja ngue n'NADUA guí 'búI? DAMI PØNGUA NI MA Judea, n'NAMHMA ngue 'nE'ú Yø JA'I ÉC'ÉI'í p'ú, DA NU te guí ØT'E. ⁴ NU RA JA'I nne ngue DA FADI te GA 'YO, HINGA nT'AGUITHO DA 'YøT'Á te ØT'E. Ya guí ØTYA tengu ya, PE GUE DA BADI GÁTHO Yø JA'I NA te guí ØT'E.

⁵ NGUNA BI xIFI porque NI XINGA gue'ú Yø CÜ di EC'ÉI. ⁶ MI DAHRA Jesús, BI 'yEMBI:

—Tobe HINGUI SØNNA ora GA MMAGÁ p'ú guí XICUI. PE NU'AHU, HØNT'Á GOMA ora SÁ ngue guí MMÁHÁ. ⁷ NU'AHU, HINGUI NNU MAN'ú'AHU Yø JA'I. PE NUGÁ NNU MAN'UGÁ Yø JA'I, porque DADI JAGÁ MAJUANI ngue XANTS'O te GA 'YO Yø JA'I. ⁸ NI MÁHÁ RA ngo ya. NUGÁ HINGA MMA porque TOBE HINGUI SØNNA ora GA MMAGÁ p'ú.

⁹ MI JUADI BI XIHYø JA'I NA RA HYA NA p'uya, BÁ COP'ú Galilea RA Jesús.

Ra Jesús ya 'bup'ú ha BI nsánnigo yø judío.

¹⁰ MI JUADI BI MA RA ts'ÁNNIGO Yø CÜ RA Jesús, XQUET'A 'NÈSE RA Jesús BI MA RA ts'ÁNNIGO. BI 'YøT'E ngue HINGUI PAHYø JA'I ngue 'YOP'ú, YA MME nT'AGUITHO GA 'YO. ¹¹ NUYA Yø HMU Yø JUDÍO homp'ú JA RA ngo ngue'mø di 'YOP'ú RA Jesús. DI n'YEMBI:

—¿HARU 'bú'Á RA n'YOHU'Á? —DI n'YEMBI.

¹² NU'p'ú HA 'búHYø JA'I, XANGU TO DI C'Á NA RA Jesús. 'Bú i'da ÉNA: “RA HOGA n'YOHU'Á n'Yø”. PE MI'DA p'uya I ÉNA: “¿TEGUE DRA HOGA n'YOHU NA 'Mø, hante gue HÁTYø JA'I”, I ÉNA. ¹³ PE NUYA Yø JA'I NNU MANHO RA Jesús, HINGUI nNEPE DA FADI ngue NNU MANHO, porque SUPYø HMU Yø JUDÍO.

14 Comma emade ra ngo 'mø mi yarbua ja ra nija ra Jesús ngue bi nxännbate.

15 Nu'u yø judío, di 'yøtho'a te ra hya mmanña Jesús, di n'yembj:

—¿Haru go bá ha'a ra hya mmanña? 'Nε hĩndĩ nnuhũ ngue xta mma ra xadi.

16 Mĩ dahra Jesús, bi 'yembj:

—Nuna ra hya di xännbategã, hĩmma hyasẽgã na. Nu'a bá pɛnngui, go rá hya'a. 17 Nu'mø to da ne da 'yørpabi rá páhã Oja, guehna da bahna ngue'mø ní 'yẽp'u 'bu Oja na ra hya di xännbate, oge ma hyasẽ dí mma. 18 Nu ra ja'i ngue rá hyasẽ mma, ga 'yøt'e ngue da nu manhose yø ja'i. Pɛ nu'a di ja ndummĩ ngue da hnu manho'a to bá pɛnhni, guehna majuanĩ ra hya mmanña. 'Nε hĩn tema fɛhni da thĩnnbi.

19 ¿Ua hĩmma juanĩ ngue bi 'da'ahũ ra ley ra Moisés? Conque nu'a ra ley'a, hĩnjongui pøni ngue gdi ɛc'ɛihũ'ya ya yø hya mman'a. ¿Hanja ngue guĩ nne gui hoju, guĩ ɛnjũ ngue hĩndĩ ɛc'ɛigã te mmamp'u ja ra ley?

20 Mĩ dahyø ja'i p'uya, bi 'yembj:

—Ra ts'onthi guĩ n'youi ya. ¿Te'o guĩ ɛna ngue nne da hyo'i?

21 Mĩ dahra Jesús, bi 'yembj:

—Hõnda n'na ra hya dá øt'ã 'mø ra pa ngue ra ts'äya, 'nε gã gadi 'yøthohũ.

22 Nuna ra Moisés, bi zoc'ahũ n'na ra hmɛpya, ni hu ngue ra circuncisión, madague'a hĩngo bi fat'a, sinoque gue'u yø mboxita bi fati. Janangue njap'u guĩ mmɛpyahũ yø ts'ant'u 'mø bi m'mai, madague'a di tocabi ra pa ngue ra ts'äya, pɛ ngutho guĩ mmɛpyahũ. 23 A nuyá, para ngue hĩngui 'dasthohũ'a te mmanña ley bi 'yotra Moisés, guĩ mmɛpyahũ n'na ra ts'ant'u 'mø bi m'mai, madague'a ra pa ngue ra ts'äya. ¿Hanja ngue guĩ sacju ngue dá øthegã n'na ra n'yohũ 'mø ra pa ngue ra ts'äya 'mø? 24 'Yo hõntho guĩ nnuhũ n'na ra cosa sã 'bexqui haxhũ ra güenda. Nu'mø guĩ nne gui hyaxhũ ra güenda, pɛ 'bet'o nmajuani gdi padĩ hanja'a te guĩ mmamhũ.

Bĩ ma hapu ra mmɛngu ra Jesús.

25 Bĩ mudi di n'yänni 'da'u yø mmɛngu Jerusalén, di n'yembj:

—¿Ua hĩnga guehna nthoni ngue da tho na 'mø? 26 Pɛ ya 'buhnũ ya, ya yahũ yø ja'i 'nε hĩnte xifi. ¿Ua di ɛc'ɛi yø ts'at'abi ngue da guehna ra Cristo na 'mø?

27 Pɛ dí pahmũ hapu ra mmɛngu na. A nu'mø bá ɛ'a ra Cristo, hĩnjonda badi ha di 'yɛ'a.

28 Nup'u ja ra nija mi xännbate ra Jesús, mi 'yøde te mmanyø ja'i. Bi ts'edi bi 'yembj:

—Ya guĩ ɛna ngue guĩ pahmũ ha dá ɛcã. Pɛ hĩmma partesɛ ngue dá ɛcã. Sinoque dá ɛcã ngue nuna majuanĩ Oja i 'bai, guehna bá pɛnngã na. Pɛ hĩngui pahmũ te'o na. 29 Nugã go dí paçã te'o na, porque ja dá ɛcã p'u bí 'bũ'a, 'nε go bá pɛnngã'a.

30 Co nuna ra hya na p'uya, bi ne xti bentyø ja'i ra Jesús ngue xta ngot'i. Pɛ hĩnjombi benti' porque hĩm manĩ zøhrã ora. 31 Xangu yø ja'i bi 'yɛc'ɛi ra Jesús ngue guehna ra Cristo na. Di n'yembj:

—Nuna ra n'yohũ 'bucua, ya øtyø hmɛya tengutho t'ɛmbi da 'yøtra Cristo 'mø bá ɛhɛ.

Yø fariseo bi menhyø policia di bentra Jesús ngue da got'i.

32 Nuya yø fariseo bi 'yøde te mmanyø ja'i ngue ɛmbi guehna ra Cristo na ra Jesús. Yø fariseo p'uya, conyø hmũ yø mmãcja bi menhyø policia di bentra Jesús ngue da got'i. 33 Mĩ nya ra Jesús, bi 'yembyø ja'i:

—Zits'arbu guí nnuju ua guí 'buhmu. Ya himma ya'atho ga mmagä p'u bi 'bu'a to bá penngui. ³⁴ Gui hyonju p'uya, pe ya hinha gui tinju, porque hinda zä guí thohmu p'u ha ga m'mucä.

³⁵ Dī n'yänse yø judío p'uya, dī n'yēmbi:

—¿Haru go dī ma na p'uya, ngue ena hinga timhmu ha dī ma? ¿Ua danī mpa man'a n'nguadi yø häi yap'atho ngue da xännba ra hya yø judío da timp'u? ¿Ua gue gue'u yø mmenguhu da ma da xännbi? ³⁶ ¿Mbe te nne da man'a ra hya xicju na, ngue ena: “Guí hyonju, pe ya hinha gui tinju, porque ya hinda zä guí thohmu p'u ha ga m'mucä”?

I pøhra dehe di unna 'da'yo te.

³⁷ Nuna rá nzequi ra pa ngue ra ngo, guehna ra pa embyø ja'i ngue tate ra dannigo na. Nuna ra pa na p'uya, bi nangra Jesús, bi ts'edi bi 'yēmbyo ja'i:

—Nu'mø te'o tūthe ya, dá ecua dī nsithe. ³⁸ Nu ra ja'i ec'ei gä ya, nup'u ja rá mmui ra ja'i tengutho 'mø di pøhra dehe ngue di unna 'da'yo te. Porque ngu'a mmanna Maca Libro.

³⁹ Nuna ra hya na, bi ne bi ma ngue nu to da 'yēc'ei, ya dī n'youi ra Espiritu Santo. Porque tobe him manī ma mahets'i ra Jesús ngue da pennbabi ra Espiritu Santo yø ja'i.

Hinga 'da'igu mmanyø ja'i.

⁴⁰ Mī t'øhna ra hya mmanna Jesús, bi 'yēn'i'da yø ja'i p'uya:

—Majuani ngue nuna ra n'yohu na, guehna rá pøngahya Oja mī ja ngue da ecua ja ra ximhäi na.

⁴¹ Mī da yø ja'i p'uya, bi 'yēna:

—Nuna ya, guehna ra Cristo naya —bi 'yēna.

Pe mī da yø ja'i dī n'yēmbi:

—Himma juani'a. Porque ra Cristo hinga Galilea di 'yē'a. ⁴² I mmamp'u ja ra Maca Libro ngue nuna ra Cristo, da guehna n'na rá mbom'meto ra dast'abi David. 'Nē drá mmengu Belén nup'u ja ra mmengu ra David.

⁴³ Ya hinga n'nat'a mmanyø ja'i ngue dī nxifi te'o na ra Jesús. ⁴⁴ Bi ne 'da yø ja'i xti bentra Jesús ngue xta ngot'i, pe hinjombi bent'i.

Yø ts'at'abi hingui ec'ei ra Jesús.

⁴⁵ Nu'u yø policia bá nexpu ja ra nija, bi mengui bi zømp'u 'buhyo fariseo conyø hmu yø mmäcja xi menhni. Bi t'ēmbaya:

—¿Hanja ngue hingua sihu p'uya?

⁴⁶ Mī dahyø policia, bi 'yēna:

—Pe hinjam'mø ha di t'øde da man'a n'na ra ja'i tengu mmanna ra n'yohu na.

⁴⁷ Yø fariseo p'uya bi 'yēmbyo policia:

—Xquet'a 'nē'ahu ya bá thä'ahu ya. ⁴⁸ Ya guí nnuhu ngue hinjongui pøni ngue di ec'ei'ma mā hmuhu na ra n'yohu na, ni xinga gue'u yø fariseo di ec'ei na.

⁴⁹ Pe nuya yø ja'i ec'ei na ra n'yohu na, guehya hingui pahra ley ya, 'nē guehya yø ja'i da ma ra castigo ya.

⁵⁰ Nuna ra Nicodemo, guehna bi ma n'na xui bá nyai ra Jesús, xquet'a yø n'yohu yø fariseo na. Bi 'yēnna p'uya:

⁵¹ —Nup'u ja ra ley dí cahu, mmamp'u ja ra ley ngue hinga sä da ma masentencia n'na ra ja'i, mēnte tobe hingui ja ra ts'at'abi ngue da t'øde tema hya da man'a ma yapi.

⁵² Bi t'ēmbra Nicodemo p'uya:

—¿Xquet'a 'ne'i grá mmɛngu Galilea 'mø? Damí xádi te mmanna Maça Libro. Ja guí nnup'u p'uya ngue hinga n'na rá pøngahya Oja ni bøn'a Galilea.

N'na ra xisu ngue ra 'yots'om'mái bi ts'ixp'u 'bahra Jesús.

⁵³ Bi ma yø ngu n'na ngu n'na yø ja'i.

8

¹ Pɛ ra Jesús bi map'u bí ja ra nyuni ja ra mbonza ja yø olivos. ² Mí hyaxpaya, ya nɛcahäi, bá pengui, bi zøp'u ja ra nija. Bi guat'i gátho yø ja'i p'u ha 'bui. Bi mihra Jesús ngue bi xännba ra hya yø ja'i. ³ A nu'u yø xännbate ngue ra ley conyø fariseo, bi zispabi n'na ra xisu xi ma mabent'i, ngue xi thinnbabi n'na ra n'yohu hinga ndø. Bi ma ma'bá'mi p'u mæd na ra xisu p'uya. ⁴ Bi t'embra Jesús:

—Ague grá xännbate, nuna ra xisu 'bucua, bi ma mabent'i 'mø mi thinnbabi n'na ra n'yohu ngue hinga ndø. ⁵ A nup'u ja ra ley bi 'yotra Moisés, ja mmamp'u ngue da tho ya yø xisu njap'u, ngue da 'bændo. Xi'i, ¿te guí mmanra ra hya naya?

⁶ Bi xihna ra hya na, porque nne da nurpi ngue'mø hinga gue'a ra hya da manna Jesús, para ngue da zä di yapí. Nuna ra Jesús bi ndoqui, ot'a häi conná saha. ⁷ Pɛ hingui säya'u yauí ngue änni temä hyä da ma. Bi m'mä p'uya, bi 'yɛmbi:

—Nua guí 'bæm'u ya, nu'mø 'bucua n'na nc'ei ngue hinjam'mø di øtra ts'oqui, gue'a rá müdi da mændo ra xisu'a —bi 'yɛmbi.

⁸ Bi ndojtho mahøn'a p'uya, ngue ot'a häi conná saha. ⁹ Pɛ mi 'yø'a ra hya sihyø ja'i p'uya, bi dār'man'u yø mmái yø ja'i porque pađi ngue gä ja yø ts'oqui. Bi bøn'i 'da mi'da p'uya. Rá müdi bi bønnyø daja'i. Nu'mø mi bøn'i gátho p'uya, bi gøse p'u ra Jesús co 'nɛhra xisu ma yapí bi gøseui p'u. ¹⁰ Mí guxrá ya ra Jesús, bi nu'ngue hijnongui 'bæp'u, ya mahøndra xisu 'bæp'u. Bi 'yɛmbuya:

—Ague grá xisu, ¿hap'u 'bæ'u mađi yap'a'i ya? Ya hijnombi zänni ngue da tho'i ya 'mø.

¹¹ Mí dahra xisu, bi 'yɛna:

—Ya hìn'na ya, grá hmu.

Bi 'yembra xisu mahøn'a ra Jesús:

—Ni xinga guecä ga sänni ngue da tho'i ya. Ni ma ya, pɛ 'yoní mantho høngui øtra ts'oqui.

Da xojpa yø mmái yø ja'i ra Jesús.

¹² Nuna ra Jesús, mahømbi zohyø ja'i, bi 'yɛmbi:

—Nugä ga øt'e ngue da xohyø mmái yø ja'i. Nu ra ja'i da dængui, guehna ra ja'i di nja ra 'da'yo te na, pɛ ya hinni mantho di n'yo mants'o ra ja'i.

¹³ Yø fariseo bi 'yembra Jesús:

—Nu'i gadi jase majuani ra hya guí mma. Hinte di müi ra hya guí mma.

¹⁴ Mí dahra Jesús, bi 'yɛmbi:

—Nuna ra hya dí mmangä, di müi na, madague'a dadi jase majuani ra hya di mma. Pɛ nugä di pađi ha dá ɛhe, 'nɛ di pađi ha nná ma. Pɛ nu'ahu hingui pahmu ha dá ɛcä, ni xingui pahmu ha nná magä. ¹⁵ Nu'ahu guí haxhu ra güenda tengutho ga hyaxra güenda yø ja'i ua ja ra ximhäi. Nugä hijnondi haspa ra güenda. ¹⁶ A nu'mø xinga haxä ra güenda, nu te ga sännä ngue di nja, pegue dra hya njuantho ga sänni. Porque hündi 'dase ga haxä ra güenda. Nuna ra Papá bá penngagui, guehna 'da gda haxä'be ra güenda na. ¹⁷ Nup'u ja ra ley guí cahä, nt'ot'i p'u ra hya ngue nu'mø yoho yø testigo 'da'igu mma,

jatho ngue da t'εc'εi te mma. ¹⁸ A nuyá, guecá dadi jase majuaní ra hya dí mmangá. Nuna ra Papá bá penngui, 'nehna di ja majuaní ra hya dí mmangá na.

¹⁹ Bi t'εmbuya:

—¿Haru go 'buhní Papá?

Mí dahra Jesús, bi 'yεna:

—Nu'ahu hinguí pacju, ni xinga guehna ma Papágá guí pahmu. Nu'mø ngue gdi pacju, xquet'a 'nehma Papágá gdi pahmu 'mø.

²⁰ Nu'mø mí xänbá ra hya yø ja'í p'u ja ra nija ra Jesús, guehya yø hya ja ua bi xifi. Bi m'mä p'u ja yø njumenyu ngue ra ofrenda. Pe hijnombi bent'i ngue xta ngot'i, porque tobe him maní zønna ora.

Hinda zá da denyø ja'í p'u di ma ra Jesús.

²¹ Mahømbi 'yεmbyø ja'í ra Jesús:

—Ga mmagá, 'ne guí hyonju. Gui tuhu, pe himma hoquitho ni ts'oquihu. Nup'u ha gda magá, hinda zá guí tenngahu.

²² Yø judío p'uya, di n'yεmbi:

—¿Ua da zá dí nhyose nu, ngue hinda zá ga tenhnu ha di ma?

²³ Mí nya ra Jesús, mahømbi 'yεmbi:

—Nu'ahu, gyø mmenguhu ua ja ra ximhäi. Pe nugá drá mmengugá mahεts'i. Nu'ahu gyø mmenguhu ua ja ra häi, pe nugá hindrá mmengugá ua ja ra ximhäi. ²⁴ Janangue nugá dí xi'ahu ngue guí tuhu 'ne himma hoquitho ni ts'oquihu. Guehna hinguí nhohní ts'oquihu na ngue hinguí εc'εigahu ngue dí mma te'ogui.

²⁵ Bi t'ännbuya, bi t'εmbi:

—¿Pe te'o'í p'uya?

Mí dahra Jesús, bi 'yεmbi:

—Ya xta xi'ahu m'met'o te'ogá. ²⁶ Xangu mü'da yø hya da zá ga xi'ahu, 'ne da zá ga hats'ahu ra güenda. Pe nuna ra hya dí xicá yø ja'í ua ja ra ximhäi, guehna ra hya dí øde mman'a to bá penngui, pe gue majuaní ra hya mman'a.

²⁷ Pe himbi dinyø mmai yø ja'í ngue guehna rá Papá i mma. ²⁸ Janangue bi 'yεmbi:

—Nu'mø gá cuathu ra pont'i ra N'yohu bí 'yε mahεts'i, guí pahmu te'ogá p'uya. Hinda zá ga sänse ra hya ga mma. Nuna ra hya xänngagui ra Papá, guehna dí mmangá na. ²⁹ Porque dí n'yogá'be'a to bá penngui. Nugá hinguí hegase ma Papá, porque nu te nnu manho, que'a zant'a dí øt'a.

³⁰ Mí manna ra hya na p'uya, xangu yø ja'í bi 'yεc'εi ra Jesús.

Bi manna Jesús ndana gue'a yø basí Oja.

³¹ Ra Jesús bi 'yεmbyø judío xi 'yεc'εi:

—Nu'mø hinguí yehmu na ra hya dí xi'ahu ya, majuaní ngue gue'ahu ma xadi'ahu 'mø. ³² 'Ne guí pahmu xänho na ra hya majuaní. Nuna ra hya majuaní p'uya, guehna da yan'ahu na.

³³ Mí dahyø ja'í, bi 'yεmbi:

—Nugáhe yø mbom'meto gáhe ra Abraham. 'Ne hijnam'mø to xta øt'e ngue ma hmuhe. ¿Hanja'a guí mma ngue guí εna da ma nhyanigáhe?

³⁴ Nuna ra Jesús bi 'yεmbyø ja'í:

—Majuani dí xi'ahu ngue nu to gá øtra ts'oqui, guehya ya xa mbent'ui ra ts'oqui ya. ³⁵ Nu ra ja'í ngue ra hmiquitho, 'bup'u ja rá ngu rá hmu, hinguí zamp'u ja ra ngu na ra hmiquí. Pe nu'a ngue rá ts'ant'u ra hmu, zamp'u ja rá ngu'a. ³⁶ Janangue nuyá, nu'mø ngue da yan'ahu rá Ts'ant'u Oja, ya majuaní

gá nyámhmu 'mø. ³⁷ Nugá dí padí ngue yø mbom'meto'ahµ rā Abraham. Pε guí nne guí hyoju, porque hinguí nnu manhoµ rā hyā dí mmangā. ³⁸ Ya dá xi'ahµ te gā dí nnugā p'µ bí 'buhma Papá. Pε nu'ahµ gadi siguetho guí øthµ'a te xi'a nī papáhu.

³⁹ Mī dahyø ja'í p'µya, bi 'yεmbi:

—Nu'a mā papágāhe gue'a rā Abraham.

Mahømbi 'yεnna Jesús:

—Nu'mø ngue dyø basi'ahµ rā Abraham, dague'a te bi 'yøtra Abraham guí 'yøthµ 'mø. ⁴⁰ Pε nuyā guí nne guí hyoju. Conque dí xi'ahµ rā hyā majuanī, nuna rā hyā dí øcā mman'Oja, guehna dí xi'ahµ nā. Pε nu'a guí nne guí 'yøthµ ya, hinga ngu'a bi 'yøtra Abraham. ⁴¹ Nu'ahµ guí øthµ tengutho ø'nī papáhu.

Mahømbi 'yεnyø ja'í p'µya:

—Nugāhe, hīndyø thimbasitho gāhe. N'nat'a mā papágāhe 'bai, gue'a Oja'a.

⁴² Mahømbi 'yεnna Jesús:

—Nu'mø ngue nmajuani ngue guehna Oja nī papáhu, gadi maçµ 'mø. Porque nugā dá εcā p'µ 'bµ Oja, 'nε ya dí 'bucua ya. Hīndā sãnsε ngue dá εcua, sinoque Oja bá bennguī. ⁴³ ¿Hanja ngue hinguí sã guí timhµ nā rā hyā dí mmangā? Hinguí timhµ hanja rā hyā, porque hinguí nne guí 'yøhmµ nā rā hyā dí xån'nahµ. ⁴⁴ Nu'a guí nnøpa papáhu, gue'a rā zithu'a. Nu'a rā hyā nnu manho nā p'µya, guehna guí nne guí 'yøthµ nā. Nuna rā zithu, guehna rā hyote nā astā guerp'µ bá fudi. Hīnjam'mø dí mman'a te majuanī. Nu'mø ya, gā rā fehnī gā ya. Gā rá hyase gā ya porque rā fehnī. 'Nε guehna nnøpa papá'µ to mmanā fehnī nā. ⁴⁵ Pε nugā ngue majuanī nā rā hyā dí xi'ahµ, hinguí εc'εigahµ. ⁴⁶ Gātho'ahµ ya, hīnjonda bønī da 'yεnguī ngue ja mā ts'oqui. Xi'mø ngue majuanī rā hyā dí xi'ahµ, ¿hanja ngue hinguí εc'εigahµ 'mø? ⁴⁷ Nu'a rá basi Oja ya, gue'a dí ho da 'yøde te mman'Oja'a. Pε nu'ahµ ngue hīngyø basi'ahµ Oja, janāngue hinguí nne guí 'yøhmµ rā hyā mman'Oja.

Ya mī 'bµhrā Cristo hante dí m'µhrā Abraham.

⁴⁸ Mī dahyø judío p'µya, bi 'yεmbrā Jesús:

—Nī 'yup'µ te dí mmangāhe ngue grā mmengu p'µ ja rā hāi Samaria, nu'í guí n'youi rā ts'onthī.

⁴⁹ Mī dahra Jesús, bi 'yεmbi:

—Hīn tenī ts'oqui dí n'yogā'be. Nu'a te dí øt'a, dí nnu mansugā mā Papá. Pε nu'ahµ hinguí nnu mansujµ. ⁵⁰ Nugā hīndī honī ha dí nu mansugyø ja'í. Nuna Oja go honnguī ha dí nu mansugā yø ja'í nā. 'Nε haxta rā güenda Oja ya, te'o ngue hinguí suguī. ⁵¹ Nugā majuanī dí xi'ahµ ngue nu to ørpa masu rā hyā dí mmangā, guehna rā ja'í hīnjam'mø da dū nā.

⁵² Mī dahyø judío p'µya, bi 'yεmbi:

—A nuyā, dadi seguragāhe ya ngue guí n'youi rā ts'onthī. Xi rā Abraham 'nε gātho mī da yø pøngahya xā m'mµi, gā xā ndu. Nu'í p'µya guí εnā: “Nu'a to da 'yørpa masu rā hyā dí mmangā, guehna rā ja'í hīnjam'mø da dū nā”, guí εnā. ⁵³ ¿Ua man'na go mā da'í ngue'a mā papágāhe Abraham? A nuna bi dū. 'Nεhyø pøngahya xā m'mµi gā xā ndu. ¿Te'o guí εnā ngue gue'e 'mø?

⁵⁴ Mī dahra Jesús, bi 'yεmbyø ja'í:

—Nu'mø ngue go dí honī ha dí nu mansugā yø ja'í, hīnte dí muui 'mø εscā yø ja'í 'mø. Pε nu'a honī ha dí hnu mansugā, guehna mā Papágā nā. Nuna guí εnā ngue nī Ojahµ. ⁵⁵ Pε hinguí pahµ nā p'µya. Nugā go dí pacā nā. Nu'mø gā εnā ngue hīndī pacā Oja, xquet'a dí fehnīgā 'mø tengutho'ahµ ngue gyø fehnīhµ. Pε nugā majuanī dí pacā nā, 'nε dí ørpa masu te xiquī. ⁵⁶ A nuna mā

mboxitah_u ra Abraham, bi johya na_u ngue mambá εp'u ra pa ga sōcā ua. Bi badj hanja, janangue εmmēi bi johya.

⁵⁷ Mj dahyø judío p'uya, bi 'yembra Jesús:

—Tobe hinguí 'bu'a nyote ma' det'a njeya, 'ne go gui 'yēna gá nu ra Abraham.

⁵⁸ Mj dahra Jesús, bi 'yembyø ja'i:

—Majuani dí xi'ah_u ngue ya nmi 'bucā hante di m'mahra Abraham.

⁵⁹ Bi gaxyø do yø ja'i p'uya, ngue da mūdo ra Jesús. Pε ra Jesús bi thop'u mađe ha 'buhyø ja'i, bi bōmp'u ja ra nja, bi ma.

9

Ra Jesús bi 'yøthe n'na ra 'yoh_u ngue ra xädä.

¹ Nup'u ni nthohra Jesús, bi nu n'na ra 'yoh_u ngue ra xädä asta gue'mø mamba mj. ² Bi 'yānya yø xädi p'uya, bi 'yēmbj:

—Aguε grā xānnbate, ¿hanja ngue ya ra xädä 'mø mambá mihna ra 'yoh_u na? ¿Ndana gue'a ja rá ts'oqui, guehna ra 'yoh_u, ua rá papá, ua gue rá mamá ja rá ts'oqui ngue bi njap'u?

³ Mj dahra Jesús, bi 'yēna:

—Hīn'i nxädä na ra 'yoh_u ngue conná ts'oquisε, ogue rá ts'oqui rá papá ogue rá mamá. Sinoque bi nxädä para ngue conná guehna da fadi ngue ja rá ts'edi Oja ngue te da 'yørpe. ⁴ Mente jap'u ra tiempo ya, jatho ngue ga ørpabi rá 'bēfi'a to bá pēnguī. Porque da 'yēhra pa ngue ya hīmma nza te ga pēfi.

⁵ Mente dí 'bucua ja ra xīmhai, ma ga øt'e ngue da xohyø mmāi yø ja'i.

⁶ Mj juadi bi manna ra hya na, bi zo'a hai rá jini ra Jesús. Bi 'yøtra bōhai conná jini, bi gospa maxøts'e yø dá ra xädä. ⁷ Bi 'yēmbya:

—Ni ma ya, bá nxädä p'u ja ra dehe Siloé —bi 'yēmbj.

Nuna ra Siloé ga mbøni ngue “Bi 'bēnhni”. Nuna ra xädä bi ma bá nxädä. Mambá pengui, ya zø yø dá. ⁸ A nu'u yø besino p'uya, 'ne hmj'da yø ja'i ya mj padj ngue mará xädä, gä di n'yēmbj:

—¿Ua hinga guehna ra nhyaxa limosna na?

⁹ Mj'da yø ja'i p'uya, bi 'yēna:

—Guehna.

Pε mj'da yø ja'i bi 'yēna:

—Guehna p'u gui nēqui, pε gue hinga guehna.

Pε nūse na mará xädä p'uya, bi 'yēna:

—Ahá, go guεcā —bi 'yēna.

¹⁰ Ya bi t'ānnbaya, bi t'ēmbj:

—¿Hanja ngue ya zø ni dá ya 'mø?

¹¹ Bi 'yēnna mará xädä p'uya:

—Nuna ra 'yoh_u ni hu ngue ra Jesús bi 'yøtra bōhai. Bi goscagui ma dá. Bi 'yēnguī: “Ni map'u ja ra dehe Siloé, bá nxädä”, bi 'yēnguī. Dá magā p'uya ngue dá nxädä, pε 'bexpi nza ma dá 'mø ma nxädä.

¹² Bi t'ānnbaya, t'ēmbj:

—¿Haru 'bahna ra 'yoh_u gui mmanya?

Bi 'yēmbya:

—Hīndi pacā —bi 'yēmbj.

Yø fariseo bi 'yørpa ra nt'ānni na mará xädä.

¹³ Bi ts'ixpu 'buhyø fariseo na mará xädä p'uya. ¹⁴ Ra pa ngue ra ts'äya 'mø mj 'yøtra bōhai ra Jesús ngue bi xojpa yø dá ra xädä. ¹⁵ Nuya yø fariseo p'uya, xquet'a bi 'yān'na mará xädä ngue ha bi nja ngue ya zø yø dá. Bi 'yēmbya:

—Bi gosca rā bōhāi māxōts'e mā dā. Dā ma dā nxūdā p'uya. A nuyá, ya zō mā dā ya.

¹⁶ Bi 'yɛn'ida yō fariseo p'uya:

—Nūna rā n'yohū bi 'yō'nā rā hyā nā, hīngrā m'mēnhnī Oja nā, porque hīnguī supṛa pa ngue rā ts'āya.

Mī'da p'uya, bi 'yɛnā:

—A nū'mō di ja rā ts'oqui nā rā n'yohū nā, hīnda zā dā 'yōtya yō milagro ør'mō.

Ya dī njun'mahyase p'uyō ja'ī p'uya. ¹⁷ Mahōmbi t'ān'nā marā xādā p'uya, bi t'ɛmbi:

—Xī'i n'yō, ζte guī mma guehna rā n'yohū bi xoc'a nī dā?

Nūna marā xādā p'uya, bi 'yɛnā:

—Nugā dí ɛnā ngue rā pōngahya Oja nā rā n'yohū nā.

¹⁸ Pɛ yō hmū yō judío, hīnguī ɛc'ɛi ngue marā xādā nā rā n'yohū yaui. Bi 'yɛc'ɛi, ja gue'mō mī zonnabāi rā papā 'nɛhrā mamá nā marā xādā. ¹⁹ Bi 'yānnbūya, bi 'yɛmbi:

—ζUa guehna nī ts'unt'ui nā 'būcua, nūna t'ɛmbi ngue ya rā xādā 'mō mambā mī? ζHanja ngue ya zō yō dā ya 'mō?

²⁰ Bi 'yɛn'a rā papā 'nɛhrā mamá p'uya:

—Dī pađi ngue guehna mā ts'unt'ube nā. 'Nɛ ya rā xādā 'mō mambā mī.

²¹ Pɛ nuyá, hīndī pa'be hanja ngue ya zō yō dā ya. Nī xīndī pa'be to bi 'yōthebi yō dā. Dāmī 'yānsɛhū. Ya rā dan'yohū, dā xī'asɛhū hanja.

²² Nūna rā papā 'nɛhrā mamá nā marā xādā, bī manna tengu nā ngue supyō hmū yō judío. Porque ya xī nhɛcā hyā ngue dā dujpābi rā thūhū p'ū ja rā nīja'ā to dā mā ngue rā Jesús gue'a rā Cristo'a. ²³ Janangue nguna bī man'ū yō daja'ī p'uya, ngue bi 'yɛnā: “Yānsɛhū, ya rā dan'yohū, dā xī'asɛhū hanja”.

²⁴ Nū'ū yō hmū yō judío, mahōmbi zon'nā rā n'yohū marā xādā. Bi 'yɛmbi:

—Hōnt'a Oja guī 'yɛspābi ngue bī nzō nī dā. Nugāhe dí pahme ngue ja rā ts'oqui nā rā Jesús.

²⁵ Bi 'yɛn'mō mī dā p'uya:

—Nugā hīndī pađi ngue'mō ja rā ts'oqui ogue hīn'nā. Hōnt'a dí pađi ngue nugā nmarā xādā, 'nɛ ya zō mā dā ya.

²⁶ Mahōmbi t'ānnbūya, bi t'ɛmbi:

—ζTe 'bɛ'a bī ja'ī? ζTe bi 'yōt'e para ngue bī nzō nī dā?

²⁷ Mī dā p'uya, bi 'yɛnā:

—Ya xtā xī'ahū, 'nɛ hīnguī ørcāhū maşu. ζHanja ngue mahōn'a guī nne ga xī'ahū ya? ζUague guī nne ngue 'nɛ'ahū dyō xādī'ahū nā rā n'yohū nā?

²⁸ Bi zū p'uya, bi 'yɛmbi:

—Nū'ī go rā xādī'i nā rā n'yohū nā. Pɛ nugāhe yō xādīgāhe rā Moisés.

²⁹ Nugāhe dí pahme ngue bī nyauī Oja rā Moisés. Pɛ nūna rā n'yohū nā, hīnjonguī pađi harū rā mmɛngu nā.

³⁰ Bi 'yɛn'a rā n'yohū p'uya:

—Xquet'a guehna ngue nnā 'yōthogā nāya, ngue hīnguī pahmū harū rā mmɛngu nā, pɛ bi xogaguī mā dā. ³¹ Conque dí pahmū ngue nūna Oja, hīnguī ø'mō nzo'ū yō ja'ī ja yō ts'oqui nā. Pɛ nū'mō nzo'ū yō ja'ī thanne 'nɛ ørpābi rā pāhā, i øde. ³² Astā guehyō pa xā thogui hīnguī t'ode ngue dā bōn'a n'nā rā n'yohū dā xojpa yō dā n'nā rā xādā astā gue'mō mambā mī. ³³ Ngue'mō hīndrā m'mēnhnī Oja nā rā n'yohū nā, hīnda zā te dā 'yōt'e.

³⁴ Ya bi t'ɛmbūya:

—Nu'i gä rä ts'oqui gni 'bhei asta gue'mø gambá mi, 'nē go gui 'yēnā gui xänngahe —bi t'ēmbi.

Bi hyøn'a thi p'uya.

T'ēmbi ngue xädä yø ja'i ngue njot'i yø n'yomfēni.

³⁵ Bi bahra Jesús ngue ya bá thøn'a thi p'ua ja rä nija na mará xädä. Mi nthēui p'uya, bi 'yēmbi:

—¿Ua guí εc'ēibi rá Ts'ant'u Oja n'yø?

³⁶ Bi 'yēnna n'yohu p'uya:

—Te'o'a p'uya grá hmu, n'namhma ga εc'ēigá —bi 'yēmbi.

³⁷ Mi dahra Jesús, bi 'yēmbi:

—Ya guí nnugya. Go guecä dí nyaui ya —bi 'yēmbi.

³⁸ Nuna rä n'yohu p'uya bi ndantyoħhmu p'u 'bahra Jesús, bi 'yēmbi:

—Nuya grá hmu, dí εc'ēi'j ya.

³⁹ Mi nya rä Jesús, bi 'yēnā:

—Dá εcä ua ja rä ximhäi, n'namhma ngue nu'u yø xädä di nzø yø dä. A nu'u ena ngue zø yø dä p'uya, tengutho 'mø di xädä'u.

⁴⁰ Nu'u 'da yø fariseo mi 'bäp'u p'uya, mi 'yøde te mmanna Jesús. Bi 'yēmbi:

—¿Ua guí ena ngue 'nēcähe dyø xädägähe?

⁴¹ Mi dahra Jesús, bi 'yēmbi:

—Nu'mø ngue gyø xädähu, hīndi ja ni ts'oquihū 'mø. Pē nuya ngue guí ena ngue zø ni dāhu, ya guí padī ngue ja ni ts'oquihū ya.

10

Bi hyejpa yø fōt'e yø de'yo'a rä hyä bi manna Jesús.

¹ Majuani dí xi'ahu, nu'a hīnni yarbu ja rá goxthi fōt'e yø de'yo, sinoque ni nexman'na nguadi, guehna rä bēde'yo na. ² Pē nu'a ni yarbu ja rä goxthi fōt'e, gue'a rä mände'yo'a. ³ Nu'mø bi zøhø, da xojpa rä māngoxthi da yat'ambo. Nu'u yø de'yo p'uya, parpabi rá hya. I nzohyø de'yo conyø thūhu, da gacathi p'uya. ⁴ Nu'mø bá jajma xōts'e rä fōt'e gātho'u yø de'yo p'uya, ni 'bet'o p'u ni ma yø de'yo. Yø de'yo p'uya tenni porque parpabi rá hya. ⁵ Pē nu'a hīngui parpabi rá hya, hīngui ten'na. Hante 'da 'mø bi nu, porque hīngui parpabi rá hya.

⁶ Bi hyoni te gui hyejpa rä hyä bi xihyø ja'i rä Jesús. Pē nu'u nzofø hīmbi dīnyø mmāi te ni bōnna hyä bi xifi.

Nuna rä Jesús, guehna rä hoga mände'yo na.

⁷ Bi sigue bi zohyø ja'i rä Jesús, bi 'yēmbi:

—Majuani dí xi'ahu, guecä tengutho n'na rä goxthi ni yatyo de'yo. ⁸ Gātho'u yø mādi bi m'mu'a m'met'o hante ngue ga ma εcä, hīnni yarbu ja rä goxthi, gue'u yø bēde'yo'u. Janangue hīmbi 'yørpa mā su yø de'yo 'mø nzofø. ⁹ Go guecä tengutho n'na rä goxthi. Nu'a ga japä da thogu, gue'a di nyan'a. 'Nē da 'yøt'e tengutho n'na rä de'yo ngue ni yat'i, ni bōmp'u ja rá fōt'e, 'nē tīnī te si.

¹⁰ A nu'a rä bē, hōndrā mfē ga 'yo'a, di ammahø dyø de'yo. Pē nugä dá ēhē para ngue di nja'ahu rä 'da'yo te, 'nē guí m'mamma pähāhu. ¹¹ Nugä guecä tengutho n'na rä hoga mände'yo. Nu'a rä hoga mände'yo enā te ngue nyanyø de'yo. ¹² Pē nu'a rä mādi ngue rä hīmqūtho, hīnga gue'a rä mādi ngue yø de'yo'a. Porque hīngrā mmeti. Nu'mø bi nu ngue bá ep'u rä zate, da zop'u yø de'yo, da 'dagui. Rä zate p'uya, di bentyø de'yo, di n'uen'u hīndi bent'i. ¹³ Nuna rä n'yohu na, 'dagui porque ngue rä hīmqūtho. Hīngui tū rá mmāi 'mø te da ja yø de'yo.

14-15 Nuga guca tengutho n'na ra hoga mande'yo. Nuna ma Papaga pacana, nuga xquet'a di pacana ma Papa. Njarbatho ya, di pacana gatho'u ma de'yo. Da gue'u p'uya, xquet'a paqui. 'Ne di engana ma te ngue di nyang'a'u ma de'yo. 16 Xquet'a 'bap'u mi'da ma de'yo ngue hingyø n'youi ya 'bucua. Xquet'a jatho ngue ga mma si, 'ne da 'yø'mø da zofa. Ya n'na 'batho di nja p'uya, 'ne n'na dra mande'yo di m'mai.

17 Nuna ma Papa di macana, porque di engana ma te connana nguehma de'yo. A nuga da za ngue mahonga m'mai. 18 Pe nu'mø ga nnegana, hijnondana hyogui, pe di nnesa ngue di engana ma te. I ja gra ts'edi ngue dadi ungana ma te, 'ne ja gra ts'edi ngue mahonga m'mai. Nuna ya, guehna ra hya bi xicana ma Papa na.

19 Nu'mø mi 'yøhyø judio na ra hya na p'uya, ya hinga 'da'igu mma. 20 Xangu yø judio bi 'yena:

—¿Hanja ngue gui ørpa'u masu te mmanana? Nuna di locobi ra ts'onthi n'youi na —bi 'yena.

21 Mi'da yø judio p'uya, bi 'yena:

—Pe nu'mø ngue di n'youi ra ts'onthi, hinda za da ma tengu na ra hya na 'mø. A nu'a n'youi ra ts'onthi, hinda za da 'yø't'e ngue di nzø yø da yø xada'a.

Nu'u yø judio himbi nu manho ra Jesús.

22 Mi ja yø se'ye'a ra ora'a. Ya di nsana yø ja'i p'u Jerusalen ngue di nsannigo p'u ja ra nija. 23 Nuna ra Jesús, nup'u ja ra ngun'yu nija ni hu ngue ra Salomon, ja 'yop'u. 24 Nu'u yø judio bi masra Jesús, bi 'yembi:

—¿Ua gui nnepe ngue xøgue ga ra tiempo di 'yot'itho ma mmaigähe? Nu'mø ngue gue'e gra Cristo, n'na nditho dami xicje njuani.

25 Mi dahra Jesús, bi 'yena:

—Ya di xi'aha, pe hingu'i ec'eigaha. Nu te ga gui nnuhu di ø't'a connana nguehra ts'edi di 'dacana ma Papa, ja di nequi p'u na ra hya di xi'aha ya.

26 Pe hingu'i ec'eigaha, porque hinga gue'e ma de'yo'aha, tengutho ra hya ya xtä xi'aha m'met'o. 27 Nu'u ma de'yoga, xa mbarcatho ma hyaga'u. A nuga p'uya, xquet'a di pathoga ndana gue'a ya ma de'yo. Nu'mø bi nuga ma de'yo, tenngui. 28 Nuga ga unnana ra 'da'yo te para zantho'u ma de'yo, 'ne hijnam'mø di m'medi. Porque hijnondana guasca p'u ja ma 'ye. 29 Nu'a ma Papa bi 'dacana. Hijnjo mman'na tengu na, 'ne hijnondana guaspabi p'u ja ra 'ye ma Papa. 30 Tengutho ma Papaga, xquet'a di njada p'uya.

31 Yø judio p'uya, mahømbi go yø do ngue da munda ra Jesús. 32 Pe mi nya ra Jesús, bi 'yena:

—Ni hmi ni dahu hapu di ø't'a xangu yø cosa xanho connana nguehra ts'edi di 'dacana ma Papa. ¿Ndana gue'a ya yø hya ya ngue gdi pandogaha ya?

33 Mi dahyø judio p'uya, bi 'yembi:

—Nu'u yø cosa xanho gui ø't'e, hinga gue'a gdä pando'aha'a. Sinoque gdä pando'aha ngue hingu'i supra xudi Oja, co nuna ra hya gui mma. Conque nu'i gra ja'itho tengutho gähe, 'ne sä gui ena ngue go 'da'igu'au Oja.

34 Mi dahra Jesús, bi 'yena:

—I nt'ot'i p'u ja ra ley gui caha ngue bi 'yen'Oja: “Nu'aha, entho Oja'aha”, bi 'yena. 35 'Ne gui pahm'a te nt'ot'i p'u ja ra Maca Libro, hijnondana za da gon'a te mmanp'u. A nuna Oja, bi ma ngue nu'u yø ja'i di fatra hya, tengutho Oja'u. 36 Xi'mø ngue bá excä Oja ngue bá penngä ua ja ra ximhäi, ¿ua da za gui 'yemhma ngue hinda supra rá xudi Oja ngue'mø di mma ngue rá ts'ant'ugui Oja? 37 A nu'mø hinda sä ga ø't'a yø cosa tengutho ør'ma Papa, 'yo gui ec'eigaha

'mø. ³⁸ Pɛ nu'mø ngue sä dı ɔt'e tengutho ɔt'a, maɖague'a hinguı ɛc'ɛigahɔ, pɛ damı 'yɛc'ɛigahɔ co nu'a te dı ɔt'e. Ja guı pahmɔ p'ɔ, 'nɛ ja dɔ ðımp'ɔ nı mmɔihɔ ngue ma Papá dı n'yo'be.

³⁹ Co nuɔa ra hya bi manɔa Jesús, maħombı ne yø ja'ı xtı bent'ı ngue xtɔ ngot'ı, pɛ ħımbı zɔ, porque 'bexpı ma.

⁴⁰ Maħombı mengra Jesús ngue ı ma man'na nguadi ra ðathe Jordán, ha mamıbı ɔtra nxıya m'met'o ra Xuua. Ja bɔ n'yop'ɔ p'ɔya. ⁴¹ Xandɔngu yø ja'ı bi ma bá nu ra Jesús. Dı n'yɛmbyø ja'ı:

—Majuani ngue ra Xuua ħın temɔ milagro bi 'yøt'e, pɛ nu'a te gɔma hya bi manɔa Xuua conná ngueħra Jesús, gá majuanı.

⁴² Ja bi 'yɛc'ɛı p'ɔ xangu yø ja'ı ra Jesús ngue majuanı gueħna ra Cristo na.

11

Bi du ra Lázaro.

¹ Mı 'bɔ'a n'na ra n'yohɔ maɖı hyɛnnı nı ħu ngue ra Lázaro ra mmɛngu Betania, ja ra ħnıni mı 'bɔħra Maya conná juħue Marta. ² Nuɔa ra Maya, rá nju na ra Lázaro maɖı hyɛnnı. Gueħna bi ðuxra aceite mazıtho gá yuı ngue bi gopɔ yø gua ra Hmu Jesús. 'Nɛ bi ðıjı conyø xtɔ. ³ Nuɔa yø nju ra Lázaro, bi mɛnnbɔ ra hya ra Jesús, bi 'yɛmbı:

—Ague grá Hmu, xan'ɔ nı amigo gaɖı nsıxui —bi 'yɛmbı.

⁴ Mı 'yøħna ra hya bi 'bɛnnbɔ ra Jesús, bi 'yɛna:

—Pɛ ħınga hyɛmbra n'ɔ na ra Lázaro ngue ða hyo. Sınoque ja ða bap'ɔ yø ja'ı ngue maguesɛ Oja. 'Nɛ ða bahyø ja'ı ngue xquet'a maguesɛ rá Ts'ɔnt'ɔ Oja.

⁵ Nuɔa ra Lázaro, conná Marta, conná Maya, n'na ngu n'na, ɛmmɛı maɖı maħra Jesús. ⁶ Maɖague'a bi 'yøde ngue maɖı hyɛnnı, pɛ bá m'maħma nyopa p'ɔ ha mamıbı 'bɔı. ⁷ M'mɛfa p'ɔya, bi 'yɛmbyø xadı:

—Ma gá mmähä maħon'a Judea ya.

⁸ Nu'ɔ yø xadı p'ɔya bi 'yɛmbı:

—Ague grá xánnbɔte, conque ja xma ngueħya nne ða hyo'ı yø ħmu yø juđıo ngue xtɔbá mmɛndo'ı, 'nɛ maħɔnguı nne gđı ma p'ɔya.

⁹ Bi hyɛcra hya bi xıhyø xadı ra Jesús, ngue tobe ħım maıı zɔnná ora p'ɔ ða ðu. Bi 'yɛmbı:

—ɛUa ħımma juanı ngue 'de'ma yo ora ja ra nyot'ı 'mø ma pa? A nu'a 'yo ngue ra pa, ħıħa dı fets'e, porque gá 'yo ra nyot'ı dı yot'ua ja ra xımhäı. ¹⁰ Pɛ nu'mø to 'yo xıı, dı fesrá gua, porque ħın'yɔ ra nyot'ı p'ɔ nı ma.

¹¹ M'mɛfa p'ɔya, bi 'yɛnna Jesús:

—Nuɔa ma amıgohɔ ra Lázaro bı aħa. Pɛ gá ma ägá ya.

¹² Nu'ɔ yø xadı p'ɔya, bi 'yɛmbı:

—Ague grá Hmu, nu'mø ngue bı aħa, ya ħınte ða ja 'mø.

¹³ Bı ne xtɔ mmanná Jesús ngue ya xı ðu ra Lázaro, pɛ nu'p'ı bɛnyø xadı, bi 'yɛmbı ngue mma ngue bı aħo. ¹⁴ Pɛ njuantho bı man'a m'mɛfa te nne xtɔ mmanná Jesús. Bi 'yɛmbı:

—Ya bi ðu ra Lázaro ya. ¹⁵ Para ngue nu'ahɔ ya, ya xanħo ngue ħın ðabi 'bɔcɔ p'ɔ 'mø mı ðu ra Lázaro, porque nuɔa man'natho guı 'yɛc'ɛigahɔ ya. Nuɔa gá ma nuħɔ ya.

¹⁶ Nuɔa ra Toma t'ɛmbı ngue ra cuate p'ɔya, bi 'yɛmbyø mmıxadıħı:

—Ma 'da gđɔ mmähä ya, n'namħma ngue 'dap'ɔ ðanı thoħı nɔ.

Ra Jesús ða 'yøt'e ngue ðı nja ra mbɛnɔate, 'nɛ ðı unna 'da'yo te.

17 Bi zøn'a Betania ra Jesús, pe ya rá gupa xi ma nt'ägui ra Lázaro. 18 Nup'u ja ra hnini Betania, como yo kilómetro made gui nhyacui Jerusalén. 19 Xangu yø judío xi ma ngue badi zengua ra Marta conna Maya, di hojpa yø mmái ngue rá ida bi du. 20 Nuná ra Marta 'mø bi badi ngue ya mmap'u ra Jesús, bi ma bí c'at'ui. Pe ra Maya bi gop'u ja rá ngu'a. 21 Ra Marta bi 'yembra Jesús:

—Ague grá Hmu, nu'mø ngue gdi 'bæcua, hinxta ndu ma idagá 'mø. 22 Pe nugä dí padí ngue dí 'da'i Oja te gä gui 'yapi.

23 Mí dahra Jesús, bi 'yembi:

—Nu ní idá di bennate'a.

24 Bi 'yenna Marta p'uya:

—Ahá, dí padí ngue nu'mø ra pa rá nzequi, mahøndi bennate yø ánima.

25 Ra Jesús bi 'yena:

—Go ga øt'ä ngue di bennate yø ánima, 'ne ga unna 'da'yo te. Nu'a da 'yec'igä, madague'a xta ndu, pe høndi bennate. 26 A nuyá, nu'u yø ja'i 'bæhya 'ne ec'igui, ya hinxam'mø da du, ya ja ra 'da'yo te yø ja'i. ¿Ua gui ec'ei na dí xi'i ya?

27 Ra Marta p'uya bi 'yena:

—Ahá, grá Hmu, dí ec'igä ngue gue'e grá Cristo, rá Ts'unt'u'i Oja nu'a mi ja ngue dá ecua ja ra ximhai.

Ra Jesús bi nzomp'u ha nt'ägui ra Lázaro.

28 Mí juadi bi manna ra hya na p'uya, nuná ra Marta bi ma bá zo rá juhue Maya. Bi xifi njanate, bi 'yembi:

—Bá ep'u ra xänbæte. Bá pen'na ra hya ngue bi nzo'i 'na.

29 Nu'mø mi 'yøhra Maya ngue bi ts'ofu, bi nangui, bi ma bá nu ra Jesús. 30 Nuná ra Jesús, tobe hin maní yw'tambo ra hnini, bí 'bærp ha bi nthui ra Marta. 31 Nu yø ja'i ngue bi nangra Maya, bi bøni na nahantho, bi ma. Janangue xquet'a bi ntetyø ja'i p'uya, embi ngue bi ma dá nzomp'u bí o ra ánima. 32 Bi ma ra Maya p'u mambi 'bæhra Jesús. Bi ndantyøhmü p'u ha 'bæi, bi 'yembi:

—Ague grá Hmu, nu'mø ngue gdi 'bæcua, hinxta ndu ma idagá 'mø.

33 Nu'mø mi nu ra Jesús ngue zonna Maya co 'ne'u yø judío ni n'youi, bi dær'man'u rá mmái p'uya. 34 Bi 'yänbæya, bi 'yembi:

—¿Haru nt'ägui ya? —bi 'yembi.

Mí da p'uya, bi 'yena:

—Ague grá Hmu, bá ehé gui nnu.

35 Xquet'a bi nzonna Jesús. 36 Dì n'yembyø judío p'uya:

—Ya gui nnuhu te øtya. Ja dí nequi p'uya ngue janjuaní ngue mađi mađi.

37 Bi 'yeni 'da yø judío p'uya:

—A nuná, ngue bi zä bi xoypa yø dá ra xädä, rá nzequi xta nzä xta 'yøt'e ngue hinxta ndu ra Lázaro.

Ya bi bennate ra Lázaro.

38 Mahømbi dær'man'u rá mmái ra Jesús. Bi guarbu ja ra 'bido o ra ánima p'uya ngue da hyajpa ra ndødo nnøpa njo'mi. 39 Bi 'yenna Jesús:

—Damí hyacju ra do —bi 'yena.

Bi 'yenna Marta nuná rá nju ra ánima p'uya:

—Ague grá Hmu, rá nzequi ya yanya, porque ya rá gupa nt'ägui ya.

40 Mí dahra Jesús, bi 'yembi:

—Uangui dí xi'i ngue nu'mø gui 'yec'igui, gui pa p'uya ngue maguesø Oja.

41 Mí ma nthaqui ra do p'uya. Bi nøs'maya ra Jesús, bi 'yena:

—Mā Papá'i, dādi ja māmādi'i ngue guí ø'mø dī nzo'i. ⁴²Nugā dí padī ngue zant'a guí ø'mø dī nzo'i, pē dá māngā nā rā hyā nā n'namhmā ngue nūya yø ja'i 'bucua, dā 'yēc'ēi ngue go guá pēnngagui ua.

⁴³Mi juadi bi mānā rā hyā nā p'uya, bi matrā ánima, bi 'yēmbi:

—Ague Lázaro, bá pømp'ū guí o —bi 'yēmbi.

⁴⁴Bá nangrā ánima p'uya, bá ep'ū, bá m'mát'i yø ulu yø 'yē conyø gua. Rā hmj p'uya bá n'youi rá njo'mi. Rā Jesús bi 'yēmbiyø ja'i:

—Dāmī xuhmī ya, thøhmī p'uya, dā ma.

Bi nhēcā hyā yø ja'i p'uya, ngue di bēntrā Jesús.

⁴⁵Nūya yø judío mi 'bap'ū ja rá ngu rā Māya mi nū te bi 'yøtrā Jesús, gue'a i 'yēc'ēi'a p'uya. ⁴⁶Pē mi'da yø judío, bi ma bá xihyø fariseo te bi 'yøtrā Jesús.

⁴⁷Nūya yø fariseo p'uya conyø hmū yø mmācja, co 'nē'ū yø n'yohū 'bet'o ngue yø judío, bi 'yøtrā dajunta. Dī n'yēmbi:

—¿Te 'be'a ja ngue gā øthū? Nūnā rā n'yohū nā, xandøngu yø milagro øt'e.

⁴⁸Nū'mø ngue gā hēhmū p'ū, gā yø ja'i dā 'yēc'ēi te mmānā. A nū'ū yø ts'ut'abi Roma p'uya, dā pēnhyø soldado ngue dā dēmhrā maça nija ja ua, 'nē dā 'yøtrā sūi ua ja mā hāihū.

⁴⁹Bi dā'a n'na nc'ēi nī hū ngue rā Caifás, guehnā rā hmū yø mmācja'a rā jeya'a. Bi 'yēmbiyø ja'i:

—¿Ua hīnguī pahmū ha dī nja te gā øthū ya? ⁵⁰¿Ua hīn gādī umhmū rā güēnda hanja? Mān'na xanho ngue n'na nc'ēitho dā dū connā nguehyø ja'i, hīnda gue'a ngue dī m'mēdi gātho yø ja'i 'bucua ja mā hāihū.

⁵¹Pē nūnā rā Caifás hīngrā hyāsē nā rā hyā bi mā, sinoque Oja bi bēnnbi ngue ngu'a bi mā. Porque guehnā rā jeya ngue bi nōpa hmū yø mmācja. Bi mā ngue rā Jesús guehnā ja ngue dā dū connā nguehyø judío nā. ⁵²'Nē hīnga hønt'ū yø judío p'uya, sinoque dā dū connā nguehyø ja'i 'bui ndap'ū bi zā. Porque nne Oja ngue ndap'ū bi zā dī m'mahyø ja'i ngue dyø basī Oja. ⁵³Gue'a rā hyā bi nja'a p'uya, nū'ū yø judío mi nts'ut'abi, bi mēdi bi nhēcā hyā ngue dā hyo rā Jesús.

⁵⁴Janāngue ya hīm māmbi zøp'ū ha 'būhyø judío rā Jesús, sinoque bi mā n'nāni n'na rā xēqui ja rā hāi Judea. Ya mme rā nendapo, ja n'na rā hūnī nī hū ngue Efraín. Ja bá m'mahmū p'ū p'uya co 'nēhyø xādi.

⁵⁵Ya xmā nguerp'ūtho rā pa ngue rā ngo øtyø judío, nūnā ēmbi rā pascua. Xāngu yø ja'i bi mā Jerusalén ngue dí hocyø ts'oqui p'ū ja rā nija hante dī nja rā ngo. ⁵⁶I 'yo yø ja'i p'uya, ngue honnā Jesús. Nū'mø bi zømp'ū nija dī n'yānni n'na ngu n'na, i ēnā:

—¿Tep'ū gnī bēmhmū? ¿Ua dā ēcua ja rā ngo rā Jesús, ua gue hīn'na?

⁵⁷Nū'ū yø fariseo p'uya, co 'nē'ū yø hmū yø mmācja, ya xi xihyø ja'i ya p'uya, ngue nū'mø to dā bādī ha bi 'būhrrā Jesús, dā mā. Porque bi ne di 'bēntrā Jesús ngue dā got'i.

12

N'na rā xisu bi gōspā rā aceite rā Jesús.

¹Mān'nato mā patho dī nja rā ngo ngue rā pascua. Bi mā rā Jesús bá søn'a Betania rá ngu rā Lázaro. Guehnā rā Lázaro bi 'yøtrā Jesús ngue bi bēnnate.

²Ja bá t'øppā p'ū rā nts'ihmē rā Jesús, bi n'uite rā Marta. Connā Lázaro 'dap'ū hūhmī p'ū ja rā mēxa ngue sīhmēui. ³Nūnā rā Māya p'uya bá hā mādē litro rā aceite māhotho gā yūni, pē xandømmādi rá muui. Bi gōspābi yø gua rā Jesús, bi dūpī conyø xta. Bi yū'ambo rā ngu'a gā yūnā aceite. ⁴Mi 'bap'ū rā Judas

Iscariote rá ts'ant'u ra Simu. Guehna n'na nc'ei yø xädi ra Jesús, 'ne guehna bi dä na. Nuna ra Judas bi 'yena:

⁵ —¿Hanja ngue himbi 'bä ra aceite, ngue xti t'unna menyu yø hyoya? Porque xti 'bä ra aceite'a te pøxi hyu ciento ma pa ra nzäbi.

⁶ Pe nuna ra Judas hin'i mmanna ra hya na ngue di tu rá mmui da mäxyø hyoya. Sinoque bi manna ra hya na ngue ra be. Porque go mafäti ra buxa cu ra menyu na. I pe ra menyu njäti p'u ja ra buxa. ⁷ Mi nya ra Jesús, bi 'yena:

—Damí hyemhma, 'yo te guí mma. Porque nuna ra xisu guí sui, ya mi pesra aceite xta ngosca ma do'yo 'mø dá n'yägui. ⁸ A nuya yø hyoya guí mma, jap'u ra pa guí fäxhu ya, porque 'daua guí 'bähmu ya yø hyoya. Pe nugä ya himma ya'atho ra pa di n'yohu ua.

Bi nhecahya yø ja'i ngue hõnda hyo ra Lázaro.

⁹ Xangu yø judío bi badi ngue bi 'bup'u Betania ra Jesús. Bi ma yø ja'i bá nu. Pe hinga hõntho nne yø ja'i ngue da nu ra Jesús, sinoque xquet'a nne da nu ra Lázaro nuna xi japi xi bennate p'u mant'ägui. ¹⁰ Janangue bi nhecahya yø hmu yø mmäcja ngue xta hyo ra Lázaro conna Jesús. ¹¹ Porque nu'a i bennate ra Lázaro, ya hep'u yø mmijudíoui yø judío p'uya ngue go ec'ei ra hya mmanna Jesús.

Bi yarbu ja ra hnini Jerusalén ra Jesús.

¹² Nup'u ja ra hnini Jerusalén, xandøngu yø ja'i bi ma da nsännigo ngue ra pascua. Ja bi bahyø ja'i 'mø mi hyats'i, ngue ya ja ngue da zøp'u ja ra hnini ra Jesús. ¹³ Yø ja'i p'uya, bi dajpa yø xi yø palma, bi ma di c'at'ui ra Jesús. Bi mahra hmafi yø ja'i p'uya, i ena:

—Nuna rá m'menhni Oja 'bucua, guehna tate na. Oja di japhna rá dast'abi yø judío bá 'benhni.

¹⁴ Bi din'a n'na ra burru bi hyuxra Jesús. Ya bi nja tengutho nt'ot'i p'u ja ra Maca Libro ngue ena: ¹⁵ “Ague gyø mmenguhu p'u ja ra hnini Sión, 'yogui suhu. Guí nnu ngue bá ep'u ni dast'abihu, bá hyuxa n'na ra burru”. ¹⁶ Nup'u rá madi hingui pahyø xädi ra Jesús hanja'a te øt'e. Pe nu'mø mi ma mahets'i ra Jesús, ja bi zo yø mmui p'uya, ngue nu'a te gama hya xi nja, ya mant'ot'i ngue ngu'a ja ngue di nja.

¹⁷ Nuya yø ja'i n'youi ra Jesús, guehya bi nup'u bi japi bi bennate ra Lázaro, Gä manyø ja'i te Gä xi nurpi ngue øt'e. ¹⁸ Janangue bi ma yø ja'i ngue di c'at'ui ra Jesús, porque pahyø ja'i ngue nu'a ra milagro xi 'yøt'e, hinjonda zä da 'yøt'e. ¹⁹ Yø fariseo p'uya, di n'yemsebi:

—Ya guí nnuhu ya, ya hingui sä te ga øthu. Guí nnuhu ngue Gä ni me yø ja'i ra Jesús.

Nuya 'da yø ja'i hingyø judío bi hyonna Jesús.

²⁰ Nuya yø ja'i bi ma Jerusalén ngue da thanne Oja 'mø bi nja ra ngo, n'youi p'u 'da yø mmengu Grecia. ²¹ Nuya p'uya bi guarbu 'bähra Lipe nuna ra mmengu Betsaida ngue ra häi Galilea. Bi 'yäpra mate p'uya, bi 'yembj:

—Ague n'yø, di nne Gä nyagähe ts'u ra Jesús.

²² Nuna ra Lipe p'uya, bi xihra Andre'a te sifi. Nuna ra hya bi sifi, 'da i matho Gä yohe ngue bá xihra Jesús. ²³ Nuna ra Jesús bi 'yenthø 'mø mi dadi:

—Nu ra N'yohu bi 'ye mahets'i, ya ni ma da zønna pa p'u da hnu ngue maguse. ²⁴ Majuani di xi'ahu, ngue nugä, ja ngue da thøgui, n'namhma ngue xangu yø ja'i da dinna 'da'yo te. Tengutho n'na zihmudä ra trigo, mente hinga nthuhu ra hmudä, xquetho n'na mhmudä tho i ja. Pe nu'mø ya bi thuhu, da

bøxra hmudä, pe ya xangu yø trigo da ma ma peti 'mø bi nja. ²⁵ Nu ra ja'i honi ha di mpommi ra ndate, guehna di 'behra te na. Pe nu ra ja'i ennä te ua ja ra ximhai, guehna di t'unna 'da'yo te para zantho na. ²⁶ Nu ra ja'i nne da 'yorcagui ma pähä, da denngui. Nup'u ha ga m'macä, ja di m'map'u. Nu ra ja'i da 'yorcagui ma pähä, guehna nnu manho ma Papagä na.

Bi manna Jesús ngue ya ni ma da tho.

²⁷ A nuyä, händi padj te ga øya. ζTeni 'be'a ja ngue ga mma? Ya hingui sä ngue ga εna: "Ma Papä'i, dami yangui ngue'a te ja ngue ga thogui", ga εna. Porque ya dä εcä'a, ngue nu'a te ja ngue ga thogui, ga thomhmagä'a.

²⁸ Bi 'yemp'uya:

—Ague ma Papä'i, da fadi ngue mague'ase'ya.

Nu'a ra ora'a p'uya, bi t'ode ngue bá nya Oja maya, bi 'yεna:

—Ya xa nja'a te di fadi ngue maguecεgui. Pe mahonga øt'e ngue da fadi ngue maguecεgui ya.

²⁹ Nu'u yø ja'i mi 'bäp'u, bi 'yøde ngue bá nya Oja maya, pe εmthobi ngue ra ngäni'a øde. Mi'da yø ja'i p'uya, bi 'yεna:

—Rä anxε Oja i nzohnu —bi 'yεna.

³⁰ Mi nya ra Jesús, bi 'yεmbyø ja'i:

—Nuna ra hya bi t'øhya, himma partegä p'u ngue bi t'øhna ya, sinoque ni parteha na. ³¹ Ya ni ma da zønna ora da thaxra güenda ua ja ra ximhai ya. Da thejpa rá hya ra zithu di manda ua ja ra ximhai. ³² Nu'mø bi ma ma'bä'mi ra pont'i da n'no'migä, ndap'u bi zä, da denyø ja'i ma hyagä.

³³ Bi manna ra hya na, ngue di opan'yu yø ja'i tema forma di du 'mø bi tho.

³⁴ Bi 'yεnyø ja'i p'uya:

—Ya xtä øcähe te nt'ot'i p'u ja ra libro ngue ra ley, ngue ra Cristo i 'bui para zantho. 'Nε nu'i guí εna ngue ra N'yohu bi 'yε mahεts'i, i ja ngue da ma maçuati ra pont'i. ζNdana gue'a'a ra n'yohu bi 'yε mahεts'i guí mmam'mø?

³⁵ Mi dahra Jesús, bi 'yεmbi:

—Nuyä, ya mits'u dra pa gui hehna ua'a ja ngue da xoc'a ni mmaihya ya. Nu'mø bi dini xanho ni mmaihya na ra hya di xi'aha ya, guehna ra hya gdi n'yohu na. Pe nuna na ja'i hinda ne da 'yøt'e te di mmangä, guehna ra ja'i hingui padj te ga 'yo na. ³⁶ Dami 'yεc'εihya na ra hya da xoc'a ni mmaihya mente da zä ga xi'aha ha di xohni mmaihya. 'Nε majuanj da xoc'a ni mmaihya na ra hya na.

Mi juadi bi manya yø hya ya p'uya, bi ma ra Jesús, hingui fadi ha i ma.

Nt'ot'i p'u ja ra Maca Libro ngue yø judío hingui εc'εi ra Jesús.

³⁷ Madague'a xangu yø milagro bi nu yø ja'i bi 'yøtra Jesús, pe hingui εc'εi te xifi. ³⁸ Pe ya ja ngue da ngu'a di nja, tengutho ra hya bi 'yotra pøngahya Isaías ngue bi 'yεna: "Ague grä Hmu, ζndana gue'a bi bøni ngue bi 'yεc'εi na ra hya dä xicähe ya? ζNdana gue'a pøni ngue da badj ngue ya uhrä ts'edi Oja ya?" ³⁹ Ra Isaías xquet'a bi 'yot'i hanja ra hya ngue himbi 'yεc'εi ra hya yø ja'i, bi 'yεna: ⁴⁰ "Nuna Oja bi gorpabi yø nthandi yø ja'i, n'namhma ngue hinda hyεti conyø dä. 'Nε bi gorpabi yø mmui, n'namhma ngue hinda dimp'u ja yø mmui hanja ra hya. 'Nε händi 'bätyø mmui ngue da den'Oja para ngue händi punnbi". ⁴¹ Ra Isaías bi manna ra hya na, ngue parpi ngue maguesε ra Jesús, janangue bi ma hanja'a ra Jesús.

⁴² Co ngu'a xangu yø judío ja yø cargo bi 'yεc'εi ra Jesús. Nja hingui xihyø ja'i ngue εc'εi, porque su yø fariseo, i nne ngue hinda dujpa yø thuhu p'u ja ra

nija. ⁴³I ɛna ngue man'na xanho ngue da nu manho yø ja'i, hinda gue'a ngue Oja da 'yɛmbi ngue xanho te øt'e.

Da ma ra castigo yø ja'i hingui ɛc'ɛi te mmanna Jesús.

⁴⁴Nuna ra Jesús bi ts'edi bi nya, bi 'yɛna:

—Nu ra ja'i ɛc'ɛigã ya, hinga hõngthogui ɛc'ɛigui ra ja'i, sinoque xquet'a ɛc'ɛi'a ma Papá bá penngui. ⁴⁵Nu ra ja'i hercã ya, tengutho 'mø go di hɛt'a to bá penngui. ⁴⁶Nugã guecã ga xoc'a ni mmũhu. Dã ɛcã ua ja ra ximhã, n'namhma ngue nu'a da 'yɛcɛigã, hinda m'mũi tengutho ga 'bũhyø ja'i 'yo mants'o. ⁴⁷A nuyã, i 'bũi to øhra hya dí mmangã ya, pɛ hingui ørpa masu. Ya himma partegã p'u da ma ra castigo ra ja'i. Porque hinda ɛcã ngue 'bexca sãnni da ma ra castigo yø ja'i 'bucua ja ra ximhã, sinoque dã ɛhɛ ngue ga nyani. ⁴⁸A nuyã, nu ra ja'i hingui ørca masu, 'nɛ hingui ørpa masu na ra hya dí mmangã, guehna ra ja'i da ma ra castigo na. Nuna ra hya dí mmangã ya, guehna di ts'ãnnbãbi ra castigo yø ja'i 'mø ra pa rá nzequi na, ngue hingui ɛc'ɛi yø ja'i te dí mma. ⁴⁹Porque himma hyase dí mma. Nu'a ma Papá bá penngui, nuna ra hya di 'bejpi ga mma, guehna ra hya dí xãn'nahũ na. ⁵⁰Pɛ dí pacã p'uya, ngue nu to da 'yɛc'ɛi na ra hya di 'bejpagui ma Papá ga mma, di nja ra 'da'yo te ra ja'i. Nuna ra hya xijma Papá ga mma, guehna ra hya dí mmangã na.

13

Bi merpa yø gua yø xãdi ra Jesús.

¹Hante di nja ra ngo ngue ra pascua, nuna ra Jesús ya pađi ngue ya bi zõnna ora da bõngua ja ra ximhã, di ma mahɛts'i bí 'bũhrã Papá. Nuna ra Jesús hinha rá nzequi di ma'ũ yø xãdi 'bucua ja ra ximhã.

²⁻³Ra zithu ya xi bennba rá mmũi ra Judas Iscariote nuna rá ts'ant'ũ ra Simu ngue di dá ra Jesús. Nuna ra Jesús, ya pađi ngue bi 'yɛp'ũ bí 'bũ Oja, 'nɛ mahõndi map'ũ bí 'bũ Oja. 'Nɛ pađi ngue nu'a rá Papá, di unna ts'edi ngue di manda gãtho yø cosa i ja. ⁴Mɛnte sihmɛ p'uya, bi nangbũ ja ra mɛxa mi hudi, bi møhrã tuhu, bi ngat'a n'na ra toaya p'uya. ⁵Bi xitra dehe p'ũ ja n'na ra bandeja, bi merpa yø gua yø xãdi. I dujpa ra dehe conna toaya di ngat'i.

⁶Nu'mø ya mmap'ũ da merpa yø gua ra Bɛdu p'uya, ra Bɛdu bi 'yɛmbi:

—Ague grã Hmu, ɛua 'nɛcã gui percaqui ma guagã?

⁷Mi dahra Jesús, bi 'yɛmbi:

—A nuyã, hingui pađi te ga mbøn'a te dí øt'ã ya, pɛ gui pa'a m'mɛfa te ga mbøni.

⁸Mi dahra Bɛdu p'uya, bi 'yɛmbi:

—A nugã hinda zã gui perca ma gua.

Mi dahra Jesús, bi 'yɛmbrã Bɛdu:

—Nu'mø ngue hinga pet'a ni gua, ya himma n'youi 'mø.

⁹Bi 'yɛnna Bɛdu p'uya:

—Ague grã Hmu, hinga hørma gua gui percaqui 'mø, gui pegagui ma 'yɛ 'nɛ gui hiqui.

¹⁰Pɛ ra Jesús bi 'yɛmbi:

—Nu ra ja'i ya m'met'e, ya bi bo gã rá do'yo. Ya hinda hõndyø gua ja ngue da 'berpabi ra ja'i. Ya gã m'meque'ahũ ngue ra nts'o, hinda hõnda n'na'ahũ ngue hinga m'meque.

¹¹Bi manna ra hya na ngue hinga gãtho m'mequebi yø mmũi yø xãdi ngue ra nts'o, porque pađi ndana gue'a ja ngue di dá. ¹²Mi juadi bi mejpa yø gua yø

xädi p'uya, maḥombi hye rá tuḥu ra Jesús. Bi m̄p'u ja ra m̄xa maḥon'a p'uya. Bi 'ȳmbi:

—¿Ua guí paḍi te dá øt'ah̄u ya? ¹³ Nu'ah̄u guí en̄ju ngue drá xännbategä, 'ne drá hmugä. P̄e gue n̄i 'yup'u te guí xic̄ju, porque go guecä drá xännbategä 'ne drá hmugä. ¹⁴ A nu'mø ngue drá xännbategä 'ne drá hmugä, 'ne dí pet'a n̄i guah̄u, xquet'a nne ngue guí njah̄u p'uya. Guí mpejpa n̄i gua n'na ngu n'na'ah̄u. ¹⁵ Nugä, ya dá ut'ah̄u te ja ngue guí 'yøth̄u, n'namhm̄a ngue tengutho dá øt'ah̄u ya, da ngu'a guí n'yørpe n'na ngu n'na'ah̄u. ¹⁶ Majuan̄i dí xi'ah̄u, ngue n'na ra m̄fitho, 'yo di en̄a ngue h̄inda zä da 'yøt'e tengu øtrá hm̄u. Nu'a n'na ra m'm̄enh̄ni, 'yo di en̄a ngue h̄inda zä da 'yøt'e tengu øt'a to pen̄h̄ni. ¹⁷ Nu'mø ngue tinn̄i mm̄uih̄u ya yø hyä dí xi'ah̄u guí 'yēt'a mm̄uih̄u ya, ra mm̄enth̄i gä nth̄eh̄u 'mø.

¹⁸ Nu te dí mm̄angä ya, h̄inga gätho di toca'ah̄u na ra mm̄enth̄i na. Porque dí paḍi te'o ya xta huanh̄ni, gue'u di tocabi'u. P̄e jatho ngue di nja'a te nt'ot'i p'u ja ra Maça Libro ngue en̄a: “Nuna 'daua dí sihm̄egä'be ya, guehna 'b̄ai ngue mā n̄s̄igä'be na”. ¹⁹ Dí xi'ah̄u na ra hya na hante ngue di nja, n'namhm̄a ngue nu'mø bi nja p'uya, guí 'yēc'eīh̄u ngue go guecä. ²⁰ Majuan̄i dí xi'ah̄u ngue nu ra ja'i di unna säya'a to di pen̄h̄ä, tengutho 'mø go daḍi 'dacra ts'äya ra ja'i. Nu to di 'dacä ra ts'äya p'uya, tengutho 'mø go daḍi unna ts'äya'a to bá pen̄nguī.

Bi man̄a Jesús ngue guehna ra Judas i ja ngue di dä.

²¹ M̄i juadi bi man̄a ra hya na p'uya, bi zä ngue tär'man'u rá mm̄ui ra Jesús. Bi mā njuantho p'uya, bi 'yēna:

—Majuan̄i dí xi'ah̄u ya, ngue 'b̄ucua n'na nc'eī j̄ḡatho häi, ya hon̄i ha di japi ngue di d̄äguī.

²² Nu'u yø xädi p'uya bi müdi di nhyēti n'na ngu n'na, h̄ingui faḍi te'o sihn̄a ra hya i h̄m̄a. ²³ Nu'a n'na nc'eī 'dap'u h̄uhm̄i ngue sihm̄eī ra Jesús, guehna rá xädi em̄eī di maḍi. ²⁴ Ra B̄edu p'uya, bi 'yørpa ra senya'a 'dap'u h̄uhm̄i ra Jesús ngue da 'yänni te'o na i m̄ma. ²⁵ Nu'a bi t'ørpa ra senya p'uya, man'na bi guarb̄u hu ra Jesús ngue bi 'yänni, bi 'yēmbi:

—Ague grā Hm̄u, ¿te'o na guí m̄ma? —bi 'yēmbi.

²⁶ M̄i d̄ahr̄a Jesús, bi 'yēna:

—Ma gā pocä n'na x̄equi ra th̄uhm̄e ya. Nuna gā unna p'uya, guehna dí mm̄angä na.

Bi po'a n'na x̄equi ra th̄uhm̄e p'uya, bi unna Judas Iscariote rá ts'ant'u ra Simu. ²⁷ Nuna ra Judas, ngu i hyanna ra th̄uhm̄e, bi ȳtra zithu p'u ja rá mm̄ui. Ra Jesús bi 'yēmb̄aya:

—Nu'a te ja ngue guí 'yøt'e, 'yøt'e n'nahmantho.

²⁸ P̄e nu'u 'dap'u h̄uhm̄u p'u ja ra m̄xa ngue sihm̄e, h̄injombi n'yo yø mm̄ui hanja na ra hya bi sihn̄a ts'ofu. ²⁹ A nuna ra Judas ngue mā f̄ati ra buxa nj̄m̄enyu, bi 'yēmp'u i b̄en'i'da, ngue nuna ra Jesús bi xifi ngue da däi tem̄a hyon̄i ngue ra ngo, ogue di unni zi algo yø hyoya. ³⁰ H̄ontho bi zi ra th̄uhm̄e bi t'unna Judas, bi b̄oni, bi ma. P̄e ya nx̄ui p'uya.

Ma'da'yo ra hya di man̄a ra Jesús ngue di nja.

³¹ M̄i b̄onna Judas, bi 'yēnna Jesús:

—A nuya ja di n̄equi p'uya ngue magues̄e ra N'yohu bi 'yē mah̄ets'i. 'N̄e connä ngue'a te øt'e, ja di n̄equi p'u ngue magues̄e Oja. ³² Xi'mø ngue ra N'yohu bi 'yē mah̄ets'i, nu te øt'e, gue'a guí n̄equi ngue magues̄e Oja'a, nuna Oja ya, xquet'a da 'yudi ngue magues̄e'a rá Ts'ant'u ya. 'N̄e ya m̄i ts'adyø pa di nja na dí xi'ah̄u ya. ³³ Ague mā b̄asi'ah̄u, ya m̄i ts'udra ora dí 'b̄uhmu ua

ya. Tengutho ra hya xtá xicá yø judío, xquet'a ngut'atho ra hya dí xi'ahya ya. Gui hyonja, pe hinda zä gui tenngaha haru gdá magä. ³⁴ Ma'da'yo høn dadi 'ber'p'aha ya, ngue gui mmahmu n'na ngu n'na'aha. Tengutho nná ma'aha, gui njathu p'uya ngue gui mmahmu n'na ngu n'na'aha. ³⁵ Nu'mø ngue gui mmahmu n'na ngu n'na'aha, di unna güenda gátho yø ja'i ngue gue'e ma xádi'aha mø.

Bi manna Jesús ngue da gøn'a m'mefa ra Bedu.

³⁶ Ra Bedu bi 'yøpa ra nt'anni ra Jesús, bi 'yembji:

—Ague grá Hmu, ¿haru gue gdi ma p'uya?

Mi dahra Jesús, bi 'yena:

—Nup'u ha gdá magä, ya hinda zä gui tenngaha. Pe da zä gui tenngaha m'mefa.

³⁷ Ra Bedu p'uya, bi 'yembji:

—Ague grá Hmu, ¿hanja ngue gui ena ngue hinda zä ga ten'na'i ya? Nugä di emma te conná ngue'e.

³⁸ Mi dahra Jesús, bi 'yena:

—Gui ena ngue gui enni te conná nguecä. Pe majuaní dí xi'i ngue hante di mmahra øni, ya xqui cønga nhyu ndi.

14

Nuna ra Jesús, guehna ra 'yu na ngue di zønna ja'i p'u 'buhra Papá.

¹ Yo di tu ni mmahmu. Gui hyahni mmui gui 'yec'eihu Oja, da guecä dami 'yec'eigahu. ² Nup'u ja rá ngu ma Papágä, xangu yø ts'äya bí jar'u. Nu'mø da hin'yuh p'u yø ts'äya, hinte ga sänni ga xi'aha mø. Pe nuyá, ga mmagä ya ngue gui nsägä ha gui nsayahu. ³ Nu'mø dá magä p'uya ngue gui nsägä ha gui nsayahu, ga ma ecä mahøn'a p'uya ga sixahu, n'namhma ngue 'dap'u ga m'mahmu. ⁴ Gui pahmu p'uya haru gda magä, 'ne gui pahmu ra 'yu.

⁵ Mi dahra Toma p'uya, bi 'yembji:

—Ague grá Hmu, hinda pacähe ha gdi ma, ¿ha da nzä ga pacähe ra 'yu gdi ma?

⁶ Mi dahra Jesús, bi 'yembji:

—Conná nguecä da zä gui sømhmu p'u 'bu Oja. 'Ne conná nguecä gui pahmu ndana majuaní. Go dadi unga ra 'da'yo te. Nu to gä da 'yec'eigui, gue'u da zømp'u 'buhma Papá'u. ⁷ Ngue hingmi pahmu te'ogä ma m'met'o, janangue hingmi pahmu te'o na ra Papá. A nuyá, ya gui pahmu ya, porque ya gui nnuhu ya.

⁸ Bi 'yembrä Lipe p'uya:

—Ague grá Hmu, 'yøt'e ngue da zä ga nnugähe ra Papá 'mø. Co nu'a p'uya.

⁹ Mi dahra Jesús, bi 'yembji:

—Ague Lipe, ya xa mma yø pa dí n'yohu, ¿'ne tobe hingui paqui? Nu'a to bi nugä, ya bi nu ra Papá'a. ¿Hanja'a gui xiqui ngue gui engui ga øt'a ngue gui nuu ra Papá? ¹⁰ ¿Ua hingui ec'eigui ngue tenguthogä ya, njarbatho ma Papá? Tengutho ma Papágä p'uya, xquet'a dí njadá p'u. Nuna ra hya ya xtá xi'aha, hingo dí mmansgä na. Nu'a ra Papá dí n'yo'be, go øt'a te dí øt'ä'a. ¹¹ Dami 'yec'eigahu ngue tenguthogä ya, njarbatho ma Papá. Tengutho ma Papágä ya, xquet'a dí njadá p'u. A nu'mø hingui ec'eihna na ra hyatho, dami 'yec'eigahu 'mø gä nuh'a te dí øt'e. ¹² Majuaní dí xi'aha, nu ra ja'i ngue rá mmui ga 'yec'eigui, xquet'a da zä da 'yøtra ja'i tengutho dí øt'e. Man'na xangu da 'yø'r'mø ngue da zä, porque nugä ga mmagä p'u bí 'buhma Papá. ¹³ Rangué

guí εc'εigahú, nu'mø gá mat'Ojahú, gui hyá rá ts'edi gui 'yädi te guí nnehu. Nugá ga 'da'ahú'a te gá gui 'yáhmú, n'namhmá dá fadi ngue maguesε ná má Papá. ¹⁴ Rángue gui εc'εigahú, nu'mø gui hyá rá ts'edi gui 'yädi te guí nnehu, nugá ga 'da'i ndana bi zá mácosa gui 'yáhmú.

Bi xihyø xädi rá Jesús ngue dá penhna Espiritu Santo.

¹⁵ Nu'mø gadi macjú, dami 'yøt'e te dadi 'bep'ahú 'mø. ¹⁶ Ga äpa rá mate má Papá ngue dá penhni te'o dá máxahú, 'nε di hoc'a ni mmáihú, tengutho dí øt'ahú ya. Nuná dá 'benhni, guehna rá Espiritu Santo dá gáp'ahú rá 'yu majuaní. 'Nε guehna gui n'yohú para zantho ná. ¹⁷ Nu yø ja'i hingui εc'εi Oja, hingui sä di n'youi rá Espiritu Santo, porque hingui hεti 'nε hingui padi te'o. Pe nu'ahú, ya gui pahmu te'o ná, porque rá Espiritu Santo ya 'bucua gui 'báhmú, 'nε gui n'yohú para zantho ná. ¹⁸ Nugá hinga soc'aschú ua, ga ma pengá ngue gá n'yohú. ¹⁹ Ya mi ts'atho ya, ya hinni mantho dá nugá yø ja'i. Pe nu'ahú gui nnujú mahø'n'a. 'Nε di nja'ahú rá 'da'yo te, ngue mahøngdi 'bücä. ²⁰ Nu'a rá pa'a p'uya, gui umhmú rá güenda ngue dí n'yogä'be má Papá. Dá gue'ahú p'uya, dí n'yohú p'u gui 'báhmú. ²¹ Nu rá ja'i dá 'yøt'e te dadi 'bepi, guehna di nεqui ngue majuaní di maqui. Má Papágá p'uya, xquet'a di madi gátho ya yø ja'i di maqui. Nugá p'uya xquet'a dadi madi, 'nε ga øt'e ngue dá fadi ngue dí n'yo'be rá ja'i di maqui.

²² Bi 'yenna Judas, nuna hingra Iscariote:

—Ague grá Hmu, ¿hanja ngue hønhtogähe gui 'yudi ngue dí n'yohú, 'nε hinga gátho mi'da yø ja'i dá badi?

²³ Mi dahra Jesús, bi 'yena:

—Nu rá ja'i di maqui, guehna dá 'yørpabi masu te dí xifi, 'nε guehna di mahma Papágá ná. Nugá ya, co 'nehma Papá, ya dí n'yohe rá ja'i di maqui. ²⁴ A nu rá ja'i hinda maqui, guehna hingui ørcatho masu te dí xänbni. Nuná rá hyá dí xi'ahú ya, himma hyaségá ná, go rá hyá'a má Papá bá penngui.

²⁵ Dí xi'ahú gátho ya yø hyá ya, mente tobe 'daua dí 'báhmú. ²⁶ A nugá ga äpra mate rá Papá ngue dá penhna Espiritu Santo, n'namhmá dá máxahú 'nε di hoc'a ni mmáihú. Gue'a go dá xän'nahú gátho'a p'uya, 'nε gá di bε'n'nahú ya yø hyá ya xtá xi'ahú.

²⁷ Ya ga soc'ahú ya, pe di hut'a ni mmáihú. Nugá ga øt'e ngue dá hyu ni mmáihú, hinga tengu rá hyá mmányø ja'i ngue εmbi nthummái. 'Yo sä di tü ni mmáihú 'nε 'yo gui sühú. ²⁸ Ya gui øde te xtá xi'ahú ngue ga mmagá p'u bí 'báhra Papá, 'nε hønga ma εcä ngue 'dap'u ga n'yohú. Nu'mø majuaní gadi macjú, dami johyahú ngue ga mmagá. Porque nuna rá Papá, tate ná ngue nugá. ²⁹ Dí xi'ahú ná rá hyá ná hante ngue di nja, n'namhmá ngue nu'mø bi nja, ya gui 'yεc'εihú ná rá hyá ya xtá xi'ahú p'uya.

³⁰ Ya hinga ya'atho ga nyahú ya, porque ya bá εp'u rá zithu nu'a di manda yø ja'i hingui εc'εigä. Pe cohra ts'edi ná, hinda zá dá dajpi. ³¹ Pe ya jatho ngue ngu'a di nja, para ngue dá bahyø ja'i ngue dadi macä má Papá. 'Nε dí øt'e te di 'bεjpi ga øt'e. Nanju ya, má ga 'uehmú ua.

15

Rá Jesús bi hysjpbá rá hyá bi má ngue n'na 'bäi rá uva conyø 'yet'o.

¹ Go guecä tengutho n'na 'bäi rá uva, 'nε hinjom man'na tengugä. Má Papágá p'uya, tengutho n'na rá mεfi ngue fáhra nua'uva. ² Sajpa yø 'yet'o hingui nne di nzadi. Pe nu'u yø 'yet'o zadi, fädi 'nε øjpa yø 'yont'o, n'namhmá

ngue man'na di nzadi xanho. ³ A nu'ahũ, tengutho yø 'yet'o ngue zadi, porque gui ðrpaħũ maşu te di xan'naħũ. ⁴ Yo gui hegaħũ p'ũ, tengutho gã hĩndi hec'ahũ p'ũ. Xi n'na ra 'yet'o ya, nu hĩnda zã di nzahrã ndãt'ã m'ø 'yose, ya hĩmbi thep'ũ ja ra da'yu. Gui njathũ p'ũya, hĩnda zã gui n'yo manhohũ m'ø gui hyegaħũ p'ũ.

⁵ Nugã tengutho n'na ra da'yu. A nu'ahũ p'ũya, tengutho yø 'yet'o. Nu'a hĩngui hegagui ya, man'na di n'yo manho, porque di n'yo'be. A nu'mø gui hyegaħũ p'ũ, ya hĩnda zã te gui 'yøthũ. ⁶ A nu ra ja'i hep'ũ ma hyagã, di njapi tengutho ra 'yet'o hĩngui zadi. I nthẽqui ngue ma'ot'i. Nu'mø bi 'yot'i, da ma mapeti ngue da t'ũdi.

⁷ Nu'mø hĩngui hyegaħũ p'ũ, gui 'yet'a mmã te di xan'naħũ, dami 'yãdi te gui nne gui 'yãhmũ, gui nnu gue di n'na'ahũ. ⁸ Nuna ma Papãgã, da hnu mansu 'mø ngue gui n'yo manhohũ na. Gue'a di nequi'a p'ũya ngue majuanĩ ma xãdi'ahũ. ⁹ Tengutho gui macã ma Papã, njarbũtho nnã ma'ahũ ya. Nu te di nnu manhogã, gue'a gui 'yøthũ'a. ¹⁰ Nu'mø gui 'yøt'e te dadi 'berp'ahũ, ya ni mantho ga ma'ahũ m'ø. Nugã di øt'e te di 'bejpagui ma Papã, janãngue di maqui.

¹¹ Di xi'ahũ na ra hyã na, n'namhma ngue tengutho nnã johyagã, ngu'a gdi johyahũ. 'Nẽ hangũ ra pa gui johyahũ. ¹² Nuna ra hyã naya, dadi 'berp'ahũ ngue tengutho nnã ma'ahũ ya, da ngut'a gdi mmahmũ n'na ngu n'na'ahũ. ¹³ Nu'a ma dãtho ja ngue da 'yøt'a n'na ngue'mø di mahrã amigo, da 'yennã te connã nguehrã amigo. ¹⁴ Nu'ahũ, ya ma amigo'ahũ ngue'mø gui 'yøt'e te dadi 'berp'ahũ. ¹⁵ Nuyã, ya hĩnga en'ahũ ngue gyø mefithohũ ya, porque nu'a ra mefitho hĩngui padĩ te øtrã hmu'a. Nuyã di mma ngue ma amigo'ahũ, porque ya dã o'ahũ n'yu te gãma hyã xicã ma Papã. ¹⁶ Hĩngo gã huanngahũ, nugã go dã huan'naħũ. A nuyã, ngue gui ec'eigahũ, di nne ngue zant'a gui n'yo manhohũ, n'namhma ngue di n'na'ahũ'a te gã gui 'yãphũ ra Papã. ¹⁷ Nuna ra hyã naya, dadi 'berp'ahũ ngue gui mmađi n'na ngu n'na'ahũ.

I nnu man'ũ yø ja'i ra Jesús co 'nẽ'ũ yø xãdi sambabi.

¹⁸ Nu'mø ngue nnu man'ũ'ahũ yø ja'i, ya gui pahmũ ngue ya mam'met'o xã hnu man'ũ'gui. ¹⁹ Nu'mø ngue gadi n'amigohũ yø ja'i hĩngui ec'eigã, dadi ma'ahũ yø ja'i 'mø tengutho gui mahyø amigo. Pẽ nugã, go dã huan'naħũ p'ũ 'bũhyø ja'i ua ja ra ximhãi. A nuyã, ya hĩn gadi n'amigohũ yø ja'i ya. Janãngue nnu man'ũ'ahũ. ²⁰ Dami benna hyã ya xtã xi'ahũ m'met'o. Hĩnjo'o n'na ra mefitho da 'yẽna ngue hĩnda thogui tengutho thohrã hmu. Nu'mø ngue bi nu man'ũgã yø ja'i, xquet'a gui njathũ p'ũya, da nu man'ũ'ahũ yø ja'i. Nu'mø ngue hĩngui t'ec'eĩ'a te di xãnnbatẽgã, ni xĩnga gue'ahũ da t'ec'eĩ'ahũ m'ø. ²¹ Nu te gã di xi'ahũ ya, da ja'ahũ yø ja'i, porque ngue ma xãdi'ahũ. Nuna Oja bã penngui, hĩngui pahyø ja'i te'o na, janãngue di ja'ahũ p'ũ yø ja'i.

²² Nu'mø hĩn xcãbã ẽhe gã nzohyø ja'i, ya hĩndi jase yø ja'i p'ũ da ma ra castigo 'mø. Pẽ nuyã, di jase p'ũ da ma ra castigo ya ngue hĩngui ec'eigui. ²³ A nuyã, nu'a gã nnu man'ũgã yø ja'i ya, xquet'a 'nẽ'a ma Papãgã nnu man'ũ ya. ²⁴ Hĩn tema castigo di nja 'mø ngue hĩn tema hmeya xcã øt'ã p'ũ ha 'bũhyø ja'i. 'Nẽ nu'a te gã di øt'e, hĩnjongui pøni ngue di sã da 'yøt'e. Madague'a bi nu yø ja'i te gã di øt'e, pẽ co ngu'a nnu man'ũ gyø ja'i, co 'nẽ'a ma Papã i hnu man'ũ ya. ²⁵ Nuyã yø hyã di mmangã, di nja ya, porque jatho ngue di nja'a te nt'ot'i p'ũ ja ra Macã Libro ngue ra ley ca yø ja'i, i ẽna: "Hĩngui ja te rãngue'a i hnu man'ũgui".

26 Ga xicä mā Papá ngue dā pēnhnā Espíritu Santo dā māxahū 'nē di hoc'a nī mmāihū. A nu'á, go di ja majuanī te'ogā'a. 27 Xquet'a 'nē'ahū damī jahū majuanī te'ogā, porque dī n'yohū astā guep'ū bā fahra hya.

16

1 Dí xi'ahū ya yō hya ya, n'namh mā hinguī nyobēñihū. 2 'Nē dā ma nthuqū nī thūhū p'ū ja yō nīja yō judío. Dā 'yēhra ora ngue dī m'mū i'da dā hyo'ahū, dā 'yēnā ngue ōrpa rá 'bēfi Oja. 3 Ngūnā rā hya dā ja'ahū yō ja'ī, porque hīnjam'mō dī nne dā ba'a mā Papá, nī xīngā gueque dī pacyō ja'ī. 4 Dí xi'ahū nā rā hya nā, n'namh mā ngue nu'mō bi zōnnā ora dī nja, dā zo nī mmāihū nā rā hya ya xtā xi'ahū.

Ja dī nēquī p'ū'a te ōtra Espíritu Santo p'ūya.

Mām'et'o hīnte dī xi'ahū nā rā hya nā, porque 'daua dí 'būhmū. 5 A nuyá, ya gā mmagā ya, gānī m'māp'ū bī 'būhmā Papá bā pēngūī. A nu'ahū ya, ya hīnjondā bōnī dā 'yēngūī: “¿Harū gnī ma ya?” 6 Pē nuyā ngue dā xi'ahū nā rā hya nā, bi dū nī mmāihū ya. 7 Pē majuanī te dí xi'ahū, go nī nhohū ngue gā mmagā. Porque nu'mō hīngā mmagā, ¿hague dī 'yē'a rā Espíritu Santo dā māxahū 'nē di hoc'a nī mmāihū 'mō? Pē nu'mō gā mmagā, ya gā ma pēnhnā p'ūya. 8 Nu'mō bā ē'a p'ūya, go dā 'yōt'a ngue dā bahyō ja'ī 'būcua ja rā xīmhai ngue ja yō ts'oqui, 'nē dā bādī hanja nā rā 'yū njuantho. 'Nē dā bahyō ja'ī ngue dā zōnnā pa dā japrā castigo Oja. 9 Dā bādī ngue rā ts'oqui ōtyō ja'ī hīmbi 'yēc'ēigūī. 10 A nugā ngue njuantho dā n'yogā, ya gā mmagā p'ū bī 'būhmā Papá. 'Nē ya hīnnī mantho guī nnujū ua. Janāngue dā hyaxā njuanī yō ja'ī p'ūya ndanā gue'a rā 'yū njuantho ja ngue dā n'yo. 11 Dā hyaxā njuanī yō ja'ī p'ūya hanja nā rā hya xā nzān'Oja. Porque ya dā ts'āmbī ngue dā ma rā castigo nā rā zithū dī manda ua ja rā xīmhai.

12 Xangu mī'da yō hya jar'ū dī nne gā xi'ahū, pē tobe hīngūī sōnnā ora p'ū dā zā guī tīmhmū te gā mbōn'a te dí xi'ahū ya. 13 Nu'mō bā ēhra Espíritu Santo ya, go dī o'ahū n'yū hanja'a te majuanī'a. 'Nē gā majuanī'a te dā xān'nahū'a, porque hīngrā hyasē dā mā, a nūnā tengūtho rā hya dā sifi, dā ngu'a dā mā. Dā 'yōt'e ngue guī tīmhmū hanja'a te ja ngue dī nja. 14 Nu'a go dā 'yōt'e ngue dā hñū mansugā'a, porque dā ha'a rā hya gā xifi, 'nē dā 'yōt'e ngue guī pahmū hanja rā hya. 15 Nu te gāma hya mmānā Papá, gā gue'a rā hya dī mmāngā'a. Janāngue dí xi'ahū ngue rā Espíritu Santo dā hanngaguī mā hya, 'nē dī ja'ahū ngue guī pahmū hanja rā hya.

Dā gohī ngue rā johya'a rā dūmmūī ja yō xādi.

16 Ya mī ts'ūdrā ora ngue hīn harū guī nnujū ya. M'mefa p'ūya, ya hīnda ya'atho guī nnujū mahōn'a, porque gā mmagā mahets'ī bī 'būhmā Papá.

17 Nuyā 'da yō xādi p'ūya, dī n'yānnī n'na ngu n'na, dī n'yēmbī:

—¿Te gā mbōn'a xicjū nā? ngue ēnā ya mī ts'ūdrā ora ya, ya hīn harū gā nnuhū. Xīmī ts'ūdrā ora ngue gā nnuhū mahōn'a p'ūya, xīmī mmāmp'ūya ngue dā mā mahets'ī bī 'būhrā Papá. 18 ¿Tenī 'bē'a gā mbōn'a mmānā? ngue ēmbī ya mī ts'ūtho. Hīndī pahmū temā hya mmānā.

19 Bī bahra Jesús ngue nne dā 'yānyō xādi nā rā hya bī mā, bi 'yēmbūya:

—Nugā dí xi'ahū, ya hīnda ya'atho hīn harū guī nnujū. M'mefa p'ūya, ya hīnda ya'atho guī nnujū. ¿Ua guehna rā hya gādī n'yānhnū nāya? 20 Majuanī dí xi'ahū ngue guī nzomhmū 'nē dā dū nī mmāihū. Nu'mō bī nu'ahū yō ja'ī 'bū'a n xīmhai p'ūya, dādī johya. Pē hīnte ja'a. Nu nī dūmmāihū dā gohī ngue rā johya'a. 21 Conque nu'mō ja ngue dī m'māhrā basī n'na rā xisu, tū rá mmūī

porque ya bi zõnnã ora dã zã rã n'ũ. Pɛ nu' mɔ ya bi m'mũhrã basi p'ũya, ya hĩnnĩ mantho mbɛn'a rã n'ũ mĩ sã. Porque di johya ngue ya bi m'mũhrã basi ua ja rã xĩmhãi. ²² Xquet'a guĩ njathũ p'ũya. Bã ɛp'ũ rã ora dã dũ nĩ mmũihũ. Pɛ nugã gã ma pengũ ga nnu'ahũ. Gã rã johya dĩ nja nĩ mmũihũ p'ũya. Gue'a n'na rã johya hĩnjondã zã dã hyaqui.

²³ Nu'a rã pa'a p'ũya, ya hĩmma hyonĩ te guĩ 'yãnnghũ. Nugã majuanĩ di xi'ahũ, nu' mɔ gã mat'Ojahũ rãngue guĩ ɛc'ɛigahũ, damĩ hya rã ts'edi guĩ 'yãdi te guĩ nnehũ. Mã Papágã p'ũya di 'da'i te guĩ 'yãphũ. ²⁴ Astã guehya tobe hĩnte guĩ ãphũ Oja di 'da'ahũ rãngue guĩ ɛc'ɛigahũ. Damĩ 'yãhmũ n'namhmã dĩ n'na'ahũ. Janjuanĩ ngue gã rã johya dĩ nja'ahũ p'ũya.

Bĩ ntãte rã Jesucristo ua ja rã xĩmhãi.

²⁵ Nuyã yø hyã ya xtã xi'ahũ, dá honĩ te nnã hyɛjpabi rã hyã dá mã. Pɛ da 'yɛhra ora ngue nuyã yø hyã dí xi'ahũ, ya hĩnga honĩ te gdã hyɛjpi. Sinoque gã xi'ahũ njuantho ha dĩ njap'ũ gdĩ pahmã rã Papá. ²⁶ Nu rã pa ja p'ũya, ya dã zã guĩ 'yãphũ rã Papá'a te guĩ nnehũ rãngue guĩ ɛc'ɛigahũ. Ya hĩmma hyonĩ ngue 'bet'o gã ãpã rã mate mã Papã connã ngue'ahũ. ²⁷ Porque dĩ mã'asɛhũ rã Papá. Dĩ mã'ahũ, porque gadĩ maçjũ, 'nɛ gã 'yɛc'ɛihũ ngue dá ɛcã p'ũ bí 'bu Oja. ²⁸ Bĩ nɛxcã mã Papá 'mɔ dambã ɛcua ja rã xĩmhãi. A nuyã, gã pøngã ua ja rã xĩmhãi ya, gã mma mahɛts'i bí 'bũhmã Papá.

²⁹ Mĩ dahyø xãdi p'ũya, bi 'yɛnã:

—A nuyã, njuantho guĩ xicje ya. Hĩn temã hyã gnĩ hyɛjpi te guĩ mmãnya.

³⁰ A nuyã, ja dí tĩngãhe p'ũya ngue gã guĩ parpabi yø n'yomfɛnĩ yø ja'i. Hĩmma hyonĩ ngue 'bet'o dã 'tøt'a'i rã nt'ãnnĩ. Guehnã nnã ɛc'ɛigãhe nãya ngue guĩ 'yɛp'ũ mahɛts'i bí 'bu Oja.

³¹ Rã Jesús bi 'yɛnã:

—A nuyã, ya guĩ ɛc'ɛihũ rã hyã dí mmãngã ya. ³² Ya mme 'bexque'a ya, ya nĩ ma dã zõnnã ora gã nhychmũ, 'da'a n'nanĩ gdĩ mãhã. Ya guĩ sogasɛhũ p'ũya. Pɛ nugã hĩndĩ 'dasɛgã, porque dí n'yogã'be mã Papá. ³³ Nu' mɔ ngue guĩ unni mmũihũ ya yø hyã dí xi'ahũ ya, guehya yø hyã dã hyut'a nĩ mmũihũ ya. Nuyã ja rã xĩmhãi guĩ sãhũ rã n'ũ ua. Pɛ damĩ hyãhũ rã ts'edi, ya xtã tapã'a ɛcua ja rã xĩmhãi.

17

Bĩ marpabi Oja yø xãdi rã Jesús.

¹ Mĩ juadi bĩ mãnya yø hyã ya p'ũya, bi hyanmã hɛts'i rã Jesús, bi 'yɛnã:

—Mã Papá'i, ya bi zõnnã ora ya. Dã bahyø ja'i ya ngue maguesɛ'a nĩ Ts'unt'ũ, n'namhmã ngue xquet'a 'nɛhnĩ Ts'unt'ũ dã 'yøt'e ngue dã bahyø ja'i ngue mague'asɛ'i. ² Nu' gã unna ts'edi nĩ Ts'unt'ũ ngue nu'ũ to gã gã dãpi, di unna 'da'yo te para zãntho. 'Nɛ gã unna nt'gdi ngue nu'a te dã zãnnĩ gue'a dĩ nja'a. ³ Nu'a rã 'da'yo te para zãntho, gue'a di dĩnna ja'i dã ba'i'a, 'nɛ dã baqui. 'Nɛ hõn'atho'i ngue majuanĩ grã Oja. A nugã p'ũya, guecã drã Jesucristo guã pɛnhua.

⁴ Nugã dá øt'e ngue bi bahyø ja'i ua ja rã xĩmhãi ngue mague'asɛ'i. Dã juacã rã 'bɛfi gã 'bejpi gã øt'e. ⁵ A nuyã mã Papá'i, damĩ 'daqui ngue nu'ũ ja nĩ hmi nĩ dá, maguecɛgãui tengutho nmĩ jaui m'mɛt'o hante dĩ nhohrã xĩmhãi.

⁶ Nuyã yø ja'i gã huanhua ja rã xĩmhãi ngue gã dãqui, dá japi bi badĩ te'o'i. Mĩ o nĩ 'yɛ yø ja'i, pɛ go gã dãqui, 'nɛ bi 'yɛc'ɛi nã nĩ hyã guã pɛnnbĩ. ⁷ A nuyã, ya pahyø ja'i ya ngue go guĩ xiqui te gãmã hyã dí mmãngã. ⁸ Dã unna nã nĩ

hya gá xiqui ga xifi. Yø ja'í p'uya, bi 'yεc'εi. 'Nε haxa njuani yø ja'í ya ngue majuaní dá εcá p'u güi 'bui, 'nε εc'εi ngue go guá pεnnagui ua.

⁹ Dí á'i ra mate ya ngue gui fáhyø ja'í. Nuna ra mate dí á'i, hin dadi terpä p'u gátho yø ja'í 'bua nximhäi. Nu'u yø ja'í gá dáqui, gue'u dí xi'i gui fá'u, porque o n'i 'yε. ¹⁰ Nu'u to gá o ma 'yεgá, gá o n'i 'yε'u. Nu'u to o n'i 'yε p'uya, o ma 'yεgá'u. 'Nε dá hnu mansugá conná ngue'u.

¹¹ Nugá ya hinni mantho ga m'mεc'εi ua ja ra ximhäi. Nugá ga mmagá p'u gui 'bui, ja ga m'mεcá p'u. Pε nuya da gocua ja ra ximhäi, guehya dí xi'i gui fáhya. Ma Papá'i, xandaxqui'i. Conni ts'edi dami fádi te'o gá dáqui, n'namhma ngue xøgue n'na hyatho da gohi, tenguthogüi, n'na hyatho dí jauri. ¹² Mente ra pa 'daua dá m'mehme ua ja ra ximhäi ya gá dáqui, conni ts'edi nmará fádi. Hinjombi m'medi, hinda honda n'na nc'εi, nuna ya bá nt'ot'i ngue di m'medi, para ngue di nja na ra hya nt'ot'i p'u ja ra Maca Libro.

¹³ A nuyá, ga mmagá p'u gui 'buiya. Pε mente tobe dí 'butá ua ja ra ximhäi, dí mmangá ya yø hya ya, n'namhma ngue nuya ma ja'ui, gá ra johya di nja, tengutho nná johyagá. ¹⁴ Nuna ra hya guá pεnnba yø ja'í ngue ga xännbi, bi nu manho ra hya. Pε nuya yø ja'í himbí nu manho ni hya p'uya, bi nu man'u ya yø ja'í bi nu manho ni hya. Porque ya hinni mantho øtra nts'o ga 'yo yø ja'í, tenguthogá ngue hinda øt'á ra nts'o ga 'yo yø ja'í. ¹⁵ Hinna á'i ra mate ngue gui jεcua ja ra ximhäi ya yø ja'í dí xi'i. Sinoque dí á'i ra mate ngue gui fádi ngue ra zithu hinda ts'onnbá yø nt'εc'εi. ¹⁶ Tengutho gá hinda øt'á ra nts'o øtyø ja'í, da guehya ma ja'ui, xquet'a hingui øtra nts'o ga 'yo yø ja'í ya. ¹⁷ Dami 'yøt'e ngue da hyo yø mmui conná ngue'e, da hyonna nho da n'yo conná guehni hya. Porque nuna ni hya, guehna majuaní na. ¹⁸ Tengutho güi pεnnagui ua ja ra ximhäi, xquet'a di njadá p'uya, dá et'á ya ma ja'ui ngue da ma da manna hya p'u ha 'buihyø ja'í. ¹⁹ Dí engá ma te conná guehna ja'ui, n'namhma ngue xquet'a 'nε'u da hyo yø mmui ngue xtá nho te da n'yo conná guehna ra hya majuaní.

²⁰ Pε hinga hont'u dí á'i ra mate gui fá'u, sinoque 'nε'u yø ja'í da 'yεc'εigá m'mεfa conná guehna hya da manya ma ja'ui, xquet'a dí xi'i ngue gui fádi.

²¹ Gátho ya dí xi'i ya, dí á'i ngue xøgue n'na hyatho da gohi tenguthogüi, ngue n'na hyatho di jauri. Ga njathu p'uya, n'na hyatho ga cohmu ya ma ja'ui, ma Papá'i, gue'a di badi gátho yø ja'í'a ngue guá pεnnagui ua ja ra ximhäi.

²² Nugá dá japá ya ma ja'ui tengutho gui jai pagui m'mεt'o, n'namhma ngue gue'a di gohi ngue xøgue n'na hyatho di jah'u'a p'uya, tengutho'i co 'nεcá n'na hyatho di jauri. ²³ Nugá dí n'yogá'be ya ma ja'ui. Nu'i p'uya dí n'youi. Gue'a di gohi ngue xøgue n'na hyatho di jah'u'a. 'Nε gue'a di bá hmi' da yø ja'í'a ngue nu'i go guá pεnnagui ua, 'nε gadi ma'u ma ja'ui, tenguthogá, gadi maqui.

²⁴ Ma Papá'i, nuya ma ja'ui gá dáqui, dí nnegá ngue 'nεhya di m'mup'u ha ga m'mεcá ya, n'namhma ngue da nu te gui ørcagui, ngue gui øt'e ngue 'nεcá dí tategá hapu gui 'bui. Porque nu'i gadi maqui hante di nhohra ximhäi. ²⁵ Ma Papá'i, gá ra nho gui øt'e. Nuya yø ja'í 'bucua ja ra ximhäi, hingui pa'i ya. Pε nugá dí pa'i. A nuya ma ja'ui p'uya, ya padi ngue go guá pεnnagui ua. ²⁶ 'Nε dá xifi hanja ra hya ngue te'o'i. 'Nε tobe ni mantho dí xifi te'o'i ya, n'namhma ngue tengu'i ngue gadi maqui, da ngu'a da 'yøt'e. A nugá p'uya, dí n'yogá'be ya yø ja'í ya.

¹ Mī juadi bī maṅya yø hya ya, bī ma rā Jesús, bī mε yø xādi, bī ma maṅ'na nguadi rā 'yuthe Cedrón. Nup'u ja n'na rā nuaza p'uya, ja bi yarbū rā Jesús conyø xādi. ² Xquet'a 'neḥṇa rā Judas bi dā rā Jesús, ya mī pa'a rā xεqui'a, porque xangu yø nḥidī ja maḍi pεpε yø xādi rā Jesús. ³ Nuna rā Judas bi zomp'u 'buhra Jesús. Nī n'youi n'na 'bui yø soldado co 'nehyø policia yø m'menḥi yø mmäcja conyø fariseo. Nī gū yø juai, 'neḥa yø lāmpara guī nyot'i. Mī'da yø ja'i, nī gū yø za tøhra sibi yø nya ngue guī nyot'i. ⁴ Pε rā Jesús ya gā paḍi te ja ngue dā thogui. Bī ma di c'at'ui ngue bi 'yānmi, bi 'yεmbi:

—¿Te'o guí homhmε?

⁵ Nu'ε yø ja'i p'uya, bi 'yεmbi:

—Dī hongāhe rā Jesús nuna rā mmεngu Nazaret.

Mī dahra Jesús, bi 'yεmbi:

—Go guecā masque guí honjū.

Nī n'youi yø ja'i nā rā Judas bi dā rā Jesús. ⁶ Nu'mø mī 'yεmbyø ja'i rā Jesús: “Go guecā”, i gohyø xatha yø ja'i, bi t'anga häi. ⁷ Nuna rā Jesús maḥombi 'yānbūya, bi 'yεmbi:

—¿Te'o guí homhmε?

Nu'ε yø nzite p'uya, bi 'yεmbi:

—Dī hongāhe rā Jesús nuna rā mmεngu Nazaret.

⁸ Mī dahra Jesús, maḥombi 'yεmbi:

—Ya dī xī'ahε ngue go guecā. Nu'mø go guí honjū, pε damī thøhmε ya 'bucua, dā ma.

⁹ Nguna bī ma, para ngue dī nja'a te rā hya xī maṅṅa Jesús ngue xi 'yεna: “Ma Papá'i, nu'ε gā dāqui, ḥinjombi m'medi”, xi 'yεna. ¹⁰ Rā Bēdu p'uya bi guxrā juai mī ha, bi hεyepa rā gu ngue rá n'yεi'a n'na nc'εi nī hu ngue rā Malco, nuna rá 'yεḥε rā 'bet'o mmäcja. ¹¹ Pε rā Jesús bi 'yεmbi:

—Ua Bēdu, damī fos'nī juai. ¿Ua guí εna ngue ya ḥindi nja'a te rā n'ε xpā nzānma Papá gā thogui?

Ya 'bup'ε 'buhra hmu yø mmäcja rā Jesús.

¹² Nī n'youi n'na rá hmu ya yø soldado conyø policia yø m'menḥi yø hmu yø judío, bi bentra Jesús, bi dut'i. ¹³ Bi zixpε ja rá ngu rā Anás. Nuna rā Anás mará ndøhya rā Caifás nuna maḍi maṅṅa yø mmäcja'a rā jεya'a. ¹⁴ Nuna rā Caifás xi 'yεmbyø hmu yø judío ngue maṅ'na xanho ngue n'na nc'εitho dā tho connāngue gātho yø ja'i.

Bī maṅṅa Bēdu ngue ḥingui paḍi te'o rā Jesús.

¹⁵ Nup'ε ja rá ngu nā rá hmu yø mmäcja, nu'a rā dathi ja mbo, ja i ts'ixpε rā Jesús. Nuna rā Bēdu co 'neḥṇa maṅ'na nc'εi rá xādi, bi denṇa Jesús. Nuna n'na nc'εi rá xādi nā, maḍi mpahmī rā mmäcja. Janāngue bi tho'ambo 'mø mī yut'ambo rā Jesús. ¹⁶ Pε nuna rā Bēdu bi gohmaxøts'e rā goxthi nā. Janāngue bá pøn'a rā xādi mará mpadiui rā mmäcja ngue bī nyai nā rā xisu fāhra goxthi ngue dā tho'ambo rā Bēdu. ¹⁷ Nu'a rā xisu fāhra goxthi p'uya, bi 'yānna Bēdu, bi 'yεmbi:

—¿Ua ḥinga 'ne'i rá xādi'i nā rā n'yohε nā?

Mī dahra Bēdu, bi 'yεna:

—Ḥin'nā, ḥinga 'nεcā.

¹⁸ Nu'a rā ora'a mī se, janāngue nu'ε yø hmiqui 'bup'ε, conyø policia, xi 'yuhra sibi p'ε 'bāi ngue dī nhat'i. Rā Bēdu p'uya xquet'a 'nε'a 'dap'ε 'bāhmε'a ngue dī nhat'i.

Nuna rá hmu yø mmäcja bi 'yørpa ra nt'änni ra Jesús.

¹⁹Nuna rá hmu yø mmäcja bi da'mi bi 'yänna Jesús ndana gue'a yø xädi, änni te 'be'a ma hya xännbi. ²⁰Mi dahra Jesús, bi 'yëmbi:

—Nuna ra hya ya xtá mangä, yø hmi yø dá yø ja'i xtá mangä na ra hya na. Xtá nxännbatégä p'ua ja yø t'unija, da guerp'ua ja ra danija di mpeti gätho yø judío. Hin temä hya xtá mangä ngue da nt'aguitho. ²¹¿Hanja ngue ja guí ännngui temä hya xtá mangä ya? Damí 'yänhna yø ja'i ya, go da xi'ahna hanja ra hya xtá mangä'ua. Nu'ua go pa'ua temä hya xtá mangä.

²²Hontho bi manna nguna ra Jesús, mi 'bäp'ua n'na ra policia di mpep'ua ja ra danija, bi mēmba rá hmi, bi 'yëmbi:

—¿Ua ya ngu'a gdi tha'mø guí yaui rá hmu yø mmäcja ya?

²³Mi dahra Jesús, bi 'yëmbi:

—Nu'mø ja ma n'ua te dá mangä, dami ma te gui sä man'ua 'mø. Pe nu'mø ngue njuantho di yagä, ¿hanja ngue guí pegbauguí ma hmi?

²⁴Ra Anás bi dutra Jesús, bi mēnnabäi na ra Caifás rá hmu yø mmäcja.

Mahømbi gønna Bedu ra Jesús.

²⁵Mente di sigue 'bäp'ua ja ra sibi ra Bedu ngue di nhat'i, bi t'ëmbuya:

—¿Ua hinga 'ne'i rá xädi' na ra n'yohua na? —t'ëmbi.

Mi dahra Bedu p'uya, hømbi ncøni, bi 'yēna:

—Hin'na, hinga 'necä.

²⁶Mi 'bäp'ua n'na rá hmiqúi na rá hmu yø mmäcja. Nuna ra hmiqúi p'uya, di mmenjui na ra n'yohua xi zenna Bedu xi hyejpa ra gu ngue rá n'yēi. Bi 'yännbuya, bi 'yëmbi:

—Pe, uanguí gue'e xtá nu'i p'ua ja ra nuaza ngue guí n'youi ra Jesús —bi 'yëmbi.

²⁷Ra Bedu p'uya mahømbi ncøni. Nu'a ra ora'a p'uya, bi mmahra øni.

Ya 'bäp'ua 'bähra Pilato ra Jesús.

²⁸Nup'ua ja rá ngu ra Caifás, bá njucra Jesús ngue i map'ua ja ra palacio 'bähra gobernador. Pe ya 'yo haxpaya. Nu'ua yø judío p'uya, himbi yarbua ja ra palacio'ua. I ja yø costumbre, i ena ngue nu'mø ja ngue di nsännigo, hingui sä di ntøt'ui yø ja'i hingyø judío. Nu'mø xtá nyat'i, ena ngue ya hinda zä di nsihme p'ua ja ra ngo ngue ra pascua. ²⁹Janangue bá pønna Pilato ngue bi nyaui yø judío. Bi 'yëmbi:

—¿Te 'be'a ma hya gní yapha na ra n'yohua 'bucua?

³⁰Bi 'yēnyø hmu yø judío p'uya:

—Nu'mø ngue hindra ts'oc'ei na, hinxca dägähe ua 'mø.

³¹Bi 'yēnna Pilato p'uya:

—Uanguí guí cahra ra ley p'uya, da zä gui sixhua gui 'yøschua ra ts'ut'abi.

Yø judío p'uya bi 'yēna:

—Pe nugähe ngue yø judío, hin'yügähe ra nt'ēdi ngue sä ga hogähe n'na ra ja'i. Nu'i go nnethe gui sänni te di nja.

³²Ja bi bømp'ua te xi man'a m'met'o ra Jesús, ngue ya xi ma ngue da thop'ua ja ra pont'i. ³³Nu'mø mi yat'ambo ra palacio ra Pilato, bi manda bá ts'ohra Jesús ngue da 'yørpa ra nt'änni. Bi 'yëmbi:

—¿Ua gue'e rá dast'abi'i yø judío? —bi 'yëmbi.

³⁴Mi dahra Jesús, bi 'yëmbi:

—Xi'a ra hya guí mmanya, go guí äanse, ¿ua gue 'bæi to xa xi'i ngue guecä?

³⁵Mi dahra Pilato p'uya, bi 'yëmbi:

—¿Ua go mā mmijjudíohu p'uya? Nu'u ni mmijjudíohu 'nɛ'u yø hmu yø mmäcja go xa dä'i ua dí 'bucä'u. ¿Teni 'be'a gá 'yøt'e?

³⁶ Mí dahra Jesús, bi 'yɛmbi:

—Nup'u dadi mandagä, hinga guecua ja ra ximhäi jaua p'u. Nu'mø ngue ja gadi mandagä ua, gdi sigä to da 'yøtra sui 'mø, ngue hinxta mma madägä p'u 'bahyø judío. Pɛ nup'u dadi mandagä, hinga guecua p'u.

³⁷ Rā Pilato bi 'yɛmbi:

—¿Janangue gue'e grä dast'abi 'mø?

Mí dahra Jesús, bi 'yɛnā:

—Ahá, go guecä tengutho ra hya guí mma. Gue'a dá ɛcä ua ja ra ximhäi'a, ngue ga m'mei para ngue ga mmangä nā ra hya majuaní. Nu to gätho nne da badi hanja nā ra hya majuaní, da 'yøde te dí mmangä ya.

³⁸ Rā Pilato p'uya bi 'yɛmbi:

—¿To go da bōni ngue da badi hanja'a rā hya majuaní p'uya?

Ya nts'änni ngue da tho rā Jesús.

Mí juadi bi 'yøpā rā nt'änni p'uya, bi bōn'athi rā Pilato ngue bi nyai yø judío. Bi 'yɛmbi:

—Hín temä ts'oqui dí tinnbä nā rā n'yohu 'bucua. ³⁹ Pɛ ja'ahu rā costumbre ngue pa mathøgue n'na rā ofadi 'mø ja rā ngo ngue rā pascua. ¿Ua guí nnehu ngue ga thōcä nā rā dast'abi yø judío?

⁴⁰ Bi mahra hmafi gätho yø ja'i p'uya, bi 'yɛnā:

—Nu'a, hín'na'a. Go damí thøhra Barrabás.

Pɛ nunā rā Barrabás, guehna n'na rā bɛ nā.

19

¹ Nunā rā Pilato, bi manda ngue bi ma m'mei rā Jesús. ² Nu'u yø soldado, ya xi me n'na rā corona ngue yø 'uini, bi gäspa rá ya rā Jesús. 'Nɛ bi hetä n'na ra he ngue rā 'bojūpoi. ³ Bi guarbū 'bāhra Jesús, bi 'yɛmbi:

—Guí tate ague rá dast'abi'i yø judío —bi 'yɛmbi.

Mɛnte pɛmbā rá hmi p'uya. ⁴ Rā Pilato p'uya, mahømbi bōn'athi, bi 'yɛmbyø judío:

—Para ngue guí umhmu rā güenda ngue hín temä ts'oqui dí tinnbä nā rā n'yohu nā, guí nuuhu ngue ga ma jücä ua ya —bi 'yɛmbi.

⁵ Māmbā pōnna Jesús, bá oxrá ya n'na rā corona ngue yø 'uini. 'Nɛ he rā 'bojūpoi xi ma mahete. Rā Pilato p'uya, bi 'yɛmbyø ja'i:

—'Bucua nā rā n'yohu ya.

⁶ Nu'u yø hmu yø mmäcja 'mø mī nū p'uya, co 'nɛ'u yø policia, bi mahra hmafi, bi 'yɛnā:

—Da guatra pont'i. Da guatra pont'i.

Bi 'yɛnna Pilato p'uya:

—Pɛ damí sisɛhu 'mø, bí cuathu rā pont'i, porque nugä ya hín temä ts'oqui dí tinnbi.

⁷ Nu'u yø hmu yø judío p'uya, bi 'yɛmbi:

—Nugähe dí cahe n'na rā ley. Conforme rā ley dí cagähe, jatho ngue da tho, porque mma ngue rá Ts'ant'u Oja.

⁸ Nunā rā Pilato 'mø mī 'yøhna rā hya nā p'uya, man'natho bi nsu. ⁹ Hømbi yat'ambo rā palacio p'uya, bi 'yānna Jesús, bi 'yɛmbi:

—¿Haru grä mmengu n'yø?

Pɛ rā Jesús hinte ga ndätho. ¹⁰ Rā Pilato p'uya, bi 'yɛmbi:

—Hinguí nne gui tha 'mø di nzo'i 'mø. ¿Ua hinguí padi ngue jagá ra ts'edi ga cuat'a'i ra pont'i? 'Nε xquet'a jagá ra ts'edi ngue ga thøc'a'i.

¹¹ Mí dahra Jesús, bi 'yεmbi:

—Hín temá ts'ut'abi dá zä gui 'yøt'e, ngue'mø hín nángue Oja xti 'da'i nī cargo. Janangue nu'a bi dägä ua gui 'bai, mā datho ja rá ts'oqui'a.

¹² Nu'a ra ora'a p'uya, bi hyonna forma ra Pilato ngue xti thøhra Jesús. Pε janjuani uε yø judío ngue bi 'yεmbi:

—Nu'mø ngue gui thøhna ra n'yohu na, ya hinni amigo ra dast'abi Roma 'mø. Nu to bi zä dá 'yεna ngue ra dast'abi ya, ya rá nsaiui rá dast'abi Roma.

¹³ Nu'mø mí 'yøhra Pilato na ra hya na p'uya, bi ma dani mmip'u ja rá nhudi nhøt'a hya 'mø bi nya. Bi manda p'u hudi ngue bá ts'innbabi ra Jesús. Guehna ra xequi nī hu cona hya ebreo, “Gabata”. I nne dá mā ngue “Mats'axti xanho p'u bi t'udo”. ¹⁴ Tobe jadyø ngo ngue ra pascua'a ra ora'a, ya mme 'dato xudi. Gue'a ra pa di nsä yø ja'i hante ra pa ngue ra ts'äya. Nuna ra Pilato, bi 'yεmbyø judío:

—'Bucua nī dast'abihu ya —bi 'yεmbi.

¹⁵ Bi mæhra hmafi yø judío p'uya, bi 'yεna:

—Da tho naya, dá tho naya. Dä guatra pont'i.

Ra Pilato p'uya, bi 'yεmbyø ja'i:

—¿Ga cuatä ra pont'i nī dast'abihu 'mø?

Bi 'yεn'u yø hmü yø mmäcja p'uya:

—Nu'a mā dast'abihu, gue'a ra dast'abi Roma'a, 'nε hīnjom man'na.

¹⁶ Mí manyø ja'i na ra hya na p'uya, ra Pilato bi däpyø ja'i ra Jesús ngue dá ma di cuatra pont'i. Bi zixyø judío na ra Jesús.

Bi ma maçuati ra pont'i ra Jesús.

¹⁷ Bi ma ra Jesús nī hya rá pont'i. I map'u ja ra xequi nī hu ngue ra Njyaxhmü. Nuna ra hya ngue ra ebreo, nī hu ngue ra Gólgota. ¹⁸ Ja bi ma maçuati p'u ja ra pont'i ra Jesús. 'Da i ma maçuatiu ra pont'i mí yonc'ei. 'Da'a n'na nguadi rá hyo i gohi n'na ngu n'na. Nuna ra Jesús, bi gohmade na. ¹⁹ Bi manda ra Pilato ngue bi ma maçuati p'u ja rá ya ra pont'i n'na ra letrero, i εna: “Guehna ra Jesús, ra mmεngu Nazaret ngue rá dast'abi yø judío naya”. ²⁰ Xangu yø judío bi nu na ra letrero, porque nup'u bi ma maçuati ra pont'i ra Jesús, guerp'utho ra danihni. Nuna ra letrero, nt'ot'i cona hya ngue ra ebreo, cona hya ngue ra griego, 'nε nt'ot'i cona hya ngue ra latin.

²¹ Janangue bi 'yεmbra Pilato'u yø hmü yø mmäcja:

—'Yo guí ot'i ngue dá 'yεna: “Rá dast'abi yø judío”. Sinoque dāmi 'yot'i ngue dá 'yεna: “Nu'a t'εmbi rá dast'abi yø judío”.

²² Mí dahra Pilato p'uya, bi 'yεna:

—Ya di nja p'u'a te nt'ot'i ya —bi 'yεna.

²³ Mí juadi bi cuatra pont'i ra Jesús, nuya goho yø soldado bi gajpa rá he ra Jesús ngue di ndarpi n'na ngu n'na. Bi gajpa rá pahni p'uya. Nuna ra pahni hīnha nt'eti, n'na thoguitho bi mε rá 'be gä rá do'yo ra pahni. ²⁴ Di n'yεmbyø soldado p'uya:

—Hinga xεmhm'u naya. Man'na xanho ga mmähä ra tahä. Nu'a dá dāha, gue'a dá ganna pahni'a.

Ya bi nja'a te nt'ot'i p'u ja ra Maca Libro ngue εna: “Bi ndarpabi n'na ngu n'na'u mā he. Bi ma ra tahä ngue to dá gani”. Nguna ra hya bi 'yøtyø soldado.

²⁵ Nup'u bi ma maçuati ra pont'i ra Jesús, ja 'bärp'utho rá mamá co 'nε'a rá juhue'a rá mamá, cona Maya rá xisu ra Cleofas, co 'nehra Maya Magdalena

'bāp'ʰ. ²⁶ Nūnā rā Jesús mī hyētrá mamá ngue 'bāp'ʰ, 'dap'ʰ 'bāhmī n'na rā xādi emmēj dī mahra Jesús. Bi 'yēmbṛá mamá p'ʰya:

—Ague mamá, gui 'yōt'e ngue nī baṣi nā mā xādigá ya.

²⁷ Mahōmbi 'yēmbṛá xādi p'ʰya:

—Gui 'yōt'e ngue nī mamá nā mā mamágá ya —bi 'yēmbi.

'Bexque'a rā ora'a p'ʰya, nū'a rā xādi rā Jesús bi zixra Maya p'ʰ ja rā ngu ngue dī jammansu.

Ya bi dū rā Jesús.

²⁸ Mī thohnā rā hyā nā p'ʰya, ya pahra Jesús ngue ya bi nja gātho'a te ja ngue dī nja. Para ngue dī nja'a te nt'ot'i p'ʰ ja rā Macā Libro, bi 'yēnna Jesús:

—Dí tūthegá ya.

²⁹ Mī jap'ʰ n'na rā xano yūhra vino xan'ixi. Bi ma mapobo p'ʰ ja rā vino n'na rā esponja xanthuti. Bi nōtā n'na rā 'yet'o ngue rā isopo. Bi cuarpa rā ne ngue dā zūts'i. ³⁰ Nūnā rā Jesús mījuadi bi zi rā vino xan'ixi, bi 'yēmp'ʰya:

—Ya gā bi nja'a te ja ngue dī nja ya.

Mī man'a p'ʰya, bi mēngrá ya ngue bi dū.

Nū'a n'na rā soldado bi hyēspa rā hyo rā Jesús connā lansa.

³¹ Mī hyats'i, ya rā pa ngue rā ts'āya. Nū'ʰ yō judío, hīngui nnepe ngue dī cuatho p'ʰ ja rā pont'i yō ánima 'mō rā pa ngue rā ts'āya, porque gue'a rā pa ngue rā ngaxango ngue rā pascua'a. Janāngue nū'ʰ yō hmu yō judío bi xihra Pilato ngue dī mānda dā ma nthēmhmī yō gua'ʰ mī cuatra pont'i, n'namhma ngue dā dū nts'edi. Janāngue dā thacyō ánima p'ʰ ja rā pont'i 'mō bi dū. ³² Bi ma yō soldado p'ʰya ngue bá tēnnbābi yō gua'a n'na nc'ei. Ja bi map'ʰ'a man'na nī guatrá hyo rā Jesús. ³³ Mī map'ʰ cuatra Jesús, bi nū p'ʰya ngue ya xi dū. Janāngue ya hīmbi dēnnbā yō gua nā p'ʰya.

³⁴ Pē nū'a n'na rā soldado siempre bi hyēspi connā lansa rā hyo rā Jesús. Nup'ʰ bi thēxp'ʰya, bi bōnna ji 'nēhra dehe. ³⁵ Nugā go dá ot'ā rā sacua ja ua, dá cuati te dá nū. Majuani te dí mma. Dí padī ngue majuani te dī mma n'namhma ngue xquet'a gui 'yēc'ei. ³⁶ Porque nuya yō hya ya, bi nja para ngue dī nja'a te nt'ot'i p'ʰ ja rā Macā Libro ngue i ēnā: “Hīnda thēnnbābi yō do'yo”, i ēnā. ³⁷ Man'na parte nt'ot'i p'ʰ ja rā Macā Libro, i ēnā: “Dā hnu ngue dā thēspa rā do'yo”.

Ya bi ma nt'āgui rā Jesús.

³⁸ M'mefa p'ʰya, nūnā n'na rā mmēngu Arimatea nī hū ngue rā José, bi ma bá āpra nt'ēdī rā Pilato ngue dā hyajp'ʰ ja rā pont'i rā Jesús ngue dā 'yāgui. Xquet'a 'nēhna rā José mī tēna hya mī mmanna Jesús. Pē hīngui nnepe dā bá'ʰ yō mmijjudioui, porque su. Rā Pilato p'ʰya bi unna nt'ēdī. Bi ma rā José ngue bá hajp'ʰ ja rā pont'i rā Jesús. ³⁹ Xquet'a bi zōmp'ʰ nā rā Nicodemo nūnā bi ma n'na xui bá nyāui rā Jesús. Nī hya 'dāte mā'det'a kilo yō 'yēthi māuants'i, i n'youi'a nī hū ngue rā mirra, 'nē'a rā 'yēthi nī hū ngue rā aloes. ⁴⁰ Nūnā rā José connā Nicodemo bi hyajp'ʰ rā do'yo rā Jesús. Bi 'ue connā ulu mā njots'i rā 'yēthi māuants'i. Gue'a yō costumbre yō judío ōr'mō āhra ánima'a. ⁴¹ Nup'ʰ bi ma mācuati rā pont'i rā Jesús, guerp'ʰ mī ja n'na zant'iyō za, ja jarb'ʰ n'na rā 'bido ngue hīnjom mī o, ya xi ma māhoqui ngue to dā 'yop'ʰ. ⁴² Nūnā rā 'bido nā, ja bi jārba rā Jesús, porque ja mī jarbatho, 'nē ya bi zōnna ora dā yat'ʰa pa sāya yō judío.

20

Ya bi bennate ra Jesús.

¹ Mí hyaxa ra pa ndomingo p'uya, zixuditho bi ma ra Maya Magdalena p'u mambí o ra Jesús. Tobe 'bøndra' bexui. Bì nù p'uya ngue ya hĩnte juaxpɛ ra do mĩ cotra 'bido. ² Bi ga ra 'dihí p'uya, bí map'u bí 'buhra Bèdu co 'nɛ'a man'na ra xadi emmɛi mađi mahra Jesús. Bi 'yɛmbɛya:

—Ya xa thaxpɛ ha mĩ o ra Hmɛ 'na, pɛ hĩndí pahme harɛ xa jãtya.

³ Ra Bèdu p'uya, co 'nɛ'a man'na ra xadi, bí map'u mambí o ra Jesús. ⁴ 'Dap'u bí nɛts'i gá yoho ngue nĩ tihí. Pɛ nù'a man'na nc'ɛi, man'na bí nti'a ngue ra Bèdu. Rá mudi bi zomp'u mĩ o ra Jesús. ⁵ Bì ndojpɛya ngue c'at'ambo. Bì nù ngue 'bomp'u yò ulu bi 'bãnnabí ra Jesús. Pɛ hĩmbi yat'ambo. ⁶ 'Bexque'a mmarbutho ra Bèdu p'uya, go bi yat'ambo ra 'bido na. Xquet'a bí nù ngue 'bõnnbutho yò ulu mam'mant'i. ⁷ Da gue'a ra ulu bi jombá rá ya ra Jesús bí nù ngue 'bomp'u, pɛ hĩnga 'dap'u 'bõmhmu'u yò ulu mam'mãnhni ra Jesús. Mã nunni'u 'bõn'a n'naní. ⁸ Xquet'a bi yat'ambo na ra xadi m'met'o bi zomp'u ja ra 'bido p'uya. Bì nù te jap'u mĩ o ra Jesús. Bi 'yɛc'ɛi p'uya ngue ya 'bwi mahõn'a. ⁹ Ja bi ðimp'u'a te ra hya nt'ot'i p'u ja ra Macá Libro p'uya, ngue ra Jesús mĩ jatho ngue di bennate p'u da nt'ãgui. ¹⁰ Bá penc'u yò xadi p'uya, bí 'yɛp'u ja ra ngu.

Bì nthɛui ra Maya Magdalena ra Jesús.

¹¹ Pɛ nuna ra Maya, 'bãrma xõts'e ra 'bido ngue zoni. Mente zomp'uuya, bí ndoqui ngue hɛt'ambo ra 'bido. ¹² Bì nù ngue 'bap'u yoho yò anxɛ p'uya, he yò t'axcahe, ngue hup'u mĩ o ra Jesús. Nuna n'na ra anxɛ hup'u maní go rá ya. Man'na p'uya, hup'u maní go yò gua. ¹³ Nuya yò anxɛ p'uya, bí 'yɛmbi:

—Ague grá xisu, ¿hanja ngue guí zoni?

Mĩ dahra xisu p'uya, bí 'yɛna:

—Dí zoni tha, porque xa thascagui mã Hmɛ. A nuyá, hĩndí pađi harɛ xa jãtya.

¹⁴ Mĩ manna ra hya na p'uya, bí 'bãt'i, bí nù p'uya ngue 'bãp'u ra Jesús, pɛ hĩngu pađi ngue gue'a ra Jesús. ¹⁵ A nuna ra Jesús bí 'yãnnbɛya, bí 'yɛmbi:

—Ague grá xisu, ¿hanja ngue guí zoni? ¿Te'o guí honí?

Nuna ra xisu p'uya, ɛmbi ngue gue'a ra mãdi p'u'a 'bãp'u, bí 'yɛmbɛya:

—Ague grá ja'i, nù'mø ngue go xcá hyats'i, ðamí xiqui harɛ xcuá pɛgui, n'namhma ngue ga ma hats'i.

¹⁶ Mĩ dahra ra Jesús, bí 'yɛmbi:

—Ague Maya —bí 'yɛmbi.

Ra Maya p'uya, bí 'bãt'i, bí zofõ conna hya ngue ra ebreo p'uya, bí 'yɛmbi:

—Raboni.

Nuna ra Raboni, i nne da mã “Ague grá xãnnbãte”. ¹⁷ Mĩ nya ra Jesús, bí 'yɛmbi:

—O gadi benngui, porque ja ngue ga mmagã p'u bí 'buhma Papá. A nuyá, nĩ ma ya, bá xi'u mã cugã ngue ya ga mmagã p'u bí 'buhma Papá, nù'a nĩ Papáhu. Gã mmagã p'u bí 'buhma Oja, nù'a nĩ Ojahũ.

¹⁸ A nuna ra Maya Magdalena p'uya, bí ma bá xipyø xadi ra Jesús. Bá xifi ngue ya xi nù'a ra Hmɛ, 'nɛ bá xifi te gãmã hya xi xifi.

Ya bi nnuhu yò xadi ra Jesús.

¹⁹ Mĩ dahra nde'a ndomingo rá mudi ra pa ngue ra semana p'uya, bí mpeti yò xadi ra Jesús. Pɛ n'nt'e xanho yò goxthi p'u ha 'bwi ngue su yò judío. Mĩ hnu

p'uya, ya 'bāp'u rā Jesús, bī m'māp'u mādē ha 'būhyø xādi. Bi zengua p'uya, bi 'yēmbj:

—A nuyá, dā hyu nī mmāihū ya —bi 'yēmbj.

²⁰ Mī juadi bi xihnā rā hya nā p'uya, bi 'yutyø 'yē ha bī mfoxyø clavo 'mø mī 'dø'mī, 'nē bi 'yutrā hyo bī mē rā lansa. Janjuani rā ndijohya'u yø xādi 'mø mī nū yø Hmū. ²¹ Nūnā rā Jesús mahømbj 'yēmbj:

—Dā hyu nī mmāihū ya. Nugā, tengutho bī mēngā ua mā Papá, guī njathū p'uya, xquet'a dī pēn'nāhū ngue guā māmhū rā hya.

²² Bi japrā hyane p'u 'bū'u yø xādi p'uya, bi 'yēmbj:

—A nuyá, guī n'yohū rā Espiritu Santo ya. ²³ Nu'u yø ja'i guī pūnnbāhū yø ts'oqui, gue'u ya bi pūnnbābī Ojā'u. A nu'u hīngū pūnnbāhū yø ts'oqui, gue'u jō'j hīmbj pūnnbābī Ojā'u.

Bī nū rā Toma ngue ya 'būhrā Hmū.

²⁴ Nūnā rā Toma, guehnā n'na n'c'ēi'u yø xādi t'ēmbj ngue rā cuate. Hīnjo'o p'u 'mø mī zø'a m'met'o rā Jesús. ²⁵ Nu'u mī'da yø xādi p'uya, bi 'yēmbj:

—Ya xtā nugāhe rā Hmū.

Mī dāhrā Toma p'uya, bi 'yēnā:

—Mēnte hīndī nūcē, 'nē gā nūurpā yø 'yē ha bī mfoxyø clavo, hīndī ēc'ēi ngue 'būi. Nu'mø ngue gā thādi conmā saha p'u ha bi yūhyø clavo, 'nē gā thānba rā hyo bī mē rā lansa, ya gā ēc'ēi.

²⁶ Mī dātrā hyato mā pa p'uya, mahømbj mpeti p'u ja n'na rā ngu'u yø xādi. Mī 'būp'u rā Toma'a rā ora'a p'uya. Mā nnøt'e xānho yø goxthi, pē ja mī hnu ya 'bāp'u rā Jesús. Bi zengua p'uya, bi 'yēmbj:

—A nuyá, dā hyu nī mmāihū ya —bi 'yēmbj.

²⁷ Bi 'yēmbra Toma p'uya:

—Damī thānī connī saha ya, damī nū yø mēdi n'youi mā 'yē. 'Nē damī cū'nī 'yē ngue guī thāngua ja mā hyo bī mē rā lansa. 'Yodi yobēnī nī mmāi, damī 'yēc'ēigūi —bi 'yēmbj.

²⁸ Bi 'yēnnā Toma p'uya:

—Ague grā Hmū, mā Ojā'i.

²⁹ Rā Jesús bi 'yēmbj:

—Ague Toma, nūya guī ēc'ēigūi ya ngue gā nūcē hanja. Pē rā mmēnthī dī nthēui te'o hīmbj nūguī, 'nē bi 'yēc'ēigūi.

Bī mānnā Xuua hanja ngue bi 'yotrā libro ja ua.

³⁰ Nūnā rā Jesús, yø hmī yø dā yø xādi p'u bi 'yøt'e xāngu yø milagro. Pē hīngā gā nt'ot'i ua ja rā libro ja ua'u yø milagro bi 'yøt'e. ³¹ Pē nūya yø hyā ja ua, bī ma nt'ot'i para ngue guī 'yēc'ēihū ngue nūnā rā Jesús, guehnā rā Cristo bā ēx Ojā ngue dī ndast'abi nā, 'nē guehnā rā Ts'ant'u Ojā nā. Nu'mø ngue gā 'yēc'ēihū nā p'uya, ya dī nja'āhū rā 'da'yo te.

21

Ya bī nyqui yoto nja'i yø xādi rā Jesús.

¹ Mān'na rā pa p'uya, nūp'u ja rā nenzabi Tiberias, ja mahømbj nyqui p'u yø xādi rā Jesús. ² Ja ua yø thūhū ya 'dap'u mī 'yo: Rā Bēdu, rā Toma nūnā t'ēmbj rā cuate, rā Natanael nūnā rā mmēngu Caná ngue Galilea, 'nē'u yø ts'ant'u rā Zebedeo, 'nē māmi yoho yø xādi rā Jesús. ³ Nūnā rā Bēdu bi 'yēmbyo amigo:

—Nugā gā mma rā 'bahua —bi 'yēmbj.

Nu'u nzo p'uya, bi 'yēnā:

—'Nēcāhe gā mmāhā 'mø.

Bi yut'a n'na ra barco p'uya, bi ma. Pe nu'a ra xui'a p'uya, hin teni hua bi dini. ⁴ Mi n'cahãi p'uya, bi hnu ra Jesús ngue 'bãp'u ja ra nenthe. Pe hingui pa'u yø xãdi ngue gue'a. ⁵ Bi 'yenna Jesús:

—Ague n'yø'ahũ, ¿ua hin teni hua guí theui ya?

Nu'u yø mahua p'uya bi 'yembj:

—Hingui ts'u cuø.

⁶ Mi dahra Jesús, bi 'yembj:

—Damj 'yentra xit'a p'u ja rá hyo ra barco ngue n'yei ya'mø, guí theui yø hua p'uya.

Bi 'yentra xit'a p'uya. M'mefa, asta hingui hãt'i da juxra xit'a p'u ja ra dehe, ngue xangu yø hua bá cãp'u. ⁷ Nu'a ra xãdi emmei di mahra Jesús bi 'yembra Bedu'a p'uya:

—Guehna ma Hmuu na n'yø.

Hontho bi 'yøhra Bedu ngue t'embj gue'a ra Hmu'a 'bãp'u, bi hye rá pahni p'uya, porque xi mmøgue. Mi hye p'uya, bi nhyorbũ ja ra dehe ngue bi zøn'a nts'edi p'u bi 'bãi. ⁸ Man'na ciento metro mađi 'bedi ngue da zøn'a nenthe ra barco. Nu'u mi'da yø xãdi p'uya, bi yonna barco bi zøn'a nnengui, ni gatra xit'a cã yø hua. ⁹ Mi zøn'a nenthe p'uya, ya mi zø ra sibi, oxpũ 'da yø hua ngue nthaxi. Jap'u ra thuhme. ¹⁰ Nuna ra Jesús bi 'yembj:

—Bã cãui ua yø hua ja guí theui ya.

¹¹ Bi nexpu ja ra barco ra Bedu p'uya, ngue bá janna xit'a, bi zøp'u hingui he ra dehe. Pe bá yuyhø ndøhua ra xit'a, n'na ciento 'n'ε yote ma'de'mã hyu yø hua bá cãp'u. Xandøngu, pe himbi xetra xit'a. ¹² Bi 'yembyø xãdi ra Jesús:

—De guí nzimxũđiui ya.

Nu'u yø xãdi p'uya, hinjombi 'yãnni te'o na ra Jesús, porque ya pađi te'o.

¹³ Bexpi guatra Jesús, mi hyacra thuhme, bi unni da zi. Bi hyacra hua p'uya, bi unni da za.

¹⁴ Ya rá hyu ndi na ra ora na, ngue mahømbi nyãui yø xãdi 'mø mi bennate ra Jesús.

Inzohra Bedu ra Jesús.

¹⁵ Mi juadi bi nsihme p'uya, nuna ra Jesús bi 'yãna Bedu, bi 'yembj:

—Ague Bedu, rá ts'ant'u'i ra Jonás. ¿Ua man'na gađi maqui ngue tengui guí maçã ya mi'da?

Mi dahra Bedu p'uya, bi 'yembj:

—Ahã, grã Hmu. Nu'i guí pađi ngue dađi ma'i.

Mi dahra Jesús, bi 'yembuya:

—Damj fãhyø ja'i nu'u εc'εigã ya'mø.

¹⁶ Rã yondi p'uya, mahømbi 'yembj:

—Ague Bedu, rá ts'ant'u'i ra Jonás. ¿Ua gađi maqui?

Mi dahra Bedu p'uya, bi 'yembj:

—Ahã, grã Hmu. Guí pađi ngue dađi ma'i.

Mi nya ra Jesús, bi 'yembuya:

—Damj fãhyø ja'i nu'u εc'εigã ya'mø.

¹⁷ Rã hyu ndi p'uya, mahømbi 'yembj:

—Ague Bedu, rá ts'ant'u'i ra Jonás. ¿Ua gađi maqui?

Nuna ra Bedu p'uya, bi ðu rá mmãi porque ya rá hyu ndi bi 'yãnni ngue'mø ði mađi. Bi 'yenna Bedu p'uya:

—Ague grã Hmu, nu'i gãtho guí pađi. 'N'ε guí pađi ngue dađi ma'i.

Mi dahra Jesús, bi 'yembuya:

—Nu'mø ngue gadi maqui, dami fahyø ja'i nu'w ec'eigä ya'mø. ¹⁸ Majuanì dí xi'i ngue nu'mø marä ngüe'i, bi zä gä dutni ngut'i, gui pa hapu gui nne gui mma. Pë dä zønna pa ngue gui ndac'ei, gui majni 'ye p'uya ngue n'nan'yo ra ja'i di dat'a'i, nup'w hapu hinguì nne gui mma, ja di zixa'i p'w.

¹⁹ Nguna ra hya bi manna Jesús, di opan'yu ra Bedu te ra forma ja ngue di tho, gue'a di 'yεspabi Oja'a di du. M'mefa p'uya bi 'yεmbi:
—Ogui hegagui —bi 'yεmbi.

Bi 'yänna Bedu teni 'be'a da tho'a man'na ra xädi.

²⁰ Bi nyehra Bedu p'uya, bi nu ngue mmap'w'a man'na rá xädi εmmei di mahra Jesús. Guehna rá xädi bi 'yørpä ra nt'änni'a ra ora 'dap'w mi sihmēi yø xädi ra Jesús. Bi 'yεmbi: “Ague grä Hmu, zte'o'a ja ngue di dä'?” bi 'yεmbi.

²¹ Mi nu ra Bedu na p'uya, bi 'yänna Jesús, bi 'yεmbi:

—Xina 'bucua, zte 'be'a da tho na?

²² Mi dahra Jesús, bi 'yεmbi:

—Nu'mø ga nnegä ngue di m'mucua n w asta gue'mø dá pengui, ya di njatho. Xi'i, zte go di mporta'i? Nu'i 'yo gui hegagui.

²³ Ya bi n'yo ra hya p'w ha 'b w hmi' da yø 'yεc'ei p'uya, ngue t'εmbi ya hinda du na ra xädi na. Pë nuna ra Jesús hinguε masque bi ma ngue hinda du. Sinoque bi 'yεna: “Nu'mø ngue gä nnegä di m'mucua n w asta gue'mø dá pengui, xi'i, zte go di mporta'i?” bi 'yεna.

²⁴ Nuna ra xädi naya, guehna ra xädi di ja majuanì na ra hya naya, 'nε bi 'yot'ua ja ra sacua na ra hya mma. Pë dí pahma ngue majuanì te mma.

²⁵ Xangu te gä bi 'yøtra Jesús. Pë nu'mø ngue xta mma nt'ot'i ua ja ra sacua n'na ngu n'na'w yø hya ya, rá nεgui hinxti 'yεngua ja ra ximhäi yø libro xta mma nt'ot'i 'mø. Dä ngut'atho.

Hechos

Ja ua yø hya bá øtyø xädi ra Jesucristo p'ua bá fädi bi 'yonna hoga 'da'yo hya.

Ra Jesús bi nyau yø xädi 'mø bi bennate.

¹ Ague Teófilo, nuna rá mædi rá libro dá ot'i, gá dá cuarta sɛcuá te gá bá ørbu bá fädi bi nxänbæte rá Jesús, ² asta gue'mø mi ma mahets'i. Pɛ hante dá ma maya, nuya yø xädi xi huanhni ngue yø representante, bi xifi te nnepra Espiritu Santo dá 'yøt'e. ³ Porque nu'mø mi bennate p'ua bi t'ägui, søp'ua 'buhyø xädi rá Jesús ngue yaui. Mente gue'a nyote ma pa, njandyatho bi hnu rá Jesús. Janangue bi fädi ngue majuaní 'bui mahøn'a. Bi opan'yu yø xädi rá Jesús ngue ha di njap'ua di zo rá 'yɛ Oja yø ja'i.

⁴ Nu'mø tobe 'dap'ua 'buhmu yø xädi rá Jesús, bi xifi ngue hinda bomp'ua ja ra hniñi Jerusalén. Bi 'yɛmbi:

—Damí tømhmæ ná rá hya ya xtá xi'ahæ ngue di yat'ahæ má Papágä.

⁵ Majuaní ngue bi 'yøtra nxixya rá Xuua cona dehe, pɛ ya himma ya'atho yø pa di ha'ahæ rá ts'edi rá Espiritu Santo ya.

Bi ma mahets'i ra Jesús.

⁶ Mahømbi nyau yø xädi rá Jesús. Pɛ bi 'yøpra rá nt'änni ya yø xädi, bi 'yɛmbi:

—Ague grá Hmu, çua guehyø pa ja ua gui 'yøt'e ngue di mmandasɛ yø ja'i ua ja rá häi Israel?

⁷ Mi dahra Jesús, bi 'yɛmbi:

—Nu'a rá hya xä nzänna Papá dá 'yøt'e, hingui ja ngue go gui pahmu tema pa, ogue tema ora daní nja'a. ⁸ Pɛ di ha'ahæ rá ts'edi rá Espiritu Santo ngue gui japhæ majuaní yø ja'i te'ogä. Nguna rá hya gui xihmu yø ja'i 'bap'ua Jerusalén, gátho mi'da yø ja'i 'bap'ua ja rá häi Judea, dá guerp'ua ja rá häi Samaria, asta gue'mø gá tæthæ rá nguní nximhäi.

⁹ Mi juadi bi manna rá hya bi mamp'uya, hɛtho yø xädi ha i ma maya rá Jesús. Bi yarbæ ja n'na rá gui p'uya, ya hinni mantho bi hyandi. ¹⁰ Hingui hɛgui hantho mahets'i ha i mpa. Mi nu p'uya, 'bap'ua yoho yø anxɛ, he yø t'axcæhe.

¹¹ Bi 'yɛmbuya:

—Ague gyø mmɛnguuhæ Galilea, çhanja ngue gui hanthæ maya? Ya gá nuhæ ngue bi ma mahets'i rá Jesús, pɛ mahønda ep'ua tengutho gui nuhæ ngue i ma ya.

Bi thanhna Matias.

¹² Nuya yø xädi mambi 'bap'ua ja rá nyuni ja rá mbonza ja yø olivos, bá çhɛ, bi zø'a Jerusalén. Nuna rá nyuni ná, guerpætho ngue Jerusalén, commæ n'na kilómetro. ¹³ Mi zømp'ua ja rá hniñi p'uya, bi nexpu ja rá tɔcangu mi nsäya. Nuya yø xädi, guehna rá Bedu, rá Jacobo, rá Xuua, rá Andre, rá Lipe, rá Toma, rá Bartolomé, rá Mateo, rá Jacobo nuna rá ts'ant'ua rá Alfeo, rá Simu nuna n'yohæ rá partido ngue rá zelote, rá Judas nuna rá n'yohæ rá Jacobo. ¹⁴ Gátho ya p'uya, 'dap'ua bi mpɛti ngue mmat'Oja. Mi 'bap'ua mi'da yø xisu, 'nɛhra Maya rá mamá rá Jesús, 'nɛ'ua yø çu rá Jesús.

¹⁵ N'na rá pa p'uya, xi mpɛti commæ n'na ciento 'nɛ 'dæte nja'i. Bi nangra Bedu p'uya, bi m'map'ua made 'buhyø 'yɛc'ɛi. Bi 'yɛmbuya:

16 —Ague mā zi cū'ah^u, jatho ngue dī nja'a te nt'ot'i p'u ja ra Maçā Libro. Porque ra David, ra Espiritu Santo bi bennbabi na ra hya bi 'yot'i ngue bi ma te dā thoŕa Judas. A nuna ra Judas, guehna bi m'met'o ngue bi zixyō ja'i bi bentra Jesús. 17 Mama n'yogāhe na ra Judas, porque xquet'a bi tocabi ra 'befi ngue rá representante ra Jesús. 18 A nuna p'uya, nu'a rá nzābi bi dahā ngue bi dā ra Jesús, bi thān'a n'na ra hāi. Nuna ra hāi na, ja bi dup'u ra Judas ngue bi dāgui, i m'mānya. Bi bōni gātho yō xēfo ngue bi fōgue. 19 Nu'mō mī 'yōhyō mmēngu Jerusalén te bi nja, i huŕa hāi ngue ra Acéldama, gue'a ra hya ga ya yō ja'i'a. I nne da mā, nī hu ra hāi ngue ra ji. 20 Nguna ra hya bi cuarpū ja ra libro ngue yō Salmo ra David, bi 'yēna: “Da du ra mmēnnigu, ya hīnjondi m'map'u ja rá ngu”, bi 'yēna. Xquet'a bi 'yēna: “Ndan'yo to di thoŕa rá 'befi”.

21 A nuna di 'būhmū ya, 'būcua 'da yō n'yohū ngue hīnguī hēgahe mēnte yō pa dā n'yohe ra Hmū Jesús. 22 Bi nup'u bi xixyabi ra Xuua, 'nē bi nu 'mō mī ma mahēts'i. A nuyá, jatho ngue dā guehya 'da yō n'yohū ya, dā t'ēts'i ngue 'dap'u ga n'yohe ngue di ja majuani p'u bi bēnate ra Jesús.

23 Bi thanhni yo nc'ei p'uya, ra Matías 'nēhra José. Nuna ra José p'uya, ja mī'da yō thūhū ngue i Barsabás 'nē i Justo. 24 Mī mat'Oja yō ja'i p'uya, bi 'yēna: —Ma Oja'i, nu'i guī parpabi yō n'yomfēni yō ja'i. Dami 'yuhya ndana guī huanhya yo nc'ei 'būcua ya. 25 Nuna ra n'yohū guī huanhni, di thocra 'befi, ngue ra representante mī pēhŕa Judas, nuna bi hyep'u rá 'befi 'mō mī 'yōtra ts'oqui, nup'u nī 'yup'u dī ma, ja i map'u.

26 Bi gūcra suerte yō ja'i p'uya. Nuna ra suerte, bi nthēui ra Matías. 'Bexque'a ra ora'a p'uya, 'dap'u bi n'yohū'u 'de'mā'da nc'ei yō representante na ra Matías.

2

Ra Espiritu Santo bi hatra ts'edi yō xādi.

1 Nu'mō mī zōhŕa pa ngue ra ngo Pentecostés, gā xī mpeti yō 'yēc'ei p'u ja n'na ra ngu. 2 Xōgue nthambēniŕtho bí 'yēhmayā, ēnā n'na ra ndōnthi ra ndi fūt'ambo ra ngu. Gā bi 'yup'u ja ra ngu xī mīhyō 'yēc'ei. 3 Bi hnu p'uya ngue ēnā yō janī yō sibi dī nxamp'u hūdī n'na ngu n'na. 4 Guehna ra Espiritu Santo di hatra ts'edi yō ja'i. Nuna ra Espiritu Santo, bi japyō ja'i ngue ga ya yō 'dan'yo hya hīnguī padī. N'na ngu n'na yō ja'i, gue'a ra Espiritu Santo xānmbi temā hya dā mā.

5 Nu'a ra pa'a p'uya, nup'u Jerusalén mī 'būp'u 'da yō judío xpī 'yēhē 'dama 'dan'yo yō hāi ngue dā nu ra dānnigo. 6 Guehya xī mpeti 'mō mī 'yōde ngue ēnā 'yo ra ndōnthi ya. Mī 'yōde ngue di yahnī yō 'yēc'ei p'uya, hīnguī padī hanja ngue ga ya yō 'yēc'ei'a te yō hya. Porque ōhyō ja'i ngue ga ya yō 'yēc'ei'a te yō hya ga yap'u ja yō hāi xpī 'yēhē. 7 Gā di 'yōdyō ja'i, hīnguī padī te dā 'yōt'e. Dī n'yēmbi n'na ngu n'na:

—Nuya yō n'yohū di yahnī ua, gā yō mmēngu Galilea ya. 8 Pē ŷhague nja ngue dī ōhmū gā ya'a te mā hyahū n'na ngu n'najū? 9 A nuyá, 'būcua yō mmēngu Partia, yō mmēngu Media, yō mmēngu Elam, yō mmēngu Mesopotamia, yō mmēngu Judea, yō mmēngu Capadocia, yō mmēngu Ponto, yō mmēngu Asia, 10 yō mmēngu Frigia, yō mmēngu Panfilia, yō mmēngu Egipto, yō mmēngu Africa nuya rá m'map'u mān'na rá nguep'u ngue ra hīnī Cirene. Xquet'a 'būcua yō mmēngu Roma. Nu 'da'n p'uya, yō judío p'u bā mī, mī'da p'uya, ja xā bennbabi yō nt'ēc'ei yō judío. 11 Xquet'a 'būcua yō mmēngu Creta, yō mmēngu Arabia. 'Nē dī ōhmū ngue ēspabi Oja yō ja'i, 'nē ga ya'a te mā hyahū n'na ngu n'najū.

12 Gä di 'yodyo ja'i, hingui padì hanja ngue ga ya yø 'yεc'ei'a te yø hya ga ya. Dì n'yänni n'na ngu n'na p'uya, dì n'yεmbi:

—¿Hanja'a te hmangua? —dì n'yεmbi.

13 Pε thentho mī'da yø ja'i, i εmbi ngue itī'u di yahni.

Bi zohyø ja'i ra Bēdu.

14 Nuna ra Bēdu mī 'bāp'u p'uya, 'dap'u 'bāhm'u 'de'ma'da yø representante ra Jesús. Bi ts'edi bi 'yεmbyø ja'i:

—Ague gyø judío guí søth'u ua, da guehyø mmεngu ua Jerusalén, dami pahmu hanja na ra hya jap'u ya. Dami 'yøhm'u xanho ra hya ga xi'ahu ya.

15 Nuya yø n'yohu 'bucua, hingui itī ya tengutho guí mbεmhmu. Porque hñjongui itī'a guto xudì. 16 Nuna te bi nja ya, guehna ra hya bi manna pøngahya Joel ngue bi 'yεna: 17 “Ga xi'ahu ra hya mman'Oja. Bi yεna: Da 'yεhra pa ga pennbabi ra Espiritu Santo gätho yø ja'i 'bui rá nguni nximhäi. Guehna di pennbabi ra hya da manñi ts'ant'ahu 'nehni t'ixuh'u na. Yø ts'ant'u da nu yø cosa hingui nnu mī'da yø ja'i. Yø dac'ei da 'ui yø t'i. 18 Nu'u yø pa'u, ga pennbabi ra Espiritu Santo ma mæfi ngue yø n'yohu 'nehyo xisu. Guehna di pennbabi ra hya da manna. 19 Ga øt'a yø milagro nu maya. Nuya ja ra häi p'uya, di nja yø hmεya ngue ra ji, 'nehra sibi, da nangra 'bifi. 20 Ya hñdì yotra hyadi. Xtá ntheni ra zana tengutho ra ji. Guehna di nja naya hante ngue da zonna pa da ep'u ra Hmu. Guehna ra pa di nequi rá ts'edi Oja maguesε. 21 Nu te'o gá nzo Oja, gue'u di nyanyø te'u”, i εn'Oja.

22 Ra Bēdu p'uya, bi sigue bi 'yεmbyø ja'i:

—Ague gyø judío hu, dami 'yøhm'u ra hya ga mmangä. Bi ne Oja ngue bi 'yøtyø milagro p'u guí 'buhmu conná guehna ra Jesús ra mmεngu Nazaret. Janangue guí pahmu ngue guesε Oja bi hatra ts'edi'a te bi 'yøtra Jesús. 23 Pε gá dāphu yø ts'oc'ei ra Jesús ngue bi cuarta pont'i, bi hyo. Pε ya manjam'mø xpá nzän'Oja ngue bi zo ni 'yeh'u ra Jesús ngue gá jahu p'u. 24 Pε nuyá, Oja bi japi ngue bi bεnnate ra Jesús. Bi gñp'u ja ra ndate mī o, porque hingui sä ngue da cop'u. 25 Ja bi bømp'u'a te bi manna David conná guehra Jesús ngue bi 'yεna: “Zant'a ga n'yo'be Oja. Oja 'bap'u ja ma n'yei, n'namhma ngue hñjonda 'yangui. 26 Janangue dadi johya, ga mma hanja ngue ja gra pähä. 'Nε hu ma mmui ngue te da thohma do'yo 'mø dá tu. 27 Porque hñguá sogagui ma tegä p'u ha o yø ánima. Hingui jaqui da 'ya ma do'yo, porque ni mεfigui gadi maqui. 28 Nu'i gá xogagui ma mmui ngue dá padì ngue ja gra te para zantho. Ya man'natho di njaga mpähä 'mø ga nnu'i”, bi 'yεna.

29 Ague n'yø'ahu, di nne ga xi'ahu te bi thohna ma mboxitahu ra David. Bi du na, 'nε bi t'ägui. A nu'a rá pantedón, i jatho asta guehra pa jap'u'a ya. 30 Pε nuna ra David mará pøngahya Oja na. Mī padì te xi yarpabi Oja, ngue nuna n'na'u yø mbom'meto, guehna ra Cristo naya. Go di ponnbabi'a ra ndast'abi mī pēhra David. 31 Nuna ra David, ya mī pa'a m'mεt'o ngue di bεnnate ra Cristo na. Janangue bi mamp'uya ngue rá te ra Cristo, hñda ts'ojpabi p'u ha o yø ánima. Bi ma ngue hñda 'ya rá do'yo. 32 Oja bi japi ngue bi bεnnate ra Jesús. Gäthogähe ya, gá dadi jahe majuanì ngue bi bεnnate na. 33 Nuna Oja nnepe ngue da hñu mansu ra Jesús, bi zixp'u bi ja rá n'yei. Nuna ra Espiritu Santo ya xi yat'Oja ngue da penhni, bi japra Jesús ngue bá penhni, bi zøcua di 'buhmu. A nuyá, guehna ra Espiritu Santo go øt'a te guí nnuhu ya, 'nε'a ra hya gué øhm'u ya. 34 A nuna ra David, hñmbi ts'ixmate p'u ja rá n'yei Oja na. Sinoque bi 'yεna: “Nuna Oja, nu'mø mī zojpagui ma Hmu, nguna ra hya bi xifi, bi 'yεmbi: Dami micua ja ma n'yeigä ya, 35 asta gue'mø ga øt'e ngue guí

manda gátho'u ni nsaiui", bi 'yεmbi. ³⁶ Gátho yø judío rá m'map'u ja ra hái Israel, jatho ngue da ba'a njuani te'o na ra Jesús. Guehna ra Cristo bá ex Oja ngue di ndast'abi na. Pe nu'ah, gá cuathu ra pont'i na.

³⁷ Gá bi dár'man'u yø mmái yø ja'i 'mø mi 'yøhna ra hya bi manna Bedu p'uya. Bi 'yøp'a ra nt'anni ra Bedu p'uya co 'ne'u mi'da yø representante ra Jesús, bi 'yεmbi:

—Ague n'yø'ah, ¿te 'be'a ja ngue ga øt'áhe p'uya?

³⁸ Mi dahra Bedu p'uya, bi 'yεmbyø ja'i:

—Damí hyehmu p'u ra nts'o n'na ngu n'na'ahu. Jatho ngue gui nxixyahu, gue'a di fadi ngue gui εc'ei hu ra Jesucristo'a. Nuna Oja p'uya, di pun'na ni ts'oquihu, 'ne da pen'nahu ra Espiritu Santo. ³⁹ Porque go di toca'ahu na ra hya ya xa mma mayat'i, 'ne ni basihu, 'ne'u to gá rá m'map'u 'yaratho. Nuna Oja ma Hmuhu, i nzohni hangu yø ja'i nne pra mmái da zofo.

⁴⁰ Ra Bedu p'uya, xangu mi'da yø hya bi xihyø ja'i. Bi consejo yø ja'i, bi 'yεmbi:

—Damí hyehmu p'u'a te gáma nts'o ga 'yo yø ja'i —bi 'yεmbi.

⁴¹ Nuya yø ja'i bi nu manho ra hya mmanna Bedu, bi ma maxixyabi. Nuya ja ma'da'yo bi 'yεc'ei ra hya'a ra pa'a p'uya, comma hyu mahuahí njá'i bi zedi.

⁴² Gátho ya yø ja'i ya, hinguí nne da hye'a ra hya xánnbate yø representante ra Jesús. 'Da'igu mma n'na ngu n'na, 'ne 'dap'u mmat'Oja. 'Dap'u xenna thuhmε da zi, tengutho ra hya bi zohra Jesús.

Ya xangu to bi 'yεc'ei ra Jesús.

⁴³ Gá bi nsu yø ja'i ngue xangu yø milagro bi 'yøtyø representante ra Jesús. ⁴⁴ Nu'u ya xi 'yεc'ei ra hya p'uya, gá 'dap'u di mpeti. Nu'a te gá pets'i, 'da gui mmetitho. ⁴⁵ Bi má yø hái yø ja'i, nu'u ja mi'da te mi pets'i, gá bi má. Di ndarpi n'na ngu n'na'a te honi. ⁴⁶ N'na pa ngu n'na pa di mpeti p'u ja ra nija. Nup'u ja yø ngu yø ja'i, gá 'dap'u di mpeti ngue sihmε. Gá 'dagui johyatho yø ja'i ngue 'dap'u sihmε 'ne hijnondi 'yets'i. ⁴⁷ Gá εspabi Oja. Nuya yø ja'i 'bur'u ja ra hni, gátho nu manho ya yø 'yεc'ei. N'na pa ngu n'na pa, nuna Oja øt'e ngue man'na ni hyuxta yø 'yεc'ei di nyanyø te.

3

Bi t'øthe n'na ra dogua.

¹ N'na ra pa, nuna ra Bedu 'nehra Xuua, 'da i marbu bi ja ra nija di mpeti yø judío. Comma hyu nde bi ma, gue'a ra ora pa ra mhmat'Oja yø ja'i'a. ² Mi zømp'u ja ra goxthi nija ni hu ngue ra Goxthi Mahotho. Mi hup'u n'na ra n'yoh'u ngue tudyø gua asta gue'mø mamba mi. I t'εp'u ngue hnepe da 'yápra limosna'u yø ja'i cat'ambo nnija. ³ Nu'mø mi nu ra Bedu 'nehra Xuua ngue mmap'u da yarbu ja ra nija, nuna ra dogua p'uya bi 'yápra limosna. ⁴ Ra Bedu p'uya 'nehra Xuua bi hyeti. Bi 'yεmbra dogua na ra Bedu p'uya:

—Damí hyerca'be —bi 'yεmbi.

⁵ Nuna ra dogua p'uya, bi hyeti. I tømí ngue te xti unni. ⁶ Pe ra Bedu bi 'yεmbi:

—Hín tema mentyu nna hagá ngue ga 'da'i. Pe nu te da zá ga 'da'i, ga 'da'i. Conná ts'edi ra Jesucristo nuna ra mmengu Nazaret, dí xi'i ya, damí nanguí, gui n'yo.

⁷ Nuna ra Bedu p'uya, bi bennba rá 'ye ngue rá n'yei, bi gats'i. 'Bexque'a ra ora'a p'uya, bi hyu xanho yø hyundo'yo ngue yø dágua. Bi zá bi m'mái xanho.

⁸ Nuna ra dogua p'uya, xøgue ra n'nas'mø mi nanguí ngue bi n'yo. 'Da i yarbu ja ra nija p'uya. Ya ni 'yo, 'ne ni sägui mente di ja mammađi Oja. ⁹ Gátho yø

ja'i mi 'bua'mbo nnija, bi nu ngue mente ni 'yo na mará dogua, mente di ja mammadi Oja. ¹⁰ Nuya yø ja'i, i padi ngue gue'a ra dogua xi t'ep'u ja ra goxthi nija ni hu ngue ra Goxthi Mahotho'a. Gue'a ra n'yohu mi apra limosna yø ja'i'a. Yø ja'i p'uya, di 'yøtho 'ne i su ngue nu yø ja'i ngue ya bi zä na mará dogua.

Ra Bedu bi zohyø ja'i 'bap'u ja ra nija.

¹¹ Nuna mará dogua 'mø mi zä, asta hingui nne di thøhra Bedu 'nehra Xuua, i sammj. Gätho yø ja'i p'uya, gä di fetyø n'yomfenj ngue su. Bi map'u bi 'bähra Bedu ja ra ngun'yu ni hu ngue ra Salomón. ¹² Mi nu ra Bedu p'uya ngue xangu yø ja'i 'bap'u, bi 'yembuya:

—Ague gyø judiohu, çhanja ngue gadi 'yøthohu'a te bi nja? Çhanja ngue gui emhmu ngue comma ts'edise'be, oque ngue di sugä'be Oja, dá japä'be bi n'yo na ra n'yohu 'bucua? ¹³ Sinoque nu'a ma Ojahu mi thanne ma mboxitahu ra Abraham 'nehra Isaac 'nehra Jacob, gue'a bi n'øthe'a ya, para ngue dá t'espabi'a rá Ts'ant'u Jesús. E nuna ra Jesús, guehna gä dahu p'u 'buhyø ts'at'abi na. Nu'mø mi ne xtí thøhra Pilato, p'e nu'ahu hingä nehü. ¹⁴ E nuna ra Jesús hin tema nts'o bi 'yøt'e, gä ra nho manj n'yo. A nu'ahu p'uya, hingä nehü ngue xtä ma mathøgue na, sinoque go gä 'yähmu ngue bi ma mathøgue n'na ra hyote. ¹⁵ Go gä hyohu na bádi unna te. E Oja bi japi ngue bi bennate p'u ha bi t'ägui. A nugä'be ya, go dadi jagä'be majuanj ngue bi bennate ra Jesús. ¹⁶ A nuna ra n'yohu 'bucua ya, gui pahmu ngue mi dogua na. E ni hmi ni dahu ngue bi zä na ra n'yohu na. Ränge bi 'yec'ei ngue ra Jesús dá zä da 'yøthe, janangue bi zä xandønho ya.

¹⁷ Ague n'yø'ahu, nugä dí padi ngue hingui padi te ga mbøn'a gä 'yøthu. Xquet'a njarbatho ni hmuhu di manda p'u ja ra nija ya, aha bi hyo ra Jesús. ¹⁸ E nuna Oja, bi japi ngue bi nja'a te gä bi 'yotyø pøngahya 'mø yø pa xathogui. Nu'u yø pøngahya, bi ma ngue ra Cristo i ja ngue dá zä ra n'u. ¹⁹ Janangue nuyä, damj hyehmu p'u'a te gni 'yohu. Damj 'yec'ei hu Oja, n'namhmu ngue di mpun'na ni ts'oquihu. Ja dá hyut'a ni mmaihü Oja p'uya. ²⁰ A nuna Oja dá penhna Jesús, porque guehna ra Cristo ya xpa t'ets'i ngue di manda ua na. ²¹ A nuyä, ra Jesucristo jatho ngue dá m'map'u mahets'i asta gue'mø dá 'yøt'Oja ngue dá gom'na'yo gätho yø cosa i ja. Nguna ra hya bi man'u yø maca pøngahya Oja xa m'mamø ya mandønjam'mø tho. ²² Nu'mø mi zohyø nyogui ja'i ra Moisés, bi 'yembj: “Nuna Oja ma Hmuhu, nu'u yø judío, dá bøn'a n'na nc'ei ngue di mpøngahya tengutho bi jacä. Nu'a ra pøngahya'a p'uya, damj 'yøhmü te gäma hya dá xi'ahu. ²³ Nu ra ja'i hindä 'yec'ei na ra pøngahya na, dá ts'ijpu ha 'buhyø judío ngue dá tho”, bi 'yena.

²⁴ Bá fudi asta ra Samuel, gätho'u mi'da yø pøngahya xa m'mai, gä bi ma ngue di nja'a te gä dí nnuhu ra pa ja p'uya. ²⁵ Nuna ra hya ya xa yarpabi Oja yø ja'i ngue di nja, tengutho ra hya bi bennabi yø pøngahya ngue bi xihyø ja'i, nuna ra hya na, dá 'yøt'ahu ra nho na. Oja bi 'yøt'ui n'na ra cohi ma mboxitahu Abraham, bi 'yembj: “Connä guehna n'na ni mbom'meto di m'mai, dá ma majapi gätho yø ja'i 'bua' nximhäi”, bi 'yembj. ²⁶ Nuna Oja bi unnä cargo na rá Ts'ant'u, rá mudi i mennbu gui 'buhmu ngue di jap'ahu. I nnepe ngue gui hyehmu p'u ra nts'o gni n'yo n'na ngu n'na'ahu.

4

Ra Bedu 'nehra Xuua bi 'bap'u ha 'buhyø mmäcja.

1 Mente yáhu yə ja'i rā Bedu 'nehra Xuua, bi zəhyə mmäcja p'uya, bá n'youi rā 'bet'o asminyó co 'ne'u yə saduceo. 2 I mbəcuc'e'u p'uya, ngue rā Bedu 'nehra Xuua xännbā rā hya yə ja'i, i xifi ngue nu'u xa ndu i ja ngue di bənnate, porque bi bənnate rā Jesús. 3 Bi bənt'i bi got'a fādi, ja gue'mə mī hyats'i xtī nja rā hya. Porque ya bi nde bi got'i. 4 Pə nu'u yə ja'i bi 'yohra hya i hma, xandəngu bi 'yəc'ej rā hya. Nu'a gangu yə 'yəc'ej p'uya, bi t'ətra güenda ngue hənse yə n'yohu, ya nī ma dá zə i cut'a mahuañi.

5 Mī hyaxp'uya, bi mpeti yə hmu yə mmäcja p'u Jerusalén, co 'ne'u yə n'yohu 'bet'o ngue yə judío, nī n'yohu yə xännbate ngue rā ley. 6 Nī n'yohu nā rā Anás rā hmu mmäcja. Nī n'yohu rā Caifás, 'nehra Xuua 'nehra Alejandro. 'Nə gātho yə mənī ya yə hmu mmäcja nī n'yohu. 7 A nuyá p'uya, bi manda ngue bá ts'i rā Bedu 'nehra Xuua, bi ma ma'ba'mi p'u made ngue da t'əra rā nt'änni. Mī 'yännbaya, bi 'yəmbi:

—¿Te'o bi 'da'əui rā nt'edi'a te guí ət'ui n'yə, o gue te'o bi 'da'əui rā ts'edi ngue guí ət'ui tengu nā rā hya nā? —bi 'yəmbi.

8 Nunā rā Bedu ts'o p'uya, rā Espiritu Santo di hatra ts'edi bi 'yəmbya yaui p'uya:

—Ague n'yə'əhu, nuyá yə n'yohu di manda ua ja rā hnīni, dā guehyə n'yohu 'bet'o ngue yə judío. 9 Guí änga'be ha bi nja'a rā nho dá ərpā'be nā rā n'yohu mī'u, ngue ha bi njap'u i yanī. 10 A nuyá, gā xi'əhu ha bi nja, n'namhma ngue dā badi gātho yə judío. Nunā rā n'yohu 'bucua bi yanī conná ts'edi rā Jesucristo nunā rā mməngu Nazaret. Guehna rā Jesucristo gā cuathu rā pont'i ngue bi tho nā. Pə Oja bi japi bi bənnate p'u bi t'əgui. Conná guehna ya, nī hmi nī dāhu p'u bi yanā rā n'yohu 'bucua. 11 Gá 'yəthə tenguho yə gado 'mə bi 'yən'a n'na nguadi n'na rā do, əmbi ngue hīngui ho. Pə m'mefa p'uya, guehna dā gohi ngue brá 'bebo p'u brá fəhra jado nā. Guí njathu p'uya, hīngá nu manho rā Jesús. Pə guehna rā thanhni Oja nā. 12 Hīnjom man'na dā zā gdá nyamhmu. Porque bá sän'Oja ngue nuua ja rā ximhāi, həndra Jesús ja rā ts'edi dā yanju.

13 Nu'u yə n'yohu di manda p'u ja rā nija p'uya, bi nu te ətra Bedu 'nehra Xuua ngue ya manzaqui. 'Nə pahyə ja'i ngue nuyá yə n'yohu ya, hīmbi ma rā xādi, i əmbyə ja'i ngue hīnte pađi. Janəngue di 'yətho. Pə pahyə ja'i ngue mī n'youi mam'met'o rā Jesús. 14 I nnu yə ja'i p'uya, ngue 'dap'u 'bāhmu nā rā n'yohu mará dogua ya xi zā. Ya hīngui sāp'u dā 'yəmbiyə ja'i ngue rā fehni'a te bi nja. 15 Bi xi p'uya ngue bi ma bá m'mä'athi, mēnte bi nhəcahya, bi zänni te dā japi. 16 Di n'yəmbi:

—¿Te 'be'a gā japhu ya yə n'yohu 'youa dí 'bāhmu? Porque gātho yə mməngu Jerusalén, ya pađi ngue hīnjonda zā dā 'yət'a te bi 'yət'e. Ya hīngui sá gā əmhmə ngue hīmma juani'a te bi 'yət'e. 17 A nuyá, ma gā pīhmu ya, n'namhma ngue hīnni mantho dā manna hya p'u ha 'būhyə ja'i. Mā gā xihmu ya ngue rā pa di map'u, ya hīnni mantho dā xihyə ja'i hanja nā rā Jesús.

18 Mī juadi bi nhəcahya yə ja'i p'uya, bi zonhni ngue bi 'yəmbi:

—A nuyá n'yə'əui, 'yo həngui xihmu rā hya yə ja'i ya. 'Yoni mantho həngui xännbahu yə ja'i rā hya rā Jesús.

19 Mī dahra Bedu 'nehra Xuua, bi 'yəmbi:

—Đamī hyəcju xanro rā güenda ya. ¿Ua guí haxu njuani ngue dā nu manho Oja ngue go di nja'a te guí mamhmu ya'mə, hīngo di nja'a te mman'Oja 'mə?

20 Nunā rā Jesús, jatho ngue gā mmamhmagá'be'a te dá nu'be bi 'yət'e, 'ne'a te dá ə'be bi ma.

²¹ Høntho juadi bi pidi, bi thø p'uya. Porque ya himbi dinî ha xti japi ngue xta ngot'i. Porque supî di mbøcuc ya yø ja'i εspabi Oja ngue te xi nja. ²² A nuna ra dogua xi t'øthe conná ts'edi Oja, i tho'a nyote njeya 'bui.

Bi 'yáprá ts'edi Oja yø 'yεc'ei ngue hîndî nsu.

²³ Nu'mø mi ma mathøgue ra Bedu 'nεhrá Xuua, bi map'u 'bahyø amigo. Bi xifi gátho'a te xi manyø hmu yø mmácja, 'nε'u yø n'yohu 'bet'o ngue yø judío.

²⁴ Nu'mø mi 'yø'a te si p'uya, 'da i mmat'Ojatho, bi 'yεna:

—Ma Oja'i, gue'e grá Oja gá hoqui te gá bí ja maya, gá hocra häi, gá hocra jathe, gá hoqui gátho yø cosa i ja. ²⁵ Nu'i ma Oja'i, conná Espíritu Santo gá japi mēfi ra David ngue bi man'a te guí nne guí mma, porque ra David bi 'yεna: “¿Hanja ngue mbøcuc yø ja'i 'bup'u ja yø nación? 'Nε hîndî nja'a te sänni di nja. ²⁶ Di mpeti yø dast'abi p'u ja yø nación. Da guehyø ts'at'abi 'bup'u ja yø hnîni 'da'igu sänni. I sa Oja 'nε sambabi'a ra Cristo bá εts'i”, bi 'yεnna David. ²⁷ Porque majuanî ngue nua ja ra hnîni Jerusalén, nuna ra dast'abi Herodes conná Poncio Pilato, conyø judío, conyø ja'i hîngyø judío, gá bi mpeti, bi nhεcahya ngue su'a ni macá Ts'unt'u Jesús guá εts'i. ²⁸ Pe nuna ra hya bi 'yøtyø dast'abi, ya manjam'møtho xcá manna ra hya mi ja ngue di nja. ²⁹ A nuya grá Hmu, ya guí nnu te gui pite yø ja'i ya. Damî hacje ra ts'edi ya, n'namhma ngue hîndî nsu ni mēfi da mamp'a'i ni hya. ³⁰ Connî ts'edi damî 'yøt'e ngue da zá'u to xan'u. Damî 'yuhyø hmεya, ngue di nja yø milagro 'mø ts'o'a ni macá Ts'unt'u Jesús.

³¹ Høntho bi juadi bi mat'Oja yø ja'i p'uya, bi 'yan'a häi p'u xi mpeti yø ja'i. Gá bi zá yø ja'i ngue di hatra ts'edi ra Espíritu Santo. Ya hîngui su da mambra hya Oja p'uya.

Nu'a te pεs'yø ja'i, gá 'da guí mmetitho.

³² Gátho yø 'yεc'ei, 'bui tengutho 'mø ngue da n'na nc'εitho. 'Da'igu øt'e, 'da'igu mbεni. Ni xinga n'na nc'ei ngue da 'yεna jase rá mmeti. Nu te gá pεts'i, gá comhmi. ³³ A nuya yø representante p'uya, gá ha ra ts'edi di ja majuanî ngue bi bεnna te ra Hmu Jesús. Nuna Oja, man'na bi unná njapi. ³⁴ Yø 'yεc'ei p'uya, hînj'o'ngue da hîn'ya te da hyoni. Porque nu te gá ja yø häi, oque yø ngu, i pá ngue di unna mēnyu ngue ma darpi yø ja'i. ³⁵ Nu'mø bi zøp'u 'bahyø representante ra Cristo, di dāpra mēnyu. Go di darpabi yø ja'i ya p'uya, n'na ngu n'na yø ja'i ma t'unni'a te honi.

³⁶ Mi 'bup'u n'na ra n'yohu ni hu ngue ra José. Guehna n'na ra levita na ngue ra mmēngu Chipre. A nu'u yø representante ra Cristo p'uya, gui huñi ngue ra Bernabé. I nne da ma ngue n'na ra n'yohu di hojpa yø mmai yø mmic'eiui. ³⁷ Nuna ra José hānja, bi mā n'na rá häi mi ja. Bi dāpra mēnyu yø representante ngue di dat'i.

5

Ra ts'oqui bi 'yøtra Ananías 'nεhrá Safira.

¹ Nuna n'na ra n'yohu ni hu ngue ra Ananías conná Safira rá xisu, bi mā n'na rá häi ya p'uya. ² Pe bi hyaca n'na parte ra mēnyu i mā rá häi, co 'nεhrá xisu bi badî. Nuna man'na parte p'uya, bi dāpyø representante ra Cristo, tengutho 'mø ngue hînte xta hyaqui. ³ Ra Bedu p'uya bi 'yεmbi:

—Ague Ananías, ¿hanja ngue di cants'a ni n'yomfēni ra zithu ngue guí nne gui hyātra Espíritu Santo? Porque gá hyacra mēnyu guí pá ni häi. ⁴ Xina ra häi, ¿uanguî ni mmeti na? Ya gá pá, 'nε mi o ni 'ye ra mēnyu, uanguî xquî 'yøt'e te

guí nne. ¿Hanja ngue gá bɛnɪ guí mmanna fehnɪ? Hɪngyø ja'í'u guí nne guí hyāti, sinoque Oja guí nne guí hyāti —bi 'yɛmbi.

⁵ Ngu i 'yøhna ra hya bi sihra Ananías, 'bexpi du, bi da p'uya. Gá bi 'yɛmmeɪ bi nsu ya yø ja'í bi baɖi te bi nja. ⁶ Bi nangui 'da yø n'yohu mi 'bup'u, bi 'uennbaɓi rá do'yo ra ánima, bi hyats'i bá ägui.

⁷ Mi thogui comma nhyu ora p'uya, bi yat'ambo na ra Safira rá xisu ra ánima. Pe hɪngui paɖi te xi nja. ⁸ Ra Bɛdu p'uya, bi 'yɛmbi:

—Damɪ xiqui, ¿ua gue'a guí pá ni háiu'a ra hya xa hmangua mahe'mø, uague hɪn'na?

Mi dahra Safira, bi 'yɛna:

—Ahá, gue'a dá pá'be'a —bi 'yɛna.

⁹ Ra Bɛdu p'uya bi 'yɛmbrá xisu:

—¿Hanja ngue ya xcuá nhecahya ngue guí hyär'mahyau ra Espiritu Santo? 'Bäp'u goxthi'u to xpá 'yác'a'í ni damme. 'Nɛ mahonda hyaxa'í ya ngue guá n'yägui —bi 'yɛmbi.

¹⁰ 'Bexque'a ra ora'a p'uya, bi dahra xisu p'u mi yaui ra Bɛdu, ngue bi du. Mi yat'ambo yø 'yäte p'uya, mahombi diɪni ngue ya xi du ra xisu. Bá jajpaya, bi ma bá ägui 'dap'u bi 'youi rá damme. ¹¹ Gá bi nsu yø 'yɛc'ɛi. Ximmangu'u hɪngyø 'yɛc'ɛi p'uya, xquet'a bi nsu mø mi 'yø'a te bi nja.

Xangu yø milagro bi nja.

¹² Nu'p'u ja ra ngun'yu ni hu ngue ra Salomón, ja bi mpeti p'u xangu yø 'yɛc'ɛi. Nuya yø representante ra Cristo p'uya, 'dama 'dan'yo yø hmɛya bi 'yutyø ja'í, porque hɪnjongui sá da 'yøtyø milagro bi 'yørbu bi mpeti yø ja'í. ¹³ Madague'a hɪngui cuarbu 'buhyø 'yɛc'ɛi ya yø ja'í hɪngyø 'yɛc'ɛi, pe nnu manho yø 'yɛc'ɛi, hɪngui sui. ¹⁴ Man'na man'na ni hyuxta yø ja'í bi 'yɛc'ɛi ra Jesús. Yø n'yohu, yø xisu bi 'yɛc'ɛi. ¹⁵ Astá bi jacyø dárquɛhɪ yø ja'í ngue pop'u ja yø caye. 'Bu'o bá oxyø t'ots'i, 'bu'o bá oxyø fiɖi, i nnepyø ja'í ngue nu'mø bi thop'u ra Bɛdu, madrá xahatho di nthɛui ra dárquɛhɪ, 'bexi sá ra n'u hɛmbi. ¹⁶ Nu'u yø hɪniɪ guerpatho bi ja, bá ehyø ja'í bi zø'a Jerusalén. Bá du yø dárquɛhɪ, bá du yø ndunthi. Pe gá bi t'øthe.

Bi n'ofädi yø representante ra Cristo.

¹⁷ Nuna rá hmu yø mmäcja p'uya, gátho ya mi'da yø n'yohu, nuya ja yø nt'ɛc'ɛi ni hu ngue yø saduceo, gá bi nseyä 'mø mi nu ngue xandøngu yø ja'í n'youi ya yø representante ra Cristo. ¹⁸ Bi ma maɓent'i ya yø representante p'uya, bi jot'i. ¹⁹ Pe rá anxɛ Oja p'uya, bi xocra goxthi fädi 'mø minxui ngue bá juqui. Bi 'yɛmbi:

²⁰ —Ni mɛ ya, ni m'mähmi p'u ja rá nija di mpeti yø judío. Damɪ xihmi yø ja'í hanja na ra hya ngue ra 'da'yo te.

²¹ Nu'u yø representante ra Cristo 'mø mi 'yøhna ra hya bi xihra anxɛ, bi ma mxuditho p'u ja ra nija ngue bi xänba ra hya yø ja'í. Nu'a ra ora eɓi mmanna hya p'u ja ra nija p'uya, ja bi øt'a junta'u yø hmu yø mmäcja. Bi petyø n'yohu di manda p'u ja ra nija. Ja bi manda ngue da njacyø ofädi p'uya. ²² Pe nu'mø mi zøp'u ja ra fädi'u yø policia, ya hɪmbi ðimp'u yø ofädi. Bá pennbaya, bi ma ngue ya hɪnjo'o p'u yø ofädi. ²³ Bi 'yɛna:

—Dá tingähe ngue n'øt'e xanho ra fädi, 'bäp'u yø mädi p'u ja ra goxthi. Pe nu'mø ma xocähe ra goxthi p'uya, ya hɪnda tingähe p'u mbo yø ofädi.

²⁴ Mi 'yøhyø hmu yø mmäcja na te xi nja p'uya, 'nɛ'a rá hmu'u yø n'yohu ja yø 'befi p'u ja ra nija, ngue hɪnjo'o p'u yø ofädi, di n'yɛmbaya:

—¿Xø hague xpí bøn'u p'uya? —dī n'yēmbi.

²⁵ Nū'a rā ora'a p'uya, bi zø'a n'na nc'ei, bi 'yēmbi:

—Nū'u yø n'yohu gá cothu fādi 'mø mīnde, ya bī 'bup'u ja rā nija. Bi xānmba rā hya yø ja'i —bi 'yēmbi.

²⁶ Nū'a rā hmu yø policia p'uya, bī mähä'u yø mmipoliciaui ngue da si'u yø representante rā Cristo. Pē hīmbi unī, porque sū da mūdo yø ja'i. ²⁷ Nū'mø māmba ts'i'u yø representante rā Cristo p'uya, bī mā mā'bā'mī p'u ja rā junta. Nū'a rā hmu mmācja bi 'yēmbi:

²⁸ —¿Ua hīnguī øhmū rā hya, uangui dá hēc'ahe ngue nu'a rá hya rā Jesús, ya hīnnī mantho guí xānmbahū yø ja'i? A nuya gātho rā hīnnī Jerusalén, ya xcá sinnbahū'a rā hya guí xānmbatehū ya. 'Nē guí ømhmu ngue go mā ts'oquigāhe p'u bi dū nā rā n'yohū guí mmahmū.

²⁹ Mī dahra Bēdu p'uya, co 'nē'u mī'da yø representante, bi 'yēnā:

—Nugāhe dī ømhme ngue jatho dā t'ēc'ei te mman'Oja, hīnda gue'a ngue yø ja'itho da t'ēc'eibi yø hya. ³⁰ Nunā rā Jesús dī mmangāhe ya, guehna gá cuathū rā pont'i ngue bī dū nā. Pē nunā Oja mī thanne mā mboxitahū, bī japi ngue bī bēnnāte. ³¹ Oja p'uya, bi zīxpū bī ja rá n'yei nā rā Jesús, guehna bi 'yēts'i ngue dī ndast'abi ngue da yanyø ja'i nā. A nuyá, nuya yø judío, mat'unū rā tiempo ngue da hyep'u rā nts'o gā 'yo, n'namhma ngue dī mpunnba yø ts'oqui. ³² Guesē rā Espīritu Santo dī ja majuanī nā rā hya nā. Dā guecāhe p'uya, xquet'a dadi jahe majuanī nā rā hya nā. Nunā rā Espīritu Santo p'uya, guehna bā pennbabi Oja'u yø ja'i bi 'yēc'eibi rá hya nā.

³³ Mī 'yøhna rā hya bi si p'risto, janjuanī ngue bī mbøcue. Bī ne ngue xta hyopyo representante rā Cristo. ³⁴ Nup'u 'bahyo mmācja, n'youi p'u n'na rā n'yohū nī hū ngue rā Gamaliel, ja rá nt'ēc'ei ngue rā fariseo 'nē rā xānmbate ngue rā ley. 'Nē gā nnu mānsu yø ja'i nā rā Gamaliel. Bī m'mā p'uya, bī mānda ngue bī njūcathi n'na ts'ūquits'u ya yø representante rā Cristo. ³⁵ Bi 'yēmbyo ja'i nā rā Gamaliel:

—Aguē gyø judío, dāmī n'yomfēni te guí nne guí 'yørpahū ya yø n'yohū 'būcua. ³⁶ Dāmī bēmhmu te bī nja 'mø yø pa xa thogui ngue mī 'yonna hya rā Teudas. Bi 'yēnā ngue maguesē, 'nē bi dēnnī comma goho ciento nja'i. Mī zā mī tho p'uya, gā bī n'ueñ'u mī tēnnī. Bī m'mep'u rā hya p'uya. ³⁷ M'mēfa p'uya, nū'mø mī nja rā censo, māhømbi 'yonna hya rā Judas nū'a rā mmēngu Galilea. Xquet'a xangu to bi dēnnā rá hya. A nū'mø mī tho, gā bī n'ueñī to mī tēnnī. ³⁸ Jananguē dāmī hyēhmū p'uya yø n'yohū 'būcua. 'Yo gadī nthīnt'i ngue guí sūhmū. Porque nū'mø yø hyasē'a rā hya i mma, dī m'mehyø hya 'mø. ³⁹ Pē nū'mø ngue rá hya Oja i mmamp'uya, hīnda zā guí hejrahū te mmām'mø. Mān'na n'yo mī 'yøthū ngue go gā cohmu ngue mā nsūhū Oja.

⁴⁰ Gā bī nū manho yø ja'i te bī mānna Gamaliel. Bī mā mācat'i mbo ya yø representante rā Cristo p'uya ngue bi 'bēl. Bi xi p'uya ngue ya hīnnī mantho da xihyø ja'i hanja nā rá hya rā Jesús. Bi thø p'uya. ⁴¹ Mī bømp'u ja rā junta'u yø representante rā Cristo p'uya, dī johya ngue ya bi zā rā n'u conná guehra Jesús. ⁴² N'na pa ngu n'na pa hīnguī sāya bi xānmbate p'u ja rā nija dī mpeti yø judío, 'nēp'u ja yø ngu i mmānna Jesucristo p'u nī mā.

6

Bi t'ēxi yoto nja'i ngue dī nfāxte.

¹ Nū'u yø pa'u p'uya, mān'na man'na nī hyuxtho'a gangu yø 'yēc'ei. Nū'u gā ya rā hya ngue rā griego p'uya, bī mudi bi zū'u yø judío gā ya rā hya ngue rā ebreo. Iēnā ngue hīnguī t'ørpabi māsu xanho'u yø 'danxu 'mø mā dat'i rā hmē

n'na pa ngu n'na pa. ² Janangue nu'u 'dema yoho yø representante ra Cristo p'uya, bi peti gätho'u yø 'yεc'ei, bi 'yεmbi:

—Hinda zä'a ngue go ga hecähe p'u'a nnä mangähe rá hya Oja, ngue gui 'yεmhmu ngue 'bet'o go ga orpahe masu p'u ja ra nts'ihmε. ³ Janangue nuya ma zi cu'ahu, nuua ha di 'buhmu ya, dami hyomhmu yoto yø n'yohu da mafäti na ra 'befi na. Pe gue da gue'u yø n'yohu bá dinnä hya, 'ne nnu mansu gätho yø ja'i, 'ne dädi nequu ngue n'youi ra Espiritu Santo. ⁴ A nugähe p'uya, ga siguegähe ra mhmat'Oja, 'ne ga nxänbaha yø ja'i rá hya Oja.

⁵ Gä 'da'igu bi mamp'uya. Bi than'nä ra Teba p'uya, ngue da t'ets'i. Guehna n'na ra n'yohu xanzaqui rá nt'εc'ei, 'ne n'youi ra Espiritu Santo. Conna Lipe bi thanhni, ra Prócoro, ra Nicanor, ra Timón, ra Parmenas, ra Nicolás nuna ra mmengu Antioquia, guehna ya xi 'yεc'eibi m'met'o yø nt'εc'ei yø judío na. ⁶ Nuya yø n'yohu bi thannbuya, bi ts'ixpu 'bähyø representante ra Cristo ngue bi marpabi Oja. Nuya yoto nja'i bi t'unyø cargo, bi japyø 'ye p'u ja yø ya.

⁷ Rá hya Oja p'uya, man'na ni ma ma'yoniho. Man'na ni 'yεc'eitho yø ja'i p'u ja ra hñini Jerusalén. Xquet'a xangu yø mmäcja bi nu manho ra hya, 'ne bi 'yεc'ei.

Bi ma mabent'i ra Teba ngue bi tho.

⁸ Xandøngu rá njapi Oja bi unna Teba, ngue yø hmεya bi 'yørbu 'bähyø ja'i. Nuya yø milagro bi 'yøt'e, hñjongui sä da 'yøt'e. ⁹ Bi madi bi njuntui ra Teba ya yø n'yohu pap'u ja rá nija yø judío ni hu ngue ra Libertos, 'nehya yø judío ngue yø mmengu Cirene, 'nehya yø mmengu Alejandría, 'nehya yø mmengu Cilicia, 'nehya yø mmengu Asia, gä tønmahya ra Teba. ¹⁰ Pe hñmbi zä xtá ndäpra rá hya, porque ra Espiritu Santo di bennbabi ra hya mmanä Teba. ¹¹ Asta bi dahra mentyu 'da p'uya, sifi ngue da ma ngue xi 'yøde ngue ya mants'o ra Teba ngue suhra Moisés, 'ne su Oja. ¹² Janangue bi yans'yø ja'i p'uya, bi mpeti yø n'yohu 'bet'o ngue yø judío, 'nehyo xänbata ngue ra ley. Bi bent'i, bi zixpu bi nja ra junta. ¹³ Bi t'εxyø ja'i da manyø fehni p'uya, bi 'yεna: —Nuna ra n'yohu 'bucua, hñngui säya ngue nnømman'u ra maca nija ja ua, 'ne nnømman'ubi rá ley Oja. ¹⁴ Ya xtá øcähe te mmanä ngue nuna ra Jesús ra mmengu Nazaret, εmbi ngue da demhra nija 'na. 'Ne εmbi ngue di pähyø costumbre bi zogahu ra Moisés.

¹⁵ Nu to gä mi hup'u ja ra junta p'uya, herpabi rá hmi ra Teba ngue εntho rá hmi n'na rá anxε Oja.

7

Bi zohyø nsuiui ra Teba.

¹ Nu'a rá hmu yø mmäcja p'uya bi 'yεmbi:

—¿Ua majuan'a si'a'i ya n'yø? —bi 'yεmbi.

² Mi dahra Teba p'uya, bi 'yεna:

—Aguε n'yø'ahu, dami 'yøhmε na ra hya ga mmangä ya. Nuna ma mboxitahu ra Abraham, nu'mø mi m'mu p'u ja ra häi Mesopotamia, tobe hñmanñi map'u ja ra häi Harán, bi nthēui na Oja maguesε. ³ Oja bi 'yεmbi: “Dami sop'u ni häi ya, gätho'u ni mēni da gop'u. Gui mmap'u ja ra häi ga xi'i”, bi 'yεmbi. ⁴ Nuna ra Abraham, bá põmp'u ja rá häi ni hu ngue Caldea mi 'bui. Bi ma, i m'mu p'u Harán. M'mefa p'uya, bi dū rá papá. Oja p'uya, bi xihra Abraham ngue bá εcua ja ra häi di 'buhmu ya. ⁵ Pe nu'mø mamba εhe, ni xinga n'na xεqui xtí unna ra häi ja ua. Ni xinga guεp'u di 'bämra gua xtí unni. Pe madague'a, nuna Oja bi yarpñi ngue di unni gätho na ra häi ja ua. A nu'mø bi

du p'uya, da gohmi yø basi. Nu'u yø pa'u p'uya, tobe him manj m'mahyø basi ra Abraham. ⁶ Nuna Oja bi 'yembra Abraham, "Nu'u ni mbom'meto, goho ciento njeja danj m'map'u ja n'na ra 'dan'yo häi. Ja da ma ma'uni p'u, porque jatho da 'yøtra 'befi di manda yø hmu". ⁷ Pe Oja bi 'yembj: "Ga haspagä ra güenda ya yø ja'i da 'yøt'e ngue yø hmu. M'mefa p'uya, da ecua ya ma ja'i ngue da dannegui", bi 'yēn'Oja. ⁸ Nuna Oja bi gohmi n'na ra cohi ra Abraham, bi xifi ngue da thejpa n'na xequi ra xifani rá do'yo yø ts'ant'u 'mø bi m'mai. Gue'a ni hu ngue ra circuncisión, guehna da nōpa hmeya na ngue'a ra cohi bi 'yøt'e. Janangue nu'mø mi m'mahra Isaac, bi mepya 'mø mi gua'a nhyato ma pa. Nuna ra Isaac xquet'a ngu'a bi 'yør'mø mi m'mahra ts'ant'u ni hu ngue ra Jacob. Nuna ra Jacob xquet'a ngu'a bi japy'a 'de'ma yoho yø ts'ant'u bi m'ma'a m'mefa, guehya yø xita ya ngue yø judío.

⁹ Nuya yø ts'ant'u ra Jacob, gä bi seyabi na ra José yø n'yohu. Janangue bi 'bä na ra José p'uya, bi danyø ja'i manj ma Egipto. Pe ra José, bi mäx Oja. ¹⁰ Nu hangu ra n'u bi zä ra José, bi yan'Oja. 'Ne bi unnä n'yomfēni xanho. Bi 'yøt'Oja ngue bi nu manho ra José na ra Faraón. Nuna ra Faraón marä dast'abi p'u ja ra häi Egipto, guehna bi 'yēxra José ngue di manda p'u Egipto na, 'ne bi 'yēts'i ngue bi mandabi p'u ja rá ngu.

¹¹ N'na ra pa p'uya, bi nja ra ot'i p'u ja ra häi Egipto, 'nep'u ja ra häi Canaán bi nja ra ot'i. Ndummaitho te bi nja. A nu'u ma mboxitahu p'uya, hinha tñi te da zi. ¹² Ngu i 'yøde ngue bi ja te da ts'i p'u ja ra häi Egipto, bi menhyø ts'ant'u ngue da tu ra trigo. Ya rá mæditho na ra 'yogui na p'uya. ¹³ Rá yondi bi ma p'uya, ya bá mpate'u yø n'yohu ra José p'uya. Ya bá mmeya ra Faraón ngue te'o yø mēni ra José p'uya. ¹⁴ Bi manda na ra José ngue bá ts'innbabi rá papä Jacob, gätho'u mi'da yø mēni bá ts'i, hyate ma'de'ma cat'a nja'i mi sadi ngue gätho. ¹⁵ Janangue bi njap'u ngue i mpa Egipto ra Jacob. Ja bá tup'u p'uya. Xquet'a 'nē'u 'de'ma yoho yø ts'ant'u bá tup'u. ¹⁶ Pe himbä t'är'u Egipto 'mø mi du, porque nuya yø ts'ant'u ra Hamor ngue yø mmēngu Siquem, ya xi mä n'na ra panteón ngue xi dänna Abraham, ja i thuxp'u ngue bá t'ägui.

¹⁷ Pe ena bi ba'mø ni ma da zonna pa di nja'a ra hya xi yarpabi Oja ra Abraham, mathoguitho bi nxandyø judío p'u Egipto. ¹⁸ Nup'u Egipto, bi m'ma'a m'mefa n'na ra dast'abi ngue himbi badj te'o na ra José. ¹⁹ Nuna ra dast'abi na, bi nu man'u ya ma mboxitahu. Bi japi ngue da 'yenyø basi 'mø bi m'mai, n'namha da du. ²⁰ Gue'u yø pa'u p'uya, ngue bi mihra Moisés. Guehna n'na ra zits'ant'u bi nu manho Oja. Pe hōnda nhyushna bi zi rá mamá p'u ja rá ngu. ²¹ Nu'mø mi 'yemp'uya, nuna rá t'ixu ra Faraón guese na bi hyaxra 'uene ngue bi tede tengutho 'mø drä basi. ²² Nuna ra Moisés, gä bi barpabi yø mfadi yø mmēngu Egipto. 'Ne bi 'yēhra pa ngue bi zedi te bi ma. 'Ne padj xanho ha di japi te da 'yøt'e.

²³ Nu'mø mi gua'a nyote njeja 'buhra Moisés, bi zo rá mmai ngue da ma di zengua ya yø judío ngue yø mēni. ²⁴ Mi zomp'u 'buhyø mēni p'uya, bi nu n'na ra mmēngu Egipto ngue di annbabi n'na rá mēni. Bi cospabi'a te mi ørbaya, pe bi hyo'a ra mmēngu Egipto. ²⁵ Nuna ra Moisés bi 'yēna ngue di mmeya'u yø mēni ngue bi mennbabi Oja ngue da yanj para ngue da ma mathøgue p'u sä ra n'u. Pe himbi mmeya yø judío te t'ørpabi. ²⁶ Mi hyaxp'uya, nuna ra Moisés bi dimmi yø nc'ei yø judío ngue di ndunse. Bi hejpa p'uya, i nnepe ngue di nhyegui, bi 'yembj: "Ague n'yø'au, gadj mmēni. ¿Hanja ngue gadj ndunseui?" bi 'yembj. ²⁷ Nu'a mi pate p'uya, bi nōnhna Moisés, bi 'yembj: "¿Te'o bi 'yēxa'i ngue gui nts'ut'abi, ngue gui hyasca'be ra güenda? ²⁸ ¿Ua guj nne gui hyogui

tengutho gá japa n'na nc'ei ra mmengu ua Egipto mande?" bi 'yembj. ²⁹ Mi 'yøhra Moisés ngue t'embj xi nhoté, bi 'dagui, i map'u ja ra häi Madián. Ja i m'map'u p'uya, 'ne ja bá mip'u yoho yø ts'ant'u.

³⁰ Nuná ra Moisés, mi gua'a nyote njeya ngue 'bap'u Madián. Nup'u ja ra dapo jonna t'øhø Sinaí, bi nu n'na ra ndut'o ngue tøhra sibi. Ja bá nyap'u rá anxé Oja p'uya. ³¹ Nu'mø mi hyetra sibi ra Moisés, di 'yøtho hanja'a te bi nu. Bi guarbaya ngue dá nu xanho. Bá nya Oja p'uya, bi 'yembj: ³² "Guecá drá Oja mi thannegé ni mboxita Abraham. Drá Ojagá ngue ra Isaac, drá Ojagá ngue ra Jacob", bi 'yén'Oja. Pe asta huacra Moisés ngue bi nsu. Ya hingui ha nzammui ngue dá hyeti xanho. ³³ Bi 'yén'Oja p'uya: "Damí c'ojhni thixfani, porque nuua gui 'bái, ra nduxchái ua. ³⁴ Dí nnugá ra n'u i thohma ja'igá rá m'mu'a Egipto. Dí ø'mø dants'i. Dá écá ya ngue gá nyani n'namhma ngue da ma mathøue. Ague Moisés, dí nne gá pen'na'i Egipto ya" —bi 'yembj.

³⁵ Madague'a himbi nu manho m'met'o yø judío na ra Moisés ngue xi 'yembj: "¿Te'o xpá 'yexá'i ngue gui nts'at'abi, ngue gui hyasca'be ra güenda?" xi 'yembj, pe guehna bi 'yex Oja ngue dyø hmü yø ja'i nuya dá jøqui. Nguna bi xihra anxé bi nup'u ja ra ndut'o mi danzø. ³⁶ Nuná ra Moisés, guehna bá jøpua ja ra häi Egipto má mboxitahu na. Ja bá up'u yø hmeya ngue yø milagro bi 'yøt'e, tengutho bi 'yørbu ja ra Thenga Jathé. Bi 'yøtyø milagro m'ente bi n'yo dapo nyote njeya. ³⁷ Nuná ra Moisés bi xihyo ja'i, bi 'yembj: "Nuna Oja, dá 'yexá n'na ra pøngahya ngue yø judío tengutho bi jacá. Nuna ra pøngahya ná p'uya, damí 'yøhma te gáma hya dá xi'aha", bi 'yembj. ³⁸ Guehna 'dap'u bi n'yohu yø ja'i p'u ja ra dapo ná ra Moisés. 'Ne bi map'u ja ra t'øhø Sinaí ngue bá nyaui rá anxé Oja. Ja bá sip'u rá hya Oja p'uya. Bá ep'u 'buhma mboxitahu ngue di thøjabi ná ra hya bá sifi, guehna ra hya bi t'unnj ngue di thogahu naya.

³⁹ Pe má mboxitahu himbi 'yec'ei ná ra hya bi manna Moisés. Bi mespatho te bi ma, sinoque bi ne xtabá mmenga Egipto mahøn'a. ⁴⁰ Bi 'yembjø ja'i ra Aarón: "Ague Aarón, dí nnegähe ngue gui hocyø dahmu di m'met'o p'u gdá mähä. Porque nuna ra Moisés bá jøgahu p'u ja ra häi Egipto, hindí pahmu te bá jana", bi 'yembj. ⁴¹ Bi hocá n'na ra dahmu ngue ra t'andani p'uya. 'Ne bi hyo yø mbo'øni ngue bi 'yøra ra 'bøt'e ra dahmu. Di johya yø ja'i ngue ya bi hocra dahmu dá danne. ⁴² Nuná Oja p'uya, bi hyep'u yø ja'i. Bi unna 'yu yø ja'i ngue yø sø bí ja maya, gá ørpa yø dahmu ngue thanne. Ngu'a nt'ot'i p'u ja ra libro bi 'yøtyø pøngahya Oja ngue ena: "Ague gyø judiohu, m'ente gá n'yo dapo hu nyote njeya, ¿ua gá hyocju yø mbo'øni ngue gá 'yø'ni 'bøt'ehu? Nu'a, hin'na'a. ⁴³ Hante gue nup'u gnj mähä, gadi 'yonnbahu rá ngu ra dahmu Moloc, 'ne gui tuhu n'na ra dahmu ngue ra sø ni hu ngue ra Renfán. Guehya yø dahmu gadi hocse gui thannehu. Janangue nuyá, gá høn'ahu thip'u ja ra häi gui 'buhmu ya, gdá pen'nahu man'na rá nguer'u ngue ra häi Babilonia", bi 'yena.

⁴⁴ Bi sigue bi nya ra Teba p'uya, bi 'yena:

—Nup'u ja ra dapo, nuya má mboxitahu mi ja n'na ra ngun'ulu ngue mi nnøpa njja yø ja'i. Ja pespu yø xindo nt'ot'i rá ley Oja. Nuná ra ngun'ulu p'uya, bi xi Oja ra Moisés ngue dá 'yøt'e tengutho ra forma xi 'yuti. ⁴⁵ Nuná ra ngun'ulu di pont'a cohmi. Nu'mø mamba øhra Josué bá n'youi má mboxitahu, go bi søcua ra ngun'ulu ua di 'buhmu'u ya. Mi zøhø bi hyannba yø häi yø 'dan'yo ja'i mi 'bucua. Guehna Oja bi hyøn'athi yø mmehäi. Bi njja ra ngun'ulu asta gue'mø mi m'mahra dast'abi David. ⁴⁶ Nuná ra David, xangu

rá mate Oja bi dinnbi. Bi ne ngue xta hyo'a n'na ra nija, ngue rá ngu na rá Oja mi thanne ra Jacob. ⁴⁷ Pe go bi hyohra nija na ra Salomón rá ts'unt'u ra David.

⁴⁸ A nuna Oja maguesε, hingui 'bap'u ja yø nija di hocyø ja'i na. Porque rá pøngahya Oja bi 'yotra hya bi man'Oja ngue bi 'yεna: ⁴⁹ "Dí hucá p'u mahets'i ngue dadi manda. Nua ja ra ximhai p'uya, di nnopa nhnets'i. ¿Te 'be'a mangu guí εna gui hogah? Ogue ¿hapu gui εmhmu ngue ga nsáyagá? ⁵⁰ ¿Ua hindá hocá ya te gáma cosa i ja?" bi 'yεn'Oja.

⁵¹ Bi sigue bi zohyø ja'i ra Teba, bi 'yεmbi:

—Xandø nnaxi ni mmaih. Ni guh xancoti, zant'a guí festhohu te mmana Espiritu Santo. Tengutho bi 'yør'ma mboxitahu, guí njathu p'uya.

⁵² Nuya ma mboxitahu, gátho yø pøngahya Oja xa m'mai, gá xa nzai. 'Nε bi hyo'u yø pøngahya bi xihyø ja'i ngue da εp'u n'na nc'ei ngue gá ra nho da n'yo. A nuyá, ya bá ε'a to bi man'u yø pøngahya'u. Pe gá dāhu ngue bi tho. ⁵³ Madague'a bá pεnse yø anxε Oja ngue bi 'da'ahu ra ley, pe hingui εc'eiha ra hya.

Ya bi tho ra Teba.

⁵⁴ Nu'mø mi 'yøhyø ja'i na ra hya bi si p'uya, bi ndanzø yø mmai ngue ra cuε, pets'i da zadra Teba. ⁵⁵ Nuna ra Teba p'uya, di hātra ts'edi ra Espiritu Santo. Bi hyanma hets'i p'uya, bi hyandi ngue di yoxni Oja, 'nε bi hyandi ngue nup'u ja ra n'yei Oja ja 'bap'u ra Jesús. ⁵⁶ Bi 'yεnna Teba p'uya:

—Dí handā ngue bi xohra c'ammahets'i. Nuna ra n'yohu bí 'yε mahets'i p'uya, ya 'bahnu ja rá n'yei Oja nu —bi 'yεna.

⁵⁷ Bi mēhra hmafi yø judío p'uya, bi gotyø gu, porque hingui nne da 'yøhna ra hya mmana Teba. Bi nyuntyo ja'i p'uya ngue bi bent'i. ⁵⁸ Bi gajma xøts'e ra hñini ngue bá pando. Nu'u yø testigo xi manna fēhni p'uya, bi gacyø tuhu ngue bi mōp'u 'bá'a n'na ra n'yohu ni hu ngue ra Saulo. Bi mando ra Teba p'uya. ⁵⁹ Mente 'bando ra Teba p'uya, bi zo Oja, bi 'yεmbi:

—Ague ma Hmu'i Jesús, dadi dá'i ma te —bi 'yεmbi.

⁶⁰ Bi ndantyøhmu p'uya, ra ndøts'edi bi 'yεna:

—Ague ma Hmu'i Jesús, 'yogui mbennbabi'a te ra ts'oqui øtya yø ja'i 'bæcua. Hontho bi man'a p'uya, bi du.

8

Bi sigue ra Saulo ngue shhyø 'yεc'ei.

¹ Da'igu bi mammi ra Saulo'u to bi hyo ra Teba. Nu'a ra pa'a p'uya, bi nanga n'na ra dasu p'u Jerusalén ngue bi ts'ahyø 'yεc'ei. Gá bi n'uεnyø 'yεc'ei, i mpa mi'da yø hñini rá njap'u ja ra hai Judea. I mpa 'da asta ra hai Samaria. Pe nuya yø representante ra Cristo himbi 'dahya. ² Nuya yø n'yohu suprā xudi Oja, guehya bi 'yāhra Teba ya. Janjuanī zoni ngue mbeni. ³ Pe di sigue ngue shhyø 'yεc'ei na ra Saulo. I huaxyø ngu, bi jacyø n'yohu 'nεhyø xisu ngue cot'i.

Bi ma ma'yoni ra hoga 'da'yo hya p'u Samaria.

⁴ Nuya yø ja'i bi 'dap'u Jerusalén, ndap'u bi zā i mpa yø ja'i, pe gá mmana hoga 'da'yo hya p'u ni ma. ⁵ Nu'a ra Lipe guehna n'na nc'ei ra 'dagui na, i mpa p'u ja n'na ra hñini ngue ra hai Samaria. Bi madi bi xihyø ja'i ra Cristo p'uya. ⁶ Bi mpeti gátho yø ja'i ngue øxra hya mmana Lipe. Mi nu yø ja'i yø milagro bi 'yøtra Lipe p'uya. ⁷ Mi 'bap'u xangu yø ja'i ngue yø ndunthi, pe gá bi t'øthe. Nu'mø xihyø ts'onthi ngue da hyep'u yø ja'i n'youi, asta mafi. Xangu yø dogua

bi 'yøthe, xangu yø ja'i tudyø gua bi 'yøthe. ⁸ Janangue gä di johya yø ja'i 'bap'u ja ra hnini.

⁹ Nup'u ja ra hnini, mi 'bap'u n'na ra n'yohu ni hu ngue ra Simu. Mi hyätyø ja'i p'u ja ra häi Samaria conná mfadi ngue ra magia, mi ena ngue maguec.

¹⁰ A nuná, dingüe dinnoho mi òrpa masu. Di n'yembuyø ja'i: "Nuna ra Simu, janjuani ngue n'youi rá ts'edi Oja na", di n'yembi. ¹¹ Mi t'ørpabi masu, porque ya rá ya'atho yø pa mi hätyø ja'i conná mfadi. ¹² Pe ra Lipe bi xihra hoga 'da'yo hya yø ja'i. Bi xihyø ja'i ha di njap'u di zo rá 'ye Oja. 'Ne xifi hanja na ra Jesucristo. Nu'mø mi t'ec'ei'a te bi manna Lipe p'uya, yø n'yohu yø xisu bi nxixya. ¹³ Xquet'a 'nehra Simu bi 'yec'ei ra hya 'ne bi nxixya. Asta ya hingui nne da hyehra Lipe na ra Simu. Di 'yøtho 'mø bi nu yø milagro òtra Lipe.

¹⁴ Mi 'yøhyø representante ra Cristo mi 'bua Jerusalem ngue ya 'nep'u Samaria xi t'ec'ei rá hya Oja. Ja i 'bennebu ra Bedu 'nehra Xuua p'uya. ¹⁵ Nu'mø mi zomp'u Samaria'u bi 'benhni, bi marpabi Oja yø 'yec'ei ngue nnepe di n'youi ra Espiritu Santo. ¹⁶ Porque tobe hinga n'na nc'ei mi n'youi ra Espiritu Santo. Sinoque høntho xi nxixya para ngue da fadi ngue ec'ei ra Hmu Jesús.

¹⁷ Ra Bedu 'nehra Xuua, nu'mø mi japyø 'ye p'u ja yø ya yø 'yec'ei, yø 'yec'ei p'uya bi n'youi ra Espiritu Santo.

¹⁸ Mi nu ra Simu'a te øtyø representante ra Cristo, ngue nu'a gui japyø 'ye p'u ja yø ya yø 'yec'ei, 'be xi n'youi ra Espiritu Santo yø 'yec'ei. Ra Simu p'uya, bi ne xta ngutra mentyu ngue di njap'u. ¹⁹ Bi 'yembi:

—Damí 'daci na ra ts'edi ja'auí, n'namhma ngue nu to bi zä ga japä ma 'ye p'u ja rá ya, di n'youi ra Espiritu Santo —bi 'yembi.

²⁰ Mi dahra Bedu p'uya, bi 'yembi:

—Nu'a ni mentyu 'da gdí m'mehmi'a. ¿Hanto guí ena ngue nu'a bádi un'Oja, ra mentyu gdí tin'a? ²¹ Nu'i hin'yu ni mmenthí ngue guí nthui na ra 'befi na. Porque nup'u ja rá hmi rá dá Oja, hinga njuaniho ni mmai. ²² Damí hyep'u ra nts'o ja ni mmai. Damí 'yáprá mate Oja, xamhmatho di pun'na'i te guí mbeni.

²³ Porque di nnugä ngue grá zeya, 'ne gä ra nts'o xa mbent'ui ni mmai.

²⁴ Bi 'yenna Simu 'mø mi da p'uya:

—Damí marcauits'u Oja n'namhma ngue hinga thocá'a te guí xicui.

²⁵ M'mefa p'uya, nuya yø representante ra Cristo, nu'mø mi juadi bi xihyø ja'i ngue majuaní na rá hya Oja, bá pengbua, bí 'ye'a Jerusalén. Nup'u ja yø hnini ja'a ra häi Samaria bá thogui, gä bi xihra hoga 'da'yo hya yø ja'i.

Ra Lipe bi nthui n'na ra mmengu Etiopía.

²⁶ M'mefa p'uya, n'na rá anxé Oja bi xihra Lipe, bi 'yembi:

—Nuyá, ja ngue guí mma gdí ma Sur. Gui hyaxra 'yu bá nexa Jerusalén, i ntho'a Gaza —bi 'yembi.

Nup'u i nthohna ra 'yu na, hinjongui 'bui. ²⁷ Bi map'u sihna ra Lipe. Bi nthui p'u ja ra 'yu n'na ra n'yohu ngue ra mmengu Etiopía, ngue xpi 'yehra ndanne Jerusalén. Rá 'bet'o mafi na n'na ra xisu ni hu ngue ra Candase mi ndast'abi p'u Etiopía, mi ja rá cargo ngue ra tesorero. ²⁸ Ni huxrá carro jatyo fani ni ma rá häi Etiopía. Mente ni 'yo p'uya, di xahra libro bi 'yotra pøngahya Isaías. ²⁹ Pe ra Espiritu Santo bi 'yembra Lipe:

—Damí cuatrá n'yohu ni huxrá carro mma na.

³⁰ Ra Lipe p'uya bi guarbu ja ra carro. Bi 'yøde ngue nuna ra n'yohu di xäp'u ja ra libro bi 'yotra Isaías. Bi 'yembuya:

—¿Ua guí padi te gadi xähya? —bi 'yembi.

³¹ Mi dahna ra n'yohu p'uya, bi 'yena:

—Pε ζhague gdá pacá p'uya, 'nε h̄inj'o' to da xiqui hanja ra hya? —bi 'yεmbi.

Bi xihra Lipe p'uya ngue bi nexpu ja ra carro, 'dap'u bi m̄ihmi. ³² Nu'a ra parte nt'ot'i p'u ja ra Maca Libro di xa p'uya, guehna ra hya ngue εna: “Tengutho n'na ra de'yo 'm̄o ni ma da tho, di mmuti. Ogue nt'axi n'na ra de'yo h̄indi 'yani. Di njarbatho na ra n'yohu 'm̄o ni ma da tho ya, h̄indi 'yani. ³³ Da ma ma'berpi rá sá ngue h̄inda ma m'máts'i. ζTo go da badj hague ngu ra nts'o da 'ȳot̄ȳo ja'i di 'bu'a ra pa'a? Porque da thajpabi rá te ua ja ra ximhái”.

³⁴ Nuna ra n'yohu p'uya, bi 'yanna Lipe, bi 'yεmbi:

—Dam̄i 'ȳorca ra mate xiqui te'o na mmanna ra p̄ongahya naya. ζUague nuse, uague 'bui te'o man'na mmanna?

³⁵ Mi dahra Lipe p'uya, i dambatho'a te nt'ot'i p'u ja ra Maca Libro madi xadi, bi xihra hoga 'da'yo hya ngue ha bi nja ra Jesús. ³⁶ Nu'm̄o m̄i thop'u po n'na ra dehe p'uya, bi 'yεn'a ra n'yohu yau ra Lipe:

—I poua ra dehe ya, ζua h̄inda zá ga nxixyagá 'm̄o?

³⁷ Mi dahra Lipe p'uya, bi 'yεmbi:

—Nu'm̄o guí hahn̄i mm̄i guí εc'ei ra hya, da zá njam'm̄o da h̄in'na.

Mi dahra n'yohu p'uya, bi 'yεmbi:

—Dí εc'igá ngue ra Jesucristo guehna rá Ts'ant'u Oja na.

³⁸ Bi manda ra n'yohu ngue bi ma ma'bá'm̄i ra carro p'uya. Bi mep'u ja ra dehe ngue bi xixyabi ra n'yohu na ra Lipe. ³⁹ Nu'm̄o m̄i b̄on'a nenthe p'uya, bi gas'ra Espiritu Santo ra Lipe. Nuna ra n'yohu bi nxixya p'uya, ya h̄inha mambi nu ra Lipe. Bi sigue bi n'yo p'uya, pε di johya gá ra 'yu. ⁴⁰ Mi dambeni ra Lipe p'uya, ya 'bup'u ja ra h̄in̄i Azoto. Bi n'yo ngue bi hya 'da ȳo h̄in̄i ngue bi manna hoga 'da'yo hya, asta gue'm̄o m̄i z̄omp'u ja ra h̄in̄i Cesarea.

9

Nuna ra Saulo, bi m̄adi bi 'yεc'ei ra Jesús.

¹ Nuna ra Saulo, h̄inguí sāya di pihȳo ja'i ngue nne da hyo'u εc'ei ra Hmu Jesús. Bi map'u 'b̄h̄rá hmu ȳo mm̄ac̄ja p'uya. ² Bi 'ȳapra s̄uca da gats'i, di map'u ja ȳo n̄ija p'u ja ra h̄in̄i Damasco, ni hya ra ts'edi ngue da si'to to εc'ei ra hoga 'da'yo hya. Nu'm̄o ȳo n'yohu ogue ȳo xisu da t̄im̄i, da tut'i da sip'u Jerusalén ngue di n'ofadi. ³ Pε nu'm̄o ni ma da z̄ot'a Damasco p'uya, nthambeni'tho bi yot'a n'na ra nyot'i maya ngue bi nth̄ei. ⁴ Bi dá'a h̄ai ra Saulo p'uya. Bi 'ȳo p'uya ngue ts'of̄o, bi t'εmbi:

—Ague Saulo. Ague Saulo. ζHanja ngue εmm̄ei guí s̄uqui?

⁵ Mi dahra Saulo p'uya, bi 'yεmbi:

—ζTe'o'i p'uya, grá Hmu?

Nu'a nzo p'uya, bi 'yεmbi:

—Go guecá drá Jesús ngue εmm̄ei guí s̄uqui. Pε gad̄i n'ans̄e, tengutho ra ndani 'm̄o embr̄a nh̄et'i ra za ma san̄i.

⁶ Asta huacra Saulo ngue bi nsu. Bi 'yεmb̄uya:

—Ague grá Hmu, ζten̄i 'be'a guí nneque ga ot'ä p'uya?

Mi dahra Hmu Jesús, bi 'yεmbi:

—Dam̄i nangui, ni man̄u bí ja ra h̄in̄i. Ja dan̄i si'i n̄a te ja ngue gui 'ȳot'e.

⁷ εmm̄ei di 'ȳodya ȳo n'yohu m̄i n'youi ra Saulo, porque bi 'ȳode ngue bi ya maya'a nzohra Saulo, pε h̄injombi nu. ⁸ Nu'm̄o m̄i nanga h̄ai ra Saulo p'uya, i nne di nhan̄i, pε bi nxáá. Jan̄angue bi ma mac̄nh̄ni, bi z̄on'a Damasco.

⁹ Bi m'map'u nhyu pa, pε h̄inha h̄eti. X̄ingra h̄m̄e, ni x̄ingra dehe xt̄a nzi.

¹⁰ Nup'u Damasco, m̄i 'bup'u n'na ra 'yεc'ei ni hu ngue ra Ananías. Nuna ra Hmu Jesús bi zohra Ananías, bi 'yεmbi:

—Ague Ananías —bi 'yεmbi.

Mi da p'uya, bi 'yεna:

—Di 'bucua grá Hmu. ¿Tema hya?

¹¹ Mi dahra Jesús, bi 'yεmbi:

—Ga 'yo, ni map'u ja ra caye ni hu ngue Njuantho. Carbu ja rá ngu ra Judas. Dami 'yámbu n'na ra n'yohu ni hu ngue ra Saulo, ra mmengu Tarso. Nuya, εxa bi mmat'Oja ya. ¹² Mente mmat'Oja ra Saulo p'uya, nup'u i nu, bi zon'a n'na ra n'yohu p'u ha 'bui ni hu ngue ra Ananías. Bi nu ngue bi yat'ambo, bi japrá 'ye p'u ja rá ya para ngue di nzø yø dá.

¹³ Nu'mø mi 'yø'a ra hya sihra Ananías, bi 'yεna:

—Ague grá Hmu, xangu ra nts'o dí øcä xa 'yø'na ra Saulo ngue di anyø ja'i nu'u εc'ei' p'u Jerusalén. ¹⁴ A nuyá, bá äpra sacua yø hmu yø mmäcja ya, ngue bá εcua ngue nu'u yø ja'i nzo'i, gá da dut'i da zits'i.

¹⁵ Pe ra Hmu Jesús bi 'yεmbrá Ananías:

—Ni mahma. Porque nuna ra n'yohu na, ya xtá huanhna na ngue da xihyø ja'i te'ogui. Da xihyø ja'i rá m'm'u a n'nanni yø nación, 'nep'u ha 'buihyø dast'abi da ma te'ogui, 'nep'u 'buihyø judío da xifi te'ogui. ¹⁶ Nugá ga uti Hague ngu gangu ra n'u da thogui conná gueque.

¹⁷ Nuna ra Ananías bi map'u ja ra ngu mambí 'buihra Saulo. Mi yat'ambo p'uya, bi japrá 'ye p'u ja rá ya ra Saulo, bi 'yεmbi:

—Ague ma zi cu'i Saulo, nuna ra Hmu Jesús bá zo'i p'u ja ra 'yu, xpá mmengä ya ngue da zä di nzø ni dá, 'ne gui n'youi ra Espíritu Santo —bi 'yεmbi.

¹⁸ 'Bexque'a bi nzø yø dá ra Saulo p'uya. Bi hyø'u εna yø xihua mi ja yø dá. Bi nxixya p'uya. ¹⁹ Mi nsihme p'uya, mahømbi hya ra ts'edi. Bá m'mahma njammí pa p'u 'buihyø 'yεc'ei' p'u Damasco.

Ra Saulo bi mambrá hya Oja p'u Damasco.

²⁰ Bi du'mi bi manna hya ra Saulo p'u ja yø nija di mpeti yø judío p'uya. I xihyø ja'i ngue ra Jesús, gue'a rá Ts'ant'u Oja'a. ²¹ Nuya gátho yø ja'i øde te mmamp'uya, di 'yøtho, di n'yεmbi:

—¿Ua hinga guehna ra n'yohu 'bui'á Jerusalén, nuna t'εmbi sahyø ja'i εc'ei ra Jesús? Huangui gue'a ni 'yεcua'a ya ngue da dut'u to da dini, da zispabi yø hmu yø mmäcja.

²² Pe man'na ni hyadra ts'edi ra Saulo ngue manna hya. I utyø ja'i te mmamp'u ja ra Macá Libro, ngue ra Jesús guehna ra Cristo xa 'yεx'Oja ngue di ndast'abi na. Asta hingui padi te da 'yøtyø judío mi 'bui'á Damasco.

Bi pongra ndate yø judío na ra Saulo.

²³ Mi na ya'atho yø pa p'uya, bi nhεcayá yø judío ngue xtá hyo ra Saulo.

²⁴ Nu'u yø hyote, i fähyø goxthi ngue ra nenihni ngue da hyo 'mø bi thop'u. Pe mi mme'ya'a te fennbabi ra Saulo. ²⁵ Nu'mø minxui p'uya, nuya yø 'yεc'ei bi 'yεt'a n'na ra canasta na ra Saulo. I cambu ja ra jado di thesra nenihni. Bi bømp'uya.

Ra Saulo bi ma Jerusalén.

²⁶ Nuna ra Saulo, mi zøn'a Jerusalén, bi ne xti mpenhui'u yø 'yεc'ei mi 'bui'p'u. Pe gá su 'mø mi nu, porque εmbi ngue himma juani ra 'yεc'ei na ra Saulo.

²⁷ Nuna ra Bernabé go bi zixra Saulo p'u 'buihyø representante ra Cristo na. Go bi manna p'uya ha bi njap'u i nu ra Saulo p'u ja ra 'yu na ra Hmu Jesús. Bi ma ha bi nja ngue bi zofo. Gue'a i hya ra ts'edi ra Saulo ngue bi mamp'u

Damasco hanja nā rā Jesús. ²⁸ Nup'u ja rā hnini Jerusalén, 'dap'u 'yoh'u yø representante nā rā Saulo. Nup'u ni mā yø representante, ja ni map'u rā Saulo. ²⁹ Nunā rā Saulo bi hya rā ts'edi ngue mma hanja nā rā Hmu Jesús. Di nju'mahya 'mø yaui ya yø judío gā ya rā hya ngue rā griego. Pē nuya yø judío ya, i nne dā hyo rā Saulo. ³⁰ Mī mmēya yø 'yēc'ei p'uya ngue nne dā tho rā Saulo. Bi zixpəya, i ma Cesarea ja bi thøp'u. Ya bi mase p'u ja rā hnini Tarso nā rā Saulo p'uya.

³¹ Ya 'bammānho gātho yø 'yēc'ei rā m'mup'u ja rā hāi Judea, dā guerp'u Galilea, dā guerp'u Samaria. Man'na ni hyadrā ts'edi'u rā m'mup'u. I 'bui ngue suprā xudī Oja, 'nē fāxrā Espiritu Santo. Man'na manī 'yēc'ei tho mī dā yø ja'i.

Bi t'øthe rā Eneas.

³² Bi n'yo rā Bēdu ngue bi zengua yø cū. Xquet'a bi ma bí zengua'u yø 'yēc'ei rā m'mup'u ja rā hnini Lida. ³³ Nu'a rā hnini'a p'uya, bi dīmp'u n'na rā n'yohu ni hu ngue rā Eneas. Ya nhyāto jeya mī oxrā t'ots'i, porque mī tudyø gua.

³⁴ Nunā rā Bēdu bi 'yēmbi:

—Ague Eneas, dā 'yøthe'i rā Jesucristo ya. Dami nangui, pēs'ni fidi.

Nunā rā dārquhī 'bexpi nangui. ³⁵ Nu'u yø mmēngu Lida 'nē'u yø mmēngu Sarón mī nu ngue bi zā rā Eneas. Bi hyep'u yø nyogui nt'ēc'ei p'uya, bi 'yēc'ei rā Hmu Jesús.

Bi bēnqate rā Dorcas.

³⁶ Nup'u ja rā hnini Jope mī 'bup'u n'na rā 'yēc'ei ngue ra xisu manī hu ngue rā Tabita. Rā hya ngue rā griego p'uya, gui huṭi ngue rā Dorcas. Nunā rā xisu nā, mēnte rā pa bi m'mai bi 'yøtra nho, i fāxyø ja'i hīn'yu te dā hyoni. ³⁷ Mī 'yē'a n'na rā pa p'uya, nunā rā Dorcas bi hyēnni, pē bi dū p'uya. Nu'mø mī 'betra ánima, bi 'ber'u ja n'na rā cuarto bí ja mayá rā tōcangu. ³⁸ Nup'u ja rā hnini Lida ja mī dup'u rā Dorcas, querpətho bí ja rā hnini Jope mambi 'bahrā Bēdu. Nu'mø mī bahyø 'yēc'ei p'uya ngue bi 'bup'u Jope rā Bēdu, n'na zihmantho bi mēnhni yo nc'ei ngue bá si rā Bēdu.

³⁹ Nu'mø mī zømp'u bí 'bahrā Bēdu'u yø nzite p'uya, 'bexpa ēhrā Bēdu. Mī zøp'u ja rā ngu rā Bēdu p'uya, bi ts'ixpə ja rā cuarto mayá bí 'bēnna ánima. Xøgue dī mās'yø 'danxu p'u 'bēni ngue zoni. Bi t'utrá Bēdu'u yø tūhu 'nēhyø vestido mī ør'mø mī 'bahrā Dorcas. ⁴⁰ Nunā rā Bēdu p'uya, bi xihyø ja'i ngue gā dā bøn'athi. Bi ndāntyøhmū p'uya, bi mat'Oja. Mēnte hētra ánima nā rā Bēdu p'uya, bi 'yēmbi:

—Ague Tabita, dami nangui —bi 'yēmbi.

Bi nzø yø dā rā ánima p'uya, bi hyētra Bēdu, bi nangui bi mī. ⁴¹ Nunā rā Bēdu, bi bēnnā rā 'yē rā Dorcas ngue bi xots'i. Mī xoxpəya, bi ma maçat'i mbo yø 'yēc'ei conyø 'danxu ngue bi dāpi, pē ya i te. ⁴² Bi fadi gā rā hnini Jope nā rā hya nā p'uya. Janangu xangu yø ja'i bi 'yēc'ei rā Hmu Jesús. ⁴³ Nunā rā Bēdu p'uya, ya'atho yø pa bá m'mup'u Jope ja rā ngu n'na rā hyuxfani xquet'a ni hu ngue rā Simu.

10

Bi nyqui rā Bēdu rā Nēyo.

¹ Nup'u ja rā hnini Cesarea, mī 'bup'u n'na rā n'yohu ni hu ngue rā Nēyo. Marā capita nā rā n'yohu nā, rā hmu n'na 'bui yø soldado ni hu ngue rā Italiano. ² Nunā rā n'yohu nā, gā thanne Oja'u 'bup'u ja rā ngu, 'nē gā suprā xudī Oja. Xquet'a xangu rā mēnyu mađi unī ngue fāxyø judío. 'Nē zant'a mmat'Oja. ³ N'na rā pa p'uya commā hyu nde, bi mpā rā nthandi rā Nēyo

tengutho 'mø di 'uj. Bi nu xanho ngue n'na rá anxε Oja bi yarbua ha 'bui, bi 'yεmbi:

—Ague Neyo —bi 'yεmbi.

⁴ Bi hyεtra anxε rá Neyo p'uya, pε bi nsu. Bi 'yännbaya, bi 'yεmbi:

—¿Tema hya, grá Hmu?

Mi dahra anxε p'uya, bi 'yεmbi:

—I nnu manho Oja ngue guí mmat'Oja 'nε nnu manho te guí ø't'e ngue guí fáxyo ja'i hín'ya te da hyoni. ⁵ A nuyá, dami 'yet'i to da si rá Simu bí 'bu'a Jope, nuna gá ts'ofu ngue i Bedu. ⁶ Nuna rá Bedu, 'bup'ja rá ngu rá hyuxfaní nuna xquet'a i Simu. I ja rá ngu p'ja rá nnengui rá jathe. Nuna go da xi'i te 'be'a ja ngue guí 'yø'na —bi 'yεmbi.

⁷ Mi ma rá anxε p'uya, nuna rá Neyo bi zohni yoho yø mεfi 'nε n'na rá soldado. Nuna rá soldado, rá n'youi rá Neyo ngue xquet'a 'nehna mi thanne Oja na. ⁸ Bi xifi te xi nu p'uya. M'mεfa p'uya, bi menhyø nzite p'ja rá hnini Jope.

⁹ Mi hyaxpua, ya ni 'yo rá 'yu yø nzite, ni ma da zømp'ja rá hnini. Comma huxyadi p'uya. Nuna rá Bedu bi nexma xøts'e rá ngu ngue da mat'Oja ¹⁰ Nuna rá Bedu p'uya bi ntu manthuhu. Mεnte mahojpi te da zi, bi mpá rá nthandi tengutho 'mø di 'uj. ¹¹ Bi nu ngue bá xohra c'ammahεts'i. Bá cacia hai n'na rá manta xannoho, bá nthut'i yø ts'at'i. ¹² Nup'ja rá ulu p'uya, bá cap'ua xangu yø zu'ε ngue ja goho yø gua. Bá cap'ua yø c'εya, bá cap'ua yø ts'int's'u. ¹³ Bi 'yøhra Bedu p'uya ngue ts'ofu, bi t'εmbi:

—Ague Bedu, dami nangui. Guí hyo yø zu'ε 'bεcua n'namhma guí sa.

¹⁴ Mi dahra Bedu p'uya, bi 'yεna:

—Hín'na grá Hmu. Porque hínjam'mø xtá sigá n'na rá cosa nu'a hín'ya rá nt'εdji gá si, ogue xants'o —bi 'yεmbi.

¹⁵ Nu'a bi ya maya p'uya, mahømbi zofu, bi 'yεmbi:

—Nu'a mman'Oja ngue xanho, 'yo gni hutí ngue xants'o'a.

¹⁶ Nhyu ndi bi 'yøhra Bedu ngue ts'ofu. M'mεfa p'uya, bi mengra manta, i ma mahεts'i. ¹⁷ Pε rá Bedu hingui padi te da 'yø't'e. Di n'yomfεni hanja te ga mbøn'a bi nu. Bi zøp'ja rá goxthi'ua yø nzite rá Neyo p'uya. Ya xpí n'änni hapu ja rá ngu rá Simu. ¹⁸ Bi 'yänni ngue'mø di 'bup'ua n'na rá n'yohu ni hu ngue rá Simu 'nε i Bedu. ¹⁹ Mεnte sodrá mmai rá Bedu'a te xi nu p'uya, rá Espiritu Santo bi 'yεmbi:

—'Bäcua ja rá goxthi hyu yø n'yohu hon'i. ²⁰ Gá 'yo, dami cai. 'Yo guí yobεni ngue guí mme, porque nugá go xtá εt'ä'u.

²¹ Nuna rá Bedu p'uya, n'na zihmantho bi gai. Bi ma bá nyau'ua yø nzite rá Neyo bi zøhø. Bi 'yεmbi:

—Di 'bäcä ua n'yø, masque go guí hongüi. ¿Tema hya gni 'yεhmi?

²² Nu yø nzite p'uya bi 'yεmbi:

—Nu'a rá capita ni hu ngue rá Neyo xpá mmεnngahe ngue ga sixahe. Nuna rá Neyo, guehna n'na rá hoga n'yohu ngue suprá xudi Oja. 'Nε nnu manho gátho yø judío na. I mma ngue bi zø'a n'na rá maca anxε Oja p'ua ha 'bui, bi xifi ngue da penhni to da zixa'i, para ngue da 'yø'a rá hya ja ngue guí mma —bi 'yεmbi.

²³ Nuna rá Bedu p'uya, bi cat'ambo'ua yø nzite ngue di n'oxi. Mi hyaxpua, bi mähä ya yø nzite. 'Nε bi mähä mi da yø 'yεc'εi ngue yø mmεngu Jope.

²⁴ Rá yo pa p'uya, bi zøn'a Cesarea. Nuna rá Neyo, ya mi ndø'mate p'ua ja rá ngu. Ya xi petyø mēni conyø amigo di nsixui. ²⁵ Mi zøhra Bedu, 'bεpra nangra

Neyo ngue bi nzenguaui. Bi ndantyøhmuy p'uya ngue nne xtã ndanne. ²⁶ Pɛ ra Bɛdu bi xihra Neyo ngue dã nangui. Bi 'yɛmbi:

—Dami nangui. Nugã xquet'a drã ja'ithogã tengutho'i.

²⁷ Mente yaui p'uya, bi yat'ambo ra ngu. Bi nu ngue xangu yø ja'i 'bɔp'u xi mpɛti. ²⁸ Ra Bɛdu p'uya bi 'yɛmbyø ja'i:

—Gui pahma ngue n'na ra judío, hingui nneprã nt'ɛc'ɛi ngue di n'amigoui n'na ra 'dan'yo ja'i, ni xinga gue'a ngue da yarbɔ ja ra ngu. Pɛ Oja, ya xa xiqui ngue hɔnjoni ja'i ga embi ngue hingui sã ga nya'be, ogue ga embi ngue xants'o. ²⁹ Janangue nu'mø mambã ts'igui, hɔnte dã ma, sinoque n'na zihmantho dã ɛhɛ. A nuyã, dɨ nne ga padɨ te gui zoqui.

³⁰ Mi dahra Neyo p'uya, bi 'yɛmbi:

—Ya rá gɔpa ya, comma tengutho ra ora ja p'uya, ya mmap'u comma hyu nde. Him marã nsihme'a ra ora'a. Mente dɨ mmat'Oja ua ja ma ngu, bi mpã ma nthandi tengutho 'mø gdi 'ui. Dã nugã n'na ra n'yohɔ bi zøcua, di yoxni rá he. ³¹ Bi 'yɛngui: “Agué Neyo, nu'a ni mmat'Oja gui ø't'e, i ø Oja'a. ³² Dami 'yɛt'i to dã si n'na ra n'yohɔ ni hu ngue ra Simu 'nɛ i Bɛdu. Bi 'bɔp'u ja ra hnini Jope. I säya p'u ja rá ngu'a xquet'a ni hu ngue ra Simu. Ra hyuxfani'a ra n'yohɔ, 'bɔp'u ja rá nnengui ra jathe. Nu'mø bi zøcua'a p'uya, go dã xi'i hanja'a”, bi 'yɛngui. ³³ Janangue dã penhnã p'u te'o dã si'i. Ya xanho ngue xcuã ɛhɛ. A nuyã, gãtho dɨ 'bucãhe ua ja rá hmi rá dã Oja ya. Dɨ nne ga øcãhe te gãmã hyã dɨ 'bɛp'a'i Oja gui xicje —bi 'yɛmbi.

Ra Bɛdu bi xihra hyã yø ja'i 'bɔp'u ja rá ngu ra Neyo.

³⁴ Mi nya ra Bɛdu p'uya, bi 'yɛnã:

—A nuyã, dɨ haxã njuani ya ngue Oja hɔnjongi ɛn'a. ³⁵ Sinoque i nnu manho hont'o bi zã maja'i 'bucua ja ra ximhãi ngue suprà xudi 'nɛ øtra nho.

³⁶ Nuna Oja bi zohyø judío, bá penbabɨ ra hoga 'da'yo hyã ngue di nhøjpaui yø ja'i connã nguehø Jesucristo. 'Nɛ guehna nnoɔpa hmu gãtho yø ja'i naya.

³⁷ Nu'ahã gui pahma te bá njap'u Galilea 'nɛcua Judea 'mø mi manã hyã ra Xuua bi 'yøtra nxixya.

³⁸ Gui pahma ngue nuna Oja, bá pennbabɨ ra Espiritu Santo ra Jesús nuna ra mmɛngu Nazaret, ngue bi hãtra ts'ɛdi dã 'yøtra nho p'u dɨ ma. Bi 'yøthe gãtho yø ndunthi maɨ unã zithu. Bi zã bi 'yøt'e tengu na ra hyã na, porque n'youi Oja. ³⁹ A nugãhe ya, dadi jagãhe majuanɨ te gã bi 'yøtra Jesús, tengutho te bi 'yørbɔ ja ra xɛqui rá njap'u Judea 'nɛp'u ja ra hnini Jerusalén. M'mɛfa p'uya, bi ma macuati ra pont'i ngue ja bi dup'u. ⁴⁰ Pɛ nuna Oja, bi japi bi bennate'a rá hyu pa. Bi nepe ngue mahøndã nuhe 'mø ya xi bennate. ⁴¹ Hɔnque masque gãtho yø ja'i bi nu 'mø mi bennate ra Jesús, sinoque go dã nugãhe. Ya m'met'o xpɨ zãn'Oja ngue ga jahe majuanɨ p'u bi bennate ra Jesús. Nugãhe p'uya, 'dap'u dã nsihmehe 'mø mi bennate p'u mant'ãgui. ⁴² 'Nɛ gue'a bi 'bejpãhe'a ngue ga japãhe majuanɨ yø ja'i, ngue nuna ra Jesús guehna bá ɛx Oja ngue dɨ ndast'abi na, ngue dã hyaspa ra güenda'u i te 'nɛ'u xandu. ⁴³ Nuna ra Jesús, guehna bi ma gãtho yø pøngãhyã Oja na, ngue nu to gãtho dã 'yɛc'ɛi na, dɨ mpunnã yø ts'oqui connã nguehna.

Bã 'bennbabɨ ra Espiritu Santo yø ja'i hingyø judío.

⁴⁴ Tobe di yahniho ra Bɛdu 'mø mi zøhra Espiritu Santo p'u 'bãhyø ja'i mi øxra hyã mmanã Bɛdu. ⁴⁵ Nu'u yø judío xi 'yɛc'ɛi m'met'o ra Jesús bá n'youi ra Bɛdu ngue di hyani, di 'yøtho'u p'uya, ngue 'nɛ'u yø ja'i hingyø judío bá

'bennbabi ra Espiritu Santo. ⁴⁶ Mbøngqui xanho, porque øde ngue n'nan'yo ra hya ga ya'u 'bap'u. 'Nε øde ngue εspabi Oja. ⁴⁷ Bi 'yεnna Bedu p'uya:

—Xiya, ζua hinda zā di nxixya ya yø ja'i bá 'bennbabi ra Espiritu Santo ya, tengutho bi njacju m'met'o? —bi 'yεna.

⁴⁸ Bi xihyø ja'i p'uya ngue bi ma maxixyabi, gue'a di fadi ngue εc'ei ra Jesucristo'a. M'mefa p'uya, ya himma thøgue ra Bedu, xihyø ja'i ngue di m'map'u njammj pa.

11

Ra Bedu bi dāpra güenda yø 'yεc'ei p'u ja Jerusalén.

¹ Nuya yø representante ra Cristo co 'ne'u mi'da yø 'yεc'ei rá m'map'u Judea, bi 'yøde ngue 'ne'u hingingø judío ya xí εc'ei bi rá hya Oja. ² Nu'mø mi zønna Bedu p'u Jerusalén, bi mbøcuc' da yø judío ngue ya mayø 'yεc'ei. ³ Bi 'yεmbi:

—ζHanja ngue gá sømp'u 'buhyo ja'i hingingø judío, 'ne 'dap'u gá nsihmεui? —bi 'yεmbi.

⁴ Nuna ra Bedu p'uya, bi dā ra güenda te gā xi nja, bi 'yεna:

⁵ —Nu'mø dambi 'bucā p'u ja ra hñinj Jope, mā mat'Ojagā p'uya. Bi mpähma nthandj tengutho 'mø gdi 'ui. Dā nugā n'na ra manta xannoho bí gahmaya, bā nthut'i ngoho mats'at'i. Bi zøp'u dí 'bui. ⁶ Nu'mø mā hεtä p'uya, dá nu te 'be'a cambo. Dā nu ngue bá cap'u yø zu'ε ja goho yø gua, bá cap'u yø zate, bá cap'u yø c'εya, bá cap'u yø ts'ints'u. ⁷ Dā øcā p'uya ngue nzoqui bi 'yεngui: “Ague Bedu, dami nangui. Guí hyo yø zu'ε 'bucua n'namhma gui sa”, bi 'yεngui. ⁸ Nugā p'uya dí εmbi: “Hin'na grā Hmu. Porque hñjam'mø xtā sigā n'na ra cosa nu'a hñ'yu rá nt'εdī ga si, ogue xants'o”, dí εmbi. ⁹ Nu'a nzojpaaya, mahømbi 'yεngui: “Nu'a mman'Oja ngue xanho, 'yo gñi hutj ngue xants'o'a”, bi 'yεngui. ¹⁰ Nhyu ndi bi zoqui ngue ngu'a xiqui. 'Bextā nugā p'uya ngue bi mengra manta, i ma mahεts'i. ¹¹ Nu'a ra ora'a p'uya, nup'u ja ra ngu nmi 'bui, bi zøn'i hyu nc'ei xi nεxa Cesarea, ni ma dā sigui. ¹² Ra Espiritu Santo p'uya, bi xiqui ngue hinga nyobεni, ga mme'be'u yø n'yohu bi zøhø ngue sixqui. Xquet'a dá macāhe ya 'dato mā zi cūhu 'bucua. Gā dá cat'āhe p'u ja rá ngu n'na ra n'yohu ngue ra mmεngu Cesarea. ¹³ Nuna ra n'yohu p'uya, bi xicje ha bi nja ngue bi nu n'na ra anxε bi zøp'u ja rá ngu. Ra anxε p'uya bi 'yεmbi: “Dami 'yet'ito dā si n'na ra n'yohu ni hu ngue ra Simu, 'bap'u ja ra hñinj Jope, nu'a xquet'a ja man'na ra thuhj ni hu ngue ra Bedu. ¹⁴ Nuna ra Bedu, go dā xi'i nā ha di njap'u gdi nyani, co 'ne'u 'bap'u ja ni ngu”, bi 'yεmbi. ¹⁵ Pε høntho dá fudi dá xicā ra hya yø ja'i p'uya, 'bexque'a bá 'bennbabi ra Espiritu Santo, tengutho bi njacju m'met'o. ¹⁶ Bi zo mā mmwigā p'uya ngue gūna ra hya bi man'a m'met'o ra Hmu Jesús, bi 'yεna: “Ra Xuua bi 'yøtra nxixya cona dehe'a. Pε nu'ahu, ra Espiritu Santo di ha'ahu ra ts'edi”, bi 'yεna. ¹⁷ Pε xi'mø ngue bi ne Oja ngue bi jāpyø ja'i tengutho bi jacju 'mø mā εc'ei hu ra Hmu Jesucristo, ζua dā zā gā tājpagā'a te nne dā 'yøt'a Oja p'uya?

¹⁸ Nuya yø 'yεc'ei mi 'bap'u Jerusalén, mi zā mi 'yøhya yø hya bi manna Bedu, mambi nsáyatho. Bi 'yεmp'uya:

—Maguesε nā Oja, ngue xquet'a 'ne'u hingingø judío bi ne Oja ngue bi hyεp'u ra nts'o, 'nε bi tocabi ra 'da'yo te para zantho.

Yø mmεngu Antioquia bi 'yεc'ei ra Jesucristo.

¹⁹ Bi 'yεmmεj bi ts'ahyø 'yεc'ei 'mø mi tho ra Teba. Nu'u bi 'dagui, i mpa 'da asta Fenicia, asta Chipre, asta Antioquia i mpa 'da. A nuya p'uya, nuna ra hoga 'da'yo hya ni hya, ja ni mamp'u ni mpa. Pε høndyø judío bi xifi, hñjom

mì'da nì ja'ì xta xifi. ²⁰ Da gue 'da yø 'yɛc'ɛi ngue yø mmɛngu Chipre, 'nɛ'u yø mmɛngu Cirene bi zømp'u ja ra hnini Antioquia. Xquet'a bi xihra hoga 'da'yo hya yø ja'ì hingyø judío. Bi xihyø ja'ì hanja'a ra Hmu Jesús. ²¹ Di hatra ts'edi Oja ngue da manna hya. Janangue xangu yø ja'ì bi hye'p'u yø nyogui nt'ɛc'ɛi ngue bi 'yɛc'ɛi ra Hmu Jesús.

²² Nuna te bi nja, mì zä mì 'yø'u yø 'yɛc'ɛi p'u Jerusalén, 'bexpi menhna Bernabé ngue i ma asta Antioquia. ²³ Nu'mø mì zønna Bernabé, bi nu p'uya ngue nuna Oja ya xi japi xandønho yø ja'ì. Ra ndijohya p'uya. Bi xifi gätho yø ja'ì ngue da hyahyø mmái da hya ra ts'edi ngue da den'na ra Hmu Jesús, hinda hyegui. ²⁴ Nuna ra Bernabé, rá hoga n'yohu na, n'youi ra Espiritu Santo, di zajpabi rá nt'ɛc'ɛi. Janangue xangu yø ja'ì bi dapyø mmái ngue bi 'yɛc'ɛi ra Hmu Jesús.

²⁵ Ja bi nɛxp'u ra Bernabé ngue bi map'u ja ra hnini Tarso ngue bá honna Saulo. Nu'mø mambá timp'uya, bá n'youi, bí 'yɛ'a Antioquia. ²⁶ N'na jeya xanho bi m'map'u ha 'bøhyø 'yɛc'ɛi. Xandøngu yø ja'ì bi xännbabi ra hya. Ja bá fap'u Antioquia p'uya, ngue nuya yø ja'ì tenna Cristo i nhuti ngue yø cristiano.

²⁷ Nu'u yø pa'u p'uya, nu'u 'da yø pøngahya Oja bá nɛxp'u Jerusalén ngue i ma Antioquia. ²⁸ Nuna n'na nc'ɛi nì hu ngue ra Agabo bi nangui bi m'map'u 'bøhyø 'yɛc'ɛi. Bi bennbabi ra Espiritu Santo'a ra hya bi mamp'uya, ngue i ja ngue di nja n'na ra thuhü gä rá ngani ra häi. Nu'a te bi mamp'uya, bi nja, gue'u yø pa ngue mi ndast'abi ra Claudio. ²⁹ Janangue nuya yø 'yɛc'ɛi p'u Antioquia bi 'yørpabi rá 'bäxte'u yø mmi'yɛc'ɛiui nì m'mu'a Judea. N'na ngu n'na bi unì te ts'u bi zarpa yø ts'edi di unì. ³⁰ Nguna bi 'yø't'e ngue bi petra mɛnyu, bi mennbabi yø 'yɛc'ɛi p'u Judea ngue bi ndäpi to 'bet'o. Nuya bi hyaxra mɛnyu, guehna ra Bernabé 'nɛhra Saulo.

12

Bi tho ra Jacobo, 'nɛ bi n'ofädi ra Bedu.

¹ Nuna ra tiempo na p'uya, bi bent'i 'da yø 'yɛc'ɛi na ra dast'abi Herodes ngue bi anì. ² Nuna ra Jacobo rá n'yohu ra Xuua, bi manda ngue bi thejpa rá ya conna juai. ³ Bi nu ra Herodes ngue di ho yø judío te bi 'yø't'e, bi bent'i mahøn'a ra Bedu p'uya. Nuna ra hya na p'uya, bi nja'a ra pa ngue ra ngo ts'i ra thuhmɛ hingui n'youi ra íxi. ⁴ Nu'mø mì ma mabent'i ra Bedu, bi manda ra Herodes ngue bi jot'i. Nup'u ja ra fädi p'uya, bi mä'i goho poni yø soldado ngue yø goho nja'ì n'na poni. Bi zänni ngue ja xti sentencia 'mø xta nguahra ngo nì hu ngue ra pascua. ⁵ Ya ofädi ra Bedu, pɛ m'mädi xandønho. Janangue hingui säya'u yø mmi'yɛc'ɛiui, janjuani ngue mmarpabi Oja.

Oja bá jhjp'u ja ra fädi ra Bedu.

⁶ Nu'a ra xui'a p'uya, høntho xta hyats'i xta mma njæqui ra Bedu ngue xta mma ma sentencia ngue da tho. Nuna ra Bedu, xi 'yɛt'inde yoho yø soldado p'u mì aha. Ma nthut'i co yoho yø cadena. Nu'u mì'da yø soldado p'uya, 'bäp'u ja ra goxthi fädi ngue di mfädi. ⁷ Mì zø'a n'na rá anxɛ Oja p'uya, bi yot'i gä mbo ra fädi. Nuna rá anxɛ, bi dospa rá hyo ra Bedu ngue bi 'yä, bi 'yɛmbi:

—Dami nangui n'nahmantho.

Bi xo'u yø cadena manthut'i yø 'yɛ ra Bedu p'uya. ⁸ Nu'a ra anxɛ bi 'yɛmbi:

—Dami du'ni nguti ya, dami ti'ni thixfani —bi 'yɛmbi.

Nu'mø mì 'yøtra Bedu'a te sifi, ra anxɛ mahømbi 'yɛmbi:

—Dami hye nì tuhü ya, bá nterbaya.

⁹ Nuna ra Bedu p'uya, ni 'befatho p'u ni ma ra anxε ngue bi bōni. Pe hingui pađi ngue'mō majuanī ogue himma juanī'a te ørpabi ra anxε, bi 'yεna ngue i 'uj. ¹⁰ Pe nu'mō mī thop'u rá madi 'bai yø soldado, bi 'uix'a rá yo 'bai, mī zømp'u ja ra goxthi ngue gá ra t'εgui p'uya. Bi xose ra jut'i, bi bømþaya. M'mefa p'uya, ya ni 'yop'u ja ra caje. Bi zop'u ra anxε p'uya, bi ma. ¹¹ Bi hyaxa njuanī ra Bedu p'uya ngue majuanī'a te ørpabi ra anxε bi nu, bi 'yemp'uya:

—A nuyá, di haxá njuanī ya ngue majuanī bá penhna anxε Oja ngue bi yangá p'u ja rá 'yε ra Herodes. Bi yangui ngue ra ndate mī mbεnngagui yø judio.

¹² Mente sodrá mmái ra Bedu'a te tho p'uya, bi zømp'u ja rá ngu ra Maya rá mamá ra Xuua. Nuna ra Xuua xquet'a ni hu ngue i Marco. Xangu yø 'yεc'ei xi mpeti p'u ja rá ngu na p'uya ngue mmat'Oja. ¹³ Nuna ra Bedu p'uya, bi jatra goxthi p'u thi. Bá pøn'a n'na ra hmute ni hu ngue ra Rode ngue da pađi te'o di jatra goxthi. ¹⁴ Pe nu'mō mī ba p'uya ngue ra Bedu 'bähma xøts'e, nu'a gui johya, bi ntihi i ma mbo ngue bá ma. Gue hinga 'be bi xojpi. ¹⁵ Mī mamp'uya ngue 'báp'u thi ra Bedu. Bi t'εmbaya:

—Antho guí loca ya, tegue da hyongua'a 'mø.

Pe ra hmute n'nat'a mma ngue majuanī gue'a ra Bedu 'bähma xøts'e. Bi 'yεnyø ja'i p'uya:

—Hinga gue'a, sinoque rá ndahi'a.

¹⁶ Pe ra Bedu bi sigue di jatra goxthi. Bi ma to bá xocra goxthi p'uya. Mī nu yø ja'i ngue gue'a ra Bedu, εmmei bi nsu. ¹⁷ Ra Bedu p'uya, ørpatho yø senya conna 'yε ngue hīndi 'yanī. Bi xihyø ja'i ha bi nja ngue bá juc'a Oja p'u ja ra fadi. Bi 'yεmbi:

—Nu te dá thocá ya, dami xihma ra Jacobo 'nε'u mī'da ma zi cūh —bi 'yεmbi.

Bi bømþ'uya, bi ma man'na ra xequi. ¹⁸ Mī hyaxp'uya, janjuanī ngue hingui pađi te da 'yøtyø soldado. Porque hingui pađi ha xi nja ra Bedu. ¹⁹ Bi manda ra Herodes ngue bá thonna Bedu, pe hīmbá thīni. Bi ma nt'anni yø mādi p'uya. M'mefa p'uya, bi manda ngue bi tho'u yø mādi. Mī nhotē ra Herodes, bi bømþ'u ja ra hāi Judea, bi ma i m'map'u ja ra hāi Cesarea.

Ya bi du ra Herodes.

²⁰ Nuna ra Herodes mađi nsahmī yø mmεngu Tiro 'nεhyø mmεngu Sidón. Pe bi nhεcahya yø ja'i ngue da menhna n'na ra comisió ngue da ma da nyauī ra Herodes. Pe 'be bi hyøspabi ra mεnyu na ra Blasto di manda p'u ja rá ngu ra Herodes. Go bi cātra hya na p'uya ngue di nhojpaui yø ja'i ra Herodes. Porque nup'u ja ra hāi Tiro 'nεp'u ja ra hāi Sidón, ja manī map'u'a te mī pømp'u ja rá hāi ra Herodes ngue si yø ja'i. ²¹ N'na ra pa p'uya, bi mennba ra hya yø ja'i ra Herodes ngue bá εhyø ja'i bi nyauī. Nuna ra Herodes bi hye rá he ngue ra hedast'abi. Bi mip'u ja ra nthuts'i ngue bi nhøt'a hya p'uya. ²² Mī juadi bi nya p'uya, bi 'yεnyø ja'i:

—Nuna ya ya, hīngra ja'itho na, sinoque Oja na —bi 'yεnyø ja'i.

²³ 'Bexque'a p'uya, n'na rá anxε Oja bi japi ngue bi hyεnna Herodes, bi gumyø mase mē ca rá mmái, bi du. Porque bi hotho te mmanyø ja'i ngue εmbi Oja, hīmbi hejpi ngue εspabi yø ja'i.

²⁴ Pe nuna rá hya Oja, man'na man'na ni zεtho ndap'u bi zā i hma. ²⁵ Nuna ra Bernabé 'nεhra Saulo mī dá ra mεnyu i 'benhni ngue danī dāp'u Jerusalén. Hømbá pengui, bi 'yε'a Antioquia. Bá si ra Xuua nuna ni hu ngue i Marco.

13

Bi mudi di mpehra Bernabé 'nehra Saulo ngue bi 'yonna hya.

¹ Nu' u yø 'yεc'εi 'bup'u ja ra hnini Antioquia, i n'youi p'u 'da yø pøngahya Oja 'nehyo xänbäte 'da. Guehna ra Bernabé, ra Simu nuna ni hu ngue ra Niger, ra Lucio nuna ra mmengu Cirene, ra Manaén nuna rá tede ra Herodes mi ndast'abi p'u Galilea, 'nehra Saulo. ² N'na ra pa bi mpeti yø 'yεc'εi ngue thanne Oja. 'Nε etyø mmui yø ja'i 'mø ndanne. Ra Espiritu Santo bi 'yεna:

—Damí 'yεxui ra Bernabé 'nehra Saulo, para ngue da 'yøtra 'befi ga 'bepi, porque ya xtá huanhna ya.

³ Mi juadi bi mat'Oja yø ja'i p'uya, 'nε etyø mmui, bi japyø 'ye p'u ja yø ya p'uya, para ngue da fadi ngue ya bi t'εts'i. Bi n'yεte p'uya, bi ma.

Ya bi manna hya p'u Chipre.

⁴ Nuna ra Espiritu Santo bi menhna Bernabé 'nehra Saulo ngue di 'yonna hoga 'da'yo hya. I mpa p'u ja ra hnini Seleucia. Ja bi 'yop'u ra barco ngue i mpa p'u ja n'na ra häi brá ja made ra jathe ni hu ngue Chipre. ⁵ Mi zømp'u ja ra hnini Salamina, nu' u yø judío xi mpeti p'u ja ra nija p'uya, gá bi xihra hya Oja. Ni n'youi ra Xuua ngue yø mäxte. ⁶ Bi n'yo p'uya, xangu p'u bi thogu. Sär'mø mi zømp'u ja ra hnini Pafos. Ja bi nthēui p'u n'na ra judío ni hu ngue ra Barjesús. A nuna p'uya, ra badí pε mmanna fehni, εna ngue rá pøngahya Oja. ⁷ Nuna ra Barjesús mará amigo ra dast'abi Sergio Paulo. Ra dast'abi p'uya, mi ja xanho rá n'yomfēni. Bi zonhna Bernabé 'nehra Saulo, bi ne bi 'yø'a rá hya Oja. ⁸ A nuna ra badí p'uya, ja man'na rá thuhu ngue ra Elimas. Bi dajpi te mmanya yauí ra dast'abi, bi ne xti hejpi ngue hinda 'yεc'εi ra hya sifi. ⁹ Nuna ra Saulo xquet'a ni hu ngue ra Pablo. Pε ra Pablo di hātra ts'edi ra Espiritu Santo, bi za di hēti ra Elimas. ¹⁰ Bi 'yεmbuya:

—Nu'i grá ndøethani, gá ra nts'o gni 'yo. Rá basi'i ra zithu. Ni nsuiui'a te gá xanho. ¿Ua hinjam'mø guí 'yεts'a gni ts'onnbabi'a ra hya njuantho di un'Oja?

¹¹ A nuyá, di castiga'i Oja ya. Guí nxädä njammí pa ya, hinda zä guí nnurpa rá nyot'i ra hyadi —bi 'yεmbi.

N'na zihmantho bi ga 'bexui p'u ha hētra Elimas, honi to di cānhni, porque hinha hēti. ¹² Nu'mø mi nu ra dast'abi'a te bi nja p'uya, 'bexque'a bi 'yεc'εi ra hoga 'da'yo hya. 'Nε janjuani di 'yøtho'a te ra xädi i ja ngue sifi hanja'a ra Hmu Jesús.

Ra Pablo 'nehra Bernabé bi ma man'na ra hnini xquet'a ni hu ngue ra Antioquia.

¹³ Nuna ra Pablo 'nehya mi'da yø n'yohu, gá bi 'youi ra barco p'u ja ra hnini Pafos ngue i map'u ja ra hnini Perge, ja yø xequi rá njap'u Panfilia. Ja bá nsote p'u ra Xuua p'uya, porque bá pengui ngue bi zø'a Jerusalén. ¹⁴ Mambá thop'u Perge p'uya, i mpa p'u ja ra hnini Antioquia ngue Pisidia. Nu'mø ra pa ngue ra ts'äya, bi yarb'u ja ra nija di mpeti yø judío. Bi mi p'uya. ¹⁵ Nu'mø mi juadi bi hman'a te nt'ot'i p'u ja ra libro ngue rá ley Oja, 'nε'a te bi 'yotyø pøngahya Oja, nu' u di manda p'u ja ra nija bi menbā ra hya, bi 'yεmbi: “Ague n'yø'auí, nu'mø ja temā hya gni hyauí ngue guí xihni yø ja'i, da zä guí mmammí ya”. ¹⁶ Ra Pablo p'uya, bi nangui. Bi 'yøtra senya connā 'ye, di hejpbā yø ja'i ngue hīndi 'yāni. Bi 'yεmbuya:

—Ague gyø judío hu, te'o gá suprá xudi Oja, damí 'yøhmū ya yø hya ja ua. ¹⁷ Nuna Oja thanne yø judío, bá huan'u mā mboxitahu. Bi 'yøt'e ngue bi zε'u yø mbom'meto ra Israel mēnte bá m'map'u ja ra 'dan'yo häi Egipto. Connā

ts'edi Oja bá jycyø ja'í p'u Egipto. ¹⁸ Mente bi n'yo dapo nyote njeya yø ja'í, nuna Oja bi zeti te øtyø ja'í. ¹⁹ Bi jua Oja yoto yø nación maní njap'u ja yø hã Canaán. Yø hã ya yø ja'í bi gua p'uya, go bi t'unma mboxitahu ngue da gohmi. ²⁰ M'mefa p'uya, mente bi zøn'i goho ciento 'ne yote ma'det'a njeya, bi 'yexyø ts'ut'abi ngue di manda yø judío asta gue'mø mambá m'mahra pøngahya Samuel. ²¹ Nuya yø judío, bi 'yädi ngue da t'exra dast'abi di manda. Nuna Oja p'uya, bi 'yexa n'na ra dast'abi ngue bi mpe'a nyote njeya. Guehna ra Saúl bi t'ets'i, nuna rá ts'unt'u ra Cis. Nuna ra n'yohu na, rá mbom'meto ra Benjamín. ²² M'mefa p'uya, bi hyajpabi Oja rá 'befi ra Saúl. Bi 'yex hman'na ra dast'abi ni hu ngue ra David. Bi 'y'en'Oja p'uya: “Nuna ra David rá ts'unt'u ra Isaí, guehna n'na ra n'yohu di nnu manhogá na. Nu'a te gá di nnegá ngue di nja, nuna go da 'yø'na”, bi 'y'en'Oja. ²³ A nuna ra Jesús, rá mbom'meto ra David, guehna bá ex Oja ngue da yanyø judío tengutho xi yarpa Oja m'meto yø judío. ²⁴ Hante ngue da fahna ra Jesús, nuna ra Xuua bi xihyø judío ngue jatho da hyep'u ra nts'o ga 'yo yø ja'í n'namhma di nxixya. ²⁵ Nu'mø ni ma da zønna pa da du na ra Xuua, bi 'yena: “Nu'a ra Cristo guí mmamhma, hinga guecá'a. Da ep'u m'mefa'a, pegue nmaguesø 'mø bá øhe. ¿Haru gue ga sacá tengu'a?” bi 'yena.

²⁶ Ague gyø judío ni menihu ra Abraham, gátho mi'da yø ja'í suprá xudi Oja. Go bá 'ben'nahu na ra hya ja ua ngue gdi nyamhma na. ²⁷ Nu'u yø mmengu Jerusalén conyø ts'ut'abi hinguí 'yo yø mmái te'o na ra Jesús. Nuna ra hya bi 'yotyø pøngahya Oja, nhyato nhyato di xáp'u ja ra nija yø ja'í, pø hinguí tynyø mmái'a te ra hya nt'ot'i. I njarbutho ya, nu'mø mi sentencia ra Jesús, ya bi nja'a te ra hya nt'ot'i. ²⁸ Madague'a himbi dinnba rá ts'oqui ngue xti du, pø bi xihyø judío na ra Pilato ngue di manda da tho. ²⁹ Mi zã mi njapi gátho'a te nt'ot'i p'u ja ra Maca Libro p'uya, bá thajpu ja ra pont'i p'uya ngue bi t'ägui. ³⁰ Pø nuna Oja bi 'yøt'e ngue bi bennate p'u ha bi t'ägui. ³¹ Nu'u yø xädi 'dap'u mi 'youi ra Jesús, n'youi 'mø mambá n'expu Galilea ngue ni ma Jerusalén. Pø xangu yø nni di mahombi nyauí 'mø mi bennate. Nuya yø xädi ya, guehya 'bui ngue di ja majuaní ra hya p'u ha 'bahyø judío ya, ngue hanja na ra Jesús.

³² Dädi øt'ähe na ra hoga 'da'yo hya, ngue nu'mø yø pa xa thogui, ya bi nja na ra hya xi yarpabi Oja'u ma mboxitahu. ³³ Porque ngue yø mbom'metoju'u ya, nuna Oja, ya bi nja'a te ra hya xa mma mmam'met'o, ngue da penhua ra Jesús. Ya bi nja na ra hya nt'ot'i p'u ja ra Salmo rá yoho ngue ena: “Gue'e ma Ts'unt'u'i, go di exa'i ya ngue guí ndast'abi”, bi 'y'en'Oja. ³⁴ Ya m'met'o xi man'Oja ngue jatho da japi di bennate p'u ha da nt'ägui ra Jesús. Porque hinguí nnepe da 'ya rá do'yo. Nguna bi manya ngue bi 'yena: “Ga øt'ä ngue guí tímhma'a ra nho dá yarpagá ra David”. ³⁵ Xquet'a nt'ot'i man'na ra hya p'u ja ra Salmo ngue i ena: “Nu'a ni Maca Ts'unt'u, hinguí japi da 'ya rá do'yo'a”, i ena.

³⁶ Majuaní ngue bi 'yørpabi rá pähä Oja mente ra pa bi m'mahra David. Nu'a ra hya di 'bep'a Oja da 'yøt'e, gue'a bi 'yøt'a. M'mefa p'uya, bi du, 'dap'u bi tähmi rá mboxita. Pø bi 'ya rá do'yo. ³⁷ Pø nuna ra Jesús, bi 'yøt'a Oja ngue bi bennate, himbi 'ya rá do'yo na. ³⁸ Ague n'yø'ahu, nuna ra hya ma øt'e'ahu ya, jatho guí pahma ngue nuna ra Jesús, guehna di punnga ma ts'oquihu na. ³⁹ Hangu bi mehø ja'í ngue nne xti mpunnbi ngue xta 'yøt'e te gäma hya nt'ot'i p'u ja rá ley ra Moisés, pø himbi zã. Di mpunnbabi ra ja'í ya, pø gue gue'a da 'yec'ei ra Jesús. ⁴⁰ Damí mfähma, man'na n'yo mi 'yøt'e ngue go guí thohma'a te bi 'yotyø pøngahya Oja ngue bi 'yena: ⁴¹ “Ague gyø dennatehu, nu'a te gá nuhu ya, madague'a guí suhu, pø ngutho guí m'mehma. Porque guecä drá Ojagá,

da zonna pa ga ot'ä yø cosa ngue tate mazihotho, asta hinguí 'yεc'εihü 'mø to da xi'ahü hanja", bi 'yεna.

⁴² Mí jua'a ra hya bi manna Pablo p'uya, bi bomp'u ja ra njja n'youi ya mí da yø n'yohü. A nu'u hingyø judío p'uya, bi xifi ngue nu'mø bi dättra pa säya yø ja'i, hõnda ng'u a ra hya da manna Pablo. ⁴³ Mí n'uenyø ja'i p'u ja ra njja p'uya, nuna ra Pablo 'nεhra Bernabé, bi denni xangu yø judío, da gue'u yø ja'i ya xa bennba yø nt'εc'εi yø judío xquet'a ni tet'i. Nuya ni terbaya, majari nts'edi ngue hinda hyεjpabi rá mate Oja.

⁴⁴ Mí dättra hyato ma pa säya yø ja'i p'uya, ya mme gä ra hnini bi mpeti, ngue nne da 'yøspa rá hya Oja. ⁴⁵ Pe mí nu yø judío p'uya ngue εna yø xaju yø ja'i, bi nseyä p'uya. Bi täjpi te mmanna Pablo, bi zhi. ⁴⁶ Ra Pablo p'uya, 'nεhra Bernabé bi hya ra ts'edi ngue bi nya, bi 'yεmbyø ja'i:

—Ague gyø judío hü, mí jahma ngue go rá mudi dá si'ahü rá hya Oja. Pe ya hinguí nthehü ra 'da'yo te para zantho, ngue hinguí nnu manhohü na ra hya na. A nuyá, gdá mäcähe p'u rá m'mahyø ja'i hingyø judío ya. ⁴⁷ Porque guehna bi menngähe Oja na ngue bi 'yεna: “Nuya dí εxa'i ya ngue gui cánnbabi ra 'yu dá n'yo yø ja'i hingyø judío, tengütho n'na ra nyot'i 'mø ni 'bet'o. Janangue dá zä di nyanyø ja'i rá nguni nximhäi”.

⁴⁸ Mí 'yøhyø ja'i na ra hya si p'uya, janjuani ngue ra ndi johya'u hingyø judío. I mmányø ja'i p'uya ngue xandõnho rá hya Oja. 'Nε gä bi 'yεc'εi'u yø ja'i ya xpá ts'ännbi ngue di nthēui ra 'da'yo te para zantho. ⁴⁹ Bi ma ma'yoni rá hya Oja gätho'a ra xεqui'a p'uya. ⁵⁰ Nuya yø judío mbøcue, bi 'yatya yø xisu ya suprá xudi Oja, guehya hnu mansu p'u ja ra hnini ya yø xisu. Da guehyø n'yohü di manda p'u ja ra hnini, gä bi 'yat'i. Janangue bá yans'yø ja'i p'uya, ngue bi zähra Pablo 'nεhra Bernabé. Bi 'yat'i, xifi ngue ya hinda pengü. ⁵¹ Pe nuya yø representante ra Cristo, bi huamhyø fonthäi mí n'youi yø mbongua, gue'a ra hmεya'a ngue ya bi therp'u yø ja'i nuya himbi nu manho ra hya. Bi tho p'uya, i mpa p'u ja ra hnini Iconio. ⁵² Nu'u yø ja'i ya xi 'yεc'εi ra hya p'uya, janjuani ngue di johya 'nε di hatra ts'edi ra Espiritu Santo.

14

Ra Pablo 'nεhra Bernabé bi manna hya p'u Iconio.

¹ Nup'u ja ra hnini Iconio, jap'u ra njja di mpeti yø judío, ja bi yarbu ra Pablo 'nεhra Bernabé ngue bi manna hya. Mí manna hya p'uya, xangu yø judío bi 'yεc'εi, 'nε'u hingyø judío bi 'yεc'εi ra hya. ² Pe nu'u yø judío himbi 'yεc'εi ra hya p'uya, bi 'yatyø mmengü Iconio, bi japi ngue bi nu man'u yø 'yεc'εi. ³ Janangue ya'atho yø pa bá m'map'u, bi hya ra ts'edi bi manna hya. Hønt'a Oja nøts'e mente xihyø ja'i hanja'a rá mate Oja. I fäx Oja ngue øtyø milagro para ngue dá fadi ngue majuaní te mma. ⁴ Pe nu'u yø ja'i 'bup'u ja ra hnini, yo 'bui njja. Nu'a n'na 'bui 'da'igu mmamhmu yø judío. Man'na 'bui p'uya, 'da'igu mmamhmu yø representante ra Cristo.

⁵ Yø judío, 'nε'u hingyø judío, bi nhεcahyahü yø ts'at'abi ngue dá zamba yø representante ra Cristo, 'nε da mundo. ⁶ Mí zä mí badi te fεnnbabi ra Pablo 'nεhra Bernabé, bi bomp'uya, i map'u ja ra hnini Lистра. Bi thogui, i mpa p'u ja ra hnini Derbe. Guehya yø hnini rá njap'u Licaoña ya. Gä bá n'yop'u ja yø hnini querpu bi ja. ⁷ Ja bi mmamp'u ra hoga 'da'yo hya p'uya.

Bi 'bando ra Pablo.

⁸ Nup'u ja ra hnini Lистра, bi dimp'u n'na ra n'yohü mí hup'u ngue hinguí sä di n'yo. Porque ra dogua mente ra pa xa m'mui, hinjam'mø di 'yo. ⁹ A nuna

ra n'yohu na, mi 'yode te mmanna Pablo. Ra Pablo bi hyeti, bi ba p'uya ngue ec'ei ngue da za yø gua. ¹⁰ Nuna ra Pablo bi ts'edi bi 'yembi:

—Damj nangui ga 'bäi —bi 'yembi.

Nuna ra n'yohu p'uya, bi m'mäi. Bi 'yen'a n'na ra sägui p'uya, bi n'yo. ¹¹ Mi nu yø ja'j'a te bi 'yøtra Pablo p'uya, bi mahra hmafi yø ja'i, ga ya'a te yø hya yø ja'i Licaonia, i ena:

—Yø zi dahmu xpä ngohi ngue yø ja'i, bi zøcua di 'buhmu ya —bi 'yena.

¹² Nuna ra Bernabé, t'embi ngue ra dahmu Júpter. Nuna ra Pablo p'uya, t'embi ngue ra dahmu Mercurio na, porque guehna ra Pablo bi manna hya.

¹³ Nu'a rá mmäcja ra dahmu Júpter i ja rá nija p'u ja ra nenihni ni yatra 'yu. Bá zi yø ndani na p'uya, xpí tøtyø thøðoni, ni map'u 'buhyø representante ra Cristo. Bá n'youi yø ja'i di nhomndani ngue da 'yøra ra 'bøt'e ngue da danne.

¹⁴ Pe ra Bernabé 'nehra Pablo, bi mmeya'a te nne da 'yøtyø ja'i ya p'uya. Bi xetyø pahni p'uya, ngue gue'a gui nequi ngue hingui nnu manho te nne da 'yørpabi yø ja'i. Bi yərbu ha 'buhyø ja'i p'uya, ni mafi, i ena:

¹⁵ —Ague n'yø'ahu, zhanja'a gui nne gui 'yøtha? Nugä'be xquet'a dyø ja'itho gä'be tengutho'ahu. A nuyá, nná eh ga øt'a'be na rá hoga 'da'yo hya Oja ya, n'namhma gui hyehmu p'u'a te gui øthü, hñte di muui'a. Damj 'yec'ei hu Oja nuna 'bäi. Guehna bi 'yøt'e te gä bí ja mahets'i, 'nehra häi, 'nehra jathe. 'Ne bi 'yøt'e gätho yø cosa di nnuhu. ¹⁶ Nu'mø yø pa xa thogui, nuna Oja, madague'a hingui nnu manho te øtyø ja'i, pe bi unna 'yu yø ja'i ngue da 'yøt'e te di ho. ¹⁷ Pe zant'a di nequi te'o na Oja, ngue gä ra nho ørcahu. Di 'dacia ra 'ye. I øt'e ngue nja yø huañi. Di 'dacia te ga sihu, 'ne di unna pähä ma mmahü.

¹⁸ Madague'a ngue nguna ra hya bi manna Pablo, pe xanhennitho ha i hejpabi yø ja'i ngue hinda hyo yø ndani da 'yørpabi ra 'bøt'e.

¹⁹ Bi zøhyø judío ngue yø mmengu Antioquia p'uya, 'nehyø mmengu Iconio. Bi japa nts'edi yø ja'i ya p'uya, ngue da mando ra Pablo. Mi mando p'uya, ena ngue ya bi hyo. Bi garpaya, bá emma xøts'e ra hñini. ²⁰ Pe bi mpeti yø 'yec'ei p'u ha 'benna Pablo. Bi nangra Pablo p'uya, mahømbi yərbu ja ra hñini. Mi hyaxpaya, bi ma, bi mε ra Bernabé, i mpa p'u ja ra hñini Derbe.

²¹ Mi juadi bi manna hoga 'da'yo hya p'u ja ra hñini Derbe p'uya, xandøngu yø ja'i bi 'yec'ei ra hya. Bi mengui mahøn'a p'uya, i map'u ja ra hñini Listra. Bi tho'a Iconia, i mpa Antioquia. ²² Di hatra ts'edi yø 'yec'ei p'u ja yø hñini bá thogui. Bi xifi ngue hinda hyc'a ra hya ec'ei. Bi xifi ngue nu ra ja'i nne da yərbu di manda Oja, jatho da za ra n'u ua ja ra ximhäi ngue da ts'ui. ²³ Xquet'a bi 'yexyø n'yohu n'na ngu n'na yø hñini ngue di m'met'o p'u di mpeti yø 'yec'ei. Da zømp'u da zøni, øtyø mhmat'Oja 'ne etyø mmäi. Nuna ra Pablo di fät'a Oja ya yø ja'i bi 'yec'ei ra hya.

Bi mengra Pablo 'nehra Bernabé ngue i ma Antioquia.

²⁴ Mambá ep'uya, bá tho'a Pisidia, i mpa Panfilia. ²⁵ Mi zøp'u ja ra hñini Perge p'uya, bi manna hoga 'da'yo hya. Mi thop'u p'uya, i mpa p'u ja ra hñini Atalia. ²⁶ Mambá thop'u p'uya, bá o ra barco i ma Antioquia. Guehna ra hñini na ngue bi t'äpra mate Oja ngue da mäp'u di ma ra Pablo 'nehra Bernabé ngue'a ra 'befi ya bi juadi bi 'yøt'e. ²⁷ Mi zømp'u ja ra hñini Antioquia p'uya, bi mpeti yø 'yec'ei. Bi xihyø ja'i te xi 'yøt'Oja conná ngue'u. Bi xifi ngue nne Oja ngue 'ne'u yø ja'i hingyø judío da 'yec'ei ra Jesucristo. ²⁸ Ya'atho yø pa bá m'map'u 'buhyø 'yec'ei na ra Pablo 'nehra Bernabé.

15

Bi nja n'na ra junta p'u Jerusalén.

¹ Nu'u yø pa'u p'uya, bá neɣa Judea 'da yø n'yohu, bi zø'a Antioquía. Bi mædi bi xännbabi yø 'yεc'ei p'uya, bi 'yεmbi:

—Para ngue guí nyamhmu, jatho ngue gui 'yøthu tengutho bi manda ra Moisés ngue da hmεpya'ahmu conná circuncisión —bi 'yεmbi.

² Nuná ra Pablo 'nehra Bernabé, bi 'yεmmei bi njunt'ui'u mman'a p'uya. M'mefa p'uya, bi t'εxra Pablo 'nehra Bernabé ngue i ma Jerusalén, bi máhã m'i'da yø 'yεc'ei ngue da nyahmu yø representante ra Cristo co 'ne'u 'bet'o p'u di mpeti yø 'yεc'ei p'u Jerusalén. Janangue da nu ha di jap'na ra hya na.

³ Nu'u yø 'yεc'ei p'u Antioquía, bi ma bi thøp'u ja ra 'yu ra Pablo 'nehra Bernabé. Ni nthop'u ja yø hãi Fenicia 'ne Samaria. I mma ha bi nja ngue bi hyep'u yø nyogui nt'ε'ei yø ja'i ngue bi 'yεc'ei Oja. Gätho yø 'yεc'ei p'uya, εmmei di johya 'mø mi 'yøhna ra hya na.

⁴ Nuná ra Pablo 'nehra Bernabé bi zømp'u Jerusalén, bi mpeti yø 'yεc'ei conyø representante ra Cristo 'ne'u yø n'yohu 'bet'o p'u di mpeti yø 'yεc'ei. Bi ma te xi 'yørpabi Oja p'uya. ⁵ Bi nangui 'da yø fariseo ya xi 'yεc'ei ra hya p'uya, bi 'yεmbi:

—Jatho ngue da ma mhεpya ya yø 'yεc'ei hingyø judío, di njapra circuncisión. 'Ne di njapi ngue da zupra ley bi 'yotra Moisés —bi 'yεmbi.

⁶ Janangue bi mpeti yø representante ra Cristo p'uya, co 'ne'u yø n'yohu 'bet'o p'u ja ra njja, para ngue da hnu ha di njapra hya. ⁷ Mi juadi mi nyai ya'atho p'uya, bi nangra Bedu, bi 'yεna:

—Ague ma zi cu'ahmu, guí pahmu ngue nu'mø yø pa xa thogui, bá huangã Oja p'u ha guí 'bøhmæ, ngue ga xicã ra hoga 'da'yo hya yø ja'i hingyø judío. I nnepe ngue 'nehya da 'yεc'ei ra hya ya. ⁸ Nuná Oja, i parbabi yø n'yomfeni yø ja'i. 'Ne di nequui ngue bi nu manho Oja ngue 'nehyø ja'i hingyø judío da 'yεc'ei, porque bá pennbabi ra Espiritu Santo, tengutho bi jacju m'met'o. ⁹ Tengutho bi jacju Oja, bi jarbatho ya hingyø judío ya. Bi punnbabi ya yø ja'i bi 'yεc'ei. ¹⁰ Xiya, zhanja ngue guí täcju'a te nne da 'yøt'Oja ya? Porque guí xihmu yø 'yεc'ei ngue jatho da denna ley nuná hinjam'mø di sä da 'yøtyø ja'i, ni xinga guehma mboxitahu xta nza xta 'yøt'e, ni xinga guecju di sä ga øthmu'a te gäma hya di manda ra ley. ¹¹ Pe di εc'ei hu ngue gdã nyamhmu conná mate ra Hmu Jesús. Xquet'a njarbatho yø ja'i hingyø judío ya.

¹² Gä bi nsäya'a guí njun'mahya yø ja'i p'uya. Bi 'yørpã masu ra hya mmanna Bernabé 'nehra Pablo. Bi ma te bi nja 'mø mi map'u 'bøhyø ja'i hingyø judío, ngue bi 'yøtyø milagro Oja conná ngue'u. ¹³ Mi juadi bi hmanna ra hya na p'uya, bi 'yεna Jacobo:

—Ague ma zi cu'ahmu, dami 'yøhmæ te ga mmangã ya. ¹⁴ Nuná ra Simu, ya bi xicju ha bi nja te bi 'yørpabi Oja 'mø rá mædi mi map'u 'bøhyø ja'i hingyø judío. Nuná Oja, ya xpã huanhyø ja'i ja ngue da zo rá 'ye. ¹⁵ Nuná ra hya naya, di nthæui na ra hya bi 'yotyø pøngahya Oja naya, ngue εna: ¹⁶ “Nu'mø bi nja'a ra hya nt'ot'i ya, nu'a ra njja bi hyøhra David, ma'da'yo ga hoqui haru xants'oní, porque ya xa xot'i. ¹⁷ Di nne ngue gätho yø ja'i hingyø judío da hyongui n'nahma da zo ma 'ye. ¹⁸ Nguna ra hya bi man'Oja, 'ne bi japi bi bähyo ja'i xa m'mahyø pa xa thogui”, bi 'yεna.

¹⁹ Nugã dí εna ngue nuya yø ja'i hingyø judío, ngue ya 'yo di 'bätyø mmæi ngue εc'ei Oja, ya hingui sä ga ts'onnbahmu yø mmæi ya. ²⁰ A nuyá, para ngue hindí nsahmi ya yø judío ngue yø 'yεc'ei ya, høndya yø hya ja ua da ma

maçuarpi ra sũaua ya. Ngue hũada za ra ngø, nu'a i tho ngue i t'ørba ra 'bøt'e yø dahmu. 'Nε hũadi n'yots'om'mãi. 'Nε hũada zaprá ngø yø zu'ε hũagui pønna ji mø bi du, 'nε hũadi zi ra ji. ²¹ Porque asta guehyø pa xa thogui, ya mandø njam'møtho, n'na ngu n'na yø hnĩni i 'bui te'o mmanãa ley bi 'yotra Moisés. Nunãa ra ley na, nu'mø ra pa ngue ra ts'ãya, nhyato nhyato hmamp'u ja yø nija di mpeti yø judio.

²² A nũa yø representante ra Cristo p'ũaya, co 'nε'u yø n'yohu 'bet'o p'u ja ra nija, 'nε gãtho yø 'yεc'εi, bi zãnnbũaya ngue da huanhni to da menhni, di ma Antioquia, da mε ra Pablo 'nεhra Bernabé. Bi t'εxra Judas nu'a ja man'na ra thũhu ngue ra Barsabás. 'Nε bi t'εxra Silas. Guehya yø n'yohu 'bet'o p'u 'bũhyø 'yεc'εi ya. ²³ Bi ma nt'øt'e ra sũaua da ga xpũaya, i enna sũaua:

“Nugãhe yø representante gãhe ra Cristo, 'nεhya 'bet'o ua ja ra nija, 'nεhya mi'da ma zi cũhũ 'bũcua, dadi zẽnguagãhe'u ma zi cũhũ hũagyø judio rá m'map'u ja ra hnĩni Antioquia, 'nε'u rá m'map'u ja ra hãi Siria, co 'nεp'u ja ra hãi Cilicia. ²⁴ Di øcãhe ngue bi nεxua 'da yø n'yohu ngue hũada t'ãhe. A nũa p'ũaya, hũagui padi te gui 'yøthũ ngue bádi ts'on'na ni mmũihũ 'na ra hũa i mma, ngue di manda di nja'ãhũ ra hmεpya ngue ra circuncisión, 'nε gui suphũ gãtho'a te di manda ra ley bi 'yotra Moisés. ²⁵ Janangue dá mpetigãhe ngue dá nhεcãhyahe. Dã εxãhe yø n'yohu bi map'u, bi mãhã na ma zi cũhũ ra Bernabé 'nεhra Pablo. ²⁶ A nunãa ra Bernabé 'nεhra Pablo i εnyø te connã nguehna ma Hmũhũ Jesucristo. ²⁷ Nũa yø n'yohu dá t'ãhe p'ũaya, guehna ra Judas 'nεhra Silas. Nũa p'ũaya da zã gui nyasεhũ, guehya da xi'ãhũ temã hũa dá sãnnãhe ya. ²⁸ Nu'a te bi zãnnã Espiritu Santo p'ũaya co 'nεcãhe, dá nu manhohe ngue hũagui ja ts'edi da 'yøtyø ja'i'a te gã gã 'yo yø judio. Hũada høndya yø hũa i ja ngue gui 'yøthũ p'u ha 'bũhyø judio da si'ãhũ. ²⁹ Yo gui sahu ra ngø i tho ngue t'ørba ra 'bøt'e yø dahmu. 'Nε ra ji p'ũaya, 'yo gui sihu. Nu'a ra ngø hũagui pønna ji mø bi du, 'yo gui sahu. 'Nε 'yo gui 'yots'om'mãihũ. Nu'mø ngue gã 'yøthũ na ra hũa di xi'ãhe ya, ya xanho te gui øthũ 'mø. Hønt'Oja da mã'ãhũ”.

³⁰ Ya bi ma'u bi t'erbũaya. Mi zømp'u ja ra hnĩni Antioquia, bi petyø 'yεc'εi, bi dá ra sũaua p'ũaya. ³¹ Nu'mø mi nu ra sũaua yø 'yεc'εi p'ũaya, εmmei di johya ngue ya bi nhohyø mmũ. ³² Nunãa ra Judas 'nεhra Silas xquet'a yø pøngahya Oja ya, bi hojpabi yø mmũ yø 'yεc'εi ya p'ũaya, 'nε bi hatra ts'edi na ra hũa bi xifi. ³³ Bã m'map'u njammũ pa p'u Antioquia. M'mεfa p'ũaya, bá n'yεte ngue bi mengui i ma Jerusalén. ³⁴ Pε nunãa ra Silas bi nu manho ngue bá cop'u na. ³⁵ Xquet'a 'nεhra Pablo, 'nεhra Bernabé bá cop'u Antioquia. Bi sigue bi xãnnbabi yø ja'i na rá hoga 'da'yo hũa Oja. Bi mfãxui mi'da yø mmεngu p'u ngue xãnnã ra hũa yø ja'i.

Nunãa ra Pablo, ya rá yo ndi bi ma ngue di 'yonna hũa.

³⁶ Mi ma njammũ pa p'ũaya, ra Pablo bi 'yεmbrã Bernabé:

—Mahønga mmεp'u ja yø hnĩni ya xtã mammi rá hũa Oja ya. Gã ma nuui te di ja'u ma zi cũhũ —bi 'yεmbi.

³⁷ Nunãa ra Bernabé, bi ne xtã nzixra Xuua nunã ja man'na ra thũhu ngue ra Marco. ³⁸ Pε ra Pablo hĩmbi nu manho ngue xtã nzits'i, porque ra Xuua ya xpĩ nsote p'u Panfilia, hũagui nne da mεp'u ni ma ngue di 'yonna hũa. ³⁹ Bi n'ũni n'na ngu n'na ngue hũaga 'da'igu i mma. Nunãa ra Bernabé bi zixra Marco na. Bi 'yo ra barco i map'u ja ra hãi Chipre. ⁴⁰ Ra Pablo p'ũaya, guehna ra Silas bi ne bi mε na. Yø 'yεc'εi p'ũaya bi 'yãprã mate Oja ngue da mãdi ha ni ma. ⁴¹ Ra Pablo 'nεhra Silas i mpa p'u ja ra hãi Siria, 'nεp'u ja ra hãi Cilicia. Di hatra ts'edi yø 'yεc'εi p'u ni ma.

16

Ra Timoteo bi mähä ra Pablo 'nehrä Silas.

¹ Ra Pablo 'nehrä Silas bi zomp'u ja ra hnini Derbe. Mi thop'u p'uya, i mpa p'u ja ra hnini Lистра. Nup'u ja ra hnini p'uya, bi dimp'u n'na ra 'yec'ei ni hu ngue ra Timoteo. Ra judio'a rá mamá, pe ya ra 'yec'ei. Rá papá p'uya, hingra judio'a. ² Nu'u yø 'yec'ei mi 'bap'u ja ra hnini Lистра bi nu manho na ra Timoteo, da gue'u yø 'yec'ei p'u ja ra hnini Iconio, xquet'a bi nu manho. ³ Ra Pablo p'uya, bi ne bi mähä na ra Timoteo. Bi japi ngue bi ma mhme'pya, bi njapra circuncisión n'namhma ngue hndi mbøcue yø judio p'u di ma. Porque ya fadi ngue hingra judio rá papá na ra Timoteo. ⁴ Nup'u ja yø hnini ntho p'uya, bi xihyø 'yec'ei ngue da 'yø'te te mmanna sũa bi menhyø representante ra Cristo, conyø n'yohu 'bet'o p'u di mpeti yø 'yec'ei p'u Jerusalén. ⁵ A nuya yø 'yec'ei p'uya, bi hya ra ts'edi yø nt'ec'ei. N'na pa ngu n'na pa, man'na ni 'yec'ei tho mi da yø ja'i.

Ra Pablo bi 'ui n'na ra n'yohu ngue ra mmengu Macedonia.

⁶ Ra Espiritu Santo himbi nepe xtani manna hya p'u ja ra häi Asia na ra Pablo. Janangue bi 'damp'u ja ra häi Frigia p'uya, i mpa Galacia. ⁷ Mi zomp'u ja rá hyodi ra häi Misia p'uya. Ja bi bemp'u p'uya ngue xti map'u ja ra häi Bitinia. Pe ra Espiritu Santo himbi nepe xti map'u. ⁸ Janangue bi 'dastho'a ra häi Misia p'uya, i mpa p'u ja ra hnini Troas. ⁹ Ja bi n'ui p'u na ra Pablo 'mo minxui p'uya. Nu'a rá t'i p'uya, bi nu ngue 'bap'u n'na ra n'yohu ngue ra mmengu p'u ja ra häi Macedonia. Bi 'yembj:

—Bí 'yecua Macedonia, guí faxcahe —bi 'yembj.

¹⁰ Mi n'ui ra Pablo p'uya, dá sänni ngue dá macähe Macedonia. Dí haxhe njuani ngue nzongähe Oja ngue ja gani mangähe p'u ja hoga 'da'yo hya.

Ra Pablo 'nehrä Silas bi ma Filipos.

¹¹ Dä ogähe ra barco p'u ja ra hnini Troas. Dani mpäcähe p'u ja n'na ra häi bi ja mbo ra jathe ni hu ngue Samotracia. Rá yo pa p'uya, dá songähe p'u ja ra hnini Neápolis. ¹² Dä nexähe p'u p'uya, dani mpäcähe p'u ja ra hnini Filipos, gue'a n'na 'bui yø ja'i ngue yø romano. Nu'a ra danihni'a p'uya, tate sedi ngue'u mi da yø hnini jap'u ja ra häi Macedonia. Dá m'macähe p'u njammj pa p'uya. ¹³ Mi zohra pa ngue ra ts'äya, dá mähme nenihni ha ja n'na ra dathe. Nu'a ra xequi'a, ja zai di mpeti p'u yø judio ngue mmat'Oja. Dá mihme 'mø mä sömhme. Dá xihme ra hoga 'da'yo hya yø xisu ya xi mpeti. ¹⁴ Nu'a n'na'u yø xisu p'uya, ni hu ngue ra Lidia, ra mmengu p'u ja ra hnini Tiatira. Mará má'ulu na ra xisu na, pe ya thanne Oja. Pe bi xojpabi Oja rá mmäi na ra xisu ngue bi 'yørpabi masu te mmanna Pablo. ¹⁵ Bi nxixya p'uya, dá gue'u mi 'bap'u ja rá ngu, gä bi nxixya. M'mefa p'uya, bi 'yenj:

—Nu'mø guí haxhu njuani ngue majuanj di ec'igä ra Jesús, mmähä p'u ja mä ngungä 'mø, guí nsayahu p'u —bi 'yenj.

Bi jacje ngue dá mähme p'u ja rá ngu p'uya.

¹⁶ Man'na ra ora p'uya, nmará mähme p'u ja ra mhmat'Oja di n'yohe ra Pablo, dá nthöhe n'na ra hmute mará badi ngue mi n'youi ra ts'onthi. Nunä ra hmute na, mi tapi xangu ra mentyu yø hmu ngue mi ja rá m'fadi conna ts'onthi. ¹⁷ Nunä ra hmute p'uya, ni denna Pablo ngue mmarcahe, i ena:

—Nuya yo n'yohu 'bucua, guehya yø mefi Oja maguesε ya. Nuya guehya xän'nahu ha di zá guí nyahmu ya —bi 'yena.

¹⁸ N'na ndi ngu n'na ndi ga mmähme ra mhmat'Oja, di jaje p'u na ra hmute. Mi sörpabi ra Pablo p'uya, bi 'bat'i, bi 'yembra ts'onthi mi n'youi ra hmute:

—Conná ts'edi rá Jesucristo, dí xi'i ngue dami hyep'u rá hmute guí n'youi —bi 'yembj.

'Bexque'a rá ora'a p'uya, bi hyep'u rá ts'onthi mi n'youi rá hmute. ¹⁹ Pē nu'u yø hmú rá hmute p'uya, bi nu ngue ya hinguí t'omí ngue hõnda dapra mēnyu rá hmute. Bi bēntra Pablo 'nēhra Silas. Bi zixp'a ja rá centro 'bāhyø ts'at'abi.

²⁰ Bī ma madāpi yø ts'at'abi p'uya, bi t'embj:

—Nūya yø n'yohu 'bācua, yø judío ya. Di ts'onyo ja'í 'bācua ja mā hnīnhu.

²¹ I xānnbāte yø costumbre nu'u hinguí ja ngue ga øthu, porque dyø romanohu.

²² Bī nangyø ja'í p'uya ngue bi zai. Yø ts'at'abi p'uya bi manda ngue dā bøjba yø ulu ngue dā 'bei conyo t'o. ²³ Emmēi bī 'bei. M'mefa p'uya, bi got'i. Bi sihra alcaide p'uya ngue dā mādi xandõho. ²⁴ A nu'a rá alcaide 'mø mi si p'uya ngue dā mādi xanho, bi cāp'a ja rá ngumm'mexuí astā mbo rá fādi. Bi japyø za nt'at'i, gā ts'embā yø gua yø ofādi p'uya.

²⁵ Pē nu'mø mi zo made rá xui p'uya, nūnā rá Pablo 'nēhra Silas i mmat'Ojātho, 'nē turpābi yø alabansa Oja. Øxtā'u mi'da yø ofādi te gā øt'e.

²⁶ Nthambēnītho bi 'yan'a hāi p'uya. Xøgue rá huatyø ndacjado p'u ja rá fādi. 'Bexpi xogui gātho yø goxthi, 'nē bī nxāhyø cadena manthut'i yø za n'youi yø gua yø ofādi. ²⁷ Nu'a rá alcaide p'uya, mi nu ngue gā xi xohyø goxthi fādi. Bi 'yembj ngue ya xi ma gātho yø ofādi p'uya. Bi gaxrá juai p'uya, bī ne xtī nhyose.

²⁸ Pē bī matrā Pablo, bi 'yembj:

—Mān'nān'yo mi 'yøt'e guí nhyose ague n'yø. Gā dí 'bācāhe ua —bi 'yembj.

²⁹ Nūnā rá alcaide p'uya, bi 'yāhrā nyot'i. Nī tihi bi yat'ambo. Nī huaquí ngue bī nsu. Bi guarbū 'bāhrā Pablo 'nēhra Silas ngue bī ndantyøhmū. ³⁰ Bā jūcāthi p'uya, bi 'yembj:

—Ague n'yø'auí, ¿te 'be'a ja ngue ga øt'e para ngue ga nyaní?

³¹ Nūya yø ofādi p'uya, bi 'yembj:

—Dami 'yēc'ēi rá Hmú Jesucristo n'nāmhā guí nyaní. 'Nē'u to 'bāp'u ja nī ngue, dī nyan'mø dā 'yēc'ēi —bi 'yembj.

³² Nūnā rá alcaide p'uya, gātho'u 'bāp'u ja rá ngu, bi sifi xanho hanja'a rá Hmú Jesús. ³³ Tobe ndaxuitho'a rá ora'a. Nūnā rá alcaide bī mejpābi yø n'uni mi n'youi. Bī nxixyā p'uya, gātho'u 'bāp'u ja rá ngu bī nxixyā. ³⁴ M'mefa p'uya, bi zixrá ngu ngue bī unnā hmē dā zi. Nūnā rá alcaide p'uya, gātho'u 'bāp'u ja rá ngu, janjuāni dí johya ngue bi 'yēc'ēi Oja.

³⁵ Nu'mø mi hyaxpāya, nu'u yø ts'at'abi bī menhyø policia dā xihrá alcaide ngue di thøhyø ofādi. ³⁶ Rā alcaide p'uya bi 'yembrā Pablo:

—Bā pēnngā rá hyā yø ts'at'abi ngue ga thøc'auí. Janāngue 'yo te guí mbēmbj ya, nī mēhmā —bi 'yembj.

³⁷ Mī dahrá Pablo, bi 'yēmyø policia:

—A nūgā'be dyø romanogā'be. 'Nē nnu yø ja'í p'u bī megbā'be, nī xīngā 'bet'o hacrá güenda ja dī ncote. 'Nē dā 'yēnā go nt'aguitho di thøgā'be ya. Nu'á, hīn'nā'ā. Guí xihmī ya dā ēse dā gūgā'be ua ja rá fādi.

³⁸ Yø policia p'uya, bī menguī bā xihyø ts'at'abi te mmanyø ofādi. Yø ts'at'abi p'uya, bī nsu 'mø mi bādī ngue yø romano ya yø ofādi. ³⁹ Mī zøp'u ja rá fādi yø ts'at'abi p'uya, bi 'yāpā mpunnbāte. Bā jūjp'uya, bi xifi ngue dā bømp'u ja rá hnīni. ⁴⁰ Nu'mø mi bømp'u ja rá fādi nā rá Pablo 'nēhra Silas, i māp'u ja rá ngu rá Lidia. Ja bī nyāhu p'u mi'da yø 'yēc'ēi p'uya. Hõntho bi zājpa yø mmāi yø ja'í, bī ma p'uya.

17

Bi ts'ʉ p'ʉ Tesalónica ra Pablo.

¹ Mí ma ra Pablo 'nehra Silas, i mpa p'ʉ ja ra hnini Anfípolis, i nthop'ʉ ja ra hnini Apolonia. Bi zomp'ʉ ja ra hnini Tesalónica p'ʉya. Mí jap'ʉ ra nija di mpeti yø judío. ² Nuna ra Pablo bi yərbu ja ra nija, ya gá ngu'a ørbu ja yø hnini xi thogui. Nhyu sábadu bi mambi bi nyaha yø judío p'ʉ ja ra nija. ³ Di opan'yu yø ja'i hanja'a te mmamp'ʉ ja ra Maca Libro, ngue ra Cristo jatho ngue da zã ra n'ʉ, da tho, da t'ägui. M'mefa p'ʉya, di bennate p'ʉ da nt'ägui. Bi 'yembuya: —A nuna ra Jesús dí xi'aha ya, guehna ra Cristo bá ex Oja ngue di ndast'abi na.

⁴ Ngue nguna xifi, bi 'yεc'ei da yø judío. Bi guarbu ha ya ra Pablo 'nehra Silas. Xquet'a bi 'yεc'ei xangu yø ja'i hingyø judío ya mi thanne Oja. 'Nε xangu yø xisu nuya hnu mansu p'ʉ ja ra hnini bi 'yεc'ei ra hya. ⁵ Bi nseyu ya yø judío himbi 'yεc'ei ra hya p'ʉya. Bi zonhyø ja'i ngue yø ts'oc'ei mi 'yop'ʉ ja ra caye, bá yuns'yø ja'i p'ʉ ja ra hnini p'ʉya. Bi mäspa rá ngu ra Jasón ngue honna Pablo 'nehra Silas. Bi ne xta nzits'i ngue xti dáp'ʉ b'hyø ja'i. ⁶ Pε ngue himbá t'imp'ʉ p'ʉya, bá jεcra Jasón 'nε'ʉ mi'da yø 'yεc'ei. Bá si ngue bi dáp'ʉ ja ra ts'ut'abi. I mahyø ja'i p'ʉya, i εna:

—Nu'ʉ yø n'yohu di mmangähe ya, ndap'ʉ bi zã di ts'onoyø ja'i. A nuyá, xquet'a 'youa ja ma hniniha ya. ⁷ Go di säyabi p'ʉ ja rá ngu na ra Jasón. Gätho ya p'ʉya, hingui εc'ei'a ra ley ga 'yo ra dast'abi Roma. Porque embi ngue 'bu hman'na ra dast'abi ni hu ngue ra Jesús.

⁸ Mí 'yøhyø ja'i na ra hya na p'ʉya, co 'nehyø ts'ut'abi, di maxni yø ja'i p'ʉya ngue ncue. ⁹ Nuna ra Jasón co 'nε'ʉ mi'da yø mmi'yεc'eiui, bi gutra mnyu ngue bi ma mathøgue.

Ya 'bup'ʉ ja ra hnini Berea na ra Pablo 'nehra Silas.

¹⁰ Mí nxui p'ʉya, nu'ʉ yø 'yεc'ei n'na zihmantho bi japi bi bonna Pablo 'nehra Silas. I mpa p'ʉ ja ra hnini Berea. Mí zomp'ʉ p'ʉya, bi map'ʉ ja ra nija di mpeti yø judío. ¹¹ Nuya yø judío ngue yø mmengu p'ʉ, man'na yø ndøhoja'i ya ngue yø mmengu Tesalónica. Janjuañi ngue yø mmui ga 'yøhra hoga 'da'yo hya sifi. N'na pa ngu n'na pa huaxtyø hya nt'ot'i ra Maca Libro. Porque nne da badí ngue'mø majuañi'a te sifi ogue hin'na. ¹² Janangue xangu yø judío bi 'yεc'ei ra Jesús. Da gue'ʉ hingyø judío, xangu bi 'yεc'ei. Ngu yø n'yohu, ngu yø xisu nuya hnu mansu, gá bi 'yεc'ei ra hya. ¹³ Mí mambra hya Oja p'ʉ ja ra hnini Berea na ra Pablo. Ngu i 'yøhya yø mmengu Tesalónica, 'bexpi ma yø judío ngue bá utyø ja'i p'ʉ ja ra hnini. ¹⁴ Nu'ʉ yø 'yεc'ei p'ʉya, n'na zihmantho bi 'yεtra Pablo, bi map'ʉ ja ra nenga jathe. Pε nuna ra Silas 'nehra Timoteo bi gop'ʉ Berea'ʉ. ¹⁵ Nu'ʉ bi mähä ra Pablo p'ʉya, bá emp'ʉ ja ra hnini Atenas. Mambá penc'ʉ p'ʉya bá hannbabi ra hya ra Silas 'nehra Timoteo ngue daní zädi n'na zihmantho.

Ra Pablo ya 'bup'ʉ ja ra hnini Atenas.

¹⁶ Mente ndømate ra Pablo p'ʉ Atenas, bi m'ähra sibi rá mmui p'ʉya ngue nnu yø ja'i p'ʉ ja ra hnini ngue gá sihyø dahmu thanne. ¹⁷ Janangue bi xihra hya yø judío p'ʉ ja ra nija, da gue'ʉ ya thanne Oja, gá bi xihra hya. N'na pa ngu n'na pa xihra hya yø ja'i di nthēui p'ʉ ja ra täi. ¹⁸ 'Bu'ida yø n'yohu, ngue madi xä'a ra hya mi xänbäte ra Epicuro. Mi'da p'ʉya, madi xä'a ra xädi ngue ra estoico. Bi mädi bi nyai ra Pablo p'ʉya. Bi 'yεn'i'da p'ʉya:

—¿Teni 'be'a ma hya mmanna ra n'yohu 'bucua? Hin'yu p'ʉ rá nzeui di yahni ua —bi 'yεna.

Mi'da p'uya, bi 'yεnā:

—εnā gue di 'yonnā hyā nā ngue yø 'da'yo dahmu.

Bi manna ngunā, porque rā Pablo bi xihyø ja'i hanja rā Jesús, 'nε xifi ngue bi bεnnate. ¹⁹ Bi ts'ixrā Pablo p'ujā n'nā rā xεqui ni hū ngue rā Areórago p'uya, nup'ujā zai di mpeti yø ja'i ngue mā consejo. Bi t'εmbuya:

—Dí nne gā pacāhe teni 'be'a mā'da'yo xādi nā rā hyā guí mma n'yø. ²⁰ Porque hijnjam'mø xtá øcāhe te guí mmanya. Dí nne guí xicje te gā mbønya yø hyā guí mma —bi 'yεnyø ja'i.

²¹ Nu'ujā yø mmεngu p'ujā Atenas co 'nε'ujā yø 'dan'yo ja'i ya mi 'bup'ujā, hin tema n'nāmā hyā di ørpa masu, hindā hønt'a te mā'da'yo nne dā sifi ogue dā 'yøde.

²² Bi m'mā inde rā Pablo p'ujā rā junta ngue rā Areórago p'uya, bi 'yεmbyø ja'i:

—Ague gyø mmεnguhū ua ja rā hnini Atenas. Ya xtá nugā te guí øthū ua guí 'buhmū. Dí nεqui ngue εmmεi guí thannehū yø dahmu. ²³ Porque nup'ujā xtá thocā, xtá nugā n'nā rā altar ngue nt'ot'i n'nā rā letrero ngue εnā: “Guehnā rā altar Oja nu'a hinguí fadi te'o naya”, i εnā letrero. A nuyā, guehnā Oja guí thannehū naya, pε hinguí pahmū te'o nā, guehnā Oja dadi øt'ahū naya.

²⁴ Nunā Oja bi hocrā ximhāi 'nε bi hoqui gātho yø cosa i ja. Gue'a rá mmeti te gā bi ja mahets'i'a ya, 'nεcua ja rā ximhāi. Pε hinguí 'bup'ujā yø ngunja di hocyø ja'i nā Oja nā. ²⁵ Nunā Oja, hinte honnā ngue dā 'yεnyø ja'i te di unni. Porque go badi 'dacjū rā te'a, 'nεhma hyā dí jaxhū, 'nε gātho mi'da yø cosa go badi un'a.

²⁶ Nunā Oja, bi 'yøt'e ngue n'nā 'yutho p'ujā bá fadi ngue bi nxandyø ja'i 'bui gā rá ngunī nximhāi. Bi zānnbabi rā pa di m'mui. 'Nε bi zānnbabi rā xεqui hapū di m'mui. ²⁷ I 'yøt'Oja'a, n'nāmhā ngue gātho yø ja'i dā hyon'Oja, 'nε dā badi te'o. Majuanī ngue nuyā, hinga yap'ujā 'bū Oja ngue gātho gahū. ²⁸ Porque connāngue Oja dí 'buhmū, 'nε dadi 'yamhmū, 'nε ja mā tehū. Tengutho rā hyā bi man'i'da ni 'yot'a sūcūhū, bi mā ngue yø basigahū Oja. ²⁹ Pε xi'mø ngue yø basigahū Oja, hinguí sā gā εmhmmū ngue nunā Oja, gdā hyejpahū yø dahmu ngue yø oro, ogue yø dahmu ngue yø t'axi, ogue yø dahmu ngue yø do. Porque nuyā yø dahmu ya, rá n'yomfεnise rā ja'i guí hoqui. ³⁰ Nu'mø yø pa xā thogui, nunā Oja mi serpabi yø ja'i thanne yø dahmu, porque him manī bahyø ja'i hanja. Pε nu'ra pa di 'buhmū ya, nunā Oja hønnebū bi zā di 'bepi gātho yø ja'i ngue dā hyep'ujā yø dahmu thanne. ³¹ Porque Oja, ya xpā nzānnā n'nā rā pa ngue dā hyaspi xandønho rā güenda gātho yø ja'i 'bū'a nximhāi. Nunā dā hyaxrā güenda p'uya, guehnā n'nā rā n'yohū ya xpā huanhni. Nunā Oja, i nnepe ngue gātho yø ja'i dā badi te'o nā ya xpā huanhni. Janāngue bi japi bi bεnnate p'ujā ha bi t'ägui.

³² Nu'mø mi 'yøhyø ja'i ngue εmbi bi bεnnate p'ujā ha bi t'ägui, i thenthø 'da. Mi'da p'uya bi 'yεmbi:

—Bet'o man'nā rā pa ya, mahøngui xicje nā rā hyā nā —bi 'yεmbi.

³³ Bi map'ujā ha sāya rā Pablo p'uya. ³⁴ Pε nuyā 'da yø ja'i bi nu manho rā hyā mmanā Pablo, 'nε bi 'yεc'εi. N'yoi p'ujā rā Dionisio, guehnā n'nā yø ts'at'abi p'ujā rā Areórago. Xquet'a n'yoi p'ujā n'nā rā xisu bi 'yεc'εi rā hyā, ni hū ngue rā Dámaris. 'Nε n'yoi p'ujā mi'da yø ja'i.

18

Rā Pablo ya 'bup'ujā rā hnini Corinto.

1 M'mefa p'uya, nuna ra Pablo bi nexpu ja ra hnini Atenas, bi zomp'u ja ra hnini Corinto. 2 Nuna ra hnini na p'uya, bi dimp'u n'na ra judio ni nu ngue ra Aquila, ra mmengu Ponto. Nuna ra Aquila n'youi na ra Priscila ra xisu, hinna ya'atho yø pa xi zop'u Corinto. Bá ep'u ja ra hai Italia, ngue nuna ra dast'abi Claudio bi manda ngue ga bi thon'athi yø judio mi 'bap'u ja ra hnini Roma. Bi ma ra Pablo ngue bá nyai. 3 Nuna ra Pablo mi pa'a ra 'befi mi pehna ra Aquila. 'Dap'u bi m'mahmi p'uya ngue bi mpefi, di hocyø ngun'ulu. 4 Nu'mø ra pa säya yø ja'i p'uya, nhyato nhyato pa ra Pablo p'u ja ra nija di mpeti yø judio, ngue nne di 'bät'yø judio 'ne' hingingø judio, ngue da 'yec'ei ra Jesucristo.

5 Mi zohra Silas 'nehra Timoteo ngue xpi 'yē'a Macedonia. Ra Pablo p'uya, hingui säya ngue mmanna hoga 'da'yo hya. Di opan'yu yø judio ngue ra Jesús, guehna ra Cristo bá ex Oja ngue di ndast'abi na. 6 Pe nuya yø judio, ya mants'o ngue sahra hya. Bi huacra pahni ra Pablo p'uya, gue'a ra hmeya'a ngue ya bi hyer'u'u yaui, bi 'yembuya:

—Gadi jasehu p'u gui mmähä ra castigo ya, ya hinni ma ma güendag'a ya. Nuyá, gdá magá p'u rá m'mahyø ja'i hingingø judio ya —bi 'yembj.

7 Mi bomp'u ja ra nija ra Pablo p'uya, i map'u ja ra ngu n'na ra n'yohu ni hu ngue ra Justo. 'Bap'u ja ra hyo nija, ya thanne Oja na ra n'yohu na. 8 Man'na ra n'yohu ni hu ngue ra Crispo p'uya, mi 'bet'o p'u ja ra nija di mpeti yø judio, 'nehna bi 'yec'ei ra Hmu Jesús gátho'u 'bap'u ja ra ngu. Xquet'a xangu mi'da yø mmengu p'u Corinto bi 'yec'ei ra Jesús. Mi zá mi 'yøhra hoga 'da'yo hya yø ja'i, bi 'yec'ei 'ne bi nxixya. 9 Bi n'ui 'mø mi nxui ra Pablo p'uya, bi nu ngue embra Hmu Jesús:

—'Yo gui su ague Pablo. Dami sigue manna hya, o gui säya. 10 Nugä go di n'youi, hinte da ja'i yø ja'i. Nuna ra hnini ja ua, di pacä ngue xangu yø ja'i da 'yec'ei'gä ua —bi 'yembj.

11 Janangue bá m'mu'a n'na jeya made p'u ja ra hnini Corinto ra Pablo p'uya, ngue bi xannbabi rá hya Oja yø ja'i. 12 Mi 'yehra pa p'uya ngue bi ndast'abi p'u ja ra hai Acaya na ra Galiön. Bi mpeti yø judio p'uya ngue bi zehra Pablo. Bi zixpu ja ra ts'ut'abi. 13 Bi t'embra dast'abi p'uya:

—Nuna ra n'yohu 'bucua, di japa nts'edi yø ja'i ngue da danne Oja. Pe hinga gue'a ni 'yup'u i mma, tengutho mmanna ley ngue gdá thannehu Oja —bi 'yenyø ja'i.

14 Ya mmap'u ngue da dahra Pablo, pe nuna ra dast'abi Galiön bi 'yembyø judio:

—Nu'mø ngue da n'na ra ts'oqui xtanhets'i na ra hya gui mmamhmu, da zá ga øt'ahu ra ts'ut'abi conforme ra ley 'mø. 15 Pe nja ngue yø hyatho'u gui mmamhmu, 'ne yø thuhutho yø ja'i, 'ne ni leyschu'a gui ørpathu rá hya, dami hocse ni asuntohu. Porque hinda nne ga øt'ä ra ts'ut'abi na ra hya na.

16 Bi hyon'athi p'u bi nja ra hya p'uya. 17 Nu'u yø ja'i hingingø judio p'uya, bi bentra Sostenes nuna 'bet'o p'u ja ra nija, ngue bi ma ma'ani rá hmi rá dá ra ts'ut'abi. Pe himbi 'yørpatho masu na ra Galiön te bi 'yøtyø ja'i.

Mahombi mengra Pablo, i ma Antioquia.

18 Nup'u ja ra hnini mi 'buhra Pablo, bi m'map'u ma njammj pa. M'mefa p'uya, bi 'yehyo 'yec'ei ngue bi ma, bi mähä ra Priscila 'nehra Aquila, i mpa p'u ja ra hnini Cencrea. Ja bi zandi bi 'axpu rá ya ra Pablo p'uya, ga mbøni ngue ra ndanne ga 'yo. Ja bi nexpu ngue bi 'yo ra barco i mpa p'u ja ra hai Siria. 19 Mi zomp'u ja ra hnini Efeso p'uya. Ja bá cop'u ra Priscila 'nehra Aquila. Hante ngue da tho p'uya, bi map'u ja ra nija di mpeti yø judio na ra Pablo ngue bá

nyáhu. ²⁰ Nù'u yò judío p'u Efeso p'uya, i xifi ngue xtábá m'map'u njammí pa. Pɛ ra Pablo hĩmbi ne. ²¹ Ɛm'mò mambá ɛdi:

—I ja ngue ga sɔngá Jerusalén. Ja ganí ságá p'u ra ngo bá ɛp'u. Pɛ nu'mò da ne Oja, ga ma pengá mahòn'a ngue ga nnu'áhu —bi 'yɛmbi.

Bi 'yo ra barco p'uya, bi ma. ²² Nu'mò mi zónna Pablo p'u Cesarea p'uya, bi thogui, i ma Jerusalén. Mĩ juadi bi zengua yò 'yɛ'ɛi 'bap'u, bi tho p'uya, i mpa Antioquia. ²³ Mĩ zòmp'u p'uya, bi m'map'u njammí pa. Mambá ɛhɛ, bá thop'u ja yò hnini ja'a ra hã Galacia, 'nɛp'u ja ra hã Frigia bá thogui ngue di hatra ts'edi gátho yò 'yɛ'ɛi.

Ra Apolos bi manna hya p'u Efeso.

²⁴ Nu'u yò pa'u p'uya, bi zòp'u ja ra hnini Efeso n'na ra judío ni hu ngue ra Apolos, ra mmɛngu Alejandria. I mma xandònho ra hya, 'nɛ pađi xandònho'a te nt'ot'i p'u ja ra Maça Libro. ²⁵ Ya xi xádi xanho hanja'a te bi 'yòtra Hmu Jesús. I ha ra ts'edi ngue mmana hya, 'nɛ xánnbate xanho hanjana ra Jesús, mađague'a ngue hont'a ra nxixya bi nxánnbate ra Xuua mi pađi hanja. ²⁶ Nuna ra Apolos bi hya ra ts'edi bi manna hya p'u ja ra nija di mpeti yò judío. Pɛ nu'mò mi 'yòhra Priscila 'nɛhra Aquila te i mma, bi zica n'nanní ra Apolos. Bi opán'yu xandònho hanja na rá 'da'yo hya Oja. ²⁷ Bi ne bi thohna ra Apolos i map'u ja ra hã Acaya. Yò 'yɛ'ɛi p'uya, bi máxmahyá. Bi 'yòrpa n'na ra sɛcuá bi gats'i ngue daní dápuyò 'yɛ'ɛi rá m'map'u Acaya, n'namhma ngue di unni xanho ra ts'aya. Nu'mò mi zòmp'u Acaya p'uya, bi 'yòrpa ra nho ya yò 'yɛ'ɛi ya xi 'yɛ'ɛi ra hya conná mate Oja. ²⁸ Porque yò hmi yò dá yò ja'i p'u, bi hya ra ts'edi bi dáipi te mmanyò judío. I uti te nt'ot'i p'u ja ra Maça Libro, ngue ra Jesús guehna ra Cristo bá ɛx Oja ngue di ndast'abi na.

19

Ya 'bap'u ja ra hnini Efeso ra Pablo.

¹ Ra Apolos ya 'bap'u ja ra hnini Corinto. Nuna ra Pablo p'uya, bi 'damp'u ja yò xanthò ngue bi zón'a Efeso. Ja i dimp'u 'da yò 'yɛ'ɛi p'uya. ² Ra Pablo bi 'yányò 'yɛ'ɛi, bi 'yɛmbi:

—Xi'mò gmi 'yɛ'ɛih ra hya ya, ¿ua 'bexquí n'yohu ra Espíritu Santo, uague hin'na?

Mĩ dahyò ja'i p'uya, bi 'yɛmbi:

—Hĩn'na. Hĩnjam'mò xtá ɔcáhe ngue di 'bu'a ra Espíritu Santo.

³ Nuna ra Pablo p'uya, bi 'yɛmbyò ja'i:

—¿Tema nxixya bi nja'áhu p'uya?

Bi 'yɛm'mò mi dahyò ja'i p'uya:

—Gue'a ra nxixya bi manna Xuua.

⁴ Bi 'yɛnna Pablo p'uya:

—Nuna ra Xuua bi xixyabi yò ja'i na, gue'a ra hmɛya'a ngue da fađi ngue ya bi hyɛp'u ra nts'o yò ja'i. Pɛ xquet'a bi xifi ngue jatho dá 'yɛ'ɛi'a n'na nc'ɛi dá ɛp'u m'mefa ngue ra Xuua. Nuna bi ma, guehna ra Jesucristo na.

⁵ Mĩ 'yòhyò ja'i na ra hya na p'uya, mahombi nxixya para ngue da fađi ngue ya ɛ'ɛi ra Hmu Jesús. ⁶ Ra Pablo p'uya, bi japrá 'ye p'u ja yò ya yò ja'i. Yò ja'i p'uya di hatra ts'edi ra Espíritu Santo. N'nan'yo yò hya ga ya p'uya, ɔt'a Oja p'uya ngue sá da manyò ja'i'a ra hya nnepe da ma. ⁷ 'De'ma yonc'ɛi'u yò n'yohu bi nxixya.

⁸ Nhyushna bi membabi ra Pablo ngue pap'u ja ra nija di mpeti yò judío. Bi hya ra ts'edi ngue ja bi mmamp'u ra hya. I nne di 'bátuyò ja'i, porque xihyò ja'i

ha di njap'u di zo rá 'ye Oja. ⁹ Pɛ hinguí nne da 'yɛc'ɛi 'da yɔ ja'i, nu te ja, ya ja. Sinoque bi nya man'utho p'u ha 'bahyɔ ja'i, ngue sahra hoga 'da'yo hya. Bi zop'ra Pablo p'uya. Nu'u yɔ 'yɛc'ɛi, bi zixra Pablo p'u ja n'a na ra escuela 'b'u'a n'a na xännbate ni hu ngue ra Tiranno. N'a na ngu n'a pa ja bi mmamp'u ra hya p'uya. ¹⁰ Ngut'a i tho'a nyo jeya p'uya. Janangue gátho'u yɔ ja'i rá m'mamp'u ja ra hái Asia, ngu yɔ judío, ngu'u hingyɔ judío, gá bi 'yɔde hanja na rá hya ra Hmu Jesús. ¹¹ Nuna Oja, xangu yɔ milagro bi japi bi 'yɔtra Pablo. ¹² Madra bayutho, ogue tema ulu di ngut'i, i jaspabi yɔ dárquehi ngue da dádi. 'Bextá zá ra n'u di ja p'uya. Yɔ ts'onthi p'uya, i hɛp'u yɔ ja'i n'youi.

¹³ Mí 'yop'u 'da yɔ judío ngue yɔ mpɔnthi p'uya. Bi zápi bi marpabi rá thuhu ra Jesús, ngue di japi da hyɛp'u yɔ ts'onthi n'youi ra ja'i. Bi 'yɛna:

—Dadi 'bɛp'a'i ya grá ts'onthi ngue gui hyɛp'u ra ja'i. Dí xi'i ngue gui hyɛp'u conná ts'edi ra Jesús nuna mmanna Pablo —bi 'yɛna.

¹⁴ Nuna n'a ra judío ngue ra hmu mmäcja, ni hu ngue ra Esceva, mi si yoto yɔ ts'ant'u ngue gá yɔ mpɔnthi. Nguna bi man'u p'uya. ¹⁵ Nu'mø mi dahra ts'onthi, bi 'yɛmbi:

—Dí pacá te'o na ra Jesús guí mmanya. 'Nɛ dí pacá te'o na ra Pablo. Pe nu'ahu, hĩndi pacá te'o'ahu —bi 'yɛmbi.

¹⁶ Bi bentyɔ mpɔnthi na ra n'yohu mi n'youi ra ts'onthi p'uya, bi ne'ahái. Bi dapi gátho. Janangue bi 'dap'u ja ra ngu'u yɔ mpɔnthi p'uya, ngue bi zet'i 'nɛ bi nxennba yɔ ulu. ¹⁷ Gátho'u yɔ mmɛngu Efeso p'uya, ngu yɔ judío, ngu'u hingyɔ judío, gá bi nsu 'mø mi 'yɔ'a te bi nja. Gá ɛspabi yɔ ja'i na ra Hmu Jesús.

¹⁸ Nuya yɔ ja'i bi guarbu ha bi nja ra hya, xangu bi 'yɛc'ɛi ra hya. I mmanyɔ ja'i ngue xants'o te xi n'yo m'met'o. ¹⁹ Nuya yɔ ja'i ya man'i n'yo'a ngue ra m'fadi, xangu to bá cahyɔ libro m'fadi p'uya, ngue yɔ hmi yɔ dá yɔ ja'i p'u bi 'yudi. Bi t'ɔtra güenda hangu di muui yɔ libro p'uya, bi bɔxra güenda comma yote ma 'det'a mahuahí ra t'axi di nthɛui. ²⁰ Nu'mø bi hma hanja na ra Hmu Jesús, i u Oja ngue ja rá ts'edi, porque hát'i di 'bätýo ja'i ngue ɛc'ɛi.

²¹ M'ɛfa p'uya, bi zo rá mmui ra Pablo ngue di ma Jerusalén. Pɛ 'bet'o daní n'yop'u ja ra hái Macedonia, 'nɛp'u ja ra hái Acaya. Bi 'yɛna:

—Nu'mø da juadi dá n'yogá p'uya, jatho ga thogui ganí mpagá Roma —bi 'yɛna.

²² Nuna ra Pablo, bi menhni yoho yɔ mäxte ngue di ma Macedonia. Guehna ra Timoteo 'nɛhra Erasto. Pɛ ra Pablo bi gɔsɛ njammí pa p'u ja ra hái Asia.

Bá ts'uhra Pablo p'u Efeso.

²³ Nu'u yɔ pa'u p'uya, bi nja n'a na ra daswi conná nguehrá hya ra Jesucristo.

²⁴ Go bi 'yuhra sibi na ra Demetrio mi ɔtyɔ nt'ɛmbi ngue ra t'axi, mi ɔt'e tengutho ja ra nija p'u 'buhra dahmu Diana. Porque xangu ra mɛnyu mi jatýo mɛfi. ²⁵ Nuna ra Demetrio bi peti gátho'u 'da'igu ra 'bɛfi pɛhmi, bi 'yɛmbi:

—Ague n'yɔ'ahu, guí pahma ngue nuna ra 'bɛfi jajua ya, ja dí tímhmua p'u na ra nho nná 'bahma. ²⁶ Ya guí nnuha te ɔtra Pablo 'yop'u, i xihyɔ ja'i ngue nu'u yɔ dahmu di hocra ja'i, hinga gue'u Oja'u. 'Nɛ dí øhmu p'uya ngue hinga hɔndua Efeso njap'u, sinoque ya mme gátho ra hái Asia, ya hinguí ɛc'ɛi yɔ dahmu yɔ ja'i co nu'a ra hya mmanna Pablo. ²⁷ Ya nts'utho'a te ja p'uya, porque di m'mehra 'bɛfi dí pɛhmu. Nu'a rá nija ra maca dahmu Diana p'uya, xquet'a ya hinni mantho dá zupyɔ ja'i. Dí m'ɛ'a ga 'yɛspabi ra dahmu yɔ ja'i p'uya, conque guehna ra dahmu Diana thanne gátho yɔ mmɛngu Asia, 'nɛ thanne gátho yɔ ja'i 'b'u'a nximhai.

²⁸ Bi ndɛcucɛ yɔ ja'i 'mø mi 'yɔhna ra hya na p'uya. I mahyɔ ja'i p'uya, bi 'yɛna: —Maguesɛ na ra dahmu Diana thanne yɔ mmɛngu Efeso —bi 'yɛna.

²⁹ Bi mudi bi yans'yø ja'i p'u ja ra hnini p'uya. Bi bentra Gayo, 'nehra Aristarco, guehya yø n'yohu ngue yø mmengu Macedonia mambá n'youi ra Pablo. Bi zixpu ja ra estadio di mpeti gátho ra hnini 'mø øt'a junta p'uya. ³⁰ Bi ne ra Pablo ngue xta mmap'u ha 'buhyo ja'i, pe himbi japyø 'yεc'ei bi ma. ³¹ Xquet'a madj pahmi ra Pablo 'da'u yø ts'ut'abi di manda p'u ja ra hai Asia, guehya bi mennba ra hya ra Pablo ngue hinda zã da zømp'u ha di mpeti yø ja'i ya. ³² Nup'u bi mpeti yø ja'i, n'nan'yo mman'i'da, n'nan'yo bi mmamm'i'da. Xøgue 'dagui nuanstho yø ja'i p'u ha mafi, xandøngu yø ja'i hingui padj hanja ngue bi mpeti yø ja'i. ³³ Nunã n'na ra judio ni hu ngue ra Alejandro, bi bøn'i'da yø mmijudiuu ngue bi xifi hanja ra hya. Mi badi hanja ra hya p'uya, bi 'yøtra senya connã 'ye ngue nne di hejpabi yø ja'i. Bi ne xti nyap'u 'buhyo ja'i ngue di çatra sui p'u 'buhyo mmijudiuu. ³⁴ Pe nu 'mø mi buhyø ja'i p'uya, ngue xquet'a ra judio na nne di nya, bi mahra mafi gátho yø ja'i p'uya. Comma nyo ora bi mmafi, i enã:

—Maguesε na ra dahmu Diana thanne yø mmengu Efeso.

³⁵ A nuna go n'na ra secretario p'u ja ra hnini p'uya, go bi zã bi hejpi te mmanyo ja'i na, bi 'yεmbi:

—Ague gyø mmenguha ua ja ra hnini Efeso. Gátho yø ja'i ndap'u bi zã, gã padj ngue nuua ja ra hnini Efeso i høxyø xi yø ja'i ngue da mahra nija hapu 'buhra dahmu Diana nuna maguesε bi 'yε mahets'i. ³⁶ Nunã ra hya di xi'ahu ya, gã guí pahmu ngue majuani na. Janangue nuyá, dami nsayahu. Dami n'yomfēni te guí nne guí 'yøthu. ³⁷ ¿Hanja ngue sã gni sihu ua ya yø n'yohu 'bæcua? 'Nε hingui xocra nija, ni xinga gue'a ni dahmuha di nnømman'u. ³⁸ A nu'mø 'bai to di nsuhmi na ra Demetrio, da gue'u yø mēfi n'youi, uangu gue'a ga 'buhyo ts'ut'abi'a ngue di nyapi n'na ngu n'na. ³⁹ Nu'mø ja te man'na ma hya guí nnehu, guí mmamhmu 'mø bi nja ra junta, ja di nhop'u. ⁴⁰ Astã guehya di 'bu mman'uhu 'mø da fadi te xa nja ya. Da t'εmbi ngue dyø nequisihu. Nu'mø da t'annghu hanja'a ra njunt'i xanja ya, hin'y'u p'u te ga mmamhmu.

⁴¹ Høntho bi juadi bi man'a ra hya'a p'uya, bi n'yεte yø ja'i ngue bi ma.

20

Ra Pablo bi map'u ja ra hai Macedonia 'nep'u ja ra hai Grecia.

¹ Nu'mø mi thohra sui, bi zonhyø 'yεc'ei na ra Pablo ngue di hatra ts'edi. Bi n'yεte p'uya, bi ma i map'u ja ra hai Macedonia. ² Bi zengua gátho yø 'yεc'ei ra m'map'u ja yø xequi ra njap'u. Di hatra ts'edi yø ja'i na ra hya i mma. M'mefa p'uya, bi zømp'u ja ra hai Grecia. ³ Ja ba m'map'u nhyushna. Ya ja ngue xta 'yo ra barco ngue xti ma Siria p'uya. Pe bi ba p'uya ngue sanyø judio ngue da hyo. Janangue bi zannbaya ngue bi n'yoguatho, mahøn'i map'u ja ra hai Macedonia. ⁴ Nuya yø n'yohu ra Pablo 'dap'u 'youi guehna: ra Sòpater ngue ra mmengu Berea, 'nε'u yø mmengu Tesalónica ra Aristarco 'nehra Segundo, 'nehra Gayo nuna ra mmengu Derbe, 'nehra Timoteo, 'nehyo mmengu Asia, ra Tiquico 'nehra Tróximo. ⁵ Bi m'met'o ya ngue i ndø'mate p'u ja ra hnini Troas. ⁶ Nugãhe ja dá macãhe 'mø mi tho ra ngo ts'i ra thuhmε hingui n'youi ra ixi. Dã nexãhe p'u Filipos, danj nthegãhe p'u ja ra hnini Troas. Ja dá m'macãhe p'u nyoto ma pa p'uya.

Ra Pablo ya 'bap'u ja ra hnini Troas.

⁷ Nu'a ndomingo p'uya, bi mpeti yø 'yεc'ei ngue di nxennba ra thuhmε da zi, tengutho ra hya bi zohra Jesús. Nuna ra Pablo p'uya, bi xännbabi ra hya yø ja'i. Pe comma ya ja ngue da ma 'mø mi hyats'i, bi ganna hya bi ma, asta

gue'mø mi zo made ra xui. ⁸ Xi mpeti yø ja'i p'u ja ra cuarto bí ja maya, nup'u bí ja xangu yø lámpara di yot'i. ⁹ Mi huxpu ja ra ventana n'na ra ts'ant'u ni hu ngue ra Eutico. Comma ra Pablo p'uya bi gunna hya bi ma, bi do'mra t'aha na ra ts'ant'u p'uya, rá hyu ra piso p'u bá tagui. Ya xi du 'mø mambá thats'i. ¹⁰ Bi gahra Pablo p'uya, ngue bá hats'i. Bi 'yembyø ja'i p'uya:

—Yo sá guí sũh, i te na ra ts'ant'u —bi 'yena.

¹¹ Mahømbi nexmaya ra Pablo. Ja bi xenna thuhme da ts'i p'uya, tengutho ra hya bi zohra Jesús. Mi tho'a p'uya, bi sigue bi nya asta gue'mø mi hyats'i. Ja bi ma p'uya. ¹² A nuna ra ts'ant'u xi dagui, bi ts'ixrá ngu na, pe ya ja manho. Gä bi hyu yø mmui yø ja'i.

Ra Pablo ba nexa Troas, i mpa p'u ja ra hñini Mileto.

¹³ Bi ne bi n'yoguatho ra Pablo asta ra hñini Asón. Ja daní nthegähe p'u p'uya ngue dá ohe ra barco. ¹⁴ Ma nthegähe ra Pablo p'u ja ra hñini Asón, ya 'da dá mähme p'uya, dá ohe ra barco daní mpähme p'u ja ra hñini Mitilene. ¹⁵ Dá pøngähe p'u'a rá yo pa p'uya. Daní nthogähe p'u ja rá nnengui ra häi Quío. Rá hyu pa p'uya, dá søngähe p'u ja ra häi Samos. Daní nsäyaha p'u ja ra hñini Trogilio. Rá gu pa p'uya, dá søngähe p'u ja ra hñini Mileto. ¹⁶ Nuna ra Pablo, ya xi zänni ngue da thorp'u ja ra hñini Efeso. Hĩmbi ne di nsäya p'u ja ra häi Asia. Bi xøni bi zøn'a Jerusalén, xamhmatho da zwdi ngue daní zäp'u ra ngo ngue ra Pentecostés.

Bi nyauí ra Pablo'u yø 'yεc'εi 'bet'o p'u ja ra hñini Efeso.

¹⁷ Nup'u ja ra hñini Mileto, bi mennbatho ra hya ra Pablo'u yø 'yεc'εi 'bet'o p'u di mpeti yø 'yεc'εi'a ra hñini Efeso, ngue bá εhe bi nyauí. ¹⁸ Nu'mø mi zø'u bá ts'i p'uya, ra Pablo bi 'yembi:

—Ya guí pahmu te dá n'yogä 'mø rá mudi yø pa ma søcä ua Asia ja ni häihũ.

¹⁹ Hingra n'yets'i dá n'yogä p'u guí 'bahmu mente ra pa dá ørpä rá 'befi ra Hmu Jesús. Dá ungä ma mmui connä nguehyø ja'i nu'u hingui nne da 'yøhra hya. 'Nε xangu ra n'u dá sägä ngue nne xtä hyogä yø judío. ²⁰ Nu'mø ma xi'ahũ ra hya, dá xi'ahũ'a te gäma hya ja ngue da 'yøt'ahũ ra nho. Dá xän'nahũ ra hya p'u gadí mpetihũ, 'nep'u ja ni nguhũ dá xän'nahũ ra hya. ²¹ Ngu'u yø judío, ngu'u hingyø judío, dá xicä ngue da hyep'u ra nts'o ga 'yo, da den'na Oja, 'ne da 'yεc'εi na ma Hmuhũ Jesucristo. ²² A nuyá, di 'bejpagä ra Espiritu Santo ngue ganí mpagä Jerusalén. Pe hĩndí padí te ganí nthocä p'u. ²³ Hønda n'na ra hya dí padí, ngue nup'u ja yø hñini xtä thogui, ra Espiritu Santo xiquí ngue nup'u Jerusalén, ya nthø'miguí ngue da joqui, 'ne da ma ma'ñiguí. ²⁴ Pe hinga gue'a di du ma mmaigä'a. Asta dí engä ma te squerángue ga jua'a te nnä 'yo con n'na ra pähä. Dí nne ga juahna ra 'befi bi färcä ma Hmu Jesús. 'I nne ra Jesús ngue ga xicä yø ja'i na ra hoga 'da'yo hya bá n'youi rá mate Oja.

²⁵ Nu to gä guí 'bahmu ua ya, ya gä xtä xifi ha di njarp'u di zo rá 'ye Oja, dadi seguragä ngue ya hĩnni mantho da nũrcagui ma hmj yø ja'i. ²⁶ Ra ora ja p'uya, dí nne ga xi'ahũ ngue ya hĩnni ma ma xigä te'o da ma ra castigo. ²⁷ Porque nu'a te gäma hya xpä nzän'Oja ngue di nja, ya gä xtä xi'ahũ, hĩn temä hya di 'bedi. ²⁸ Damí hyoní ha gdí n'yo manho n'na ngu n'na'ahũ ya. Xquet'a damí fähmu yø 'yεc'εi. Guehna ra Espiritu Santo εxahũ ngue guí fähmu ya yø ja'i εc'εi Oja. Guehya yø ja'i bi pøhra Jesús connä macä ji bi mãmp'u ja ra pont'i. ²⁹ Dí padí ngue nu'mø dá magä ua, dá ep'u mi'da yø mamhya da ne da 'uenyø 'yεc'εi. Tengutho yø zate 'mø sa yø de'yo, di njarbũ. ³⁰ Guesε ni amigohũ da bønĩ ngue di nxännbate ra fehni, go da gũrpabi yø 'yεc'εi'u p'uya. ³¹ Damí mfähmu 'yo

di hä'ahü ya n'nan'yo rä hyä dä xän'nahü. Gui 'yøthü tengutho dá øt'a mēnte nhyü jeyä, rä pa rä xui dá xän'nahü rä hyä, hīndä nsäya. Astä mä guidä nnä xi'ahü rä hyä n'na ngu n'na'ahü.

³² A nuya mä zi cu'ahü, hønt'Oja dä mä'ahü ya. Damī fähmü xanho nä rä hyä ngue rä mate Oja. Nunä, i ja rä ts'edi nä ngue man'na gdī tīmhmü rä hyä. Oja di japi te'o gä o rä 'yē. ³³ Hīnjonnī ja'ī dá nepä rä mēnyu ogue rä ulu. ³⁴ Guī pahmü xanho ngue nu'a te di honi co 'nēhya mī'da dī n'yohe, dá mpehme n'namhmä gä tīnī te di homhme. ³⁵ Guī njathü p'üya, porque jatho ngue dī mpe'a n'na, n'namhmä dä zä dä mäts'i to hīn'yü te dä hyonī. Damī bēmhmm'a rä hyä bī mam'mø mī 'yēnna Hmü Jesús: “Man'na xanho ngue di un'a n'na, hīndä gue'a ngue dä ma mat'unni”.

³⁶ Høntho bi juadi bī manna Pablo nä rä hyä nä, bī ndantyøhmü gätho yø ja'ī mī n'yohe ngue bi mat'Oja. ³⁷ Astä zonī gätho yø ja'ī ha guī nhyahmī rä Pablo ngue ēdī. ³⁸ Porque emmēi tü yø mmūi yø ja'ī nä rä hyä xi manna Pablo ngue ya hīnnī mantho dä nūrpa rá hmī. Bī mähä p'ü ja rä barco p'üya, ja bī n'yēp'ü.

21

Rä Pablo i ma Jerusalén.

¹ Nu'mø dambä n'yētegähe p'ü ha 'bühmä zi cühü, dá ogähe rä barco ngue dá mäcähe njuantho p'ü ja rä häi Cos. Rá yo pa p'üya, danī nthocähe p'ü ja rä häi Rodas. Mä thocähe p'ü p'üya, danī mpäcähe p'ü ja rä hñinī Pátara. ² Nup'ü Pátara, ja dá tīngähe p'ü man'na rä barco ngue i mpa p'ü ja rä häi Fenicia. Dä ogähe'a p'üya, dá mähme. ³ Nu'mø mä thocähe p'üya, danī nugähe rä häi Chipre nuna ja mbo rä jathe. Ngahä i go 'mø mä thocähe nä rä häi nä, danī nthocähe p'ü ja rä häi Siria. Nu'a rä barco p'üya, i ja ngue danī zohrá 'bēnī p'ü ja rä nenthe ngue rä hñinī Tiro. Janangue ja danī mpähme p'ü. ⁴ Dä nthegähe p'ü 'bühyø 'yēc'ēi p'üya. Ja dá m'mücähe p'ü nyoto mä pa. Pē rä Espiritu Santo bi 'yutyø 'yēc'ēi'a te ja ngue dä thohra Pablo. Janangue hīndī japyø 'yēc'ēi ngue xtī ma Jerusalén. ⁵ Pē mī gua'a nyoto mä pa p'üya, siempre dá mähme. Gätho yø 'yēc'ēi conyø xisu 'nēhyø basī 'da dá mähme astä nenīhñi. Dä ndantyøhmü gähe p'ü ja rä nnengui rä jathe p'üya, ngue dá mat'Ojahe. ⁶ Nu'mø mä n'yēhme p'üya, dá cäthe rä barco. Bī mengyø ngu yø 'yēc'ēi p'üya.

⁷ Dambä nēxähe p'ü Tiro, dá søngähe p'ü ja rä hñinī Tolemaida. Ja bi zep'üä nnä ogähe rä barco p'üya. Mä sømhme p'ü ja rä hñinī, dá zēnguahe ya mä zi cühü. Ja dá m'mücähe p'ü n'na pa p'üya. ⁸ Mī hyaxpüya, dá thoguī ngue dá mähme p'ü ja rä hñinī Cesarea, dī n'yohe rä Pablo co 'nēhya mī'da man'yohe. Dä mäcähe p'ü ja rä ngu rä Lipe mađi 'yonna hoga 'da'yo hyä p'üya. Guehñä n'na n'ēi'ü yoto nja'ī xi thanhñä m'met'o ngue dī mfäxui yø representante rä Cristo. Ja dá n'oxähe p'ü ja rä ngu nä p'üya. ⁹ Nuna rä Lipe, mī si goho yø t'ixu ngue hīm mađi nthätī. Nuya yø hmüte p'üya, nu'a rä hyä di bēnnbabi Oja dä mä, gue'a mman'a. ¹⁰ Ya nmī 'bücähe p'ü njammī pa p'üya, bi zø'a n'na rá pøngahyā Oja nī hü ngue rä Agabo, xpī 'yē'a Judea. ¹¹ A nuna p'üya, nī 'yēhē dä nūje. Bi gajpra rá ngut'i rä Pablo p'üya, bi dutyø gua 'nēhyø 'yē. Bi 'yēmp'üya:

—Ngunä rä hyä mmanñä Espiritu Santo ya, nuna rä n'yohe rá mmēti rä ngut'i ja ua ya, dī jaua yø judío p'ü Jerusalén ngue dä dut'ī. 'Nē dī ndäpyø ja'ī hīngyø judío —bi 'yēmbi.

¹² Nu'mø mä øcähe nä rä hyä nä p'üya, hangu dá xicähe rä Pablo, dä gue'a yø mmēngu p'ü, xifi ngue hīndī ma Jerusalén. ¹³ Bi 'yēnna Pablo p'üya:

—¿Teni 'be'a guí øt'e ngue sã guí zomhmu? Gadi unngahh ma mmuigã. Nugã dí 'bui hont'a go te ts'u ga thogui, hinga hont'a di tharcagui, sinoque xquet'a da zã ga tugã p'u Jerusalén connã nguehma Hmu Jesús —bi 'yena.

¹⁴ Ya hinda taphe ngue hinxti map'u, da hecãhe p'u p'uya, di emphe:

—A nuyã, di nja'a te rá pãhã Oja ya 'mø.

¹⁵ M'mefa p'uya, 'necje dá nsãhe ngue da mähme p'u Jerusalén. ¹⁶ Bi hyungãhe 'da yø 'yec'ei ngue yø mmengu Cesarea. Nuyã yø 'yec'ei ya p'uya, n'youi p'u n'na ra mmengu Chipre ni hu ngue ra Mnasón. Ya marã nyogui 'yec'ei na. Go bi zixcãhe rá ngu na p'uya ngue ja dá nsãyahe p'u.

Bi ma ra Pablo di zengua ra Jacobo.

¹⁷ Nu'mø ma songãhe Jerusalén, emmei di johya yø 'yec'ei ngue dá nnuhe.

¹⁸ Mi hyaxpuya, dá mähme ra Pablo ngue di zenguahe ra Jacobo. Gä mi 'bup'u yø 'yec'ei 'bet'o p'u ha di mpeti yø 'yec'ei. ¹⁹ Mi juadi bi nzenguaui yø 'yec'ei na ra Pablo, bi da'mi bi ma te xi 'yøt'e, manyarbu i ma ra hya bi ma ngue xifi hanja ngue xi mãx Oja ra Pablo p'u ha 'buhyo ja'i hingyø judio. ²⁰ Mi 'yø'a te sihyø ja'i p'uya, bi 'yespabi Oja. Bi t'embra Pablo p'uya:

—A nuyã ma zi cu'i Pablo, ya guí nnu ngue yø mahuahitho yø judio ec'ei ra Jesús. Pe gãtho ya p'uya, hingui nne da hyep'u yø costumbre n'youi p'u ja ra ley bi 'yotra Moisés. ²¹ I hma ngue t'embi n'nan'yo ra hya guí xännbabi yø judio rá m'mu hman'na nguadi yø häi. T'embi ngue guí xifi ngue hinda 'yøtpa masu'u yø hya bi manda ra Moisés, 'ne hinda 'yøtyø costumbre nnã 'yohu. T'embi ngue guí xifi ngue hinda mepya yø ts'ant'u 'mø bi m'mui. ²² ¿Ha di nja te ga øthu co nuna ra hya naya? Porque di mpeti yø ja'i 'mø bi bad'i ngue ya gã søhø. ²³ Man'na xanho guí 'yøt'a te ga xi'ãhe ya. I 'bucua di 'bucãhe goho yø n'yohu ja ngue da 'yøtyø ndanne. ²⁴ Damí sixã nija'u ya, guí nhoqui tengutho da 'yøt'u. Jurpabi yø gasto ngue da 'yaxyø ya. Nu'mø gã 'yøt'a p'uya, gãtho yø ja'i da dinyø mmui ngue himma juani'a te si'i. Sinoque xquet'a 'ne'i guí ec'ei 'ne guí hats'i xanho te mmamp'u ja ra ley. ²⁵ Pe nuyã yø ja'i hingyø judio ngue ya ec'ei ra Jesús, ya xtã orpahe ra sacua te dá sãmmãhe ya. Ya xtã xihme ngue hinte da ma nts'upi ya yø hya ya. Sinoque hontho ngue hinda za ra ngø 'bøspabi yø dahmu, 'ne hinda zi ra ji. 'Ne hinda zapra ngø yø zu'ε hingui pømnã ji 'mø bi du. 'Ne hinda n'yots'om'mäi.

Ya bi mbentra Pablo.

²⁶ Mi hyaxpuya, bi me ra Pablo'u goho yø n'yohu ngue 'da di nhøjtho. Bi yarbhu ja ra nija di mpeti yø judio p'uya para ngue da ma temã pa da ze'a guí nhoqui. Nu'mø bi dátra pa p'uya, da 'yøtyø 'bøt'e n'na ngu n'na.

²⁷ Pe nu'mø tobe him man'i dät'a nyoto ma pa, nuyã yø judio ngue yø mmengu Asia bi nu ngue 'bup'u ja ra nija ra Pablo. Bi hyurpa ra cue yø mmui gãtho yø ja'i p'uya. Janangue bi ma mabent'i ra Pablo. ²⁸ Bi mähra hmafi yø judio p'uya, bi 'yena:

—Agu yø judioh, dami faxcahe ua. Nuna ra n'yohu 'bucua ya, guehna xännbabi yø ja'i ndap'u bi zã na ngue hingui nnu manho'a te nnã 'buhmu. I xännbabi yø ja'i ngue hingui nnu manho ra ley, 'ne hingui nnu manho ra nija jaua. I ja man'na ra hya p'uya, ya xa cãtua ja ra nija 'da yø ja'i hingyø judio. Di ts'ongua ja ra macã nija jaua.

²⁹ Nguna ra hya bi manyø ja'i, porque m'met'o ra pa, ya xi hnup'u ja ra hnini ra Pablo ngue n'youi n'na ra n'yohu hingra judio, ni hu ngue ra Tróximo ra mmengu Efeso. Ra Pablo p'uya bi t'embi ngue ya xi cãrpã ja ra nija'a ra n'yohu xi hnurpi ngue mi n'youi.

³⁰ Bá yants'i gátho yø ja'i p'u ja ra hnini p'uya. Bá tihí ngue di bentra Pablo. Bá jujma xøts'e ra nija p'uya. N'nahmantho bi ma ndøt'e yø goxthi 'bexque'a. ³¹ Ya nne yø ja'i ngue xta hyo ra Pablo. Bi zønna hya p'u bí 'báhrá hmu yø soldado p'uya, ngue ya bá yants'yø ja'i gá ra hnini Jerusalén. ³² Janangue bi nya mi'da yø hmu p'uya ngue bi peti gátho yø soldado, da ma da nu temá hya bi nja. Ni tihí bi zømp'u 'báhyø ja'i. Mi nu yø ja'i ngue mmap'u yø soldado, bi hyep'u'a gui unna Pablo. ³³ Mi guarbu 'báhyø ja'i yø soldado p'uya, nuna ra hmu bi manda bi mbentra Pablo 'nē bi thut'i co yoho yø cadena. Bi 'yänni te'o na ra Pablo, 'nē bi 'yänni te'be'a xi 'yøt'e. ³⁴ Pe nup'u mahyø ja'i p'uya, n'nan'yo mmap'i'da, n'nan'yo'a bi mma mmi'da. Janangue hingui sá da hyaxa njuani temá hya, porque janjuani di uexhni yø ja'i. Bi manda ra hmu ngue bi ts'ixra Pablo p'u bí ja ra cuarte p'uya. ³⁵ Nu'mø mi zømp'u ja yø 'dexto ngue ra cuarte, xøgue ni gæstho yø soldado na ra Pablo, porque di más'yø ja'i ngue nne da guaspi. ³⁶ Bá mafi gátho yø ja'i bá 'befa, bi 'yēna:
—Da du ra Pablo —bi 'yēna.

Bi manna Pablo'a ra hya ja ngue di nyamp'u ha 'báhyø ja'i.

³⁷ Nu'mø ni ma da yarbu ja ra goxthi cuarte ra Pablo p'uya, bi 'yēmbra hmu yø soldado:

—¿Ua dá zä ga xi'i n'na ne yo ne'a te di nne ga mmangä? —bi 'yēmbi.

Mi dahra hmu p'uya, bi 'yēmbra Pablo:

—¿Ua gui padi gui nya ra hya ngue ra griego p'uya? ³⁸ ¿Ua hinga gue'e'a ra mmengu Egipto bi xoxa n'na ra sui 'mø yø pa xa thogui? ¿Ua hin gadi manda'u goho mahuañi nja'i yø hyote bá m'map'u ja ra dapo?

³⁹ Mi dahra Pablo p'uya, bi 'yēna:

—Nugä drá judiögä, drá mmengugä p'u ja ra hnini Tarso, guehna ra hnini tate p'u ja ra häi Cilicia na. Pe dami 'yørcä ra mate gui 'dacra nt'ēdi ga nzocä yø ja'i —bi 'yēmbi.

⁴⁰ Nu'a rá hmu yø soldado p'uya, bi unna nt'ēdi ra Pablo ngue di nya. Bi m'mäp'u ja yø 'dexto ra Pablo p'uya, bi macrá 'yē ngue ørpa ra senya yø ja'i ngue di nsäya. Nu'mø mi nsäya'a gui maxhni yø ja'i p'uya, nuna ra Pablo i nya ra hya ngue ra ebreo, bi 'yēmbi:

22

1 —Ague n'yø'ahñ, nuna ra hya gda nyangä ua gui 'báhmñ ya, dami 'yøhmñ ha rá nja ra hya ga xi'ahñ.

2 Mi 'yøhyø ja'i p'uya ngue ga ts'ofø conna ebreo ga ya yø ja'i, man'natho ngue hinjondi 'yanj. Ra Pablo p'uya bi 'yēmbi:

3 —Nugä drá judiögä. Drá mmengugä p'u Tarso ja ra häi Cilicia. Pe bi ma ma tedegä ua Jerusalén. Ja dá ogä ua ra escuela, gue'a ra Gamaliel ja xänbategä. Bi xänngagui'a ra ley manj n'yo ma mboxitahñ. Nugä dá ja ndummai ngue dá supä rá xudi Oja co gátho ma mmai, tengutho gui øthñ ra pa ja p'uya. ⁴ Nugä 'mø yø pa xa thogui, xtä sacä'u yø ja'i mi 'ēc'ēi ra hoga 'da'yo hya. Yø n'yohñ 'nēhyø xisu di tut'i ngue di cot'i, 'nē di nne ga ho 'da. ⁵ Nu'a rá hmu yø mmäcja, 'nē'u yø n'yohñ 'bet'o ngue yø judío, dá zä da ma hanja'u, porque go bi 'dacä ra sacua dá cats'i ngue xcanj dápä yø judío p'u Damasco. Dá magä p'u ngue di hongä yø 'yēc'ēi, xcambá sigä ua Jerusalén ngue xtj n'ofädi.

Bi manna Pablo ha bi nja ngue bi 'yēc'ēi ra Jesús.

6 Pɛ nup'u ja ra 'yʉ p'uya, comma huxyadi ya ni ma ga sɔn'a Damasco, nthambɛni̯tho bi yot'a n'na ra nyot'i maya ngue bi gogbagui. 7 Dá táca hãi p'uya, dá øde ngue nzoqui, bi 'yɛngui: "Ague Saulo. Ague Saulo. ¿Hanja ngue ɛmmɛi guí nnu man'ugui?" bi 'yɛngui. 8 Ya dí embã p'uya: "¿Te'o'i p'uya grã Hmu?" Hombã tha p'uya, bi 'yɛngui: "Guecã drã Jesús, drã mmɛngu Nazaret, janjuani ngue guí nnu man'ugui", bi 'yɛngui. 9 A nu'u ma amigo nmi n'yo'be p'uya, majuaní ngue bi nu ra nyot'i, pɛ bi zɹ. Pɛ hĩmbi mmeya ma amigo te 'be'a xicã'a nzoqui. 10 Nugã p'uya, dí ɛmbi: "Ague grã Hmu, ¿te 'be'a ja ngue ga øt'a p'uya?" Nu'a ra Hmu p'uya, bi 'yɛngui: "Damí nanguí, guí thogui gdi ma Damasco. Nup'u ja daní si'i p'u te gã ja ngue guí 'yøt'e". 11 Bi xãdagui'a ra nyot'i dá nthɛ'be. Bi cãnnagagui'u ma n'yo'be, gã dá sɔn'a Damasco.

12 Nup'u Damasco p'uya, mi 'bup'u n'na ra n'yohu ni hu ngue ra Ananías. Gue'a n'na ra n'yohu ngue mi øt'e gãtho'a te mmamp'u ja rá ley Oja. 'Nɛ di nnu manhoui gãtho yø judío. 13 Bá ɛɛɛ bi nugã na ra Ananías. Mi zøp'u dí 'bei, bi 'yɛngui: "Ague ma zi cu'i Saulo, di nzø ni dá ya", bi 'yɛngui. 'Bexque'a ra ora'a p'uya, bi nzø ma dá, dá hɛti ha 'bãi. 14 Bi 'yɛngui: "Nuna Oja mi thanne ma mboxitahu ya, ya mam'met'o xpã huan'na'i ngue guí parpabi rá pãhá. Bi ne ngue guí nnurpabi rá hmi'a rá Ts'unt'u Oja nuna gã rá nho øt'e, 'nɛ guí 'yø'a ra hya bi ma. 15 A nuyã, ndap'u bi zã guí ja hmajuaní gãtho yø ja'i na ra hya di xi'i ya. Guí xihyø ja'i te gã nu ya, 'nɛ guí xihyø ja'i temã hyã gã 'yøde. 16 Xiya, ¿te guí tøm'ya? Damí nanguí, guí nxixya nts'edi, n'namhma di nɛqui ngue guí ɛc'ei ra Hmu Jesús, 'nɛ di pun'na'i ni ts'oqui", bi 'yɛngui.

Bi manã Pablo temã hyã i mɛn'Oja p'u ha 'buhyo ja'i hĩngyø judío.

17 Dãmbã pengã p'uya, ngue dá sø'a Jerusalén. Dã map'u ja ra ni ja ngue dá mat'Oja. Bi mpãhma nthandi p'uya. 18 Dã nugã ra Jesús ngue ɛngui: "Damí xøní guí pøn'a nts'edi ua Jerusalén, porque hĩnda t'ørpa masu ra hyã guí mma connã guecã", bi 'yɛngui. 19 A nugã p'uya, dí ɛmbi: "Ague grã Hmu, ya pahyø ja'i ngue nmi pagã p'u ja yø ni ja, dãmbi sigã yø ja'i ɛc'ei'i ngue di cot'i, 'nɛ dadi uní. 20 Nu'mø mi tho na ni mɛfi ra Teba bi xihyø ja'i ni hya, dí 'bãcã p'u 'mø, xquet'a dá negã ngue bi du na. Nu'mø mi tho na, dá fãrpagã yø tuhu'u to bi hyo". 21 Pɛ ra Jesús bi 'yɛngui: "Gã 'yohma. Nugã yap'utho ga pɛn'na'i, guí mmãp'u rá m'muhyo ja'i hĩngyø judío", bi 'yɛngui.

Yø soldado bi bentra Pablo.

22 Bi 'yøxhyø ja'i p'u bá fadi ngue bi nya, asta gue'mø mi manã ra hyã ngue ɛna dá map'u 'buhyo ja'i hĩngyø judío. Bi mahra hmafi yø ja'i p'uya, bi 'yɛna: —Dã tho na ra n'yohu na. Hĩnni 'yup'u ngue 'bahna —bi 'yɛna.

23 Mɛnte mafi, mɛnte cacyø tuhu, ɛn'a hãi. 'Nɛ ɛns'maya yø fonthãi ngue ra cuc. 24 Bi manda na rá hmu yø soldado p'uya ngue bi ma macat'i mbo ra cuarte ra Pablo. 'Nɛ bi manda ngue bi 'bei, bi njapi dá ma hanja ngue sahyo ja'i. 25 Pɛ nu'mø mi dut'i ngue dá mɛi, nuna ra Pablo bi 'yɛmbra capita 'bãp'u:

—¿Temã nt'edi guí pets'i ngue guí nne guí fɛhma n'na ra n'yohu ngue ra romano, 'nɛ hĩnga 'bet'o guí haxha ra güenda hanja ra hyã? —bi 'yɛmbi.

26 Nu'mø mi 'yø'a ra hyã sihra capita p'uya, bi ma bá xi'a rá hmu nne di mfete, bi 'yɛmbi:

—Damí n'jomfɛni te guí nne guí 'yøt'e, porque nuna ra n'yohu guí nne guí fɛi, ra romano na —bi 'yɛmbi.

27 Nu'a ra hmu p'uya, bi guarbu 'bãhra Pablo, bi 'yɛmbi:

—¿Ua majuaní ngue grã romano ague n'yo'?

Mi dahra Pablo p'uya, bi 'yεmbi:

—Aha, majuanj.

28 Nu'a ra hmu p'uya, mahombi 'yεmbi:

—Pe nugā, xangu ra mnyu xa cuestagā ngue dā cohi ngue drā romano.

Ra Pablo p'uya, bi 'yεna:

—Pe nugā drā romanogā p'u dā micā.

29 Co nuna ra hya na p'uya, bi zop'u ra Pablo'u mi nne xtī mfete. Da guehna ra hmu, xquet'a bi zop'u 'mø mi hyaxa njuanj ngue ra romano. Bi nsu p'uya ngue xi dut'i.

Ra Pablo 'bäp'u ha bi 'yøtra junta yø judío.

30 Mi hyaxp'uya, nu'a rá hmu yø soldado bi ne xtā hyats'i xanho ra güenda teni 'be'a gui yapyø judío na ra Pablo. Bi xojpa yø cadena ma nthat'i p'uya, bi manda ngue bi ma mapeti yø hmu yø mmäcja. Bi nja ra dajunta. Bá njacra Pablo p'uya, bi ma ma 'bä'mi p'u 'buhyø ja'i.

23

1 Nuna ra Pablo bi hyetyø ja'i 'bap'u ja ra junta. Bi 'yεmbuya:

—Ague n'yø'aha, i nnu Oja ngue yø pa xpí 'yεp'u, 'nε astā guehya, co n'na ra hoga mmũitho nná 'bui.

2 Nuna ra hmu mmäcja Ananías, bi 'ber'u 'dap'u 'bähmi ra Pablo ngue da memba rá ne. 3 Bi 'yεnna Pablo p'uya:

—Go di un'i Oja ngue hinga njuantho gui øtra ts'ut'abi. ¿Ua hingtonj mip'u ngue gui 'yøtra ts'ut'abi conforme ra ley? ¿Hanja ngue gui nuixra ley ngue gadi mandā dā 'begbā ma ne? —bi 'yεmbi.

4 Nu'u 'bäp'u p'uya, bi 'yεmbrā Pablo:

—Gui thennbabi rá da mmäcja Oja 'mø —bi 'yεmbi.

5 Mi dahra Pablo p'uya, bi 'yεmbi:

—Pe hĩndi paçā n'yø, ngue'mø guehna ra dā mmäcja na. Porque nt'ot'i p'u ja ra Maçā Libro ngue εnā: “Yo gui nnømman'u'a nnøpa ts'ut'abi yø ja'i”, i εnna hya.

6 Bi bahra Pablo p'uya, ngue 'bap'u 'da yø judío p'u ja ra junta ngue tenna nt'εc'εi ni hu ngue ra saduceo. Man'na 'bui yø judío p'uya, ni hu yø nt'εc'εi ngue ra fariseo. Ra Pablo p'uya, bi ts'edi bi 'yεmbyø ja'i:

—Ague n'yø'aha, nugā drā fariseogā, rá ts'unt'ugā n'na ra fariseo. Nu'a nná εc'εigā ya ngue bá εp'u ra pa di bennate yø ánima, gue'a ga thascā ra güenda'a ya.

7 Nu'mø mi manna ra hya na p'uya, nu'u yø fariseo, conyø saduceo, di njun'mahyase p'uya. Ya yo 'bui bi gohyø ja'i. 8 Porque yø saduceo mman'u ngue hĩndi bennate yø ánima, ni xingyø anxε di 'bui, ni xingra ndahj. Pe yø fariseo p'uya, gā εc'εi ya yø hya ya. 9 Bi mahra hmafj gātho yø ja'i p'uya. Bi nangui 'da yø xāmbate ngue ra ley, yø n'yohu yø fariseo. Bi 'yεn'u p'uya:

—Nuna ra n'yohu 'bacua, hĩn tema nts'o dí ø'na. Nu'mø dā t'εmbi ngue n'na ra anxε bi zofu, hĩngui ho gā cohi ngue ma nsuihu Oja.

10 Mathoguiho bi nsuihyø ja'i p'uya. Ya nsu'a rá hmu yø soldado ngue pεts'i dā xenyø ja'i ra Pablo. Bi 'berpø soldado p'uya ngue bi zicra Pablo p'u ha 'buhyø ja'i, bi zixpu ja ra cuarta.

11 Rá nyohra xui p'uya, bi nu ra Pablo ra Hmu Jesús, ngue bi 'yεmbi:

—Damj hya ra ts'edi ague Pablo. Tengutho guá ørbu Jerusalén ngue gā ma hanja ma hyagā, dá ngut'a ra hya gnj man'a Roma ya.

Inthoni ha di tho ra Pablo.

¹² Mi hyaxpaya, bi nhecahya 'da yø judío ngue da hyo ra Pablo. Bi 'yena:

—A nuyá, ni xingra hme, ni xingra dehe ga siha ya, asta gue'mø dá nuha bi du ra Pablo. Da zæcju Oja 'mø hĩndi nja'a te dí mmamhma —di n'yembi.

¹³ Pongui yote nja'i ya 'da'igu bi ma ngue da hyo ra Pablo. ¹⁴ Bi map'u 'bahyø hmu yø mmæcja p'uya, 'nep'u 'bahyø n'yohu 'bet'o ngue yø judío. Bi 'yembaya: —Nuna ra hya xtã mangãhe, hĩnga nsihmehe asta gue'mø dá nuhe bi du ra Pablo. Dí engãhe ngue da zæcju Oja 'mø hĩndi nja'a te dí mmamhme. ¹⁵ A nu'ahya ya, co 'ne'u yø n'yohu 'bet'o ngue ra junta, dami xihma rá hmu yø soldado ngue da si nixudi ra Pablo ua gui 'bahma. Gui 'yemp'u ngue ja ts'edi man'na ra hya da t'anni. Nugãhe p'uya, ya xcã nsãhe ngue ga hohe hante da zøcua.

¹⁶ Pe nu'a n'na rá 'be'ue ra Pablo p'uya, bi 'yøde temã hya nts'anni. Bi map'u ja ra cuarte ngue bá xihra Pablo'a ra hya xi 'yøde. ¹⁷ Nu'mø mi xihra Pablo'a te fennbi, bi zohna n'na ra capita p'uya, bi 'yembi:

—Nuna ra ts'ant'u 'bæcua, dami sixpu 'bahni hmu. Porque jap'u n'na ra hya da xifi.

¹⁸ Nu'a ra capita p'uya, bi zixra ts'ant'u p'u 'bãhrã hmu yø soldado. Bi 'yembi:

—Nuna ra Pablo ofãdi, bi zonngagui ngue da sin'na'i ua na ra ts'ant'u 'bæcua. Ja te nne da xi'a'i 'na —bi 'yembrã hmu.

¹⁹ Nuna rá hmu yø soldado p'uya, bi bennba rá 'ye ra ts'ant'u, bi zica n'nanni, bi 'yembi:

—¿Te gui nne gui xiqui n'yø?

²⁰ Nuna ra ts'ant'u p'uya bi 'yembi:

—A nuyá, nu yø judío, ya xa nhecahya ya, ngue nu'mø da xudi, da 'yã'i ngue gui sixpu ja ra dajunta ra Pablo. Gui 'yenui ngue ja ts'edi man'na ra hya da t'anni 'na. ²¹ Pe nu'i 'yo gui æc'ei, porque pongui yote nja'i yø judío xa nzãnni ngue da gorpa ra 'yu ra Pablo, da hyo. 'Ne i mma ngue ni xingra hme, ni xingra dehe da zi, asta gue'mø da nu ngue da du ra Pablo. Enã ngue da za Oja 'mø hĩndi nja'a te xa nzãnni 'na. A nuyá, ya xa nsãya, ngue tømtho temã hya gui mmana.

²² Nu'a rá hmu yø soldado bi xihra ts'ant'u ngue hĩjonda xifi ngue bi man'a te ra hya xi 'yøde.

Bi 'bennbabi ra Pablo na ra gobierno Félix.

²³ Nuna rá hmu yø soldado p'uya, bi zohni yoho yø capita. Bi 'bepi ngue di nsã yo ciento yø soldado ngue yø 'yogua, 'ne hyate ma'det'a yø tøgue, 'ne yo ciento nja'i yø nhya lansa ngue da zixra Pablo 'mø bi za'i guto nxui, da menhi di ma Cesarea. ²⁴ Ne bi manda ngue da thøspabi ra nthuts'i ra fanĩ da hyuxra Pablo. Bi manda ngue hĩnte di njapra Pablo, sinoque di ndãpra gobierno Félix. ²⁵ Bi 'yøt'a n'na ra sæcua ra hmu p'uya, ngue bi gaxyø soldado, bi dãpra Félix. I enna sæcua:

²⁶ “Nugã drã Claudio Lisias, dadi zengua'i grã hoga gobierno Félix. ²⁷ Di pen'na'i p'u na ra n'yohu 'bæcua, bi gotyø judío, ya ja ngue xtã hyo. Pe nu'mø ma paçã p'uya ngue ra romano, dá pennbabi yø soldado ngue bá yani. ²⁸ Dã ne ngue xcã paði te gui yapi. Dã sixã p'u bi 'yøtyø junta yø judío p'uya. ²⁹ Pe nuna ra hya bi nequi, guehna ja ua naya. Gui yapi ngue'a ra ley ga 'yo judío. Pe hĩmbi nequi ra hya ngue te xtĩ hyo, ni xinga gue'a di sã ngue da jot'i. ³⁰ Pe dá mmeyagã p'uya, ngue nu'u yø judío, ya xi nhecahya ngue xtã hyo. Janangue

nuyá dí p'en'na'i p'u na ra n'yohu na. 'Nε xquet'a dí xicá'u di yapí ngue da map'u guí 'bui ngue dá xi'i te gá nzai. Hont'a ra hya'a ya".

³¹ Nu'u yø soldado p'uya, bi 'yøt'e te bi m'mepi. Bi zixra Pablo 'mø mi nxui, bi ma p'uya, i nthop'u ja ra hnini Antipatris. ³² Mi zä mi neçahäi p'uya, bá penc'u yø soldado ngue yø 'yogua, bi zøp'u ja ra cuarte. Go bi mähä ra Pablo'u yø tøgue. ³³ Mi zømp'u ja ra hnini Cesarea p'uya, bi ndäpra súaça ra gobierno, 'ne xquet'a bi ndäpra Pablo. ³⁴ Nu'mø mi juadi bi nu ra súaça ra gobierno p'uya, bi 'yänni haru ra mmengu na ra Pablo. 'Bexpi batho ngue ra mmengu p'u ja ra häi Cilicia. ³⁵ Bi 'yembaya:

—Ga øcá'a ra hya guí mmam'mø bi zøcua'u di yap'a'i —bi 'yembí.

Nup'u ja rá ngu na ra dast'abi Herodes, bi manda ngue ja dá máp'u yø soldado na ra Pablo.

24

Ra Pablo bi manna hya p'u ha 'bahrä Félix.

¹ Ya rá cut'a ma pa xi zønna ra Pablo p'u Cesarea 'mø ja mi zøn'a ra hmu mmäcja Ananías, ni n'youi 'da yø n'yohu 'bet'o ngue yø judío. 'Nε ni n'youi n'na ra pøngahya p'u ja ra ts'ut'abi ni hu ngue ra Tértulo. Bi zømp'u 'bahrä gobierno ngue di yapra Pablo. ² Mambá ts'i ra Pablo p'uya, nuna ra Tértulo bi madi di yapra Pablo, bi 'yembra Félix:

—Agué grá gobierno, dadi ja mammaði'ähe ngue hin tema hya, dí 'bu manhogähe. Conná gnehni mfaði gä 'bammaho yø ja'i. ³ Gätho'a te guí øt'e, dí 'bammahogähe ndap'u bi zä. Gä guehna nná ja mammaði'ähe naya, grá ts'ut'abi Félix. ⁴ Pe hündi nne ga 'bet'ähe xangu ni tiempo. Dí äcähe ra mate n'na ts'equits'u, ngue gui 'yøde te ga xi'ähe. ⁵ Dí tingähe n'na ra hya, ngue nuna ra n'yohu 'bæcua, i 'yo ndap'u bi zä gä rá nguñi nximhäi ngue di ts'onnyø ja'i tengutho n'na ra n'u. Guehna ra 'yøt'i sai p'u ha 'bähyø judío na, porque 'bet'o na ngue'u to øc'ei na ra mmengu Nazaret. ⁶ Nugähe dá benthe, dá aphe ngue bi ne xtí ts'onna njja. Dí nne xcä haspahe ra güenda conná ley ngue ma nt'øc'eihe p'uya. ⁷ Pe nuna ra Lisias rá hmu yø soldado p'uya, rá ts'editho bi 'yøt'e ngue bi yarbu di yahe ngue bi zinngahe na ra Pablo. ⁸ Bi xicje p'uya ngue nu'mø to nne di yapí, dá øcua guí 'bui. Pe nuyá, dá zä ngue gui 'yänse ya. Gui pase p'uya ngue majuaní'a te gä nná yapähe.

⁹ A nuyá, gätho'u yø judío n'yohu ya, 'da'igu mma ngue embi majuaní'a te xifi. ¹⁰ Ra gobierno p'uya, bi 'yørpa ra senya ra Pablo ngue di nya. Ra Pablo p'uya bi 'yena:

—Co n'na ra pähätho ga nyangä ua guí 'bui grá ts'ut'abi. Porque dí pacä ngue ya xa mma yø jeya guí nts'ut'abi ua ja ra häi dí 'buhmu. ¹¹ Nu'i dá zä guí hyaxa njuani hanja ra hya. Tobe hinguí tho'a n'ne'ma yomma pa xtä magä Jerusalén ngue di thanne Oja. ¹² Pe himbi thingui ngue to gadi njun'mahya'be. Ni xinga guerp'u ja ra danija xtä thingui ngue to gdi orpabi, ni xinga guerp'u mi'da yø njja, xtä thingui ngue to gdi ya'be. Ni xinga guerp'u ja ra hnini p'uya. ¹³ Nuyá yø n'yohu 'bæcua, nu'a ra hya gui yajpagui, hinda zä ha di japi ngue di ja majuaní'a te mma. ¹⁴ Ma ga xi'i hanja ra hya ya. Dadi njuani, hin dadi ncøni ngue di øc'igä Oja nuna mi øc'ei ma mboxitahe. Da gue'a ra 'da'yo hya embyø ja'i 'bæcua ngue ra 'dan'yo nt'øc'ei, gue'a ra hya dí tennä'a ya. Pe gä dí øc'igä'u yø hya nt'ot'i p'u ja ra libro ngue rá ley Oja, da gue'u mi'da yø hya bi 'yotyø pøngahya Oja. ¹⁵ Tengutho yø nt'øc'ei yø judío, di njadá p'uya. Dí øc'igä ngue dá 'yøt'Oja ngue di bennate yø ánima, gue'u yø

hoja'i, gue'u yø ts'oc'ei, gä di bennate. ¹⁶ Janangue dadi ja ndummäi ngue ga n'yo xanho, n'namhma ngue hin tema hyä dä dinnagau'i Oja, ni xinga guehyø ja'i dä zä dä 'yengu'i ngue hinga gue'a nnä 'yo.

¹⁷ Mi ma njamm'i jeya ngue n'nanni rä nación dambi 'yo, mahøndä pengui asta Jerusalén ngue dá dá ma limosna, 'nē dá ðrpabi rä 'bøt'e Oja. ¹⁸ Pē nu'a rä ora'a p'uya, nu'u 'da yø judío ngue yø mmengu' Asia, bi ðingu'i ngue di 'bup'u ja rä njja ngue nmaði nhoqui conforme rä costumbre ja ngue da 'yøt'a n'na. Pē hingui ngup'u di 'yohe. 'Nē himbi ðingu'i ngue gadi yahnihe. ¹⁹ Nuya yø n'yohu di mmangä ya, guehya ja ngue da thocua di yajpagui, ngue'mø ja te ga nzagui. ²⁰ A nu'mø ngue hin'na, nuya yø n'yohu 'bucua, go da manya ngue'mø ja tema ts'oqui bi ðinnagau'i 'mø ma thocä p'u bi 'yøtra ðajunta yø judío. ²¹ Høndä n'na zine nts'edi dá mangä p'u ja rä junta mi 'bahu, ngue dá ena: "Nu'a nnä e'c'eigä ya, ngue bá ep'u rä pa di bennate yø ánima, gue'a ga thascä rä güenda'a ya", dá ena.

²² Nu'a rä Félix, mi zä mi 'yøhna rä hyä bi manna Pablo, mambi njarbutho rä hyä. Porque rä Félix ya paði xanho hanja'a rä nt'ec'ei i ja ngue rä Cristo. Bi hyuspa rä pa yø ja'i p'uya, bi 'yemb'i:

—Nu'mø bá ehra Lisias rá hmu yø soldado ya, ja ga pacä xanho hanja na rä hyä gu'i mmamhma p'uya.

²³ Nuna rä Félix, bi 'bepa n'na rä capita ngue di sigue da ma m'mädi rä Pablo. Pē bi xihra capita ngue ya hinda ma nthut'i, 'nē bi xifi ngue nu'mø bi zøhyø amigo di zengua, di njapi ngue di nyau'u nne da mäts'i te honi.

²⁴ Mi ma njamm'i pa p'uya, mahømbi zønna Félix, ni n'youi na rä Drusila rá xisu, rä judío na rä xisu. Bi manda bá ts'i rä Pablo p'uya. Bi japi da ma hanja rá nt'ec'ei i ja ngue rä Jesucristo. ²⁵ Nuna rä Pablo, bi ma hanja'a rä nho ja ngue da n'yo rä ja'i, 'nē bi ma ngue jatho da zamrá mmäi n'na. Bi ma hanja na rä castigo di nja m'mefa. Nuna rä hyä bi 'yøhra Félix, bi zu. Bi 'yembrä Pablo p'uya:

—Be ni mahma. Nu'mø bi bongagä, mahønga nzon'na'i ga nyau'i —bi 'yemb'i.

²⁶ Nuna rä Félix i tøm'i ngue xtä ngutra menyu rä Pablo ngue xtí thøgue. Janangue xangu yø nnidi bi zohni ngue bi nyau'i. ²⁷ Mi gua'a nyo jeya p'uya, bi dá rá cargo mi pehna rä Félix ngue rä gobierno. Bi ponnbab'i n'na rä n'yohu ni hu ngue rä Porcio Festo. Nuna rä Félix bi ne ngue da nu manho yø judío, janangue bi sigue bi ma m'mäditho rä Pablo.

25

Rä Pablo bi nyau'i rä Festo.

¹ Nuna rä Festo p'uya, bi ma di benträ cargo ngue di ngobierno. Ja rá hyu patho xi benträ cargo p'u Cesarea p'uya, ja bá nexpu ngue i ma Jerusalén. ² Mi zømp'u Jerusalén, nu'u yø hmu yø mmäcja, 'nē'u yø judío tate ngue t'ec'ei, bi map'u 'bøhra Festo ngue di yapra Pablo. ³ Bi 'yäpra mate ngue da pennbab'i rä Pablo di 'yē'a Jerusalén. Nu'u yø judío di yapate p'uya, ya xi nhecahya ngue da hyo rä Pablo p'u ja rä 'yu. ⁴ Mi ðahra Festo p'uya, bi 'yemb'i:

—Ya m'mädi p'u Cesarea na rä Pablo. Pē ya himma ya'atho ga pengä p'u Cesarea. ⁵ Nu'u yø n'yohu exä hä rä ts'edi ngue di yapra Pablo, gu'i xihma ngue ga mmäcähe Cesarea ngue'mø ja rá ts'oqui rä Pablo, da zä gui yapu.

⁶ Pē nuna rä Festo, comma manhyato ma pa, ogue n'net'a ma pa, bá m'mu'a Jerusalén. Bá pengui, bi 'yē'a Cesarea p'uya. Mi hyaxpua, bi mip'u ja rá

nthuts'i hu'mø øtra ts'ut'abi. Bi manda bá ts'i ra Pablo p'uya. ⁷ Nu'mø mi yat'ambo ra Pablo, bi más'yø judío xpí 'yε'a Jerusalén ngue di yapi. Xangu yø hya ja man'ü gue gui yapi, pe yø judío hinguí sá di ja majuaní'a te mma.

⁸ Mi dahra Pablo p'uya ngue di nyani, bi 'yεna:

—Nugä hín tema ts'oqui dí øt'e. Ni xinga guehra ley da t'enguí hindí nnu manho, ni xinga guehra danija, ni xinga guehra dast'abi Roma ngue di tingga ma ts'oqui.

⁹ Pe nuna ra Festo, bi ne ngue da nu manho yø judío. Janangue bi 'yεmbra Pablo:

—¿Ua guí nne gdi ma Jerusalén, ja gani hocä p'ü ni asunto?

¹⁰ Mi dahra Pablo p'uya, bi 'yεmbi:

—Nuaa 'buhra ts'ut'abi bi 'yεxra dast'abi Roma. Ja i ja ngue da thascagui ua ra güenda. Nu'í guí padi xanho ngue hin tema nts'o dí ørpä yø judío. ¹¹ Nu'mø ngue di ja ma ts'oquigä, ogue xtí nequi n'na ra hya ngue ni 'yup'ü ga tu, hindí sü ga tugä. Pe nu'mø ngue hin tema hya di nequi'a te gui yajpä ya 'bucua, hinjonda zä di dägui ngue ga sogä yø 'yeyü. Man'na xanho ngue ga thocä p'ü 'buhra dast'abi Roma 'mø.

¹² Nuna ra Festo, nuya yø n'yohü di nfäxui p'ü ja ra ts'ut'abi, bi nhεcahya ngue bi zänni te da 'yøt'e. Bi 'yεmbra Pablo p'uya:

—Gui ädi gui thop'ü 'buhra dast'abi Roma. Pe ja gdi ma p'uya.

Ra Pablo i 'bäp'ü 'buhra ts'ut'abi Agripa.

¹³ Mi ma njammí pa p'uya, bi map'ü Cesarea na ra ts'ut'abi Agripa, ni n'youi rá nju Berenice, ngue bí zengua ra Festo. ¹⁴ Pe bá m'map'ü njammí pa p'uya, nuna ra Festo bi xihra ts'ut'abi'a rá asunto ra Pablo. Bi 'yεmbi:

—Gosque 'bucua n'na ra n'yohü ngue m'mäditho, bi zocua 'mø mi nts'ut'abi ra Félix. ¹⁵ Nu'mø dambä 'yogä p'ü Jerusalén, nu'ü yø hmu yø mmäcja co 'ne'ü yø n'yohü 'bet'o ngue yø judío, bi map'ü dí 'bui. I ädi ngue da ma ma sentencia na ra n'yohü na. ¹⁶ Pe nugä p'uya di émbi: “Nu ra dast'abi Roma hñdi costumbra ngue to sä di sentencia'a ngue da tho, mente tobe hñdi n'yunnba hñiui rá nsaiui'a ma yapi, para ngue da fadi ndana gue'a di dunna hya”. ¹⁷ Janangue nu'mø mi zocua'ü ya, hindä 'betä ra tiempo. 'Bexque'a 'mø mi hyats'i, dá magä p'ü ja ra ts'ut'abi. Dä mandagä bá ts'i'a ra n'yohü p'uya.

¹⁸ Dí engä ngue mi ja rá ts'oqui, pe nu'mø mi zø'ü yø yapate p'uya, hin tema ts'oqui bi nequi ngue'ü yø hya gui yapi. ¹⁹ Nu'a ra hya gui nyapi, gue'ü yø nt'εc'ei yø judío'a, 'ne'a n'na ra n'yohü bi dü ni hu ngue ra Jesús, i mmanna Pablo ngue 'bui. Gue'a ga nza'a ya. ²⁰ Nugä p'uya, hindí padi ha gda japi ga øt'a ra ts'ut'abi tengu na ra hya na. Janangue dá ännä ra Pablo p'uya, ngue'mø da ne xtí ma Jerusalén, ja xtabä njap'ü ra ts'ut'abi na ra hya na. ²¹ Pe ra Pablo p'uya, bi 'yädi ngue da thop'ü 'buhra Augusto nuna ndast'abi p'ü Roma. Dä manda p'uya ngue bi sigue bi 'bädi, 'be da bonngagui ja ga penhni, di map'ü 'buhra dast'abi Roma.

²² Mi dahra Agripa p'uya, bi 'yεmbra Festo:

—Xquet'a dí nne ga øcä te da manna ra n'yohü na.

Ra Festo bi 'yεmbi:

—'Bex hñixudí gui 'yøde te da manya 'mø.

²³ Mi hyaxpüya, nuna ra Agripa 'nehra Berenice bi yarbu ja ra cuarto bi nja ra hya. Xandøngu p'ü ni 'yo, tengutho 'mø di sämigo. Ni n'yohü yø hmu yø soldado, 'ne'ü yø n'yohü 'bet'o p'ü ja ra hñini. Bi manda ra Festo p'uya ngue bá ts'i ra Pablo. ²⁴ Bi 'yεnna Festo p'uya:

—Ague grá dast'abi Agripa, gätho ya yø n'yohu 'daua xtá mpetihu ya. Xangu yø judío bi xiqui ngue hinguí nnu manho na ra n'yohu 'bucua, ngup'u Jerusalén, nguua Cesarea. Hinguí säya yø ja'i xiqui ngue jatho da tho na ra n'yohu na. ²⁵ Pe nugá p'uya, di tūngā ngue hin tema ts'oqui di øt'e ngue sä da tho. Nuna ra Pablo adi ngue da thop'u 'buhra Augusto nuna ndast'abi p'u Roma. A nuyá, di sänni ngue ga pennbabi ya. ²⁶ Pe nja ngue nuna ra n'yohu di nne ga pennbabi na ma hmu ra dast'abi, madits'u tema hya di tūnnbi ngue di ja ts'edi ga pennbi. A nuyá, dá sigá ua ha guí 'buhmu ya. Ma datho go nná sin'na'i ya grá ts'ut'abi Agripa, ngue guí juannbabi xanho ha exa hanja rá asunto. Nu á ra hya da bønna ne p'uya, gue'a da cuatra sacua ga pennba ra dast'abi'a. ²⁷ Porque nup'u nná bengá, ena gue hinguí pønna güenda ngue ga penhna n'na ra ofádi, 'ne hinda mep'u ja ra sacua'a ra hya gui nyapi.

26

Bi manna hya ra Pablo p'u 'buhra ts'ut'abi Agripa.

¹ Nuna ra Agripa bi 'yembra Pablo:

—Da dá guí mma te guí nne guí mmana n'yø.

Bi madi bi nya ra Pablo p'uya, i anyø 'ye ha ga ya. Bi 'yena:

²—I jaga mpähä ngue dá zä ga nyagá ua ha guí 'bui, grá ts'ut'abi Agripa. Di nne ga nyangá ngue'a te gäma hya guí yajpä yø judío. ³ Dadi johyagá ngue guí padí gätho yø costumbre øtyø judío, 'ne guí padí te guí njunt'i. 'Yorca ra mate gui 'yøde xanho na ra hya ga mmanjá ya.

Bi manna Pablo te maní n'yo 'mø him maní 'yec'ei ra Cristo.

⁴ Nu'u ma mmijudíohe gá padí te xtá m'mucá p'u Jerusalén. I fadi te xtá m'mucá p'u ja ra hñini Tarso mente mará ngüegui. ⁵ Nuyu p'uya, i padí xanho hapu dá ngüe asta yø pa xpí 'yep'u. Nu'mø nne da ma, da ma ha bá njap'u dá ngüegá ngue drá fariseo. 'Ne da gue'e guí padí ngue nu'a rá nt'ec'ei yø fariseo, gue'a hats'i xandønho'a te nt'ot'i p'u ja ra ley ga 'yo ma nt'ec'eihe'a. ⁶ A nuyá, guehna nná n'yost'abigá naya, ngue di tømá da 'yøt'Oja'a te bi yarpabi ma mboxitahe ngue di bennate yø ánima. ⁷ Gätho'u 'de'ma yo'bui yø judío di mmēni ya, i tømí ngue da nu di nja'a te xá mma ma yat'i. Janangue njap'u thanne Oja ra pa ra xui. Pe nuna ra hya di xi'i ngue nthø'mi ya grá ts'ut'abi Agripa, guehna gui yajpä yø judío naya. ⁸ ¿Hanja ngue hinguí ec'ei hu ngue da 'yøt'Oja ngue di bennate yø ánima?

Mam'met'o mayø nsiui ra Pablo'u mi ec'ei ra Cristo.

⁹ Nugá 'mø mam'met'o, di ena ngue xanho te nmi øt'e, ngue nmi sacá yø ja'i mi ec'ei ra Jesús nuna ra mmengu Nazaret. ¹⁰ Nguna ra hya xtá øt'a p'u Jerusalén. Pe gue yø hmu yø mmäcja'u madi 'dacrä nt'edi ngue di cot'a fadi yø 'yec'ei. Nu'mø bi hyo p'uya, 'nequi di nnu manho te øt'e. ¹¹ Xangu yø nnidi dá ungá yø ja'i ngue di nnepe da hyep'u yø nt'ec'ei. Da guerp'u n'nanni yø nija, ngu'a dambí øt'e. Janjuaní gue jo ma xyu ngue ra cue, ngue di sacá yø ja'i ec'ei ra Jesucristo, asta xtá magá n'nanni yø hñini ngue di honi hapu ga tūni.

Mahømbi manna Pablo te bi nup'u ja ra 'yu.

¹² Conque gue'a nná 'yogá 'mø ma magá Damasco'a. Gue'u yø hmu yø mmäcja bi hacra ts'edi ngue da magá p'u. ¹³ Pe ague grá ts'ut'abi, nup'u ja ra 'yu, comma huxyadi dá nugá ngue bí 'yē mahets'i n'na ra nyot'i bi gogbagui co 'ne'u yø n'yohu nmi n'yo'be. Pe man'na xanzaqui ra nyot'i bi gogbagui ngue'a gui yotra hyadi. ¹⁴ Gä dá tächē häi p'uya. Dá øde ngue nzoqui comma hya

ngue ra ebreo nna ya, bi 'yengui: “Ague Saulo. Ague Saulo. ¿Hanja ngue gui saqui? Gadi n'unse tengutho n'na ra ndani 'mø embrã hnet'i ra za ma sani”, bi 'yengui. ¹⁵ Nugã p'uya, di embi: “¿Te'o'i p'uya grã Hmu?” Nu'a ra Hmu p'uya bi 'yengui: “Go guecã drã Jesús ngue emmei gui saqui”. ¹⁶ Mahon'a bi 'yengui: “Damí nangui, gã 'bãi. Porque guehna dã nthœi na ngue gui 'yøtra 'befi gã xi'i. Connã guecã gui ja hmajuani yø ja'i'a te gã nu ya, dã gue'a te gui nnu m'mefa. ¹⁷ Pẽ ga nyan'a'i 'mø bi zã'i yø judío. 'Nẽ ga pen'na'i p'ua 'bahyø ja'i hingyø judío. Nu'mø bi zã'i, ga nyan'i. ¹⁸ Dí pen'na'i p'ua rá m'mu'ya, ngue gui xojpa yø n'yomfeni yø ja'i. Ya hinnj mantho di n'yo mants'o, sinoque di n'yo manho, n'namhma ngue hinnj mantho dã 'yo rá 'yẽ ra zithu. Sinoque Oja dã zo rá 'yẽ. Nu'mø bi 'yẽc'ẽigã yø ja'i, di mpunnã yø ts'oqui, 'nẽ di tocabi tengutho di tocabi yø ja'i ya o rá 'yẽ Oja”.

Bi 'yẽc'ẽi ra Pablo'a ra hya bi sip'ua ha bi nu ra nyot'i.

¹⁹ Nuna ra hya bi 'yẽ mahets'i, grã ts'ut'abi Agripa, hindã festhogã na. ²⁰ Sinoque rá mædi dã xicã ra hya yø mmengu Damasco. M'mefa p'uya, dá magã p'ua Jerusalén, nẽ dã n'yogã gãtho yø hãi Judea ngue dá manna hya. 'Nẽ'u hingyø judío dá xicã ra hya. Dã xihyø ja'i ngue dã hẽp'ua ra nts'o gã 'yo, di 'bãtyø mmui dã 'yẽc'ẽi Oja. Dã 'yøtra nho para ngue di nequi ngue ya bi 'bãtyø mmui. ²¹ Connã guehna ra hya naya, bi bennga yø judío p'ua ja ra danja ngue nne xta hyogui. ²² Pẽ fãxcãtho Oja, hindi hẽcã ra hya astã guehya. Dí xicã ra hya gãtho yø ja'i, di ngũc, di nnoho. Hinte man'na ma hya dí xifi, hindã hont'u yø hya bi manna Moisés, gãtho m'i'da yø pøngahya Oja, gã bi ma te ja ngue di n'ya m'mefa. ²³ Bi ma ngue ra Cristo i ja ngue dã zã ra n'u, 'nẽ dã dũ. M'mefa p'uya, gue'a rá mædi di benngã p'ua dã nt'ãgui'a. Janangue nu'u yø judío 'nẽ'u hingyø judío dã badi ngue majuanj di benngã yø ánima.

Nuna ra Pablo, nnepe ngue da 'yẽc'ẽi ra Cristo na ra Agripa.

²⁴ Nuna ra hya i nyanna Pablo p'ua bi nya. Ra Festo p'uya, nts'edi bi 'yẽmbi: —Hantho gui loco ya Pablo. Hantho ngue hingui sãya gadi xãdi astã gui cohi gui loco ya —bi 'yẽmbi.

²⁵ Mj dahra Pablo p'uya, bi 'yẽmbi:

—Hindj locogã grã ts'ut'abi Festo. Hante gue nuna ra hya dí xi'i, guehna ra hya majuanj na. ²⁶ Bũcua ra ts'ut'abi Agripa ya. Nuna i padj xanho ya yø hya di mmangã na. Janangue di ha ra ts'edi di mmangã ra hya ua hapu 'bui. Porque dadi seguragã ngue 'nehna padj xanho ya yø hya di mmangã na. Nuna ra hya di mmangã ya, hinga nt'aguitho bi nja na. ²⁷ Ague grã ts'ut'abi Agripa, ¿uangui gui ẽc'ẽi'u yø hya bi manyø pøngahya Oja? Nugã dí padj ngue gui ẽc'ẽi.

²⁸ Mj dahra Agripa p'uya, bi 'yẽmbrã Pablo:

—Hantho gui enã zits'utho dí honj ngue ga ẽc'ẽigã ra Jesús gui mmanya.

²⁹ Ra Pablo p'uya bi 'yẽmbi:

—Gue'mø gue ts'utho gui honj, gue'mø gue hin'na, pẽ dã ne Oja ngue hinga høn'atho'i gui 'yẽc'ẽi, sinoque dí nne ngue 'nẽhya 'bũcua øde te di mma, gã dã 'yẽc'ẽi ra hya tengutho nnã ẽc'ẽigã. Pẽ hindj nne ngue nu'mø bi 'yẽc'ẽi yø ja'i ra Jesús, dá ma nthut'i conyø cadena tengutho di thoã —bi 'yenna Pablo.

³⁰ Mj manna Pablo na ra hya na p'uya, bi nangra Agripa 'nẽhra Festo connã Berenice. Gãtho m'i'da yø ja'i mj hup'ua bi nangui. ³¹ Bi ma n'nannj p'uya, di n'yãnni ha di nja na ra hya mmanã Pablo. Di n'yẽmbuya:

—Nuna ra n'yohu na, hin tema ts'oqui xa 'yot'e ngue da t'embj da tho, ni xinga gue'a ngue di sa di n'ofadi.

³² Mi dahra Agripa p'uya, bi 'yembra Festo:

—I sa da ma mathogue na ra n'yohu na, ngue'mo hindi adi da thop'u 'buhra dast'abi Roma.

27

Bi 'benhna Pablo, i ma Roma ja ra hai Italia.

¹ Mi za bi ts'anni ngue da 'bengähe p'uya, gdä mähme p'u ja ra hai Italia. Nuna ra Pablo, da guehmi'da yø ofadi, bi ndäpa n'na ra capita ni hu ngue ra Julio ngue da zits'i. Nuna ra Julio, yø n'yohu'u yø federal ni hu ngue ra Augusto. ² Dä ohe ra barco bi nexpu ja ra hñini Adramitio, i mpa p'u ja ra nnenga jathe ngue ra hai Asia. 'Da dä mäcähe ra Aristarco nuna ra mmengu Tesalónica ja ra hai Macedonia. ³ Mi hyaxpuya, dä songähe p'u ja ra hñini Sidón. Nuna ra Julio, emmei di n'yörpau masu ra Pablo na. Janangue bi unna nt'edi bi ma bá nu yø amigo p'u ja ra hñini bi zoni. Nu'u yø amigo ra Pablo bi 'yörpabi masu, bi mäts'i. ⁴ Ma pøngähe p'u ja ra hñini Sidón, danj nthocähe p'u ja ra hai Chipre nuna ja mbo ra jathe. Pe ngaha i go 'mø ma thocähe p'u ha ja na. ⁵ Dä 'dangähe ra jathe, danj mpäcähe p'u ja ra nnenga jathe ngue ra hai Cilicia 'nehra hai Panfilia. Dä songähe p'u ja ra hñini Mira, gue'a n'na ra danihni jap'u ja ra hai Licia'a.

⁶ Nuna ra capita p'uya, ja bi dimp'u n'na ra barco bi nexpu ja ra hñini Alejandria, manj map'u ja ra hai Italia. Ja dä ogähe p'u ra barco p'uya ngue dä thohme p'u nnä mähme. ⁷ Bi ma njammj pa ngue njanate ga 'yo ra barco. Xandøn hennitho ha dä thocähe p'u ja ra jathe handra hñini Gnido. Pe comma tobe di coscahe ra ndahj p'uya, danj nthocähe p'u handra hai Salmón. Dä nthets'ähe ra hai ja made ra jathe ni hu ngue ra Creta p'uya. ⁸ Xandøn hennitho ha dä thogähe p'u ja ra nnengui'a ra hai'a. Sär'mø ma songähe p'u ja n'na ra xequi säya yø barco ni hu ngue ra Buenos Puertos. Ya xma nguerpätho ja ra hñini Lasea.

⁹ Pe xa xangu yø pa xi m'me p'uya. Ya nts'utho ngue to di n'yop'u ja ra jathe, porque ya tih bá cuatyø pa ngue ra se'ye. Ra Pablo p'uya, tobe ximhma'u to di 'yonna barco, ¹⁰ bi 'yembj:

—Ague n'yø'ahu, ena gue nts'utho ga thohma ya. Porque di m'mehra barco 'ne di m'mehyø 'benj, asta 'necju ga tuh —bi 'yembj.

¹¹ Pe himbi 'yörpato masu ra capita'a te mmana Pablo, sinoque go bi 'yec'aito te mman'a to di 'yonna barco, 'ne'a ra mmädi ngue ra barco. ¹² Di n'yembj ngue nu'a rá ts'äya ra barco jap'u bi uits'i, hingui hu ngue ja da thop'u ra se'ye. 'Da'igu bi mamp'uya ngue bi thogui. Di n'yembj ngue xamhmatho da za da zømp'u ja ra hñini Fenice ngue ja xta thop'u ra se'ye. Gue'a n'na rá ts'äya yø barco jap'u ja ra hai Creta'a. I et'inde ra dehe ra hai, ni nja ra hai norte 'ne ni nja ra hai sur.

Bi nangra ndate ndahj p'u ja ra jathe.

¹³ Bi mudi bi n'yo ra huinna ndahj ni 'ye'a sur. Bi 'yemp'uya ngue da za da thogui. Dä thocähe p'uya, dä tenhne ra nnenga jathe ngue ra hai Creta.

¹⁴ Himma y'atho p'uya, bi nthëui n'na ra ndonthi ra barco. Gui hutyo ja'i na ra ndahj ngue ra Noreste. ¹⁵ Bi gatra barco ra ndahj p'uya, ya hingui hät'i da hyegui. Dä thøjpahe ra 'yu ngue bi nønnp'uya. ¹⁶ Danj nthogähe p'u ja rá xätha n'na ra zit'u hai ja made ra jathe, ni hu ngue ra Clauda. Ya hints'e hmisu

'yo ra ndahí'a ra xequi'a. Dá ne dá cut'áhe mbo ra dabarco n'na ra t'ubarco mambá gut'i, pe xanhennitho i yat'ambo. ¹⁷ Nu'mø ma cut'áhe mbo'a p'uya, bi 'bännbabi yø nthahí ra dabarco p'uya ngue ts'upí dí nxahyø xithe. I sü ngue xtaní mpa p'u ja yø 'bomudehe ní hu ngue ra Sirte. Janangue bi gajpabi ra ulu nu'a enna ndahí p'uya. Bi japi ngue bi nõnhna ndahí ra barco. ¹⁸ Mi hyaxpaya, tobe nts'edi 'yodra ndahí. Bi thørbu ja ra jathe yø 'bení ra barco p'uya. ¹⁹ Rá hyu pa p'uya, dá høt'áhe p'u ja ra jathe yø cosa mi ja mbo ra barco. ²⁰ Bi ma njammí pa ngue hindá nuhe ra hyadi, ní xingyø sø xcá nuhe ngue ra xui. Høndra ndate ndahí fexcahe. Ya dí ena ngue hinxca ponje.

²¹ Bi ma njammí pa ngue hindá nsihmehe. Bi m'mä inde ra Pablo p'uya, bi 'yembýø ja'i:

—Ague n'yø'ahu, nu'mø xqui 'yørpahu masu'a ra hya dá mangä ngue hin xcabá pømhmu p'u Creta, hinxti nts'onna barco ja ua 'mø, 'ne hinxti m'mehyø 'bení 'mø. ²² Pe nuyá, 'yo tü ní mmühü ya. Hijnonda du, hindá høndra barco dí m'medi. ²³ Porque dí ogá rá 'ye Oja, 'ne dí ørpa rá 'befi. Xtá nugä n'na ra anxé 'mø manxui ngue rá m'menhni Oja. ²⁴ Xa 'yengä ra anxé: “Yo gui sü ague Pablo. Jatho gui sømp'u 'buhra dast'abi Roma. Connä ngue'e da yan'Oja ya yø ja'i gui n'yøui ua ja ra barco ngue hinda du”, xa 'yengui. ²⁵ Janangue nuya n'yø'ahu, 'yo di tü ní mmühü ya, porque nugä dädi seguragä ngue nu'a ra hya xa xicä rá anxé Oja, dí nja'a. ²⁶ Pe nuyá, jatho ngue ga thehu n'na ra häi ja made ra jathe ya.

²⁷ Mi dhära nde'a rá 'de'ma goho ma pa p'uya, dá thocähe p'u ja ra jathe ní hu ngue ra Adria. Ní 'yenje ua, ní 'yenje nu ra ndahí. Nu'mø mi zo made ra xui p'uya, nu'u di 'yonna barco bi mmeya ngue ya ní ma dí nthëui ra häi. ²⁸ Bi 'yeni hangu ganhé ra dehe p'uya, 'däte ma'de'ma 'dato metro bi zädi. Dá n'yogähe mits'u p'uya, mahømbi 'yeni hangu ganhé ra dehe. Ya mamí 'däte mayoto metrotho bi zädi. ²⁹ Dí sühe p'uya, ngue dí nthëui ra barco yø do ja mbo ra jathe. Bi 'yemmi goho yø xone t'ëgui p'u ja rá xatha ra barco p'uya ngue bi zammí. Dí xønhne ngue da hyats'i. ³⁰ Nu'u mädi 'yonna barco p'uya, bi zänni ngue xtá 'dagui. Bi ca'mra t'ubarco p'u ja rá ya ra dabarco. I hätyø ja'i, embi ngue da 'yemmi mi'da yø xone t'ëgui p'u ja rá ya ra barco ngue da zammí xanho. ³¹ Pe ra Pablo bi 'yembra capita co 'ne'u yø soldado:

—Nu'mø ngue händi m'mucua ja ra barco yu yø n'yohu di 'yonna barco, hinguí ponju mø —bi 'yembi.

³² Nu'u yø soldado p'uya, bi hyejpa yø nthahí maní nzähra t'ubarco, bi hyørbu ja ra jathe. ³³ Mi necähäi p'uya, bi xihyø ja'i ra Pablo ngue gä dí nsihme. Bi 'yembi:

—Ya rá 'de'ma goho ma pa ya ngue hijnongui sihme, 'ne hijnongui aha.

³⁴ Dí äcä ra mate ya ngue gui nsihmehu, n'namhma gui hyahu ra ts'edi. Ya hijnonda du ya, ní xinga n'na ní xtahu dí m'medi.

³⁵ Mi manna Pablo na ra hya na p'uya, bi macrá 'ye ngue bi hyacra hme. Yø hmí yø dä yø ja'i p'u bi ja mammadi Oja. Bi xejpaya ngue bi mädi bi nsihme. ³⁶ M'mefa p'uya, gä bi hyu yø mmaí yø ja'i. Janangue bi nsihme.

³⁷ Nu'a gangu'u mi op'u ja ra barco p'uya, mi juadi comma yo ciento 'ne hyate ma'de'ma 'dato ma'yohu. ³⁸ Mi juate ra ts'ihme yø ja'i p'uya, bi hyøtra trigo p'u ja ra jathe, i nnepe ngue händi hu ra barco.

Ya bi thunt'a mbonthe ra barco.

³⁹ Nu'mø mi hyats'i xanho p'uya, nu'u mädi 'yonna barco hinguí padí tema häi handi. Mi hyanda n'na ra 'yethe ngue gä ra 'bomudehe p'uya. Bi zänni ngue ja xti carpu ra barco. ⁴⁰ Bi hyejpabi yø nthahí mambi the yø xone t'ëgui

p'uya, bi zop'u ja rā jathe'u. Bi 'yannbā rā palanca gā 'yo rā barco p'uya. Bi gaspabi rā ulu p'u ja rā za 'bāp'u ja rā yā rā barco, i nnepe ngue dā nōnhnā ndahī. Rā barco p'uya, bi guarbū ja rā nenthe. ⁴¹ I mpa p'u dī nthē yō ts'edi yō dehe p'uya. Bi ndup'u ja yō 'bomūdehe rā barco, ya hinguī sā di 'yanī. Bi 'uahra' xātha rā barco p'uya ngue emmei tōnhyo fānthē. ⁴² Yō soldado p'uya bi ne xtā hyo yō ofādi, porque supī xtī nxaha ngue dā 'dagui. ⁴³ Pē nunā rā capita bi nepe ngue dā bongra Pablo, hīmbi japyō soldado xtā hyo yō ofādi. Sinoque bi 'bēpyō jā'ī ngue nū'u pahra nxaha, dī nhyōrbū ja rā dehe, dā zōn'a nenthe. ⁴⁴ Nū'u hinguī pahra nxaha p'uya, dā gaxyo xēca xithē jap'u ja rā barco ngue di 'yoxmā xōts'e rā dehe, ogue te mān'na macosa jap'u ja rā barco, dā hyāts'ī ngue dī nxaha, dā zōn'a nenthe. Gue'a bi nja'a p'uya, ya hīnjombi dū.

28

Rā Pablo ya 'bup'u ja rā t'uhāi ja mbo rā jathe nī hū ngue rā Malta.

¹ Nū'mō gā mā sōngāhe nenthe p'uya, dā mmēyahe ngue nū'a rā hāi dā nthēhe nī hū ngue rā Malta. ² Mī se'u yō pa'u, ngue marā 'ye. Pē nū'u yō mmēngu p'u ja rā hāi dā sōmhme bi 'yōrcāhe māsu, bi 'yū'a n'na rā sibi ngue dī nhatyō jā'ī. Bi xicje p'uya ngue gā cuat'ī gā nhathe. ³ Bī ma rā Pablo ngue bī honnā 'yonza. Mī 'yats'a sibi rā za māmbā gū p'uya. Bā hsā'a n'na rā c'ēya ngue sū rā pa. Bi zaprā 'ye. ⁴ Nū'mō mī nū yō mmēngu p'u ngue dī nts'annā c'ēya p'u ja rā 'ye rā Pablo, dī n'yēmbi n'na ngu n'na:

—Nunā rā n'yohu 'bucua, rā nze'gui rā hyote na. Ya xpā mbongbū ja rā jathe ya, pē di castiga Oja ngue nnepe dā dū.

⁵ Bi huacrā c'ēya p'u ja rā sibi nā rā Pablo p'uya. Pē hīnte bi ja rā 'ye. ⁶ Gātho yō jā'ī p'uya, tō'mi ngue xtā nnenna 'ye rā Pablo, ogue n'na ts'auqits'utho xtā ndāgui ngue dā dū. Tō'mi, tō'myo jā'ī ngue te dā ja rā Pablo. Pē bī nū p'uya ngue hīnte di jatho. Bi 'bātyō n'yomfēni yō jā'ī p'uya, bi 'yēmbi ngue n'na rā dahmū nā rā Pablo.

⁷ Nup'u dā n'uspigāhe p'uya, ja orbūtho yō hāi n'na rā n'yohu nī hū ngue rā Publio. Gue'a dī mānda p'u ja rā t'uhāi dā sōngāhe'a. Nhyu pa bi ja mmānsuje, bi 'dācje rā ts'āya. ⁸ Nū'a rā papā rā Publio p'uya, mī oxpū ja rā t'ots'ī ngue mādi hyēnnī. Mī hēmbra pa, 'nē rā 'bicji. Bī ma rā Pablo ngue bā nū p'uya. Bī marpabi Oja, bi japyō 'ye p'u ja rā do'yo rā dārquēhī. Bi zā p'uya. ⁹ Mī 'yōhyō jā'ī'a te bī nja p'uya, nū'u yō dārquēhī ngue yō mmēngu p'u, bā ēhē ngue bi hmarpabi Oja, 'nē bi zā ha hēmbi. ¹⁰ Nūya yō jā'ī ya, bī nū mānhoje. M'mēfa p'uya, nū'mō mā ohe rā barco ngue dā mähme, bi 'dācje te gā homhme p'u ja rā 'yū.

Bi zōn'a Roma rā Pablo.

¹¹ Mī gua'a nhyushnā dā m'mähme p'u ja rā t'uhāi ja mbo rā jathe, mī jap'u n'na rā barco mī tō'mi ngue dā thohra se'ye, gue'a dā ohe'a p'uya. Bī nēxpū ja rā hnīni Alejandria nā rā barco. Nū'a nnōpa senya rā barco p'uya, gue'a n'na rā cuate dahmū nī hū ngue rā Cástor, mān'na p'uya nī hū ngue rā Pólux. ¹² Dā sōngāhe p'u ja rā hnīni Siracusa p'uya. Ja dā m'mähme p'u nhyu pa. ¹³ Mā mähme p'uya, dā tenthōhe rā nnēngā jathe, dā sōmhme p'u ja rā hīni Regio. Mī hyaxpūya, bī n'yo rā ndahī nī 'yē'a sur. Rā yo pa p'uya, dā sōngāhe p'u ja rā hnīni Puteoli. ¹⁴ Ja dā tīngāhe p'u yō 'yēc'ēi p'uya. Bi xicje ngue dā m'mähme p'u nyoto mā pa. M'mēfa p'uya, dā mähme Roma. ¹⁵ Nū'u yō 'yēc'ēi bī 'bup'u Roma, mī zā mī 'yōde ngue darā mpācāhe p'u, bā ē'u p'uya ngue dā c'athe p'u ja rā hnīni Tres Tabernas. Mī'da p'uya bi thogui ngue bā thācje p'u ja rā hnīni

Foro de Apio. Nu'mø mā nthεgāhe'u bá thacje p'uya, bi ja mammađi Oja ra Pablo, 'nε bi hya ra ts'edi ngue bi nu yø mm'i'yεc'εiui. ¹⁶ Nu'mø mā sōngāhe Roma p'uya, nuna ra capita nmi n'yogāhe, bi dāpyø ofādi nā rā mmimhmui. Pε ra Pablo bi njapi ngue bi m'm'ua n'nanni, hōnda n'na rā soldado bi mādi.

Ra Pablo bi mambrā hya Oja p'ua Roma.

¹⁷ Rā hyu patho xtā sōngāhe Roma p'uya, bi zohna Pablo ya yø n'yohu di mānda p'ua ja yø nija di mpeti yø judío, ngue bi nyaui. Bi 'yεmbi:

—Ague n'yø'ahu, hin tema nts'o dá ot'a ngue'a te ga nzucā yø judío. Ni xinga gue'u yø costumbre mā mboxitahu di thinnagui n'na rā hya ngue gdi nnōmma'u. Pε madague'a, bi jocā p'u Jerusalén, bi ma mā dāgā p'u 'buhyo mmengu Roma. ¹⁸ Pε comma ngue hin tema hya bi dinnagui ya bi 'yorca rā nt'anni, janangue bi ne xti thōgagui. Porque hin tema hya bi nequi ngue da t'εmbi ni 'yup'u ga tu. ¹⁹ Pε himbi ne yø judío ngue xti thōgagui. Da guecā p'uya, dá ādi ngue da thocā ua Roma 'buhra dast'abi, ngue da 'yorcagui rā ts'at'abi, madague'a hingui ja te rāngue'a gui yajpā yø judío. ²⁰ Janangue guehna rā hya dá zon'nahu naya, ngue ga nyahe. Porque jatho ngue ga mmangā hanja nā rā hya tō'myø judío ngue di nja. Nuna rā hya naya, guehna ga nthut'igā conyø cadena naya.

²¹ Mi dahyø judío p'uya, bi 'yεmbi:

—Hin tema sūcua di sōcua ngue di 'yε'a Judea ngue nmayapi'i. Ni xinga gue'u mā mmijudío hu di sōcua dadi yap'a'i, ogue di nnōmma'u'i. ²² Nu'a rā hya gui mbēni gui mmanya, di nne ga ocāhe hague rá nja'a. Porque di pacāhe ngue ndap'u bi zā hnōmma'u nā rā 'da'yo nt'εc'εi nā —bi 'yεmbi.

²³ Janangue bi huypabi tema pa di mpeti p'uya. Pε xandōngu yø ja'i bi mpeti p'u sāya rā Pablo 'mø mi zōnna pa. Bi da'mra hya rā Pablo 'mø mixudi, astā gue'mø mi dāhra nde. I xihyø ja'i ha di njap'u di zo rā 'yε Oja. I nnepyø judío ngue nu'mø bi dīnyø mmui'a te mmanā ley bi 'yotra Moisés, 'nε'a te bi 'yotyø pōngahya Oja, ya da 'yεc'εi rā Jesús. ²⁴ Bi nu manho 'da yø judío te bi manna Pablo. Mi'da p'uya, hingui εc'εi te xifi. ²⁵ Pε comma ngue hinga 'da'igu mmamp'uya, bi mudi bi bōnyø ja'i ngue bi ma. Ra Pablo p'uya bi 'yεmbi:

—Majuani nā rā hya bi manna Espíritu Santo 'mø mi bēnnba rā hya bi manna pōngahya Isaías, ngue bi xihma mboxitahu, bi 'yεmbi: ²⁶ "Ni ma ya, bá xihyø judío nā rā hya jaua, gui 'yεmbi: Da 'yøhyø ja'i hanja rā hya ja ua, pε hinda dīnyø mmui hanja rā hya da 'yøde. Nu te da nu yø ja'i, hinda dīnyø mmui yø ja'i hanja'a te da nu. ²⁷ Porque nuya yø ja'i ya, i njot'i yø n'yomfēni. Ĕntho xa ngotyø gu ngue hingui nne da 'yøhra hya. Ĕntho xa ts'antyø dā ngue hingui nne da hyc't'a te ja ngue da hyc'ti. Porque hingui nne da dīnyø mmui hanja rā hya, 'nε hingui nne di 'bātyø mmui ngue da 'yεc'εigui, n'namhma ngue ga punnbabi yø ts'oqui", εn'Oja. ²⁸ A nuyá, dami pahma ya ngue nuna rā hya bá pen'Oja ngue di mpøhyø ja'i, di 'bēnnba rá m'mahyø ja'i hingyø judío naya. Nu'u p'uya da 'yø'mø bi sifi.

²⁹ Mi manna Pablo nā p'uya, bi ma yø judío, pε di nju'mahyase p'u ni ma. ³⁰ Nuna rā Pablo, nyo jeya bi m'map'u ja ra ngu bi hmih. Pε gā di unna ts'āya'u yø ja'i bādi zengua p'u 'bui. ³¹ Bi hya rā ts'edi xihyø ja'i ha di njap'u di zo rā 'yε Oja. Bi xānba yø ja'i ha exa nja nā rā hya ngue rā Hmu Jesucristo. Pε hinjondi hejpi.

Romanos

Ja ua ra carta bi 'yo'tra Pablo, ngue bi mennba yo 'yεc'εi Roma.

¹ Nugā drá Pablo, rá mεfigá rá Jesucristo. Nuna Oja bi 'yεxqui ngue drá representantegá rá Jesucristo. Bi huanngagui Oja ngue ga mmambrá hoga 'da'yo hya. ² Ya mandonjam'mo tho bi 'yorpá ja rá Maca Libro yo pøngahya Oja ngue dá 'yεhrá pa di nja ya yo hya n'youi ná rá hoga 'da'yo hya. ³ Nuna rá hoga 'da'yo hya ná, i mma hanja ná má Hmúhú Jesucristo rá Ts'ant'ú Oja. I mma ngue bi nja'i, 'nε quehna rá mbom'meto rá dast'abi David. ⁴ Pε nu'a rá macá te rá Jesucristo, di nεqui xanho ngue hinga ja'itho, porque bi bεnnate 'mø mi du. Janangue nts'editho di nεqui ngue rá Ts'ant'ú Oja.

⁵ Rá Jesucristo bi 'yøtra mate bi 'dacra 'befi ngue rá representantegui. I nneque ngue ndap'ú bi zá yo hái, ga xicá rá hoga 'da'yo hya yo ja'i, 'nε dá 'yεc'εi. Dá 'yøtyø ja'i'a rá hya ga xifi. Co nuna rá hya ná, yo ja'i dá 'yεspabi rá Jesucristo. ⁶ A nuya yo ja'i bi zon'na Oja ngue bi 'yεc'εi rá Jesucristo, xquet'a nzon'nahú Oja ngue gui 'yεc'εihú rá Jesucristo ya.

⁷ Dádi zengua'ahú, ague gyø mmenguú Roma. Bi má'ahú Oja, gue'a i zon'nahú'a ngue gui sohú rá 'yε. Dí nnegá ngue nuna Oja má Papá'hú co 'nεhna má Hmúhú Jesucristo di jap'ahú 'nε dá hyut'a ní mmúihú.

⁸ A nuyá, ngue dí εc'εi rá Jesucristo, ya dá zá ga mmat'Oja. Nu'mø dí mmat'Oja, dádi ja mamadá Oja conná ngue'ahú. Porque dádi johya ngue nuna ní nt'εc'εihú i ja, ya i hma ndap'ú bi zá. ⁹ A nugá, dí hahma mmú ngue dí ørpabi rá 'befi Oja. Dí mmangá rá hoga 'da'yo hya ngue hanja rá Ts'ant'ú Oja. Pε pa Oja ngue nu'mø dí mmat'Oja, zant'a dádi tet'ahú p'ú dí mmat'Oja. ¹⁰ Nugá, εmmεi dí ápra mate Oja xamhmatho ngue Oja dá nu ha di japi ngue dá zá ga mmagá p'ú gui 'bahú. ¹¹ Porque dí nne ga mmagá p'ú ga ma nu'ahú. Gue'a di zá ga o'ahun'yu xanho hanja Oja'a, n'namhma ngue man'na gui hyahú rá ts'edi. ¹² Dí nnegá ngue nuna má nt'εc'εihú i ja, man'na ga nhyathú rá ts'edi n'na ngu n'na ja.

¹³ Ague má zi cu'ahú, dí nne gui pahmú ngue ya xangu yo nni di xtá sänni ga ma nu'ahú. Pε astá guehya hinguí sá ga mmap'ú. Nu'a nna ne ga mmagá p'ú, dí nne ga japá mi'da yo ja'i ngue dá 'yεc'εi rá Jesucristo tengutho dí ørpabi yo ja'i 'búi ndap'ú bi zá. ¹⁴ A nugá 'yo má güenda ngue ga xihra hoga 'da'yo hya gátho yo ja'i. Ga xihra hya yo basucua, ga xihra hya'ú hingyo basucua. ¹⁵ Janangue nugá, nu'ú ní mmenguú 'bap'ú ja rá hnini Roma, janjuani ngue dí nne ga xicá rá hoga 'da'yo hya'ú.

¹⁶ Nugá hini pεs'má sá ngue ga mmangá ná rá hoga 'da'yo hya. Porque nuna rá hya ná, n'youi rá ts'edi Oja para ngue di nyani gátho yo ja'i dá 'yεc'εi rá hya. Hinga høndyø judío di nyanyø te, sinoque xquet'a 'nε'ú hingyo judío di nyanyø te 'mø dá 'yεc'εi rá hya. ¹⁷ Nuna rá hoga 'da'yo hya ná, ja tump'ú má mmúihú ngue Oja di hojpa rá ts'oqui rá ja'i, hontho dá 'yεc'εi rá Jesucristo n'na. Nguna rá hya mmamp'ú ja rá Maca Libro ngue εna: "Nu to dá 'yεc'εi Oja, gue'a rá ja'i di hojpa bi rá ts'oqui'a 'nε di unna 'da'yo te rá ja'i".

18 Ya dí nnuh^u ngue nuna Oja bí 'b^u mahéts'i, rá ndussutho rá castigo da japyø ja'i ngue yø ts'oc'ei. Porque nuya yø ja'i ya, nuna te rá nts'o øt'e, hñdi japi da fahna rá hya majuaní. 19 I jahma há rá nja nguep^u di fadi ngue 'b^u Oja. Porque nuna Oja i udi hanja ngue 'b^ui. 20 A nuyá, nuna Oja ná, hñjonguì nnu ná, pè nù te bí hoqui, gá dí nnuh^u. Já dí ñequí p^u ngue 'b^u Oja. Mí zã mí nja rá ximhái, ya bí ñequí ngue 'b^u Oja, 'ñe já rá ts'edi para zantho. Ya hñguì sãp^u dá 'yenyø ja'i ngue hñguì padí ngue 'b^u Oja. 21 Madague'a pahyø ja'i ngue 'b^u Oja, pè hñguì espi ngue dá 'yembí gue'a Oja'a. Ní xindi já mammadi. Nu'a te gãma hya ngue yø hyase yø ja'i, gá hñte dí muui. Gue'a corpabí yø n'yomfeni'a. 22 Yø ja'i ena ngue já yø mfadi, pè nù te øt'e, gue'a guí ñequí ngue hñte padí. 23 Porque yø ja'i hñguì espabí ná Oja magues^e hñjam'mø dá du. Guego espabí'u yø dahmu já yø hmí tengutho rá ja'i nuna dá thotho. Bí hocyø dahmu ngue yø ts'int's^u, bí hocyø dahmu ngue yø c'eyá, bí hocyø dahmu ngue yø zú'è já goho yø gua, embí ngue gue'u Oja'u.

24 Ngue nguna bí 'yøtyø ja'i, nuna Oja ya bí hyep^u, bí unna 'yú yø ja'i ngue dá 'yøt'a te rá nts'o so yø mmái. A nù yø ja'i p'aya, rá 'be'isátho te dí n'yørpe n'na ngu n'na. 25 Guehya yø ja'i hñmbí ne dá 'yec'ei ná rá hya majuaní para ngue dá badí hanja Oja. Sinoque nu'a rá fehni, gue'a ec'ei'a. Pè yø ja'i hñguì thanne Oja, nuna bí hoqui te gãma cosa i já. Sinoque gue'u yø cosa bí hoc'a Oja thanne yø ja'i. 'Ñe gue'u nnu mansu'u. Conque nuna majuaní ngue Oja p'aya, hñnt'a ní 'yup^u ngue dá ma nthanne para zantho'a. Dá ngu'atho.

26 Janangue nuna Oja, di unna 'yú yø ja'i ngue dá 'yøt'a te yø 'be'isã ga 'yo. Nù yø xisu hñguì nne dí nthati ngue dí m'mahyø ndø, sinoque yø mmixisuui'u dí n'uní ngue dí 'bèspabí yø sã. 27 Xquet'a njarbætho yø n'yoh^u p'aya, hñguì nne ngue dí nthati ngue dí m'mahyø xisu. Sinoque dí n'uní ngue yø mmín'yohæui dí 'bèrpabí yø sã. Pè nu'a rá nts'o gá 'yo ya yø ja'i ya, ya já rá njut'i'a te øt'e, ngue gá rá m'mædi gá 'yo.

28 A nù yø ja'i hñguì nne dá badí hanja Oja, janangue nuna Oja bí hyep^u, bí unna 'yú yø ja'i dá 'yøt'a te rá nts'o so yø mmái ngue hñni 'yup^u dá 'yøt'e. 29 Ya xã bènnbã yø mmái yø ja'i'a rá nts'o gá 'yo. A nù yø ja'i, yø 'yots'om'mái, yø ts'oc'ei, man'na ní netho ngue di xandi te pèts'i, yø zeya, yø hyote, yø nequisú, yø hyâte, yø mambethani. 30 En'a hã yø mmic'eiui p'ua ha ya. 'Ñe nnu man'ua Oja, hñjonguì sú, yø dennate, di 'yets'i há yã, honí há dí zã dá 'yøtrã nts'o. Hñguì ec'ei rá papá ogue rá mamá 'mø nzofo. 31 Má 'bedí yø mmái. Nù te mma ngue dá 'yøt'e, hñguì øt'e. Hñ'y^u yø yemmí, 'ñe hñdi punnbabí yø mmic'eiui. Hñ'y^u yø huécate. 32 Nuya yø ja'i øtya yø hya já ua, padí xanho ngue mman'Oja ngue dá japrã castigo ya yø ja'i øtrã ts'oqui. Pè yø ja'i enã man'na di sigue ní 'yøtho rá ts'oqui. Nù møn nnu ngue xants'o te øtyø mmic'eiui, asta di johya.

2

1 Nù to gá haspa rá güenda te gá 'yo rá mmic'eiui, embí ngue dá ma rá castigo ngue rá ts'oqui øt'e, pè nuna rá ja'i háxra güenda, guehna di jase p'ua dá ma rá castigo ná, porque xquet'a já rá ts'oqui. 2 Dí pahma njuani ngue nuna Oja, go ní 'yup^u dá hyaspa rá güenda'a te gá rá nts'o øtyø ja'i ná. 3 Nù to gátho mma ngue dá ma rá castigo rá mmic'eiui ngue xants'o te øt'e, 'ñe xquet'a njase p'ua ngue xants'o te øt'e, xquet'a 'ñehya hñdi mpommi rá castigo ya. 4 ¿Ua hñdi unna güenda ná rá ja'i ná, ngue hanja ngue nuna Oja, hñga 'bexque'a di japrã castigo rá ja'i 'mø xants'o te øt'e? Rá ja'i i jonnbabí rá mate Oja, porque Oja i ø'mra ja'i ngue dá hyep^u rá nts'o gá 'yo. 5 Nù rá ja'i xandønnaxi

rá mm̄ai ngue h̄ingui nne da h̄yep̄'u ra nts'o ga 'yo, p̄e nu'm̄o r̄a pa dan̄i hyaxra güenda Oja, man'na xangu r̄a castigo da thohn̄a r̄a ja'i njap'u.

6 Nuna Oja, nu te xa 'yot'e n'na ngu n'na yō ja'i, gue'a ra njut'i di t'un'na. 7 Nuna Oja, ra 'da'yo te di unni te'o ya ga 'b'u'a ngue hōndra nho øt'e, i honnbi ngue ha di hnu manho Oja 'n̄e di ja ndumm̄ai ngue honi ha di yarbu di manda Oja para zantho. 8 P̄e Oja, da japr̄a castigo ya yō ja'i f̄estho ra h̄ya 'n̄e h̄ingui nne da 'ȳe'c̄'ei na r̄a h̄ya majuan̄i, sinoque gue'a te xants'o ga 'yo. 9 R̄a nd̄o dumm̄ai da thogui te'o ḡätho xants'o te ga 'yo. H̄inga hōndyø judío, sinoque 'n̄e u h̄ingyø judío mathoguitho ra n'u da z̄a. 10 P̄e nu'u yō ja'i ngue ḡä ra nho ga 'yo, ḡä r̄a nho di t'unni. Oja da 'yot'e ngue da hnu mansu 'n̄e da hyurpa yō mm̄ai. H̄inga hōndyø judío, sinoque xquet'a 'n̄e u h̄ingyø judío di nth̄eui r̄a nho. 11 Porque nuna Oja, n'na ngu n'na yō ja'i da hyaspabi xand̄onho r̄a güenda.

12 A nuyá, ḡätho yō ja'i, ḡä ja yō ts'oqui. P̄e nuna Oja da hyaspabi r̄a güenda. A nu yō ja'i ngue h̄ingui pa'a r̄a ley ga 'yo yō judío, xquet'a da thaspa r̄a güenda co nu'a te r̄a h̄ya pad̄i. P̄e nu yō ja'i pad̄i te mmamp'u ja r̄a ley ga 'yo yō judío, da thaspabi r̄a güenda co nu'a te r̄a h̄ya nt'ot'i p'u ja r̄a ley. 13 Porque Oja h̄indi nu manho yō ja'i'a ngue hōntho da bad̄i te mmamp'u ja r̄a ley Oja. Nu'u yō ja'i nnu manho Oja, gue'u yō ja'i da 'yot'a te r̄a nho mmamp'u ja r̄a ley Oja'u. 14 A nuyá, madague'a 'buh̄yø ja'i ngue h̄injam'm̄o xa 'yode te r̄a h̄ya nt'ot'i p'u ja r̄a ley ḡä 'yo yō judío, p̄e xquet'a ya pase'a te r̄a nho di manda Oja ngue da n'yo. Porque pase p'u ja yō n'yomf̄eni'a te r̄a nho i jatho ngue da 'yot'e. Ya xquet'a di nth̄eui'a te r̄a nho mmamp'u ja r̄a ley Oja. 15 Nu'a te ga 'yo, gue'a gui neq̄ui'a ngue pap'u ja yō n'yomf̄eni'a te r̄a nho mmamp'u ja r̄a ley nuna ja ngue da 'yot'e. I pah̄yø ja'i ngue'm̄o xanho te øt'e, oque h̄ingui ho te øt'e. 16 Nu te ḡäma h̄ya mb̄emp'u ja yō mm̄ai yō ja'i, nuna Oja, da 'ȳehra pa da penhna Jesucristo ngue da hyaspa r̄a güenda yō ja'i te ḡäma h̄ya mb̄eni. Guehna r̄a h̄ya di mmanḡa naya m̄ente ngue dadi 'yonḡä r̄a hoga 'da'yo h̄ya.

17 Nu'u yō judío, di nne ga xi'ahn̄a te r̄a h̄ya ja ngue da thogui. Guehya pad̄i xanho te mmamp'u ja r̄a ley bi 'yotra Moisés. 'N̄e di 'yets'i ngue pad̄i xanho hanja Oja. 18 Yō judío pad̄i xanho hanja'a te rá pähä Oja, porque nuna r̄a ley i ca, guehna x̄ännbabi na ndana gue'a r̄a nho i jatho ngue da 'yot'e. 19 I ena ngue yō mbadi xand̄onho, da z̄a da x̄ännbabi yō ja'i entho yō xād̄a ngue 'yo 'bex̄ui. 20 I ena ngue pad̄i xand̄onho ha di japr̄a h̄ya da x̄ännbabi'u yō ja'i h̄inte pad̄i. I ena ngue pad̄i xand̄onho ha di japr̄a h̄ya di opan'y'u yō ja'i h̄ingui pad̄i hanja r̄a h̄ya. Porque nup'u ja r̄a ley, i ena ngue ḡä ja bi j̄ujp̄u'a r̄a h̄ya majuan̄i ngue x̄ännbabi yō ja'i. 21 P̄e xi'm̄o ena ngue majuan̄i'a te r̄a h̄ya x̄ännbabi mi'da yō ja'i, çhanja'm̄o ngue h̄ingui øt'a te r̄a h̄ya x̄ännbate 'm̄o? I embi ngue h̄ingui ho di mp̄e yō ja'i, çhanja'm̄o ngue go i mp̄e? 22 I embi ngue h̄ingui ho di n'yots'om'm̄ai yō ja'i, 'n̄e go 'yots'om'm̄aise. I ena ngue h̄ingui nnu manho yō dah̄nu, p̄e nuya p'u ya, guehya p̄e'se'a r̄a m̄enyu di mpeti p'u ja r̄a nija ya. 23 Di 'yets'i ngue ena pad̄i xand̄onho'a te r̄a h̄ya mmamp'u ja r̄a ley. P̄e nuyá, guehya h̄ingui øtya yō h̄ya mmamp'u ja r̄a ley ya, go guehya yō ts'oqui ya nguep'u h̄ingui nnu mansu Oja yō ja'i. 24 I nt'ot'i p'u ja r̄a Maca Libro ngue ena: "Go ni ts'oquih̄a p'u nn̄omman' Oja ya yō ja'i h̄ingyø judío", i enna h̄ya.

25 Nu r̄a ja'i bi mi ngue r̄a judío, ya xanho ngue'm̄o øt'e te ḡäma h̄ya mmamp'u ja r̄a ley ga 'yo yō mm̄ijudioui. P̄e nu'm̄o h̄ingui øt'e te ḡäma h̄ya mmamp'u ja r̄a ley, ya h̄inte di muui, madague'a bi mi ngue r̄a judío. 26 A nu r̄a ja'i h̄ingra judío, 'n̄e da 'yot'e te mmamp'u ja r̄a ley ga 'yo yō judío, ya rá ja'i Oja. Ya cohi tengutho 'm̄o dra judío. 27 Nu r̄a ja'i ngue h̄ingra judío p̄e øt'e te

mmamp'u ja ra ley, ya di nequi xanho ngue ja rá ts'oqui ra judío. Porque ja ha nt'ot'i ra ley i ca, 'ne hingui ot'e te mmamp'u ja ra ley i ca. ²⁸ I t'embí ngue ra judío, gue'a rá ja'i Oja'a. Pe himma juani ngue rá ja'i Oja ra ja'i nu'a hontho bi mi ngue rá basi ra judío, oque n'youi ra hmepya rá do'yo tengutho yø judío ngue n'youi ra circuncisión. ²⁹ A nu'a majuaní ngue rá ja'i Oja, gue'a ra ja'i hahrá mmui ngue hep'u ra nts'o'a. Guehna ra ja'i nnu manho Oja na p'uya, madague'a ngue hingo nnu manho yø ja'i.

3

¹ Pe nuna ra hya dí mmangá, híní mmangá ngue hinte di muui te bi 'yot'Oja ngue bi huanhyø judío 'ne bi manda bi njapra hmepya ngue ra circuncisión. ² Porque xangu ha rá nja ra hya. Porque gue'u yø judío, ma datho ngue bi fátirá hya Oja. ³ A nuyá, nu 'da'u yø judío ya, ya bi hyep'u Oja. Pe, ¿ua rángue bi hyep'u Oja'u, ua go 'ne'a Oja da hyep'u'a rá hya bi ma ngue da 'yot'e'? ⁴ Nu'a, hín'na'a. Madague'a gá yø fehni yø ja'i, pe nuna Oja hínjam'mø di fehni na. Nguna ra hya nt'ot'i p'u ja ra Maca Libro, i ena: "Nu'i ma Oja'i, di nequi ngue nu'a te ra hya guí mma, gá xanho. Hínjonni ja'i da bøni da 'yembi ngue hinga gue'a ra hya guí mma", i ena.

⁵ Pe xi'mø ngue gue'a ra nts'o dí øthú, ja di nequi p'u ngue tate xandønho Oja, ¿ndana ja ngue ga mmamhmu ya 'mø? ¿Ua da zá ga emhmu ngue ya hinni 'yup'u te da 'yørcahu Oja ngue da jacu ra castigo 'mø? Porque gue'a yø hya yø ja'i'a. ⁶ Nu'a ra hya'a, hinda zá ngue gue'a ga mmamhmu'a. Porque nu'mø ya hinni 'yup'u te ørcahu Oja, ¿ha di zá da hyaspabi ra güenda yø ja'i 'bu'a nximhai 'mø?

⁷ Pe xi'mø mmanna fehni n'na, ja di nequi p'u ngue nuna Oja i tate xandønho rá hya, porque hínjam'mø di fehni Oja, ¿ua sá ga emhmu ngue ya hinni 'yup'u da hasca ra güenda ma ts'oquihu na Oja 'mø? ⁸ Ya sátho ngue man'na xants'o te ga øthú 'mø, n'nammha ngue da zá ga mamhmu ngue di honnbahu ha di nequi ngue xandønho Oja. Nuna ra hya naya, i 'bu'ida yø ja'i di yajpagui ngue engui ngue ngu'a ra hya dí xänbáte. Pe himma juani ngue xants'o te di xänbáte. Nuya yø ja'i mman'a ra hya'a, guehya yø ja'i ni 'yup'u da ma ra castigo ya.

⁹ Xi ya 'mø, ¿ua man'na tate xanho'u yø judío ngue gátho mi'da yø ja'i ya 'mø? Nu'a ra hya'a, hinda zá'a. Porque ya dí mmangá ngue ngu'u yø judío, ngu'u hingyø judío, gá ja yø ts'oqui. ¹⁰ Nup'u ja ra Maca Libro nt'ot'i p'u ra hya ngue ena: "Hínjonni ja'i di põni ngue xtanho te ga 'yo, ni xinga n'na nc'ei. ¹¹ Hínjonni ja'i di põni ngue di tini hanja ra hya. Ni xinga n'na nc'ei di põni ngue da hyon'Oja. ¹² Gátho yø ja'i ya xa hyep'u Oja. Porque xøge gá ra m'medi ga 'yo. Hínjongui põni ngue xtanho te ø't'e, ni xinga n'na nc'ei. ¹³ Nu'mø bi nya yø ja'i, tengutho 'mø bi ma nts'ots'i p'u o ra ánimá, njapá ga nts'o ra hya põnna ne. Gá ra fehni gá ya. Ra ndate n'youi yø hya põnna ne ra ja'i, tengutho ra pozú 'mø bi za ra ja'i n'youi ra ndate p'u ha sa. ¹⁴ Høndra ts'ate gá ya, hínjam'mø di ya manho. ¹⁵ Høndra nthote nne. ¹⁶ Nup'u ha ni ma, gá ra nts'oní ørpa yø ja'i. ¹⁷ Nu'a da japi ngue híní nsahyø ja'i, hingui padi ha rá nja'a ra hya'a. ¹⁸ Ni xinga gue'a di so yø mmui ngue da nu mansu Oja".

¹⁹ Nguna ra hya nt'ot'i p'u ja rá ley Oja. Janangue nuyá, hingui sá ngue to da 'yena ngue hín'ya rá ts'oqui. Porque nu'a te ra hya mmanna ley, i mman'a te ga 'yo yø ja'i ca'a ra ley'a. Guehna ra hya mman'Oja na ngue gátho yø ja'i

'bɛ'a n̄ximh̄ai, ḡa ja ȳo ts'oqui. ²⁰ Nu'a te ḡa r̄a n̄ho d̄i m̄anda r̄a ley ḡa 'yo ȳo judío, h̄injongui p̄oni ngue di ɔt'e. Janangue nuyá, nu to ɛna ngue ḡa 'yo'a te d̄i m̄anda r̄a ley, p̄e h̄inga gue'a d̄i nyanná te'a. Porque Oja bi unna ley para ngue ḡa pahmu ngue ja ma ts'oquih̄a.

²¹ A nuyá, r̄a hoga 'da'yo h̄ya i mma ha r̄a n̄ja r̄a h̄ya ngue di hoga ma ts'oquih̄a Oja. Ya d̄i n̄equi ngue bi hogatho ma ts'oquih̄a Oja, h̄inga gue'a r̄a ley ḡa 'yo ȳo judío i nhohma ts'oquih̄a. Nup'u ja r̄a ley, nu'u ȳo p̄ongahya Oja bi 'bɛ't'o r̄a h̄ya ngue da zonna pa da yanju Oja. ²² Nuna Oja, di hoga ma ts'oquih̄a 'm̄o ḡa ɛc'ɛih̄a ngue ya bi yanju r̄a Jesucristo. Hont'o bi z̄a ma ja'i da 'yɛc'ɛi, di hojpabi r̄a ts'oqui. Porque ḡatho ȳo ja'i, mahyonitho ngue guehna Oja di hojpabi ȳo ts'oqui. ²³ Porque ḡatho ȳo ja'i, ḡa ja ȳo ts'oqui. H̄injongui p̄oni ngue di ɔt'a te r̄a n̄ho i nne Oja ngue da 'ȳotȳo ja'i. ²⁴ Nuna Oja, r̄a matetho bi 'ȳot'e ngue bi hoga ma ts'oquih̄a. Porque r̄a Jesucristo gue'a bi gurca ma ts'oquih̄a. ²⁵ Nuna Oja, bá p̄nhna Cristo para ngue ȳo h̄mi ȳo dá ȳo ja'i p'u da tho. Bi du ngue di hojpa ȳo ts'oqui ḡatho ȳo ja'i da 'yɛc'ɛi. Nu'm̄o m̄i du r̄a Cristo, ya bi n̄equi hanja r̄a h̄ya ngue ya bi nhohȳo ts'oqui ȳo ja'i. Nu'm̄o ȳo pa xa thogui, xa n̄zerpa ȳo ja'i na Oja, h̄imb̄i menhna castigo ngue ȳo ts'oqui xa 'ȳot'a m'met'o. ²⁶ P̄e nuya ngue ya bi du r̄a Cristo, ya d̄i n̄equi ngue njut'i ḡatho ȳo ts'oqui ȳo ja'i. A nuyá, ya d̄i h̄axh̄a njuani ngue Oja, njuantho r̄a ts'at'abi ɔt'e, nu te'o ḡatho ɛc'ɛi r̄a Jesucristo, gue'u di hojpa ȳo ts'oqui'u.

²⁷ Xi ya, ɔhapu d̄i n̄equi ȳo h̄ya'u di 'yɛts'i, ɛna ngue ja tema n̄ho bi 'ȳot'e ngue i nhohȳo ts'oqui ya? Ya h̄inha d̄i n̄equi'a ya. Porque nu'a i nyanma teh̄u, h̄inga gue'a ngue ḡa ɔth̄u'a te mmamp'u ja r̄a ley'a. Sinoque nu'a i nyanma teh̄u, gue'a ma nt'ɛc'ɛih̄a ja'a. ²⁸ A nuyá, ya d̄i nnuh̄u ngue nu'a i nhohma ts'oquih̄a, h̄inga gue'a ngue ḡa ɔth̄u'u ȳo h̄ya mmamp'u ja r̄a ley ḡa 'yo ȳo judío'a. Nu'a d̄i nhohra ts'oqui, gue'a ngue da t'ɛc'ɛi r̄a Jesucristo'a.

²⁹ Xi Oja, ɔua ɛn'a ngue hont'u ȳo judío ȳo Oja'a? ɔUangui mman'Oja ngue 'nɛ'u h̄ingȳo judío ȳo ja'i Oja? Majuani ngue xquet'a 'nɛ'u. ³⁰ Porque nuna Oja, 'dasɛ na. 'Nɛ guehna di hojpi ḡatho ȳo ja'i da 'yɛc'ɛi r̄a Jesucristo na, ngu ȳo judío, ngu'u h̄ingȳo judío, ḡa di hojpi. ³¹ Xi ya, ngue ja ma nt'ɛc'ɛih̄u, ɔua da z̄a ḡa ɛmh̄u ngue ya h̄inga ɔth̄u'a te r̄a n̄ho mmamp'u ja r̄a ley ya'm̄o? 'Yo gui mman'a tengu'a. Hante gue man'na gue'a di z̄ap'u ḡa ɔth̄u'a te mmamp'u ja r̄a ley'a.

4

¹ Xi ma mboxitah̄u r̄a Abraham, ɔte 'bɛ'a bi 'ȳot'e ngue Oja bi hojpabi ȳo ts'oqui? ² Nu'm̄o ngue r̄a Abraham ja tema n̄ho bi 'ȳot'e janangue Oja bi hojpabi ȳo ts'oqui, ya s̄ap'u da 'yɛna di 'yɛx'm̄o. P̄e pa Oja ngue h̄ingui s̄a di 'yɛts'i. ³ I mmamp'u ja r̄a Maca Libro ha bi n̄ja ngue Oja bi hojpabi r̄a Abraham ngue ɛna: "R̄a Abraham bi 'yɛc'ɛi ngue d̄i n̄ja'a te r̄a h̄ya xi xi Oja. Nu'a i 'yɛc'ɛi p'uya, Oja bi hojpabi", i ɛna. ⁴ A nuyá, nu'm̄o ngue to ɔt'a n'na r̄a 'bɛfi, nu'a r̄a nz̄abi ma t'unn̄i, ya hingra matetho t'orpe ngue'a te ma t'unn̄i, sinoque thupi. ⁵ P̄e Oja h̄ingui ɛn̄ju ngue ja tema 'bɛfi ḡa ɔth̄u ngue di hoga ma ts'oquih̄a. Porque Oja, r̄a matetho bi 'ȳot'e ngue bi hoga ma ts'oquih̄a. A nuyá, h̄ontho ḡa ɛc'ɛih̄u ngue Oja d̄i n̄ja'a te bi ma. ⁶ Ra David bi ma ngue r̄a m̄ment̄hi d̄i nth̄eui ȳo ja'i nu'u di hojpabi Oja, madague'a h̄ingui ɔt'e ḡatho'a te r̄a n̄ho ja ngue da 'ȳot'e. ⁷ Bi 'yɛna: "Ya r̄a m̄ment̄hi bi nth̄eui ȳo ja'i, nu'u di punnbabi

Oja. Ya hinda japra castigo ngue yø ts'oqui xa 'yøt'e. ⁸ Ya ra mmenthitho bi nthëui yø ja'i nu'ua ja yø ts'oqui 'në di hojpatho Oja yø ts'oqui', i ëna.

⁹ Xina ra mmenthina, çua høndyø judío mmëpya yø do'yo di nthëui na ra hya na? Nu'a, hin'na'a. Sinoque 'në'ua yø ja'i hinga mhmëpya yø do'yo di nthëui na ra mmenthina. Porque di xi'ahua ngue ra Abraham bi 'yëc'ëi ngue di nja'a te ra hya bi xi Oja. Nu'a i 'yëc'ëi p'uya, gue'a i hojpati Oja'a. ¹⁰ Xi'mø mi ma mahojpi ra Abraham, çua ya mhmëpya, ua gue tobe himmanj hmëpya 'mø mi ma mahojpi? Nuná, bi ma mahojpi hante ngue da hmëpya. ¹¹ M'mëfa p'uya, ra Abraham bi njapra hmëpya ngue ra circuncisión, gue'a bi nørpa hmëpya Oja ngue ya bi hojpi ngue bi 'yëc'ëi. Janangue nuyá, guehna ra Abraham i nnørpa papá to gátho ja yø nt'ëc'ëi ya. Madague'a hingui n'youi ra hmëpya ngue ra circuncisión, pë Oja di hojpi. ¹² Xquet'a ra Abraham guehna bi nørpa papá'u to gá bi njapra hmëpya ngue ra circuncisión. Pë hinga høntho bi nørpa papá ngue n'youi ra hmëpya, sinoque bi nørpa papá ngue bi dennabá rá nt'ëc'ëi bi nja ra Abraham hante ngue da hmëpya.

¹³ Nuná Oja, bi yarpabi n'na ra hya ra Abraham ngue nu'ua yø mbom'meto, di t'unna häi da gohmi gá rá nguñi nximhäi. Pë hingue i t'unna häi da gohmi ngue da t'ëmbi bi 'yøt'e gátho'a te mmamp'ua ja ra ley. Nu'a, hin'na'a. Sinoque bi 'yëc'ëi ngue Oja bi hojpati yø ts'oqui, janangue bi t'un'na ra häi da gohmi.

¹⁴ Nu'mø di t'enja ngue jatho ga øthu te gá mmamp'ua ja ra ley, ja di n'nacjua te ra hya di yat'a Oja, ya hinte ni bøntho ma nt'ëc'ëihua 'mø. Xi mmangu'a ra hya di yat'a Oja p'uya, xquet'a hinte ni bøntho 'mø, porque gá ja yø ts'oqui yø ja'i.

¹⁵ 'Në nu'a ra ley, ra castigotho n'youi'a. Nup'ua haru fadi tema hya mmanna ley, ya pahyø ja'i ngue ja yø ts'oqui, porque hingui øt'e te mmamp'ua ja ra ley.

¹⁶ Nuná ra hya di yat'a Oja, i mma ngue gue'ua yø ja'i da 'yëc'ëi, di japi. Ya di n'ëqui p'uya ngue Oja ra matetho bi 'yøt'e ngue di japi to da 'yëc'ëi. Hingui mman'Oja ngue da høn't'ua to da 'yøt'e te mmamp'ua ja ra ley di japi. Porque ra ja'i ja rá nt'ëc'ëi tengutho rá nt'ëc'ëi bi nja ra Abraham, ya guehna ra Abraham i nnørpe ngue rá papá ra 'yëc'ëi. ¹⁷ Guehna i nne da manna hya bi xi Oja ra Abraham ngue bi 'yëmbi: "Ague Abraham, ga øt'a ngue gui cohi grá papá ya. Porque xangu ni basj di nxandi gá rá nguñi nximhäi", bi yëmbi. Nuná ra Abraham bi 'yëc'ëi te bi man'Oja, porque Oja i sá da 'yøt'e ngue di bennate'ua to ya xa ndu. Ximmj sá da 'yøt'e ngue di m'm'ua yø basj tobe hingui 'bái.

¹⁸ Ra Abraham bi xi Oja ngue di m'mührá basj, nuná rá basj di m'm'ui, di nxandi ndap'ua bi zä gá ra ximhäi. 'Në hingui sá di 'bede hangu ga ngu. Ra Abraham himbi badj ha di zä di nja na ra hya na, pë nu'a te ra hya bi xi Oja, bi 'yëc'ëi ngue di nja. ¹⁹ Ra Abraham rá nzequi ya mmëmi 'bua' n'na ciento njeya. Ra Sara p'uya, xquet'a ya ra bødac'ëi. Ya xi thohyø pa p'ua xtj m'mührá basj. Pë ra Abraham himbi 'behrá nt'ëc'ëi bi nja. ²⁰ Hijnjam'mø bi nyobëni. Sinoque n'nat'a bi bënë ngue di nja'a te ra hya xi xi Oja. Bi hya ra ts'ëdi ëc'ëitho ngue di m'mührá basj xi xi Oja ngue di m'm'ui. Janangue ëspatho Oja. ²¹ Nuná ra Abraham ya man'natho di segura p'uya ngue Oja i ja rá ts'ëdi da 'yøt'a te gámá hya di yat'i ngue di nja. ²² Nuná rá nt'ëc'ëi bi nja ra Abraham, guehna i hojpati Oja yø ts'oqui mi ja na.

²³ Nu'mø mi ma nt'ot'i ra hya ngue ya bi ma mahojpi ra Abraham, hin'i ma nt'ot'i na ra hya na ngue høntho da hnu manho ra Abraham. ²⁴ Sinoque bi ma nt'ot'i na ra hya na, ja ga pahmu p'ua ngue Oja xquet'a di hogahua 'mø ga ëc'ëihua na Oja bi 'yøt'e ngue bi bennate ma Hmuha Jesucristo 'mø mi du. ²⁵ Nuná ra

Jesús, bi n'unj bi tho ngue bi gurca ma ts'oquih. M'mefa p'uya, bi bennate. A nuyá, gue'a i hogah Oja'a ya.

5

1 Ya bi nhohma ts'oquih ngue dá ec'eih na ma Hmuha Jesucristo. Conná nguehra Jesucristo ya dá nhojpaha Oja. 2 Ya dá tinnbaha rá mate Oja ngue dá ec'eih ra Jesucristo. 'Ne dadi johyah ngue bá ep'u ra pa ga nnuha'a ra nho di un'Oja. 3 Pe hinga hondra nho di un'Oja gdá johyah ya, sinoque 'ne'mø dí sáha ra n'u jatho ga johyah. Porque nu'mø sá ra n'u n'na, ja fap'u ngue seti hangu ra n'u sá ra ja'i. 4 Nu'mø dí seti hangu ra n'u dí thohma, ya nnu manhoja Oja m'ø. A nu'mø ya nnu manhoja Oja p'uya, ya dí pahma ngue bá ep'u ra pa ga nnuha'a ra nho di unj. 5 Nuna ra nho ja ngue dí n'nacj, hinga fehnitho na. Porque ya bá 'benngha ra Espiritu Santo ga n'yoh, gue'a xoga ma mmeha ha gdá pahma ngue majuanj di macja Oja'a.

6 A nuja, hinda zá ngue ga honse ha di nyamma teh. Pe bi zonna pa bi nja'a te bá sán'Oja, ngue ra Cristo bi du conná nguehma ts'oquih. 7 Conque nuja, hijnonj ja'i di pøni da 'yenna te da tho conná nguehra mmic'eiui, madague'a ra hoja'i a ja ngue da tho. Pe rá nzequi 'bai te'o da 'yenna te da tho conná ngue'a ra ndø hoja'i. 8 A nuyá, di nequi xanho ngue di macja Oja, porque ra Cristo bi du conná nguecja, conque ja ma ts'oquih. 9 Ra Cristo ya bi du ngue bi hoga ma ts'oquih. Janangue nuyá, man'natho dí haxha njuanj ngue ya bi yanja p'u ja ra castigo di nja'mø rá nzequi. 10 Conná nguehma ts'oquih, mama nsuha Oja. Pe bi 'yøt'Oja ngue da nhojpaha conná ngue'a i du rá Ts'ant'u. A nuyá, ya dadi n'amigoha Oja ya. Ya man'natho dí haxha njuanj ngue hingui encja ra Cristo, sinoque 'bai ngue da yanja p'u ja ra castigo. 11 Pe hinga hontho ga johyah ngue ya bi yanja p'u ja ra castigo, sinoque ma datho dadi johyah ngue ya dá nhojpaha Oja conná nguehna ma Hmuha Jesucristo.

12 Nua ja ra ximhai, n'na nc'eitho rá madi bi 'yøtra ts'oqui. Ja bá fap'u ra ndate p'uya ngue'a ra ts'oqui bi nja. Janangue nuyá, nu gátho yø ja'i 'bai, gá i tu porque gá øtra ts'oqui. 13 Nu yø ja'i bi m'mai hante ngue da fahra ley bi 'yøtra Moisés, gá bi 'yøtra ts'oqui. Nu'u yø ja'i'u, hingui sá da 'yena ngue hingui padi ndana'a ra nho ja ngue da 'yøt'e. 14 Di nequi ngue ra ts'oqui bi 'yøtø ja'i, porque gá bi du. Rá muditho ra Adán bi 'yøtra ts'oqui, m'mefa p'uya gátho mi'da yø ja'i bi 'yøtra ts'oqui, madague'a ngue hinga 'da'igui ra ts'oqui bi 'yøtra Adán.

Nu'a te ra ts'oqui bi 'yøtra Adán, gue'a bi ts'onj gátho yø ja'i'a. Pe m'mefa bi m'mhra Cristo, guehna bi 'yørpabi ra nho yø ja'i na. 15 Ja uana te bi nja ngue ra Adán bi 'yøtra ts'oqui, ximmi ja uana te bi nja ngue'a rá mate Oja bi 'dacja. A nuna ra Adán, mi zá mi 'yøtra ts'oqui, xandøngu yø ja'i bi tocabi ngue bi du. Pe nuna ra Jesucristo guehna bá hannbabi rá mate Oja, 'ne xandøngu yø ja'i bi tocabi ngue di nyanj. Man'na ja ts'editho te bi 'yøtra Jesucristo ngue ra Adán. 16 Nu'mø mi madi bi nja ra ts'oqui, bi man'Oja ngue nu'a ra ts'oqui, di nja ra njut'i ngue ra castigo. Pe nu'mø ya mandøngu dyø ja'i øtra ts'oqui, nuna Oja bi ma ngue da 'yøtra mate di nhojpathou yø ja'i ja yø ts'oqui. 17 Co nuna n'na nc'ej bi 'yøtra ts'oqui, m'mefa p'uya, gátho yø ja'i ja ngue da tho ra ndate. Pe nu to gá di nthuui rá mate Oja ngue di punnba yø ts'oqui, di t'unna 'da'yo te conná nguehra Jesucristo.

¹⁸ Nunā rā Adán bi 'yōtrā ts'oqui, gātho yō ja'ī mī ja ngue dā ma rā castigo. Pē nunā rā Jesucristo bi 'yōtrā nho, gātho yō ja'ī ja ngue dī tocabi dā ma mahōjpi yō ts'oqui 'nē dī nthēui rā 'da'yo te. ¹⁹ Rā Adán himbi 'yōt'e te bi xi Ojā, māndōngu dyō ja'ī bi gohi ngue yō 'yōt'its'oqui. Pē rā Jesucristo ngue bi 'yōt'e te bi xi Ojā, ya māndōngu dyō ja'ī dī tocabi ngue dī hojpa'bi Ojā.

²⁰ Nunā rā ley, bī ma nt'ot'ī para ngue mān'na gdā pađi ngue ja ma ts'oquihū. A nuyá, nū'mō dī pađi ngue xangu mā ts'oquihū i ja, ya mān'na gdā pahmū ngue nunā rá mate Ojā bi 'dacjū, mā dātho ngue xangu nā.

²¹ Janāngue nunā rā ts'oqui xā bēnnga mā mmūihū, gue'a bá hanngahū rā ndate'a. Pē nuyá, ngue ya bi bēnnga mā mmūihū rá mate Ojā ya, guehna bá hanngahū rā 'da'yo te naya, ngue ya bī ma mahōqui mā ts'oquihū conná nguehmā Hmūhū Jesucristo.

6

¹ ¿Ndanā exā ja ngue gā ōthū ya'mō? ¿Ua sā ngue gā sigue gā ōthū yō ts'oqui n'nāmhā ngue nunā Ojā mān'na xangu rá mate dī 'dacjū? ² Nū'a, hīngui sá'a ngue gā sigue gā ōthū yō ts'oqui. Sinoque ya bi zep'ū'a te rā ts'oqui xtā ōthū m'met'o. ¿To go enā ngue gā sigue gā ōthū yō ts'oqui? ³ ¿Ua hīngui pahmū ngue nū to gātho ya dá nxixyahū, ya dá mbenthū rā Jesucristo? Nū'a i dū'a, xquet'a tengutho 'mō ya dá tūhū. ⁴ Nū'mō mā nxixyahū, ya dī ōr'mā güendahū ngue ya bi zep'ū'a rā nts'o xtā ōthū m'met'o. Xntho ya bī ma nt'āguigahū tengutho rā Cristo ngue bi t'āgui. Pē nunā rā Cristo conná ts'edi rá Papá bi japi ngue bi bēnate p'ū bi t'āgui. A nuyā ya, tengutho 'mō ya dá bēnatehū ngue mā'da'yo dá m'māhmū. ⁵ Porque nū'mō dī ōthū rā güenda ngue ya dá tūhū tengutho rā Cristo ngue bi dū, xquet'a ya dī ōthū rā güenda ngue ya mā'da'yo hōndá m'māhmū tengutho rā Cristo ngue mā'da'yo bī m'mūi.

⁶ Nū'mō mī 'dōmbū ja rā pont'ī rā Cristo, tengutho 'mō ngue mā do'yohū bi 'dō'mī. Porque ya bi zep'ū yō ts'oqui xtā ōthū m'met'o, ya hīnni mantho dī mandagahū rā ts'oqui tengutho 'mō gdi ōt'e ngue mā hmūhū'a. ⁷ Porque nū rā ja'ī ōtrā güenda ngue bi dū rá do'yo, ya bi hyep'ū rā ts'oqui. ⁸ Pē nū'mō dī ōr'mā güenda ngue ya dá tūhū 'mō mī dū rā Cristo, ya dī ec'cīhū ngue mā'da'yo hōndá m'māhmū tengutho rā Cristo ngue mā'da'yo hōmbi m'mūi. ⁹ Porque dī pahmū ngue nū'mō mī dū rā Cristo, bi bēnate, 'nē ya hīnni mantho dā dū. Sinoque 'būi para zāntho. ¹⁰ Rā Cristo n'na ndītho bi dū conná nguehyō ts'oqui yō ja'ī. A nuyā ngue ya 'būi, gā 'būhya ngue ōrpabi rá pāhā Ojā. ¹¹ Dā guecjū ya, ma gā njathū p'ūya, gā ōthū ngue ya bi zep'ū rā ts'oqui ngue ya mā n'yohū rā Jesucristo. Ya gdā 'būhmū'a ya ngue gā ōrpahū rá pāhā Ojā.

¹² Janāngue nuyá, mēnte yō pa dī 'būhmū ua ja rā xīmhāi, ya hīnni mantho gā unhnū rā 'yū'a rā ts'oqui. Hīnga nnehū ngue dā dājpahū'a tengue rá pāhāse mā do'yohū. ¹³ Hīnga unna 'yū mā mmūihū ngue gā ōthū rā nts'o. Sinoque mā gā unna mmūihū Ojā ngue rā nho gā ōthū. Porque ya mā'da'yo hōndá m'māhmū. ¹⁴ Nū'a rā ts'oqui xī bēnnga mā mmūi ngue mađi mandagahū, ya hīnni mantho dī mandagahū'a ya. Nū'a rā ley mī haxra güenda ngue mā ts'oquihū, ya hīnni mantho hascahū rā güenda'a ya. Porque Ojā, rā matetho bi 'yōt'e ngue bi yangthogahū.

¹⁵ Ya bī nyamma tehū, pē hīnga gue'a ngue gā ōthū te gā mmāmp'ū ja rā ley i nyamma tehū. Sinoque Ojā rā matetho bi 'yōt'e ngue bi hoga mā ts'oquihū. Xi ya, ngue ya bī ma mahōqui mā ts'oquihū, ¿ua sā gā sigue hōnga ōthū yō

ts'oqui? Nu'a ya hin'na'a. ¹⁶ Ya gui pahmua ngue nu'mo ga homma hmu di mandagaha, ya di ohu ra 'ye'a ma hmuh. Janangue nuyá, nu'mo ga ot'e ngue ma hmuh'a ra ts'oqui, ya jatho ngue ga tuh 'mø. Pe nu'mo ga ot'e ngue ma hmuh Oja, ya di hoga ma ts'oquih. ¹⁷ A nugã, dadi ja mamadi Oja porque ya ga hychmua p'u ra ts'oqui xi bent'a ni mmaih. 'Ne ya ga unni mmui ga 'yec'ei'a ra hya bi san'nah. ¹⁸ Ya ba njuc'ahu p'u ja ra ts'oqui. A nuyá, ga gue'a ra nho gui nnøpe ni hmuh ya. ¹⁹ Nuna ra hya di mmangã, di honi te nna hycpa ra hya, n'namhma ngue da dini xanho ni mmaih hanja ra hya. A nuyá, nu'mo yø pa xa thogui, xcã unhn ra 'yu'a ra nts'o ngue ni tap'ahu, mathoguiho yø ts'oqui xcã 'yøth. Pe nuyá, dami unni mmaih ngue ga ra nho gui 'yøth ya. Janangue nu'a te ga gui 'yøth, da gue'a te rá 'befi Oja gui 'yøth.

²⁰ Nu'mo yø pa xa thogui ngue ga ra nts'o xtã øth, hinmi padi ga øth ra rho. ²¹ ¿Teni 'be'a dá tahma ngue'a ra nts'o xtã øth? Porque ra 'be'isátho te xtã øth. Gã ra ndate bá n'youi. ²² Pe nuyá, ya dá pømhmu p'u ja ra ts'oqui ya, ya yø mefigahu Oja ya. Janangue ya yø ja'igahu Oja 'ne ya di 'dajm ra te para zantho. ²³ Nu'a ra njut'i ngue ra ts'oqui, gue'a ra ndate'a. Pe nu'a di un'Oja, gue'a ra te para zantho di 'dajm rángue di n'yohu ma Hmuh Jesucristo.

7

¹ Ague ma zi cu'ahu, ya gui pahmua ngue ra ley i ja, i ja rá ts'edi ra ley ngue di manda ra ja'i mente 'bui. Pe nu'mo bi du ra ja'i, ya hinni mantho di manda ra ley ra ja'i. ² Ya gui nnuh tengutho n'na ra xisu 'mø bi nthati, i ja n'na ra ley hapm ma ngue hin'yu ra nt'edi da hycp'u rá damme ra xisu. Pe nu'mo ya bi du rá damme, ya bi xot'a ra ley mi sammra xisu. ³ Pe nu'mo høndi nthatra xisu 'ne 'bútrá damme, ya ra ts'oqui øtra xisu. A nu'mo bi du rá damme, ya bi xot'a ra ley mi ja ngue ra nthati. Ya sä di nthati mahøn'a, 'ne ya hingra ts'oqui øtra xisu ngue di nthati.

⁴ A nuyá ma zi cu'ahu, ya di øtra güenda ngue dá tuh p'u ja ra pont'i bi du ra Cristo. Nu'a ra ley mi sangbahu, ya bi xotrá hya'a ya. Ya hindi mandagaha ra ley ya. Ya ma n'yohu'a ra Cristo bi bennate p'u ha bi t'ãgui. Ya dá zã ga ørpa hu rá 'befi Oja ya. ⁵ Nu'mo yø pa xa thogui, ga ra nts'o xtã n'yohu. Ma pahmua te mmamp'u ja rá ley Oja, enã man'na bi 'yannga ma mmaih ra ley ngue ra ts'oqui ga øth. Pe nu'a ra njut'i ngue ra ts'oqui, gue'a ra ndate'a. ⁶ Pe ya bi xotrá hya'a ra ley madi mandagaha ya. Porque ya di øth ra güenda ngue ya dá tuh. A nuyá, ma'da'yo dá m'mahmu para ngue ga ørpa hu rá 'befi Oja. Guehna ra Espiritu Santo di 'dajm rá páhã ga ørpa hu rá 'befi Oja ya, pe hinna øth rá 'befi Oja ngue ga suhu'a te mmamp'u ja ra nyogui ley.

⁷ Ngue ya di mmangã na ra hya na, ¿ua gui emhma ngue di mma ngue ya hingui ho rá ley Oja? Nu'a, hin'na'a. Sinoque ra ley xandønho. Xi'mø ngue hindi ja ra ley, ya hincã pahmu te 'be'a na ra ts'oqui 'mø. Tengutho mmanna ley ngue enã: “Yo gui nnehu n'na ra cosa ngue n'nan'yo to rá mmeti”, i enã. Janangue nuyá, di pahmu ngue ra ts'oqui di øth 'mø di nnehu n'na ra cosa ngue n'nan'yo to rá mmeti. ⁸ Nu'mo ma pahmu te mmamp'u ja ra ley, enã man'na bi hacm ra ts'edi ngue di nnehu n'na ra cosa nu'a n'nan'yo to rá mmeti. Mente ra pa himbi fadi te mmamp'u ja ra ley, hindi nequi te 'be'a na ra ts'oqui. ⁹ Nugã, nu'mo himmará padi te mmamp'u ja rá ley Oja, ya di enã ngue xanho

te dí øt'e. Pê nu'mø ma padî te mmamp'u ja ra ley, bi ðinma mmái p'uya ngue hîndî øt'e te mmamp'u ja rá ley Oja. Ya dá padî ngue ja ngue ga mma ra castigo ngue ma ts'oqui. ¹⁰ Porque nuna ra ley mi ja ngue xti 'dacra' da'yo te 'mø xcá øt'e te gá ði manda, guehna ra ley bi zânngui ngue ga mma ra castigo na, porque hînda øt'e te ði manda ra ley. ¹¹ Nu'a ra ts'oqui mi jagui, gue'a mi hârcá ma n'yomfeni'a, dí ena ngue da zá ga øt'e te gá mmamp'u ja ra ley. Pê nup'u ja ra ley p'uya, dá timp'u mma ngue ga mma ra castigo ngue ma ts'oqui.

¹² Janangue nuna rá ley Oja, xandønho na. Nu te gâma hya ði manda, gâtho xandønho. ¹³ Hîngui sâ ga emhma ngue hîngui ho rá ley Oja ngue i mma ngue jatho ga mmähâ ra castigo. Nu'a ja ngue gdâ mähâ ra castigo, ngue ja ma ts'oquiha. Janangue co nu'a te gâma hya mmanna hoga ley, gue'a gui nequi ngue xandønts'o ma ts'oquiha.

¹⁴ Di pahma ngue nu'a ra ley, gâ gue'a ra hoga hya bi un'Oja i mmamp'u. Pê nuja ngue dyø ja'ithohu, gâ gue'a ra ts'oqui xa bennga ma mmaih. ¹⁵ Hîndî padî hanja te nmi øt'e. Porque nu'a ra nho nmi nne ga øt'e, hînga gue'a nmi øt'a. Nu'a tengue hîndî nnu manho p'uya, go gue'a dí øt'a. ¹⁶ Pê nu'mø ngue 'nequi hîndî nnu manhosê te dí øt'e, ya dí padî ngue nu'a te ra hya mmamp'u ja ra ley, xandønho. ¹⁷ Janangue nuyá, hîngui nne ma mmái ngue dá øt'a te ya xtá øt'e. Sinoque gue'a ra ts'oqui mi jagui, gue'a go ði mpe'a ngue'a te xtá øt'e. ¹⁸ Porque dí padî ngue hîn tema nho xtá øt'e. Nu'a ra nho nmi nne ga øt'e, hîmbi zá xcá øt'e. ¹⁹ Hînda øt'a te ra nho nmi nne ga øt'e, sinoque nu'a te ra nts'o hîndî nnu manho ngue ga øt'e, gue'a xtá øt'a. ²⁰ Janangue nuyá, nu'mø xtá øt'a'a ra nts'o hîndî nne ga øt'e, pê hîngo dadi jagá'a, sinoque gue'a ra ts'oqui xa bennga ma mmái, gue'a go dí ja'a.

²¹ Nguna ra hya xtá thocá ya. Nu'mø nmi nne ga øtra nho, pê xøgue høntra nts'o mi so ma mmái ga øt'e. ²² A nugui, dadi hogá'a te ra hya mmamp'u ja rá ley Oja. ²³ Nua ja ma mmái mi ja ua n'na ra n'yomfeni ngue hîmî nnu manho'a te ra nho nmi sânni ga øt'e. Pê nuna ra hya na, nu'a ra ts'oqui xa benngagui ma mmái, gue'a hîmî nneque ga øtra nho'a. ²⁴ Pê huecate yø ja'î njap'u. ¿Te'o da zá da yanî ngue hînda thohra castigo ja ngue da thogui? ²⁵ Porque conná n'yomfeni ra ja'î i nnu manho'a te ra nho mmamp'u ja rá ley Oja. Pê nu rá do'yo ra ja'î, gâ gue'a rá pähâ ra ts'oqui i nne da 'yørpe. Pê dadi ja mamadî Oja ngue ma Hmuha Jesucristo go bi zá bá jugaha p'u ja ra nts'o'a.

8

¹ A nuyá, ngue ya ma n'yohu ra Jesucristo ya, ya hînga mmähâ ra castigo ya. Porque nu to n'youi ra Jesucristo, ya bi n'unî ngue gue'a ra Espiritu Santo da xännbi te da n'yo. Ya hînni mantho ngue øtra nts'o mi ja rá mmái m'met'o. ² A nuyá, i ja rá ts'edi ra Espiritu Santo ngue di 'dacra' da'yo te ngue man'yohu ra Jesucristo. Ya bá jugaha p'u ja rá ts'edi ra ts'oqui madî mandagaha, ya bi yanju ngue ra castigo mi ja ngue ga thohmu. ³ Dâ pahma hanja'a rá ley Oja, pê hîmbi hyät'i bi gūgaha p'u ja rá ts'edi ra ts'oqui'a ra ley. Porque hîmbi zá ðé øthu gâtho'a te gâma hya ði manda ra ley. Pê nuna Oja bi yanju. Bi 'yøt'e ngue bi nja'î rá Ts'ant'u bá penhua. Bi hnu ngue ra ja'î, pê hîmbi 'yøtra ts'oqui. Guehna bi tho na ngue bi gurca ma ts'oquiha. Bi hyejpabi rá ts'edi ra ts'oqui xi bennga ma mmaih. ⁴ Nguna bi 'yøt'e, porque bi nepe ngue gue'a ra Espiritu

Santo da gägbah_u ra 'yu gdä n'yoh_u, n'namhma_u ngue da zäp'u_u ga øth_u ra nho mmamp'u_u ja ra ley. Pe nu'a_u ra nts'o m_i ja ma mmuih_u m'met'o, ya hingui sä ngue ni mantho ga øth'u_u a ya.

⁵ A nu ra ja'i_u ngue rá n'yomfēnise_u jūqui te ga 'yo, hont'a_u te ra nts'o ga 'bahyø ja'i_u di ja ndumm_i ngue øt'e. Pe nu ra ja'i_u ngue gue'a_u ra Espiritu Santo di unna hoga n'yomfēni_u ga 'yo, gue'a_u ra ja'i_u ngue hōndrā pähā Oja di ja ndumm_i ngue øt'e. ⁶ Janangue nuyá, nu to di ja ndumm_i ngue da 'yøtrā nts'o ga 'bahyø ja'i_u, da ma ra castigo. Pe nu ra ja'i_u di ja ndumm_i ngue gue'a_u rá pähā Oja da 'yørpe, gue'a_u ra ja'i_u hu rá mm_i ngue di t'unna 'da'yo te'a. ⁷ Nu yø ja'i_u ngue hōndrā nts'o di ja ndumm_i ngue øt'e, guehya yø nsaiui Oja ya. Porque hingui nne da 'yēc'ēi te mmamp'u_u ja rá ley Oja. Ni xinga gue'a_u Oja di sä ha di 'yēc'ēi. ⁸ Janangue nuyá, nu'u yø ja'i_u ngue hōndrā nts'o di ho da 'yøt'e, guehya hingui nnu manho Oja te ga 'yo ya.

⁹ Pe nu_u ngue ya dá hehma_u p'u_u ra nts'o, gue'a_u ra Espiritu Santo i cägbah_u ra 'yu nna 'yoh_u. Porque ra Cristo bá penhna Espiritu Santo ngue di n'youi te'o gä ēc'ēi. A nu yø ja'i_u ngue hingui n'youi ra Espiritu Santo, guehya yø ja'i_u hingui ēc'ēi ra Cristo ya. ¹⁰ Nu ma do'yoh_u, ya bá ep'u_u ra pa da du ngue ra ts'oqui i ja. Pe ngue di n'yoh_u ra Cristo, nu ma teh_u di sigue di m'matho, porque ya bi hoga ma ts'oquih_u Oja. ¹¹ Nuna Oja bi japi bi bēnnate ra Cristo 'mø m_i du. Xquet'a_u da japi di bēnnate ma do'yoh_u 'mø ya xtá ndu, porque ya di n'yoh_u ra Espiritu Santo.

¹² Ague ma zi cu'ah_u, i ja ts'editho ga øth'u_u a te ra hya xänngah_u ra Espiritu Santo. Ya hindä dajpah_u ra nts'o so ma mmuih_u. ¹³ Porque nu'mø ga siguethoh_u ra nts'o xtá øth_u m'met'o, ya ga mmähä ra castigo. Pe nu'mø ga øth'u_u a te xänngah_u ra Espiritu Santo, ngue ga hehma_u p'u_u ra nts'o, ya di 'dacju ra 'da'yo te para zantho.

¹⁴ A nuyá, nu to gätho ya ga 'yo'a te ra hya xännbabi_u ra Espiritu Santo, gue'u_u yø bas_i Oja'u. ¹⁵ Ya ma n'yoh_u ra Espiritu Santo ya. Ya hingui ja ngue hōnga nsuh_u ya, tengutho n'na ra ja'i_u 'mø su rá hmu. Porque majuan_i ngue ya yø basigah_u Oja ya. Nuna ra Espiritu Santo di n'yoh_u, guehna annga ma mmuih_u na ngue di ēmph_u Oja: "Ma Papá'i", di ēmph_u. ¹⁶ A nuna ra Espiritu Santo di n'yoh_u, guehna øt'e ngue di pahmu_u p'u_u ja ma mmuih_u ngue ya yø basigah_u Oja na. ¹⁷ Pe ngue ya yø basigah_u Oja ya, xquet'a_u di tocagah_u a ra nho di yat'Oja di un_i. Tengutho ra nho di t'unna Cristo, ngut'atho di n'nacju. A nuyá, nu'mø di nne di n'nacju na ra nho di t'unna Cristo ya, pe gue'mø ga n'un_i ga säh_u ra n'u tengutho ra n'u bi zä ra Cristo.

¹⁸ Ma ga ør'ma güendah_u ya, ngue zits'urb_u di säh_u ra n'u ya, porque nu'a_u ra nho di 'dacju Oja m'mēfa, ma datho xandøngu'a. ¹⁹ Nu te gäma cosa bi zän'Oja ngue ja ua ja ra ximhäi, a nuyá, i ndø'matetho asta gue'mø da zønna pa xa nzän'Oja ngue di unna nho yø bas_i. ²⁰ Porque Oja bi hocra ximhäi, pe bi nts'om'mø m_i man'Oja ngue di njapra castigo'a ra ts'oqui bi 'yøtrā Adán. Pe xquet'a_u Oja bi zänni ngue da 'yēhra pa mahōnda gom'da'yo ra ximhäi. ²¹ Gue'a_u ra pa'a ngue ya hinu mantho di nja ra ndate'a_u ra ximhäi'a. Ya hind_i nts'onyo cosa nu'u ja yø te. Nuyá yø hya ya, gä guehya di nja'mø bi zønna pa di unna nho yø bas_i Oja ya. ²² A nuyá, di pahmu ngue nu'a_u te gäma cosa ja ua ja ra ximhäi, gä sä ra n'u, i dants'i tengutho 'mø bi zønna ora di m'muhrá bas_i n'na ra xisu i sä ra ndate, i njarbatho yø cosa ja ya. ²³ Ne hinga hont'a_u te ja nximhäi sä ra n'u, xquet'a_u n'ecju di nneh_u ngue da tho'a_u ra n'u di säh_u, da

'yeħra pa ngue da gom'na'yo ma do'yohu. Ya di nequĩ ngue dyø basigahu Oja p'uya. Madague'a ngue ya di n'yohu ra Espiritu Santo, pe di nne ga nuhu te gama nho di nja m'mefa. ²⁴ A nuyá, ya di ec'eihu ngue di nja'a te mman'Oja, janangue bi yanju. Pe xi'mø ngue ya bi nja te mman'Oja, ya hingui ja ngue te nimantho ga tømhmũ 'mø. ²⁵ A nuju, di tømhmũ'a te ja ngue di nja m'mefa. Ma ga seth'a te ga ra n'ũ di thomhmũ, asta gue'mø di nja'a te di tømhmũ di nja.

²⁶ A nuju, nu'mø di nne ga mmat'Ojahu 'ne hĩndĩ pađi te ga xihmũ Oja, go ra Espiritu Santo i fãxte. Madague'a ra jats'ĩtho nna bømhmũ Oja, pe ra Espiritu Santo go øt'a ngue i cohi ngue ra mhmat'Oja'a ra hya hingui pøts'e ga mmamhmũ. ²⁷ Porque nuna Oja, ya pađi tema hya ja mbo ma mmũihu. I tĩni tema hya i nne da manna Espiritu Santo. Porque nu'a te ra hya nne Oja ngue di ts'ofu, go ra Espiritu Santo'a apra mate Oja conná nguecju.

²⁸ Dĩ pahmũ ngue nu to gã dađi mahmũ Oja, gue'mø xanho ogue xan'u te di thomhmũ, pe Oja honĩ ha gui japi ngue da 'yørcahu ra nho. Porque ya xpa nzãnn'Oja tengu ga cohmu m'mefa. ²⁹ Hante ngue di nhohra ximhãi, nuna Oja ya pađi te'o ja ngue da 'yec'eĩ m'mefa, guehya yø ja'i bi zãmbi ngue da gohi tengutho rá Ts'ant'u Oja ya. Janangue nuna rá Ts'ant'u Oja, guehna 'bet'o na ngue di ncũui gãtho yø 'yec'eĩ. ³⁰ Nuna Oja, ya mam'met'o xpa nzãnni te'o ja ngue da zofo, guehya yø ja'i bi zohya. A nuya yø ja'i bi zofo, ya bi hojpađi yø ts'oqui. Nuya yø ja'i ya bi hojpađi yø ts'oqui, bá ep'u ra pa da gohyø ja'i tengutho rá Ts'ant'u Oja.

³¹ Ndana man'na ra hya ja ngue ga mmamhmũ 'mø? Ya ma amigohu Oja ya. Nu te'o nne da zxcju ya, ya hĩnte di muui'u ya. ³² Nuna Oja hĩmbi nya rá mmũ ngue bá penhua rá Ts'ant'u ngue bi du conná ngueju. Ja di haxu p'u njuani ya ngue nu te gama hya bi man'Oja ngue di 'dacju, di 'dacju'a. ³³ Gãtho gahu, ya xa huannghu Oja, ya hingui sã to da 'yembĩ ngue ni mantho ja ma ts'oquihu. Porque guece Oja bi hoga ma ts'oquihu. ³⁴ Ya hĩnda zã to da 'yena ngue ga mmãhã ra castigo. Porque ya bi du ra Cristo conná ngueju, 'ne bi bennate, ya bí 'bep'u ja rá n'yẽi Oja ya. A nuyá, gue'a zant'a ma mãxtehu p'u ha 'bu Oja'a ya. ³⁵ Ya hĩnte da zã da hyaqui te gui macju ra Cristo. Madague'a ga sãhu ra n'u, pe ngutho di macju ra Cristo. Ogue tu ma mmũihu, pe ngutho di macju. Ogue sacju yø ja'i, pe ngutho di macju. Ogue hĩn'yũ te ga sihu, pe ngutho di macju ra Cristo. Ogue hĩn'yũ ra ulu ga hehu, pe ngutho di macju ra Cristo. Ogue di 'bømmã n'ũhu, hingui nne ha da nuhu yø ja'i, pe ngutho di macju ra Cristo. Ogue ya ja ngue da thoju, pe ngutho di macju ra Cristo. ³⁶ I nt'ot'i p'u ja ra Macã Libro ra hya ngue ena: "Dĩ ucãhe yø ja'i ngue di ec'eĩ'ãhe, n'na pa ngu n'na pa i nne da hyoje. Entho ho de'yo yø ja'i p'u ga mbẽni", i ena. ³⁷ Madague'a ga sãhu ra n'u mø ngue di thomhmũ tengu ya yø hya ya, pe ma ga hãhmãhu ra ts'edi'a te gui macju ra Cristo. ³⁸ Janangue ma ga segurah ngue nuna Oja zant'a di macju na. Ya hĩnda zã da hyac'a te ra n'ũ di thomhmũ mĩnte di tehu. Ni xinga gue'mø da thoju. Ni xinga guehyø anxã da zã da hyaqui. Ni xingra zithũ da zã da hyaqui. Porque Oja di macju ra pa ja p'uya, daguehra pa di 'yep'u di macju Oja. ³⁹ Nu te gãtho bi hoc'a Oja, ngup'u mahets'i, ngu ua ja ra hãi, ya hĩjonda zã da hyagahu'a gui macju Oja. Porque ya ma n'yohu na ra Hmu Jesucristo.

9

1 Nugá dí ec'ej ra Cristo, janangue nuná ra hya dí nne ga xi'ahá ya, hinga fehní ná. Guesé ra Espiritu Santo xijpa má n'yomfeni ngue majuaní ná ra hya dí xi'ahá. 2 Mathoguitho dí 'bá ndummái. I 'bámmán'á má mmái ngue má mmijudíohé hinguí nne dá 'yéc'ej ra Cristo. 3 Nu'mò dí sá ha gdá japi ngue ga nyangá má mmijudíohé, nugá ga øt'e, madague'a go ga mmagá ra castigo, ya hinga nnugá ra Cristo. Pè nja ngue hinguí sá. 4 Nuya yø judío ya, guehya yø mbom'meto ra Israel. Bi zo Oja ngue dá 'yøt'e ngue yø basí. Guehya bí nu ha bí nja ngue bí 'yuhrá ts'edi Oja ya. 'Né bí gohmi ra cohi ja yø judío ya. Bi dápra ley nu'a ja ngue dá n'yo. Bi xifi ha di japyø ndanne ja ngue dá 'yøt'e. Mazihotho ná ra hya bí yarpabi Oja yø judío ngue dá 'yørpe. 5 Guehya yø mbom'meto yø ndiua judío ya. Nu'mò mí mihra Cristo, xquet'a ra judío ná. 'Né guehna Oja ná ngue dí manda gátho'a tengue í ja. 'Né guehna t'espabi ná para zántho ná. Dá ngut'átho.

6 A nuyá, xangu yø judío hinguí nne dá 'yéc'ej ra Cristo. Pè hinguí sá ga emhmá ngue ya hínđi nja'a te ra hya bí xi Oja yø judío. Porque hímma juani ngue gátho yø judío yø ja'í Oja. Janangue hinga gátho yø judío di tocabi ya yø hya xa yat'Oja ngue dí nja. 7 Porque bí xi Oja ra Abraham ngue hinga gátho'á yø mbom'meto dá gohi ngue yø ja'í Oja. Nuná Oja bí 'yembj: "Nu'á yø basí ra Isaac, hont'á dá gohi ngue yø basí Oja'á", bí 'yembj. 8 Gátho yø ja'í 'bái, hinga gátho yø basí Oja. A nuya yø ja'í ngue yø basí Oja, guehya yø ja'í ya xpá nzánni ngue di tocabi ra hya di yat'a Oja ya, høndya yø basí Oja ya. 9 Porque nguna ra hya bí xi Oja ra Abraham, bí 'yembj: "Bá ep'á ra pa ga ut'áui ngue ja má ts'edi. Nuná ra Sara ní xisu, dí m'má'a n'na rá ts'ant'á", bí 'yembj.

10 Mí ma yø jeya p'áya, bí nte ná rá ts'ant'á ní hu ngue ra Isaac, bí nthatui ra Rebeca. Mí hya ra basí ná ra Rebeca p'áya, yø cuate bí øni. 11-13 Pè hante ngue dá mihya yø basí ya, nuná Oja, bí xihra Rebeca ngue ra Esaú rá mádi dá mí'a. Nuná ra Jacob ngue ra zaxinya, dí manda rá n'yohá ná. Nguna nt'ot'i p'á ja ra Maça Libro ngue bí man'Oja, bí 'yena: "Dáđi macá ra Jacob, pé ra Esaú, hín dáđi máđi". Guehna ra hya bí man'Oja naya hante dá mihyø basí. Hinga 'be bí dø'má Oja ngue dí m'máhya yø basí para ngue dá hnu ndaná dí n'yo xanho, ndaná hinguí 'yo xanho. Ja dí nequi ua ya ngue ya mam'met'o xpá nzán'na Oja te 'be'a ja ngue dí nja m'méfa. Hingue masque 'bet'o dá nu te 'be'a dá gohyø basí, sinoque nu'a te xa nzánni ngue dá huanhni, gue'a nja'a.

14 Xi ya, çua í sá ga emhmá ngue hinguí ho te øt'Oja? Nu'a hinguí sá'a. Porque nu te gá øt'Oja, gá gue'a ní 'yup'á øt'e. 15 Porque Oja bí 'yembrá Moisés: "Nu te'o di sánni ga huεqui, gue'a dáđi huεc'a 'né ja má yemmái conná ngue'a". 16 Janangue nuyá, nuná ra nho di un'Oja, hinda 'yenna ja'í ngue bí 'yemméj bí hyoní ha di đinna nho. Porque Oja ya xa nzánni to di huεqui. 17 I nt'ot'i p'á ja ra Maça Libro te bí xi Oja rá dast'abi máđi manda p'á ja ra hái Egipto. Bí 'yembj: "Dí exá'j ya ngue guí ndast'abi n'namhma ngue nu'á yø hméya ga ut'á'í, dá bahyø ja'í ndap'á bí zá ngue te'o gá. 'Né dá báđi ngue ja má ts'edi", bí 'yembj. 18 Ja dí nequi ua ya ngue nuná Oja, nu'a go dá zánni ngue di huεqui, gue'a di huεc'a. Nu'a go dá zánni di untho ra 'yu ngue xtá nnaxi rá mmái, gue'a dí unna 'yu'a.

19 Rá nzequi 'bái to nne dá 'yengya: "Hanja Oja 'mø ngue embj ja yø ts'oqui yø ja'í. Porque Oja, nu'a te xa nzánni ngue dá 'yøt'e, hínjonni ja'í dá zá dá dáqui te sánni dá 'yøt'e", dá 'yengui. 20 A nu'á ngue dyø ja'íthohá, çteni 'be'a go guí ená ga japhá Oja ngue 'mø ga ená hinga nnu manhohá te sánni dá 'yøt'e? Xi n'na ra ts'øye, çua sá dá 'yembrá 'yøt'ats'øye: "Hínđi nnu manhogá te ra forma

guí hogagui”, da 'yembí? ²¹ Nu ra 'yot'ats'oye, nu'a goma forma da nepe da gohra ts'oye di hoqui, ya gue'a da go'a. Madague'a ngue n'nat'a ra bõhã, pe da zã da 'yot'a n'na ra ts'oye ngue nts'upi, xinda zã da 'yot'a n'na ra ts'oye ngue hinga nts'upi.

²² A nuyá, nuna Oja, nnepe ngue man'na di bahyø ja'i ngue jase rá ts'edi. 'Né nnepe ngue man'na di bahyø ja'i ja yø ts'oqui ngue da japra castigo. Janangue tobe serpabi ya yø ja'i ni 'yup'u ngue da ma ra castigo. ²³ Bi nepe ngue da bahyø ja'i ngue mathoguitho xandøngu rá nho i ja Oja. Porque bi huegahu 'né ya dí pahm'a te ra nho xa nzãnni ngue di 'dacju ya. ²⁴ Bi zongahu Oja. Hinga hondyø judío bi zofó, sinoque xquet'a 'nehyo ja'i hingyø judío bi zofó. ²⁵ Bi nja tengutho mmamp'u ja ra libro bi 'yotra pøngahya Oseas, ngue Oja bi 'yena: “Nuya yø ja'i xtã man'a m'met'o ngue himma ja'i, a nuyá dí mma ngue ma ja'i ya. Guehya yø ja'i ngue hin madí madí, pe nuya dadí mahya”, bi 'yena. ²⁶ Nu'u yø mmengu p'u ja ra xequi bi xihyø ja'i Oja ngue embi: “Nugã, himma ja'i'ahu”, pe ja 'bexpi xip'u p'uya ngue embi: “Nugã drã Oja, majuaní ngue dí 'bui, guecã mã basi'ahu ya”, bi 'yembí.

²⁷ A nu'u yø ja'i ngue yø judío, nuna ra pøngahya Isaías bi 'yena: “A nu'u yø judío, madague'a mandøngutho'u, tengutho yø 'bomu dehe p'u ja ra jathe, pe zi yohotho'u da bõni ngue di nyani. ²⁸ Porque nu'mø ra pa da japra castigo Oja gãtho yø ja'i rá ngani nximhã, n'na zihmantho di nja”. ²⁹ Ra Isaías mahõmbi 'yena: “Nuna Oja jase rá ts'edi, nu'mø hin dadí huecyø ja'i na, n'na zihmantho di jua'u yø judío, tengutho 'mø mi jua'u yø ja'i mi 'bap'u ja ra hnini Sodoma 'nep'u ja ra hnini Gomorra”.

³⁰ Guehna ra hya naya ngue nuya yø ja'i hingyø judío, guehya himmi honi ha di nhojpauí Oja ya. Pe bi 'yehra pa ngue bi 'yec'ei Oja yø ja'i, gue'a i nhojpauí Oja'a ya. ³¹ Pe nuya yø judío mi hu yø mmui xti nhojpauí Oja, ngue mi enã xtã 'yot'e te gã mmamp'u ja ra ley. Pe hinjombi bõni ngue xtã mma mahojpi rá ts'oqui ngue xtã 'yot'e te mmamp'u ja ra ley, porque hinjongui põni ngue da 'yot'e te gãma hyã di manda ra ley. ³² ;Hanja 'mø ngue himbi nhojpauí Oja yø ja'i? Porque mi nne ngue xti nyanyø te yø ja'i ngue xtã 'yot'a te gã ra nho mmamp'u ja ra ley. Pe himbi ne xtã 'yec'ei yø ja'i ngue ra Cristo na da zã da yani. Ja bi fesp'u yø gua p'uya, porque ra Cristo tengutho 'mø 'benna do p'u ha da tho ra ja'i, di fets'e. ³³ Nup'u ja ra Macã Libro nt'ot'i p'u ra hya ngue Oja bi 'yena: “Gã pecã p'u Sión n'na ra do ngue di fesyø ja'i. Pe guedra nõ mgeda da 'yot'e ngue da dãhyø ja'i. Pe nu to gãtho da 'yec'ei na ra do na, da dini xanho p'u ja yø mmui ngue nu te ra hya ec'ei, gãtho majuaní ngue di nja”.

10

¹ Ague mã zi cu'ahu, janjuaní dí hãhma mmui dí mmarpabi Oja'u yø judío ngue di nyani. ² Porque dí pacã ngue yø mmui gã ndanne Oja. Pe nja ngue nu'a rá ndanne øt'e, hingui tinyø mmui hanja na ra hyã nne Oja ngue di nyanyø ja'i. ³ Porque hingui nne da badí tema hyã xa zã'n Oja ngue di nhojpabi yø ja'i. I enã ngue da hyonsc ha di japi ngue di hojpabi Oja. Janangue hingui nne da 'yec'ei na ra hya di hojpabi Oja yø ja'i. ⁴ Nu to gãtho ya ec'ei ra Cristo, guehya yø ja'i bi nhohyø ts'oqui ya. Ya hinni mantho da 'yenyø ja'i ngue 'be da 'yot'e te gã mmamp'u ja ra ley, ja di nyanyø te.

⁵ Pe nuya yø ja'i enã ngue di hojpa Oja yø ts'oqui ngue da 'yot'e te gã mmamp'u ja ra ley bi 'yotra Moisés, pe ra Moisés, i ja ua na ra hyã bi 'yot'i,

ngue ɛna: “Nu ra ja'i da hyät'i da 'yøt'e gätho'u yø hya di manda ra ley, guehna ra ja'i di nyanna te na”, i ɛna hya. ⁶ Pɛ ja man'na ra hya, guehna ra hya naya di nhohma ts'oquihua ngue ga ɛc'ɛihua ra Jesucristo. Porque nt'ot'i ra hya ngue ɛna: “Janangue nuyá, 'yo sá guí ɛmhma ngue jatho ngue to dá ma mahɛts'i, da si ra Cristo ngue di nyante. Porque ya bi zøcua ra Cristo. ⁷ 'Yo sá guí ɛmhma ngue nuya jatho ngue to dá map'u o yø ánima ngue da honna Cristo. Porque ya bi bɛnnate”. ⁸ Ya hinguí ja ngue ja gui hyomhma hanja ra hya ngue ha di nhohyø ts'oqui yø ja'i. Porque nt'ot'i ra hya ngue ɛna: “Nuna ra hya na, hinga yap'atho ja ngue nu'i. Ya gadi nxihma na ra hya na ya. Ya jap'u ja ni mmaihua na ra hya na”, i ɛna. Nuna ra hya mmanna ya, guehna ra hya di xi'i ngue gui 'yɛc'ɛihua na. ⁹ Nu'mø ga mamhma ngue ra Jesús, gue'a ma Hmuha'a, 'nɛ ga ɛc'ɛi p'u ja ma mmaihua ngue Oja bi japi bi bɛnnate 'mø bi du, ya di nyanma tehua. ¹⁰ Porque Oja gue'a di hogahua'a ngue'mø dí ɛc'ɛi p'u ja ma mmaihua. 'Nɛ'mø ga xihma yø ja'i ngue di ɛc'ɛihua ra Hmu Jesucristo, ya da yanju Oja.

¹¹ Nup'u ja ra Maca Libro, nt'ot'i p'u ra hya ngue ɛna: “Nu to gá da 'yɛc'ɛi ra Cristo, hinjam'mø da zá da 'yenna ja'i ngue hinguí ho te ɛc'ɛi”. ¹² I mma ngue gätho yø ja'i, ngu'u yø judío, ngu'u hinguø judío, gá n'nat'a Oja nnøpe ngue yø Hmu. 'Nɛ nuna Oja, xandøngu ra nho di unni te'o gá nzofø. ¹³ Porque nu to gá nzohna ra Hmu, guehna ra ja'i di nyanna te na.

¹⁴ Xi'u yø ja'i hinguí ɛc'ɛi ra Cristo ya, çhague di zohra Cristo 'mø? Pɛ çhague di 'yɛc'ɛi 'mø ngue hinguí øde hanja ra hya? 'Nɛ çhague di 'yøhyø ja'i hanja ra hya 'mø ngue hinjongui xifi hanja? ¹⁵ 'Nɛ çhague da m'mahyø ja'i da ma hanja ra hya 'mø ngue hinjongui et'i ngue da ma da manna hya? Nup'u ja ra Maca Libro i ɛna: “Nu'u yø ja'i mmanna hoga 'da'yo hya ngue ha di zá ga nhøjpañua Oja, mazihotho 'mø da zøcua'u ngue da xicju rá hya Oja”.

¹⁶ Pɛ nja ngue hinga gätho yø ja'i ɛc'ɛi ra hoga 'da'yo hya 'mø sifi. Ra Isaías nguna ra hya bi ma, bi 'yena: “Ague ma Oja'i, çhanja ngue hinguí ɛc'ɛi yø ja'i na ra hya di mmangähe?” bi 'yena. ¹⁷ Pɛ nu to bi 'yɛc'ɛi, ya ɛc'ɛi ngue bi 'yøde hanja ra hya bi sifi. 'Nɛ nuna ra hya bi sihyø ja'i p'uya, guehna ra hya i hma hanja na ra Cristo na.

¹⁸ Pɛ xi'u yø judío ngue himbi 'yɛc'ɛi ra hya, çua himbi 'yøde hanja ra hya'u? Majuañi ngue bi 'yøde hanja ra hya. Porque mmamp'u ja ra Maca Libro ra hya ngue ɛna: “Nuna ra hya na, ndap'u bi zá nt'øde na ra hya bi manyø mamhya. Porque nuna ra hya na, ma 'yoní gá rá ngani nximhai”. ¹⁹ Xiya yø judío ya 'mø, çua hinguí 'yo yø mmui hanja na ra hya bi sifi 'mø? Pɛ nu mi'da yø ja'i bi dinyø mmui hanja na ra hya bi sifi. Nu'mø yø pa xa thogui, bi 'yenna Moisés: “Nuna Oja, da yanyø ja'i hinguø judío, n'namhma ngue yø judío di seyabi yø ja'i nu'u di nyani. Di ncue yø judío ngue nuya yø ja'i hin'yu yø n'yomfɛni go da dinnbabi rá njapi Oja ya”. ²⁰ Pɛ ra Isaías njuantho bi 'yotra hya bi man'Oja ngue ɛna: “Nu'u yø ja'i himmi hongui, gue'u bi dinyø mmui ha di badí te'o gui'u. Nu'u yø ja'i himmi änni te'o gui, gue'u da nthɛ'be'u”, bi 'yɛn'Oja. ²¹ Pɛ nu'u yø judío, Oja bi 'yena: “N'na pa ngu n'na pa dí nzocá yø judío. Pɛ nuya p'uya, hinguí nne da 'yøhna ra hya dí xifi”.

11

¹ Xi ya, xi'Oja, çua ya bi hyɛp'u'u yø judío ya 'mø? Hin'na, hinguí hɛp'u. Porque nugá drá judío, ma mboxitagá na ra Benjamín, nuna rá mbom'meto ra Abraham. ² Nu'u yø judío, ya ma m'met'o xa huan'na Oja'u ngue da gohi

ngue yø bási. Janangue hingui hep'u Oja ya yø judío. Dami bəmhmə te mmamp'u ja rā Macā Libro ngue rā Elías bi yapyø judío 'mø mi mat'Oja, bi 'yēnā: ³ “Ague mā Oja'i, nu yø judío, ya bi hyo'u nī pøngahya. A nu'a nī altar hapə thanne'i yø ja'i, ya bi themhmi. Ya mahøngsegui di 'bui ngue di thanne'i ya. Pe xquet'a nne dā hyogyø ja'i”, bi 'yēnā Elías. ⁴ Mi dā Oja p'uya, bi 'yēmbi: “Hīn'na, hīnga høn'atho'i guī thannegui. Sinoque 'bərəpətho mi yoto mahuaḡi yø judío ngue thannegui, 'nē hingui ndantyøhmū p'u 'bəhrā dahmū Baal ngue dā danne”, bi 'yēn'Oja. ⁵ Dā guehrā pa ja p'uya, xquet'a njarbūtho ya, hīnga gātho yø judío xā hyep'u Oja. Sinoque 'bū i'da ngue connā mate Oja bi gohi ngue yø thanhni Oja. ⁶ ¿Ua di ja tema nho bi 'yøtya yø ja'i bi huan'na Oja 'mø? Nu'a, hīn'na'a. Sinoque rā matetho bi 'yøt Oja ngue bi huanhni. Nu'mø ngue di ja tema nho xtā 'yøtyø ja'i, janangue bi huanhni, ya hīngrā matetho bi 'yøt'Oja 'mø.

⁷ Guehnā rā hya naya ngue nu'u yø judío mi honj ha xtī nhohyø ts'oqui, pē hingui ngu'u bi dīni ha dī nhojpa yø ts'oqui. Høndya te'o ya xpā huan'na Oja ngue bī ma māhojpi. A nu'u mi'da yø judío, bi jorpabi yø n'yomfēni'u ngue hīmbi dīnyø mmāi hanja rā hya. ⁸ I mmamp'u ja rā Macā Libro rā hya ngue ēnā: “Nūnā Oja, bi 'yøt'e ngue hīnda dīnyø mmāi yø ja'i'a rā hya dā 'yøde. Nu'a te dā nu, hīnda dīnyø mmāi hanja rā hya. Dā 'yøhyø hya dā hma, pē hīndi n'yo yø mmāi hanja'a rā hya dā 'yøde. Ngu'a bā nja'u yø pa xā thogui, dā guehya mahøn'a njarbūtho”. ⁹ Rā David ngūnā rā hya bī mā ngue bi 'yēnā: “Nup'u ha di sānnig yø ja'i, di ēnā ngue ja mpāhā, di ēnā ngue i nnu mānho Oja te øt'e. Pe hīmma juani ngue dī nnu mānho Oja te øt'e. Sinoque dī njapra castigo'a te øt'e. ¹⁰ Nu'a te dā hyetyø ja'i, hīnda dīnyø mmāi hanja. Janangue dī m'məmman'u hangū rā pa”.

¹¹ Xi ya 'mø, ¿ua xma ma dā hyep'u Oja yø judío ya 'mø? ¿Ua hīnjam'mø dā 'yēhrā pa dī nyanyø te mi'da yø judío ya 'mø? ahā, dā 'yēhrā pa dī m'məhyø judío dī nyanyø te. Majuani ngue nuya yø judío bi hyep'u Oja, pē Oja bi 'yøt'e ngue nu'u yø ja'i hingyø judío dā gohi ngue yø ja'i Oja. Porque nnepe ngue nu'u yø judío bi hyep'u Oja, di seyabi ya yø ja'i ya. ¹² Nu'a i hyep'u Oja yø judío, nuya yø ja'i hingyø judío, gue'a di dīnnbabi rā njapi Oja'a. Pe nu'mø bi zønna pa ngue 'nēhyø judío dā 'yēc'ēi rā Cristo, nūnā Oja mathogui tho di japi gātho yø ja'i 'bū'a nxīmhai.

¹³ A nuyá, i ja mān'na rā hya dī nne gā xihyø ja'i ngue hingyø judío. Nuya yø ja'i ya, bā pēnngagui Oja ngue gā xihra hoga 'da'yo hya. Pe nūnā rā 'bēfi bi 'dacā Oja, dī honnbabi yø ja'i ha di badī ngue dī nnu mānsugā nā rā 'bēfi nā. ¹⁴ Porque nu'u mā mmijudiohe hingui ēc'ēi rā Cristo ya, dī nnegā ngue di seyabi ya yø ja'i bi nthēui rā Cristo, n'namhā ngue xquet'a 'nē'u dā 'yēc'ēi'u n'namhā dī nyanyø te. ¹⁵ Mazihotho 'mø dā 'yēhrā pa ngue mahøndi nhojpaui Oja yø judío nuya ya xi hyep'u Oja. Conque Oja, bi 'yøt'e ngue nuya yø ja'i hingyø judío bī nhojpaui. Pe nuyá, nu'mø di 'bātyø mmāi yø judío ngue dā 'yēc'ēi rā Cristo, ēntho ja di bēnnate yø ja'i ngue ya xī dū.

¹⁶ Nūnā rā Abraham, guehnā rá māditho rā judío nā, 'nē ya o rá 'yē Oja. Xquet'a nu'u yø judío ngue yø mbom'meto ya, xquet'a ya o rá 'yē Oja. Nūnā rā Abraham, tengutho n'na rā daza nā. Nu'u yø judío ngue yø mbom'meto p'uya, tengutho yø 'yēza'u. Pe o rá 'yē Oja gā rá do'yo rā za. ¹⁷ Guehnā n'na rā za ngue rā hoga za nā. Pe bī ma nts'aquī 'da yø 'yēza rā za. Guehya yø judío bi hyep'u Oja ya. Nu'ahū ya, ngue hingyø judío hū, tengutho 'mø ngue yø 'yēza'ahū n'na

ra za ngue ja dapo. Nu p'u bi ts'ajpabi yø 'yeza ra hoga za, ja bi ma nt'ets'i'ahũ p'u. A nuyá, ya ni n'yohũ'u yø ja'i Oja ya. ¹⁸ Pɛ maħsá mi 'yeŋa ngue man'na tate xanho'ahũ ngue'u yø judío bi hyɛp'u Oja. Dami bɛmhmũ ngue yø 'yeza i ja yø te ngue bi thep'u ja ra daza. Hingue masque ja ra te ra daza conná ngue'u yø 'yeza.

¹⁹ ¿Ua gui ɛna ngue man'na tate xanho'ahũ ngue'u yø judío bi hyɛp'u Oja, janangue bi ts'ajpa yø 'ye ra hoga za ngue ja bi ma nt'ets'ahũ p'u? Nu'a, hinda zá'a. ²⁰ Nuyá yø judío mi nnøpa 'yeza ra hoga za, bi ma nts'aqui, bi thep'u p'uya ngue himbi ne bi 'yɛc'ɛi ra Cristo. Pɛ nu'ahũ ja dapo ra za mi nnøpa 'yeza'ahũ. Nu'a ni nt'ɛc'ɛihũ bi nja, gue'a i ma nt'ets'i'ahũ p'u ja ra hoga za'a. Janangue nuyá, 'yo sá gadi 'yɛxhũ, dami mfáhmũ xanho. Nu'mø hinga mfáhmũ, ya da ma nthɛqui'ahũ mahøn'a. ²¹ Xi'mø ngue Oja bi hyɛp'u yø judío ngue himbi 'yɛc'ɛi ra Cristo, da gue'ahũ ya, nu'mø hingui 'yɛc'ɛihũ ra Cristo, da hyɛc'ahũ p'u. ²² Nuna Oja, ya gui nnuhũ ngue nu'a rá mate i ja, mandønhotho te øt'e. Pɛ xquet'a da japra castigo yø ja'i øtra ts'oqui. Porque bi japra castigo'u yø judío himbi 'yɛc'ɛi. Go bi 'da'ahũ rá mate ngue gá 'yɛc'ɛihũ. Pɛ nu'mø gui hyɛhmũ p'u Oja, xquet'a di ja'ahũ rá castigo. ²³ A nuyá, nu'mø da 'yɛhra pa ngue yø judío da 'yɛc'ɛi Oja, i ja rá ts'edi Oja ngue mahøn'da 'yɛspu ja ra za bá saqui. ²⁴ Porque man'na hingui hɛnni di t'ɛsrá 'yeza nu'a bá ts'ajpu ja ra hoga za, hinda gue'ahũ ngue ja dapo ra za gambi thehũ.

²⁵ Ague ma zi cù'ahũ, nuna ra hya hingui fadi hanja, di nnegá ya ngue gui pahmũ xanho hanja ya. Porque hinda nnegá ngue gui 'yeŋa ngue gui tatehũ ngue yø judío. Majuanĩ ngue xangu yø judío hingui nne da 'yɛc'ɛi ra Cristo. Pɛ da 'yɛc'ɛi, ja gue'mø bi zønna pa ngue ya mandøngu dyø ja'i hingyø judío da 'yɛc'ɛi ra Cristo. ²⁶ Nu'mø ya bi nja'a p'uya, gátho'u yø judío di 'b'u'a ra pa'a, ya di nyani. I nt'ot'i p'u ja ra Macá Libro ra hya ngue ɛna: “Nuna ra Yante, gue'u Sion di m'muhna. Guehna di hojpa yø ts'oqui yø judío na, nuyá yø 'yameñi p'u bá fadi ba m'muhra Jacob. ²⁷ Guehna ra cohi ga co'be na ngue ya ga hojpa yø ts'oqui yø ja'i”, ɛn'Oja.

²⁸ Nu'u yø judío ngue fɛstho na ra hoga 'da'yo hya, bi gohi ngue yø nsaiui Oja. Janangue i mɛnhna hya Oja p'u ha 'buhyø ja'i hingyø judío. Pɛ madague'a, nuna Oja xquetho ngue di ma'u yø judío. Porque nu'u yø mboxita'u gue'u yø thanhni Oja'u. ²⁹ Nuna Oja, hinjam'mø ngue di cohra mmui na. Nu to gá bi zofu, hangu ra pa di madi 'nɛ di japi. ³⁰ Nu'mø ma m'met'o, xa mmestho te mi man'Oja'u yø ja'i hingyø judío. Pɛ nuyá ngue 'nɛhyø judío bi mɛstho te mman'Oja ya, janangue Oja bi unná mate'u yø ja'i hingyø judío ya. ³¹ Nuyá yø judío bi mɛspatho te mman'Oja. Pɛ nuna Oja, ni netho ngue di unná mate tengutho i unná mate'u yø ja'i hingyø judío. ³² Nuna Oja, nguna bi 'yøt'e, bi unná 'yu ngue gátho yø ja'i bi mɛspatho te mma, para ngue da zäp'u 'da di untho rá mate gátho yø ja'i.

³³ Hijnongui pøni ngue di padi xandønho hangu gangu ra nho i ja Oja. Hijnongui padi hangu gangu rá mfadi Oja i ja. Hijnongui padi hangu gangu rá n'yomfɛni i ja. Porque hijnongui pøni ngue di padi xandønho tengu ɛga 'yo Oja. ³⁴ Hijnonni ja'i di pøni ngue di tini xandønho hanja rá n'yomfɛni Oja, 'nɛ hijnonni ja'i di t'ɛmbi ngue bi xännbi te øt'e. ³⁵ Nuna Oja, hingra mihi na ngue da 'yɛnyø ja'i ya mi ndupate Oja'a te bi unni. ³⁶ Porque nu te gäma cosa di

nnuh̄a ngue ja, Oja bád̄i un̄i. Go bi hoc'a 'n̄e gá go rá mm̄eti'a. A nuyá, h̄onse Oja i ja ngue dá t'ɛspi para zantho. Dá ngut'átho.

12

¹ Ague ma zi cu'ah̄a, mathoguito ngue bi 'dac̄u rá mate Oja. Janangue dí hagá rá ts'edi dí xi'ah̄a ngue gui unn̄i mm̄ih̄a Oja, n'namhma ngue hangú rá pa gui 'ȳoth̄a te rá páh̄a Oja. Gueh̄a rá ndanne i ja ngue gui 'ȳorpāh̄a Oja naya. ² A nuyá, dam̄i páh̄ni n'yomf̄en̄ih̄a ya. 'Yo guí oth̄a tengutho otȳo ts'oc'eī ua ja rá ximh̄ai. Dam̄i 'ȳot'e ngue dá gom'na'yo'a te ja ngue gd̄i n'yoh̄a. Janangue dá zäp'u gui pah̄mu xanho'a te rá páh̄a Oja. Nun̄a te rá nho nne Oja ngue gd̄i n'yoh̄a, dá gue'a gui 'ȳoth̄a'a.

³ Oja bi 'ȳotra mate bi 'dacá rá ts'edi ngue ga xi'ah̄a te ja ngue gui 'ȳoth̄a. 'Yo to di nne man'na rá 'befi xanhets'i ngue'a te rá 'befi bi un'Oja. Sinoque dá hyacra güenda xanho te 'be'a ma'befi bi t'un̄ni. ⁴ Ya guí nnuh̄a ngue rá do'yo rá ja'i, xangu ȳo xequi i ja ngue 'dama 'dan'yo i pefi. ⁵ Xquet'a njarbatho ȳo 'ȳec'eī ya. Madague'a xanguj̄a, p̄e ɛntho n'na nc'eītho di jah̄a. Porque gátho ma n'yoh̄a rá Cristo. P̄e nun̄a rá 'befi bi 'dac̄u Oja, 'dama 'dan'yo ma 'befi na.

⁶ Oja bi zänni temá 'befi di tocabi n'na ngu n'naja. Ya gue'a rá 'befi ja ngue ga oth̄a'a p'uya. I 'b̄ahȳo ja'i ngue bi t'unná 'befi ngue drá p̄ongahya Oja. P̄e nu'a te rá hya di b̄ennba Oja dá ma, h̄ont'a dá man'a. ⁷ I 'b̄ahȳo ja'i bi t'unná 'befi ngue dá máxrá mm̄ic'eīui. P̄e i jatho ngue co gátho rá mm̄i di 'ȳotra 'b̄axte. I 'b̄ahȳo ja'i bi t'unná 'befi ngue di nxännbate rá hya Oja. P̄e i jatho ngue di nxännbate xanho. ⁸ I 'b̄ahȳo ja'i bi t'unná 'befi ngue di hatra ts'edi ȳo mm̄i'ȳec'eīui. P̄e di ja ndummai ngue dá 'ȳot'a te rá 'befi pefi. I 'b̄ahȳo ja'i ngue bi t'unná 'befi ngue co nu'a te p̄ets'i, dá máxȳo mm̄ic'eīui. P̄e 'yo di ya ȳo mm̄i ngue'a te rá 'b̄axte dá 'ȳorpa rá mm̄ic'eīui. I 'b̄ahȳo ja'i ngue bi t'unná 'befi ngue di m'met'o p'u di mp̄eti ȳo 'ȳec'eī. P̄e jatho ngue dá gäm̄f̄en̄i dá 'ȳot'e xanho'a te rá 'befi pefi. I 'b̄ahȳo ja'i bi t'unná 'befi ngue dá máts'i to ja te h̄emb̄i. P̄e nu'a rá 'b̄axte dá 'ȳorpa bi rá mm̄ic'eīui, co n'na rá páh̄átho di 'ȳot'e.

⁹ P̄e gue majuan̄i ngue ni mm̄i gd̄i mah̄ni mm̄ic'eīui n'na ngu n'na'ah̄a. Dam̄i hyeh̄ma p'u rá nts'o. Dam̄i 'ȳoth̄a rá nho. ¹⁰ I jatho ngue guí mah̄ni mm̄ic'eīui n'na ngu n'na'ah̄a porque gátho gadi ncuh̄a ngue rá Cristo. N'na ngu n'na'ah̄a dam̄i hyon̄nbi ha di hnu mansu m̄i'da ni cuh̄a. ¹¹ 'Yo guí säyathoh̄a, dam̄i hyah̄a rá ts'edi'a te ja ngue gui 'ȳoth̄a. Co gátho ni mm̄i gd̄i 'ȳorpāh̄a rá 'befi ma Hm̄uh̄a Jesucristo. ¹² Zant'a dam̄i johyah̄a ngue bi d̄inni mm̄ih̄a hanja'a rá nho ja ngue di nja. Nu'm̄o guí säh̄a rá n'u, dam̄i seti xanho. 'N̄e dam̄i mat'Ojah̄a hangú rá pa, 'yogui säyathoh̄a. ¹³ Nu'u ni mm̄i'ȳec'eīh̄a 'm̄o ngue hin'ya te dá hyoni, dam̄i f̄axh̄a. A nu'u ȳo 'ȳec'eī yap'u ni 'ȳeh̄e, dam̄i unhn̄a rá ts'aya.

¹⁴ A nu'u ȳo ja'i s̄u'ah̄a, dam̄i 'ȳaph̄a Oja ngue di japi. 'Yo temá yanth̄i guí áph̄a Oja ngue dá thogui. ¹⁵ Nu'p'u ha di johya ni mm̄ic'eīh̄a, xquet'a dam̄i johyah̄a. Nu'p'u zonn̄i mm̄ic'eīh̄a, xquet'a ja dam̄i nzomhm̄a p'u. ¹⁶ Gátho dam̄i nnu manho n'na ngu n'na'ah̄a. O gadi 'ȳexh̄a. Dam̄i 'ȳot'e ngue 'da'igu'áh̄a ȳo ja'i h̄inga njuani. 'Yo sä guí ɛna ngue go jase ni mfadih̄a.

¹⁷ 'Yo gadi cospabi'a te rá nts'o o't'a'i ni mm̄ic'eīh̄a. Dam̄i ja ndummai h̄a ngue nu'a te xanho, dá gue'a gui 'ȳoth̄a'a. ¹⁸ Dam̄i hyoni ha gd̄i n'amigoh̄a gátho ȳo ja'i astá nu'p'u go dá zä. Gui ja ndummai ngue 'yo gadi njunth̄a.

¹⁹ Ague ma zi cu'ahū, 'yo gadi cots'i te t'ot'ahū. Dami hyemhama hma, nu'a Oja go di cots'a. Porque nt'ot'i p'u ja ra Maca Libro ra hya ngue en'Oja: "Nugā, go nī 'yε ma xi ngue ga jagā ra castigo. Go ga jut'ā'a te ot'ahū yō ja'ī", en'Oja. ²⁰ Xquet'a nt'ot'i ra hya ngue en'Oja: "Nu'mō gā nu nī nsaiui ngue tu manthū, dami unna hme da zi. Nu'mō gā nu ngue tuthe, dami unna dehe da zi. Nu'mō guī orpabi nī nsaiui tengu na ra hya naya, ya da me'srā sā, porque da zo rá mmūi'a te ra nts'o xa 'yot'a'ī". ²¹ Manma ndap'ahū ra nts'o ngue gui 'yot'e tengutho ot'a'ī nī nsuihū. Sinoque dami taphū ra nts'o ngue gui 'yorpabi ra nho nī nsuihū.

13

¹ Gātho yō ja'ī 'bui, jatho ngue da 'yεc'εi yō ts'ut'abi. Porque gātho yō ts'ut'abi, Oja bi zāmbi ngue ja yō cargo. Hinjo'o ra ts'ut'abi ngue da zānsε ngue di nja rá cargo. ² A nu ra ja'ī fεspatho te mmanna ts'ut'abi, nuna Oja bi 'yεxra ts'ut'abi, go guehna fεspabi rá hya na. Ya rá ts'oquisε ra ja'ī p'u da japa castigo ra ts'ut'abi. ³ Porque yō ts'ut'abi hinga 'bui ngue di pihyō ja'ī nuya o'tra nho. Sinoque guehya yō ja'ī xants'o te ot'e i cot'i. Nu'mō guī nne ngue hingui suhū yō ts'ut'abi, dami 'yōthū ra nho n'namhma ngue da hnu manho'ahū. ⁴ Porque yō ts'ut'abi, rá 'befi Oja orpe para ngue da máxahū. Pe nu'mō ngue xants'o te guī othū, ya guī suhū ra ts'ut'abi p'uya. Ya sãp'u hā ra ts'edi ra ts'ut'abi ngue di ja'ahū ra castigo. Porque rá 'befi Oja orpe ngue da japa castigo yō ja'ī xants'o te ot'e. ⁵ Janangue ja ts'editho ngue da t'εc'εi te di manda yō ts'ut'abi. Pe hīndi 'yotyō ja'ī'a ngue da 'yεc'εi ra ts'ut'abi ngue hōntho di mpommi ra castigo, sinoque da 'yεc'εi te mmānyō ts'ut'abi porque nī 'yup'u ngue da t'εc'εi te di manda yō ts'ut'abi.

⁶ Janangue dami juthū ra njuthāi 'mō nui. Porque yō ts'ut'abi o'tra 'befi nuna bi un'Oja. ⁷ Nu to gā guī tūphū, dami juthū. Nu to ndupate ra njuthāi, da gutra njuthāi. Ogue ndupate ra cooperación, da gut'ī. Dami nu mansuhū te'o gātho ja yō cargo.

⁸ Nu'mō ngue guī ndupatehū, 'yo di njarbatho, dami juthū. Nu'a ja ngue gui 'yōthū hangū ra pa, dami mahni mmic'εiui n'na ngu n'na'ahū. Porque nu ra ja'ī di mahrá mmic'εiui, ya ga 'yo tengutho ra hya mmamp'u ja ra ley ja ngue da n'yo yō ja'ī. ⁹ A nuna ra hya di manda ra ley i εna: "Yo grā 'yots'om'māi. 'Yo grā hyote. 'Yo grā bε. 'Yo to guī sãnbā ra fehni. 'Yo guī nnehū n'na ra cosa ngue ndan'yo to rá mmēti". Guehya yō hya ja ua di manda ra ley ya. 'Nε ja mī'da yō hya ngue di manda. Pe gātho ja di mpenhua yō hya mmamp'u ja ra ley ngue εna: "Dami mahni mmic'εiui tengutho gni ne ngue di ma mamadi'ī". ¹⁰ Porque ra ja'ī di mahrá mmic'εiui, ya hīn tema nts'o orpabi rá mmic'εiui. Janangue nu ra ja'ī di mahrá mmic'εiui, εntho 'mō di padi xanho te mmamp'u ja ra ley, porque gue'a te mmamp'u ja ra ley ga 'yo.

¹¹ Guehya yō hya jatho ngue gdī n'yohū ya. Ya guī nuuhū, nu'mō ra pa dambá εc'εihū ra hoga 'da'yo hya, madī 'betyō pa 'mō. Pe nuyá, n'na pa ngu n'na pa bá cuatyō pa ngue da ep'u ra Cristo mā Yantehū. Ya hingui ja ngue ga nsāyathohū ya. ¹² Ya nī ma da gaxyō pa di m'muhmū ua ja ra ximhāi, ya bá cuatyō pa ga m'muhmū p'u 'bu Oja. Janangue nuyá, dami hyehmū p'u ra nts'o ga 'yo yō ja'ī ua ja ra ximhāi. Gā gue'a te xanho guī 'yōthū. 'Yo di tap'ahū ra nts'o. ¹³ Ma gda 'yohū'a ra nho nī 'yup'u gdá 'yohū. Hinga n'itihū. 'Nε hinga m'muhmū p'u ha 'būhyō mīnhni. Hinga n'yots'om'māihū. 'Nε hinga

ndunhna. 'Nε hinga nseyaha. ¹⁴Nu'a ma Hmuh Jesucristo, ga ra nho i n'yo'a, da ngut'atho gdi n'yohu ya. 'Yo sa gui emhma ngue i saho gui 'yothu ra nts'o ga 'yo yø ja'i. Nu'a, hin'na'a.

14

¹ Nu ra 'yεc'ei ngue tobe hingui tini xanho ra mmui hanja'a ra hya εc'ei, nup'u ha gadi mpetih dami unhn ra ts'aya. 'Yo gui nne ngue gui njun'ma hyathohu. ² Porque 'bu i'da yø 'yεc'ei ngue tini xanho p'u ja yø mmui ngue sa da zi gatho'a te ts'i. Pe 'bu hmi'da yø 'yεc'ei p'uya, ngue hingui tini xanho p'u ja yø mmui hanja'a ra hya εc'ei. I εna ngue ra ts'oqui da 'yøt'e ngue da zi ra ngo, janangue εna ngue hondyø cosa ngue hinga ngo sa da zi. ³ A nuyá, nu ra 'yεc'ei ngue si gatho'a te si yø ja'i, 'yo di εmbi ngue hingui ho te otra 'yεc'ei nu'a hajtho yø cosa si. Xi mmangu ra 'yεc'ei nu'a hajtho yø cosa si, 'yo di εmbi ngue hingui ho te otra 'yεc'ei nu'a si gatho'a tengue ts'i. Porque ya ra 'yεc'ei, ya o rá 'ye Oja. ⁴ Nu ra mēfi n'nan'yo to di mpēhmi, ztenī 'be'a gui εna go gui japi ngue gui 'yεmbi hinga gue'a te øt'e? Nu'a rá hmu ra mēfi, go da man'a ngue mø xanho te øtrá mēfi ogue hin'na. Pe nu ra ja'i ngue ra 'yεc'ei da gommanho, porque nu'a rá Hmu jase rá ts'edi ngue da zā da 'yøt'e ngue da gommanho.

⁵ I 'bu i'da yø 'yεc'ei ya, εmbi ngue ja dra pa tate xandaxqui ngue mi'da yø pa. Ximmi 'bu hmi'da p'uya, εmbi ngue gatho yø pa, ga 'da'igutho. Janangue nuyá, n'na ngu n'na yø 'yεc'ei, nu te ra hya timp'u ja rá n'yomfēni ngue εmbi xanho, da 'yøt'a te ra hya tini. ⁶ Nu ra 'yεc'ei ngue ja n'na ra pa supi, ga nzup'a ra pa'a ngue nnu mansu Oja. A nu ra 'yεc'ei ngue hingui supra pa supra mmi'yεc'eiui, hingui sup'a ra pa'a porque nu te øt'e, gue'a ga nnu mansu Oja'a. A nu ra 'yεc'ei ngue si gatho'u yø cosa i ts'i, i si, porque di ja mammadi Oja ngue'a te gā si. A nu ra 'yεc'ei εna ngue i ja 'da yø cosa ngue hingui nnep'a Oja ngue da zi, ya hingui si, porque gue'a ga nnu mansu Oja'a te øt'e. 'Nε xquet'a di ja mammadi Oja ngue te si.

⁷ Hinjo'o ngue to da zānse te da n'yo, porque gāthogah di ohu rá 'ye ma Hmuh Jesucristo. Nu'mø dí teh, di ohu rá 'ye. Nu'mø dá tuh, di ohu rá 'ye.

⁸ Janangue nuyá, mente di 'bahmu, ya gdá 'bahmu'a ngue ga ørpah rá pāhā mā Hmuh Jesucristo. Nu'mø ja ngue ga tuh, gue'a mā Hmuh sānni ngue ga tuh. Janangue nuyá, gue'mø dí teh, ogue xtá tuh, gue'a ra Hmu dí ohu rá 'ye. ⁹ Ra Cristo bi du 'nε mahømbi m'mui para ngue da gohi ngue gue'a mā Hmuh'a. Ngu'mø dí teh, ngu'mø xtá tuh, gue'a mā Hmuh'a.

¹⁰ Nu'a ngue ra ja'itho, hingui sa ngue da hyaspa ra güenda te ga 'yo rá cu. Hingui sa ngue sa da 'yεmbi hingui ho te ga 'yo rá cu. Porque bā ep'u ra pa ngue gāthogah ga sømhmu p'u ja rá hmi rá dā ra Cristo. Nuna p'uya, go da hyascāh ra güenda na. ¹¹ Porque nt'ot'i p'u ja ra Maca Libro ra hya ngue εna: "Nu te di mmangā, majuanj ngue di nja'a, εnna Oja i 'bei. Nugā dí xi'ahu ngue gātho yø ja'i di ndantyøhmū p'u ha ga m'macā. Gātho yø ja'i p'uya da ma ngue guēcā drā Ojagā", εnna hya. ¹² Janangue nu'a ra ora'a p'uya, n'na ngu n'najū ga dāpsehū ra güenda Oja te xtá n'yohu.

¹³ Ya hingui sa ngue ga haspah ra güenda mā mmi'yεc'ei hu ngue ga εmphu hingui ho te ga 'yo. A nuyá, ma ga ja ndummai ngue hingo mā ts'oqui hu p'u da 'yøtra ts'oqui mā cūhu. ¹⁴ A nuyá, ngue ya dí εc'ei hu ra Hmu Jesucristo, nu tengue dí sihu, ya dí pahmu njuanj ngue hin temā cosa di ja ngue ga emhma ngue ra ts'oqui dí øthu 'mø dá sihu. Pe nu ra 'yεc'ei εna ngue ra ts'oqui bi

'yør'mø bi zi'a te dí sih_u, ya rā ts'oqu_i bi 'yøt'e, porque bi zi 'n_e *ε*mbi ngue h_ingui ho. ¹⁵ Janangue nu'mø majuan_i ngue gadi mahni c_u, 'yo guí sih_u n'na rā cosa nu'a di ts'onnbabi rá mmui n_i c_u. Rā Cristo ya bi d_u ngue bi yan_i. 'Yo gni 'yøth_u'a ngue guí ts'onnbah_u rá n'yomf_eni, ngue høntho go guí nne guí sih_u n'na rā cosa xanc_uhi. ¹⁶ Madague'a guí pah_um_u njuan_i ngue xanho te guí øth_u, pe 'yo gni 'yøth_u'a ngue da 'y_embyø ja'i ngue rā ts'oqui guí øth_u. ¹⁷ Porque nuyá, ngue gue'a Oja di ørpah_u rá pähä, ya h_ingui ja ts'edi ngue ga sih_u'a te gā dadi ho ga sih_u. A nu'a ja ts'editho ngue ga øth_u, gue'a ngue ga hah_um_u mmui ga n'yoh_u xanho, 'n_e ja ts'edi ngue ga nhøjpah_u te'o dadi nsah_um_u, ma ga johyah_u ngue ya dí n'yoh_u rā Espiritu Santo. ¹⁸ Porque nu rā 'y_ec'ei ngue ørpabi rá pähä rā Cristo, guehya yø hyä dá mmangä nnepe ngue da n'yo rā ja'i. 'N_e nuna Oja i nnu manho te ga 'yo rā ja'i, da guehyø ja'i p'uya xquet'a da nu manho.

¹⁹ Ma ga homh_um_u rā hyä ngue h_inga njun'mahyah_u. N'na ngu n'naj_u, ma ga honnbah_u ha di zacyø nt'εc'ei mā mm_i'y_ec'ei_h. ²⁰ Yo gadi ts'onnbah_u rá 'b_efi Oja ngue co nu'a te guí sih_u. Majuan_i ngue gätho'a te i ts'i, gā xanho ngue da ts'i. P_e nu'mø 'b_up'ua ha di 'b_uhm_u n'na rā 'y_ec'ei nu'a *ε*na ngue rā ts'oqui da 'yør'mø da zi'a te dí sih_u, man'na xanho ngue h_inga sih_u'a te *ε*na ngue di 'yøtrā ts'oqui 'mø da zi. ²¹ Man'na xanho ngue h_inga sah_u rā ngø, n_i xingrā vino ga sih_u, h_inga nne ngue ga øth_u'a tengue di 'yøtrā ts'oqui mā c_uh_u. H_inga øth_u'u yø hyä di ts'onnbabi rá nt'εc'ei i ja. ²² 'Yo guí nne ngue nu te guí sih_u, gue'a gdi njunt'ui n_i c_uh_u'a. Ya guí *ε*c'ei_h ngue gā xanho'a te guí sih_u, da gue Oja p'uya, ya pađi te guí øth_u. A nuyá, rā mm_enthi bi nth_eui rā 'y_ec'ei nu'a pađi xanho p'ua ja rá mmui ngue xanho te øt'e, 'n_e h_ingui *ε*nná n'yomf_eni ngue rā ts'oqui øt'e ngue te gā 'yo. ²³ P_e nu rā 'y_ec'ei ngue si n'na rā cosa nu'a *ε*mbi ngue h_ingui ho, nu'mø bi zi, ya rā ts'oqui bi 'yøt'e. Porque h_ing_rā mmui ga nzi'a te si. Nu rā ja'i da 'yøt'a te *ε*mbrá mmui ngue h_ingui ho dá 'yøt'e, nu'mø bi 'yøt'e, ya rā ts'oqui øt'e.

15

¹ A nu_u, ngue ya t_ini xanho mā n'yomf_eni_h'a te ja ngue gdá 'yoh_u, i jatho ngue ga serpah_u mā mm_i'y_ec'ei_h nu'ua h_ingui t_ini xanho p'ua ja yø n'yomf_eni te ja ngue di n'yo. H_inga honseh_u rā nho ngue di tocagah_u, sinoque gā honnbah_u rā nho m_i'da yø ja'i. ² N'na ngu n'naj_u, jatho ngue gā øth_u'a te nnu manho mā mm_i'y_ec'ei_h. Nu'a te dí pah_um_u ngue da 'yørpabi rā nho m_i'da yø ja'i, gue'a gā øth_u'a, para ngue da hyä rā ts'edi yø nt'εc'ei. ³ Porque rā Cristo h_imbi hyons_e rā nho di tocabi. Ya mmanna Maca Libro te rā hyä bi xi Oja, ngue bi 'y_em_i: "Nu'ua yø ja'i s_ui, xquet'a 'n_equi bi z_uqui", bi 'y_em_i. ⁴ Nu te gāma hyä nt'ot'i rā Maca Libro, bi ma nt'ot'i para ngue gā xäh_um_u 'n_e gā pah_um_u hanja'a rā hyä i mma. Nuna rā hyä mmanna Maca Libro, 'n_e t_imma mm_ih_u hanja, di hatrā ts'edi mā mm_ih_u ngue gā seti te dí thoh_um_u. Porque di pah_um_u ngue di nja'a te rā hyä nt'ot'i. ⁵ Nuna Oja di hatrā ts'edi mā mm_ih_u ngue gā seti te gā rā n_u ja ngue gā thoh_um_u. Dí nnegä ngue Oja da 'yøt'e ngue n'na ngu n'na'ah_u, da zá guí n'yoh_u tengutho i n'yo rā Jesucristo. 'N_e da 'yøt'e ngue xøgue da 'da'igu n_i n'yomf_eni_h. ⁶ Janangue da zäp'ua ngue xøgue n'na hyatho guí 'y_espah_u nā Oja rá Papá mā Hm_uh_u Jesucristo.

⁷ Gue'a di t'εspabi Oja'a, ngue guí 'yøt'e ngue guí n'amigoh_u n'na ngu n'na. Nguna ja ngue guí 'yøth_u porque rā Cristo bi 'yøt'e ngue dá n'amigoh_u'a.

8 Ya guí nnuh_u ngue ra Cristo bí 'yeh_e ngue di japyø judío. Nu'a te ra hya bi ma mayat'ibi'uh ma mboxitah_u 'mø manjam'mø, gue'a bi 'yeh_e bi 'yøt'a. Ja di nequi p'uya ngue Oja hĩndi pumbeni'a te ra hya xa yat'i ngue di nja. ⁹ Co 'nehya ja'i hĩngyø judío bí 'yehra Cristo ngue bi japi n'namhma ngue 'ne'uh di ja mamadi Oja ngue ya bi dinnbabi rá mate. I nt'ot'i ra Maca Libro te ra hya bi xihra Papá ra Cristo ngue bi 'yembi: "Nup'uh ha 'buhyo ja'i hĩngyø judío, ga ets'a'i. 'Ne ga t'ut'a'i yø alabansa n'namhma di bahyo ja'i ngue guí tate", bi 'yembi. ¹⁰ I mmanna hya nt'ot'i ra Maca Libro ngue ena: "Nu'uh yø ja'i hĩngyø judío, 'da di johyathoui'uh yø judío ngue yø thanhni Oja". ¹¹ Man'na parte ra Maca Libro i nt'ot'i ra hya ngue ena: "Gätho yø ja'i hĩngyø judío, dami 'yespah_u Oja. Hønnb_u bi zä 'buhyo ja'i, gä dä 'yespabi Oja". ¹² Ra pøngahya Isaías bi 'yena: "Di m'mu'a n'na rá mbom'meto rá Isai. Nuná, guehna dä bøni ngue hønnb_u bi zä di manda yø ja'i ngue hĩngyø judío. 'Ne nuya yø ja'i ya, guehya dä 'yec'ei ya ngue gue'a yø Yante'a".

¹³ Dä ne Oja ngue gä ra johya di nja'ah_u, 'ne dä 'yøt'e ngue dä hyu ni mmui ngue ya guí ec'ei'uh. 'Ne dä 'yøt'e ngue ra Espiritu Santo dä xoc'a ni mmui'uh ngue man'na gdi pahmu ngue nu'a te ra nho guí tømhm_u di nja, majuan_i ngue di nja.

¹⁴ Ague ma zi cu'ah_u, di haxä njuani ya ngue guí padi xanho ndana ra nho ja ngue gdi n'yoh_u ya. Ya bi dinni mmui'uh xanho hanja na ra hya na. A nuyá, ya sä ngue n'na ngu n'na'ah_u gui opañ'yu ni cu'uh hanja ra hya ya. ¹⁵ Pe nugä njuantho dä xi'ah_u hanja ya yø hya dä cuatä ra sacua ja ua. Høntho dädi bēn'nah_u hanja ra hya, n'namhma ngue hĩngui pumbeni'uh. Nugä dädi hä'ah_u ra ts'edi, porque gue'a ma 'befi bi 'dacä Oja'a ngue ga hä'ah_u ra ts'edi. ¹⁶ Nuna Oja bi 'dacä ma 'befi ngue ga mmambra hya ra Jesucristo p'uh ha 'buhyo ja'i hĩngyø judío. Di mmambra hoga 'da'yo hya Oja n'namhma ngue nu'uh yø ja'i hĩngyø judío ga däpä Oja tengutho 'mø ngue ra 'bøt'e t'ørpabi Oja. Nuna Oja p'uya, dä nu manho yø 'yec'ei, porque ra Espiritu Santo ya xa 'yøt'e ngue ya yø ja'i Oja.

¹⁷ Dädi ja mamadigä ra Jesucristo ngue ya bi bønnmanho na rá 'befi Oja di ørpe. ¹⁸ Hĩnte man'na mahya di nne ga mma, høntho di nne ga xi'ah_u te bi 'yørcagui ra Jesucristo. Nuna ra hya dä xicä yø ja'i hĩngyø judío, ra Jesucristo bi 'yøt'e ngue yø ja'i bi 'yec'eibi rá hya Oja. Go bi 'dacra ts'edi ngue dä mangä na ra hya na. 'Ne bi 'dacra ts'edi te di øt'e. ¹⁹ Connä ts'edi ra Espiritu Santo bi nja yø milagro. Janangue nuyá, ya dä täti dä mangä ra hoga 'da'yo hya ya, ngue ra Jesucristo gue'a ra Yante'a. Bá fudi asta Jerusalén ngue dä mangä ra hya ndap'uh bi zä. Dani mpagä asta ra häi Ilirico ngue dä mangä ra hya. ²⁰ A nugä, nup'uh hap_u hĩnjam'mø xa 'yøtyø ja'i rá thuh_u ra Cristo, ja dä ja ndummui dä mangä p'uh ra hoga 'da'yo hya. Porque nup'uh ya fahra hya, ngue n'nan'yo to xa mpefi, hĩnda ne ngue ja hønga mmangä p'uh ra hya. ²¹ Di øt'e tengutho ra hya manna Maca Libro ngue ena: "Nu'uh yø ja'i hĩnjam'mø xa 'yøde hanja rá hya Oja, pe da ma ma'øte ra hya ya. Nu yø ja'i madä n'na ndi di sifi hanja rá hya Oja, pegue nuya dä sifi hanja ra hya ya".

²² Janangue njap'uh ngue hĩnga mbongui ga mmagä p'uh guí 'buhmu ga ma nu'ah_u. Madague'a xangu yø nniidi di sänni ga mmap'uh, pe hĩngui sä. ²³ Pe nuyá, ya dä zä ga mmagä p'uya, porque ya dä täti dä mangä ra hya yø xequi rá njaua ya. Pe ya xa mma yø jeya di sänni ga mmagä p'uh guí 'buhmu ngue

ga ma nu'ah^u. ²⁴ Nu'mø dá magä p'ü ja ra häi España, nup'ü guí 'bühm^u ganj nthocä p'ü ngue ga nzenguah^u. Porque ja gampähä ngue ga nnuh^u. M'mefa p'üya ga n'yehm^u. ²⁵ Pe nuyá, dí nne 'be ga mmagä Jerusalén. Ga ma dägä ra mēnyu, nuna bi ma mapeti ngue di t'unyø 'yεc'ei nu'ü hyoya. ²⁶ Porque nu'ü yø 'yεc'ei 'bup'ü ja ra häi Macedonia conyø 'yεc'ei 'bup'ü ja ra häi Acaya, gä bi petra mēnyu da mēnhni ngue di t'unyø 'yεc'ei ngue hyoya p'ü Jerusalén. ²⁷ Nuya yø 'yεc'ei hingyø judío i ja mpähä ngue da 'yørpabi ra 'bäxte ya yø judío ngue yø mmi'yεc'eiui. Nj' 'yup'ü ngue da mäts'i, porque yø ja'i hingyø judío bi ma mathoquibi ra hoga 'da'yo hya mi εc'ei ya yø judío. Janangue nuyá, nuya yø judío bi thocra hya mi εc'ei ngue bi xihra hya yø ja'i hingyø judío. A nuya yø ja'i hingyø judío bi sihra hya ya, 'nε ja te pets'i, nu'ü gui ja mammadj ya to bi xihra hya, i fäts'io to hyoya. ²⁸ Pe nuyá, høntho ga ma dägä na ra mēnyu bi ma mapeti, 'bexque'a ga mmagä España p'üya. 'Nε dí nne ganj thocä p'ü guí 'bühm^u ngue ga nzenguah^u. ²⁹ Nu'mø dá sōngä p'ü guí 'bühm^u, nuna te ra hya ga xi'ah^u, dí haxä njuanj ngue ra Cristo mathoguitho di jajpah^u.

³⁰ Ague ma zi cu'ah^u, ngue ya guí εc'ei ma Hmu^u Jesucristo, ra Espiritu Santo i øt'e ngue gadj macj^u. Janangue nuyá, dí äcä ra mate ya ngue guí fäxch^u, guí mmarch^u Oja ngue Oja da mäxcagui. ³¹ Damj 'yärh^u Oja ngue nup'ü ja ra häi Judea, Oja da yangä p'ü 'bühyø ja'i hingyø 'yεc'ei. 'Nε damj 'yärh^u Oja ngue nuna ra mēnyu ga haspä'ü yø 'yεc'ei 'bup'ü ja ra hninj Jerusalén, da ne da hyanj. ³² Da ne Oja ngue ngu'a di nja. Janangue nu'mø dá sōngä p'ü guí 'bühm^u, ga johya. Porque ya da zäp'ü ga nsäyats'ü. ³³ Oja da hyut'a nj mmaih^u, 'nε di japj gätho'ah^u. Da ngut'atho.

16

¹ Nuna n'na ma cüh^u ngue ra xisu nj hü ngue ra Febe, damj pahm^u te'o na. Nuná, guehna dj mpep'ü ja ra njja jap'ü ja ra hninj Cencrea na. ² Nuná, ra 'yεc'ei xanho na, damj unhn^u ra ts'äya 'mø bi map'ü. Porque nj 'yup'ü ngue ngu'a da 'yøtyø 'yεc'ei. Nuna ra Febe, nu'mø tema hya da hyεmb^u guí 'bühm^u, damj fäxh^u. Porque nuná, xangu ra 'bäxte xa 'yørpabi yø ja'i 'bucua, da gueque 'nεquj fäxcagui 'mø te dí honj.

³ Damj zenguagah^u ts'up'ü ra Priscila co 'nεhra Aquila nuna rá damme ra Priscila. Nuyá, guehya ma mmimfih^u ngue di ørpahe rá 'befi ra Jesucristo. ⁴ Nu'mø mi zwcä yø ja'i, nuya guehya bi 'yenyø te ya ngue bi yangui. Janangue dadi ja mammadigä ya yø ja'i ya. 'Nε hinga hønthogui dadi ja mammadj ngue'a te øt'e, sinoque 'nεhyø 'yεc'ei hingyø judío di ja mammadj ngue bi yangui. ⁵ 'Nε damj zenguagah^u ts'up'ü gätho yø 'yεc'ei di mpeti p'ü ja rá ngu ra Aquila. Co 'nε'a ma ndø'amigo ra Epeneto, damj zenguagui ts'up'ü. Nuná, guehna rá mudj bi 'yεc'ei ra Cristo p'ü ja ra häi Acaya na. ⁶ Co 'nεhra Maya, damj zenguagui ts'up'ü. Nuná, guehna mathoguitho xangu ra 'befi xa 'yørb^u ha guí 'bühm^u na. ⁷ Da guehya ma mmenguhe ra Andrónico co 'nεhra Junias damj zenguaguits'ü p'üya. Guehya 'dap'ü dá 'nofädigähe ya. Xquet'a damj pahmj xanho ngue 'nεhya yø representante ra Cristo ya. 'Nε guehya m'met'io bi 'yεc'ei ra Cristo ya ngue nugä.

⁸ Nuna ra Amplias ma ndø'amigo ngue εc'ei ra Hmu Jesús, damj zenguagui ts'up'ü na. ⁹ Damj zenguagui ts'up'ü ra Urbano, guehna ma mmimfih^u na ngue di ørpahe rá 'befi ra Jesucristo. Co 'nεhna ma amigo ra Estaquis damj zenguagui ts'up'ü. ¹⁰ Damj zenguagui ts'up'ü na ra Apeles. Nuná, xandøngu ra

n'ua bi zä 'mø mi 'yɛc'ɛi rā Cristo. Dā gue'u yø ja'i ɛc'ɛi rā Cristo p'ua ja rá ngu rā Aristóbulo, dami zenguagui ts'ap'u. ¹¹ Nuna mā mmengu'be rā Herodión, dami zenguagui ts'ap'u. Co 'nɛ'u yø ja'i 'bap'u ja rá ngu rā Narciso ngue ya ɛc'ɛi rā Cristo, xquet'a dami zenguagui ts'ap'u.

¹² A nuya mā cūhā ngue yø xisu, nuna n'ua ni hū ngue rā Trifena, nuna man'na ni hū ngue rā Trifosa, dami zenguagui ts'ap'u. Nuya yo nc'ɛi ya, ɛmmɛi di mpefi xandõnho, ngue ɔrpabi rá 'bɛfi rā Hmu Jesús. Co 'nɛ'hna man'na mā cū ngue rā xisu ni hū ngue rā Pérsida, dami zenguagui ts'ap'u. 'Nɛ'hna xquet'a ɛmmɛi di mpefi xanho ngue ɔrpabi rá 'bɛfi rā Hmu Jesús.

¹³ Dami zenguagui ts'ap'u rā Rufo. Nuna, ya fadi xanho ngue ɛc'ɛi xanho rā Hmu Jesús. Co 'nɛ'a rá mamá rā Rufo, dami zenguagui ts'ap'u. Nuna rā xisu nā, 'nɛquĩ xogue ɛntho mā mamágā nā. ¹⁴ Dami zenguagui ts'ap'u ya yø ja'i gā xi'ahū ya: guehna rā Asíncrito, rā Flegonte, rā Hermas, rā Patrobas, rā Hermes, co gátho'u mī'da mā cūhā 'bap'u ha 'buhya p'uya, dami zenguagui ts'ap'u. ¹⁵ Dami zenguagui ts'ap'u rā Filólogo, connā Julia, connā Nereo, co 'nɛ'a rá nju, connā Olimpas, co gátho'u mī'da mā cūhā 'bap'u ha 'bū'u ya, dami zenguagui ts'ap'u.

¹⁶ Co n'na rā respeto dami nzengua n'na ngu n'na'ahū. Gátho ya yø ja'i 'bui ndap'u bi zä ngue ya xā 'yɛc'ɛi rā Cristo, gā di zengua'ahū.

¹⁷ Ague mā zi cū'ahū, nugā dí xi'ahū ngue dami mfāhmā xandõnho. Porque 'bū i'da ngue hõndrā sui nne. I 'uɛnyø ja'i, astā di ts'onna hya. Nuya yø ja'i ya, guehya hingui nnu manho rā hyā bi sã'n'ahū. O gadĩ nsixhā ya to ɔtrā sui. ¹⁸ Porque nuya yø n'yohū ya, hingā gue'a rá 'bɛfi rā Hmu Jesucristo ɔrpabi, s n que gue'a te nnepebi yø mmaĩ dā n'yo, gue'a ɔt'a. 'Nɛ di hoc'a te rā hyā xihyø ja'i nu'ū hingui hɛnni gā thāt'i. ¹⁹ Nu hangū yø 'yɛc'ɛi i 'bui, gā padĩ xanho ngue ya guĩ ɛc'ɛihā rā hoga 'da'yo hya. Janangue nugā, nu te gā 'yøthū, janjuani dadi johya. A nuyá, dí nne gā xi'ahū ngue dami pahmā xanho ha gdi 'yøthū rā nho. A nu'a rā nts'o, 'yogui 'yøthū'a. ²⁰ Nuna Oja zā dá 'yøt'e ngue dá thohra sui, ya hingui njunthū. A nu'a rā zithū nne dá 'uɛnyø ja'i p'uya, Oja dá 'yøt'e ngue dá mā hāi rá hya'a. Dí nnegā ya ngue di jap'ahū mā Hmuhū Jesucristo.

²¹ Nuna mā mmimfeigā'be rā Timoteo di zengua'ahū. 'Nɛ di zengua'ahū ya hyū mā mmenguhe 'bucua, rā Lucio, rā Jason 'nɛhrā Sosípater.

²² A nugā drá Tersio, dadi cuatā ua ja rā sūcua nā te rā hyā mmanā Pablo, xquet'a 'nɛcā dadi zengua'ahū connā guehrrā Jesucristo.

²³ 'Nɛ'hna mā cūhā rā Gayo di zengua'ahū. Go rá mmeti rā ngu hap'ū dí sãyagā nā. 'Nɛ xquet'a di hmī nā rá ngu ngue ja di mpeti ua yø 'yɛc'ɛi 'bucua. Xquet'a di zengua'ahū nā rā Erasto, nuna ja rá 'bɛfi ngue rā tesorero ua ja rā hnini. Nuna mā cūhā ni hū ngue rā Cuarto, xquet'a di zengua'ahū.

²⁴ Nuna mā Hmuhū Jesucristo, dí nne ngue di japi gátho'ahū. Dā ngut'atho.

²⁵ A nuyá, mā gā ja mammadihū Oja ya. Nuna, guehna dá 'yøt'e ngue dá zā di ndū ni nt'ɛc'ɛihū i ja nā. Nguna rā hyā n'youi rā hoga 'da'yo hyā dá ɔt'ahū 'mø mā xi'ahū hanja rā Jesucristo. Nuna rā hyā nā, ya mândø njām'mõtho hingui fadi hanja. ²⁶ Pɛ nuyá, ya bi fadi hanja ya. Porque guehya yø hyā bi 'yotyø põngahya Oja ya. 'Nɛ nuna Oja i 'bui para zantho, guehna di 'bɛpyø ja'i ngue di 'yonna hyā naya, i nnepe ngue ndap'u bi zä dá 'yɛc'ɛi yø ja'i nā rā hyā nā 'nɛ dá 'yotyø ja'i'a te rā hyā ma'bɛpi dá 'yøt'e.

²⁷ A nuna Oja, hõnse nā i ja rá mfadi. 'Nɛ connā guehrrā Jesucristo i t'ɛspabi Oja para zantho. Dā ngut'atho.

1 Corintios

Ja ua rá mudi rá carta bi 'yo'tra Pablo, ngue bi menna yø 'yεc'ei Corinto.

¹ Nugä drá Pablo, Oja bi 'yεxqui ngue drá representantegä rá Jesucristo. Co 'nehna mä zi cuhä rá Sóstenes 'bucua, ² dädi zεnguagä'be'u to gätho ya o rá 'ye Oja, rá mmup'ä ja rá hñini Corinto. Ya yø ja'i'ahä Oja ngue gui εc'eihä rá Jesucristo. Bi zon'nahä Oja ngue gui hyεmhmä p'ä rá nts'o. Porque gue'a i ts'ofö gätho yø ja'i εc'ei rá Jesucristo'a ngue dä hyep'ä rá nts'o. Ngujü, ngu mi'da yø ja'i, gue'a rá Jesucristo ga øt'e ngue mä Hmuhä. ³ Dí nnegä'be ya ngue nuna Oja mä Papähä co 'nehna mä Hmuhä Jesucristo di jap'ahä 'nε dä hyut'a ni mmähä.

⁴ Nugä njandyatho dädi ja mammädi Oja connä ngue'ahä. Porque xandøngu rá njapi Oja bi unni te'o gätho ya gui n'yohä rá Jesucristo. ⁵ A nuyá, ngue ya gui n'yohä rá Jesucristo ya, εmmēi di jap'ahä Oja. Porque xoc'a ni mmähä Oja, ngue gui pahmä xanho hanja rá hyä. 'Nε øt'e ngue gui padj ha gdi japra hyä gui xihmä yø ja'i. ⁶ A nuyá, nu te rá hyä dá xi'ahä ngue di nja'mø gä 'yεc'eihä rá Cristo, gue'a rá hyä bi njap'ä gui 'bähmä'a ya. ⁷ Janangue nuyá, mente rá pa gui tømhmä ngue dä ep'ä mä Hmuhä Jesucristo, ya hñte gadi 'bēhmä'a rá njapi Oja di unj. ⁸ Di ha'ahä rá ts'edi Oja ngue gui ndähä xandønho asta guerp'ä rá nzeñgu. Porque nnepe ngue hñn tema hyä dä ðin'nahä 'mø rá pa da ep'ä mä Hmuhä Jesucristo. ⁹ Nuna mä Hmuhä Jesucristo, rá Ts'ant'ä Oja. Bi zonngahä Oja ngue 'dap'ä ga n'yohä nä. Nu'a rá hyä di yarçahä Oja ngue di nja, gue'a di nja'a.

¹⁰ Ague mä zi cü'ahä, gue'a mä Hmuhä Jesucristo di 'dacä rá ts'edi ngue di xi'ahä nä rá hyä ja ua. Dí xi'ahä ngue hñga 'da'a n'nannj di n'yo ni hyähä, sinoque 'dap'ä di n'yo ni hyähä. I jatho ngue dä 'da'igu ni n'yomfēñihä, dä 'da'igu gui 'yøthä. ¹¹ Dí xi'ahä nä rá hyä nä mä zi cü'ahä, porque nu'ä yø mēñj rá Cloé bi xiqui ngue gadi njunthä. ¹² Porque hñga n'na hyatho gui mmähmä. I 'bä i'da ni n'yohä ngue εnä: "Nugä dí tennä rá hyä mmanna Pablo". Mi'da p'uya εnä: "Nugä dí tennä rá hyä mmanna Apolos". Mi'da p'uya εnä: "Nugä dí tennä rá hyä mmanna Bēdu". Mi'da p'uya εnä: "Nugä dí tennä rá hyä mmanna Cristo". ¹³ A nuyá, xi'a rá Cristo, çua 'bütida yø 'yεc'ei ngue n'youi'a? A nugä drá Pablo, çua gui εmhmä ngue bi ma mä cautigä rá pont'i connä ngue'ahä? çUague gä nxixya 'da'ahä ngue gui tennagahä?

¹⁴ Nugä dädi ja mammädi Oja ngue hñjon dá xixya'ahä, hñnda hønðra Crispo 'nehra Gayo dá xixyabi. ¹⁵ Janangue hñngui sä gui 'yεmhmä ngue dá xixyabi yø ja'i para ngue dä ðεnngui. ¹⁶ Bi zo mä mmäi ya ngue rá Estēfanos co nē'u 'bup'ä ja rá ngu'a, xquet'a dá xixyabi. Hñndj padj ngue'mø 'bä hmj'da yø ja'i dá xixyabi, ogue hñn'a. ¹⁷ Pē rá Cristo hñmbi mēnngui ngue ga xixyabi yø ja'i. Sinoque bi mēnngui ngue rá hoga 'da'yo hyä ga xihyø ja'i. Nugä hñndj mñangä yø hyä mahotho ga nt'øde ngue høntho ga nnepe dä 'yεc'eiñgu yø ja'i te di mma. Sinoque høn't'a ja ts'edi ga mma ngue bi ðu p'ä ja rá pont'i rá Cristo, gue'a di mman'a.

18 Nuna ra hoga 'da'yo hya na, i hma ngue bi du p'u ja ra pont'i ra Cristo ngue bi yanju. A nu yø ja'i ngue di m'mædi, embi ngue hinte di muui na ra hya na. Pe nuju ngue di nyamma teh, n'youi ra ts'edi Oja na ra hya na. 19 I mamp'u ja ra Maca Libro ra hya te bi man'Oja ngue ena: "Nu'u yø ja'i ena ngue ja xangu yø mfadi, nugä ga udi ngue hinte di muui yø hya padi. Nu ra ja'i da 'yena ngue ra bamhya, di nequi ngue hinte di muui ra hya padi", en'Oja. 20 Nuna ja ra ximhai, i 'buhyo ja'i ena ngue ja yø mfadi. I 'buhyo ja'i ena ngue yø xambate. I 'buhyo ja'i ena ngue yø mbadi xandønho, i padi te ga ja nximhai. Pe nuna Oja i embi ngue hinte di muui yø mfadi ya yø ja'i ya.

21 Nuna Oja majuanj ngue jase ra mfadi. Bi zanni ngue nu'a te yø mfadi yø ja'i 'bucua ja ra ximhai, hinga gue'a ja ngue di fadi te'o Oja'a. Nuna Oja bi zanni ngue nu'u yø ja'i da 'yec'ei ra hoga 'da'yo hya, gue'u di nyanyø te'u. Nuna ra 'da'yo hya na, embyø ja'i nu'u hingui ec'ei ra hya, ngue hinte di muui ra hya. 22 Yø judio, i nne ngue 'be da nu yø milagro, ja da 'yec'ei ra hya. A nu yø ja'i hingyø judio, gue'a te yø mfadi yø ja'i 'bucua ja ra ximhai di ho da 'yøde. 23 Pe nugähe, nuna ra hya ja ts'editho ga mmangähe, guehna ngue da sihyø ja'i ngue bi du p'u ja ra pont'i ra Cristo na, ngue di hoga ma ts'oquih. Hont'a di mmangähe'a. Pe yø judio p'uya, i ena ngue ra 'be'isätho 'mø øhna ra hya na. A nu'u yø ja'i hingyø judio p'uya, embi ngue hinte di muui na ra hya na. 24 Pe nuju, ngue ya di ec'eiha ra Cristo, ngu yø judio, ngu'u hingyø judio, ga bi zongaha Oja 'ne bi xoga ma n'yomfeniha para ngue ga pahma ngue ra Cristo hpra ts'edi Oja 'ne hpra mfadi Oja. 25 Nu'a te i du ra Cristo, yø ja'i embi ngue Oja hingui padi te øt'e. Pe Oja i pase te øt'e. A nu yø ja'i hingui padi hanja'a te øt'Oja. Porque yø ja'i embi ngue hingui nzaqui Oja. Pe Oja mathoguitho ga ndønzaqui ngue'a ga nzaqui yø ja'i.

26 Ague ma zi cu'ah, ya guj nnuh te gäma ja'i bi zon'na Oja ngue da 'yec'ei ra Cristo. Zi yohotho bi zo'u yø ja'i t'embj ngue ja yø mfadi, nuya nnu manho yø ja'i ua ja ra ximhai. Nu'u ja yø cargo ngue nts'ut'abi xquet'a zi yohotho bi zofo. Xquet'a zi yohotho bi zo'u yø ja'i ngue hnu'ei p'u ja yø hnini. 27 A nuyä, Oja bi huanhyø ja'i nu'u hin'yü yø mfadi ua ja ra ximhai para ngue di 'berpabi yø sä'u yø ja'i ena ngue ja yø mfadi. Oja bi huanhyø ja'i nu'u hingui nzaqui yø hya ua ja ra ximhai para ngue di 'berpabi yø sä'u yø ja'i ena ngue xanzaqui yø hya. 28 Nuna Oja bi huanhyø ja'i nu'u t'embj ngue hinga njuani ua ja ra ximhai xøque ma høt'e p'u, para ngue da hycpabi yø hya'u yø ja'i ena ngue ja yø ts'edi. 29 Janangue nup'u ja ra hmi rá dá Oja ya hinjonni ja'i da zäp'u da 'yena ngue di 'yets'i. 30 Nuna Oja, bi 'yøt'e ngue ya man'yohu ra Jesucristo ya. Oja bi ne ngue connä guehra Cristo dá pahma hanja na rá hya Oja. A nuyä, ngue connä guehra Cristo, ya bi hoga ma ts'oquih. 'Ne go øt'a ra Cristo ngue ya di øhü rá 'ye Oja. Porque go gue'a ra Cristo bi gurca ma ts'oquih. 31 Ja di nequi ua hanja na ra hya nt'ot'i p'u ja ra Maca Libro ngue ena: "Nu to i nne di 'yets'i, pe gue da 'yespabi'a rá Hmu bí 'ba mahets'i, hingue masque go ra ja'i'a di 'yets'i", i ena.

2

1 Ague ma zi cu'ah, nu'mø ma magä p'u guj 'bhm ngue dá xi'ahü rá hya Oja, hindä mangä yø hya ga ya yø ja'i ena ngue yø bamhya. Ni xindä mangä yø hya nu'u mahotho da nt'øde. 2 Porque nu'mø ya di 'bücä p'u ha guj 'bhm, høndä n'na ra hya dá sännj ngue ga xi'ah. Guehna ra hya na ngue ga mma

hanja ngue bi ma mā cuati p'ḥ ja rā pont'i rā Jesucristo. ³ A nu'mō ya di 'bucā p'ḥ ha guí 'bāhmu p'ḥya, gá nuḥu ngue hīndí ya manzaquí. Sinoque asta dí huaquí, porque dí sū ngue hīnda bōngmanho rā hyā gā mma. ⁴ Nu'mō mā xi'āhū nā rā hyā nā, hīndā māngā'ḥ yō hyā mahotho dā nt'ode ngue mā mfadise, para ngue di thap'a nī mmūihū. Sinoque nūya yō hyā dá xi'āhū, gae'ā rā Espírītu Santo i ja rá ts'edi ngue bi xoc'a nī mmūihū para ngue dá dīnnī n'yomfēnīhū xānho hanja nā rā hyā nā. ⁵ Janangue nūna nī nt'ec'ēihū ja ya, guehna Oja jase rá ts'edi bi the nā rā hyā nā. Hīnga guep'ḥ ja yō hyā yō ja'ī nū'ḥ ēnā ngue yō bāmhya bi the nā rā hyā nā.

⁶ Pē nup'ḥ 'bāhyō ja'ī ngue ya xā nzehyō nt'ec'ēi, guehya dí xicā rā hyā nū'a majuanī ngue dí gohi ngue yō bāmhya yō ja'ī. Pē nūna rā hyā nā, hīnga guehna rā hyā pa'ḥ yō ja'ī ēnā ngue yō bāmhya 'bucua ja rā xīmhai yō hyā nā. Nī xīnga gue'a te rā hyā pa'ḥ yō ja'ī dī manda ua ja rā xīmhai yō hyā nā. Porque nū te rā hyā pa'ḥ, dā thotho'a. ⁷ A nūna rā hyā ngue majuanī dí gohi ngue yō bāmhya yō ja'ī, guehna rá hyā Oja dí mmangā nā. Nu'mō yō pa xā thogui, nū yō ja'ī mī 'bucua ja rā xīmhai hīmbi badi hanja nā rā hyā nā. Hante ngue di hocra xīmhai Oja, ya xi zānnī te 'be'a dī njam'mefa ngue ha dī njap'ḥ dī nyamma tehu. ⁸ Nu'ḥ yō ts'at'abi ua ja rā xīmhai, hīnjombi n'yō yō mmūi ngue xtā mbadi hanja nā rā hyā nā. Porque nu'mō ngue xtā ndīnyō mmūi yō ja'ī hanja nā rā hyā nā, nūna mā Hmūhū Jesucristo maguese, ya hīntā mma mā cuati rā pont'i 'mō. ⁹ Bi nja tengutho rā hyā mmamp'ḥ ja rā Macā Libro ngue ēna: "Nūna Oja, ya xā nzānnī te dá japyō ja'ī nū'ḥ dī madi. Guehna rá njapi Oja hīnjonnī ja'ī dī pōnī ngue di padi hanja nā. Porque hīnjam'mō 'be bi nja'a te mī ja ngue dá 'yot'Oja". ¹⁰ Pē Oja bá penngahū rā Espírītu Santo, gue'a bi 'yot'e ngue bi dīnma mmūihū hanja nā rā hyā nā. Porque rá Espírītu Santo i padi gātho'a te rá n'yomfēnī Oja'a. ¹¹ Nū n'na rā ja'ī ya, hīnjonguī parpi te ja rá n'yomfēnī. Hōnse rā ja'ī pase te mbēmp'ḥ ja rá n'yomfēnī. Xquet'a njarbatho Oja ya, hīnjonnī ja'ī dá zā dá badi te ja rá n'yomfēnī Oja. Sinoque hōnse rā Espírītu Santo i padi xānho te ja rá n'yomfēnī Oja. ¹² Janangue nuḥu, hīnga gue'ḥ yō hyā yō bāmhya 'bucua ja rā xīmhai nā rā hyā dí pahmu. Oja'a bá penngahū rā Espírītu Santo ngue gda pahmu hanja nā rá njapi Oja di 'dacu. ¹³ Janangue nūna rā hyā dí mmanya, hīnga guehya yō hyā ngue mā n'yomfēnīse dí mma, sinoque rā Espírītu Santo i xānnga rā hyā dí xihyō ja'ī nūya n'youi rā Espírītu Santo.

¹⁴ Pē yō ja'ī hīnguī n'youi rā Espírītu Santo hīnguī sá dá dīnyō mmūi hanja nā rā hyā xānngahū rā Espírītu Santo. Ēmbi ngue hīngrā bāmhya rā ja'ī mmanā rā hyā nā. Hīnguī padi hanja, porque hīnguī n'youi rā Espírītu Santo. ¹⁵ A nū yō ja'ī n'youi rā Espírītu Santo i sá hacra güenda xandōho hanja nā rā hyā nā. 'Nē hīnguī sá to dá 'yēmbi ngue hīnga gue'a te rā hyā i mma. ¹⁶ Porque nt'ot'i p'ḥ ja rā Macā Libro rā hyā ngue ēna: "¿Te'o nī ja'ī dá zā dá bapabi rá n'yomfēnī'a mā Hmūhū? ¿Te'o dá 'yēna ngue bi m'mahrá xānnbate Oja ngue bi xānnbi te ot'e?" Pē nuḥu, rā Espírītu Santo'a dí n'yohu, 'nē gue'a rā Espírītu Santo ot'e ngue dí tīmhu zits'ḥ hanja rá n'yomfēnī rā Cristo.

3

¹ Ague mā zi cū'āhū, nu'mō dāmbā m'mucā p'ḥ guí 'bāhmu, nugā hīndā xi'āhū yō hyā nū'ḥ dí xicā yō 'yec'ēi ya n'youi rā Espírītu Santo. Sinoque dá xi'āhū rā hyā hīnguī hēnnī gdi pahmu. Porque guí 'bāhmu tengutho yō basi

ngue zits'utho tinn̄i mm̄iḥu hanja rá hya rá Cristo. ² Dá xän'nah̄u yø hya h̄ingui h̄enni gdi pah̄ma. Tengutho n'na rá baši 'mø sidra xi'ba, h̄ingra hm̄e ma t'unn̄i dá zi, dá ja'ah̄u p'u. Porque h̄imbi zä xtã nd̄inni mm̄iḥu hanja ya yø hya xän'henni. Astã ni xinga guedya di t̄in̄tho ni mm̄iḥu hanja rá hya ya. ³ Porque tobe gui øthoh̄u tengutho ga 'b̄u hm̄i'da yø ja'i. Tobe gyø zeyathoh̄u. Tobe gyø 'yøt'i saithoh̄u. Tobe h̄inga 'da'igu rá hya gui mm̄am̄hu. Tobe gui øthoh̄u tengutho øtyø ja'i nu'ḥ h̄ingui pa Oja. ⁴ Porque nu 'da'ah̄u, gui em'mø gui yah̄u: "Nugã dí tennã rá hya mm̄anna Pablo". M̄i'da p'uya ena: "Nugã dí tennã rá hya mm̄anna Apolos". Janangue ja di n̄equi p'uya ngue gui øthoh̄u tengutho øtyø ja'i 'bucua ja rá ximh̄ai.

⁵ Nugã drã Pablo, conã Apolos, çteni 'be'a goma ts'edi jagã'be ngue go tennã'be yø ja'i? A nugã'be yø m̄efithogã'be Oja. H̄on̄tho dá øt'ã'be rá 'befi ngue gã 'yec'eiḥu rá Hm̄u Jesucristo. P̄e n'na ngu n'nagã'be, nu'a te rá 'befi bi 'dacã'be Oja, gue'a dí øt'ã'be'a. ⁶ Nunã rá hya dá xi'ah̄u, tengutho n'na rá hmudã 'mø bi thuh̄u, njarb̄atho na. Nũ rá Apolos, go bi xinthe'a. P̄e gue'a Oja di tetra hmudã. ⁷ Janangue nuyã, ngu'a tu rá hmudã, ngu'a xinthe, h̄injongui tate. Go gue'a Oja i tate, porque go øt'e ngue i te rá hmudã'a. ⁸ A nu'ḥ tuh̄ra hmudã, 'n̄e'ḥ xinthe, 'da'igu yø hya. P̄e n'na ngu n'na ya, nu'a te rá 'befi bi 'yøt'e, Oja dá gut'i. ⁹ A nugã'be, yø m̄efithogã'be Oja. A nu'ah̄u, ni mm̄iḥu p'ḥ bi ma nthuh̄u rá hmudã, gue'ah̄u i nnøpa huah̄i Oja.

Ija man'na rá hya ya. Nunã Oja, tengutho 'mø ngue bi d̄u'mi bi hyø'a n'na rá ngu p'ḥ gui 'b̄uh̄mu. ¹⁰ A nugã p'uya, tengutho n'na rá gãdo. Nunã Oja bi 'yøt'e ngue dá d̄u'mã rá 'befi. A nu' m̄i'da yø xänb̄ate p'uya, tengutho 'mø dadi tetra jado'ḥ. P̄e n'na ngu n'na yø gado di sigue rá 'befi, i ja ngue dá mädi xand̄onho, h̄inha di dun̄na ngu. ¹¹ Nunã te rá hya bi ma d̄u'mi ngue bi si'ah̄u hanja rá Jesucristo, gueh̄na rá hya bi nøpa do p'ḥ ha brã fah̄ra ngu na. H̄ingui sä ngue dá ma mad̄u'mi rá 'befi Oja m̄ente h̄ingui h̄ma hanja'a rá Jesucristo. ¹² P̄e nuyã, xangu yø do i ja ngue di usa'ḥ to di sigue rá 'befi ngue h̄onn̄igu. Nu' da yø m̄efi, dá japrã do ngue rá oro p'ḥ ja rá ngu. Nu' m̄i'da yø m̄efi, dá japrã do ngue rá t'axi. M̄i'da yø m̄efi, dá japyø do ngue mazihotho gui n̄equi. A nu' m̄i'da yø m̄efi, yø dá dá japrã ngu. M̄i'da yø m̄efi, dá japyø paxi rá ngu. M̄i'da yø m̄efi, yø xänza dá japrã ngu. ¹³ P̄e n'na ngu n'na yø m̄efi, nu'a te rá 'befi bi hoqui, nu'mø rá pa dan̄i thaxra güenda, ja dá fadi xänho p'uya ngue'mø xänho rá 'befi bi hoqui, ogue h̄in'na. Porque nu'a rá pa'a, rá sibi di nja. Nu'a rá sibi p'uya, ja di n̄equi p'ḥ'a te gã n̄ho rá 'befi bi hoqui n'na ngu n'na yø h̄onn̄igu. ¹⁴ A nu' rá h̄onn̄igu ngue h̄indi nzø'a te bi japrã ngu, ya dá hyanna nzäbi. ¹⁵ P̄e nu' rá h̄onn̄igu ngue bi nzø'a te bi japrã ngu, ya di m'me'a te rá 'befi bi hoqui. H̄onse rá h̄onn̄igu di nyanna te, tengutho 'mø ngue bá pongra ndate n'na rá ja'i p'ḥ ja rá ndate sibi.

¹⁶ ÇUa h̄ingui pah̄ma ngue gätho'ah̄u, i nnøpa n̄ija Oja hap̄u 'b̄uh̄ra Espiritu Santo? Porque rá Espiritu Santo ya gui n'yoh̄u'a ya. ¹⁷ Nu'mø ngue to di ts'onnbabi rá n̄ija Oja, Oja di castiga rá ja'i. Porque rá n̄ija Oja xänd̄axqui'a. Janangue nu' rá xänb̄ate ngue di ts'onnbabi rá 'befi Oja p'ḥ gui 'b̄uh̄mu, dá ma rá castigo.

¹⁸ H̄ingui sä gã här'mã mm̄ai, gã enã ngue dí paseḥu hanja rá hya. Madague'a en'i'da yø ja'i ngue xangu yø mfadi i ja, p̄e nuyã yø ja'i ya, jatho ngue dá 'yøt'e tengutho 'mø ngue h̄inte di pad̄i. Ja dá d̄imp'ḥ xänho rá mm̄ai rá ja'i ha rá nja nã rá hya majuan̄i di nja rá mfadi. ¹⁹ Porque nuyã yø ja'i 'bucua ja rá ximh̄ai, ngue h̄ingui pa Oja, nup'ḥ ja rá hm̄i rá dá Oja h̄inte di

muui yø mfadi ya yø ja'i ya. I mmamp'u ja ra Maca Libro ra hya ngue ena: "Nuna Oja, i øt'e ngue nuna ra ja'i ena ngue bi ðinse rá mmui na ra hya padi, nuna ra hya bi ðinna ja'i, hin tema nho da 'yørpabi". ²⁰ I nt'ot'i p'u ja ra Maca Libro man'na ra hya ngue ena: "Nu yø ja'i ena ngue ja yø mfadi, pe Oja parpabi yø n'yomfeni yø ja'i ngue nuya yø hya pahyø ja'i hinte di muui". ²¹ Janangue nuyá, nu'u yø ja'i gui emhma ngue ja yø mfadi ngue yø bamhya, 'yo sä gui ešpañ ngue da guehya gui huanhni ndana gui tenhna ya. Porque gätho yø xännbate, gätho'a te ja nximhäi, gätho Oja bá sänni ngue i ja para ngue da 'yøt'ahna ra nho. ²² Nugä drá Pablo, ra Apolos, ra Bedu, dí 'bucähe ngue ga faxähe. A nuyá, nu te gä bá sän'Oja ngue ja ua ja ra ximhäi, i ja ma tehna, i ja rdate, nu te gä dí nnuhna ngue ja ra pa dí 'bühma ya, da gue'a te ga nnuhna ra pa di 'yep'u, nu te gätho dí nnuhna ya, ga nja yø cosa ngue da 'yørcähe ra nho. ²³ A nuju ya, ma ga ørpañ rá pähä ra Cristo. Ra Cristo p'uya, i ørpabi rá pähä Oja.

4

¹ A nuyá, ðami 'yø'ni güendahna ngue yø mæfithogähe ra Cristo. Bá excahe ngue nuna rá hya Oja hingui fadi hanja, ga xännbate yø ja'i hanja na ra hya na. ² Gui pahma ngue n'na ra mæfi 'mø bi ndäpa n'na ra 'befi, nu'a ra 'befi sifi ngue da 'yøt'e i ja ts'editho ngue da 'yøt'e. ³ A nugui, ðte'o da zä da hyasca ra güenda ngue'mø xanho te dí øt'e, ogue hin'na? Dí haxä njuani ngue hinga gue'a ni 'befihna ngue gui hyascaha ra güenda. 'Ne hijnonni ja'i da zä ngue da hyascajui ra güenda ngue'mø gue'a dí øt'e ogue hin'na. Ni xinga gueque dí haxä njuani ngue'mø gue'a te dí øt'e ogue hin'na. ⁴ Nup'u nnä bængä'a te dí øt'e, dí ena ngue ya gue'a te nnä 'yo ya. Pe hingue masque dí ena ngue hin'ya ma ts'oqui. A nuyá, nu'a ja ngue da hyasca ra güenda te dí øt'e, guese Oja da hyasca ra güenda. ⁵ A nuyá, 'yo to sä gui haspahna ra güenda mente tobe hingui sønna pa da ep'u ma Hmuha Jesucristo. Nu'a go da hyaxra güenda'a, ndana ra ja'i xanho te xa 'yøt'e, ndana ra ja'i hingui ho te xa 'yøt'e. Nu'a go pa'a te mbemp'u ja yø n'yomfeni n'na ngu n'na yø ja'i. Nu'a te da ðinnabi Oja n'na ngu n'na yø ja'i, gue'a ra njut'i di nja'a.

⁶ Ague ma zi cu'ahna, ya dá xi'ahna ya yø hya dá hyequi ngue ra 'befi dí øt'e, da guehra 'befi øtra Apolos. Nguna ra hya dá xi'ahna, n'namhma ngue gui pahma ngue nu'a te mmamp'u ja ra Maca Libro, 'yo gui festhohu. Porque gätho di muui yø xännbate, hingui ho gui 'yøspañ da yø xännbate, xingui 'yemhma ngue hinte di muui mi'da yø xännbate. ⁷ Xiya, ðte'o bi xi'ahna ya ngue man'na tate xanho'ahna ngue mi'da yø ja'i? ¿Ndana ra hya gui timhma ya ngue hinda gue'a Oja bi 'da'ahna ra hya ya? A nuyá, xi'mø ngue Oja bi 'yøt'e ngue gá pahma ra hya gui pahma ya, çhanja ngue gadi 'yexhna co nu'a te ra hya gui pahma ya 'mø, entho xøga xäsehna ra hya p'u gni bëmhma ya?

⁸ Nup'u gni bëmhma ya, ngue ya gá pahma hanja na ra hya na, gui ena ngue ya hinte gadi 'bëmhma ya. Gui 'bu mmanhohu p'u gni bëmhma ya, entho gui ndast'abihna p'u ga mbøn'a te gui øthna ya. Nugähe p'uya, gui enje n'na nguadi tengutho 'mø ngue hinte ðadi mugähe. Nuhma 'mø majuanj ngue gdi ndast'abi, gadi mandahna ndap'u bi zä. 'Necähe dí jats'u ma cargogähe 'mø ngue'a te ra 'befi gdi pëhma. ⁹ Nup'u ga mbøn'a te t'ørcähe ngue yø representantegähe ra Cristo, ena gue xøgue ga 'yøt'a Oja'a ngue ga m'mefathogähe. Dí 'bucähe tengutho 'mø ngue yø ofädi xa ts'ännbi ngue da tho, di njagähe p'u. Di mpeti yø ja'i ngue da nu te ga thohme. Ngu yø anxé, ngu yø ja'i da nutho te ga

thohme. ¹⁰ A nugähe, i t'enje ngue dyø 'yammügähe ngue rá hya ra Cristo dí mmamhme. Pɛ nu'ahũ p'uya, nup'u gni bɛmhmũ, nu'a rá hya ra Cristo ya gui tĩnɛhũ xandõnho hanja ra hya. Pɛ nugähe dí engähe ngue hĩndĩ ya manzaquigähe. A nu'ahũ p'uya, guĩ ɛmhmũ ngue xanzaqui te guĩ mmamhmũ. Mɛnte thenngähe yø ja'ĩ, a nu'ahũ p'uya i hnu mansu'ahũ. ¹¹ Nu'mø yø pa xathogui, xtã sähe ra n'ũ ngue hĩn'yũ te ga sihe. Astã guehya, dí sähe ra n'ũ ra thũhũ. Ja'mø dí tuthegähe, ogue hĩn'yũ te ga hegähe. Ja'mø dí unje yø ja'ĩ ngue pɛgbahe. Nĩ xingra ngu di ja ngue hapũ ga m'mahme. ¹² Dadi n'unj dadi mpefi conma 'yɛhe. I sanje yø ja'ĩ, pɛ nugähe p'uya dí äpãhe Oja ngue di japi te'o sanje. I mbɛngahe xan'u yø ja'ĩ, pɛ dí setãhe. ¹³ I nnø man'uje p'u ha ya yø ja'ĩ. Pɛ nugähe dí thammantho gähe. I nnu häigähe yø ja'ĩ, ɛnje p'u tengutho 'mø ngue n'na ra cosa ya xa hørbu yø ja'ĩ, ya hĩnte di muui. Guna bi 'yørcahe yø ja'ĩ, asta guetya njarbatho.

¹⁴ Nuna ra hya dá cuatã ua ja ra sæcuã ja ua, hĩndã cuatã na ra hya na ngue gadi 'bet'a nĩ sähu. Sinoque dadi 'da'ahũ n'na ra consejo tengutho 'mø ngue ma basi'ahũ. ¹⁵ Madague'a gui 'yɛna ngue di 'bũ'i 'det'a mahuañĩ nĩ xãnnbatehũ ngue di xãn'nahũ hanja rá hya ra Cristo, pɛ nugã go nĩ papãgahũ. Porque go rá madi dá xãn'nahũ ra hoga 'da'yo hya, janangue bi njap'u ngue guĩ ɛc'ɛihũ ra Cristo ya. ¹⁶ A nuyá, ya gã nuhũ te dá øt'a p'u gui 'bahmũ, gue'a dí xi'ahũ gui 'yøthũ'a ya. ¹⁷ Janangue di ɛ't'a p'u na ra Timoteo ngue da xi'ahũ te ja ngue gdi n'yohũ. Nunã, dadi madi tengutho 'mø ngue ma ts'ant'u, porque dí padi ngue ɛc'ɛi xanho ra Jesucristo. Nu'a te nnã 'yogã ya ngue dí tennã ra Jesucristo, go da xi'ahũ hanja na. Tengutho ra hya dí xãnnba yø 'yɛc'ɛi di mpefi ndap'u bi zã, da ngu't'atho da xi'ahũ naya.

¹⁸ Nu'u nĩ xãnnbatehũ p'u ha gui 'bahmũ, i 'bap'u 'da ngue di 'yɛts'ĩ, ɛna ngue yø bahya. Nup'u ga mbɛni, ɛna ngue ga su ga mmagã p'u ngue ga ma nyahũ. ¹⁹ Pɛ da ne Oja ngue ya hĩnda ya'atho ga mmagã p'u ga ma nyahũ. Ga nnugã p'uya tegue ngu da 'yøt'u di 'yɛxpũ gui 'bahmũ. Ya ga nnugã 'mø ngue majuañĩ øt'a te ra hya i mma, hĩngra hyatho i mma. ²⁰ Porque nu'u yø ja'ĩ ngue ørpabi rá 'bɛfi Oja, hĩngra hyatho mman'u, sinoque ha ra ts'edi ngue øt'a te ra hya i mma. ²¹ Xiya, ¿ndana guĩ nne gui 'yøthũ ya? Guĩ nne gui sigue te guĩ øthũ para ngue ga sæ'ahũ 'mø dá magã p'u, ¿uague guĩ nne gui n'yo manhohũ para ngue mahotho gda zo'ahũ 'mø dá magã p'u?

5

¹ A nuyá, ndap'u bi zã i hma te 'bɛ'a bi 'yøt'a n'na ma cuhũ p'u ha gui 'bahmũ, ngue ya 'bahmũ rá hømme. Nuna ra ts'oqui na p'uya, guehna tate xants'o, conque guĩ nnuhũ ngue nu'u yø ja'ĩ hĩngui pa Oja, hĩngui øt'e tengu na ra hya na. ² Nɛ tobe gadi 'yɛxpũ gui yahũ ngue guĩ ɛna ya gã gue'a te guĩ øthũ. A nuyá, ngue guna ra hya bi nja, i jatho ngue guĩ m'mũ ndummuhũ. A nuna ra n'yohũ bi 'yø'na ra ts'oqui na, dami hyømhmũ thi p'u ha gadi mpetihũ na. ³ Madague'a ngue hĩndĩ 'bucã p'u ha gui 'bahmũ, pɛ nu'mø dá bɛn'ahũ ɛntho ya xti 'bucã p'u ngue ga haspa ra güenda na ra n'yohũ bi 'yøtra ts'oqui. ⁴ A nuyá, dami mpetihũ ya, dami 'yøthũ'a te nnu manho ma Hmuhũ Jesucristo. Nup'u ha gui mpetihũ, gui 'yø'ni güendahũ ngue dí 'bucã p'u. Da gue'a ma Hmuhũ Jesucristo gui pahmũ ngue di m'map'u'a ngue da xãn'nahũ'a te ja ngue gui 'yøthũ. ⁵ Nu'a ra n'yohũ bi 'yøtra ts'oqui, dami hyømhmũ thi p'u gui 'bahmũ, di

map'u 'b'ahyø ja'i di manda ra zithu, ja da säp'u ra n'u rá do'yo. Xamhmatho ngue di nyanna te 'mø ra pa da ep'u ra Hmu Jesús.

⁶ Nu'a te ra hya gui øth'u, ya hingui sä nimantho sä gui 'yets'i ngue gui 'yena gä gue'a te gni 'yohu. ¿Ua hingui pahmu ngue co zits'u ra íxi, di ixqui gä ra jani? ⁷ Janangue nuyá, dami hyømhmu thi'a ra n'yohu bi 'yøtra ts'oqui ya, n'namhma ngue hinda ts'om mi'da yø ja'i. Porque tobe hinda nts'onyo n'yomfeni yø ja'i ya. Ra Cristo ya bi tho ngue bi hoga ma ts'oqui, bi gohi tengutho ra 'bøt'e ja'mø ra ngo ngue ra Pascua. ⁸ Janangue jatho ngue majuaní gui hyehmu p'u ra nts'o, gátho da gue'a ra nho gdi n'yohu.

⁹ Nu'a ra carta dá pen'nahu m'met'o, dá xi'ahu te ja ngue gui 'yøth'u, ngue 'yo gadi nuansu'u yø 'yots'om'mái. ¹⁰ Pe nugá hinda en'ahu ngue ya hingui sä gui ntøth'u yø 'yots'om'mái 'bucua ja ra ximhai. Ogue ya hingui sä gui ntøth'u yø ja'i høndyø mnyu di xandi, ogue yø bε, ogue thanne yø dahmu. Nu'mø ngue da gue'a gdi xi'ahu'a, ya nnethe ngue gui pømhmu ua ja ra ximhai 'mø. Pe nja ngue hinga gue'a dí mmangä'a. ¹¹ A nuna ra hya dá ne ga xi'ahu ya, 'yo nimantho gadi nsixui'u sä ena ngue gadi ncuhu, ne yø 'yots'om'mái, ogue høndyø mnyu di xandi, ogue thanne yø dahmu, ogue yø fehni, ogue yø iti, ogue yø bε. Nuyá, guehya ni xinga gue'a di sä ngue 'dap'u gui nsjmhmu ya. ¹²⁻¹³ Porque nu'u yø ja'i hinga n'yohu, hingo di tocagui ga haspa ra güenda. Guesc Oja da haspa ra güenda ya dí xi'ahu. Pe nup'u ha gadi mpetihu, dami hyaxhu ra güenda te ga 'yo yø 'yεc'ei. Janangue nugá dí xi'ahu ngue nuna ra n'yohu bi 'yøtra ts'oqui, dami hyømhmu thi na.

6

¹ A nuyá, nu'mø 'b'ahyø 'yεc'ei ja ngue di yaprá mmi'yεc'eiui, 'yo di thop'u 'b'hra ts'ut'abi hinga 'yεc'ei. Da zá di map'u 'b'hyø mmi'yεc'eiui, da xifi ngue di hoji tema hya hmbi. ² ¿Ua hingui pahmu ngue nu'u yø ja'i Oja, gue'u da haspa ra güenda yø ja'i 'bucua ja ra ximhai'u? Xi'mø ja ngue ga haspahu ra güenda yø ja'i 'bucua ja ra ximhai, xi ra asunto zits'utho gui hēmpu, ¿ua hinda zá gui xihni mmi'yεc'eihi ngue di hoqui? ³ Conque asta yø anxε Oja ga haspahu ra güenda. Janangue goma gue'a n'na ra asunto zits'utho di hēmsehu ngue hinda zá ga hocju. ⁴ Xi'mø hingui padi ha gdi hocju n'na ra asunto 'mø gui hēmpu, ¿ua sä ngue gue'u yø ja'i hingyø 'yεc'ei di hoc'a ni asuntohu 'mø? ⁵ Dí xi'ahu na ra hya na n'namhma ngue gui pes'ni sahu. Xip'u ha gui 'b'ahmu, ¿ua xinga n'na nc'ei ni n'yohu ngue di padi di hoc'a n'na ra asunto 'mø ja te hēmyø cu? ⁶ ¿Hanja ngue nup'u 'b'hra ts'ut'abi hinga 'yεc'ei, ja ni map'u yø 'yεc'ei ngue di yaprá mmi'yεc'eiui?

⁷ A nuyá, nu'a te ra njunt'i gui øth'u, ja di nequi p'uya ngue gadi 'behmu ra hya. ¿Hanja ngue nu'mø hinga gue'a t'øt'ahu, hingui hät'i gui sethu? ¿Hanja ngue hin gadi n'uni da f'ahu, xøgue madí zits'u te gui nne gui 'behmu? ⁸ Conque xquet'a gui njahu p'u ngue hingui ho te gui øth'u, asta ni mmi'yεc'eiui gui pēhu.

⁹ Yo gyø thätih. Gui pahmu ngue nu'u yø ja'i xants'o te øt'e, hinda yarbu ha di manda Oja'u. Hinda yarbu yø 'yots'om'mái. Hinda yarbu ya yø n'yohu ørpe tengutho 'mø dra xisu yø mm'n'yohuui. Hinda yarbu ya yø ja'i thanne yø dahmu. ¹⁰ Hinda yarbu yø bε. Hinda yarbu ya yø ja'i hontho i nne ngue di xandi te pets'i. Hinda yarbu yø iti. Hinda yarbu yø zate. Hinda yarbu'u corpa ra 'yu yø mmi'c'eiui ngue pε. ¹¹ Nuyá yø hya dí xi'ahu ya, ya xcá njap'u 'da'ahu

ya. Pɛ nuyá, ya bɪ ma maɔhojpi'ahɯ. Ya yø ja'í'ahɯ Oja ya, ngue gá 'yɛɛɪhɯ'a ra Hmɯ Jesús. Ya guí n'yohɯ rá Espírítu Santo bá pɛn'naɯ Oja ya.

12 Ya hɪndɪ mandagahɯ rá ley ga 'yo yø judío ya. Ya sá ga øthɯ te dí nnehɯ ya. Pɛ ma ga sammá mmáihɯ ngue hɪnga øthɯ'a te hɪnnɪ 'yup'ɯ ga øthɯ. 13 Majuaní'a te rá hyá i hma ngue nɯ te sí rá ja'í, rá mmáí nɪ ma. A nɯ rá mmáí rá ja'í p'ɯya, ga nja'a ngue ja dá mɛspɯ'a te sí. Pɛ nuyá yoho yø hyá ya, Oja dá 'yøt'e ngue dí njap'ɯ rá nzequí ya. Pɛ hɪnguɪ sá ga ɛmhɯmɯ ngue ga nja má do'yohɯ ngue rá 'yots'om'mái. Sinoque rá do'yo rá ja'í, ga nja ná para ngue dá 'yørpabɪ rá 'bɛfi rá Hmɯ. A nɯ'a rá Hmɯ p'ɯya, di hatra ts'edi má do'yohɯ. 14 Nuná Oja bi japi ngue bi bɛnnate rá Hmɯ Jesucristo p'ɯ ha bi t'águí. Xquet'a dí jajɯ p'ɯya, ja rá ts'edi ngue dá 'yøt'e ngue ga bɛnnatehɯ.

15 ¿Ua hɪnguɪ pahmɯ ngue nɯ má do'yohɯ, i nnøpe ngue rá do'yo rá Cristo? ¿Ua dá zá ga hajpahɯ n'na parte rá do'yo rá Cristo ngue dí mpenhui rá do'yo n'na rá xisu ngue rá 'yots'om'mái? Nɯ'a, hɪnguɪ sá'a. 16 Guí pahmɯ ngue n'na rá n'yohɯ 'mø bi mɛ n'na rá xisu ngue rá 'yots'om'mái, nuyá yo nc'ɛi ya, ɛntho n'na nc'ɛitho, porque n'nat'a rá te comhmɪ. I nt'ot'i p'ɯ ja rá Macá Libro ra hyá ngue ɛna: "Nɯ'ɯ yo nc'ɛi dí mpenhni, i cohi ngue n'nat'a yø do'yo, porque i comnda rá te". 17 A nuyá, nɯ rá ja'í dí mpenhui rá Hmɯ Jesús, i cohi tengutho 'mø n'na nc'ɛitho.

18 Yo guí 'yots'om'máihɯ. I ja xangu mɪ'da yø ts'oquí øtyø ja'í, pɛ nɯ rá ja'í ngue 'yots'om'mái, rá do'yosɛ dí ts'onɪ. 19 ¿Ua hɪnguɪ pahmɯ ngue nɯ má do'yohɯ, gue'a nnøpa nija rá Espírítu Santo'a? Porque Oja bá pɛnhna Espírítu Santo ngue dí m'ɯp'ɯ ja má mmáihɯ. A nuyá, ya hɪn dadɪ manandasehɯ ya. 20 Porque ya dí ohɯ rá 'yɛ Oja ya ngue bi gurcá má ts'oquíhɯ. Janangue nuyá, jatho ngue ga ørpahɯ rá páhá Oja conma do'yohɯ 'nɛ conma n'yomfɛnɪhɯ. Porque ya rá mmɛtigahɯ Oja.

7

1 Nuná man'na rá hyá guí ánnghahɯ ya, dí nne ga xi'ahɯ hanja. Nɯ rá ja'í ngue hɪnguɪ nne dí nthatɪ, ya xanho ngue'mø hɪndɪ nthatɪ. 2 Pɛ i fadɪ ngue ndap'ɯ bi zá ɛmmɛi 'yots'om'mái yø ja'í. Janangue man'na xanho ngue rá n'yohɯ dí m'máhrá xisu. Rá xisu p'ɯya, dí m'máhrá ndø. 3 Nɯ rá n'yohɯ i jatho ngue dí m'máhmɪ xanho rá xisu. Ximmangu rá xisu, i jatho ngue dí m'máhmɪ xanho rá ndø. 4 Nɯ rá xisu ngue ya o rá 'yɛ rá ndø, dá 'yørpabɪ rá páhá rá ndø. A nɯ rá n'yohɯ ngue ya o rá 'yɛ rá xisu, dá 'yørpabɪ rá páhá rá xisu. 5 Nɯ'mø ja rá páhá rá n'yohɯ, 'yo dí ɛnna xisu ngue hɪnda zá. Nɯ'mø ja rá páhá rá xisu, 'yo dí ɛnna n'yohɯ ngue hɪnda zá. A nɯ'mø ja ngue dá 'yøtyø mhmat'Oja, man'na xanho dá gohra cohi ngue hɪnda dáhrá xisu rá n'yohɯ njammɪ pa. M'mɛfa p'ɯya, ya dí siguetho tengutho m'mɛt'o. A nɯ'mø hɪndɪ siguetho tengutho m'mɛt'o, nɯ'a hɪndɪ hyäti dá zamyø mmáí, rá zithɯ p'ɯya dá japi ngue dá 'yøtra ts'oquí n'nannɪ.

6 Nuná rá hyá ja ua dí xi'ahɯ, høntho dí xi'ahɯ ngue dá zá dí nthatra ja'í. Pɛ nugá hɪn dadɪ mandagá ngue xøgue di ja ts'editho dí nthatra ja'í. 7 Dí ɛnsɛgá ngue xanho 'mø ngue gátho'ahɯ guí 'yøthɯ tengutho dí øt'a ngue hɪn dadɪ nthatɪ. Pɛ nuná Oja, gá go bi sánnbɪ n'na ngu n'na yø ja'í te dá zá dá 'yøt'e. 'Bahyø ja'í ngue dí nthatɪ, 'bahyø ja'í hɪndɪ nthatɪ.

8 Nugá dí xihyø ja'í nɯ'ɯ tobe hɪndɪ nthatɪ, dá guehyø 'danxu, nɯ to hɪndɪ nthatɪ tengutho dí øt'a ngue hɪn dadɪ nthatɪ, ya xanho. 9 Pɛ nɯ rá ja'í ɛna

ngue hinda zã di m'mãse, man'na xanho ngue di nthati, hinda gue'a ngue ja di andrá mmãi ngue hinda nthati.

¹⁰ Nugã dí xihyø ja'i ngue ya xã nthati, nu rã xisu ya 'bãhrã ndø, 'yo di hep'ũ rá ndø. Nuna rã hyã di xi'ahũ, hingma hyasegã na, sinoque gue'a rã Hmũ rá hyã na te dí xi'ahũ ngue gui 'yøthũ. ¹¹ Pẽ nu'mø ya bi hyep'ũ rá ndø n'na rã xisu, rã xisu 'yo dadi nthati mahøn'a, ogue man'na xanho da me rá ndø mahøn'a. Ximmangu rã n'yohũ p'ũya, hingui ja ngue da hyep'ũ rá xisu.

¹² I ja man'na ra hyã dí nne ga xi'ahũ, pẽ ja dí nne ga xi'ahũ na ra hyã naya, himbĩ man'a m'met'o'a rã Hmũ na rã hyã na. A nu mã cuhũ ngue rã n'yohũ, nu'mø hingra 'yẽc'ẽi rá xisu, nu'mø nnu manho rã xisu ngue di sigue di m'mãhmĩ rá ndø, rã n'yohũ 'yo di hep'ũ rá xisu. ¹³ A nu'mø ngue rã xisu, hingra 'yẽc'ẽi rá ndø, 'nẽ'mø nnu manho rã n'yohũ ngue di sigue di m'mãhmĩ rá xisu, rã xisu 'yo di hep'ũ rá ndø. ¹⁴ Porque rã n'yohũ ngue hingra 'yẽc'ẽi di tocabi rá njapi Oja di t'unna xisu ngue rá 'yẽc'ẽi. Da guehra xisu ngue hingra 'yẽc'ẽi, di nthẽui rá njapi Oja di t'unna n'yohũ ngue rá 'yẽc'ẽi. A nu'mø ngue hõnse rá 'yẽc'ẽi di nthẽui rá njapi Oja, nu yø basi p'ũya, ya hin'na'ũ. Pẽ ya fadi ngue xquet'a 'nẽhyø basi di nthẽui rá njapi Oja di t'unna papã ogue rá mamã ngue rá 'yẽc'ẽi. ¹⁵ Pẽ nu'mø rã n'yohũ ogue rã xisu ngue hingra 'yẽc'ẽi da ne ngue da hyep'ũ rá 'yẽc'ẽi 'bãhmĩ, ya da zã da hyep'ũ. Porque rá 'yẽc'ẽi hingui sã da 'yørpã rá ts'edi di m'mãhmĩ 'mø hingui nne. Porque bi zongahũ Oja ngue ga m'mã mmanhohũ, hin temã sui di nja. ¹⁶ A nuyã, ngu yø n'yohũ, ngu yø xisu ngue yø 'yẽc'ẽi, nu'mø 'bãhmĩ yø ja'i hingyø 'yẽc'ẽi, xãmhmãtho da zã ha di japi di nyannã te ra ja'i hingra 'yẽc'ẽi.

¹⁷ Nuna Oja, bá sãnni te nnã 'bãhmũ n'na ngu n'najũ. Nu te di jahũ 'mø mambã zongahũ Oja, ya gue'a ga siguethohũ'a. Ndap'ũ bi zã yø hñĩni hapũ di mpeti yø 'yẽc'ẽi, guehna rã hyã dí xicã yø ja'i naya. ¹⁸ Nu rã ja'i bi zon'na Oja ngue da 'yẽc'ẽi, 'nẽ ya n'yoi rã hmẽpya ngue rã circuncisión, 'yo sã di tũ rá mmãi ngue ya mhẽpya. A nu rã ja'i bi zon'na Oja ngue da 'yẽc'ẽi, 'nẽ hinmanĩ njapra hmẽpya, 'yo sã dadi ja ndummi ngue di njapra hmẽpya. ¹⁹ Porque ya hingui ja ts'edi'ã ya ngue di njapra hmẽpya yø ja'i, ogue hin'na. A nu'ã ja ts'editho ngue da 'yøtyø ja'i ya, mã dãtho ja ts'edi ngue da 'yørpabi rá pãhã Oja. ²⁰ N'na ngu n'na yø ja'i, nu te mi ja 'mø mi zon'na Oja ngue bi 'yẽc'ẽi rá Jesucristo, ya di nja tengũtho ja rá ja'i. ²¹ A nu'mø ngue grã hmiqũ 'mø mambã zo'i Oja, 'yo sã di tũ ni mmãi ngue grã hmiqũ. Pẽ nu'mø ngue da zã ha gdi japi ngue gui pømp'ũ 'bãhni hmũ, dami hyoni ha i japi. ²² Pẽ nu rã ja'i marã hmiqũ 'nẽ ya rá 'yẽc'ẽi ya, da badi ngue nup'ũ ja rá hmi rá dã Oja, ya rá n'yoi rá Cristo. A nu rã ja'i ngue manjo'o rá hmũ, 'nẽ ya rá 'yẽc'ẽi ya, da badi ngue nup'ũ ja rá hmi rá dã Oja, ya rá mẽfi rá Cristo. ²³ A nuyã, ya dí ohũ rá 'yẽ rã Cristo nu'ã bi gurca mã ts'oquihũ ya. Ya hingra ja'itho mã hmũ ya. ²⁴ A nuyã mã zi cu'ahũ, nu'ã te rá 'bẽfi mi pẽhyø ja'i 'mø mi zon'na Oja, di siguehmana yø 'bẽfi yø ja'i. Porque ndap'ũ bi zã 'bãhyø ja'i ngue ẽc'ẽi Oja ya, pẽ ya gã yø n'yoi Oja.

²⁵ A nuyã, nu'ũ yø ja'i ngue tobe hinda nthati, nu'ã rã Hmũ hin temã hyã bi mã ngue ha di njapi. Pẽ nugã ga xi'ahũ na te rã hyã dí mbẽni ga mma. Pẽ dami 'yẽc'ẽihũ te gã mma, porque connã mate Oja ja ts'edi na te rã hyã dí mma. ²⁶ Nup'ũ nnã bẽngã, xanho ngue hinda nthata n'na rã n'yohũ. Porque yø pa dí 'bãhmũ, ya xanhennitho 'mø ngue 'bãhrã xisu rã n'yohũ. ²⁷ A nu rã n'yohũ ngue ya 'bãhrã xisu, 'yo sã di sãnni da hyep'ũ. Pẽ nu rã n'yohũ ngue hindo

rá xisu, man'na xanho 'yo di honná xisu. ²⁸ Nu'mø bi nthatra n'yohu, hingrá ts'oqui bi 'yot'e. Nu ra hmute 'mø bi nthati, ngutho hingrá ts'oqui bi 'yot'e. Nja ngue nu'u yø ja'i di nthati, hĩndi 'bedi tema hya hembĩ, hĩngã ngu'mø ngue hĩndi nthati. Dĩ mmangã na ra hya na ngue hĩndi nnegã ngue gui thohmu'a ra dummai tho'u yø ja'i ya xa nthati.

²⁹ Ague ma zi cu'ahu, nu'a ga mbõnna ra hya dí xi'ahu ya, ya mĩts'u dyø pa jap'u. Janangue jatho ngue gui 'yõrpa hu rá 'befi Oja. Ya hĩngã mbongui ra ora ga m'mamma pãhãtho hu p'u ja ma ngumhu ya. ³⁰ Nu yø ja'i ngue 'bu ndummai, ya hĩngã mbongui ra ora 'be di nzonĩ. Nu yø ja'i 'bumma pãhã, ya hĩngã mbongui ra ora 'be di nthede. Nu yø ja'i ja te nne da dãi, ya hĩngã mbongui ra ora da dãi te honi. ³¹ Mente ngue dí 'bãhu ua ja ra ximhã, ya hĩndi ma ma mmũih'u'a te dí peshu ua. Porque nuna ra ximhã ja ua dí 'bãhu, ya ni ma da guadi.

³² Dĩ nnegã ngue hĩnte man'na ni hya di ma ni mmũihũ. Nu ra n'yohu hĩndi nthati, guehna ra n'yohu di ja ndummai õrpabi rá 'befi ra Cristo para ngue da nu manho ra Cristo te õt'e. ³³ Pẽ nu ra n'yohu ya xa nthati, gue'u yø cosa honyø ja'i ua ja ra ximhã ni ma rá mmũ ngue honi. Porque nne da nu manho rá xisu. ³⁴ Ximmangu yø xisu, xquet'a njarbãtho. Nu ra hmute hĩndi nthati, i ho rá mmũ ngue õrpabi rá 'befi ra Cristo. Ngu rá do'yo, ngu rá n'yomfẽnĩ, gã xa dãp'a Oja ngue õrpabi rá 'befi. Pẽ nu ra hmute ngue ya xa nthati, i ho rá mmũ ngue da 'yõt'a te rá 'befi ja ua ja ra ximhã, porque i nne ngue da nu manho rá ndø.

³⁵ Nuna ra hya dí xi'ahu ya, hõntho di nnegã ngue ga fãxahu. Porque hĩndi nnegã ngue gui m'mu mman'ahu. Sinoque di nnegã ngue gui m'mu mmanho hu, gui hyo ni mmũ ngue gui 'yõrpa hu rá 'befi ra Cristo.

³⁶ A nuyá, dí nne ga xi'a n'na ra hya ya yø n'yohu si yø t'ixu, 'nẽ ya sonyø pa ngue di nthati. Nu'mø enna n'yohu p'uya ngue hĩngui ho ngue da thohrá nthati rá t'ixu, da zã di tharpĩ. Porque ra nthati, hingrá ts'oqui'a. ³⁷ A nu ra n'yohu ngue n'nat'a mbẽnĩ ngue hĩndi tharpabi rá t'ixu, da 'yẽmp'u ja rá mmũ ngue hĩngui ja ts'edi ngue di nthatrã t'ixu, ya xanho te õt'e. ³⁸ Nu'a di tharpabi rá t'ixu, ya xanho te õt'e. A nu'a hĩndi tharpabi rá t'ixu, man'natho xanho te õt'e.

³⁹ A nu ra xisu 'mø ngue bi nthati, ya hĩn'ya ra nt'edi ngue hõndi nthatui man'na ra n'yohu mente ra pa ngue 'bãtrã ndø. Pẽ nu'mø ya bi du rá ndø, ya da zã di nthati mahõn'a. Hõnt'o bi zã da ne da me, gue go drã 'yẽc'ei'a ra n'yohu da me. ⁴⁰ Pẽ nu ra 'danxu ngue'mø ya hĩnni mantho di nthati, man'na xanho. Guehna ra hya dí mbengã naya, pe dí padĩ ngue ra Espĩritu Santo'a di bẽnngui te dí mma.

8

¹ A nuna man'na ra hya guĩ ännghu ngue'mø da zã guĩ sahu ra ngø i tho ngue 'bõspabi yø dahmu, oque hĩnda zã guĩ sahu. Majuanĩ ngue nuju dí pahmu ngue nu'a ra ngø 'bõspabi ra dahmu, hĩndi ts'onnga ma mmũihũ 'mø ngue ga sahu. Pẽ hĩngui ho 'mø ga enã ngue dí pasehu xanho hanja ra hya ngue mĩ'da ma mmũc'ei hu. A nuju, jatho ngue ga mmãhu n'na ngu n'naju para ngue man'na di zajma nt'ẽc'ei hu. ² A nu ra ja'i enã ngue ya bi dĩni xanho hanja ra hya, pe di 'betho da dĩni xanho ha exã nja ra hya nu'a ja ngue da badi. ³ Pẽ nu ra ja'i di ma Oja, Oja i nnu manho ra ja'i.

⁴ A nuyá, ma ga xi'áhu xanho hanja'a ra ngó i tho ngue 'börpabi yó dahmu ya. Dí pahma xanho ngue nu yó dahmu 'bucua ja ra ximhäi, hñte di müi, porque n'natho Oja i 'bui. ⁵ A nu yó ja'i embi ngue xangu yó Oja i 'bui, ngup'u mahets'i, ngu ua ja ra häi. Madague'a enyó ja'i ngue xangu yó dahmu 'bui, 'ne xangu yó hmu, ⁶ pe para ngue nuju, n'natho'a ma Ojahü 'bui, gue'a ma Papáhu'a. Nuná, guehna Oja bi hoqui te gá dí nnuhu ngue ja naya. A nuju p'uya, dí buhmu para ngue ga örpa hu rá páhä Oja. A nuna di nnope ngue ma Hmu hu ya, guehna ra Jesucristo na. Conná guehna ya, i ja dyó cosa dí nnuhu ngue ja ya, 'ne guehna di 'dacju ma tehu na.

⁷ Pe hinga gátho ma cuhu tñi xanho yó mmui hanja na ra hya naya. Ya xa nzanyó ja'i ngue mi thanne yó dahmu. Janangue nuya yó ja'i hinguí nzaqui yó nt'éc'ei ya, nup'u ga mbeni, i ena ngue ra ts'oqui ör'mó bi za ra ngó nu'a tho ngue t'örpa ra 'böt'e yó dahmu. ⁸ A nuyá, nuna Oja, hñte da jacju ngue'mó ga sihu oque hinga sihu'u yó cosa'u. Pe nu'mó ga sihu, hinga sä ga emhmu ngue man'na xanho te dí öthu. Nu'mó hinga sihu, ngutho hinga sä ga emhmu ngue hinguí ho te dí öthu.

⁹ Madague'a sä ngue ga sihu'a ra ngó'a, pe dami mfähmu xanho ngue te gui sihu. 'Yo gui nne ngue nu te gui sihu, go gui ndupatehu p'u da 'yötra ts'oqui'u ma cuhu hinguí nzaqui yó nt'éc'ei. ¹⁰ Xi'mó da nu ni cuhu ngue gui sihmé p'u ja n'na ra ngunja 'bahyó dahmu. A nu'ahu p'uya, ya gui pahma ngue hñte ja ngue gui sihu'a te ts'i p'u. Pe nu ni cu, ngue hinguí nzaqui rá nt'éc'ei, da 'yötra ts'edi da zi'a te xa 'börpa yó dahmu. ¹¹ A nu'ahu gui pahma ngue da za gui sihu'a te gá ts'i p'u. Pe nu ni cu, ngue hinguí nzaqui rá nt'éc'ei, da 'yöt'e tengue gui öt'e. Gue'a di m'mé'a p'uya ngue ena ngue ra ts'oqui bi 'yöt'e ngue bi zi'a te ts'i p'u 'bahyó dahmu. Conque gui nnuhu ngue gue'a i du ra Cristo'a ngue bi yaní. ¹² Janangue nu to ndupate p'u ötra ts'oqui rá cu, gue'a ra ts'oqui öt'a, ngue festho'a te ra hya mmana Cristo. ¹³ A nugá, nu'mó ngue gue'a ra ngó dí si ngue ga 'yötra ts'oqui ma cu, ya hinguí ja ngue ga si ra ngó. Porque hñdi nne ngue ga japi da 'yötra ts'oqui ma cu co nu'a te dí si.

9

¹ A nugá, rá representantegá ra Cristo, hinga to bi zá ni ja'itho di mandaqui ya. Nuna ra Hmu Jesús, dá nyaségá'be na. A nuna te ra 'befi bi 'dacrä Hmu, di nequi ngue bi bömmanho, porque go dá ja'ahu gá 'yéc'ei bahu rá hya. ² Madague'a 'bu i da engui ngue hinga guecá rá representantegá ra Cristo, pe nu'ahu gui pahma xanho ngue guecá rá representantegá'a. A nuyá, ngue ya gui éc'ei hu ra Cristo ya, ja gui haxhu p'u majuaní ngue go rá representantegá na.

³ Nu'mó te'ó ena ngue hinguí nnu manho te dí öt'e, guehna ra hya dí xihna ya. ⁴ Nuna te ra 'befi dí öt'e, ni 'yup'u di n'nacra hme dí si. ⁵ 'Ne xquet'a ja gra nt'edi ngue ga nhatí, ga mme'be n'na ra xisu ngue dra 'yéc'ei n'namhma ngue ga mme'be p'u gdá ma. Porque gue'a öt'u mi'da yó representante'a ngue sixtyó xisu. Tengutho ötyó n'yohu ra Hmu Jesús, ximmangu ra Bedu xquet'a njarbu.

⁶ ¿Ua gui emhmu ngue nugá ya, 'nehra Bernabé, hönthogá'be jatho ngue ga tahá te ga si'be mente ga mmangá'be ra hoga 'da'yo hya? ⁷ Xi n'na ra soldado, ¿ua hinguí tahrá nzabi ngue'a te rá 'befi öt'e, ua n'nanni bi tahra mentyu ngue rá gasto p'u ha 'yo? Xi n'na ra n'yohu ngue'mó bi 'yöt'a n'na ra nuandát'a ngue yó uva, ¿ua hinguí si'a te pömp'u ja rá 'befi? Xi n'na ra n'yohu ngue fáhyó de'yo, ¿ua hinguí si ra leche 'mó bi de'mí?

8 'Yo guí εmhm̄a ngue mā hyāsε nā rā hyā dī mmangā ya. Porque nuna rā hyā nā, guehna mmamp'u ja rā ley bi 'yotra Moisés. 9 Nuna rā hyā nt'ot'i p'u ja rā ley, guehna ngue εna: "Yo guí turpabi rá ne rā ndani nu'a nnehyø trigo ngue dī ntaqui", i εnā. A nuna Oja ya, hin'i mmanna rā hyā nā ngue dā hōndyø ndani dadi ja ndummi ngue dī nnepe dī nsihme. 10 Sinoque bi manna rā hyā nā, porque nnepe ngue gue'u yø mēfi Oja dā 'bāts'i. Porque n'na rā mēfi dī mpēp'u ja n'na rā huahī i tō'mi dā dahrá nzābi. Ximmangu'a tacyø trigo, xquet'a tō'mi dā dahrá nzābi ngue'a te pēfi. 11 Nuna rá hyā Oja dá mangá'be p'u guí 'buhm̄a, tengutho 'mø dá tucá'be n'na rā huahī co nuna rā hyā nā. Xí ya, lua ya nī mmah̄a ya ngue'mø guí fāxcá'be te dī hongá'be ya? 12 Conque gadi unhn̄a te hon'u mi'da yø mamhya. Goma guecá'be p'uya ngue man'natho nī 'yup'u ngue guí 'dacīa te dī hongá'be.

Pe nugá'be hīnte dī xi'ah̄a 'mø ja te dī hongá'be. A nu'mø hin'ȳa te ga hongá'be, dī hāt'i dī setá'be p'u. Porque hindī nnegá'be ngue da gohyø mm̄ai yø ja'i guehna rá hoga 'da'yo hyā rā Cristo dī mmangá'be. 13 Pe guí pahm̄a xanho ngue nu'u yø ja'i øtra 'bēfi p'u ja rā nija dī mpeti yø judío, nu'a tema cosa haxyø ja'i p'u ja rā nija, gue'a ja ngue dā zi'a. Nuya dī mmangā guehya yø ja'i ho yø zū'ε ngue øtra 'bøt'e p'u ja rā altar, guehya dī tocabi sa rā ngø nu'a pøt'e. 14 Ximmangu'dya, nuna rā Cristo bá sanni ngue nu'u yø mēfi manna hoga 'da'yo hyā, nu'u yø ja'i sihra hyā gue'u go dī pøn'a te honyø mamhya'u.

15 Pe nugá hinjam'mø te dī xi'ah̄a ngue guí fāxcāh̄a 'mø ja te dī honi. Madague'a nī 'yup'u ga xi'ah̄a ngue guí fāxcāh̄a, pē hīnte dī xi'ah̄a. A nugá ya, hinna ot'á na rā rā sūcua ja ua ngue gdī adi guí 'dacīa te dī honi. Man'na xanho gá tū ua rā thuhū, hinda gue'a ngue guí 'yēn̄ju ngue dī adi guí fāxcāh̄a. 16 'Yo guí εmhm̄a ngue rā matetho dī øt'e ngue dī xi'ah̄a rā hoga 'da'yo hyā. A nugá, ya mā 'bēfigá'a, i hōxhma xi ngue ga mmanna hyā. Huεcategui ngue'mø hinga mmangá nā rā hoga 'da'yo hyā. 17 A nuyá, nu'mø ngue mā pāhāsε nná mmangá nā rā hyā nā, ya ja rá njut'i xanho. Pe nja ngue hingmā pāhāsēhε te dī øt'e, sinoque ja ts'editho ngue ga mmanna hyā, porque Oja bi 'dacrā 'bēfi ngue ga mmambrá hyā. 18 A nuyá, nuna dī ør'ma güenda ngue mā nzābi ya, i ja gra pāhā ngue hīnte dī ju'i guehna rā hoga 'da'yo hyā dī mma. Madague'a ja gra nt'ēdi ga xi'ah̄a ngue guí 'dacīa te dī honi, pē nugá hīnte dī xi'ah̄a ngue guí 'dacīa.

19 A nuyá, madague'a ngue hinjonni ja'i dī 'bui ngue mā hm̄u, pē nugá dī øt'e ngue tengutho 'mø dī nnōpa hm̄u gātho yø ja'i. Porque dī nne ga japi ngue xtangu yø ja'i dā 'yēc'ēi rā Cristo. 20 Nu'mø dī 'bacá p'u ha 'buhyø judío, dī øt'ā tengutho øtyø judío, n'namhma ngue xamhmatho ga tapyø mm̄ai ngue da 'yēc'ēi rā Cristo. Tengutho øt'u to øt'a te mmamp'u ja rā ley bi 'yotra Moisés, gue'a dī øt'ā'a. Madague'a ngue hingui ja ts'ēdi ga øt'ā te mmamp'u ja rā ley, pē dī øt'e para ngue xamhmatho ga tapyø mm̄ai yø ja'i ngue da 'yēc'ēi rā Cristo. 21 Nu'mø ngue dī 'bacá p'u 'buhyø ja'i hingui padī hanja rā ley bi 'yotra Moisés, dī øt'ā tengutho øt'u, n'namhma ngue xamhmatho ga tapyø mm̄ai ngue da 'yēc'ēi rā Cristo. Pe hindī nne ga mma ngue ga εnā ya hindī tēnnbā rá ley Oja, sinoque dī tēnnā ley bi manna Cristo. 22 Nu'mø dī 'bacá p'u 'buhyø 'yēc'ēi ngue hingui nzaqui yø nt'ēc'ēi, dī øt'e tengutho øt'u, n'namhma ngue da zāp'u ga hatra ts'ēdi yø nt'ēc'ēi i ja. Nnā øt'ā'a ngue 'da'igu dī ør'be yø ja'i 'bup'u ha dī mmanna hyā, n'namhma ngue xamhmatho da zāp'u dī nyanyø te 'da'u øxra hyā dī mma. 23 Nguna rā hyā dá øt'ā ya, n'namhma ngue da zāp'u da 'yøhyø

ja'i ra hoga 'da'yo hya. Nu'a rá njapi Oja bá n'youi na ra hya na, da záp'u di tocabi gátho'u bi 'yøde hanja ra hya.

²⁴ Ya guí pahmæ ngue nup'u ja n'na ra xæqui majuanñi ngue di nja ra 'dihi, gátho'u to da gacra 'dihi, n'na ngu n'na ni tihi, pe n'natho'a da daha. Damí njathu p'uya, guí ja ndummai guí 'yøthæ'a te di 'bep'ahæ Oja guí 'yøthæ, n'namhma ngue da záp'u guí tahmæ. ²⁵ Gátho'u to honi ha di dap'u ja ra nt'eni, hñte nne di heni para ngue da daha. Pe nuya p'uya, di ja ndummai ngue da da'a n'na ra corona ngue da thotho, porque ra paxitho. Pe nuju, dadi ja ndummai ngue ga øthæ'a te di 'bejpahæ Oja, n'namhma ngue di 'dacjæ rá njapi, nu'a hñjam'mø da thogui. ²⁶ Nuna ra hya nná 'yogá, dí haxra 'yu nu'a ja ngue gdá n'yo, hñdi pájtho'a te ja ngue gdá n'yo. Nugá dí ho ma mmæi ha gdá ørpabi rá páhæ Oja, porque hñdi nne ngue hñte di bøntho na rá 'befi Oja nná 'yo. ²⁷ Nu ra ja'i 'mø nne ngue da daha, di n'annbi ngue emmei di xádi ha di daha. Di njadá p'uya, di ho ma mmæi ngue dí honi ha di ntahna ra hya nná 'yo. Porque dí nne ga øt'e tengutho ra hya di xihyø ja'i da 'yøt'e. Nugá hñdi nne da 'yenc'a Oja ngue hinga gue'a te dí øt'e.

10

¹ Ague ma zi cu'ahæ, mamí pumbenihæ na ra hya ja ua, ngue Oja bi 'yøt'e ngue ni 'bet'o ra guí p'u ni ma yø nyogui ja'i nuya bi japi bi 'daxra Thenga jathe. ² Gátho ya yø ja'i ya, 'dap'u ni 'youi ra Moisés ngue ni dænna guí, 'ne gá 'da i thorpæ ja ra jathe. Guehya yø ja'i bi 'yøt'e ngue yø n'youi ra Moisés. ³ Gátho yø ja'i bi zi'a ra hmæ bí 'yæ mahets'i. ⁴ Næ gátho yø ja'i bi zi'a ra dehe bi bop'u ja ra mmændo. Pe nu'a bi 'uñthe yø ja'i, hñgra do, sinoque gue'a ra Cristo bi máxyø ja'i hapæ ni ma. ⁵ Pe nuna Oja, hñmbi nu manho te bi 'yøtyø ja'i m'mæfa. Janangue ya mmæ gá bi du p'u ja ra dapo.

⁶ A nuyá, nuna ra ndate bi thohya yø nyogui ja'i bi 'yøtra nts'o, nu'mø ngue 'næcja ga øthæ ra nts'o ya, xquet'a ngu'a ra ndate ga thohmæ. ⁷ Janangue nuyá, 'yo guí thannehæ yø dahmæ tengutho bi 'yøt'i'da'u ngue bi danne yø dahmæ. Porque nt'ot'i p'u ja ra Maca Libro te bi 'yøtyø ja'i, i ena: "Bi mi yø ja'i ngue di nsihmæ, 'næ bi mmihñi. Mi juate ra ts'ihmæ yø ja'i, bi nangui ngue bi danne ra dahmu. Bi mahra hñei p'uya", enna Maca Libro. ⁸ Næ hinga n'yots'om'mæihæ tengutho bi 'yøt'i'da'u ngue bi n'yots'om'mæi. Ngue nguna bi 'yøt'e, n'na patho i du 'dæte mahyu mahuañi yø ja'i. ⁹ Nuna Oja i seti te dí øthæ, pe hñgui sá ngue xøgue gdá øthæ'a ngue ga unhnæ ra cue Oja. Nguna bi 'yøt'i'da yø nyogui ja'i, pe mi søtrá mmæi Oja, bi guadi bi du yø ja'i ngue bi za yø c'eya. ¹⁰ Mamí nømman'u Oja tengutho bi 'yøt'i'da'u yø nyogui ja'i ngue bi nømman'u Oja. Janangue Oja bá pennbabi rá anxæ ngue bi hyo ya yø nyogui ja'i.

¹¹ Nuna ra ndate bi thohya yø nyogui ja'i, bi ma macuati p'u ja ra Maca Libro'a te bi nja, n'namhma ngue nu yø ja'i 'bahya yø pa rá nzeguitho di 'bæhmæ, da sifi ngue 'yo di njap'u. ¹² Janangue nu te'o ena ngue hñjam'mø da 'yøtra ts'oqui, jatho ngue di mfádi xandønho manma 'yøtra ts'oqui. Porque yø nyogui ja'i bi 'yøtra ts'oqui. ¹³ Nu'mø so ma mmæihæ ngue ga øthæ ra nts'o, xquet'a njarbutho gátho mi'da yø ja'i. Pe nuna Oja hñgui hegahæ na, da máxçahæ ngue hñda dajpa ma mmæihæ ra nts'o. Nu'mø ya bá ep'u ra ts'on'yomfeni, nuna Oja di mfæxte ngue da zä ga taphæ'a ra nts'o ngue hñdi nja.

¹⁴ Janangue nuya ma zi cu'ahæ, 'yo guí thannehæ yø dahmu. ¹⁵ Da dñni mmæihæ na ra hya ga mmangá ya. I sá ngue gui hyaçsehæ ra güenda ngue'mø

gue'a dí xi'ahú ogue hín'na. ¹⁶ Nu'mò dí áphú Oja ngue di japra vaso 'mò dí síhú rá Santa Cena, ¿huangú gá mbòni ngue nuyá yò ja'í sí, guehya yò ja'í í mánna jí rá Cristo p'ú ja rá pont'í ngue dá yaní? Nuna rá thúhmé dí xéni ngue dí síhú, ¿huangú gá mbòni ngue nú to gátho dí síhú ná, gue'ú yò ja'í í unná do'yo rá Cristo p'ú ha bí tho ná ngue dá yaní? ¹⁷ A nuyá, xa ngu'ú ya. Pè má mmáihú, xógue 'da'ígu porque nú'á rá thúhmé dí xéni ngue dí comhmí dí síhú, n'natho'a.

¹⁸ Guí nnuhú te ótyò judío 'mò órpa rá 'bòt'e Oja. Nú to gátho sa rá ngò í tho ngue órpa rá 'bòt'e Oja, í comhmí sa, porque 'da'ígu yò mmáí ngue'a rá ndanne ót'e. ¹⁹ Nuna te dí nne gá mmánya, hinga mbòni ngue dá t'embí ja rá ts'edi n'na rá dahmu. Ní xinga gue'a rá ngò hinga m'mòt'e. ²⁰ Nuna rá hya dí mmangá, ngue nú'ú yò ja'í hinguí pá Oja, órpa rá 'bòt'e rá dahmu, gue'ú yò ts'onthí órpabi rá 'bòt'e 'né hinga gue'a Oja órpabi rá 'bòt'e. Pè híní nnegá ngue 'né'ahú guí cohi ngue dá 'da'ígu guí 'yòthú ya yò ja'í thanne yò ts'onthí. ²¹ Hinguí sá gá síhú rá Santa Cena bí zogahú rá hya rá Hmú Jesús ngue gá óthú, 'né xinga mmáhá p'ú ha ts'a rá ngò nú'á 'bòspabi yò ts'onthí. ²² Yo guí nne ngue dá zácju rá Hmú Jesús. ¿Tení 'be'a guí éna go gá japhú'a?

²³ A nuyá, ya híní mandagahú rá ley ga 'yo yò judío ya. Ya sá gá óthú te dí nnehú ya. Pè hinguí ja ngue gá óthú'a te híní 'yup'ú gá óthú. Hinga nne ngue gá óthú'a te dí ts'onnbabi rá mmáí má mmíc'éihú. ²⁴ Jatho ngue gá honnbahú rá nho mí'da yò ja'í, hingue masque gá honse rá nho gdá 'báhmú.

²⁵ Nú'á rá ngò pá yò ja'í p'ú ja rá táí, damí síhmahú hmá. 'Yo temá nt'ánní guí óthú porque 'yo sá guí sú guí síhú'a rá ngò xa 'bòspabi yò dahmu. ²⁶ Porque nú te gá ja ua ja rá ximháí, gá rá mméti Oja.

²⁷ Nu'mò dá zixahú rá ts'íhmé n'na rá ja'í ngue híngrá 'yé'c'éí 'né guí n'uni ngue guí mmáhá, damí síhú te dí 'da'ahú. 'Yo 'be guí ánhnú ngue'mò rá 'bòt'e rá ngò ogue hín'na. 'Yo sá guí sú guí síhú. ²⁸ Pè nu'mò toní ja'í dá 'yé'n'ahú: "Nuna rá ngò ja ua, ya xa 'bòspabi yò dahmu ná", dá 'yé'na, 'yo guí sahú rá ngò p'ú ya. Porque hinguí nneto ngue guí ts'onnbahú rá mmáí rá ja'í nú'á sú dá za rá ngò ngue rá 'bòt'e. ²⁹ Madague'a guí pahmú ngue gátho yò ngò 'da'ígu, pé 'yo guí sahú rá ngò 'mò émbýo ja'í ngue hinguí ho dá ts'í.

A nuyá, rá nzéguí 'bú í'da ngue nne dá 'yénguí: "¿Hanja ngue gá ets'a te dí sí conná ngue'a te rá n'yomféní n'nan'yo n'na rá ja'í?" dá 'yénguí. ³⁰ "Xí'mò dí áprá máte Oja ngue di japí te dí sí, ¿teni 'be'a go nne'a n'nan'yo n'na rá ja'í ngue dá 'yòrpa rá hya te dí sí?" dá 'yénguí. ³¹ Nugá gá xi'ahú hanja ná rá hya ná. Nu'mò guí síhémé ogue guí síthéhu, ogue ja te man'na mácosa guí óthú, nú te gá guí óthú, damí hyomhmú rá hya ngue ha dí t'espabi Oja. ³² 'Yo guí nnehú ngue go dá t'énjú ngue di jéthú rá 'yú hapú ótra ts'óqui mí'da yò ja'í, ngu'ú yò judío, ngu'ú híngyò judío, ní xinga gue'ú yò ja'í Oja. ³³ Conma parte, dádi ja ndummaí ngue dí ót'á'a te 'be'a ja ngue dá nú manho yò ja'í. Porque híngrá nhosé dí honí, sinoque dí honnbabi rá nho dá n'yo mí'da yò ja'í para ngue dí nyanyò te.

11

¹ Tengutho guí nnuhú dí ót'á ya, dá ngu'a guí 'yòthú. Porque nugá dí ót'e tengutho bí 'yòtra Cristo.

² Ague mā zi cu'ahū, dādi johyagā ngue zant'a guí mbɛnjū, 'nɛ h̄ingui h̄ehmū nā rā hyā dā xān'nahū. ³ Pɛ nugā jap'ū n'na rā hyā dī nne gā xi'ahū. Damī pahmū ngue nūnā Oja i 'bet'o nā ngue rā Cristo. Rā Cristo p'uya, i 'bet'o nā ngue rā n'yohū. Rā n'yohū p'uya, i 'bet'o nā ngue rā xisu. ⁴ Nū'mø mmat'Oja n'na rā n'yohū p'ū ja rā nija, ogue nne dā manna hyā di bɛnnbā Oja dā mā, 'nɛ'mø h̄ustho rá f̄ai rā n'yohū, ya dī nɛquī ngue h̄indī respeta xanho rā Cristo. ⁵ Nū n'na rā xisu 'mø ngue mmat'Oja p'ū ja rā nija, ogue i nne dā manna hyā di bɛnnbā Oja dā mā 'nɛ h̄ingui 'uɛ rá yā, ya dī nɛquī ngue h̄indī respeta xanho rá damme. Nū'mø h̄ingui 'uɛ rá yā rā xisu, ya øt'e tengutho yø xisu nt'axi yø yā. ⁶ Nū rā xisu h̄ingui nne dā 'uɛ rá yā, man'na xanho dā 'yaxrá yā. Pɛ nū'mø ɛnnā xisu ngue rā 'bɛ'isā ngue dā 'yaxrá yā, man'na xanho dā 'uɛ rá yā 'mø. ⁷ A nū rā n'yohū, h̄ingui sã dā hyusta rá f̄ai p'ū ha dī mpeti yø ja'í, porque Oja bi hocra n'yohū ngue bi gohi tengutho'a. Janangue connā guehṛā n'yohū i t'ɛspabī Oja. Pɛ nū rā xisu, i 'bui ngue gā t'ɛspabī rā n'yohū'a. ⁸ Porque Oja, nū'mø mambī hocra n'yohū, h̄ingra xisu'a bi tajpabī rá do'yo ngue bī nhohra n'yohū. Sinoque rā n'yohū'a bi tajpabī rá do'yo ngue bī nhohra xisu. ⁹ A nū rā xisu, bī ma maḥoqui para ngue rá máxtetho rā n'yohū, h̄ingue masque rā n'yohū bī ma maḥoqui para ngue drá máxtetho rā xisu. ¹⁰ Janangue guehna dī mmangā naya ngue rā xisu jatho ngue dā 'uɛ rá yā, gue'a rā hmɛyā'a ngue ɛc'ɛí rá damme 'mø nzofō. 'Nɛ gue'a nnu manho yø anxɛ Oja'a. ¹¹ Pɛ Oja bá sänni ngue ngu yø n'yohū, ngu yø xisu, mahyonitho ngue dī m'mūi. ¹² Porque majuanī ngue nup'ū bá f̄udi bá m'mūhṛa xisu, guep'ū ja rá do'yo rā n'yohū bá thaquī. Pɛ xquet'a majuanī ngue nū rā n'yohū, rā xisu dī mī'mī. Nūnā p'uya, gātho Oja bá sänni ngue njap'ū.

¹³ Damī hyacjū xanho rā gūenda nā rā hyā dī xi'ahū ya. Xi n'na rā xisu 'mø mmat'Oja, çua xanho ngue dā 'uɛ rá yā uague h̄in'na? ¹⁴ Ya guí nnuhū te øt'e gātho yø ja'í. Nū rā n'yohū, h̄ingui nnu manho ngue xtamma rá xtā. Porque ɛmbī ngue rā 'bɛ'isā. ¹⁵ Pɛ rā xisu i nnu manho ngue xtamma rá xtā. Porque gue'a rá xtā bi t'unnī ngue dā nōpa nt'ɛya. ¹⁶ Pɛ nū'mø 'bui to i nne dī nnemhyā guehna rā hyā dī xi'ahū ya, dā batā njuani ngue nī xinga guecṛū, nī xinga gue hmī dā yø ja'í Oja i 'bui ndap'ū bi zā yø h̄inī ngue dā n'nan'yo man'na rā hyā dī tenni.

¹⁷ I ja man'na rā hyā dī nne gā xi'ahū ya. Porque nup'ū ha gadī mpetihū, h̄ingā gue'a te guí øthū. Ngue h̄ingra nho gnī mpetihū, sinoque n'na rā n'atho gnī mpetihū. ¹⁸ Dī øcā ngue nup'ū ha gadī mpetihū gadī njun'mahyahū. Rá nɛɛguī majuanī nā rā hyā dī øcā. ¹⁹ Pɛ ngutho ya ja ngue dā ngu'a dī nja, ngue dī nja rā njun'mahya p'ū ha guí 'būhmū. Gue'a dī fa'a ndana rā ja'í ngue majuanī rā 'yɛc'ɛí, ndana rā ja'í h̄imma juani rā 'yɛc'ɛí. ²⁰ Janangue nū'mø gadī mpeti ngue guí sihū rā Santa Cena, h̄ingui nnu manho rā Cristo te guí øthū. ²¹ Porque nū'mø bi zōnna ora guí nsihmɛhū, n'na ngu n'na yø ja'í xahyø hmɛ nī hyā ngue dā zi. Dā mī, dī nsihmɛ sehɛ p'uya. Pɛ nū yø ja'í ngue hyooya, i tū manthuhū, mɛnte mī da yø ja'í p'uya i nija asta ititho. ²² Çua h̄in'yū nī ngu guí si'a te guí t̄imhmū? ÇHanja ngue h̄ontho guí nne ngue gadī 'berpahū yø sã'ū yø ja'í Oja i hyooya, h̄in'yū te dī nsihmɛ p'ū ha gadī mpetihū? ÇUa guí ɛmhmū ngue dī nnu manhogā te guí øthū? Nū'a, h̄in'na'a.

²³ A nūnā rā Santa Cena dī xi'ahū, gueɛ'a rā Jesucristo bi xānngagui hanja nā rā hyā nā. Nū'a rā xui bī ma mā dā rā Hmū Jesús, bi hyacra thūhmɛ. ²⁴ Mī

ja mammaḍi Oja, bi xemp'uya. Bi 'yεmbyø xädi: "Dami sihu ra thuhme ja ua ya. Guehna ma do'yoga na. Nu'mø gá sihu yø pa di map'ua naya, gue'a gdi beñj'ua ngue ma do'yo dadi da ngue da du conná ngue'ahua". ²⁵ Mi juadi bi nsihme p'uya, bi decra vaso, bi 'yεna: "Nuna ya, guehna ra hmeya naya ngue nu'mø dá tu, di nja rá ts'edi na ra 'da'yo cohi øt'ahu Oja. Porque di mfamma ji conná ngue'ahu. N'na ndi ngu n'na ndi guí sihu naya, dami beñj'ua ngue dá tugá", bi 'yεna. ²⁶ Janangue n'na ndi ngu n'na ndi guí sihu na ra thuhme na, 'ne guí sihu na rá ngui ra uva, gui 'yøthua ngue da bahyo ja'i ngue bi du ra Hmu Jesús. Dangu'a gui 'yøthua asta guehra pa ngue da ep'ua ra Hmu Jesús.

²⁷ A nuyá, nu to bi zá ngue hingui nnu mansu na ra Santa Cena 'mø bi zi, ya ra ts'oqui øt'e. Porque hingui nnu mansu'a ra Hmu bi mánna ji p'ua ha bi du conná guehra ja'i. ²⁸ Janangue nuyá, n'na ngu n'naju, ma ga hacju ra güenda te ja ma n'yomfēñiua hante ngue ga sihu ra Santa Cena. ²⁹ Porque nu'mø ngue sä da zi ra Santa Cena ra ja'i, 'ne hinga 'bet'o hacra güenda hanja te ga mbøñi ngue bi du ra Hmu, ra ja'i ya honse rá castigo da thogui. ³⁰ Ja njap'ua ngue xangu yø ja'i tho ra castigo, sä ra n'ua ngue di hyenni. Ya hingui nzaqui 'da, 'ne ya xandu 'da. Porque hingui nnu mansu ra Santa Cena. ³¹ Pe nu'mø ngue ga hacju ra güenda xanho p'ua ja ma n'yomfēñiua tengue ga mbønna Santa Cena, ya hin tema castigo ga thohma. ³² A nuyá yø ja'i hingui hacra güenda xanho p'ua ja yø n'yomfēñiua tengue ga mbøñi, guehya da pennbabi ra castigo Oja ya ngue di hyenni. Porque Oja nnepe ngue di 'bätyø n'yomfēñiua yø ja'i, n'namhma ngue hinda map'ua ja ra castigo di ma yø ja'i hingui εc'ei Oja.

³³ Janangue nuyá ma zi cu'ahu, nu'mø gadi mpetihua ngue 'dap'ua gui sihmeua, dami nø'mi n'na ngu n'na'ahu ngue 'da gdi nsihme thohua. ³⁴ Pe nu'mø ngue to hingui hatra thuhu, 'be di nsihme 'mø bi nexpua ja rá ngu, n'namhma ngue hinda 'yøtra ts'oqui p'ua ha gadi mpetihua, ya hin tema castigo da thogui. A nu'mø ngue ja mi'da yø hya gui hēmphua, ga xi'i ha gdi japhua 'mø dá magä p'ua.

12

¹ Ague ma zi cu'ahu, di nne ga xi'ahu hanja'a te ørpe n'na ngu n'na yø ja'i na ra Espiritu Santo.

² Ya guí pahma ngue nu'mø yø pa xa thogui, nu'mø tobe hingmani pahma Oja, xcá thannehua yø dahma hingui ya. 'Ne conná guehyø dahmu xcá thannehua, hinga pahma hanja na ra 'yu Oja. ³ A nuyá, nu ra ja'i εna ngue ra Espiritu Santo di beñnabi ra hya i mma, dami padi ha gdi hyacju ra güenda xanho ngue'mø majuanj ra Espiritu Santo di beñni te mma øgue hin'na. Porque nu ra ja'i ngue ra Espiritu Santo di beñnabi ra hya i mma, guehna ra ja'i hinjam'mø di sanna Jesús. A nuyá, nuyá yø ja'i n'youi ra Espiritu Santo, høndya sä da ma ngue ra Jesús gue'a ra Hmu mahets'i'a.

⁴ A nuna rá 'befi Oja i ja, 'dama 'dan'yo ma 'befi di 'bepi da 'yøtyø 'yεc'ei. Pe gä gue'a ra Espiritu Santo øt'e ngue da zá da 'yøtra 'befi yø ja'i. ⁵ N'na ngu n'naju, 'dama 'dan'yo ra 'befi di pēhma, pe nu te gä di øthua, gue'a ra Hmu Jesús di ørpañu rá 'befi. ⁶ Hinga 'da'igu ra 'befi bi n'nacju, sinoque 'dama 'dan'yo ra 'befi. Pe gätho gue'a Oja di hatra ts'edi yø ja'i ngue da badi ha di japra 'befi da 'yøt'e. ⁷ N'na ngu n'naju, Oja bi zanni tema 'befi ja ngue ga øthua, gue'a ra Espiritu Santo di hacju ra ts'edi ngue da zá ga ørpañu rá 'befi Oja. Pe nu'a te

gätho mā 'befi bi 'dacjū, bi 'dacjū rā 'befi para ngue dā 'yōrpabi rā nho mā mmi'yēc'eiha.

⁸ Nu 'da yō 'yēc'ei ya, rā Espiritu Santo di japyō ja'i ngue dā badi xanho p'ū japi yō mmi'ha di japra hya dā mā. Nu mi'da p'ūya, di japi ngue dā badi ha di japi dā man'ū yō hya xanhēnni, para ngue dā zā dā dīnyō mmi' yō ja'i ya yō hya dā mā. ⁹ Mi'da p'ūya, di japra Espiritu Santo ngue nu'mō mmat'Oja rā ja'i, dā dīnna mmi' rā ja'i ngue dī nja'a te āp'a Oja. Mi'da p'ūya, rā Espiritu Santo di unna ts'edi rā ja'i ngue dā 'yōthe yō dārquehi. ¹⁰ Mi'da p'ūya, rā Espiritu Santo di unna ts'edi yō ja'i ngue dā 'yōtyō milagro. Mi'da p'ūya, rā Espiritu Santo di bēnnbabi'a te rā hya ja ngue dā mā. Mi'da p'ūya, di japyō ja'i ngue dā badi xanho ngue'mō guesē rā Espiritu Santo di bēnnbabi'a rā hya mmanā ja'i ogue hīn'na. Mi'da p'ūya, rā Espiritu Santo di japyō ja'i ngue dā nya yō 'dan'yo hya hīngui padī. 'Bū i'da yō ja'i p'ūya ngue rā Espiritu Santo di japyō ja'i ngue dā zā dā mā te nī bōn'ū yō 'dan'yo hya i hma. ¹¹ Pē gätho ya yō 'befi ya, guesē'a rā Espiritu Santo di japyō ja'i ngue dā zā dā 'yōtra 'befi. Nu'ā, go gue'a sānbi n'na ngu n'na yō 'yēc'ei'a ndana gue'a rā 'befi dā zā dā 'yōtyō ja'i.

¹² Nu rā ja'i, madague'a xangu yō xequi n'youi rá do'yo, pē rā ja'i n'na nc'eitho. Dī njathū p'ūya, ngue connā Cristo xangujū ngue dí ēc'eiha'a, pē tengutho 'mō ngue n'na nc'eitho di jahū rā Cristo. ¹³ Gäthogahū ya, ngu yō judío, ngu'ū hīngyō judío, 'bū i'da ngue 'būhyō hmu, 'bū i'da ngue hīnjo'ō yō hmu, pē gäthogahū, nu'mō bi ma mā xixyagahū, rā Espiritu Santo øt'e ngue dí cohi ngue ēntho n'na nc'eitho di jahū. Porque gäthogahū, gue'a rā Espiritu Santo dí n'yohū.

¹⁴ Ya guí nnuhū ngue rá do'yo rā ja'i hīnga n'na xequitho i ja, sinoque xangu yō xequi n'youi. ¹⁵ Nu'mō dā 'yēnnā gua rā ja'i: "¿Hanja ngue hīngrā 'yegā rā ja'i? Ya hīngmā n'yogā'be rá do'yo rā ja'i", dā 'yēnā, pē nup'ū ja rá do'yo rā ja'i ja n'youi p'ū. ¹⁶ Ogue mā guhū dā 'yēnā: "¿Hanja ngue hīngrā dāgā rā ja'i? Ya hīngmā n'yogā'be rá do'yo rā ja'i", dā 'yēnā, pē nup'ū ja rá do'yo rā ja'i ja n'youi p'ū. ¹⁷ Xi'mō ngue gā rá ngunī rá do'yo rā ja'i, gā dyō dā, ¿ha di zā gā øhmū rā hya 'mō? Ogue gā mā do'yohū, gā dyō gu, ¿ha di zā dī nja ma fahāhū 'mō? ¹⁸ Pē Oja bi 'yōt'e ngue bi njap'ū mā do'yohū. N'na ngu n'na yō xequi ja rá do'yo rā ja'i, bi japi hapū bi nepe dā me. ¹⁹ A nu'mō ngue gätho ya yō xequi ja rá do'yo rā ja'i, dā 'da'igū, ¿ha di zā dī nēqui ngue ja rá do'yo rā ja'i 'mō? ²⁰ Pē nuna rā hya i ja, madague'a ngue xangu yō xequi n'youi rá do'yo rā ja'i, pē gätho ya yō xequi ya, gue'a guí nēqui xanho ngue ja rá do'yo rā ja'i'a.

²¹ Nu yō dā rā ja'i, hīngui sā dā 'yembyō 'ye: "Nugā hīndī hon'a'i", dā 'yēmbi. Nu rá ya rā ja'i, hīngui sā dā 'yembyō gua: "Nugā hīndī hon'au'i", dā 'yēmbi. ²² Pē gätho ya yō xequi ja mā do'yohū, gätho mahyonitho. A nu yō xequi di ēmhū ngue hīn'ē mahyonī, gue'ū yō xequi mā datho mahyonī'ū. ²³ I ja 'da yō xequi n'youi mā do'yohū ngue ēntho hīnt's'ēhmi su t'ōrpa masū, pē gue'a rā xequi'a ngue man'na dí pāxhū xanho. 'Nē ja n'na rā xequi mā do'yohū ngue hīngui sā dā hnu, 'nē guehna rā xequi nā p'ūya ngue man'natho dí suphū nā. ²⁴ I ja yō xequi mā do'yohū ngue dī nēqui, 'nē hīnte man'na dí honī ngue gā japhū. Nuna Oja bi hoqui gätho mā do'yohū, 'nē bi 'yōt'e ngue man'na dī muu'a rā xequi dí ēmhū ngue hīnga njuani p'ū guí nēqui. ²⁵ Janangue nuyá, hīnga 'da'a n'nanni 'yo rá do'yo rā ja'i, sinoque gätho'ū yō xequi ja rá do'yo rā ja'i, n'na ngu n'na, dī nhyoni. ²⁶ Nu'mō ngue di hyēnnā n'na xequi rá do'yo rā

ja'i, gā rá do'yo ra ja'i di hyenni. Nu'mø ja n'na ra xequi rá do'yo ra ja'i ngue hnu mansu, gā rá do'yo ra ja'i, gā di johya.

²⁷ A nuyá, guecju'a nnøpe ngue rá do'yo ra Cristo ya. N'na ngu n'najm, guecju'u yø xequi n'youi p'u ja rá do'yo'a. ²⁸ Njarbutho Oja ya, n'na ngu n'na yø 'yεc'ei bi zännbi ndana gue'a ra 'befi da zä da 'yøt'e n'na ngu n'na. Rá mæditho, Oja bi unyø 'befi'u yø representante ra Cristo. Rá yoho, 'buhyo ja'i ngue bi t'unna 'befi ngue da manna hya di bennbabi ra Espiritu Santo ngue da ma. Rá hyu, i 'buhyo ja'i ngue bi t'unyø 'befi ngue di nxännbate rá hya Oja. I 'buhyo ja'i bi t'unyø 'befi ngue øtyø milagro. I 'buhyo ja'i bi t'unyø 'befi ngue da 'yøthe yø därkehi. A nuyá, i 'buhyo ja'i bi t'unyø 'befi ngue faxyø mmic'eiui. 'Nε i 'buhyo ja'i ngue bi t'unyø 'befi ngue di manda p'u ja ra nija. I 'buhyo ja'i ngue bi t'unyø 'befi ngue da nya'u yø 'dan'yo hya hingui padi. ²⁹ Pε hinga to bi zä ngue da zä da 'yøtra 'befi ngue dra representante ra Cristo. Ni jinga to bi zä ni ja'i da zä da 'yøtra 'befi ngue da nya'u yø hya di bennbabi yø ja'i ra Espiritu Santo da ma. 'Nε hinga'da gui t'untho yø 'befi yø ja'i ngue da zä di nxännbate rá hya Oja. 'Nε hinga'da gui t'untho yø 'befi yø ja'i ngue da zä da 'yøtyø milagro. ³⁰ 'Nε hinga'da gui t'untho yø 'befi yø ja'i ngue da zä da 'yøthe yø därkehi. 'Nε hinga'da gui t'untho yø 'befi yø ja'i ngue da nya'u yø 'dan'yo hya hingui padi. 'Nε hinga'da gui t'untho yø 'befi yø ja'i ngue da zä da ma te ga mbøn'u yø 'dan'yo hya i hma. ³¹ Damj nehngue Oja di 'da'ahu rá 'befi nija ma datho tate di muui. Pε nugä, nunä man'na ra hya tate di muui ngue mi'da yø hya, guehna di nne ga xän'nahngue.

13

¹ A nuyá, madague'a gdi padi gdá nyahu'u yø hya yø 'dan'yo ja'i, ogue gdi padi gdá nyahu'u yø hya ga ya yø anxε, pε nu'mø hin dadi mahma mmic'eiha, ya hinte dadi muha. Nu ma hyaha hinte di muui porque di cohmu tengutho ra t'εgui 'mø ma zant'i, ogue tengutho ra xit'εgui di zentyø hyaxi. ² Madague'a gdi padi gdá nyahu'u yø hya di bennbabi ra Espiritu Santo yø ja'i da ma, ogue gdi pahmu gätho'u yø hya xanheni, ogue gdi tihmu xandønho hanja'u yø hya hingui fadi hanja, ogue di ja xanho ma nt'εc'eiha, asta ga emphu yø nyuni ngue da 'uegue, danj mpa n'na nguadi, 'nε di nja, pε nu'mø hin dadi mahma mmic'eiha, ya hinte dadi muha. ³ Madague'a ga dat'i gätho'a te di peshu ngue ga unhu te da zi yø hyoya, ogue asta ga n'uni ngue da ma nt'udi gahu, pε nu'mø hin dadi mahma mmic'eiha, ya hinte dadi muha.

⁴ A nu ra ja'i ngue majuanj di mahrá mmic'eiui, guehna ra ja'i seti te sifi. Guehna ra ja'i ja rá yemmai. Guehna ra ja'i hingra zeya. Guehna ra ja'i hindj 'yεts'i hapu ya. ⁵ 'Nε di jammansu rá mmic'eiui. Hingui honsε ra nho da m'mai, sinoque honnbabi ra nho yø mmic'eiui. 'Nε hingra cue. I ja rá mpunnbi tengue t'ørpe. ⁶ Hindj johya 'mø nnu ngue øtra ts'oqui mi'da yø ja'i, sinoque di johya 'mø nnu ngue njuantho ga 'yo yø ja'i. ⁷ Nu'mø di mahrá mmic'eiui n'na, ya di siguetho di madi madague'a hingui ho te ørpabi. Zant'a embra mmui ngue xanho te øtra mmic'eiui, porque hingui nne da hyεp'u'a gui madi. I tømj ngue di n'yo rá mmui rá mmic'eiui 'mø ngue hinga gue'a øt'e.

⁸ A nuyá, nu'a ngue ga mahma mmic'eiha, i jatho ngue hinha rá nεgui ga mahma. Pε nuya yø 'befi bi 'dacju Oja, di njap'u rá nεgui ya. Porque da 'yεhra pa ngue ra Espiritu Santo ya hinnj mantho di bennba yø ja'i ra hya da ma. Da 'yεhra pa ngue ra Espiritu Santo ya hinnj mantho da japyø ja'i da nya yø 'dan'yo hya. Da 'yεhra pa ngue ra Espiritu Santo ya hinnj mantho ngue ja

da xännbabi yø ja'i'u yø hya xanhenni. ⁹ A nuyá, majuaní ngue hinga gátho dí pahmu hanja yø hya. Porque Oja hinguí udi gátho'a te ra hya i ja. ¹⁰ Pe da 'yehra pa ngue gáthogahu ga pahmu xanho hanja ra hya. Nu'u yø pa'u, ya himma hyoni ngue di m'mahyo ja'i da xännba ra hya yø mmi'yec'eiui.

¹¹ A nu'mø mará ngüegui, di mmanyø hya ga nya yø basi. Nu ma n'jomfeni mi ja, tengutho yø n'jomfeni yø basi. Pe nuyá, ya dá ndan'yohu ya, ya bi gop'u'u yø hya xtá mangá 'mø mará ngüegui. ¹² Nuyá, nup'u ga mbemma mmi hanja ra hya ya, entho tengutho 'mø di hetra hye, hñdi nequi xanho hanja gátho yø hya. Pe da 'yehra pa ngue ga nurpahu rá hmi ra Cristo. Ya ja ga pahmu p'u xanho hanja ra hya p'uya. A nuyá, zits'atho dí pahmu hanja ra hya ya, pe nu'u yø pa'u, ya ga pahmu xandønho gátho hanja, tengutho Oja i pac'u xandønho'a.

¹³ Janangue ja ua ya hyu yø hya zant'a ja ts'editho ngue ga øthu. Ja ts'editho ngue zant'a ga ec'eiui Oja. Ja ts'editho ngue zant'a ga emhmu ngue di nja'a te mman'Oja. 'Ne ja ts'editho ngue zant'a ga mahma mmi'c'eiui. Pe nuna ma datho di muui ya hyu yø hya ya, gue'a ngue zant'a ga mahma mmi'c'eiui.

14

¹ Damí ja ndummái ngue guí mahni mmi'c'eiui n'na ngu n'na'ahu. Nuna Oja, 'dama 'dan'yo yø 'befi i ja, pe dami ne ngue da zä guí 'yørpahu rá 'befi Oja. 'Ne ma datho dami nehmu ngue di m'mahyo ja'i ngue ya dyø 'befitho'a ngue da manna hya di bennba Oja. ² Porque nu'mø 'bahra ja'i ngue ga ya'u yø hya hinguí fadi, ya hinguø ja'i'u nzofu, porque hñjongui øde te ga ya. Hñda hønse Oja padí tema hya manna ja'i. Porque ra Espiritu Santo di hatra ts'edi di bennbi te da ma, pe hñjongui padí te ga mbønyø hya i mma. ³ Pe nu ra ja'i ngue di bennbabi Oja ra hya ja ngue da xihyo ja'i, gue'u yø ja'i nzofu para ngue di zacyø nt'ec'ei yø ja'i. Di hatra ts'edi yø ja'i na ra hya øde hma, 'ne hurpabi yø mmi. ⁴ A nuya yø ja'i ga ya yø 'dan'yo hya, guehya hñjongui øde te ga ya, sinoque pase hanja'a ra hya mma. Pe nu ra ja'i ngue di bennbabi Oja na ra hya da xihyo ja'i, nuya yø ja'i di mpeti, di japi ngue da dinyø mmi yø ja'i na ra hya xifi.

⁵ Mahotho 'mø ngue gátho di sä gdi nyahu yø 'dan'yo hya hinguí fadi. Pe ma datho di nnegä ngue di ben'nahmu Oja'a te ra hya guí xihmu yø ja'i. Porque man'na xanho ngue da 'yøde xanho yø ja'i'a te ra hya guí mmahmu, hñda gue'a ngue gdi nyahu n'na ra hya ngue hinguí øhyø ja'i. Xquet'a xanho, pe gue'mø 'bap'u te'o da zä da ma te ga mbønna hya da hma. Janangue gátho yø ja'i di 'bap'u da dinyø mmi hanja ra hya. ⁶ Ague ma zi cu'ahu, xi'mø ga mmagá p'u ngue ga xän'nahmu ra hya, 'ne gdá zo'ahu yø hya hinguí øhmu, ¿dana ra hya guí 'yét'ammuihu 'mø? Pe nu'mø gdá zo'ahu'a te ra hya gni yahu, ya da dini xanho ni mmuihu hanja ra hya 'mø. Ya guí pahmu hanja'a ra hya di bennbagui Oja ga mmamp'uya, guehna ra hya da zä ga xän'nahmu na.

⁷ Ya guí nuhu, nu'mø ya ra corneta ximmi ya ra 'bida, nu'mø hñdi ntinyø hya, ya hinguí fadi tema so i ja. ⁸ Nup'u ja n'na ra tunhni ya, nu'a pixtra corneta 'mø hinguí padí da mixt'i, aha ya ra corneta, hñte ni bønho. Porque hñdi nsä yø ja'i ngue di nja ra tunhni. ⁹ Guí njathu p'uya, nu'mø hinguí øhyø ja'i'a ra hya gni yahu, ¿hague da mbahyo ja'i'a ra hya guí mmahmu 'mø? aha gadi yahnihu, hñjongui øde te guí mmahmu. ¹⁰ Nua ja ra ximhai, mandøngu dyø hya ja ua ngue ga ya yø ja'i. Pe gátho'u yø hya ga ya yø ja'i, ja te ga mbøni. ¹¹ A nuyá, nu'mø toni ja'i da zoqui, 'ne ga ya ra hya hñdi øde, ya

tengutho 'mø dā ndø yap'utho rá häi'a nzoqui, porque hinda zä gdá nya 'be'a te rá hya ga ya rá ja'i. ¹² Nugä dí padí ngue emmei guí nne di há'ahä rá ts'edi rá Espíritu Santo ngue dá zä guí 'yörpahä rá 'befi Oja. Pë dami nehä ngue nu'a rá 'befi guí 'yøthä, dá gue'a rá 'befi má datho dá 'yörpabi rá nho ní mmi'yéc'eihä guí 'yøthä.

¹³ Nu to nne dá nya yø hya ngue hingui øhyø ja'i, dá 'yäpra mate Oja ngue dá zä dá xihyø mmi'eiui te ga mbønna hya dá ma. ¹⁴ Porque nu'mø dí mmat'Oja 'në hingui øhyø ja'i'a te rá hya nna mat'Oja, nuua ja má mmui dí padí ngue dí mmat'Oja, pë nuua yø hya dí mma, ya hin tema nho dá 'yörpabi yø ja'i. ¹⁵ ¿Ndana gue'a ja ngue ga øt'a ya 'mø? I ja ngue ga mmat'Oja co gátho má mmui, pë guehya yø hya øhyø ja'i gdá mat'Oja. I ja ngue ga tutyø alabansa co gátho má mmui, pë dá gue'u yø alabansa ngue øhyø ja'i yø hya i mma. ¹⁶ Nu'mø gadi ja mammaðihä Oja, 'në'mø hinjongui øde tema hya guí mmamhmu, nu rá ja'i øts'e te guí mmamhmu, ya hingui padí te ga mbønna hya. Ya hingui sä dá 'yenna ja'i dá ngut'atho. ¹⁷ Madague'a ngue mazi hotho ha gni ja mammaðihä Oja, pë nu'mø ngue hingui øhyø ja'i'a rá hya gni ja mammaðihä Oja, ya hin tema ntho ørpabi yø ja'i rá hya øde.

¹⁸ Nugä dadi ja mammaðí Oja ngue mits'u xangu yø 'dan'yo hya dí padí gdá nyagä ngue'ahä. ¹⁹ Pë nup'u dí mpeti yø ja'i, nugä dí nnu manho ngue høndi cut'atho yø hya ga xännbabi yø ja'i, pë dá gue'u yø hya øhyø ja'i gdá nya, hinda gue'a ngue ga mmangä 'det'a mahuahí yø hya ngue hingui pahyø ja'i te ga mbøni.

²⁰ Ague má zi cu'ahä, 'yoní mantho guí øthä tengutho yø basi ngue zits'u dyø n'yomfëni i ja. Pë xanho ngue guí cohmu tengutho yø basi ngue hingui ngu rá nts'o padí, guí njathä p'aya. Pë ya gyø daja ihä, dami 'yøt'e ngue ya ja xanho ní n'yomfënihä ya. ²¹ Nup'u ja rá libro ngue rá ley, Oja i ëna: "Nuua yø ja'i ngue yø mmejmähya, ga japi ngue di ts'ofø conyø hya ga ya yø 'dan'yo ja'i. Pë madague'a di ts'ofø conyø 'dan'yo hya, ngutho hinda 'yørcagui masu", ën'Oja. ²² Janangue nuna Oja, nu'mø nzohyø ja'i conyø hya hingui fadi, gue'a rá hmëya'a ngue hingyø 'yéc'ei yø ja'i ts'ofø, sinoque yø mmejmähya. Pë nu'mø nzo Oja yø ja'i conna hya di bënnbabi yø pøngahya dá ma, gue'a rá hmëya'a ngue ya yø 'yéc'ei yø ja'i nzofo.

²³ A nu'mø ngue n'narbu xá mpeti yø 'yéc'ei, 'në'mø gä ga ya yø 'dan'yo hya ngue hinga nt'øde te ga ya, xi'mø bi yat'a n'na rá ja'i hingra 'yéc'ei 'në hingui pahyø 'dan'yo hya ga ya yø ja'i, uangui dá 'yëmbi ngue loco yo ja'i di yahní. ²⁴ Pë nu'mø nne dí nya n'na rá 'yéc'ei ngue dá manna hya di bënnbabi Oja dá ma, 'në dá nya rá hya ga ya yø ja'i, xi'mø bi yat'a n'na rá ja'i hingra 'yéc'ei 'në hingui padí hanja rá nt'éc'ei, rá ja'i dá ðinná mmui ngue ja rá ts'oqui co nu'a te rá hya dá 'yøde. ²⁵ Dí n'yo rá mmui rá ja'i ngue Oja i padí xanho te gäma hya mbëmp'u ja rá mmui. Dí ndantyøhmui p'aya ngue dá danne Oja. Dá 'yëna: "Majuani ngue gue'a Oja n'youi ua ha dí mpeti yø ja'i 'bæuca", dá 'yëna.

²⁶ Ague má zi cu'ahä, nup'u ha gadi mpetihä ya, i 'bai to nne dá dutyø salmo, i 'bai to nne dí nxännbate rá hya Oja, i 'bai to nne dá manna hya di bënnbabi Oja, i 'bai to i nne dá nya yø hya ngue hinga nt'øde, i 'bai to dá zä dá má te ga mbønnyø 'dan'yo hya hinga nt'øde. Pë nu te gäma hya guí nne guí mmamhmu, guí mmamhmu'u yø hya di haträ ts'edi yø ja'i. ²⁷ A nu'mø te'o ga ya rá 'dan'yo hya hinga nt'øde, ya høndi yo nc'ei ogue hyu nc'ei dí nya. Pë 'dá mi'datho di nya. 'Në nnetho ngue di 'bai te'o dá xihyø ja'i teni bøn'u yø hya dá hma. ²⁸ A nu'mø ngue hinjo'o p'u to di thocra hya, man'na xanho ngue 'yo dí nzohyø

ja'i'a n'nan'yo ra hya ga ya. Porque h̄njongui øde te ga ya. Sinoque n'na ngu n'na di nyas̄eui Oja p'ua ja yø mm̄ai.

²⁹ Xquet'a ngut'a ya, nu te'o nne da xihyø ja'i'u yø hya di b̄ennbabi Oja da ma, di nya yonc'ei ogue hyu nc'ei. Mi'da yø ja'i p'uya, da hyacra guenda ngue'mø majuan̄i Oja di b̄ennbabi ra hya mmanna ja'i ogue h̄in'na. ³⁰ Nu'mø ngue 'b̄ur'u man'na ra ja'i nne da xihyø ja'i ra hya di b̄ennbabi Oja da ma, di ns̄aya'a ya p'uya, di japi di nya man'na nc'ei nne di nya. ³¹ Ḡätho'ah̄u, nu to nne da xihyø ja'i ra hya di b̄ennbabi Oja da ma, 'da mi'da di nya. Janangue nu'u yø ja'i økra hya da h̄ma, da d̄inyø mm̄ai hanja ra hya, gue'a di hya ra ts'edi'a. ³² Nu te'o nne da xihyø ja'i'a te ra hya di b̄ennbabi Oja da ma, da d̄o'mi m̄ente da z̄a di nya. ³³ Porque Oja h̄ingūi nnepe ngue 'da di yah̄nitho yø ja'i p'ua ha ja ra hya.

Nu'a te ør'mi'da yø 'ȳec'ei mi'da yø hn̄ini, danḡu'a gui 'yøth̄u. ³⁴ Porque yø xisu h̄ingūi s̄a ngue di nyap'ua ha di m̄peti yø 'ȳec'ei. Porque yø xisu h̄in'yua ra nt'edi ngue da gue'u di op̄an'yu ra hya yø ja'i'u. Sinoque yø n'yoh̄u'u i ja ngue di m'net'o tengutho ra hya mmamp'ua ja r̄a ley Oja. ³⁵ Nu'mø ja tema hya nne da 'ȳanna n'na ra xisu, da 'ȳanna damme p'ua ja r̄a ngu. Porque h̄indi n̄ejmanho ngue ra xisu di nyap'ua ha di m̄peti yø 'ȳec'ei.

³⁶ Maḥs̄a mi 'ȳena ngue da z̄a gui s̄anse te gui 'yøth̄u. Porque h̄ingo ḡa d̄amh̄ma r̄a hya Oja, sinoque m'm̄efatho bi z̄onna hya p'ua gui 'b̄ah̄ma. ³⁷ Nu'mø toni ja'i da 'ȳena ngue di b̄ennbabi Oja ra hya ja ngue da ma, ogue to da 'ȳena ngue n'youi ra Esp̄iritu Santo, da bad̄i ngue n̄uya yø hya di xi'ah̄u, gue'a Oja di 'bejp̄asegui te di mma. ³⁸ A nu'mø toni ja'i da 'ȳengui ngue h̄inga gue'a ra hya di mma, da gue'a to mman'a p'uya xquet'a h̄ingūi ja ngue da t'emb̄i ngue gue'a ra hya mma.

³⁹ Ague ma zi cu'ah̄u, dami neh̄u ya ngue gues̄e Oja di b̄en'nah̄u ra hya gui xih̄ma yø ja'i. A nu'u yø ja'i ḡa ya yø 'dan'yo hya, dami unhn̄u ra nt'edi ngue di nya. ⁴⁰ P̄e da 'yo ni 'yu'a te ḡama hya gui mmamh̄ma, mazihotho gdi mamh̄ma ra hya.

15

¹ A n̄uya ma zi cu'ah̄u, man'nan'yo mi 'yøt'e ngue gui pumb̄en̄ih̄u na ra hoga 'da'yo hya da xi'ah̄u ya. Ya ḡa nu manhoh̄u na ra hya na, 'n̄e guehna ḡa d̄u ni nt'ec'eiha naya. ² Nu'mø ngue h̄ingūi hȳeh̄m̄ap'ua na ra hya naya, gue'mø ngue h̄inga x̄ots'etho gni 'ȳec'eiha na ra hya 'mø, guehna ra hya di nyann̄i teh̄u na.

³ Nuna ra hya bi siqui, guehna ra hya r̄a m̄uditho dá x̄an'nah̄u na. Guehna ra hya na ngue bi d̄u ra Cristo ngue bi hoga ma ts'oquih̄u. Ya bi nja na te ra hya nt'ot'i p'ua ra Mac̄a Libro. ⁴ Mi d̄u ra Cristo, bi ma nt'agui. P̄e bi b̄ennate'a r̄a hyu pa. Ya mah̄ombi nja ra hya nt'ot'i p'ua ra Mac̄a Libro. ⁵ Mi b̄ennate'a ra Cristo, bi nu ra Bedu ngue ya 'bai mah̄on'a. M'm̄efa p'uya, bi nu ḡätho'u mi'da yø representante ra Cristo. ⁶ Man'na ra pa p'uya, tho'i cat'a ciento'u ma cuh̄u bi n̄nūi ra Cristo mah̄on'a. 'N̄e x̄angu tobe 'b̄atho ya, x̄inx̄a ndu 'da. ⁷ M'm̄efa p'uya, bi nu ra Jacobo. Man'na ra pa p'uya, ḡätho'u yø representante bi nu mah̄on'a.

⁸ Mi nu ra Cristo ya to ḡa bi nu, ya dá nthes̄e'be p'ua r̄a nzequi. P̄e nugui, man'natho h̄inga n̄juanigui. ⁹ Porque guec̄a m̄its'ua h̄inga n̄juaniḡa ngue ḡätho mi'da yø representante ra Cristo. A nugui, ya ra matetho bi 'yøt'Oja ngue bi 'dajma 'befi ngue r̄a representantegui, porque nugui xt̄a sac̄a ya yø ja'i Oja. ¹⁰ P̄e Oja bi 'yøtra mate ngue bi 'dacra 'befi di p̄ehya, 'n̄e h̄inga

särbutho'a rá mate bi 'daqui. Porque man'na xangu rá 'befi dí øt'ä ngue gätho'u mi'da yø representante rá Cristo. Pë nuna rá 'befi na, hingo dädi jasegä na, sinoque ørcaguí rá mate Oja ngue fäxqui te dí øt'e. ¹¹ A nuyá, nu'mø gueque xangu rá 'befi dí øt'e, oque go gue'u mi'da xangu rá 'befi bi 'yøt'e, pë nuna rá hya dí mmangähe, 'da'igu na. 'Në guehna rá hya guí ëc'ëihü na ya.

¹² A nuyá, gä 'da'igu dí mmangähe ya ngue bi dü rá Cristo 'në bi bennate. ¿Pë hanja ngue guí emhmü ngue hindí bennate yø ánima? ¹³ A nu'mø ngue majuaní guí mmahmü ngue hindí bennate yø ánima ya, ¿hanja ngue bi zä bi bennate rá Cristo 'mø? ¹⁴ A nu'mø ngue himmä juani bi bennate rá Cristo, ya hinte ni bøntho na rá hoga 'da'yo hya dí mmangähe 'mø. Da guehni nt'ëc'ëihü p'uya, xquet'a hinte ni bøntho 'mø. ¹⁵ Ya rá fehni dí mmangähe 'mø ngue dí xi'ahü te bi 'yøt'Oja. Porque dí xi'ähe ngue Oja bi japi bi bennate rá Cristo 'mø mi dü. A nu'mø ngue himmä juani dí bennate yø ánima ya, ya himmä juani ngue Oja bi japi bi bennate rá Cristo 'mø. ¹⁶ Xi'mø ngue hindí bennate yø ánima ya, ya xmama bi dü rá Cristo 'mø. ¹⁷ Xi'mø ngue rá Cristo himbi bennate, nuna ni nt'ëc'ëihü i ja, ya hinte ni bøntho. Porque hinga njut'itho ni ts'oquihü 'mø. ¹⁸ Nu'mø ngue ngu'a ya, nu'u to ya xa ndü, madague'a bi 'yëc'ëi rá Cristo, pë xquet'a 'në'u dí m'më'u. ¹⁹ Nu'mø ngue hinte ni bøntho ngue dá ëc'ëihü rá Cristo mente rá pa dá m'mahmü, ya man'natho huëcateju 'mø ngue gätho mi'da yø ja'i.

²⁰ Pë majuaní dí xi'ahü ngue nu'mø mi dü rá Cristo, bi bennate. Co nuna rá hya naya, dí haxa njuani ngue gätho yø ánima xa ndü jatho ngue di bennate m'mefa. ²¹ Nu'a rá ts'oqui bi 'yøtra Adán, ja bá fup'u ngue bi dü yø ja'i ua ja rá ximhäi. Pë xquet'a nu'a i bennate rá Cristo 'mø mi dü, go bá jetra 'yu'a ngue jatho di bennate yø ánima. ²² Rá Adán, rá 'yu'a ngue gäthogahü, gätho ja ngue gä tuhü. Pë nu to gätho ëc'ëi rá Cristo ya, ja ngue di bennate. ²³ N'na ngu n'na bá n'youi ra pa p'u ngue di bennate. Rá müditho bi bennate rá Cristo, m'mefa p'uya, nu'mø bá ehra Cristo, nu te'o gä xa 'yëc'ëi, gä di bennate. ²⁴ Nu'mø ngue bi dapi gätho yø nsüüi, nu'u ënä ngue ja yø ts'edi ngue di mmandase, gä di ts'onnbabi yø hya, ya gue'a rá pa rá nzeugu'a p'uya. Nuna Oja rá Papá, di dápá cargo p'uya ngue di ndast'abi. ²⁵ Porque rá Cristo jatho ngue gue'a di ndast'abi'a asta gue'mø dá 'yøt'a Oja ngue da dapi gätho yø nsüüi. ²⁶ Nu'a rá nsüüi rá nzeugitho dá dapi, gue'a rá ndate i ja'a, porque ya hinjon dá dü. ²⁷ Nuna Oja bi unná cargo rá Cristo ngue gä go di manda te gä ja na. Pë nuyá, hingui nne dá ma ngue rá Cristo di manda rá Papá, porque go gue'a rá Papá bi unná cargo rá Cristo ngue di manda te gä i ja. ²⁸ Da zønna pa ngue dá dahra Cristo ngue di manda te gä ja. Rá Cristo p'uya, nu'a rá Papá bi unná cargo ngue di manda te gä ja, di dapi ngue di mandase, ya guesë Oja di manda te gä ja p'uya.

²⁹ I ja man'na rá hya dí nne gä xi'ahü ya. I 'bu i'da yø ja'i ngue nyondi i nxixya ngue di pørpabi yø ánima himbi nxixya hante ngue dá dü. A nuyá, xi'mø ënyø ja'i ngue hindí bennate yø ánima, ¿hanja ngue nxixya yø ja'i ngue di pørpabi yø ánima tengutho 'mø xtí nxixya hante ngue dá dü 'mø?

³⁰ ¿Hanja ngue hangü rá pa dí engä ma te 'mø ngue hindí bennate yø ánima 'mø? ³¹ Porque n'na pa ngu n'na pa ja ngue dá hyo gyø ja'i. Ague ma zi cü'ahü, høntho dí xi'ahü na rá hya na, porque majuaní ngue ja gampähä ngue n'na ngu n'najü, gä di n'yohü rá Hmu Jesucristo. ³² Nup'u ja rá hnini Efeso, xandøngu rá n'u dá sägä p'u, porque ënä yø zate yø ja'i dá njun'me. A nuyá,

xi'mø ngue hĩndi bennate yø ánima ya, ¿teni 'be'a dí tahã ngue te dí øt'ã 'mø? Man'na xanho ngue ga ɛna: “Ma ga nsãnnigo ya, ga mmĩ ga si te xtã tĩni. Porque nĩ xudĩ ga tu”, ga ɛna.

³³ Yo gadĩ nhyɛgui ngue to da hyã'ahũ. Porque nu'mø gadĩ nsixhũ'u yø ja'ĩ xants'o ga 'yo, di ts'on'natho'a te ra nho gni 'yohũ'u. ³⁴ Yo ma'bedi nĩ mmũihũ. Damĩ yoxhũ ra 'yu njuantho, mamĩ 'yøthũ ra ts'oqui. Porque 'bũ i'da ngue tobe hĩngui pahmũ Oja. Dí mmangã na ra hyã na n'namhmã ngue guĩ pɛs'nĩsãhũ.

³⁵ Rã nzɛgui 'bũ i'da nne ngue da 'yørca ra nt'änni ya, da 'yɛngui: “¿Ha di njap'ũ di bennate yø ánima? ¿Tengu da gohyø do'yo 'mø bi bennate?” da 'yɛngui. ³⁶ Gue'a ra ja'ĩ ngue ma'bedi rá mmũ da 'yãnni tengu na ra hyã na. Ya guĩ nnuhũ 'mø bi ma nthuhũ n'na ra hmudã, i 'ya rá do'yo ra hmudã, nu'a rá mmũ ra hmudã p'uya da bøts'e. ³⁷ Nu'mø bi ma nthuhũ ra hmudã, ogue ra trigo, ogue ja te man'na ma hmudã, hĩnga tengu nja ra hmudã da thuhũ da ngut'atho 'mø bi bøts'e. Sinoque ya n'nan'yo rá do'yo 'mø bi bøts'e. ³⁸ N'na ngu n'na yø hmudã 'mø bi ma nthuhũ, nu te nne Oja ngue da gohrã do'yo n'na ngu n'na yø hmudã, gue'a di jap'a.

³⁹ Gãtho yø cosa ngue ja yø do'yo, hĩnga 'da'igu yø do'yo. Nu rá do'yo ra ja'ĩ hĩnga 'da'iguui rá do'yo yø zu'ɛ. 'Dama 'dan'yo yø do'yo i ja, n'nan'yo rá do'yo yø ts'int's'ũ, ndan'yo rá do'yo yø hua.

⁴⁰ Njarbũtho te bí ja mahɛts'ĩ ya. N'nan'yo guĩ nɛqui yø do'yo nguɛp'ũ guĩ nɛqui yø do'yo ya te ja ua ja ra hã. Nu'ũ bí ja mahɛts'ĩ, n'nan'yo guĩ nɛjmanho ngue'a te guĩ nɛjmanho ya ja ua ja ra hã. ⁴¹ N'nan'yo guĩ yotra hyadi ngue'a guĩ yotra zana. Xquet'a njarbũtho yø sø ya, nu'a te guĩ yot' i 'da yø sø hĩnga 'da'iguui yø nyot' i mi'da yø sø.

⁴² Nu'mø ra pa danĩ bennate ma do'yohũ, n'nan'yo da gohi, ya hĩnda ngu'a tengutho ja ya. 'Nɛ ya hĩnda zã da du 'mø bi bennate. ⁴³ Xants'o rá do'yo ra ja'ĩ 'mø bi t'ãgui. Nu'mø bi bennate p'uya, ya di nɛjmanho rá do'yo. Hĩngui nzaqui ra ja'ĩ 'mø bi t'ãgui, pɛ nu'mø bi bennate, ya xanzaqui. ⁴⁴ Nu ma do'yohũ ja ua ja ra xĩmhã da ma nt'ãgui. Pɛ nu'mø danĩ bennate p'uya, ya hĩnmã nzã ngue da du. Porque ja rá do'yo ra ja'ĩ ngue da du, xĩndi nja rá do'yo ra ja'ĩ ngue hĩnda du.

⁴⁵ I mmamp'ũ ja ra Maçã Libro ngue ɛna: “Nunã ra Adán, ra mudi ja'ĩ bi m'mũ, Oja bi hoqui 'nɛ bi japi ngue bi nja rá te”, i ɛna. Pɛ nunã ra Cristo bi m'mũ'a m'mefa, ya hĩgra ja'ĩtho na, guehna da zã di unna 'da'yo te yø ja'ĩ na.

⁴⁶ Rã mudi, bi nja ma do'yohũ ngue da du. M'mefa p'uya, di nja ma do'yohũ ngue hĩnda du. ⁴⁷ Nunã rá mudi ra ja'ĩ bi m'mũ, ra hã rá do'yo 'mø mi ma mahøqui na. Pɛ nunã rá yoho ra ja'ĩ bi m'mũ'a m'mefa, gue'a ra Cristo bi 'yɛ mahɛts'ĩ na. ⁴⁸ Gãtho yø ja'ĩ 'bũ'a nxĩmhã i ja yø do'yo tengutho rá do'yo na ra ja'ĩ rá mudi bi m'mũ ngue ra hã rá do'yo. Pɛ nu'ũ yø ja'ĩ di ma mahɛts'ĩ, di nja yø do'yo tengutho rá do'yo'a bí 'yɛ mahɛts'ĩ. ⁴⁹ A nuju, i ja ma do'yohũ tengutho rá do'yo ra Adán. Pɛ m'mefa, xquet'a di nja ma do'yohũ tengutho rá do'yo ra Cristo bí 'yɛ mahɛts'ĩ.

⁵⁰ Ague ma zi cu'ahũ, dí nne ga xi'ahũ ya, nunã ma do'yohũ n'youi ra ji, hĩnda zã di m'mũp'ũ ha dí manda Oja na. Porque nunã ma do'yohũ hĩngui zai, ya hĩnda zã di m'mũ para zantho na. ⁵¹ Pɛ dí nne ngue ga xi'ahũ n'na ra hyã hĩngui fadi hanja. A nuju ya, hĩnga gãtho ga tuhũ, pɛ gã da ma mapadi ma do'yohũ, n'nan'yo da gohi. ⁵² Tengutho guĩ ts'antrã dã ra ja'ĩ, n'na zihmantho

dí njarb'atho'a te ja ngue dí nja. Nu rá pa ngue rá nze'gui, dá t'ode ngue dí nya rá corneta. Nu m'ò bí nya'a p'nya, nu'x xandu, di bennate ngue dí m'mai para zantho. Pε nu'x yò ja'í di 'b'atho'a ra pa'a, dá ma mapadithobi yò do'yo. ⁵³ Porque ma do'yohu hinguí zai, jatho ngue dí mpádi, dá gohi ngue dí nzai. A nuyá, nuna ma do'yohu ja ngue dá du. Nu m'ò bí zà bí mpádi, ya hinda du. ⁵⁴ Nuna ma do'yohu i tu, bí zà bí mpádi, para zantho dí nja ma do'yohu. Ya dí nja'a te mmamp'u ja rá Maca Libro ngue ena: “Nu rá ndate i ja, dí m'mehrá ts'edi, porque dá thapi. ⁵⁵ Ya hinda zà dá hyoju rá ndate. Porque hinha dá zà dí ntate ngue dá hyoju”, i enna hya. ⁵⁶ I ja rá ts'edi rá ndate ngue ho yò ja'í porque ja yò ts'oqui yò ja'í. 'Nε i mmanna ley ngue dí njapra castigo ra ts'oqui. ⁵⁷ Pε janjuani dádi ja mamma'í Oja ngue mí zà má εc'ei ma Hmuhu Jesucristo, gue'a bí 'yòt'e ngue dá taphu rá ndate'a.

⁵⁸ Janangue nuya ma zi cu'ahu, ga dahu xandonho. 'Yo guí hehmu na ma nt'εc'ei hu i ja. 'Yo guí sayahu ya, zant'a dami 'yòrpa hu rá 'befi rá Hmu. Ya guí pahmu ngue nuna rá 'befi rá Hmu dí òrpa hu hinga sàrb'atho dádi mpehmu.

16

¹ Nu'a rá mεnyu ja ngue gui pethu para ngue gui unhu ma cuhu rá m'm'a n'nanni, dami 'yòthu tengutho rá hya dá xicá yò 'yεc'ei rá m'map'u ja rá hai Galacia. ² Nu m'ò gá mpetihu'a ndomingo, n'na ndi ngu n'na ndi guí mpetihu, n'na ngu n'na yò 'yεc'ei dá hyaxi zi algo rá mεnyu ngue rá ofrenda para ngue dá ma m'mets'i. Janangue nu m'ò dá magá p'u guí 'bahmu, hinga ja gui pethu rá mεnyu. Ya xqui 'uec'u zihangu'a tengue xa nzat'a ní ts'edi xcá tahmu. ³ Nu m'ò dá magá p'u, ya xqui huanhu yò n'yohu ga et'á ngue dá ma Jerusalén, di dá rá mεnyu. 'Nε ga unna carta dá gats'i ngue daní dá. ⁴ A nu m'ò dá zà ngue 'nεqui ga mma, 'da gdá megá'be'u yò n'yohu dá ma p'nya.

⁵ Nu m'ò dá nεxá ua ngue ganí mpagá p'u ja rá hai Macedonia, m'mefa p'nya ga thogui ganí mpar'u Corinto guí 'bahmu. ⁶ Xamhatho dá zà ngue ga m'macá p'u njammí pa. A nu m'ò dá zà, ja ga m'map'u mεnte gá di thohyò se'ye. Ya dá zà guí fāxcha te ga honi ha ganí mpa m'ò dá thogui. ⁷ Híndí nne ngue ga thotho m'ò dá map'u guí 'bahmu. Dá ne Oja ngue dá zà ga m'macá p'u njammí pa. ⁸ Pε nuyá, dí nne ga m'macua Efeso mεnte dá zonna pa ngue rá ngo Pentecostés. ⁹ Porque nuua Efeso sãp'u ga mmangá xanho rá hya ua madague'a xangu to sáqui.

¹⁰ Nu m'ò bí mpar'u guí 'bahmu na rá Timoteo, dami 'yòrpa hu masu, porque nuna xquet'a òrpabi rá 'befi rá Hmu tengutho rá 'befi dí òt'á. ¹¹ Nuna rá Timoteo, dami nu mansu hu na. A nu m'ò bá pengui ngue dá zocua dí 'bui, guá fāxhu'a te di zocua. Porque dí tòmí ngue dá zocua há dí 'bui, dá gue'u ma cuhu n'yoi dí tòmí ngue dá zocua.

¹² A nuna ma cuhu rá Apolos, dá xicá na ngue 'da xtí mähá'u ma cuhu bí ma dá nu'ahu. Pε himbi ne bí ma. A nuyá, xamhatho dá bongui ngue dá map'u ya.

¹³ Dá 'yo ní 'yu te gui 'yòthu. Dami 'yòt'e ngue da ní nt'εc'ei hu. Dami hyahu nzammí n'na ngu n'na. ¹⁴ Nu'a te gá i ja ngue gui 'yòthu, to bí zà má ja'í, gá guí mahmu.

¹⁵ Ague mā zi cū'ahū, nu'mø rá mudi mambá hmanā hoga 'da'yo hya p'ū ja rā häi Acaya guí 'buhmū, guí pahmū ngue nūnā rā Estéfanos co gátho'ū 'bap'ū ja rá ngu nā, guehya rá mæditho bi 'yεc'εi nā rā hya nā. 'Nε guehya janjuanī ngue ho yø mmūi ngue fāxyø cū ya. ¹⁶ Dí nnegā ya ngue nu'a te rā hya mmanya dí xi'ahū ya, damī 'yεc'εihū. Dā gue'ū mī'da dī mpefi ngue mmanna hya, 'nε dā 'yøt'ahū rā nho nā rā hya ī mma, damī 'yεc'εihū te mma.

¹⁷ Janjuanī dādi johya ngue bi zøcua ya nī mmenguū rā Estéfanos, bá n'youi rā Fortunato, conna Acaico. Porque hīngui sā guí zenguagahū ngue yap'utho nī nguū. Pε ya bi zøcua ya mā cūhū ngue bi zenguagui, εntho gā søsehū ua ngue gā zenguagahū. ¹⁸ Janjuanī ngue di hacra ts'edi 'mø mī zøhø, tengutho gui hā'ahū rā ts'edi. Damī pahmū ngue nūya yø n'yohū njap'ū ngue di hatra ts'edi yø ja'ī, damī nu mānsūhū ya.

¹⁹ Nūya yø 'yεc'εi 'bui gā rā häi Asia, gā di zengua'ahū. Nūya di zengua'ahū, guehnā rā Aquila 'nehra Priscila, dā guehya yø ja'ī dī mpeti p'ū ja yø ngu ya p'ūya di zengua'ahū. Porque n'nat'a mā Hmū dí εc'εihū. ²⁰ I pen'nahū rā nzengua gátho ya mā cūhū 'bucua. Gátho mā zengua n'na ngu n'na'ahū.

²¹ Nūgā drā Pablo dādi cuatā mā thūhū nā rā carta ja ua ngue dādi zengua'ahū.

²² A nūyá, nu'mø tonī ja'ī ngue hīndī mā'a mā Hmūhū Jesucristo, guehnā rā ja'ī dā ma rā castigo nā. Dā ne'a rā Hmū ngue dā εhε.

²³ Nu'a mā Hmūhū Jesucristo dā ne ngue di jap'ahū. ²⁴ Nu to gátho di εc'εihū rā Jesucristo, dí pennbābī rā hya ngue dādi mādi. Dā ngut'atho.

2 Corintios

Ja ua rá yoho rá carta bi 'yo'tra Pablo, ngue bi mēnba yø 'yεc'εi Corinto.

¹ Nugá drá Pablo, Oja bi 'yεxqui ngue drá representantegá ra Jesucristo. Nugá ya, co 'nehna mā zi cuhū rá Timoteo dadi zεnguagá'be'ū yø ja'í Oja di mpeti p'ū ja rá hñinī Corinto, da gue'ū mī'da yø ja'í ya o rá 'yε Oja rá m'map'ū ja rá hāi Acaya dadi zεngua'be. ² Dí nnegá'be ngue nuna Oja mā Papáhu co 'nehna mā Hmūhu Jesucristo di jap'áhu 'nε da hyut'a nī mmūihu.

³ Nuna Oja ngue rá Oja 'nehrá Papá mā Hmūhu Jesucristo, ma ga ja mammadīhu naya. Nuna Oja mā Papáhu, di huεgáhu 'nε di hoga mā mmūihu ná. ⁴ N'na ndi ngu n'na ndi gá sáhu rá n'ū, guehna Oja di hoga mā mmūihu. Pε tengutho bi 'yørcáhu Oja ngue bi hoga mā mmūihu, i nnepe ngue gá jahū p'ū mā mmīc'εihu ya. Nu mø dí nnu mā mmīc'εihu ngue sá rá n'ū, xquet'a gá hojpaū yø mmūi. ⁵ Nu mø xangu rá n'ū dí sáhu tengutho rá n'ū bi zā rá Cristo, pε nuna rá Cristo mathoguitho di hoga mā mmūihu ná. ⁶ A nuyá, nuna rá n'ū dí ságá, guehna di záp'ū dí nhohnī mmūihu ná 'nε dí nyanni tehu naya. Nu mø ngue di hogá mā mmūi Oja, xquet'a da zā gui tīnī ha dí nhohnī mmūihu 'nε gui tīnī ha dí nyanni tehu. Porque nu mø gui sáhu rá n'ū tengutho xtá ságá, dí nne ngue gui seti xanho te gá rá n'ū ja ngue gui sáhu. ⁷ A nuyá, dí pa'a njuani ngue gá gui pømmānhohū ya, porque dí pačá ngue nu mø ya gdi sáhu rá n'ū tengutho xtá ságá, nuna Oja xquet'a di hoc'a nī mmūihu tengutho i hogá mā mmūi.

⁸ Ague mā zi cu'áhu, nu'ū yø xεqui jap'ū ja rá hāi Asia, damī pahmū ya ngue xandøngu rá n'ū xtá ságá p'ū. Janjuani ngue dá m'mū mman'ū. Ya di εna ngue hñ xcabá seti te gá rá n'ū dá thogui. Porque ya ja ngue xtabá thogui. ⁹ Nup'ū ngue nná bēni, εna gue ya xi ts'anni ngue da thogui. Pε nuna te gá rá n'ū dá thocá, i nja ná para ngue man'natho gá hon'Oja ngue da yangui. Porque Oja i sá da 'yøt'e ngue di bēnate yø ánima. Ya hinda zā da 'yεnna ja'í ngue dá hyonse ha dí nyannate. ¹⁰ Pε nu mø rá ora mī ja ngue xtabá thogui, dí haxa njuani ngue guehna Oja bi yangui. Astá guehya i fāxqui. Da guehya dí haxa njuani ngue nu mø nimantho ga sá rá n'ū di sigue da yangui. ¹¹ Pε i jatho gui fāxcáhu ya ngue gui mmarcáhu Oja. Nu hangu gangu yø ja'í da marcagui Oja, nu mø bi nu yø ja'í ngue di jajpagui Oja, gá gue'ū di ja mammadī Oja'ū.

¹² I jap'ū man'na rá hya ya ngue man'na mā datho nná johya. Porque dadi unna güenda ua ja mā n'yomfēni ngue majuanī dadi mporta xanho ua ja rá ximhāi. Pε nu te gá dí øt'e, majuanī ngue mā mmūi nná øt'e. Nuna rá hya dí xi'áhu ya, guehna dá n'yogá 'mø mā magá p'ū gui 'būhmū naya. Pε gue bi 'dacrá mate Oja, go bi 'yøt'a ngue ngu'a dá n'yo. Hinga sá gá εna ngue dí pase te nná 'yo. ¹³ Nuyá yø hya dadi cuatá ua ja rá sacua, hñ temā man'na mā hya mā uants'ibi, gá gue'a te mmanā sacua. Nuna rá hya gui tīmhmū p'ū ja rá sacua, guehna rá hya dí nne ga xi'áhu naya, nugá hñdī há'áhu. Emmēi dí nnegá ngue da dīnnī mmūihu xandønho ngue gá gue'a te dí øt'e. ¹⁴ Porque nuyá, hinga gá tīnnī mmūihu xanho hanja te dí øt'e. Pε dí nnegá ngue da dīnnī

mmũihũ xanho te dí ɔt'e, n'namhũa ngue nu'mø rã pa dã ep'ũ rã Hmũ Jesús, ya dã zãp'ũ gui 'yẽspahũ'a tengue nnã 'yogã. Dagueque, xquet'a ga ẽspabi'a tengue gnĩ 'yohũ p'ũya.

¹⁵ Nugã nup'ũ nnã bẽni, dí ẽnã ngue ya guĩ nnu manhojũ, janangue dá sãnnã'a rá yondi ngue xcã map'ũ ngue xcabi zẽngua'ahũ. ¹⁶ Porque dá ne ngue nu'mø xcã ma Macedonia, xcãni nthocã p'ũ gui 'bũhmũ. Nu'mø xcabã pengã Macedonia p'ũya, mahõn'a xcabã thocã p'ũ gui 'bũhmũ. Dí ẽngã ngue gui fãxcãhũ te ga honĩ ngue gdã thop'ũ ja rã hãĩ Judea. ¹⁷ Pẽ ya hĩmbĩ zã dá map'ũ. ¿Ua guĩ ẽmhũ ya ngue hĩmma juani te dí mmangã 'mø mã sãnnĩ ngue ga mmap'ũ? Nunã rã hya dá mã ngue xcã ɔt'e 'nẽ ya hĩmbĩ nja, ¿ua sã gui 'yẽmhũ ngue 'da'igu nna yagã'be yø ja'ĩ 'bũcua ja rã ximhãĩ? Porque yø ja'ĩ i mã ngue dá 'yøt'e n'na rã hya, 'nẽ padĩ xanho ngue nu' rã hya i mã, hĩnda 'yøt'e. ¹⁸ Pẽ i pã Oja ngue hĩjam'mø dí mã ngue ga ɔt'ã n'na rã hya nu'a dí padĩ ngue hĩnda zã ga ɔt'e. ¹⁹ Hĩnga gue'a dí ɔt'ã'a, porque dí ẽnnã rã Jesucristo rá Ts'unt'ũ Oja. A nugã ya, conã Silvano, conã Timoteo, ya xtã xi'ahẽ hanja nã rã Jesucristo. Nunã, hĩjam'mø bi man'a n'na rã hya ngue dá 'yøt'e, 'nẽ padĩ ngue hĩnda 'yøt'e. Porque nunã rã Cristo gãtho majuanĩ te bi mã. ²⁰ Nu te gãma hyã xã yat'Oja ngue dĩ nja, go gue'a rã Cristo ɔt'e ngue gã dĩ nja. Janangue ya dí ẽspahũ Oja 'mø dí ẽmhũ ngue majuanĩ'a te mmannã hyã Oja. Porque nu'a te mi hũa ngue dá tho rã Jesucristo, ya bi nja. ²¹ A nugã ya, ximma ngu'ahũ, guehũa Oja di hacjũ rã ts'edi ngue hĩnha gdã hẽhmũ rã Cristo. Nunã Oja, ya bi 'yøt'e ngue yø ja'igahũ. ²² Ya dí ohũ rá 'yẽ Oja ya. Ya bá 'bẽngahũ rã Espĩritu Santo ngue ga n'yohũ. Janangue ya dí hãxhũ njuanĩ ya ngue gãtho mi'da yø hyã xã yat'Oja ngue rã nhõ di 'dacjũ, gã dĩ nja.

²³ Nu'a ngue hĩndã magã p'ũ Corinto tengutho nmi sãnnĩ ngue xcã map'ũ, nugã dí ẽnã ngue go ni nhõhũ ngue hĩndã magã p'ũ. I pã Oja ngue majuanĩ te dí xi'ahũ. A nu'mø guĩ ẽmhũ ngue hĩmma juani te dí mã, nugã dadĩ n'unĩ ngue madã zũcã Oja 'mø. ²⁴ Hĩndĩ nne gã mã ngue ja ga sãnnĩ ha gdi japnĩ nt'ẽc'ẽihũ, ya dí padĩ ngue dũ ni nt'ẽc'ẽihũ. A nunã rã hyã dĩ nne ga ɔt'e, guehũa ngue man'natho gui johyahũ 'mø dĩ yahũ.

2

¹ Janangue nugã dí ẽnã ngue man'na xanho ngue ya hĩndã map'ũ mahõn'a, porque nu'mø xcã magã p'ũ, hõnt'a xti dũ ni mmũihũ co nunã rã hyã xcã mã ngue xcã hẽc'ahũ te gã guĩ ɔthũ. ² Porque nu'mø ga ɔt'ã ngue dá dũ ni mmũihũ, ¿te'o dã zã dá 'yøt'e ngue ga johyagã 'mø? Hĩnda hõn'athohũ sã guĩ 'yøthũ ngue ga johyagã. Pẽ ¿ha di zã gã johyagã 'mø gã xi'ahũ yø hyã di dũ ni mmũihũ? ³ Janangue ya hĩndã magã p'ũ, sinoque hõntho dá pẽn'nahũ rã carta dá ot'i. Hĩndã ne ngue ga mmap'ũ ngue hõndrã dummãĩ ga ma ha. Porque ya hĩnda zã gã johya 'mø ga hẽc'ahũ te guĩ ɔthũ. Dague'ahũ p'ũya, xquet'a dí padĩ ngue hĩnda zã gui johyahũ 'mø hõndrã dummãĩ ga hats'ahũ p'ũ. ⁴ Nu'mø mã ot'ã rã carta dá pẽn'nahũ p'ũ, janjuani ngue hĩndĩ padĩ te ga ot'i, astã dí zonĩ ngue rã ndõdũmmãĩ jagui. Porque dí padĩ ngue dá dũ ni mmũihũ 'mø gã nuhũ nã rã hyã dá ot'i. Pẽ nunã rã hyã dá pẽn'nahũ p'ũ, hĩndã pẽn'nahũ p'ũ rã hyã ngue dá dũ ni mmũihũ. Sinoque dá pẽn'nahũ p'ũ rã hyã n'namhũa guĩ padĩ ngue mãthoguitho dadĩ mã'ahũ.

⁵ A nunã rã n'yohũ bi 'yøtrã sũĩ p'ũ guĩ 'bũhmũ, hĩnga hõngthogui bi 'yøt'e ngue bi dũ mã mmũ, sinoque xquet'a 'nẽ'ahũ bi 'yøt'e ngue bi dũ ni mmũihũ nã. Pẽ hĩndĩ nne gã mã ngue mãthoguitho rã nts'onĩ bi 'yø'nã rã n'yohũ di

xi'ahũ. Porque hĩndĩ nne ngue dũ 'yengũĩ ngue dí hõrpabĩ rã hya. ⁶ Pẽ nuyã, ya mmẽ gãtho 'da'igũ gã mamhmũ ngue gã hejpahũ'a te ø'na rã n'yohũ nã. Ya co nu'a ya. ⁷ Xanho ngue guĩ punnbahũ'a rã n'yohũ ya. Damĩ hojpahũ rã mmũ. Nuya hĩngũĩ padĩ te dũ 'yøtya, pẽ 'yo guĩ nnehũ ngue nĩmantho mathogũitho dũ dũ rã mmũ. ⁸ Mũ'da'yo damĩ 'yutĩ ngue gadĩ mahmũ'a rã n'yohũ ya. ⁹ Ya mam'met'o xtã pen'nahũ p'ũ rã carta ngue guĩ hejpahũ'ũ yø mmẽjmahya. Dã xi'ahũ nã rã hya nã, dã ne ngue gã hãxã njuani ngue'mø guĩ 'yøt'e te dí xi'ahũ, ogue hĩn'na. Pẽ ya bĩ nja, ya gã hejpahũ nã rã n'yohũ dí mmangã. ¹⁰ Nu'mø guĩ punnbahũ nã rã n'yohũ gã hejpahũ ya, xquet'a 'nequi dadĩ punnbĩ. Porque dí nne ngue rã hmĩ rã dã rã Cristo p'ũ ga punnbĩ te'o guĩ punnbahũ. Madague'a hĩngũĩ ho te bi 'yõrcagũĩ rã ja'ĩ, pẽ ga punnbĩ, porque hĩndĩ nne ngue dí nts'onna hya p'ũ ha guĩ 'bũhmũ. ¹¹ Porque rã zithũ janjuani ngue thũhrã xã ngue dí ts'onna hya p'ũ ha guĩ 'bũhmũ. Pẽ nu'mø dũ nhõjpaĩ yø ja'ĩ, ya hĩnda dahra zithũ.

¹² Nugã dã map'ũ ja rã hnĩnĩ Troas ngue dã mangã hanja nã rã hoga 'da'yo hya ngue rã Cristo. Pẽ Oja bĩ 'yøt'e ngue bi bõngmanho rã hya dã mangã p'ũ. ¹³ Pẽ hĩmbĩ zã xca n'yo mapãhã, porque mã cuhũ rã Tito ya marã hya'a ngue ja xca nthẽ'be p'ũ, pẽ hĩmbĩ zøhø. Janangue dã n'yetegã p'ũya, dã thõguĩ, danĩ mpağã p'ũ ja rã hãĩ Macedonia, xãmhmãtho ngue ja xcanĩ nthẽ'be p'ũ rã Tito.

¹⁴ Bĩ mãqui jamãdigũĩ Oja nũnã bi 'yøt'e ngue dí n'yo'be rã Cristo, 'nẽ fãxquĩ ngue hõnnbũ bi zã nnã ma ĩ nthahã rã hya. Ndap'ũ bi zã nĩ ma rã hya, tengũtho rã bopo ngue mahõtho gã yũnĩ ndap'ũ bi zã. Porque Oja bĩ 'yøt'e ngue nũnã rã hya dí mma dũ n'yo ndap'ũ bi zã. ¹⁵ Janjuani ngue nnu manho Oja ngue dadĩ 'yonna hya ngue rã Cristo. Nu'mø zø rã bopo, nu'a ga yũnĩ, gãtho yø ja'ĩ paha. Njarbũtho rã hya dí mmangã ya, gãtho yø ja'ĩ øxra hya, ngu'ũ dũ nyanyø te, ngu'ũ dã ma rã castigo, gã øxra hya. ¹⁶ A nu yø ja'ĩ dã ma rã castigo, nũnã rã hya øde, enã rã ndate n'youi rã hya p'ũ ga mbẽnĩ. Pẽ yø ja'ĩ dũ nyanyø te, nũnã rã hya øde, mãzĩhotho p'ũ ga 'yøde, 'nẽ tĩnyø mmũ ngue guehã rã hya ĩ dĩnna 'da'yo te nã. ¿Te'o xødã bõnĩ ngue dã base ha di japi dã 'yø'na rã 'bẽfi nã? ¹⁷ Porque xangu yø ja'ĩ di ho ngue dã mambrã hya Oja, pẽ hõntho nne ngue dã gũjpaĩ rã mẽnũyø yø ja'ĩ. Porque mã uants'ĩ rã hya ĩ mma, hĩnga gã gue'a rã hya Oja ĩ mma. Pẽ nugã, nũnã rã 'bẽfi bi 'dacã Oja ngue gã øt'e, gue'a dí øt'a. 'Nẽ nnu Oja ngue hĩmma xøts'etho nnã manã hya, sinoque dí hãhma mmũ ngue dí ørpabĩ rã 'bẽfi rã Cristo.

3

¹ Mãmĩ 'yẽmhũ ngue nnã mangã nã rã hya nã ngue dí espabĩ rã hya dí mma. ¿Ua guĩ emhmũ ngue mahyonĩtho gdi cagã n'na rã carta gã dã'ahũ, ja dũ mmamp'ũ ngue xanho rã 'bẽfi dí øt'e? ¿Ogue go guĩ 'dacũ n'na rã carta ngue gã caxpũ nnã ma, ja dã mamp'ũ ngue xanho rã 'bẽfi dí øt'e, tengũtho øt'i'da? ² Pẽ nugã hĩngã carta dí honĩ ngue dã mãxqui. Nu'mø nne n'na rã ja'ĩ ngue dã bađĩ hanja rã hya, dã dã dã nu te gnĩ 'yohũ, ja dã bap'ũ p'ũya ngue'mø põmmãhõ rã hya dã mangã p'ũ guĩ 'bũhmũ ogue hĩn'na. Nugã zant'a dí mbẽn'ahũ. ³ Rã Cristo nnepe ngue dã nu yø ja'ĩ hangũ rã nho bi 'yøt'ahũ nã rã hya dã mangã. Pẽ hĩmbĩ 'yotra carta conã tinta para ngue dã nu yø letra yø ja'ĩ. 'Nẽ hĩmbĩ 'yotyø letra p'ũ ja n'na rã xindo tengũtho yø hya bi 'yotra

Moisés. Sinoque ra Espíritu Santo bi 'bät'a ni mmäihä, gue'a gui nequi'a te bi 'yöt'ähä ra Cristo'a.

4 Di häxa njuani ya ngue nup'u ja rá hmi rá dá Oja, nuna rá 'befi ra Cristo dí øt'e i pømmanho ngue dí n'yogä'be ra Cristo. 5 Nu'a rá 'befi Oja dá øt'e, i pase Oja ha gui japi ngue i sä di ørpabi rá 'befi. A nugui, hingui sä ga ena ngue di pase ha gda japi te dí øt'e. 6 I øt'a Oja ngue i sä ga xicä yø ja'i hanja na ra 'da'yo cohi bi 'yöt'ui Oja yø ja'i. Nuna ra 'da'yo cohi na, hingui ngu yø ley nt'ot'i ngue da t'embj da 'yøtra ja'i. Sinoque i mmanna 'da'yo cohi ngue høndra Espíritu Santo dá zä di unna 'da'yo te yø ja'i. Pe nu ra ja'i ena ngue da 'yöt'e gätho yø hya nt'ot'i p'u ja ra ley, ya rá castigo di nthëui, porque hingä zä dá 'yöt'e te gä mmamp'u ja ra ley. Pe ra Espíritu Santo, ra 'da'yo te di unj.

7 A nuna ra ley bi 'yotra Moisés, gup'u ja n'na ra xindo bi 'yotra letra. Nu'mø mi ma nt'ot'i na ra hya p'uya, xandøn zaqui rá nyot'i Oja n'youi. Nu'a rá hmi ra Moisés, astä hingui sä da hyetyø judío porque emmei di yoxni rá hmi. Pe nu'a te gui yoxni rá hmi, 'damjts'u bi m'mædi astä gue'mø mi gohi tengutho mi ja m'met'o. Janangue mazihotho te bá njap'u ha bá fudi bá nja rá ts'edi ra ley. Nja ngue nu'a ra ley, i mma ngue nu ra ja'i hingui øt'e te gäma hya mmamp'u ja ra ley, da ma rá castigo ra ja'i. 8 Pe ma datho mazihotho na ra hya bi 'dacju ra Espíritu Santo. 9 Xi'mø ngue mazihotho i nequi na ra hya bi ma ngue da ma rá castigo yø ja'i, goma guehna ra hya xicju Oja ya ngue ya bi hoga ma ts'oquihä. Man'na ma datho ngue mazihotho na ra hya naya. 10 Mjäte mi ho ra ley mi ja mam'met'o, pe hapu gue da hyannbabj ra ley'a ganho ra hoga 'da'yo hya ya. 11 Xi'mø ngue mjäte mi ho ra ley mi ja m'met'o, 'ne himbi zedi para zantho, ya man'natho mathoguitho xandønho na ra hoga 'da'yo hya ya, porque i ja para zantho naya.

12 Dí pa'a njuani ngue guehna ra hya täte xanho naya. Janangue nuyá, dädi ja ndummi ngue di mmanna hya, dí nnepe da badj gätho yø ja'i ngue täte xanho na ra hya na. 13 Nugä hindj øt'e tengutho bi 'yotra Moisés ngue bi guträ hmi, himbi nepe xtä nnu yø judío ngue di yoxni rá hmi. Porque hingui nnepe da nu yø ja'i ha di m'm'e'a gui yoxni rá hmi. 14 Himbi zä bi dinyø mmæi yø judío hanja na ra hya na. Astä guetya njarbatho, hingui tindyø mmæi yø ja'i hanja ra hya. Nu'mø di xähra Maca Libro ha nt'ot'i ra nyogui cohi bá nja m'met'o, hingui tinj hanja ra hya. Porque høndra ja'i da 'yec'ei ra Cristo, dá zä da dinj xanho rá mmæi hanja na ra hya na. 15 Astä guetyo pa ja p'uya, nu'mø di xähyø judío ya yø hya bi 'yotra Moisés, njot'itho yø n'yomfëni. 16 Pe nu'mø bi 'yec'ei ra Hmu Jesucristo ra ja'i, ya i xohrá n'yomfëni i njot'i, da dinna mmæi hanja ra hya. 17 Porque ra Hmu Jesucristo conna Espíritu Santo 'da'igu øt'e. A nuyá, nu ra ja'i ngue n'youi ra Espíritu Santo, nuna ra ley mi mma ngue da ma rá castigo ra ja'i, ya bi xotra hya madj ja ts'edi ra ley. 18 Gätho gahä ya, ya bi dinj xanho ma mmæihä ngue ma datho xandønho'a ra Hmu Jesús. Mente ra pa di 'bëhmä ya, hont'a hont'a so ma mmæihä ya, ya sär'mø ngue man'na man'na gda cohmu tengutho'a. Pe gue gue'a ra Espíritu Santo da ja na ra hya na.

4

1 Bi 'yörca ra mäte Oja ngue bi 'dacä na ra 'befi na. Janangue nuyá, hinjam'mø di cohma mmæi ngue ha nnä mangä ra hya. 2 Nu'a n'na ra hya ngue nt'aguitho i nja, i n'youi ra 'be'isä, hinga gue'a nnä 'yogä'a. Hingra nts'o nnä n'yo ngue gä hätyø ja'i. Sinoque rá hya Oja dí mma, hindj sänse yø hya dí mma. Nup'u ja rá hmi rá dá Oja, gä gue'a ra hya majuanj dí mma. Nguna di

øt'e, n'namhma ngue di n'yo yø mmæi yø ja'i ngue xanho na ra hya di mma. ³Pe nuya yø ja'i hingui timp'u ja yø mmæi hanja na ra hoga 'da'yo hya di mma, guehya yø ja'i ni hya ra 'yu ngue di ma ra castigo ya. ⁴Gue'a ra zithu 'yo ua ja ra ximhai xa ngorpa yø n'yomfeni yø ja'i hingui εc'ei ra hoga 'da'yo hya ya. Porque hingui nnepe da xohyø n'yomfeni yø ja'i co nuna ra hoga 'da'yo hya, ngue da badi hanja ngue maguesε na ra Cristo. Porque ra Cristo bi nja'i, 'ne gue'a ra Cristo 'da'iguui Oja. ⁵Nuna ra hya di mmanğa p'u ha 'buehyø ja'i, hinna mangä na ra hya na ngue go da 'yescagui yø ja'i. Sinoque gue'a ra Jesucristo di mma hanja ngue hønse'a ra Hmu ja ngue da t'εc'ei'a. A nugä p'uya, rá mæfitho grä Cristo, dí ørpabi rá 'befi nuna da 'yøt'ahü ra nho. ⁶A nuyá, Oja bi zänni ngue bi nja rá nyot'i di yorbü ja ra 'bexui. 'Ne xquet'a bá sänni ngue guehna ra hoga 'da'yo hya bi xoga ma mmæihü, n'namhma ngue ga pahma hanja ngue tate Oja. Porque ya bi dimma mmæihü hanja ra Cristo.

7 Nuna ra hya bi färcagui Oja ngue ga mma, guehna ra hoga 'da'yo hya hin'yü n'na ra cosa ngue rá muui na. Pe nugui, hin temä ts'edi jagui ngue gdí pase ha gdä japi ga mmanna hya. Janangue ja di nequi p'u xanhu ya ngue guesε Oja bi 'dacrä ts'edi ngue di mmambrä hya. ⁸Madague'a ngue gä ra n'u nnä 'bui, pe hingui tü ma mmæi. Madague'a ngue ja'mø ya hindí padí te ga øt'e, pe hingui cohma mmæi. ⁹Madague'a sacyø ja'i, pe Oja hingui hegagui. Madague'a engba häi yø ja'i ra hya di mma, pe mahøndí ha ra ts'edi di honi ha nnä japrä hya. ¹⁰Hønnbü bi zä di søni dadí n'uní ngue mada thogui, tengutho bi 'yøtra Jesús ngue bi tho. Janangue ja dá bap'u yø ja'i ya ngue gue'a ra Jesús i 'bui ngue fäxcagui. ¹¹Mente yø pa di 'bui, n'na pa ngu n'na pa, ya ja ngue da hyogyø ja'i ngue di mma hanja ra Jesús. Ja dá bap'u yø ja'i ya ngue gue'a ra Jesús i 'bui ngue fäxcagui, janangue hinte di jacyø ja'i. ¹²Mente yø ja'i honi ngue ha di hyogui, pe nugä p'uya mente dí 'bui, dí honi ha gdí nthehu ra 'da'yo te.

¹³Nup'u ja ra Macä Libro, i nt'ot'i ra hya bi man'a n'na nc'ei ngue bi 'yena: "Nuna te ra hya di εc'ei, guehna ra hya ja ngue ga xihyø ja'i na", bi 'yena. Xquet'a di njadä p'uya ngue nuna te ra hya di εc'ei, guehna dí xihyø ja'i naya. ¹⁴'Ne hindí sü ngue da hyogyø ja'i, porque di padí ngue nu'mø mü tho ra Jesús, Oja bi japi bi bennate. Di njathu p'uya, ngue ya ma n'yohu ra Jesús, xquet'a da 'yøt'Oja ngue ga bennatehü, 'ne 'da zixcathohü Oja p'u ha 'bui. ¹⁵Nu te gä ra n'u dá sägä ya, dadí n'uní ngue dá sägä ra n'u ngue di honi ha gdí nthehu rá mate Oja. Nu'mø ya xtangu yø ja'i di nthëui rá mate Oja, nu'a gangu yø ja'i di ja mammadí Oja p'uya, gä guehya yø ja'i da 'yεspabi Oja ya.

¹⁶Janangue nuyá, hinjam'mø ngue di cohma mmæi te di øt'e. Madague'a ngue man'na ni gahma ts'edi, pe ma n'yomfeni, n'na pa ngu n'na pa man'na ni hya ra ts'edi. ¹⁷Madague'a ngue dí sä ra n'u mente yø pa di 'bucua ja ra ximhai, pe zits'utho p'u nnä bεngä'a, porque da thotho'a ra n'u dí sägä. A nup'u di mengra n'u xtä sägä, xandøngu ra nho ga nthε'be para zantho. ¹⁸Janangue nu'a te ra n'u di thogui, hindí ør'mä güenda ngue masque di sä ra n'u. Nu'a ma datho ngue so ma mmæi, gue'a ra nho di 'daca m'mefa Oja'a. Porque nu'a te ra n'u tho'a n'na mente ra pa 'bui, i thotho'a. Pe nu'a ra nho mman'Oja ngue di nja m'mefa, i ja para zantho'a.

5

¹ A nuyá, gá dí padí ngue gá tuhú, porque má do'yohú hinguí zai. Pɛ Oja, ya xá nsáp'u mahɛts'i ngue ja ganí m'múhmu p'u para zantho. Nɛ nup'u ha gá m'múhmu, guesɛ Oja bi hoqui. ² Majuaní ngue mente rá pa dí 'búhmu ua ja rá hái, hínadí nnuhú rá pa dí mpádi ha dí 'búhmu, n'na zihmantho ganí m'múhmu p'u mahɛts'i bí ja má nguú. ³ Ya ja rá 'da'yo ngu ha gá m'múhmu. Hinguí sá gá ɛna ngue hín'yú má ngumhmu. ⁴ Mɛnte dí 'búhmu ua, dí dants'i ngue rá n'ú dí sáhu. Hínadí nne gá mma ngue gá ɛna dí xónni gá socua má do'yo. Sinoque nu'a dí xónhmu ngue gá m'múhmu p'u ja rá ngu dí 'dacjú Oja para zantho, ya hínjon dá dú. ⁵ Guehna xí nsá Oja naya ngue xá hoqui hapú gá m'múhmu. 'Nɛ bá penhna Espiritu Santo gá n'yohú. A nuyá, ngue ya dí n'yohú rá Espiritu Santo, ya dí haxú njuani ya ngue nu te gáma hya mman'Oja, gá dí nja.

⁶ Janangue nuyá, dí há rá ts'edi hangú rá pa hínadí yobɛní. Mɛnte dí 'bucua ja rá xímhái, ya dí padí ngue tobe hínadí 'búp'u ja má ngum'me rá Hmu Jesús. ⁷ Nu'a dí t'ómj ngue dí nja, dí haxá njuani ngue majuaní dí nja. ⁸ Ya hínadí yobɛní ngue ngu'a dí nja, janangue dadi xóni gá tu. Porque dí xónni ganí m'mú'be rá Hmu Jesús. ⁹ Pɛ nuyá, mɛnte dí 'bui ogue xca tu, para zantho dí nne gá ɔrpabi rá páhá rá Hmu. ¹⁰ Porque gáthogahú, nu'a te xtá n'yohú ua ja rá xímhái, dá zónna pa dá hyascahú rá güenda rá Cristo. N'na ngu n'na yó ja'i dí t'únni te ja ngue dí tocabi, ogue xanho ogue xan'u te xá n'yo mɛnte rá pa xá m'múhú ja'i.

¹¹ A nuyá, nuna rá Hmu Jesús dí nnu mansugá ná, 'nɛ dí nne ngue dá nu manhoguí. Janangue nuyá, dádi ja ndummái ngue gá tapyó mmái m'i'da yó ja'i ngue dá 'yɛc'ɛi rá hya. Nuna Oja, ya padí te gá dí ɔt'e, dá gue'ahú, xquet'a dí nne ngue guí pahmu hanja'a te dí ɔt'e. ¹² Nuna rá hya dí mma, mamí 'yɛmhmu ngue hontho dádi hoqui te dí mma para ngue dá záp'u gá ɛspi te dí ɔt'e. Sinoque dí xi'ahú xanho hanja te dí ɔt'e, n'namhmu ngue dá záp'u guí nyanjú p'u ha dí yajpaguí yó ja'i. A nuyá yó ja'i dí yajpaguí, guehya dí ho dá 'yɛspabi yó hya p'u ha ya, madague'a hinga njuani yó n'yomfɛni. ¹³ Nu'mó guí ɛnjú ngue dí locogá ngue te dí ɔt'e, nu te dí ɔt'e hontho dí honnbi ha dí t'ɛspabi Oja. A nu'mó guí ɛmhmu ngue hínadí locogá, gue'mó hontho gdi honi ha gdá japi ngue gá ɔt'ahú rá nho 'mó. ¹⁴ Rángue dí macjú rá Cristo, a nuyá hondrá páhá rá Cristo dí honi ha gdá ɔrpabi ya. Ya bi dú rá Cristo ngue bi yancjú. Janangue dí ɔr'ma güenda ya ngue ɛntho gá dá tuhú 'mó m'i dú'a. ¹⁵ Bi dú rá Cristo ngue dá yaní gátho gahú. Janangue ya hinga sánsɛ te gdá 'yohú ya, sinoque ya gdá 'búhmu'a ngue gá ɔrpahú rá páhá rá Cristo, nu'a bi dú 'nɛ bi bɛnnate.

¹⁶ Xiya, çua hontho dá hnu n'na rá ja'i, ya fadi te ja rá mmái? Nu'a, hinda zá'a. Nu'mó yó pa m'i m'múhú rá Cristo, dá ɛna ngue dá padí te'o. Pɛ nu te dá bɛngá'u yó pa'u, ya hínma ngu'a ja má n'yomfɛni ya. ¹⁷ A nu rá ja'i ɛc'ɛi rá Cristo, ya com'da'yo rá n'yomfɛni. Ya bi zɛp'u'a te maní n'yo m'met'o. A nu'a te gá 'yo ya, gá má da'yo. ¹⁸ Guehna Oja ɔt'e ngue má da'yo'a te gá 'yo rá ja'i. Ya má amigohú Oja ya ngue bi gurca má ts'oquihú rá Cristo. Janangue bi 'dajhma 'bɛfihu Oja ngue gá xihmu m'i'da yó ja'i ngue dí n'amigoui Oja. ¹⁹ Nuna Oja, há ɛxa Cristo para ngue dá japyó ja'i ngue dí n'amigoui Oja. Hímbi bɛntho Oja ngue ja yó ts'oqui yó ja'i. Ya bi 'dacjú rá 'bɛfi ngue gá xímhmu rá hoga da'yo hya yó ja'i.

²⁰ A nugä bi 'yot'e ngue rá representantegä rä Cristo. Tengutho 'mø ngue dä zo'asëhë Oja, nu te nne dä man'Oja, guehna rä hyä dí xi'ahë naya. Nuna rä Cristo i nne nä ngue guí n'amigohë Oja. ²¹ Rä Cristo hin temä ts'oqui i ja nä, pë para ngue bi gurca mä ts'oquihë, Oja bi japi ngue bi dü connä nguehma ts'oquihë. Janangue nup'ë ja rá hmí rá dä Oja, nu'mø bi zä dá ëc'ëihë rä Cristo, ya bi nhohmä ts'oquihë p'ëya.

6

¹ A nugä ya, ngue ya rá mëfigä Oja, dí xi'ahë ngue mamí unthohë nä rá mate Oja dí 'da'ahë. ² Porque Oja, nu'a rä hyä nt'ot'i p'ë ja rä Macä Libro i ënä: "Bá ëp'ë rä pa xtä sänni ngue ga 'da'ahë n'na rä mate. Nu'mø ga socë, ga øde te guí xicë. Gue'a rä pa'a ngue dä zä dí nyänni tehë 'në ga fäxahë", ën'Oja. A nuyä, guehrä pä jap'ë i sä guí nzohmë Oja ya. Guehrä pä jap'ë dí nyänni tehë ya.

³ Nu te dí øt'e, dí honí ha nna japi ngue dä gohi xanho, porque hündí nnepe ngue dä 'yengyø ja'i hingui ho rá hyä Oja dí mma. ⁴ Sinoque dí nnepe ngue dä badí gätho yø ja'i ngue rá 'bëfi Oja dí ørpe. Janangue nugä dí seti hangü rä n'ë dí thogui. Ja'mø hin'yä te ga honí. Ja'mø congba yø ja'i ngue sëqui. ⁵ Ja'mø fëgbagui yø ja'i. Ja'mø cocä fädi. Ja'mø pets'i dä zajthogui yø ja'i. Ja'mø dadí mpëfi hin'yä p'ë rä nzegui. Ja'mø hinga mbongui rä ora ga n'ahä. Ja rä ora ngue ya ga tü rä thuhü. ⁶ Nu'a guí nëqui xanho ngue rá 'bëfi Oja dí ørpe ngue dí 'yo xanho, 'në dí padí xanho hanja nä rä hoga 'da'yo hyä. 'Në gä dí seti te gä ørcagui yø ja'i, i ja mä yemmäi. 'Në fäxcagui rä Espiritu Santo ngue sä dí ørpabi rá 'bëfi Oja. 'Në majuaní ngue dadí madí gätho yø ja'i. ⁷ Dí 'dacrä ts'ëdi Oja ngue nuna rä hyä majuaní dä zä ga mma xanho hanja. 'Në dadí ja ndümmäi ngue gä rä nho gdä n'yo, n'namhma ngue hinha dí dajpagui rä nts'o i ja ndap'ë bi zä. ⁸ A nuyä, 'bëhyø ja'i ngue nnu mansugui, ximmí 'bëhyø ja'i ngue hingui nnu mansugui. 'Bëhyø ja'i ngue nnømmanhogui, ximmí 'bëhyø ja'i ngue nnømmanhogui. 'Bëhyø ja'i ëngui ngue dí häte, pë nugä zant'a gä gue'a rä hyä majuaní dí mma. ⁹ Madague'a dadí mpa'be xanho yø ja'i, pë 'bë i'da mma ngue hingui pagui. Ja rä ora ya dí 'bëi ngue rä ndäte, pë tobe dí pongui. Mbënnngui xä n'ë yø ja'i, pë hingui hogui. ¹⁰ Madague'a tär'man'ë mä mmäi te dí thogui, pë nuna ja mä n'yo m'fëni dadí johyatho. Madague'a dí hyoya, pë nuna rä hyä dí mma, xandøngu yø ja'i ørpabi rä nho nä rä hyä nä. Madague'a hinguits'ë te dí pets'i, pë nu te gätho i ja, gä gue'a ørcagui rä nho'a.

¹¹ Ague mä zi cü'ahë gyø mmënguhë p'ë ja rä hnini Corinto. Nugä, gä dá xi'ahë te gäma hyä so mä mmäi, hin temä hyä dá co'mí. Porque janjuaní dadí mä'ahë. ¹² A nu'mø ngue hin dadí n'amigoui ya, pë ngue guí nnesë ngue hin dadí n'amigoui. Pë nugui, ëmmëi dí nne ga n'amigoui. ¹³ Nugä dí nzo'ahë tengutho n'na rä papä 'mø nzohyø basí, dadí ja'ahë p'ë. Damí maqui tengutho nnä mä'ahë.

¹⁴ A nuyä, 'yo guí nne guí nsixhë'ë yø ja'i hingyø 'yëc'ëi. Porque n'nan'yo rä hyä gä 'yo yø 'yëc'ëi ngue'a te rä hyä gä 'yo yø ja'i hingyø 'yëc'ëi. A nu rä ja'i ngue gä rä nho gä 'yo, hinga 'da'igu øt'ui rä ja'i nu'a xä nts'o gä 'yo. N'nan'yo gä 'yo'ë, tengutho rä nyot'i, n'nan'yo guí nëqui ngue'a guí nëqui rä 'bëxui. ¹⁵ Porque rä Cristo hinga 'da'igu øt'ui rä zithu'a. Ximmangu n'na rä 'yëc'ëi ya, xquet'a hinga 'da'igu øt'ui n'na rä ja'i hinga 'yëc'ëi. ¹⁶ Nup'ë ja rä nija Oja, hønse'a majuaní ngue Oja i 'bëi i nthanne p'ë. Hin'yä rä nt'ëdi ngue ja dí nthanne p'ë yø dahmu. Gue'ahë i nnøpä nija Oja, porque Oja i ënä: "Gä

n'yo'be'u yø ja'i thannegui. 'Nε gueque rá Ojagä'u, 'nε gue'u ma ja'i'u", εn'Oja. 17 Nunä Oja mahøn'a εnā: "Damī pømhmu p'u ha 'bähyo ja'i xants'o te øt'e. 'Yoguí øthü'a rá nts'o øt'u, n'namhmu ngue dá zä gui sohü ma 'yεgä. 18 Nugä ya dá zä gui 'yøt'e ngue nī papägahü. Nugä p'üya, ga øt'e ngue ma basi'ähü", εnna Oja i jase rá ts'edi.

7

1 Ague ma zi cu'ähü, nguna rá hya di yat'Oja da 'yørcahü ya. Janangue ma ga hεhmü p'u'a te gäma nts'o i ja. Gä hεhmü p'u'u te gäma cosa dí ts'onnga má do'yohü. Gä hεhmü p'u'u te gäma hya di ts'onnga má n'yomfεñihü. Ma ga hähma mmüi ga nnu mänsuhü Oja. Ma ga unma mmüihü Oja para zantho.

2 Ague ma zi cu'ähü, 'yo di junngä nī mmüihü, damī 'yøt'e ngue guj macju. Porque nugä hīnjondī sui. Hīn tema nts'onī dí ørpabi n'na ra ja'i, 'nε hīnjondī här'ma hya ngue te ga hannbabi n'na ra ja'i. 3 Nunä rá hya dí mma, hīnjondī hørpa rá hya ngue ga εmbi hīngui ho te ørque. Ya xtä xi'ähü m'met'o ngue nugä dadi má'ähü mēnte dí 'bui 'nε asta gue'mø dá tü. 4 Nugä dí pa'a njuani ngue guj 'yøthü ya yø hya dí xi'ähü. Nugä dí εts'ähü 'mø dí ya'be yø ja'i, porque dí xifi te guí øthü. Madague'a dí sägä rá n'u, pε nu'mø bi zo má mmügä'a te guí øthü, ya man'natho dadi johya.

5 Nu'mø má søcä ua ja rá häi Macedonia, hīnjam'mø xtä nzä xcä m'mamma pähä. Porque ndap'u bi zä mī ja rá sui. Ya bi dü má mmüi dí εnā ngue xtī ts'onyo ja'i ná ra hya dí mma. 6 Pε nunä Oja, nu'u yø ja'i hīngui hä rá ts'edi, go dí hätra ts'edi nä. Janangue nu'mø mī zøcua rá Tito, Oja bi 'yøt'e ngue man'natho bi hya rá ts'edi má mmüi. 7 Hīnga høn't'a dá johya 'mø má nü rá Tito mahøn'a, sinoque man'natho dá johya 'mø mī xiqui ngue εmmēi gä 'yørpahu má sü mēnte bá m'map'u guí 'bähmu. Porque rá Tito janjuani di johya connä ngue'ähü. 'Nε bi xiqui ngue tü nī mmüihü ngue'a te gnī unngahü má mmügä. I εngui ngue εmmēi guj mbεnjü. Mī zä má øcä nä rá hya nä p'üya, man'na mathoguiho dá johya.

8 Nu'mø má pεn'nahü p'u rá carta m'met'o, bi dü má mmüi ngue'a te rá hya bi mε rá carta. Porque dí pa'a njuani ngue dá dü nī mmüihü 'mø gä nühu'a rá hya nt'ot'i. A nuyá, ya hīngui tü má mmüi ngue'a rá carta dá pεn'nahü p'u. Porque dí padi ngue hīnxmä ma dá dü nī mmüihü. 9 A nuyá, janjuani dadi johya. Pε hīngue dadi johya ngue bi dü nī mmüihü. Sinoque dadi johya ngue nü'a i dü nī mmüihü, bi mpähni n'yomfεñihü. Oja bi 'yøt'e ngue bi dü nī mmüihü ngue'a te gmī øthü, n'namhmu ngue nü'a rá carta dá ot'i bi 'yøt'ähü rá nho, hīngue masque rá nts'onī bi 'yøt'ähü. 10 Porque nü rá ja'i tär'man'u rá mmüi ngue te ga 'yo, ya di 'bäträ mmüi, dá hyεp'u rá nts'o ga 'yo. 'Nε gue'a nnu manho Oja'a, gue'a di nyannä te rá ja'i'a. Pε nü'u yø ja'i njuantho hīngui nne dá 'yεc'ei Oja, madague'a ja'mø tü yø mmüi, pε hīndī nyanyø te. 11 Bi nü manho Oja te gä 'yøthü, porque mī zä gmī nühu rá carta dá pεn'nahü p'u ngue'a rá ts'oqui bi nja, bi dü nī mmüihü p'üya. Ya guj nnuhu te bi nja m'mefa mī zä gmī pahmü'a te bi nja. Gä mbøcuehü p'üya, porque guí sühü rá castigo dá ja Oja. Janangue gä hya rá ts'edi ga hejpahü'a bi 'yøträ ts'oqui. Ya di nεqui ngue hīn gadi hothohü'a rá ts'oqui bi nja. A nuyá, janjuani guj nne guj nnuju ya.

12 Nu'mø má ot'ä nä rá carta dá pεn'nahü p'üya, hīnga høntho dí nnegä ngue di njapra castigo'a to bi 'yøträ ts'oqui, nī xīndī fäts'i to ts'ui. Sinoque pa Oja te

dá bɛngá, porque dá negá ngue dá ðinní mmáihɛ ngue nuná rá hyá dí xi'áhu, guehna rá hyá guí nnu mánsuhɛ ná. ¹³ Gue'a í nhohma mmáigá'a ya.

Pe hinga hont'a i johya má mmá'a, sinoque man'natho dá johya 'mò má nu rá Tito ngue janjuani di johya conná ngue'a rá nja mmansu guá òrpahɛ. ¹⁴ Nu'mò tobe himmani map'ɛ rá Tito ya, nugá dí embj: "Dí pacá njuani ngue dá 'yòrpabi masu yò ja'í ná rá hyá ga pɛnnabj ya", dí embj. Pe nu te dá xicá rá Tito, majuaní ngue gue'a gá 'yòthɛ'a. Ja bi bòmp'ɛ majuaní te dá xicá rá Tito ya, tengutho 'mò dámbá m'macá p'ɛ guí 'báhmɛ ya, gá majuaní rá hyá dá xi'áhu. ¹⁵ Dí pa'a njuani ngue man'natho di má'áhu rá Tito ya, porque mbɛndya ngue gá gá 'yòrpahɛ masu yò hyá bi xi'áhu, 'nɛ nu'ɛ yò hyá bi xi'áhu, gá ja ndummá ga 'yòthɛ'ɛ. ¹⁶ A nuyá, janjuani dadi johya, porque nu'a te gá guí òthɛ, gá gue'a, hĩnte di 'bedi. Ya hĩndí yobɛní co nu'áhu ya.

8

¹ Ague má zi cù'áhu, dí nne ga xi'áhu hanja ngue bi bɛngmanho'a rá njapi Oja bi unyò 'yɛc'ɛi 'bap'ɛ ja yò hĩnĩ ja'a rá hái Macedonia. ² Madague'a 'bammán'ɛ ngue ts'wí, pe janjuani dí johya. Madague'a hyoya, pe nu'ɛ yò 'báxte ò'te, di unna mɛnyu tengutho 'mò di mmɛmmɛti. ³ Dadi jagá majuaní ngue nu'a te yò 'báxte di uní, co gá yò mmá guí uní. Nu'a te xá nzánnĩ di uní, man'na ngue hus'mò bi uní. ⁴ Emmɛj bi 'yácrá mate'ɛ yò 'yɛc'ɛi 'bu'a Macedonia ngue dá ma macat'ibi rá güenda yò mɛnyu ngue dá 'yòrpa rá 'báxte'ɛ yò 'yɛc'ɛi 'bu'a Jerusalén. ⁵ Nu'a te mĩ so má mmáigá ngue xtá 'yò't'e, hinga hont'a bi 'yò't'a. Sinoque bi 'yò't'e te nne Oja ngue dá 'yò't'e. Rá muditho bi unyò mmá rá Cristo. M'mefa p'ɛya bi má ngue ya 'bui ngue dá 'yò't'a te rá hyá dí xifi. ⁶ Má nugá'a te rá 'báxte bi 'yòtyò mmɛngu Macedonia p'ɛya, dá xicá rá Tito p'ɛya ngue mahònda map'ɛ ngue di 'yoprá hyá ngue'a rá mɛnyu gá dá'mj ga petha m'met'o, guí sigue guí petha'a rá 'báxte'a.

⁷ A nuyá, man'na xanho te guí òthu, porque xanzaqui nĩ nt'ɛc'ɛihɛ i ja. 'Nɛ guí padj guí nxánnbatehɛ xanho rá hyá, porque guí tímhmɛ xandònho hanja rá hyá. I ja'áhu rá páhá guí 'yòrpahɛ rá 'bɛfi Oja. 'Nɛ janjuani gadi macjɛ. Janangue dami ntátehu ya ngue man'na xtangu rá 'báxte guí 'yòrpabi nĩ cùhɛ. ⁸ Hĩnna mangá ná rá hyá ná ngue xògue gadi 'bɛp'áhu guí 'yòthɛ rá 'báxte. Sinoque dí xi'áhu ná rá hyá ná ngue dí nne guí pahmá'a te òr'mi'da yò ja'í nuyá ja mpáhá dá 'yòrpabi rá 'báxte yò mmj'yɛc'ɛiui. Nugá dí ɛná ngue xámhmatho di nɛquí ngue 'nɛ'áhu majuaní gadi mahni mmj'yɛc'ɛiui. ⁹ Ya di nɛquí xandònho hanja'a rá mate rá Hmu Jesucristo bi 'dacjɛ. Nu'a go rá mmɛti'a te gá i ja'a, bi 'yò't'a hyoya ngue bi madj gáthogahɛ. A nuyá ngue bi 'yò't'a hyoya, nu'a rá mate bi 'dacjɛ, mathoguitho di muui.

¹⁰ Nu'a rá mɛnyu ngue rá 'báxte gá dá'mj gá petha rá jɛya bi thogui, nugá dí ɛná ngue man'na xanho ngue guí juathɛ ya. Porque go rá mudi bi nja'áhu mpáhá gá petha rá mɛnyu ngue mĩ'da yò 'yɛc'ɛi. ¹¹ A nuyá, tengutho gá 'yòthɛ m'met'o ngue gá hyáhu rá ts'edi bi nja rá 'báxte, ximmangudya dami hyáhu rá ts'edi guí umhmɛ hangu ts'ɛ dá zut'a nĩ ts'edi guí umhmɛ. ¹² Porque rá ja'í majuaní ngue ja mpáhá dá 'yòtra 'báxte, i nnu manho Oja te òtra ja'í, madague'a hĩngu ngu n'na rá cosa sárpa rá ts'edi di uní. Nuná Oja hĩnguĩ ácjɛ n'na rá cosa ngue hĩn'yu gahɛ ná.

¹³ Hĩndí ɛn'áhu ngue guí uní gátho'a te guí pets'i astá dá hĩn'yu te guí sihɛ.

¹⁴ Sinoque hnepe ngue dá 'da'igu, gá di nja te guí sihɛ. A nuyá, ngue ja te

gui sih_u ya, dami unhn_u'a te hommi'da yø ja'i. Pe man'na ra pa p'uya, nu'mø da hin'y_u te gui hyomhm_u, xindi 'da'ah_u p'uya. Janangue n'na ngu n'na'ah_u hinjonda zä ra n'_u, da 'da'igu yø ja'i, gä di ja te da hyoni. ¹⁵ Ya di nja tengutho ra hya mmamp'uja ra Maca Libro ngue ena: "Nu ra ja'i ja xangu te da zi, hinte di pongui, porque di uni. A nu ra ja'i ngue zits'utho ja te da zi, hinte di 'bedi, porque ma t'unni te da zi", i ena.

¹⁶ Dadi ja mammadi Oja ngue tengutho ma n'yomfeni ngue di nne ga øt'ah_u ra nho, njarb_utho ra n'yomfeni ra Tito ya. Xquet'a di ja ndummi ngue nne da 'yøt'ah_u ra nho. ¹⁷ Nu'mø ma xifi ngue da ma da nu'ah_u, ra ndijohya ngue bi ne da ma. Porque n'ese na nne da map'ü da nu'ah_u na. ¹⁸ Nuna ma cuh_u ra Tito, xquet'a da me man'na ma cuh_u ngue da nu'ah_u. Nuna ma cuh_u da me, i nnu manho yø 'yec'ei ndap'ü bi zä na, porque nuná, i padi xandønho ha di japi da manna hoga 'da'yo hya. ¹⁹ Nuna ma cuh_u na, bi 'yexyo 'yec'ei ngue ga mme'be Jerusalén, ga ma dá'be ra menyu ngue ra 'bäxte. Di nnehe ngue nuna ra 'bäxte na, guehna di mama jama mmadi ra Jesucristo na, 'ne da bahyø ja'i ngue ja'ah_u ra pähä gui fäxni mmi'yec'ei_h. ²⁰ Mente di yoho hyuhe hinte da ja'ü nemhya guehna ra menyu di xihyø 'yec'ei di peti. ²¹ I pa Oja ngue nuna ra menyu hinjonda hyaqui, gä da ma ma dá. Xquet'a di nnepe da badi gätho yø ja'i ngue ga ga dägähe na ra menyu na.

²² Nuya yo nc'ei ya, da me man'na nc'ei ma cuh_u. Nuna, ya padi xanho ha di japa 'befi da 'yøt'e, 'ne di nequi ngue ja mpähä da 'yørpabi rá 'befi Oja. Ya rá 'befitho'a ngue ha da ma. A nuyá, janjuani di johya ngue da map'ü ya, porque ena ngue hingui ya ni mmi ngue gui fäxh_u mi'da yø 'yec'ei. ²³ Nu'mø to da ne da 'yänni hanja ngue ga penhná p'ü ra Tito, dami xihm_u ngue ma amigo na, 'ne ma mmimmefi'be para ngue da hyoni ha gdi timhm_u ra nho. A nuya mi yoho ma cuh_u da map'ü, dami xihm_u yø ja'i ngue guehya ma cuh_u 'bucua bi huanhni ngue da map'ü ya. 'Ne conná guehna ra 'befi øtya, i nnu mansu ra Cristo yø ja'i. ²⁴ Nu'mø bi ma p'uya di mmangá ya, dami 'yørpah_u ma su xanho, n'nahma ngue nuya yø 'yec'ei ndap'ü bi zä 'bui da badi ngue majuanu gadi mahni cuh_u. Porque guehna ra hya di xifi gätho yø ja'i na ngue emmei gadi mahni cuh_u.

9

¹ A nuyá, nuna ra 'bäxte ya xtá xi'ah_u m'met'o gui 'yørpah_u yø 'yec'ei, ya himma hyoni ngue honga otra sacua ngue ga yopä na ra hya na. ² Porque ya di padi xanho ngue ja mpähä gui 'yørpä ra 'bäxte ni cuh_u. Di xicä yø ja'i 'mø ma magä p'ü ja ra häi Macedonia, di embi: "Nuya yø mmengu p'ü ja ra häi Acaya, ya desde ra jeya bi thogui di petra menyu ngue ra 'bäxte da 'yøt'e", di embi. A nuyá, co nuna te ra hya gui øth_u ya, nuya yø mmengu ua ja ra häi Macedonia, xquet'a ya ha ra ts'edi ya ngue di petyø menyu ngue ra 'bäxte da 'yøt'e, tengutho gui øth_u ya. ³ Pe nuyá, da map'ü ma cuh_u ngue di yopra hya. Porque di nne ngue nu'a ra menyu gui mfäxteh_u gui peth_u hante ga mmagä p'ü. Porque ya xtá xicä yø ja'i ngue ya gui 'bui ngue gui mfäxteh_u. ⁴ Xi'mø gue 'da gdä megä'be p'ü 'da yø mmengu Macedonia, da thin'ah_u p'uya ngue hin gadi pethoh_u ra menyu gui mfäxteh_u, sä ya xtá mangä p'uya ngue ya gui 'bui ngue gui mfäxteh_u. Ga pets'ä ma sä p'uya. Xingui pes'ni säh_u ngue da hin'yatho ra menyu ngue ni 'bäxteh_u. ⁵ Janangue nugä di nnu manho ngue di m'met'o ya ma cuh_u da ma di zengua'ah_u. Guehya di ben'nah_u ya ngue nu'a

ra 'báxte ya xcá yat'i gui pethu, ya di ja 'mø dá mácáhe p'u. Ya di nequi p'uya ngue nu'a ra 'báxte gui øthu, i ja mpähä gui øthu ra 'báxte. Ya hinda zäp'u da 'yenyø ja'i ngue go dädi ja ts'edigä ngue gui 'yøthu ra 'báxte.

⁶ Pe dami bεmhmu xanho na ra hya ga xi'ahu ya. Nu ra ja'i ngue zits'utho di unj, xquet'a Oja zits'utho di unni. Pe nu ra ja'i ngue xangu di unj, xquet'a Oja xangu di unni. ⁷ N'na ngu n'na ra ja'i, nu te mi'a mpähä rá mmui i ja ngue di unj, di unj. 'Yo di ya rá mmui'a te di unj, 'yo di ena ngue ra ts'edi t'ørpe. Porque Oja i nnu manho ra ja'i nu'a mpähä gui un'a te di unj. ⁸ Nuna Oja, ja rá ts'edi ngue da zä da 'yøt'e ngue gui timhmu'a te ra nho gui homhmu. Mathoguito di unni n'namhmu ngue da bongtho p'u'a te gdi faxni mmic'ei hu. ⁹ A nu ra Maca Libro i ena: "Nu ra hoja'i, ngue mathoguito faxra hyoya, guehna ra ja'i hinda 'be'a te di unj". ¹⁰ Nuna Oja bädi unna hmudä ngue nthuhu para ngue di nja te da zi yø ja'i, xquet'a di 'da'ahu te gä gui hyomhmu. Ya di nja xangu n'namhmu ngue da zäp'u gui 'yøpahu ra nho mi'da yø ja'i. ¹¹ Gui timhmu xangu n'namhmu ngue da zäp'u xangu gui umhmu. Nu'mø dá däg'a ra 'báxte gui pennba ma cuhu 'bu mman'u, gue'a emmei di ja mamma di Oja'a. ¹² Porque nu'mø gui 'yøpahu ra 'báxte'u ma cuhu, hinga høntho da ma ma t'unni te honi, sinoque nu'mø bi hyan'a te mat'unni, janjuani dädi ja mamma di Oja ngue te gui 'yøpahu. ¹³ Guehya da 'yεsbabi Oja ya, porque nu'a ra 'báxte gui 'yøthu gue'a di nequi'a ngue majuanj gui εc'eibahu rá hoga 'da'yo hya ra Cristo. Yø ja'i da 'yεsbabi Oja porque di nequi ngue majuanj ni mmui gni 'yøpabi ra 'báxte ni cuhu 'bup'u Jerusalén, da gue'u 'bui ndap'u bi zä. ¹⁴ A nuya p'uya, da mat'Oja connä ngue'ahu 'ne mathoguito di ma'ahu. Porque da nu yø ja'i ngue Oja bi 'yεmmei bi xoc'a ni mmuihu ngue da zä gui 'yøthu ra nho. ¹⁵ A nuyá, ma ga ja mamma di hu Oja ya ngue bá pennghu ua rá Ts'ant'u. Nuna ra mate bi 'yøcahu i tate di muui, porque hinguí sä di hma hangu gangu rá muui'a te bi 'yøcahu.

10

¹ Nugä drá Pablo, jap'u n'na ra hya di nne ga xi'ahu. Pe mahotho di nne gdä zo'ahu tengutho i nya ra Cristo 'mø mi n'yo ua. A nuyá, 'bu i'da engui ngue di ya manhu higa 'mø di yasehu, pe nu'mø ngue ra cartatho di pen'nhu p'uya, engui ngue høn'mø di ya manzaquigä 'mø. ² Ague ma zi cu'ahu, dami hyehmu p'u'a te gama hya hinga gue'a, n'namhmu ngue nu'mø da magä p'u ga ma nu'ahu, ya ga nya manhoha p'uya. 'Yo gui nne ngue ja ga hecahu'a te gni 'yohu. Pe nu'mø tobe 'bui to xi'ahu ngue di honse ha di hnu manhogui, guehya jatho ngue ga nya manzaqui'be ya. ³ Majuanj ngue nugä drá ja'itho, pe himma hyase nnä ørpabi rá 'befi Oja. ⁴ Hinga guecsequi di honi ha di nthahna rá 'befi Oja di ørpe, porque n'na ra hya ngue rá hyase ra ja'i, hinda zä ha di dahä. Janange nugui, nuna rá 'befi Oja di ørpe, di hacra ts'edi Oja ngue ga tapra nts'o i ja. ⁵ Oja di 'dacra ts'edi ngue säp'u di tapra hya'u yø ja'i di 'yεxp'u ha ya, guehya honi ha ga ndäcra hya di mmangä ya, porque hingu nnepe da bahyø ja'i hanja Oja. Di hä't'i di 'uajpatho yø hya yø ja'i, dädi japi ngue da 'yεc'ei xandønho ra Cristo. ⁶ A nu'mø bi nequi xandønho ngue gui εc'eihu na ra hya di xi'ahu ya, nu'u yø ja'i fesra hya p'uya, ya säp'u ga ha ra ts'edi ngue ga hejpi te øt'e.

⁷ ¿Hanja ngue høntho gui nnuhu te ja n'na ra ja'i, pe hinga 'be gui hacju ra güenda te ja mbo rá mmui ra ja'i? A nuya yø ja'i saqui, i ena ngue yø mefi ra Cristo, pe da bädi hanja ra hya, ngue xquet'a 'nequi rá mefigui ra Cristo.

⁸ Madague'a sä gā hongä mī'da yø hyä ngue gā o'ahū n'yū xānho hanja te nnä 'yo, pē nūnā te rā hyä dī mma, hīndī pēs'mā sä. Porque dī haxā njuani ngue gue'a rā Hmū Jesús dī hacra ts'edi ngue dī mmambrā hyä, para ngue man'na dī hyä rā ts'edi nī nt'ēc'ēihū. Hīngue masque dadi ts'on'na nī nt'ēc'ēihū i ja, tengutho øt'ahū mī'da yø ja'i. ⁹ Yo guī ēmhūm ngue høn'mø dī otrā carta dī pēn'nahū ngue dī ya manzaqui. ¹⁰ Porque gue'a mmānyø ja'i'a, ēmbī ngue nū'mø dī otrā carta gā pēn'nahū, gue'mø dī yā manzaqui 'mø. Pē nū'mø dī yāsēhū p'ūya, yā ēngui ngue dī yā manhuēhī 'mø. 'Nē ēngui ngue nū'a te rā hyä dī mma, hīngā njuani gā nt'øde. ¹¹ Pē nū to i mmānā rā hyä nā, dā bā'a njuani ngue hīngā høn'mø dī otrā carta dī pēn'nahū ngue dī yā manzaqui, sinoque xquet'a dā zā gā nyā manzaquigā'a rā pa gā mmagā p'ū ngue gā nyāhū.

¹² Pē nūnā rā hyä dī mma, hīngui sä mā mmāi ngue gā øt'e tengutho gā yā mī'da yø ja'i ngue ēspabi yø hyä, i ēnā ngue tate yø bamhyā ngue mī'da yø ja'i. Pē guehya yø ja'i mā'bedi yø mmūi ya. Guehya høntho honi ngue ha dī ntāte yø hyä ngue mī'da yø mmixāmbatehū. ¹³ A nugui hīngā n'yēts'itho nā rā hyä dī mma. Nū te dī øt'e, gue'a dī mman'a. Pē høntho dī nne gā xi'ahū ha rā nja nā rā 'bēfi bi 'dacā Ojā. Bi 'dacra 'bēfi Ojā ngue nup'ū ja nī hnīnīhū Corintio, astā ja gā ma mangā p'ū rā hyä Ojā. ¹⁴ A nuyā, hīndā sānsē ngue gā mmagā p'ū guī 'bēhmū, sinoque Ojā bi 'dajmā 'bēfi ngue gā mmap'ū. 'Nē guecā rā māditho dā xi'ahū hanja rā hyä rā Cristo ngue mī'da yø mamhyā. ¹⁵ Nūnā rā 'bēfi dī øt'e, guehnā dī nne gā xi'ahū nā. Hīngā gue'a rā 'bēfi n'nan'yo to xā mpefi dī nne gā mma. A nuyā, dī nne ngue man'na xtā nzaqui nī nt'ēc'ēihū, n'namhmā ngue nup'ū ha guī 'bēhmū dā zā gā mpefi xānho. Pē nūnā rā 'bēfi bi 'dacā Ojā, quehnā zant'a dī nne gā ø'nā. ¹⁶ M'mēfa p'ūya, nū'ū yø hnīnī rā nja n'nannī p'ū ha guī 'bēhmū, dā zā gā sigue gā øtrā 'bēfi ngue gā mmānā hoga 'da'yo hyä. Pē hīngā guep'ū ha 'bēhyø 'yēc'ēi ngue n'nan'yo to bī mānā hyā gā øtrā 'bēfi, sinoque n'nannī gā mma mmānā hyä.

¹⁷ A nuyā, nū rā mēfi nne ngue dā 'yēspabi'a rā 'bēfi øt'e, pē gue daque'a rā Hmū bī 'bū mahēts'i i fāts'i dā 'yēspi. Hīngue masque rā ja'i go dī 'yēts'i dā 'yēnā ngue go øsē rā 'bēfi. ¹⁸ Porque nū rā ja'i ngue pømmanho rā 'bēfi øt'e, ngue guešē rā Hmū dā mā ngue xānho te øtrā mēfi, hīngue masque rā ja'i'a dā mānsē ngue xānho te øt'e.

11

¹ A nugui, nūnā rā hyä dī nne gā mma, dī nne xīndī nne ngue gā xi'ahū. Pē damī seti te rā hyä gā xi'ahū. ² A nugui, co 'nē'a Ojā janjuani ngue hīndī nnegā'be ngue guī hyēhmū p'ū rā Cristo. Yā dā ja'i ngue gā 'yēc'ēihū rā Cristo ya. A nuyā, tengutho n'na rā hmūte 'mø i ja ngue dī nthāti, hōndra ndø dī mađi, njarbatho nā rā hyä dī xi'ahū ya. Nū'a mā dātho ja ngue guī mađi gātho'ahū, gue'a rā Cristo'a. ³ Tengu rā Eva bi hyātrā zithū, guehnā dī sugā nāya ngue dā thā'i ngue guī hyēhmū p'ū rā Cristo. ⁴ Porque nūya yø mamhyā sōhø ngue n'nan'yo rā hyä xāmbate, go guī ørpahū masū ya. Conque nūya yø hyä xān'nahū, hīngā 'da'iguui yā yø hyä dī xān'nahū ngue hanja rā Jesús. N'nan'yo gā xān'nahū hanja rā Espiritu Santo, n'na'yo gā xān'nahū ha rānja rā hoga 'da'yo hyä, hīngā 'da'iguui yā yø hyä yā xtā xān'nahū.

⁵ Nūya yø xāmbate ēnā i tāte ngue yø representante rā Cristo, hīngā hōndya pađi te mmānya. Xquet'a dī pacā hanja'a rā hyä nne dā xān'nahū ya. ⁶ Madague'a ēngā yø ja'i ngue hīndī pađi gā ut'i xānho rā hyä dī mma, ngue

mahotho da nt'ode, pe nugä nuna ra hya di xännbate, di padi xandønho hanja ra hya. Nu te gäma hya di mmam'mo di xännbate, ya gä 'yohma xanho hanja ra hya.

⁷ ¿Ua gui emhma ngue hingui ho te dá ot'e ngue hinte dá jep'ahä mente dá xi'ahä rá hoga 'da'yo hya Oja? Para ngue dá zäp'ä gui juxni yahä, dá n'ani ngue dá mpefi, dá taha te ga si mente di xän'nahä ra hya. ⁸ Mente rá pa ngue dá xän'nahä ra hya p'ä ja ni hñinñhä, gue'u yø 'yεc'εi rá m'mä'a n'nannj badi pønna mēnyu di honi. ⁹ Nu'mo dámba m'macä p'ä gui 'bähmä ya, ja'mo hñn'yu te ga si, pe hñnjondi äpi te di honi. Nu'u go mä cühä bi zøhø bi 'yε'a Macedonia, go bi 'daqui te di hongä'u. Co ngu'a p'äya, ya hñndä ä'ahä te ga si, 'ne da ngut'a yø pa di ma p'äya, nu te di honi, hñnte di ä'ahä. ¹⁰ A nuya ngue di εc'εi ra Cristo, nuna ra hya majuanj, guehñä di mmanna. 'Ne majuanj ngue nu'u yø 'yεc'εi rá m'map'ä ja ra häi Acaya, hñ tema mēnyu di äpi. ¹¹ Nuna ra hya di mma, mamj 'yεnā ngue hñndi nnu manho'ahä. Nuna Oja, i padi hanja ngue janjuanj dadi ma'ahä.

¹² Mada mi 'daciä ra mēnyu di honi, pe nugä hinga hanj, n'namhma ngue nu'u yø xännbate høndra mēnyu jep'ahä hñndä zäp'ä da 'yεnā ngue 'da'igu di øthe. ¹³ A nuya yø xännbate di mmangä, i εnā ngue guehya yø representante ra Cristo ya, pe himma juani'a, sinoque guehya yø hyäte ya. Porque maxøts'etho p'ä εnā ngue yø representante ra Cristo. ¹⁴ Nuna ra hya di mmangä ya, hingui ja ngue di 'yødyø ja'i nā. Porque 'neεε ra zithu i sä ngue di pährä hmj p'ä gui nequi, i cohi tengutho n'na ra anxε mahεts'i. ¹⁵ Janangue ja di nequi p'ä xanho ra hya ya, nuya yø ja'i ngue yø mēfi ra zithu, xquet'a i sä ot'e ngue maxøts'etho di nequi ngue øtra nho. Pe nu te ga 'yo, nup'ä rá nzequi di nja rá njut'i'a.

¹⁶ A nuyä, mahøndi nne ga xi'ahä ya, masä mi 'yemhma ngue dadi 'becä ra n'yomfñi ngue di mma te di ot'e. Pe nu'mo ngue ngu'a gui mbemhma ngue dadi 'becä ra n'yomfñi, pe damj 'daciä ra nt'edi ga nya, ga mman'its'u te di ot'e. Porque nu'u yø xännbate saqui, i εspabi yø hya i mma. ¹⁷ Nugä di εnā ngue jatho ga mma te gä di ot'e, mada 'yεngyø ja'i ngue ya hñndi ot'e ngue rá representantegui ra Cristo, sinoque yø ja'i engui ngue dadi 'behra n'yomfñi. ¹⁸ Ya gui nnuhä ngue xangu yø xännbate xi'ahä hanja'a te gäma hya εnā ngue ot'e. Janangue nuyä, nu te gäma hya di ot'e xquet'a 'nequi di nne ga xi'ahä. ¹⁹ Porque gui εnā ngue ya gyø bamhyahä ya. Nu ra ja'i ngue hingui hant'a ga ya, ngue di 'behra n'yomfñi, ya gui seti te xi'ahä. ²⁰ 'Ne nuya yø xännbate gui εc'εihä ra hya i mma, i nne di manda'ahä. Pe gui häti gui seti te ot'ahä. Guehya yø ja'i høndra mēnyu i nne da gac'ahä ya. I ot'e ngue ni hmühä 'ne embj ngue hñnte gadi muhä, astä pep'a ni hmühä. Pe gä gui sethä. ²¹ A nugä p'äya, hingui sä ma mmai ngue ngu'a ga ot'ahä tengutho ot'ahä ya di mmangä. ¿Ua ra 'be'isä te di ot'e ngue hñndi dadi an'ahä?

A nuya yø xännbate i mma te gä ot'e, εspabi yø hya, xquet'a 'nequi da zä ga mma te di ot'e, mada 'yεngui ma'bedi ma n'yomfñi ngue dadi 'yets'i. ²² Di 'yεxya yø ja'i ya ngue εnā ngue yø judío. Pe 'nequi xquet'a drä judío. Di 'yets'i ngue εnā yø mmengu p'ä ja ra häi Israel. Pe xquet'a 'nequi drä mmengugä p'ä. Di 'yets'i ngue εnā yø mbom'meto ra Abraham. Pe xquet'a 'nequi rá mbom'meto gra Abraham. ²³ I mma ngue yø mēfi ra Cristo. Pe nugui, man'natho ngue xangu rá 'befi ra Cristo xtä ørpe guehya di mmangä. A nuyä, hñndi nne ga mma te gäma hya i ja ngue ga mma. Ya man'natho

xangu ra 'befi xtá øt'e ngue nu'ua. Man'natho ngue mathoguitho xtá sägä ra n'ua, xa 'begbagui ngue nu'ua. Man'natho xangu yø nnidi xtá ogä ra fädi ngue nu'ua. Man'natho xangu yø nnidi ya ja ngue da thogui ngue nu'ua. ²⁴ Nu'ua yø judio cat'a nnidi mathoguitho bi 'ungui, bi jaqui 'däte ma'de'ma guto yø mfei. ²⁵ Nhyu ndi bi 'bäzagi. N'na pa ndi bi 'bændogui. Nu'ua yø barco di o, nhyu ndi bi thunt'a mbonthe. N'na pa 'ne n'na xui xøque ya di oxmä xøts'e ra dehe p'ua ja ra jathe ngue bi thuntra barco. ²⁶ Man'natho ngue xtá sä ra ndate ha nnä ma ngue di mmanna hya. Porque i ja ngue dá duxca ra dehe 'mø i po yø dehe p'ua ha di thogui. Yø be ya ja ngue da hyogui. Ma mmijudiohe, ya ja ngue da hyogui. Yø ja'i ngue hingyø judio, ya ja ngue da hyogui. Nup'ua ja yø danihni di mmanna hya, ya ja ngue da thogui. Dä guehyø ja'i himma juani ngue yø hoga 'yec'ei, ya ja ngue da hyogui. Nts'utho p'ua ja yø dapo di thogui. Nup'ua ja yø jathe xtá thogui, nts'utho ngue ga tu. ²⁷ Xanhenñitho na ra 'befi di øt'e, xandøngu ra n'ua xtá sä. Xangu yø nnidi hinga mbongui ga n'aha. Xta sä ra n'ua ngue ra thuhu. Xta sä ra n'ua ngue ra duthu. Xangu yø nnidi ngue nu'mø bi c'ugui te di si, ya hini sihmε. Nup'ua ja yø dapo, xangu yø nnidi xtá sä ra se. Xangu yø nnidi xtá sä ra n'ua ngue hin'ya ra ulu ga he. ²⁸ A nuyá, i ja man'na ra hya ngue di unnga ma n'yomfeni ya. N'na pa ngu n'na pa i tär'man'ua ma mmui ngue hini padi te ga 'yo yø 'yec'ei rá m'm'a n'nanni. ²⁹ Nu'mø dá tingä p'ua ha 'bøhyø 'yec'ei ngue hingui nzaqui yø nt'ec'ei, 'nequi tu ma mmui tengutho ga ndu yø mmui yø ja'i. Nu'mø ngue n'na ra 'yec'ei bi thäti ngue bi 'yøtra ts'oqui, asta 'bähra sibi ma mmui ngue'a ga ndu ma mmui ngue te øt'ua to hätyø ja'i.

³⁰ Ijatho ngue ga xi'aha te di øt'e, høntho di nne ga xi'aha ngue nugui hingui nzaquigui. ³¹ Nunä te ra hya di xi'aha, Oja padi ngue majuaní te di mma. Nunä Oja rá Papá ma Hmuñu Jesucristo, guehna di nnepe ngue da t'espabi para zantho na. ³² Nunä ra häi mađi manda ra dast'abi Aretas, ja jap'ua ra hñini Damasco. Nu'a ra ts'ut'abi mi 'bup'ua ja ra hñini, guehna bi manda ngue bi ma m'mädi ra nenihni. Nu hapu da hnuqui, di mbøngu ngue da joqui. ³³ Pe nup'ua ja ra vana nmi 'bui, bi t'eca n'na ra canasta, bi ma ma ca'migui p'ua ja n'na ra ventana ni gop'ua ja ra jado di thesra hñini. Ja dá pømp'ua, janangue dá pongui.

12

¹ Hinte ga taha ngue ga mmanse ngue xandønho ra hya di mma. Man'na xanho, ma ga mmanya yø hya bi 'yurcagui ra Hmu Jesús, ga xi'aha te dá nu. ² Ya xi 'danyø pa ngue di ec'ei ra Cristo. Ya mmap'ua n'ne'ma goho njeja, bi zixcagui p'ua mahets'i bi 'bähra Hmu Jesús. Pe hini padi ngue'mø 'nehma do'yo bi ma, ogue hin'na, hinda hønse Oja padi hanja. ³ Nu'a go pa'a ngue'mø 'nehma do'yo bi ma, ogue hin'na. ⁴ Pe di padi ngue gue'a ra Hmu bi zixcagui p'ua bi 'bui. Ja dá øcä p'ua da yø hya ngue hini unna nt'edi Oja ngue ga mma hanja na ra hya bá xiqui. ⁵ Nunä ra hya naya, mfađi ngue i sä ga espabi na. Pe nugui hingui sä ga n'yets'i ngue sä ga ena di pase ra hya di mma, nugä njuantho di mma ngue hingui nzaquigui. ⁶ A nu'mø xinga ena ngue ga mmanse ngue xanho te nnä 'yo, da zä ga mma. Hinda zä to da 'yengui ngue himma juani te ga mma. Pe hini nne ngue to da 'yengui ngue di espase ra hya di mma. Sinoque di nne ngue gui nuñu te nnä 'yo, 'ne'a te ra hya gui øhmu, dami hyacseñu ra güenda hanja.

7 Nuya yø hya dá øde, tate ngue mazihotho. Pɛ Oja hinguĩ nneque ngue guehya yø hya gdá 'yɛxá ya. Janangue bi zaca n'na ra n'u, tengutho 'mø ngue dra 'uini bi nõgbagui p'u ja ma do'yo ra zithu. 8 A nuna ra n'u na, nhyu ndi dá äpá ra Hmu ngue da hyagagui. 9 Pɛ ra Cristo engthogui: "Hontho dami padi xanho ngue dadi ma'i. Nugá hinga øthe'i n'namhma ngue di nequi ngue hinguĩ nzaqui'i. Gue'a di nequi a ngue go guecá dadi 'da'i ra ts'edi te gui øt'e", bi 'yengui. Janangue dadi johyagá 'mø hinguĩ nzaquigui. Porque gue'a gui nequi a ngue ra Cristo di 'dacra ts'edi te di øt'e. 10 Dadi johyatho 'mø dí sá ra n'u, ja'mø ts'iqui, ja'mø hin'yua te ga si, ja'mø hinguĩ nne ha da nuyø ja'i ngue sãqui, ja'mø xandõngu ra n'u dí sá ngue rá 'befi ra Cristo dí ørpe, pɛ dadi johyatho. A nu'mø di nequi ngue hinguĩ nzaquigui, ya man'natho di nequi xanho ngue gue'a ra Cristo di 'dacra ts'edi te di øt'e.

11 Nup'u nna bɛngá ya, xøgue ena gue ya dí ya tengutho n'na ra ja'i ngue hinguĩ pesrá sá ngue espabi te ga ya. Pɛ nuna ra hya dá ma, jatho ngue ga mma hanja. Porque nu'u yø xannbate engui ngue hinguĩ ho te di øt'e, hinga tájpaħa yø hya. Uanguĩ xtá nzá xqui xihma ngue xanho te di øt'e. Guĩ pahma ngue nuya yø xannbate gui tennbaħa yø hya, guehya ena ngue tate ngue yø representante ra Cristo ya. Pɛ hapu go man'na da ha'a te di ntate yø hya ya p'ya, porque nu'a ra hya pahya, xquet'a gue'a ra hya dí pacá'a, madague'a engui ngue hinte dadi mu'be. 12 Nu'mø dambá m'macá p'u gui 'buhma ngue dá manna hya, bi nequi xandõnho ngue rá representantegui ra Cristo. Ngue'a rá 'befi ra Cristo dá ørpabi, dá hát'i da seti te gáma hya mmanyø ja'i. A nuya yø milagro dá øt'e, gue'a gui nequi a ngue rá representantegui ra Cristo. 13 Yo gui emhma ngue 'bũtyø 'yɛc'ɛi i tate di nnu mansu ngue'aha, ngue nugá hindá xi'aha ngue xqui fãxcaħa te di honi tengutho ør'mi'da yø 'yɛc'ɛi ngue fãxqui te di honi. ¿Ua gui emhma ngue asta ga n'yo ndantyøhmugá ngue ga äa mpunnbate ngue hinte dí xi'i gui fãxcaħa te di honi?

14 A nuyá, ya rá hyundi 'mø ngue ga mmap'u mahøn'a ya. Pɛ nu'mø dá map'u, hin tema mɛnyu dí ädi ngue gui 'daci. Hontho dí ädi ngue gui macja. Porque ra papá'a di ja ndummai ngue honna mɛnyu si yø basi. Hingue masque yø basi'a go i pɛpate. 15 Di njadá p'ya, di ho ma mmai dadi mpefi conná ngue'aha. Di nne ngue nu te di øt'e, da 'yøt'aha ra nho 'ne i ja gampähä ngue ga ani te di pets'i ngue ga fãxaha. Pɛ ena man'na ngue dadi ma'aha, entho gue gue'a man'na ga ngohni mmaih'a ngue hinga egadi macja.

16 Guĩ pahma xanho ngue ja'mø hin'yua te ga honi, pɛ nugá hinte dí ä'aha. Pɛ 'ba i'da ya ngue di yajpagui, engui ngue ra nthät'itho di øt'aha. 17 ¿Ua gui emhma ngue 'bui toni ja'i di penhá ngue da juc'aha ra mɛnyu? Nu'a, hin'na'a. 18 Xi'mø ma penhá p'u ra Tito ngue bi ma di zengua'aha, 'ne bi mɛ man'na ma cuħa, xina ra Tito, ¿ua bi 'yá'aha ra mɛnyu? Guĩ pahma xanho ngue ra Tito bi 'yøt'e tengutho dí øt'e. Hontho bi ne ngue nuna ra hya bi xi'aha, da 'yøt'aha ra nho. Pɛ hin tema mɛnyu bi 'yá'aha.

19 Yo gui emhma ngue nna mangá na ra hya na ngue hontho dí nnegá ngue gui nnu manhoju. Nu'a, hin'na'a. Sinoque nuna ra hya nnecria Cristo ngue ga mma, guehna ra hya dí mmana. 'Ne dí nne ngue gue'a Oja da nu manho na ra hya dí xi'aha. A nuya ma zi cu'aha, nuya te gáma hya dí xi'aha, di honi ngue ha di zajni nt'ɛ'ɛħa. 20 Porque di su ngue nu'mø dá maga p'u, nthambenitho ga tin'aha ngue hinga di 'yohu xanho. Gadi nsathoħa, di 'bũtyø zɛya, di 'bũtyø cue, di 'b'u di honi ha di dɛnse ra nho, di 'bũtyø mambethani, di 'bũtyø nemhya, di 'b'u dadi 'yɛts'i, di 'bũtyø 'yøt'i sui. Nu'a ra hya manho

guí nnehũ gdá nyagá'be p'uya, ya hinga gue'a di nja'a. Sinoque ra cuetho di nja porque ga hec'ahũ te gdi othũ. ²¹ Guehna ra hya dí sugá 'mø dá songá p'ũ guí 'bũhmũ naya. Nu te gdi othũ, ga p̄esta ma sã p'ũ ja rá hm̄i rá dá Oja. Porque asta gara zongá 'mø dá padĩ ngue nu'a ra nts'o xa 'yøt'a m'met'o yø ja'ĩ, hingui nne dá hyep'ũ. Sinoque di 'yots'om'mãitho 'nẽ nu'a te ra nts'o xa bennba yø mmũi yø ja'ĩ dadi siguetho.

13

¹ Ya rá hyu ndi ga mmap'ũ ngue güi zengua'ahũ ya. Nu'mø 'bui to nne di yaprá mm̄i'yec'eiui, mahyonitho ngue di 'bũ'i yoho ogue hyu yø testigo ngue di ja majuanĩ ra hya. ² Nuya yø ja'ĩ xa 'yøtyø ts'oqui m'met'o, co gátho m̄i'da yø ja'ĩ, tengutho ra hya dá xi'ahũ 'mø rá yondi ma magá p'ũ ya, a nu'mø dá magá p'ũ mahøn'a ngue ga ma nu'ahũ 'nẽ ga t̄inĩ ngue gadi siguethohũ ra nts'o, ya h̄innĩ mantho ga seti te gá guí othũ. ³ Ja guí pahmũ p'ũ xanho p'uya ngue gue'a rá Cristo di hacra ts'edi'a rá hya ga xi'ahũ. Porque rá Cristo h̄inga 'nẽ'a di nya manhuẽhĩ 'mø dá zo'ahũ'a, sinoque di nya manzaqui'a. ⁴ Madague'a h̄imbĩ 'yudĩ ngue ja rá ts'edi 'mø m̄i guatra pont'ĩ, p̄e nuyá, ya i 'bui 'nẽ i n'youi rá ts'edi Oja. Dã guecã ya, xquet'a di n'yo'be rá Cristo. A nu'mø dá magá p'ũ, gue'a rá Cristo di hacra ts'edi na rá hya ga xi'ahũ, madague'a t'ẽngui ngue di ya manhuẽhĩ 'mø dí yahũ.

⁵ Nu te gnĩ 'yohũ ya, damĩ hyacsẽhũ rá güenda ngue'mø dũ xandønho nĩ nt'ẽc'eiũ ogue h̄in'na. Damĩ pahmũ xanho ngue'mø guí n'yohũ rá Jesucristo ogue h̄in'na. A nu'mø h̄ingui n'yohũ rá Jesucristo, ya h̄immã juanĩ ngue gyø hoga 'yec'eiũ 'mø. ⁶ Nugã dí enã ngue di n'yo nĩ mmũihũ ngue majuanĩ dí n'yo'be rá Cristo 'mø dá nyahũ, h̄ingra nthãtitho ga øt'ahũ. ⁷ Dí äpã Oja ngue dá 'yøt'e ngue h̄inte mants'o dá d̄in'nahũ. P̄e nuna rá hya dí mma, h̄indĩ honĩ ha di t'ẽngui ngue go dí øt'e ngue guí 'yohũ xanho, sinoque høntho dí nnegã ngue majuanĩ guí n'yohũ xanho. A nugui, h̄inte ja'a ngue ẽngyø ja'ĩ h̄ingui pømmãho te dí øt'e. ⁸ Nuna rá hya majuanĩ, guehna dí honĩ ha di nthãhã. H̄indĩ nne ga øt'a n'na rá hya nu'a di ts'onna rá hya na. ⁹ Janangue nugui dadi johyatho 'mø t'ẽngui h̄indĩ ya manzaqui, høntho dí nnegã ngue dá zedi xanho nĩ nt'ẽc'eiũ. Nugã zant'a di mmat'Oja connã ngue'ahũ ngue dá bømmanho nĩ nt'ẽc'eiũ, h̄inda t'ẽn'ahũ ngue te dadi 'bedi. ¹⁰ Hante ngue ga mmagá p'ũ ga ma zengua'ahũ, dí otra carta ja ua ngue ga pennbã. Nuna rá carta dá øt'i, i ya manzaqui n'namhã ngue xamhãtho ya h̄immã hyonĩ ga nya manzaqui 'mø dá magá p'ũ ngue ga nyahũ. Nugã, nuna rá 'bẽfi bi 'dacã Oja, guehna dí øt'a na. Nugã dí honĩ ha di zehni nt'ẽc'eiũ. H̄ingue masque dí honĩ ha gdã japyø hya ngue ga en'a häi te gnĩ 'yohũ.

¹¹ A nuya ma zi cu'ahũ, Oja dá mãxahũ ya. Damĩ hyomhmũ rá nho gdi n'yohũ. Oja dá hyut'a nĩ mmũihũ. 'Nẽ damĩ mmađi n'na ngu n'na'ahũ. Nu'mø ngue ja rá njun'mahya, damĩ nhojpahũ. Nu'mø ngue ngu'a guí 'yøthũ, ya gue'a rá pãhã Oja guí 'yørpahũ p'uya. Nuna Oja p'uya h̄inha di hyec'ahũ.

¹² Damĩ nzengua xanho n'na ngu n'na'ahũ. D̄i n̄eqũ xandønho ngue gadi ncuha. ¹³ Gátho ma cũhũ 'da'igu ma nt'ẽc'eiũ i ja, i pen'nahũ rá nzengua.

¹⁴ Di jap'ahũ na ma Hmũhũ Jesucristo ngue dá d̄innĩ mmũi ngue di ma'ahũ. 'Nẽhra Espiritu Santo dá 'yøt'e ngue dá d̄innĩ mmũi ngue guí n'yohũ'a. Dã ngut'atho.

Gálatas

Ja ua ra carta bi 'yo'tra Pablo, ngue bi mɛnnba yø 'yɛc'ɛi Galacia.

1 Nugá drá Pablo, rá representantegá ra Jesucristo. Hingra ja'itho rá ts'ánni ngue drá representantegá. 'Nɛ hɪnjonnɪ ja'ɪ dǎ bɔni ngue dǎ t'embɪ bi 'yɛxcagui. Nu'a bi 'yɛxqui, guehna ra Jesucristo co 'nɛhna Oja ma Papáhu nuna bi 'yøt'e ngue bi bɛnnate ra Jesucristo 'mø mɪ du. 2 Nugá ya, co 'nɛhya ma zi cuhu dɪ n'yogǎ'be ya, dadi zɛnguagǎhe'u yø 'yɛc'ɛi dɪ mpɛti p'u ja yø hɪnɪ ngue ra hǎi Galacia. 3 Nuna Oja ma Papáhu co 'nɛhna ma Hmuhu Jesucristo, dɪ nne ngue di ja'p'ahu 'nɛ dǎ hyu't'a nɪ mmuihu.

4 Nuna ra Jesucristo bi nese ngue bi tho conná guehmu ts'oquihu para ngue dǎ gǎgǎhu p'u ja ra nts'o ja ua ja ra ximhǎi. Nuna Oja ma Papáhu, go rá ts'ánni'a tengue bi thohra Cristo na. 5 Janangue ma ga espáhu Oja hangu ra pa. Dǎ ngut'atho.

6 Nuna rá mate ra Jesucristo bi 'dacu, Oja bi 'yøt'e ngue bi dɪmma mmuihu ngue nzongahu Oja ngue ga ɛc'ɛihu ra Cristo. A nuyá, dadi 'yøthogǎ hanja ngue n'nahmantho guí nne gui hyehmu p'u Oja, guí nne gui tɛnhnu mɪ'da yø hya t'embɪ ngue ra hoga 'da'yo hya. 7 Pɛ nu'a majuanɪ ngue ra hoga 'da'yo hya, hɪngui yoho, hyu ja'a, sinoque hɔnda n'na. A nuyá, 'bai to øt'e ngue di 'yot'itho nɪ mmuihu, i nne dǎ mǎnna hoga 'da'yo hya ngue te bi 'yøtra Cristo. 8 Pɛ nuyá, madague'a dǎ guecsegǎhe, ougue n'na ra anxɛ di 'yɛ mahɛts'i dǎ bɔni ngue dǎ xi'ahu man'na ra hoga 'da'yo hya ngue hɪnda 'da'iguui na ra hya ya xtá xi'áhe, nuna n'nan'yo ra hya dǎ ma, dǎ ma ra castigo na. 9 Ya xtá xi'áhu m'mɛt'o, 'nɛ mahɔn'a gǎ mmangǎ ya. Nu'mø to dǎ xi'áhu man'na ra hoga 'da'yo hya hɪnda 'da'iguui na ra hya ya guí ɛc'ɛihu, nuna n'nan'yo ra hya dǎ ma, dǎ ma ra castigo na.

10 Co nuna ra hya naya, ¿ua dǎ zǎ gui 'yɛmhmu ngue dɪ hongǎ ra hya ha di nu manhogǎ yø ja'ɪ? Nu'á, hɪn'na'a. Dɪ nne ngue gue'a Oja dǎ nu manhogui. Nugá hɪnna mangǎ ya yø hya ya, ngue dɪ nu manhogyø ja'ɪ. Nu'mø gdi hongǎ ra hya ngue dǎ gue'a te nnu manho yø ja'ɪ ga mma, ya hɪngrǎ mɛfigǎ ra Cristo 'mø.

11 Ague ma zi cu'ahu, damɪ pahmu ngue nuna ra hoga 'da'yo hya dadi øt'ahu, hingra ja'itho rá ts'ánni na. 12 Hɪnjonnɪ ja'ɪ dá mɛpyagǎ te bi ma, 'nɛ hɪnjonnɪ ja'ɪ xǎnnguɪ te dɪ mma. Hɪnda hɔnse ra Jesucristo bi jaqui ngue dá paçǎ na ra hya na.

13 Ya xcǎ 'yøhmu te 'be'a nmarǎ n'yogǎ m'mɛt'o ngue'mø nmɪ tɛnnǎ yø nt'ɛc'ɛi yø judío. Guí pahmu ngue janjuanɪ hɪnmɪ säyagǎ dɪ honɪ ha gda sũcǎ'u yø ja'ɪ Oja. Porque nmɪ nnegǎ ngue xøgue xtɪ m'mɛhna ra hoga 'da'yo hya na.

14 Nu'a rá nt'ɛc'ɛi yø judío mɪ ja, man'na tate ngue nmɪ ɛc'ɛigǎ'a ngue'u mɪ'da ma mmɪjudiogǎhe 'da'igu ra pa dɪ 'buhme. Nugá man'na xtá øt'ǎ xanho'a te ra costumbre manɪ n'yo ma mboxitahu. 15 Nuna Oja bi 'dacrǎ mate ngue bá huanguɪ hante ngue gǎ m'mui. 'Nɛ bi zoqui ngue ga øtra 'bɛfi bi 'daqui.

16 Porque bi ne Oja ngue dá mpacǎ'be'a rá Ts'unt'u, n'namhmu ngue dǎ zǎp'u ga xicǎ yø ja'ɪ hɪngyø judío te'o na rá Ts'unt'u Oja. A nugǎ p'uya, hɪnjonnɪ ja'ɪ

dá ánni te ja ngue ga øt'e. ¹⁷ N'ε hinga 'bet'o dá magá p'u Jerusalén ngue xça xádi te mi xännbate'u yø representante ra Cristo bi 'yεxa m'met'o hante ngue da 'yεxqui. Sinoque danj mpagá p'u ja ra häi Arabia. Dám̄ba pengá p'uya, mahøndá εcá p'u ja ra hñinj Damasco. ¹⁸ Mi tho'a nhyu jeya p'uya, ja dá magá Jerusalén ngue dá nyagá'be ra Bedu. Pε honda n'ne'má cat'a dá m'macá p'u mi 'b'u'a. ¹⁹ N'ε hñnjom mi'da ni representante dá nyagá'be, hinda høndra Jacobo nu'a rá n'yohu ma Hmuhu Jesucristo dá nugá p'u. ²⁰ I pa Oja ngue majuani na ra hya dí xi'áhu.

²¹ M'mefa p'uya, danj mpagá p'u ja ra häi Siria, 'nεp'u ja ra häi Cilicia. ²² A nu'u yø ja'í εc'ei ra Cristo di mpeti p'u ja yø hñinj ngue ra häi Judea, tobe hinga n'na ndi dadi nnugáhe'u. ²³ Hontho nt'ode te hma ngue εnyø ja'í: "Nuna ra n'yohu mi honi ha di zhyø 'yεc'ei' mø man'na ra pa, a nuyá hmanya ngue guehna xihyø ja'í ngue dá 'yεc'ei'a ra Cristo nuna hñnmi nnepe da 'yεc'ei yø ja'í m'met'o". ²⁴ Janangue εspabi Oja yø ja'í, porque nuna Oja bi hyät'i bi pärcagui ma mm̄i.

2

¹ Mi gua'a rá 'de'ma goho ra jeya p'uya, mahøndá magá Jerusalén. Dá megá'be ra Bernabé cona Tito. ² Dá magá p'u, porque Oja bi 'yurcagui, bi neque ngue ga mmagá Jerusalén. Bi mpeti'u 'bet'o ra hya p'uya ngue dá nyahe. Dá xicá'u p'uya hanja na ra hoga 'da'yo hya dadi øtä yø ja'í hñingyø judío. Dá ne ngue dá fadi ngue 'da'igu ra hya dí xihme yø ja'í. Porque dá negá ngue hñinj nts'onna má 'befi ya xtá øt'e, 'nε nimantho dadi mpeti. ³ Pε majuadi dá nyahe, bi hñu manho na ra hya dá ma. Nuna ra Tito má n'yogá'be hñingui n'youi ra hmεpya ngue ra circuncisión. Pε ya hñmbi ma má jats'edi ngue di njapi tengutho manna ley ga 'yo yø judío. ⁴ Hñndi 'da yø ja'í mi 'b'u'p'u ngue hñmma juani yø 'yεc'ei, bi nepe ngue xta hmεpya na ra Tito. Pε nuyá, guehya yø ja'í cuatyø 'yεc'ei ya, i honi ha di zrcá má guahu ngue dá zäp'u di yajpahu m'mefa ngue hñinj øthu'a te gá mmamp'u ja ra ley. Porque ya dí εc'ei hu ra Cristo. 'Nε guehya yø ja'í di ja ts'edi ngue ga øthu te gá mmamp'u ja ra ley ya. ⁵ Pε nuna ra hya mmanya, hinga n'na ne dí ørpáhe masu. Porque nuna ra hoga 'da'yo hya ya guí εc'ei hu, guehna ra hya ngue majuani na, ya hinda zä to di pädi.

⁶ Nu'u yø 'yεc'ei 'bet'o ra hya, hñinj mportagá 'mø ngue 'bet'o ogue hñ'na, porque nup'u ja rá hmi rá dá Oja, ya hñmma hyets'i yø ja'í p'u. Pε nu'u 'bet'o, hñn tema hya bi xiqui ngue da 'yεngui hinga gue'a ra hya dí mma. ⁷ Hante gue bi mmεyase ngue Oja di färcagui rá hoga 'da'yo hya ngue ga xihyø ja'í hñingyø judío. A nuna ra Bedu bi ma mafäti rá hoga 'da'yo hya dá xihyø ja'í ngue yø judío. ⁸ Porque guesε Oja bi 'yεxra Bedu ngue drá representante ra Cristo p'u ha 'b'hyø judío. Pε xquet'a bi 'yεxqui ngue drá representantegá ra Cristo p'u 'b'hyø ja'í hñingyø judío.

⁹ Janangue nuya hyu nc'ei ya, ra Jacobo, ra Bedu, ra Xuua guehya 'bet'o p'u Jerusalén, bi bahya p'uya ngue Oja bi ne ngue di tocagá ra mmεnthi ngue ga øt'a na ra 'befi na. Ya dá mbennba 'yεhe p'uya, guehna ra hmεya na ngue jaje ra acuerdo na te ra 'befi ga øthe. Bi ts'ännbaya ngue ga mmεgá'be ra Bernabé, ga ma mangá'be ra hoga 'da'yo hya p'u 'b'hyø ja'í hñingyø judío. A nuya dá nyagáhe p'uya, guehya dá xihra hoga 'da'yo hya ya yø judío ya. ¹⁰ Honda n'na ra hya bi sicá'be p'uya, ngue hinda ma mapumbeni yø hyoya, dá 'bäts'i te honi.

Pε nuna ra hya na, hinga ja dí mbεnngagui, ya zant'a dadi ja ndummai ngue da 'báts'i te honyø hyoya.

11 M'mefa p'uya, ya dí 'bucä p'ua ja ra hnini Antioquia, xquet'a bi zøp'ua ra Bedu. Mi ma njammj pa p'uya, bi 'yehra pa ngue hinnj 'yup'ua te bi 'yøtra Bedu. Janangue yø hmi yø dä yø ja'i p'ua dá hejpi te øt'e. 12 Rá maditho xanho te bi 'yøtra Bedu. 'Dap'ua bi nsihmeui yø 'yεc'ei hingui n'youi ra hmεpya di njapyø judío. Mi zø i'da yø ja'i bá nεxpua 'buhra Jacobo, guehya yø ja'i di ja ts'edi ngue da hmεpya gätho yø 'yεc'ei hingyø judío ya. Mi zøhya p'uya, ra Bedu bi zu ngue da ts'ui, janangue bi 'uep'ua 'buhyø 'yεc'ei hinga mhmepya. 13 Nuya mi'da yø judío ngue ya yø 'yεc'ei p'uya, xquet'a 'nεhya bi 'yøt'e tengutho øtra Bedu ya ngue bi nsu, bi 'uep'ua 'buhyø 'yεc'ei hinga mhmepya. Co 'nεhna ra Bernabé bi nte'ti te øtra Bedu. 14 Nu'mø ma nugä te øtra Bedu p'uya ngue ya himma juani ngue gue'a te mmana hoga 'da'yo hya ga 'yo, yø hmi yø dä yø 'yεc'ei p'ua dá hejpi, dí embj: "Ague Bedu, nu'i grä judío, pε asta 'nεse'i, ya xcä hyep'ua 'da yø hya mmamp'ua ja ra ley ga 'yo yø judío. Ya gui øt'e tengutho yø 'yεc'ei hingyø judío. ¿Hanja ya ngue ja gui nnepe da 'yεn'ua yø 'yεc'ei hingyø judío ngue jatho ga øthä te gä mmamp'ua ja ra ley ga 'yo yø judío ya?" dí embj.

15 Dí nne ga xi'a n'na ra hya ya te'o gätho ya ma mmijudío. A nuja, hinna 'buhma ngue ra ts'oqui ga øthä tengutho øtyø ja'i hingyø judío. 16 Pε dí pahma ngue nu'a di nhohma ts'oquihä, hinga gue'a ngue ga øthä te mmamp'ua ja ra ley ga 'yo yø judío'a. Nu'a di nhohra ts'oqui, gue'a ngue da t'εc'ei ra Jesucristo'a. A nu yø ja'i hingyø judío ya εc'ei ra Cristo ya, pε xquet'a 'nεcju ya di εc'eiha na ra Jesucristo ya. 'Nε guehna di nhohma ts'oquihä na ngue dá εc'eiha ra Cristo, hingue masque bi nhohma ts'oquihä ngue xcä øthä te mmamp'ua ja ra ley ga 'yo ma mmijudío. Porque hinjonda bøni ngue di nhohra ts'oqui ngue da 'yøt'e te mmamp'ua ja ra ley. 17 A nuyä, ya dí εc'eiha ra Cristo ngue di nhohma ts'oquihä. Pε mi'da yø ja'i embj ngue ra ts'oqui dí øthä ngue hindj øthä te gäma hya mmamp'ua ja ra ley. ¿Ua sä da 'yεnya yø ja'i ya ngue nu'a te ra hya bi xänngahä ra Cristo, ya i 'yøt'a ngue ga øthä ra ts'oqui? Nu'a, hin'na'a. 18 A nuyä, ya xtä mangä ngue hingui ja rá ts'edi ra ley ngue di nhohra ts'oqui. Xi'mø honga 'bät'i, ga embj ngue ja rá ts'edi ra ley, ya himma juani ngue bi nhohma ts'oquigä 'mø. 19 Pε ya hinnj mantho ngue ja rá ts'edi ra ley ya, porque ya bi nja'a ra castigo mi mmana ley. Nugä tengutho 'mø bi hyogä ra ley. Nuyä, ya gdä 'bh'a ngue ga ten'na Oja. 20 Nu'mø mi ma macuat'i ra pont'i ra Jesucristo, 'nεqui di ør'ma güenda ngue ya bi ncuarcagui ra pont'i. Nuya hindj sänse te nna 'bui, hønt'a ra Cristo o ma mmügä ya. A nuyä, mente ra pa dí 'bucä ua ja ra ximhäi, hønt'a rá Ts'ant'ua Oja dí εc'ei ya. Nunä, di maqui 'nε bi ndäse ngue bi tho connä ngueque. 21 Nuna rá mate Oja bi 'daqui, hindj nne ga joni. Xi'mø ngue da gue'a ra ley ga 'yo yø judío di nhohra ts'oqui ra ja'i, ya säditho bi du ra Cristo 'mø.

3

1 Ague gyø mmenguhä p'ua ja ra häi Galacia, rá nzequi ma'bedi ni mmuihä. ¿Hanja ngue gadi n'unj thä'ahä ngue hingui εc'eiha na ra hya majuanj? Ni hmi ni dähä p'ua dá mangähe na ra hya na ngue ra Jesucristo bi 'dømp'ua ja ra pont'i. ¿Ua ya gä pumbeniha na ra hya naya? 2 Ya gui pahma xandønho ngue Oja

bá pen'nahú rā Espíritu Santo ngue gá 'yɛc'ɛihú rā hoga 'da'yo hyá bi si'ahú. Hím̄bi 'ben'nahú nā rā Espíritu Santo ngue gá 'yøthú'a te gá nt'ot'i p'ú ja rā ley. ³ ¿Mba hanja'a n̄i m'memm̄i guí øthú? Ya guí pahm̄u ngue gue'a rā Espíritu Santo bi 'da'ahú rā 'da'yo te. Pɛ nuyá guí ɛnā ngue guí hyonse ha di gommenho te gd̄i n'yohú ya. ⁴ Ya xangu rā n'ú xca sáhu ngue guí ɛc'ɛihú rā Cristo. ¿Ua h̄inte n̄i bøntho'a ya? Pɛ di ɛnā ngue ja te n̄i bøn'a. ⁵ Dam̄i pahm̄u hanja ya ngue Oja bá penhna Espíritu Santo ngue bi 'yøtyø milagro p'ú guí 'bæhm̄u. Nguna gá nūhú ngue b̄i nja rángue gá 'yɛc'ɛi rā hoga 'da'yo hyá bi si'ahú. Pɛ h̄in'i nja nā te gá nūhú ngue gá 'yøthú'a te gá nt'ot'i p'ú ja rā ley.

⁶ Tengutho di xi'ahú ya, nguna nt'ot'i p'ú ja rā Macá Libro ngue ɛna: “Rā Abraham bi 'yɛc'ɛi ngue d̄i nja'a te rā hyá xi xi Oja. Nū'a i 'yɛc'ɛi p'úya, Oja bi hojpabi rá ts'oqui”, i ɛnā. ⁷ Janangue dam̄i pahm̄u ya ngue nū'ú nnøpā mbom'meto rā Abraham, guehya yø ja'i ja yø nt'ɛc'ɛi ya. ⁸ Nup'ú ja rā Macá Libro, ya manjam'møtho nt'ot'i rā hoga 'da'yo hyá ngue 'nɛ'ú yø ja'i h̄ingyø judío d̄i nhohyø ts'oqui 'mø bi 'yɛc'ɛi Oja. Porque ngu'a b̄i man'Oja b̄i nyai rā Abraham ngue bi 'yɛmbi: “Conná ngue'a'i gátho yø ja'i 'bæcua ja rā ximhāi dā ma majapi”, bi 'yɛmbi. ⁹ Nū rā Abraham bi 'yɛc'ɛi Oja, 'nɛ Oja bi japi. A nuyá, nū to gá dā 'yɛc'ɛi Oja, Oja di japi tengutho rā Abraham.

¹⁰ Nū to gá ɛnā ngue d̄i nyan'a ngue da 'yøt'e te gá nt'ot'i p'ú ja rā ley, dā tho rā castigo rā ja'i. Porque nt'ot'i rā hyá ngue ɛnā: “Nū to h̄ingui øt'e para zantho'a te gátho nt'ot'i p'ú ja rā ley, gue'a dā tho rā castigo'a”. ¹¹ Pɛ di pahm̄u ngue nū rā ja'i ɛnā ngue da 'yøt'e gátho'a te mmamp'ú ja rā ley, h̄inga gue'a di hojpabi Oja'a. Porque rā Macá Libro i ɛnā: “A nuyá to bi 'yɛc'ɛi Oja, guehya di hojpabi ya, 'nɛ di unna 'da'yo te”. ¹² Ya h̄inte n̄i bønðrā nt'ɛc'ɛi rā ja'i nū'a ɛnā ngue d̄i nyan'a ngue da 'yøt'e te mmamp'ú ja rā ley. Porque nt'ot'i p'ú ja rā ley rā hyá ngue ɛnā: “Nū rā ja'i h̄inte di 'bædi dā 'yøt'e gátho'a te mmamp'ú ja rā ley, hønt'a rā ja'i di t'unna 'da'yo te'a”.

¹³ A nuyá, ya h̄inga thomhm̄u rā castigo mmamp'ú ja rā ley ya. Porque rā Cristo, ya bi thohrā castigo conná nguəcju'a. Nup'ú ja rā Macá Libro i ɛmp'ú: “Nū rā ja'i maçuati rā za, ya rā castigo thogui”. ¹⁴ Rā Cristo bi thohrā castigo conná nguəcju n'namhm̄u ngue h̄inga hønðrā Abraham d̄i nth̄eui rā njapi Oja, sinoque xquet'a 'nɛ'ú yø ja'i h̄ingyø judío d̄i nth̄eui. Janangue ya d̄i nja'a te rā hyá bi yat'a Oja, nū to gá dí ɛc'ɛihú rā Jesucristo, ya dí n'yohú rā Espíritu Santo.

¹⁵ Ague mā zi cū'ahú, nūnā rā hyá gá mmangä ya, gdá hyɛjpahú'a te øtyø ja'i. Nū n'na rā n'yohú ngue'mø øt'ui n'na rā cohi rá mm̄ic'ɛiui, 'nɛ bi firma rā sæcua dā nanguí, ya h̄inda zā to dā xotrā hyá b̄i nja, n̄i x̄inda zā ngue to dā hyuts'i te nt'ot'i. ¹⁶ Nūnā Oja bi yarpabi n'na rā hyá rā Abraham co 'nɛ'a rá mbom'meto bi tɛpap'ú. Pɛ h̄inte mmamp'ú ha nt'ot'i rā hyá ngue da 'yɛnā “yø mbom'meto” tengutho 'mø d̄i mma ngue xtángu. Sinoque n'na nc'ɛi tho'a mmamp'ú, guehna rā Cristo nā p'úya. ¹⁷ Tengutho rā cohi øtyø ja'i, xquet'a Oja bi gohm̄i n'na rā cohi rā Abraham, 'nɛ bi yarp̄i ngue d̄i nja'a te bi xifi. M̄i tho'i 430 njeja, bi t'unna ley rā Moisés, pɛ h̄im̄bi nts'onna rā cohi m̄i jaui Oja rā Abraham. Nūnā rā hyá ya xi ma mayat'i, d̄i njahm̄u nā. ¹⁸ Xi'mø hønt'ú to øt'e te gá d̄i mandā rā ley di t'unna njapi, ya h̄imma hyon̄i temā hyá di yarçahú Oja 'mø. Pɛ rā Abraham bi yarpabi Oja ngue d̄i unnā njapi, 'nɛ bi un̄i.

¹⁹ Pɛ ¿hanja ngue b̄i nja nā rā ley 'mø? Bi un'Oja nā rā ley para ngue dā bahyø ja'i te 'bɛ'a rā ts'oqui øtyø ja'i. 'Nɛ b̄i nja rá ts'edi nā rā ley astā gue'mø m̄i m'mú'a rá mbom'meto rā Abraham. Nūnā, bá ts'ännbi ngue dā 'yøt'a te

ra hya mayat'i ngue di nja. Nuna ra ley na, yø anxε bi ma hanja, janangue ra Moisés bi xihyø ja'i na ra hya bi manyø anxε. ²⁰ Pε nu'mø mi nyaui Oja ra Abraham ngue bi yarpabi na ra hya na, hinga 'be bi hyonna pøngahya, sinoque bi nyasεui.

²¹ ¿Ua sä ga emhma ngue nuna ra ley bi 'yotra Moisés di njunt'ui na te ra hya bi yat'a Oja? Nu'a, hin'na'a. Porque hin tema ley di ja ngue da hyät'i da 'yotra ja'i te gä di manda para ngue di t'unna 'da'yo te ra ja'i. ²² Pε nt'ot'i p'u ja ra Maca Libro ngue gätho yø ja'i xa mbent'ui ra ts'oqui. Janangue di pahmu ya ngue hont'u to εc'ei ra Cristo di nthεui'a te xa yat'a Oja ngue di un'u to bi yεc'ei.

²³ Hante ngue da zøcua ra Cristo, gue'a ra ley mađi manda yø ja'i. Bi nja rá ts'edi na ra ley na, asta gue'mø ma pahmu ngue gue'a ra Cristo ga εc'eiha ngue di nhohma ts'oquih. ²⁴ Nuna ra ley bi nøpa mädi yø ja'i, ngue di ndäpyø ja'i ra Cristo 'mø mi zøhø. A nu to da 'yεc'ei na ra Cristo p'uya, ya di nhohrá ts'oqui ra ja'i. ²⁵ A nuyá, ngue dí εc'eiha ra Cristo, ya hinnj mantho di mandagaha na ra ley mi fäcju ya.

²⁶ Rängeue dí εc'eiha ra Jesucristo ya, ya yø basigaha Oja ya. ²⁷ A nuyá, nu to gä bi nxixya 'mø mi 'yεc'ei ra Jesucristo, guehya ga 'yo tengutho i n'yo ra Cristo ya. ²⁸ Ya hindj mporta ngue'mø grá judío ogue hingrá judío; 'bħnnj hmu ogue hinjo'o ni hmu; ogue grá n'yoha ogue grá xisu. Porque nu'mø ya gä guí n'yoha ra Jesucristo, ya n'na hyatho gui jah'a. ²⁹ Nu'mø ngue guí n'yoha ra Cristo, ya gue'aha yø mbom'meto ra Abraham. 'Nε di toca'aha na te xa yat'Oja ngue di unj.

4

¹ Ya guí nnuha ngue nu'mø rá ngüetho n'na ra ts'ant'u ja ngue da gohmi n'na ra erensia, 'da'igüdi n'na ra hmiqui, madague'a ngue rá mmeti gätho.

² Porque 'bħhyø ja'i di ncarga ngue da märpabi te pεts'i asta gue'mø bi zønna pa da zänbabi rá papá ngue di ndäpi. ³ Di njathu p'uya. Hante ngue ga pahmu hanja na ra Cristo, dá ja ndummui ngue ga øthu'u yø costumbre ga 'bħhyø ja'i ua ja ra ximhäi. ⁴ Pε nu'mø mi zønna pa bá sän'na Oja ngue bá penhua rá Ts'ant'u, bi øn'a n'na ra xisu. Nuna ra Ts'ant'u na, bi 'yøt'e te mmamp'u ja ra ley ga 'yo yø judío. ⁵ Bí 'yεhε ngue go bi tho'a ra castigo mi ja ga thohmu tengutho di manda ra ley. Janangue nuyá, ya guecju yø basigaha Oja ya.

⁶ A nuyá ngue ya yø basigaha Oja, nuna Oja conná Ts'ant'u bá penhna Espiritu Santo p'u ja ma mmahua ngue ga n'yoha. 'Nε guehna ra Espiritu Santo bi bεnnbi te mmanna ja'i 'mø xi Oja ngue εmbi: "Ma Papá'i Oja". ⁷ Janangue nuyá, ngue ya yø basigaha Oja ya, ya hindj 'bħhma tengutho n'na ra hmiqui. A nu'mø ngue ya yø basigaha Oja, tengutho n'na ra basi ja rá erensia, di njathu p'uya, di tocagaha'a te di un'Oja rängeue dí εc'eiha ra Cristo.

⁸ Nu'mø yø pa xa thogui ngue hinmanj pahmu Oja, gue'u yø dahmu ngue himma juanj Oja gmi nnøpa hmuha ngue gmi thanneh. ⁹ A nuyá, ya guí pahmu Oja ya, ogue man'na xanho, bi ba'aha Oja. ¿Hanja ngue ya guí nne gui hyεhma p'u Oja ya, mahønguí nne gui 'yεc'eiha'u yø costumbre hin tema ts'edi di ja? ¹⁰ Porque guí supha yø pa di costumbra yø ja'i ngue supj. Nu'mø ra t'usna guí supha. Njεya, njεya i ja mi'da yø pa guí supha. ¹¹ Ya xangu ra

'bɛfi xtá øt'e ngue dí xän'nàhᵤ rā hyā. Guehñā dí sugā naya ngue dī nts'onñā rā hyā nā.

¹² Ague mā zi cu'ahᵤ, dami 'yøthᵤ tengutho dí øt'ä ngue hīndī øt'ä'ᵤ yø costumbre yø judío ya. A nugā dí øt'ä tengutho gmī øthᵤ m'mæt'o. Pɛ nugā dí ɛñā ngue hīngui sacjᵤ tengue dí øt'e. ¹³ Guí pahmᵤ ngue nu'mø rá müdi má magá p'ᵤ guí 'bähmᵤ, dá xi'ahᵤ rā hoga 'da'yø hyā, nugā nmadī hyɛññī. ¹⁴ Nɛ nu'a rā n'ᵤ nmī hembä, xänhɛññitho ha xtí zä xçā nyahᵤ. Pɛ nu'ahᵤ p'ᵤya hīnga 'yɛmhᵤ ngue hīnda zä gā nyahᵤ, nī xīnga fɛscəthohᵤ rā hyā dá māngä. Hante gue co n'na rā pähā guí 'yøhmᵤ rā hyā dá māngä, tengutho 'mø di 'bäp'ᵤ n'na rá anxɛ Oja ngue dá zo'asɛhᵤ, ogue tengutho 'mø di 'bäse p'ᵤ rā Jesucristo dá zo'ahᵤ, gá jajᵤ p'ᵤ. ¹⁵ ¿Harᵤ gá 'yɛmhᵤ'a rā pähā bī nja'ahᵤ'a rā ora dá xi'ahᵤ rā hyā? Conque dí pacā ngue nu'a rā 'bäxte guí nne xqui 'yørcəhᵤ, nu'mø dí sá asta nī dá guí nne xqui hyai ngue xqui 'dacjᵤ. ¹⁶ Xiya, asta guí nne guí 'yøt'e ngue mā nsəihᵤ ya ngue njuantho dí xi'ahᵤ nā te majuanī.

¹⁷ A nuya mi'da yø ja'í ɛmmɛi nne dá mähahᵤ, pɛ hīngra nho nne dá 'yøt'ahᵤ ya. Sinoque høntho nne ya ngue guí hyɛgahᵤ p'ᵤ, i nne ngue go guí tɛnhmᵤ'a rā hyā mmanya. ¹⁸ Pɛ ya xänho ngue'mø to nne dá mähahᵤ, pɛgue ya dá n'yø'a ngue rā nho dá 'yøt'e. A nugā xquet'a dí nne gā fäxahᵤ, pɛ hīnga høn'mø di 'bäp'ᵤ guí 'bähmᵤ dí nne gā fäxahᵤ, sinoque hangᵤ rā pa dí nne gā fäxahᵤ. ¹⁹ Ague mā basi'ahᵤ, tengutho n'na rā xisu 'mø ja ngue dí ønnā basi sá rā n'ᵤ, dī njadā p'ᵤya, mahøndi sá rā n'ᵤ co nu'ahᵤ asta gue'mø guí 'yøthᵤ tengutho bi 'yøtra Cristo. ²⁰ Nugā hīndī sanī ngue gdi 'bəcä p'ᵤ guí 'bähmᵤ ya ngue gā nyasɛhᵤ, n'namhmā gā nnu ha gda japá'a rā hyā si'ahᵤ. Porque nuyá, janjuanī hīndī padī te gā øt'e co nu'ahᵤ.

²¹ Nu to gátho nne dá 'yøt'e te gā nt'ot'i p'ᵤ ja rā ley gā 'yo yø judío, dami xicjᵤ ya. ¿Ua hīnjam'mø guí øhmᵤ'a rā hyā nt'ot'i p'ᵤ ja rā libro ngue rā ley? ²² Ya guí pahmᵤ ngue nt'ot'i ngue rā Abraham bī m'mä'i yoho yø ts'ant'ᵤ. Nunā n'na rá ts'ant'ᵤ, rá ts'ant'ᵤ n'na rā xisu ngue rā gənitho. Nunā man'na rá ts'ant'ᵤ, rá ts'ant'ᵤ nā rā xisu ngue rā mmɛññigu. ²³ Nunā rā xisu ngue rā gənitho, hīngra 'yabasi nā, janangue bī m'məhrá basi. Pɛ nunā rā xisu ngue rā mmɛññigu, mará 'yabasi, guesɛ Oja bi yarpabi rā Abraham ngue bī m'məhrá basi nā. ²⁴ Ja ua yø hyā mahyɛqui. Nuya yoho yø xisu ya, guí nhyejpabi yoho yø cohi i ja. Nunā rā xisu ngue rā gənitho nī hu ngue rā Agar. Guí nhyejpabi'a rā cohi bá njap'ᵤ ja rā t'øhø Sinai. A nuya yø ja'í ɛñā ngue dá 'yøt'e te dī mānda rā ley ya, guehya nnøpa basi rā Agar. ²⁵ Nunā rā Agar, yoho yø xɛqui mahyɛjpi. Guí nhyejpa rā t'øhø Sinai jap'ᵤ ja rā häi Arabia. Nɛ guí nhyejpa rā Jerusalén, nu'a ja ua ja rā häi. Porque nuya yø judío 'bäp'ᵤ, i tɛntho te nt'ot'i p'ᵤ ja rā ley. ²⁶ Pɛ nuya yø ja'í yø ngump'ᵤ ja rā Jerusalén bi ja mahɛts'i, hīndi mānda rā ley ya. A nujᵤ, ja dyø mmɛnguhᵤ p'ᵤya. ²⁷ A nup'ᵤ ja rā Macá Libro, nt'ot'i p'ᵤ ja rā hyā ngue ɛñā: “Dī nja'i mpähä grá 'yabasi, nu'í hīnga pahra ønnate. Gā mafi ngue guí johya, madague'a ngue tobe hīngui pa'a rā ønnate. Porque rā xisu ngue rā 'yabasi bi hyɛp'ᵤ rā ndø, pɛ man'na xangu yø basi dī m'mäi, hīnda gue'a rā xisu 'bähmī rá ndø”.

²⁸ A nujᵤ ya mā zi cu'ahᵤ, tengutho rā Isaac, Oja bi yat'í ngue dī m'mäi. Dī njathᵤ p'ᵤya, Oja bi yat'í ngue dyø basigahᵤ. ²⁹ Nu'mø mī nja nā te rā hyā xí yat'a Oja ngue dī nja, rā Espíritu Santo bi 'yøt'e ngue bī m'məhrá Isaac. Pɛ nunā rá ts'ant'ᵤ rā Agar bī mbøcue, bi zəhrá Isaac. Xquet'a dī njathᵤ p'ᵤya,

nu'u mma ngue øt'e te nt'ot'i p'u ja ra ley i sæcju'u. ³⁰ Pe guí pahmu te nt'ot'i p'u ja ra Maca Libro ngue ena: "Nuna ra xisu ngue ra ganitho, da thøn'athi, da me rá ts'ant'u. Porque nuna rá ts'ant'u na, hĩndi tocabi'a te da hyanna rá ts'ant'u na ra xisu ngue ra mmennigu", i ena. ³¹ A nuya ma zi cu'ahu, hingyø basigahu na ra xisu ngue ra ganitho, sinoque gue'a ra xisu ngue ra mmennigu yø basigahu.

5

¹ Ya bi hoga ma ts'oquihu ra Jesucristo. Janangue ya hĩndi tēnhu'a ra ley ga 'yo yø judío ngue ga ena di nyanma tehu. Dami hyahu ra ts'edi ya, dami nduhu co nuna ra hya na. 'Yo sá guí ena ngue di nja ra castigo ngue'mø hingui tenna ley ga 'yo yø judío.

² Nugá drá Pablo, dami 'yøhmu na ra hya ga mmangá ya. 'Yo gadi n'uni ngue da hmēpya'ahu ngue sá guí 'yēna gue'a di nhohni ts'oquihu'a. Nu'mø, ya sáditho gá pahmu ra Cristo 'mø. ³ Mahøn'a di nne ga xi'ahu ya, nu gátho yø ja'i ena ngue da mēpya yø do'yo, 'yo sá di ena ngue hønt'a da 'yøt'a, sinoque ja ngue da 'yøt'e gátho'a te nt'ot'i p'u ja ra ley. ⁴ Nuya yø ja'i ena ngue di nhohyø ts'oqui ngue da 'yøt'e te gāma hya nt'ot'i p'u ja ra ley, guehya yø ja'i hēp'u ra Cristo ya. Ya emp'u na rá mate Oja. ⁵ Pe nuju, ra Espíritu Santo di haŕra ts'edi ma mmāihu ngue di tømhm'u'a ra pa rá nzeŕgui. Guesē Oja da mam'uya ngue ya bi nhohma ts'oquihu rángue di ēc'ēihu ra Cristo. ⁶ A nuyá, ngue ya di n'yohu ra Jesucristo, ya hĩnte di muui 'mø mhēpya ma do'yohu oŕue hĩnga mhēpyagahu. A nu'a tate di muui ya, guehna ma nt'ēc'ēihu ja naya, 'ne nuna ma nt'ēc'ēihu na, guehna øt'e ngue dadi mahma cuhu n'na ngu n'najh naya.

⁷ Ya xanho te gmanj n'yohu m'met'o. ¿Te'o di ts'on'na ni mmāihu ngue guí hehmu p'u na ra hya majuanj? ⁸ Nuna ra hya di ts'on'na ni mmāihu, hĩngrá ts'ānni Oja na. Porque Oja, i zon'nahu na ngue guí siguehohu te mji ja. ⁹ Ya guí nnuhu ngue n'na zitøqui rá íxi di ixqui gátho ra jani. ¹⁰ Nugá hu ma mmāi ngue ma Hmuhu Jesucristo hĩndi ja'i ngue guí pahni nt'ēc'ēihu ja ja. Pe nuna ra n'yohu nne di ts'on'na ni mmāihu, da jpra castigo Oja na, hønt'o bi zā majai'i.

¹¹ Pe nugá ma zi cu'ahu, nu'mø gdi xi'ahu ngue guí mmēpya ni do'yohu, hĩndi nnu man'ugá yø judío 'mø. Pe nuyá, sæcyø ja'i co nuna ra hya dí xānbate, ngue ra Cristo bi dup'u ja ra pont'i, gue'a i nyanyø te yø ja'i'a. ¹² Nuya yø n'yohu di pi'ahu ena ngue jatho guí mmēpya ni do'yohu ngue da ma nthēqui, ¿hanja ngue nuya yø n'yohu ya, hĩndi nhycēse xanho asta da ma m'moqui?

¹³ Ague ma zi cu'ahu, bi zon'nahu Oja ngue hĩnni mantho guí suhu ra castigo di manda ra ley. Pe 'yo sá guí emhmu ngue sátho guí 'yøthu ra nts'o so ni mmāihu ya. Nu'á, hĩn'na'a. Para ngue di nēqui ngue gadi mmađi n'na ngu n'na'ahu, a nuya dami mfāts'i n'na ngu n'na'ahu ya. ¹⁴ Hønt'a n'na ra hya ja ngue di nja para ngue di ma macumple te gá nt'ot'i p'u ja ra ley. Guehna ra hya ngue ena: "Dami mahni mmic'ēui tengutho gni ne ngue di ma mamadi'i". ¹⁵ Pe nu'mø gadi nsothu, ya ja ngue guí nsahu n'na ngu n'na, pets'i guí tũtho ni mmic'ēui.

¹⁶ Nugá di xi'ahu, dami n'uni ngue gue'a ra Espíritu Santo da xān'nahu te gdi n'yohu. Nu'mø guí hyaxhu'a ra 'yu di 'da'ahu'a, hĩngui 'yøthu'a te ni pāhāsehu 'mø. ¹⁷ Nu'a ra nts'o so ma mmāihu, hĩngui nnu manho ra Espíritu Santo'a. Nuna te nne ra Espíritu Santo ga øthu, n'nan'yo na ngue'a ra nts'o so ma

mm̄ih̄u. Guehya d̄i nt̄or'm̄ahya p'̄u ja mā mm̄ih̄u ya. Jan̄angue x̄angu ȳo nn̄id̄i h̄ingui s̄a ga ̄oth̄u'a te d̄i nne ga ̄oth̄u. ¹⁸ A nu'm̄o gue'a r̄a Esp̄iritu Santo da x̄ānnḡah̄u te ga ̄oth̄u, ya h̄ingui ja ngue ga s̄uh̄u r̄a castigo d̄i m̄anda r̄a ley 'm̄o.

¹⁹ H̄ingui h̄enni gd̄a pah̄m̄u ndana gue'a ya ȳo nts'o ̄otȳo ja'i. Gue'a r̄a n'yots'om'm̄ai, ḡa r̄a nts'o ja r̄a mm̄ai r̄a ja'i, h̄ingui nne di ts'amm̄i ngue'a te r̄a nts'o ga 'yo. ²⁰ I thanne ȳo dah̄m̄u, i ̄ete. Di ns̄ahȳo ja'i. H̄ōndra njunt'i nne. I sehya. I ncuē. Di 'yets'i. I 'uēnȳo ja'i ya ȳo hya i m̄ma. Porque h̄ōndra n̄tapahya i nne. ²¹ I nnepe te p̄esr̄a mm̄ic'̄eui, hote, it̄i, 'n̄e h̄inha ga nd̄its'i. Ḡātho m̄i'da ȳo nts'o i ja, ḡa ̄ot'e. Nuḡa ya x̄t̄a xi'ah̄u m'm̄et'o 'n̄e mah̄on'a d̄i xi'ah̄u ya, ngue n̄uya ȳo ja'i njap'̄u, ya h̄inda ma maçat'i p'̄u d̄i m̄anda Oja ya.

²² P̄e r̄a Esp̄iritu Santo di haṭra ts'edi r̄a ja'i te da n'yo. Gueh̄n̄a r̄a ja'i d̄i mah̄r̄a mm̄ic'̄eui n̄a, di johya, h̄u r̄a mm̄ai, seti te thogui, r̄a hoja'i, h̄ingui ya r̄a mm̄ai ngue'a r̄a n̄ho ̄ot'e. Nu te r̄a hya p̄ōn̄n̄a ne, gue'a ̄ot'a. ²³ H̄indi 'yets'i, h̄āt'i sam̄r̄a mm̄ai. A n̄uyá, h̄in tem̄a ley di ja ngue da z̄a da mā ngue da ma r̄a castigo ya ȳo ja'i ga 'yo ya ȳo hya d̄i xi'ah̄u ya. ²⁴ Ḡātho ya to n'youi r̄a Jesucristo, ya bi 'yot'e ngue bi m'm̄e'̄u ȳo p̄āh̄a x̄ants'o mañi n'yo. ²⁵ Nun̄a r̄a Esp̄iritu Santo di 'dac̄j̄u r̄a 'da'yo te. Ja ts'editho ga n'umh̄m̄a ya ngue Gue'a r̄a Esp̄iritu Santo da x̄ānnḡah̄u te gd̄a n'yoh̄u. ²⁶ H̄ingui s̄a ga 'yex̄h̄u ya, h̄ingui s̄a ga njunth̄u ya. H̄ingui s̄a ga nseyab̄ah̄u n'na ngu n'naj̄u ya.

6

¹ Ague mā zi cu'ah̄u, nu'm̄o ḡa pah̄m̄u ngue bi 'yōtra ts'oqui n'na ni amigoh̄u, nu'̄u n'youi r̄a Esp̄iritu Santo, gue'̄u d̄i n̄yau'i'a bi 'yōtra ts'oqui'̄u. D̄a xifi ngue da hyep'̄u'a te ̄ot'e. P̄e gue d̄i n̄ya manhuēh̄i ha di hejpi. Di mf̄adi x̄anho, h̄inga mb̄ēnn̄b̄u ngue x̄quet'a 'n̄e'̄u d̄i njap'̄u m'm̄efa'̄u. ² Ngu m̄i'da, ngu m̄i'da, nu'm̄o ḡa nuh̄u te h̄emb̄i n'na ngu n'na dam̄i nf̄ax̄h̄u. Nu'm̄o ngue ngu'a guí ̄oth̄u ya, ya guí ̄oth̄u'a te r̄a hya d̄i m̄anda r̄a Cristo 'm̄o. ³ Nu r̄a ja'i ̄ena ngue s̄uh̄r̄a güenda ngue t̄atese, p̄e h̄inda z̄a to da hyāt'i. Sinoque d̄i nh̄yās̄e 'm̄o ngue h̄im̄ma juani te m̄ma. ⁴ N'na ngu n'na'ah̄u dam̄i hyac̄se r̄a güenda ngue'm̄o x̄anho te gn̄i 'yoh̄u ogue h̄in'na. A nu r̄a ja'i hac̄r̄a güenda ngue x̄anho te ̄ot'e, ya da z̄a d̄i johya. P̄e h̄ingue masque di johya ngue da den̄n̄a mm̄ic'̄eui ngue h̄ingui ̄otr̄a mm̄ic'̄eui tengutho ̄ot'e. ⁵ Porque n'na ngu n'naj̄u h̄ox̄h̄m̄a xih̄u ngue ga hac̄j̄u r̄a güenda ngue'm̄o x̄anho te d̄i ̄oth̄u ogue h̄in'na.

⁶ Nu r̄a ja'i s̄ann̄ab̄i r̄a hya Oja, jatho ngue da m̄ax̄r̄a x̄ān̄b̄ate ngue di un̄ni te hon̄i.

⁷ Nun̄a Oja h̄ingra nt'emb̄i n̄a. H̄ercathoh̄u n̄a, mas̄a m̄i 'yēn̄a ngue h̄ingui n̄n̄u te d̄i ̄oth̄u. Nu te ga 'yo r̄a ja'i, gue'a r̄a njut'i d̄i n̄ja'a. ⁸ Porque nu r̄a ja'i ̄otra nts'o so r̄a mm̄ai, gue'a r̄a castigo da tho'a. P̄e nu r̄a ja'i hax̄r̄a 'yu x̄ān̄b̄abi r̄a Esp̄iritu Santo, gueh̄n̄a r̄a ja'i para z̄antho di un̄n̄a 'da'yo te r̄a Esp̄iritu Santo n̄a. ⁹ Ogui s̄āyah̄u, ma ga ̄oth̄u r̄a n̄ho. Porque nu'm̄o h̄inga ns̄āya ngue ga ̄oth̄u r̄a n̄ho, da z̄ōn̄n̄a pa d̄i njurcah̄u. ¹⁰ Jan̄angue nup'̄u da z̄a ga ̄oth̄u r̄a n̄ho, ma ga ̄ōrpah̄u r̄a n̄ho ḡātho. P̄e mā d̄atho'̄u mā cuh̄u n'nat'a mā nt'ēc'̄eih̄u i ja ngue n̄netho ga ̄ōrpah̄u r̄a n̄ho.

¹¹ Nuḡa dr̄a Pablo, dam̄i nuh̄u ya ȳo da letra ga oseḡa ya. ¹² A n̄uya ȳo ja'i di ja ts'edi da hm̄epya ni do'yoh̄u, h̄ontho nne ya ngue da nu manho ȳo ja'i. Porque h̄ingui nne da z̄a r̄a n'̄u tho'̄u to i m̄ma ngue ya bi nhohȳo ts'oqui ȳo ja'i ngue bi d̄u p'̄u ja r̄a pont'i r̄a Cristo. ¹³ P̄e n̄uya ȳo x̄ān̄b̄ate ya mh̄m̄epyabi

yø do'yo, ni xinga guehya di øt'e te gä mmamp'u ja ra ley ya. Høntho nne ya ngue da hmεpya'ahε n'namhma ngue nup'u di nya, ya di 'yεts'i, da ma ngue ya gui øth'a ra hmεpya di manda gui 'yøthε. ¹⁴ Pε nugä hĩndĩ nne ngue te gdá 'yεxä, hønt'a dĩ nne ga mma ha bi nja ngue bi du p'u ja ra pont'i ra Jesucristo. Pε rángue bi du p'u ja ra pont'i, ya hĩn dadi hogá'a ra nts'o ga 'yo yø ja'i ua ja ra xĩmhäi. A nuya yø ja'i øtra nts'o p'uya, xquet'a hĩngui nnu manhogui. ¹⁵ Nu'mø ya dĩ n'yohε ra Jesucristo, ya hĩnte dĩ mmuui ngue'mø mhεpya rá do'yo ra ja'i ogue hĩn'na. A nu'a dĩ muui ya, gue'a ngue da gom'na'yo ma n'yomfεnĩhε. ¹⁶ A nuya to gätho da hyaxna ra hya di mmangä, dĩ nne ngue da hyut'a ni mmaihε Oja 'nε di huεc'ahε. 'Nε hĩnga høn'athohε, sinoque gätho'u te'o ya yø ja'i Oja.

¹⁷ A nu ra pa dĩ ma p'uya, hĩndĩ nne to da gun'mahyagui. Nuya yø mēdi n'youi ma do'yo ngue xa ungyø ja'i, ja dĩ nεqui ua ngue rá mēfigä ma Hmu Jesús.

¹⁸ Ague ma zi cu'ahε, dĩ nnegä ngue gä di jap'ahε ma Hmuħε Jesucristo. Da ngut'atho.

Efesios

Ja ua ra carta bi 'yo' tra Pablo, ngue bi mænba yø 'yεc'εi Efeso.

1 Nugä drá Pablo, bá εxcá Oja ngue drá representantegä ra Jesucristo. Nuyá, dadi zenguagä yø ja'í ya o rá 'yε Oja, guehya yø ja'í ya εc'εi ra Jesucristo p'ü ja ra hnini Efeso. 2 Dí nnegä ngue nuna Oja ma Papáhu co 'nεhna ma Hmühu Jesucristo di jap'áhu 'nε da hyut'a ni mmáihu.

3 Ma ga ja mammadihu na Oja rá Papá ma Hmühu Jesucristo. Porque nuju ngue ya dí n'yohu ra Cristo, ya bi jajpahü Oja. Nup'ü mahets'í 'dama 'dan'yo rá njapi mambi jap'ü, gue'a bi 'dacju'a ya. 4 Nu to gátho ya n'yoiu rá Cristo, ya xpá huan'na Oja hante di nhohra ximhäi. I nnepe ngue da hye'ü ra nts'o ya yø ja'í xa huanhni, n'namhma ngue nup'ü ja rá hmi rá dá Oja, hin temá nts'o da thinnbi. 5 Nuna Oja di macju. Ya mandø njam'møtho xpá nzänni ngue ra Jesucristo da 'yøt'e ngue ga cohi ngue yø basigahu Oja. Nu'a te bi nja mpähä Oja da 'yøt'e, gue'a bi nja'a. 6 Nuna rá Ts'unt'ü Oja mathoguiho di madí, ya mā n'yohü naya. Ja ts'editho ngue zant'a ga εspahu Oja ya, porque mandøngu drá mate bi 'dacju.

7 Conná guehrá mate Oja, nuna rá Ts'unt'ü Oja bi dü ngue bi yanju 'nε bi punnga ma ts'oquihu. 8 Mathoguiho di macju Oja. Bi xoga ma n'yomfεnihu, bi 'yøt'e ngue dá pahmu hanja rá hya. 9 Nuna rá hya Oja himmi fadi hanja, bi 'yøt'e ngue dá fadi hanja'a te xpá nzänni di nja. 10 Nu'a te ya xpá nzänni di nja, da 'yεhra pa di nja'a. Nuna Oja, da japi di manda ra Cristo gátho'a tema cosa i ja, ngup'ü mahets'í, nguua ja ra ximhäi, gátho go di manda'a.

11 Nu'a te ya xpá nzän'Oja di nja, gue'a øt'a. Ya mandø njam'møtho xpá nzän'Oja ngue nu to gátho ya dí n'yohu ra Cristo, ga nnuhu'a ra nho di un'Oja. 12 Janangue'a, nuya rá maditho dá εc'εihe ngue ra Yante na ra Cristo, ya nnu ra nho ørcahe Oja. Guehya jatho ngue ga εspahe Oja ya. 13 Xquet'a nu'mø gmi 'yøhmü na rá hoga 'da'yo hya majuaní ngue di nyanni tehu, ya gá 'yεc'εihu ra Cristo p'üya. A nuyá, ngue guí n'yohu ra Cristo, ya bá 'ben'nahü ra Espiritu Santo. Porque ya xa yat'Oja ngue da pennbabi ra Espiritu Santo te'o gátho ya o rá 'yε. 14 Ngue ya bá 'benhna Espiritu Santo ga n'yohu, ya dí haxhu njuani ngue nu'a te gá ra nho xa yat'Oja di 'dacju, gá di nja. Nu'mø bi dát'i dá 'yεc'εi'ü to ja ngue da zo rá 'yε Oja, guehya yø hya jaua da 'yørpe. Nu te gá øt'Oja, gá tate. Janangue jatho da t'εspi.

15 Nugä dí øde ngue janjuaní guí hahní mmü guí εc'εihu ra Hmü Jesús. 'Nε dí øde ngue gadi mahmu gátho'ü to ya o rá 'yε Oja. 16 Janangue nugä hindí säya janjuaní dadi ja mammadigä Oja conná ngue'áhu. A nuyá, zant'a dí mmat'Oja conná ngue'áhu. 17 A nuna Oja, guehna rá Oja na ma Hmühu Jesucristo na, 'nε guehna ra Papá maguesε na. Janangue nuyá, dí äpä Oja ngue da 'yøt'e ngue da dinni mmáihu xandønho hanja Oja. 18 Nuna Oja, bi zonnghu ngue di tocagahu ra nho m'mefa. Dí äpi ngue da xoc'a ni n'yomfεnihu xandønho, n'namhma ngue da dinni mmáihu hanja'a te ra hya dí tømhmü di nja. Porque mazihotho'a te ra nho xa nzän'Oja di unni te'o gátho ya o rá 'yε. 19 Dí äpä Oja ngue da dinni mmáihu xandønho hanja, ngue nuna

Oja mathoguitho ja rá ts'edi hinha rá nzeGui. A nuna rá ts'edi Oja i ja, guehna fäts'i gätho'u to ɛc'ei na. Nuna Oja na, i udi ngue mathoguitho ja rá ts'edi. ²⁰ Porque guehna Oja bi 'yot'e ngue bi bennate ra Cristo 'mø mi du, 'ne bi zits'i i ma mahets'i ngue i mmip'u ja rá n'yei Oja. ²¹ Nuna ra Cristo bi t'unná cargo ngue Tate, go guehna di manda gätho'u bi ja yø ts'edi mahets'i na, 'ne'cua ja ra häi. Di manda yø dast'abi, 'ne gätho'u to mü'da ja yø ts'edi. Nuna go 'bet'o na ngue gätho, da gue'u 'bähra pa ja p'uya, da gue'u di m'mahyø pa di 'yep'u, gätho go di manda'a. ²² Nu te gäma cosa i ja, Oja bi japra Cristo ngue gä go di manda'a. 'Ne bi japi ngue ra Cristo go di manda gätho yø 'yec'ei'a. ²³ A nu'u yø 'yec'ei, gue'u nnøpa do'yo ra Cristo'u. Nu'a ra Cristo n'youi gätho yø 'yec'ei'a, 'ne 'bui hønbnu bi zä, bi 'bu mahets'i 'ne 'bucua ja ra ximhäi.

2

¹ Nu'mø mam'met'o, xandønts'o te nmi øthu. ðntho ya xtá tuhü ngue ma ts'oquihü mi ja. ² Xtá øthu yø nts'o ja ua ja ra ximhäi. Xtá ørpahü rá pähä ra zithu nuna di manda gätho yø ts'onthi i 'yo ndap'u bi zä. 'Ne gue'a ra zithu xa bennba yø mmü'i'u yø ja'i hingui nne da 'yec'ei Oja ya. ³ Nu'mø man'na ra pa gä xtá njahü p'u tengutho øtyø ja'i hingui pa Oja ya. Xtá øthu'a te ma pähäsehü. Nu'a te ra nts'o so ma mmüihü, gue'a xtá øthu'a. Janangue mama nsähu'a ra castigo da ja Oja, tengutho ra castigo da thohyø ja'i hingui pa Oja ya.

⁴ Pe nuna Oja, mathoguitho di macju, 'ne mathoguitho di huegahü. ⁵ A nuyá, ngue di n'yohü ra Cristo, ya bi 'dacju ra 'da'yo te ya. Porque nuju ya xtá tuhü ngue ma ts'oquihü mi ja. Pe nuna Oja, ra matetho bi 'yot'e ngue bi yanju. ⁶ Nuna Oja, xquet'a da 'yot'e ngue 'necju da zä ga bennatehü tengutho ra Cristo ngue bi bennate. 'Ne da 'yot'e ngue 'dap'u ganü mmühü p'u mahets'i. ⁷ Nguna ra hya xpá nzän'Oja di nja ya, n'namhma ngue hangü ra pa di nequi xandønho ngue janjuani di macju, ngue'a te ra nho bi 'yørcähü conná guehra Jesucristo. ⁸ Nuna Oja, ra matetho bi 'yot'e ngue bi yanju ngue dá ɛc'elhü ra Jesucristo. Hinga emhmü ngue ja tema nho dá øthu ngue bi yanju. Sinoque bi nese Oja ngue bi yanju. ⁹ A nu ra ja'i, hingui sä da 'yena ngue ja tema nho da 'yot'e ngue da zä di nyani. Janangue hinda zäp'u di 'yets'i da 'yena ngue nu'a te ra nho øt'e, gue'a di n'yan'a. ¹⁰ Oja bi 'yot'e ngue ja ma'da'yo dá m'mahmü ngue di n'yohü ra Jesucristo. Ya mam'met'o xpá nzänni ngue ya gda 'bahmü'a ngue gä ra nho ga øthu.

¹¹ A nuya ngue hingyø judío'hü, dami bēni te gmi jahü 'mø yø pa xa thogui. Yø judío himmi nnu manho'ahü porque ni do'yohü himma mhme'pya tengutho øtyø judío. ¹² Nu'u yø pa'u, himgmi pahmü te'o na ra Cristo. Mama hyaqui'ahü ya yø judío 'bup'u ja ra häi Israel. Hingmi pahmü'a te ra cohi mi jai Oja'u. Ni xinga gue'u yø hya di yat'a Oja ngue gdi pahmü hanja. Aha gmi 'buhmü ua ja ra ximhäi, 'be xingmi tømhmü ngue xtá 'yehra pa xtá nyan'ahü Oja. Hingmi pahmü ngue 'bu Oja. ¹³ Pe nuya ngue gui n'yohü ra Cristo ya, 'ne bi du conná guecju, gue'a øt'e ngue gä pahmü Oja'a ya. ¹⁴ A nuyá, ra Cristo guehna bi 'yot'e ngue ga n'amigohü Oja naya. Ngu yø judío, ngu'u hingyø judío, ya n'na 'buiho bi gohyø ja'i ya. Porque bi xotra Cristo ya yø hya mađi hyagahü. ¹⁵ Nu'a ra ndate bi thohra Cristo, ja bi zep'u rá ts'edi ra ley nu'a mađi manda yø costumbre manü n'yo yø judío. Nuya yø 'bui yø ja'i mađi nsüi, ma'da'yo bi mpenhni ngue n'na 'buiho bi gohi. Porque ya gä yø n'youi ra Cristo. Gue'a i hojpa'bi'a. ¹⁶ Porque nu'a i du p'u ja ra pont'i ra Cristo, gue'a

i nhojpau Oja yø ja'i bi 'yɛc'ɛi'a. Ngu yø judío, ngu'ʰ hĩngyø judío, nu'a ra njunt'i mi ɔt'e ngue maði nsai, ya bi zɛp'ʰ. Bi ma ma pɛnhni gátho yo 'bui yø ja'i tengutho 'mø n'na nc'eitho bi gohi. ¹⁷ Ra Cristo bá ɛhɛ ngue bi xihra hoga 'da'yo hya yø ja'i ngue bi nhojpi. Bi xihra hya yø ja'i hĩmmi pa Oja, ximmangu yø judío ya mi pa Oja xquet'a bi xihra hya. ¹⁸ Conná nguehra Cristo, ngu yø judío, ngu yø ja'i hĩngyø judío, gue'a ra Espiritu Santo fáxcáhu ya ngue da záp'ʰ ga n'amigohu xanho'a ra Papá. ¹⁹ A nuyá, ya hĩngyø 'dan'yo ja'ihya ya. Ya gue'ahu yø ja'i Oja ya, porque ya ni n'yohu gátho'ʰ yø ja'i ya o rá 'yɛ Oja.

²⁰⁻²² Nup'ʰ ha nanga n'na ra ngu ngue ra nija, nup'ʰ brá fahra jado, n'youi mi'da yø do di tetra jado ngue rá nija Oja. Gue'ahu'ʰ yø do di tetra jado ngue ra nija ya. Nu'a ra Cristo, gue'a ra do bi du'mra jado'a. A nu'ʰ yø representante p'ʰya co 'nɛ'ʰ yø pøngahya Oja, gue'ʰ yø do rá mæditho bi mɛ ra ngu'ʰ. A nuya conná nguehra Cristo ya, nu yø ja'i hĩngyø judío, ya yø n'youi to gá ɛc'ɛi ra Cristo'ʰ ya. Porque gáthogahu, gue'a ra Espiritu Santo dí n'yohu.

3

¹ Nugá drá Pablo, dí ofádi ngue dí mmangá rá hya ra Jesucristo p'ʰ 'bahyø ja'i hĩngyø judío. ² Ya gui pahma ngue bi 'yørcaguí ra mate Oja bi 'dajma 'befi ngue ga xi'ahu ra hoga 'da'yo hya. ³ Gá dá cuatá ua ja ra sɛcua'a te gáma hya bi yurcaguí Oja. Hĩmmi fadi hanja na ra hya na. ⁴ A nu'mø gá nuhu na ra sɛcua naya, ya gui hyaxhu njuani p'ʰya ngue nu'a rá hya ra Cristo hĩmmi fadi hanja, bi jaqui dá padi hanja. ⁵ Nu'mø yø pa xa thogui, nuna Oja, hĩnjonni ja'i xa mbøni ngue xti japi xta mbahna ra hya na. Pɛ nuyá, nuna Oja bá pɛnnabi ra Espiritu Santo'ʰ yø representante co 'nɛ'ʰ yø pøngahya ngue bi japi da badi hanja na ra hya na. ⁶ Nuna ra hya hĩmmi fadi hanja, guehna ra hya ja ua naya: Ngue hĩnga høndyø judío di tocabi na rá njapi Oja, sinoque xquet'a 'nɛhyø ja'i hĩngyø judío di tocabi rá njapi Oja 'mø da 'yɛc'ɛi ra hoga 'da'yo hya. Ya gá dá gohi ngue yø ja'i Oja. Porque di tocabi'a ra nho ya xa yat'Oja ngue di unyø ja'i da 'yɛc'ɛi ra Jesucristo.

⁷ A nuyá, Oja bi 'yøtra mate bi 'dajhma 'befi ngue ga mmangá na ra hoga 'da'yo hya. 'Nɛ guesɛ Oja di 'dacra ts'edi ngue da zá ga ɔt'á na ra 'befi na. ⁸ Nugá, man'natho hĩnga njuani gá ngue gátho mi'da yø ja'i ya o rá 'yɛ Oja. Pɛ guesɛ Oja bi 'yøtra mate ngue bi tocagá ra mmenthi ngue ga xicá ra hoga 'da'yo hya yø ja'i hĩngyø judío. 'Nɛ ga xihyø ja'i ngue nu'mø bi 'yɛc'ɛi ra Cristo, mathoguitho ra nho di tocabi hĩnha rá nzeɛgi. ⁹ I nneque ngue ga japi da badi gátho yø ja'i hanja na ra hya hĩngui fadi. Nuna Oja bi hoqui gátho'a te ja ya, mandø njam'møtho xpa nzán'na te nnepe di nja. Pɛ hĩmmi fadi hanja, asta ja guehya ja bi fahya. ¹⁰ A nuyá, ya bi zømma pa ngue co 'nɛhyø anxɛ bi ja yø ts'edi mahɛts'i da nu'a te da 'yørpabi Oja yø 'yɛc'ɛi. 'Nɛ da nu ngue mathoguitho ja rá mfadi Oja. ¹¹ Ya mandø njam'møtho xpa nzán'Oja'a te nnepe di nja. Pɛ ya bi nja 'mø mi t'ɛc'ɛi na ra Hmu Jesucristo. ¹² A nuyá, ngue ya dí ɛc'ɛihra ra Cristo, ya nthummæi ngue ma n'yohu Oja ya. ¹³ Janangue nugá dí xi'ahu ngue 'yo di tu ni mmæihya ngue dí sãgá ra n'ʰ ngue dí xi'ahu ra hoga 'da'yo hya. Sinoque dami johyahu ngue nu'a te ra n'ʰ dí thocá conná ngue'ahu da 'yøt'ahu ra nho na.

14 Janangue nugä dí ndantyøhmü ngue dadi ja mammaði na rá Papá ma Hmüha Jesucristo. 15 Nuna ra Papá na, nu'ü bí 'bua mahets'i, da gue'ü 'bucua ja ra häi, gátho yø Papá. 16 Guehna ma dátho ngue ja rá ts'edi na. Janangue dí äpi ngue di zac'a nï mmäihü ngue da penhna Espiritu Santo di ha'ahü ra ts'edi. 17 Dí äpi ngue nu te'o gátho ya guí 'é'c'ëihü ra Cristo, høndra Cristo da 'yo nï mmäihü. A nu'ü te gni mahni mmic'ëihü, janjuani ngue nï mmäi gdi 'yøthü. 18 Dí nnegä ya ngue gátho'ahü co gátho m'i'da yø 'y'éc'ëi, dami pahmu xandønho hague ngu gangu'a te guí macju ra Cristo. 19 Janangue dí äpä Oja ngue da dinnï mmäihü xänho hanja na te guí macju ra Cristo, madague'a ngue hinjam'mø da zä ga pahmu gátho'a te guí macju. Pë co ngu'a, man'na man'na di nequü ngue guí n'yohü Oja.

20 Nuna Oja, ma dátho ja rá ts'edi na, porque sä di un'a te t'äpi. Hinga hont'a te ra hya so ma mmäi dí äphü di unï, sinoque man'na xangu di unï ngue'a te t'äpi. A nuyá, nuna rá ts'edi Oja i ja, guehna di hacju ra ts'edi naya. 21 Nu to gátho dí 'é'c'ëihü ra Jesucristo ya, ma ga 'espa'ü Oja para zantho. Da ngut'atho.

4

1 Nugä dí ofädi ngue dí ørpabi rá 'befi ra Hmü Jesús. Pë nuyá, dí xi'ahü ngue guí mportahü xandønho. Nuna te ra hya i zon'nahü Oja gdi n'yohü, gue'a guí 'yøthü'a. 2 O gadi 'y'éc'mø guí yahü, mahotho gdi nyahü. Dami seti te gadi n'yørpahü. Di nequü ngue n'na ngu n'na gadi mahni mmic'ëihü. 3 Da máx'ahü ra Espiritu Santo ngue da 'yøt'e ngue xøgue n'na hyatho guí mmamhmü. Dami ja ndummi ngue hinjam'mø guí njunthü. 4 Nu to gátho ya dyø 'y'éc'ëihü, entho n'na nc'ëitho p'ü da nnuju Oja. Nu'a ra Espiritu Santo di n'yohü, n'nat'a'a. Nuna te ra hya dí tømhmü di nja m'mefa, n'nat'a na ra hya gá nzonngahü Oja. 5 N'nat'a ma Hmüha. N'nat'a ma nt'éc'ëihü i ja. N'nat'a ra nxixya i jaju. 6 N'ë n'nat'a Oja i 'bui, gue'a ra Papá'a ngue gátho. 'N'ë gue'a di manda gáthogahü'a. Gue'a 'bui ndap'ü bi zä'a. 'N'ë gue'a di n'yohü gáthogahü'a.

7 Nup'ü ha di mpeti yø 'y'éc'ëi, bi zänbä ra Cristo n'na ngu n'naja'a te ja ngue ga øthü. Di hacju ra ts'edi ngue da zä ga øthü'a te ja nnepe ga øthü. 8 Nguna mmamp'ü ja ra Maca Libro ngue ena: "Nuna ra Cristo bi ma mahets'i, pe 'be bi dapi gátho'ü yø nsuiui. 'N'ë mandøngu drá mate bi unyø ja'i bi gocua ja ra ximhäi", i ena. 9 ;Te nne da manna ra hya embi ngue bi ma mahets'i? I nne da ma ngue ra Cristo bi zøcua ja ra häi 'n'ë bi mengui, i ma mahets'i. 10 Nuse na ra Cristo bá n'expü mahets'i, bi zøcua ja ra häi. 'N'ë bi ma astä ndøya maya bi ja ra 'c'mahets'i para ngue di nequü ngue ndap'ü bi zä 'bui ngue di manda.

11 N'na ngu n'na yø ja'i, bi zänbä ra Cristo'a te ja ngue da mefi. Bi 'y'xyø ja'i ngue dyø representante. Mi'da p'üya, bi 'y'ets'i ngue da manna hya di bennbabi Oja ngue da ma. Mi'da p'üya, bi 'y'ets'i ngue di n'yo ngue da manna hoga 'da yo hya. Mi'da p'üya, bi 'y'ets'i ngue di m'met'o ngue dyø mamhya p'ü ha 'buhyo 'y'éc'ëi. Mi'da p'üya, bi 'y'ets'i ngue dyø xänbäte ngue ra hya. 12 Nuyä yø ja'i bi 'y'ets'i, guehya da japi gátho yø 'y'éc'ëi ngue da 'yøtra 'befi di manda ra Cristo da 'yøtyø ja'i ya. Guehya man'na di hatra ts'edi yø 'y'éc'ëi 'bucua ja ra ximhäi ya. 13 Di mpefi astä gue'mø da zädi ngue xøgue da 'da'igu ma nt'éc'ëihü, 'n'ë ga pahmu xandønho'a rá Ts'ant'ü Oja. Man'na man'na di thinï xänho hanja ra hya, ya da zä ga n'yohü tengutho i n'yo ra Cristo p'üya. 14 Ya hinga øthü tengutho øtyø t'ubasi p'üya. Porque yø basi hinguü henni ga thät'i. Tengutho 'mø te haxra ndahi nï ma ua, nï ma na, njarbutho yø basi, hont'o bi zä máxädi tenni. A nu'ü yø xänbäte ngue yø hyäte, xøgue ga mbátho da

hyoni ha di hyätyo ja'i. I nne'u ngue ga tenhna'a ra fehni hya i xännbate. ¹⁵ Pe nuju, ma ga ja ndummui ga mmamhma na ra hya majuanj. Ma ga udi ngue dadi mahmu'u yo ja'i di xihmu na ra hya na. Ma ga homhma ra hya ngue man'na gda cohmu tengutho ra Cristo. Nuna ra Cristo, guehna 'bet'o na ngue di manda gätho yo 'yεc'εi, tengutho ra ya ra ja'i i 'bet'o ngue di mandabi ra do'yo. ¹⁶ Ngue guehna ra Cristo 'bet'o ngue di nnopa yaha ya, nu'u yo xequi ha di ntöträ do'yo ra ja'i p'uya, go guecju'a. A nu'mø ngue ca xanho yo hyundo'yo, gätho 'da gui mpetho, ya xanho i ja. Njarbutho ya, nu'mø di mmađi n'na ngu n'na yo ja'i, gätho 'da ga hyadra ts'edi di mpefi xanho.

¹⁷ Nuna ma Hmuha Jesucristo, go di 'dacä ra ts'edi na guehna ra hya di xi'aha ya. 'Yoni mantho gui othna'a ra nts'o ga 'yo yo ja'i hingui pa Oja. Nuya yo ja'i ya, nu'a ra nts'o so yo mmui, gue'a ot'a. Pe hinte di muui te ot'e. ¹⁸ I njot'i yo n'yomfenj, hingui pa'a ra 'da'yo te di un'Oja. Porque mandø nna xitho yo n'yomfenj. Händi n'unj da sifi ha di njap'u di ba Oja, janangue hingui padj hanja. ¹⁹ Janjuanj ngue xa unyo mmui yo ja'i'a ra nts'o ga 'yo. 'Be xingui ja yo 'be'isä. Ena gue man'na di johya 'mø 'dama 'dan'yo ma nts'o ot'e.

²⁰ Pe hinga ngu'a ra hya ga 'yøhmu bi nxännbate ra Cristo. ²¹ Majuanj ngue ya ga 'yøhmu na te ra hya bi nxännbate ra Jesucristo. Nuna ra hya naya, guehna majuanj na, 'ne guehna ra hya xänngahu ra Jesús. ²² Janangue nuyá, nu'a te ga ra nts'o gmanj n'yohu mam'met'o, damj hyehmu p'u'a ya. Porque nu'a ra nts'o gmađi ho gui 'yøthh, mi hät'a'atho ni n'yomfenjhu'a. ²³ A nuyá, damj 'yøt'e ngue da gom'na'yo ni n'yomfenjhu ya. ²⁴ Gätho ma 'da'yo'a te gdj n'yohu. Ga ra nho gdj n'yohu. Tengutho Oja majuanj ngue xandønho'a, gui njathu p'uya, ga ra nho gui 'yøthh, hin tema nts'o gui 'yøthh.

²⁵ A nuyá, 'yo gui mmamhma ra fehni. N'na ngu n'na'ahu, ga majuanj gui xihni mmic'εiui. Porque gätho yo 'yεc'εi tengutho 'mø n'na nc'εitho di jahu'u.

²⁶ Nu'mø gui ncuehu, man'nan'yo mi 'yøt'e ngue da gohi ngue dra ts'oqui'a ni cuehu. Da thotho'a ni cuehu, 'yo gui nnehu ngue ga ra nganj ra pa gui ncuehu. ²⁷ Yo gadi unhna ra 'yu ra zithu ngue gui 'yøthna te ra pähä.

²⁸ Nu ra ja'i mará be, da hyep'u'a rá mfe, di mpefi. Nu ra ja'i ngue rá 'befise da 'yøt'e, gue'a di dñi te da zi'a, janangue di nja te di unyo ja'i hin'yu te da hyoni.

²⁹ 'Yo tema ts'omhya guj mmamhma. Sinoque ra hoga hya guj mmamhma, da gue'a ra hya da 'yørpabi ra nho yo ja'i da 'yøde. ³⁰ 'Yo gui othh ngue da du rá mmui ra Espiritu Santo ngue n'na ra ts'oqui gui 'yøthh. Porque di n'yohu ra Espiritu Santo, ya di haxha njuanj ngue ya di ohu rá 'ye Oja, 'ne fäcju asta gue'mø bá ep'u ma Yantehu.

³¹ A nuyá, damj hyehmu p'u gätho ya yo hya ga xi'ahu ya. Ra sui, ra cue, ra njunt'i, ra ts'ate. 'Yo to gui nnu man'nhu. ³² Nu'a ja ngue gui 'yøthh, damj n'yørpahu ra nho n'na ngu n'na'ahu. Di nja ni yemmahu. Damj mpunnbi n'na ngu n'na'ahu ngue'mø 'bhi to hinga gue'a ot'e, tengutho Oja bi pun'nahu conná nguehru Cristo.

5

¹ Nuna Oja, janjuanj ngue di macju ngue ya yo basigahu. Janangue nuyá, ma ga othh tengutho ot'Oja. ² Ma ga mahma mmic'εihu tengutho guj macju ra Cristo. Nuna, asta bi nda ngue bi du conná guecju. Oja bi nu manho ngue gue'a bi gohi ngue ra 'bøt'e i nhohma ts'oquihu'a.

³ Ya guí ohw rá 'ye Oja ya. Janangue nuyá, 'yo di so nī mmuih'a ra n'yots'om'māi. 'Yo temā nts'o guí øthh. 'Nē 'yo guí εmhmm ngue gue'a ra mēnyu mā datho dī muii. ⁴ 'Yo temā ts'omhya guí mmamhmm. 'Yo guí mmamhmm yø hya hīnte nī bøntho. Porque nuya yø hya ya, hīnni 'yup'h ngue guí mmamhmm ya. Nu'a ra hya nī 'yup'h guí 'yøthh, gue'a ngue njandyatho guí ja mammadīh Oja'a. ⁵ Ya guí pahmm ngue nup'h dī manda ra Cristo, co 'nehrá Papá, nuya yø ja'i ngue yø 'yots'om'māi hīnda ma maçat'i p'h ya. Da guehyø ts'oc'ei, da guehya yø ja'i ngue hønt'a te pe's'ua ja ra ximhāi so yø mmāi ngue di xandī, hīnda yarbh ya. Porque nuya yø ja'i njap'h, nu'a te ra cosa nī ma yø mmāi, gue'a thanne'a, hīnga gue'a Oja i thanne. ⁶ Maṭonma hyā'ahh ngue guí 'yøthh ya yø nts'o dī xi'ahh. Porque nu to øtya yø hya dī xi'ahh ya, ngue fεspatho rá hya Oja, guehya da japra castigo Oja ya. ⁷ Man'nan'yo mī 'yøt'e ngue guí 'yøthh tengutho øtya yø ja'i dī xi'ahh ya.

⁸ Nu'mø mam'mæt'o, gā ra nts'o nmará n'yohh. Pε nuyá, ya mā n'yohh ra Cristo ya. Ma gdá n'yohh'a te nne Oja gdá 'yohh ya. ⁹ Nu ra ja'i ngue xojpabi Oja rá mmāi, gā ra nho ga 'yo ra ja'i. Nu'mø ha ya, gā majuanī te mma. Nu'a te dī manda Oja, gue'a øt'a. ¹⁰ Damī ja ndummmihh ngue nu'a te nnu manho Oja, gue'a guí 'yøthh'a. ¹¹ Man'nan'yo mī 'yøt'e ngue go guí 'yøthh tengutho øtyø ja'i xants'o ga 'yo. Damī japhh ngue da bahyø ja'i ngue ra ts'oqui'a te øt'e. ¹² Nu'a ra nts'o nt'aguitho øtyø ja'i, ya ra 'be'isātho ngue da hmangua'a. ¹³ Pε nu'mø da ma nsædi rá hya ha rá nja na ra nts'o nt'aguitho øtyø ja'i, da bahyø ja'i ngue ra ts'oqui øt'e. ¹⁴ Janangue εmp'h ja ra Maca Libro: "Nup'h 'buhyø ja'i εntho ya xa ndu, da xoc'a nī mmāi ra Cristo. εntho ja guí nnu'a nt'aha", i εna.

¹⁵ Janangue nuyá, damī fāhmm xanho te gdī n'yohh. 'Yo gnī 'yohh tengutho ga 'yo yø ja'i hīngui pa Oja. Sinoque damī 'yøt'e ngue dī neqūi ngue guí pahmm Oja. ¹⁶ Damī ja ndummmāi guí mpefi ngue guí mmamhmm ra hya. Porque yø pa dī 'buhmm, xandøngu ra nts'o i ja. ¹⁷ Janangue nuyá, 'yo gyø 'yammuih. Nu'a te rá pāhā mā Hmuhh Jesucristo, damī ja ndummmāi ngue da dīni xanho nī mmuih hanja ra hya, n'namhmm ngue gue'a guí 'yøthh'a. ¹⁸ Para ngue guí m'mamma pāhāh, 'yo gadī unni mmuih ra n'iti. Porque ra n'iti xants'o te øt'ah'a. A nuyá, go damī unni mmuih'a ra Espiritu Santo ngue da gue'a da xān'nahh te ja ngue guí 'yøthh'a. ¹⁹ N'na ngu n'na'ahh, nu'mø guí yahh, nu'h yø hya mazihotho nt'ot'i p'h ja yø salmo, gue'h damī nxihmm'h, 'nē'h yø hya nt'ot'i p'h ja yø alabansa. Damī ja mammadīh'a ra Hmū Jesucristo p'h ja nī mmuih. Guí 'yεspahh conyø salmo 'nē conyø alabansa guí turpahh. ²⁰ Rāngue guí εc'ei'h mā Hmuhh Jesucristo, nuna Oja mā Papāh da 'yø'mø gā zohmm. Janangue nuyá, zant'a guí ja mammadīh ya ngue'a te gā ra nho ørcāh.

²¹ A nuyá, ngue guí nnu mānsuhh Oja, damī mfāts'i n'na ngu n'na'ahh ya.

²² Ague gyø xisuhh, damī 'yεc'ei nī damme 'mø nzo'ahh. Porque gue'a dī manda ra Hmū Jesucristo'a. ²³ Porque ra n'yohh i 'bet'o'a ngue dī manda rá xisu, tengutho ra Cristo i 'bet'o'a ngue dī manda yø 'yεc'ei. Nu'a ra Cristo bi yānyø 'yεc'ei, gue'a 'bet'o'a ya, tengutho rá ya ra ja'i, 'bet'o ngue dī mandabi rá do'yo. ²⁴ A nuyá yø 'yεc'ei i øt'e te dī manda ra Cristo. Xquet'a njarbatho yø xisu ya, da 'yøt'e te gā dī 'bεpyø damme.

²⁵ Ague n'yø'ahh, damī mahni xisuhh, tengutho ra Cristo dī mahyø ja'i bi 'yεc'ei, astā bi dū ngue bi yāni. ²⁶ Ngūna bi 'yørpabi yø 'yεc'ei para ngue dī zo rá 'ye Oja. Co nuna ra hya bi 'yεc'ei yø ja'i bi hojpa yø ts'oqui. Bi nxixya p'uya

ngue ya bi hyɛp'ə rā nts'o. ²⁷ I nne ngue nu'mø bá ɛp'ə məhøn'a rā Cristo, gātho yø 'yɛc'ɛi dā 'yɛspi, porque ya hɪn temā nts'o dā dɪnnbi.

²⁸ A nu yø n'yohə i jatho ngue dɪ məhyø xisu. Tengutho gā mmährä do'yo, di jarbə rā xisu. Porque nu rā n'yohə dɪ mährä xisu, i øtrā güenda rā n'yohə ngue rā do'yosɛ dɪ mədɪ. ²⁹ Nɛ hɪnjo'o n'na rā ja'ɪ ngue di sahrä do'yo, sinoque fährä do'yo rā ja'ɪ 'nɛ pɛpi. Njarbatho'a te ørcəhə rā Cristo ya, fəcɟə 'nɛ i pɛjpahə. ³⁰ Porque rā Cristo, i nnøpe ngue rā do'yogahə. ³¹ N't'ot'i p'ə ja rā Macə Libro ngue ɛnə: "Nu'mø bi nthətrə n'yohə, rā n'yohə p'əya sop'ə rā papä 'nɛhrə mamä ngue 'bəhmɪ rā xisu. Nuya yo nc'ɛi ya, dɪ nne n'na ngu n'na, janəngue ya hɪngui yo nc'ɛi, sinoque ɛntho n'na nc'ɛitho", ɛnna hyä. ³² Nuna rā hyä nā, məzihotho hmə te nne dā mə. Porque gə mbøni ngue rā Cristo ya yø n'youi yø 'yɛc'ɛi 'nɛ gue'ə yø 'yɛc'ɛi nnøpe ngue rā do'yo. ³³ Pɛ xquet'a i nne dā mə ngue n'na ngu n'na yø n'yohə jatho dɪ məhyø xisu. Tengutho gā nne ngue dɪ mə məmədɪ, di jarbatho rā xisu ya dɪ mədɪ. A nu rā xisu p'əya, i jatho ngue dā nu mənsu rā dämme.

6

¹ Ague gyø basihə, nu'mø bi zo'a nɪ papä ogue nɪ mamä, dəmɪ 'yɛc'ɛi te xi'əhə. Porque gue'a jatho ngue dā 'yøtyø basɪ ya ɛc'ɛi rā Cristo'a. ² Guehnə rā məditho rā hyä məməp'ə ja rā ley Oja nā, ngue nu rā ja'ɪ dā 'yøt'e te xi Oja, dā dɪnnbabi rā njapɪ Oja. Guehnə rā hyä nəya ngue ɛnə: "Dəmɪ su nɪ papä, dəmɪ su nɪ mamä. ³ Nu rā ja'ɪ dā 'yøtyə yø hyä ya, ya'atho rā pa dɪ m'məcua ja rā häi, 'nɛ dɪ m'məmma pähä", ɛnna hyä.

⁴ A nu yø n'yohə conyø xisu, ngue ya 'bəhyø basɪ, 'yo di honnbi ha dɪ mbøcue yø basɪ. Sinoque di tede xanho, dā badi ngue dā zammɪ. 'Nɛ dā xännbə yø basɪ ngue dā 'yɛc'ɛi rā Cristo.

⁵ Ague gyø hmɪquihə, dəmɪ 'yɛc'ɛi nɪ hmɪ gadi mpehmə ua ja rā häi. Majuanɪ ngue nɪ mməi gdi 'yørpabi məsu nɪ hmɪhə. Nɪ mməi gdi 'yøtrə 'bɛfi guɪ pəhmə, guɪ 'yø'nɪ güendəhə ngue tengutho 'mø gdi ørpahə rā 'bɛfi rā Cristo. ⁶ Guɪ hyumbabi 'mø gadi mpehmə. 'Yo guɪ nnehə ngue høn'mø nnu nɪ hmɪ guɪ humbəhə, sinoque guɪ 'yøt'e ngue yø məfi'əhə rā Cristo. Co gātho nɪ mməi gdi 'yørpahə'a te rā pähä Oja. ⁷ Nu'mø ja te guɪ pəhmə, con n'na rā pähä gdi 'yøthə rā 'bɛfi. Guɪ 'yø'nɪ güenda ngue rā Cristo guɪ ørpahə rā 'bɛfi, hɪngue məsque guɪ 'yɛmhmə ngue rā ja'ɪtho guɪ ørpahə rā 'bɛfi. ⁸ Porque ya guɪ pəhmə ngue nu'a rā Hmɪ Jesucristo, nu'a te rā nho xə 'yøt'e n'na ngu n'na rā ja'ɪ, gue'a rā nzäbi rā ja'ɪ di un'nə. Nu'mø 'bəhrä hmɪ ogue hɪnjo'o rā hmɪ n'na rā ja'ɪ, nu te rā nho xə 'yøt'e, gue'a rā nzäbi di t'un'nə.

⁹ Ague gyø hmɪhə, dəmɪ 'yørpabi rā nho nɪ məfi guɪ sihə. 'Yo gadi pihmə yø məfi. Dəmɪ bɛmhmə nā rā hyä ja ua. Ngu'ə yø hmɪ ua ja rā ximhäi, ngu'ə yø hmɪquɪ, n'nat'a nɪ Hmɪhə bi 'bə məhɛts'ɪ. A nu'a p'əya, hɪngui huantho yø ja'ɪ ørpə məsu'a.

¹⁰ Ague mə zɪ cu'əhə, dəmɪ zajnɪ mməihə connə ts'ɛdi di 'da'a mə Hmɪhə. Porque høn't'ə tate ja rā ts'ɛdi'a. ¹¹ Nuna rā hyä dɪ 'da'əhə Oja ngue gdi mfəhmə, dəmɪ 'yøthə ngue tengutho 'mø dā m'mant'ɪ'əhə nā rā hyä nā. Janəngue dā zä guɪ təjpahə rā hyä rā zithu nu'a nne dā hyəcɟə. ¹² Porque nuna rā tunhnɪ dɪ øthə ya, hɪngə gue'ə mə mmɪc'ɛi dadi ndunhə, sinoque nu'ə

dadi ndunhna ya, gue'u yø ts'onthi ja yø ts'edi ngue di manda ra nts'o ja ua ja ra ximhäi. I 'yo maya ndap'u bi zä. ¹³ Janangue di ndu xanho ni n'yomfëñihna ya co nuna ra hya di 'da'ahna Oja, guehna gdi täcju ra nts'o na. Nu'mø da 'yëhra ora ngue gui nthëhna n'na ra hya xants'o, 'yo di dap'ahna. Nu'mø ngue gä 'yøthna na ra hya naya, ya du xanho ni n'yomfëñihna 'mø.

¹⁴ Nu ra soldado 'mø ngue ya xa nsä ngue da ma ra tñhni, ya xa dætra ngut'i, ya ha ra njudi di nyani, 'ne he rá he ngue ra t'ëgui. Dami njathna p'uya ngue gdi nyamhna na ra hya majuaní. Nu'a te xanho, gä gue'a gui 'yøthna'a.

¹⁵ Nu ra soldado 'mø ja ngue ha da ma, ya xa nsä, hinha ga hyëhyø 'boxthi. Dami njathna p'uya, gui ja ndummui ngue gui mma guá mamhna ra hoga 'da'yo hya. Guá xihma ra hya yø ja'i ngue ha di zä di nhojpauí Oja. ¹⁶ Nu ra soldado ha rá njudi. Nu'u yø nsa n'youi ra sibi bi nyø nsaiui hinguí thot'i. Gui njathna p'uya co nu'a ni nt'ëc'ëihna i ja, ya hinda zä da dap'ahna ra zithu. ¹⁷ Gui 'yøt'e tengutho 'mø gdi hushna ra fui t'ëgui, hinte da thot'i. Dami njathna p'uya, n'nat'a bëni ngue ya bi nyanni tehna. Nuna rá hya Oja di 'da'ahna ra Espiritu Santo, guehna gui nnøpa juaihna na, ngue gdi taphna ra hya yø ja'i.

¹⁸ Yo di coñni mmuihna, mat'Ojahn hangu ra pa. 'Yäphna Oja'a te gäma hya di bën'nahnna ra Espiritu Santo gui 'yäphna. Gätho yø ja'i ya o rá 'ye Oja dami marpahna Oja yø ja'i, 'yogui säyathohna. ¹⁹ Xquet'a 'necä dami marcahna Oja n'namhma ngue Oja di 'dacrä hya ga mma. Nup'u ha ga mmanna hya, ga ha ra ts'edi ngue ga mmanna hya. Nuna ra hoga 'da'yo hya, hinga su ga xicä yø ja'i hanja na ra hya na. Porque hinguí pahyø ja'i na ra hya na. ²⁰ Oja bi 'yexqui ngue drä representantegui ngue ga mmanä na ra hoga 'da'yo hya na. A nuyá, ngue di mmanä na ra hya na, ya di ofädi. Janangue dami marcahna Oja n'namhma ngue nuna ra hya ni 'yëhma xi ga mma, da zä ga ha ra ts'edi ga mma xanho ra hya.

²¹ Nuna ma zi cuhna ra Tiquico, xquet'a emmëi di mpëfi ngue ørpabi rá 'bëfi ra Hmu. Nu'mø bi map'u naya, go da xi'ahna te dadi jagä na. 'Ne da xi'ahna te di øt'a ua. ²² Nuna ra Tiquico di et'a p'u na ngue da ma di zengua'ahna. 'Ne dani xi'ahna te dadi ja. Nuna ra hya da xi'ahna p'uya, di hatra ts'edi ni mmuihna na.

²³ Di nnegä ya ngue nuna Oja ma Papahn co 'nëhna ma Hmuhna Jesucristo di darpabi yø nt'ëc'ëi to gätho ya ja yø nt'ëc'ëi, 'yo dadi njunt'i, sinoque di mahyø mmic'ëiui n'na ngu n'na. ²⁴ Oja di japi te'o gätho ngue yø mmui gui ma'a ma Hmuhna Jesucristo. Da ngut'atho.

Filipenses

Ja ua ra carta bi 'yo'tra Pablo, ngue bi mænba yø 'yɛc'ɛi Filipos.

¹ Nugä drá Pablo, conná Timoteo, yø mɛfigá'be ra Jesucristo. Nu'ü yø mamhya p'ü ja ra hnini Filipos, da gue'ü yø n'yohü ja yø cargo p'ü ja ra nija, gátho mi'da yø ja'i ya o rá 'yɛ Oja ngue ya ɛc'ɛi ra Jesucristo, gä dadi zengua'be. ² Dí nnegá'be ngue nuna Oja ma Papá'ha co 'nehna ma Hmü'ha Jesucristo di jap'á'ha 'nɛ da hyut'a ni mmü'ha.

³ N'na ndi ngu n'na ndi ga mbɛn'á'ha, dadi ja mammadigä Oja conná ngue'á'ha. ⁴ Nu'mø dá mat'á'ha Oja, janjuaní dadi johya. ⁵ Porque dí mbɛn'á'ha ngue nu'mø mambá fudi gá 'yɛc'ɛi'ha ra hya, gá fáxcá'ha mɛnte dadi 'yongá ra hoga 'da'yo hya. 'Nɛ asta guetya guí fáxcá'ho'ha. ⁶ Asta gue'mø gambá fadi gá 'yɛc'ɛi'ha ra Jesucristo ya, bi 'yøt'á'ha ra nho Oja. 'Nɛ man'na di 'yøt'e ngue gui commanhohü. 'Nɛ dí padí ngue go gue'a da 'yøt'e ngue gui pømmanhohü 'mø ra pa da ɛp'ü ra Jesucristo'a. ⁷ Ni 'yup'ü ngue ɛmmɛi di mbɛn'á'ha, porque gáthogá'ha, bi 'yøtra mate Oja ngue bi 'dacü ra 'bɛfi ngue dadi 'yonnbá'ha rá hya. A nuyá, gue'mø dí ofádi, ogue dí 'bæcá p'ü ja ra ts'at'abi, dí tøká na ra hoga 'da'yo hya, 'nɛ dadi ja majuaní ngue majuaní na. ⁸ Nuna Oja i padí ngue janjuaní dadi madí gátho'á'ha tengütho gui ma'á'ha ra Jesucristo.

⁹ Nu'mø dí mmat'Ojagä, dí äpi ngue nü'a te gní mmá'ha, man'na man'na gdí mmá'ha. 'Nɛ dí äpi ngue da xoc'a ni n'yomfɛni'ha ngue da djini xanho ni mmü'ha hanja ra hya. ¹⁰ Dí nnegá ngue gui padí gui huanhna ndana ra nho i ja ngue gui 'yøthü. Janangue nü'a ra pa da ɛp'ü ra Cristo, ya hinte mant's'o da thün'ná'ha. ¹¹ 'Nɛ hont'a ra Jesucristo da zä da 'yøt'e ngue gä ra nho gdí n'yohü. Nu'mø bi nü yø ja'i ngue gui 'yohü xanho, ya da 'yɛspá' Oja yø ja'i.

¹² Ague ma zi cu'á'ha, dí nnegá ngue gui pahmä ngue nü'a te gä dá thocä, ɛnā gue gue'a man'na i fahra hoga 'da'yo hya'a. ¹³ A nuyá, gátho yø soldado 'bæcua ja ra palacio, 'nɛ gátho ya mi'da yø ja'i 'bæcua, ya padí ngue dí ofädigä ngue di ɛc'ɛi ra Cristo. ¹⁴ Nu'mø mi hnü ngue ya dí ofädigä, xangu ma cü'ha bi hya ra ts'edi, himbi nsü da mambrá hoga 'da'yo hya Oja. I padí ngue hingui hegá'ha'a ra Hmü.

¹⁵ A nuyá, nü'ü to mmanñá Cristo ya, 'b'ü i'da ngue di seyagui, i nne da 'yengähä. Pɛ mi'da p'üya, conná pähátho ga mmanñá Cristo. ¹⁶ A nü'ü di seyagui, i mmanñá hya ngue di nü manhosɛ yø ja'i, 'nɛ himma juani ngue yø mmüi ga manñá hya. Porque ɛmbi ngue da dü ma mmwigá 'mø ga padí ngue gä tɛnyø ja'i'a ra hya mman'ü. ¹⁷ Mi'da p'üya, ga mmanñá Cristo ngue di maqui. I padí ngue dí 'bai ngue ga tøká ra hoga 'da'yo hya ua ja ra ts'at'abi.

¹⁸ Pɛ hinte ja'a, gue'mø gue yø mmüi ga manñá Cristo yø ja'i, ogue hin'na. Pɛ squerangue i hmanñá Cristo, guehna nná johyagä naya. 'Nɛ man'natho dadi johya. ¹⁹ Porque dí padí ngue ga pømmanhogä ua ja ra fädi ngue gui mmarcá'ha Oja, 'nɛ fáxcá ra Espiritu Santo bá penhna Jesucristo. ²⁰ A nugui, nü'mø ga sü ga mmanñá hya ngue ra Cristo, ya ra 'b'eisátho te dí øt'a 'mø. Hante gue ga ha ra ts'edi ga mmanñá hya hangü ra pa, hingue masque ga sü ngue dí ofádi. Ogue ga pongui, ogue da thogui, hindí mportagá'a. Nugui dadi

ja ndumm̄ai dí honnb̄i ha di hnū manho r̄a Cristo. ²¹ A nuyá, dí nne ngue ya gdá 'b̄u'a ngue ga ørpabi rá p̄ah̄a r̄a Cristo. A nū'mø dá tu, ya man'na ma d̄atho r̄a nho ga nth̄e'be. ²² Nū'mø ga sigue ga m'm̄ucua ja r̄a x̄imh̄ai, da z̄a ga tap̄a mi'da yø ja'í ngue da 'ȳeç'ei r̄a Cristo. Janangue nuya h̄indí pad̄i ndana gue'a ex̄a ja ts'editho ga øtya. ¿Ua nuh̄ma x̄anho ngue ga sigue ga m'm̄ai, ua gue x̄anho ngue ga tu? ²³ Nuya h̄indí pad̄i ndana ex̄a ja ts'editho ya yoho yø hya ya. Nū'p̄u nn̄a b̄enḡä, man'na x̄anho ngue ga tu, ya gan̄i m'm̄u'be r̄a Cristo p'uya. A nugui, dí nnū manho ngue ga tu. ²⁴ P̄e co nū'ah̄u, ya x̄anho ngue dí 'b̄u'i. ²⁵ Janangue'a dí hax̄a njuani ngue ga sigue ga m'm̄ai, n'namh̄ma ga h̄a'ah̄u r̄a ts'edi ngue dí nd̄u ni nt'èç'ei h̄u. 'N̄e man'na dí nja'ah̄u mp̄ah̄a porque man'na dí nd̄u ni nt'èç'ei h̄u i ja. ²⁶ Nū'mø ga nūju mah̄on'a p'uya, ya man'natho gadi ja mam̄madih̄u r̄a Jesucristo conná nguecã.

²⁷ Guí ja ndumm̄ai gui 'yøth̄u' yø hya mmanná hoga 'da'yo hya r̄a Cristo. Dam̄i 'yøt'e te dí xi'ah̄u, gue'mø ga mmagá p'uh̄a ma nū'ah̄u, ogue h̄in'na. P̄e dí nne ga øde ngue guí h̄ah̄u r̄a ts'edi 'n̄e 'da'igu guí mmamh̄m̄u. 'N̄e guí hon̄i ha gdi japh̄u ngue dí nth̄a'a r̄a hoga 'da'yo hya ngue'a r̄a nt'èç'ei ja'ah̄u. ²⁸ Nū'mø dí pi'ah̄u ya yø ja'í s̄ahr̄a hoga 'da'yo hya, 'yo s̄a guí s̄uh̄u. Porque nuyá, nū te øt'e, gue'a r̄a hm̄eya'a ngue dí m'm̄edi. P̄e nū'ah̄u p'uya, nū te guí øth̄u, gue'a r̄a hm̄eya'a ngue dí nyanni teh̄u. Porque gueh̄na Oja f̄ax̄ah̄u. ²⁹ Nuna Oja bi 'da'ah̄u rá mate, h̄inḡa h̄ontho ngue gui 'ȳeç'ei h̄u r̄a Cristo, sinoque xquet'a ja ngue gui s̄ah̄u r̄a n'uh̄ ngue gui èç'ei h̄u n̄a. ³⁰ A nuyá, ma ga homh̄m̄u ha dí nth̄ah̄ra hya ya. Ya guí nnuh̄u te dá øt'á m'm̄et'o, 'n̄e ya guí øhm̄u ngue d̄adi sigue dí hon̄i ha nn̄a japi ngue dí nth̄ah̄ra hya.

2

¹ Di h̄a'ah̄u r̄a ts'edi n̄a r̄a Cristo. Nū'a guí ma'ah̄u, gue'a di hoc'a ni mm̄aih̄u'a. Nū'a r̄a Esp̄iritu Santo guí n'yoh̄u ya. Ya ja ni yemm̄aih̄u ya, 'n̄e ya ja ni nhūeçateh̄u ya. ² P̄e man'na ga johyagá 'mø gui 'yøth̄u ya yø hya dí xi'ah̄u. Dam̄i ne ngue 'darb̄u dí n'yo ni hyah̄u. Ḡatho'ah̄u 'da gdi mm̄athoh̄u, h̄injon da b̄oni ngue da n'nan'yo rá n'yomf̄eni. ³ Yo gadi 'ȳexh̄u, 'n̄e 'yo guí nne ngue go da nū manho'as̄eh̄u yø ja'í. Sinoque gui 'yøt'e tengutho 'mø h̄inte gadi muh̄u. Guí 'yøth̄u ngue t̄ate x̄anho mi'da yø ja'í ngue'ah̄u. ⁴ Yo guí øth̄u ngue h̄on'as̄eh̄u gui t̄imh̄m̄u r̄a nho. Dam̄i 'yøth̄u ngue 'n̄e hm̄i'da yø ja'í da d̄inna nho.

⁵ Dam̄i 'yøth̄u tengutho bi 'yøtr̄a Jesucristo ngue h̄ingui ts'uh̄ bi 'yets'i. ⁶ Madague'a ngue Oja'a, p̄e bá sop'uh̄ rá cargo mi ja ngue mad̄i manda p'uh̄ mah̄ets'i. ⁷ Bi n'un̄i bi nja'í. Bi gohi tengutho n'na r̄a hm̄iqui. ⁸ Nū'mø mi m'm̄ai ngue r̄a ja'í p'uya, h̄ingui ts'uh̄ bi 'yets'i. Gã bi 'yutho'a te rá nt'edi Oja, ast̄a bi n'un̄i bi tho. Bi dup'uh̄ ja r̄a pont'í, madague'a t'emb̄i ngue r̄a 'be'isã ngue to da dup'uh̄ ja r̄a pont'í. ⁹ Janangue nuna Oja bi japi ngue ma d̄atho da hnū mansu. Bi japi ngue bi ntate, h̄in jomman'na ngue tengu'a. ¹⁰ I nnepe ngue nū'mø bi t'øde ngue hm̄ambrá thuh̄u r̄a Jesús, gã dí ndant̄yøhm̄u'uh̄ bí 'b̄u mah̄ets'i, 'n̄e'uh̄ 'b̄ucua ja r̄a h̄ai, co 'n̄e'uh̄ 'b̄up'uh̄ ja r̄a n̄idu, gã dí ndant̄yøhm̄u. ¹¹ Ḡatho da ma ngue r̄a Jesucristo, gue'a r̄a Hmu'a. 'N̄e nū'mø t'esp̄abi r̄a Jesucristo, tengutho 'mø go di t'esp̄abi Oja, rá Papá.

¹² Ague ma zi cu'ah̄u, nū'mø dambá m'm̄ucã p'uh̄ guí 'b̄uh̄m̄u, gã 'ȳeç'ei te dá xi'ah̄u. A nuyá, madague'a yaua dí 'b̄ucã ya, p̄e ma d̄atho dam̄i 'ȳeç'ei h̄u n̄a r̄a

hya dí pen'nah̄u ya. Ya bi nyanni tehu. Janangue ma datho dami nu mansuh̄u Oja ya. Dami ja ndumm̄i gui hyoni ha di hnu manho'ah̄u. ¹³ Nuna Oja, go di ben'nah̄u na te ra rho ja ngue gui 'yoth̄u na, 'ne da máxah̄u ngue da zã gui 'yoth̄u'a te nne Oja ngue gui 'yoth̄u.

¹⁴ Nu te ja ngue gui 'yoth̄u, 'yoth̄u co n'na ra páhã. 'Yo 'be gui ena ngue ra ts'edi t'ot'ah̄u. ¹⁵ Janangue hin tema ts'oqui da thin'nah̄u. Porque ya yø basi'ah̄u Oja p'u ha 'bahyø ja'i ngue yø ts'oc'ei 'nehyø mmejmahya. Mahyonitho ngue di nequi ngue n'nan'yo'ah̄u ngue yø ts'oc'ei 'bucua ja ra ximhai. ¹⁶ Dami xihmu yø ja'i ha di zã di nth̄ui ra 'da'yo te. A nu'mø bá ehra Cristo p'uya, da zã di nja ga mpähã connã ngue'ah̄u. Porque ya hinga sãrbutho dá mpecã p'u gui 'bøhm̄u.

¹⁷ A nuyá, ya gui ec'ei hu ra Jesucristo, ya gá unni mm̄i hu Oja ya. Nu'a te gni johyah̄u ya, xquet'a 'nequi dadi johya, madague'a ya ja ngue da thogui co nuna ra hya dá xi'ah̄u. ¹⁸ Pe dami johyah̄u tengutho nnã johyagã, 'yo tu ni mm̄i hu 'mø dá tugã.

¹⁹ Da ne ra Hmu Jesús ngue ga penhnã p'u ra Timoteo, da nu'ah̄u. Nu'mø bá penc'a p'uya, ya ga johya 'mø dá pad̄i te gadi jah̄u. ²⁰ Porque hinjongui pøni ngue di ot'e tengutho di ør'be ra Timoteo ngue di hon'na'be ha gdi timhm̄u ra rho. ²¹ Nuya gãtho m'ida 'bucua, yø 'befise'a ni ma yø mm̄i ot'e, hinga gue'a rá 'befi ra Cristo ni ma yø mm̄i ngue da 'yøt'e. ²² Gui pahmu ngue ra Timoteo di nequi ngue ha ra ts'edi faxcagui ngue di mmam'be ra hoga 'da'yo hya. Tengutho n'na ra ts'ant'u 'mø faxrá papá p'u ha di mpefi, njarbutho na. ²³ Dí nne ga penhnã p'u ra Timoteo, hontho ga pad̄i tengu da gohma asunto. ²⁴ Da ne Oja ngue ya himma ya'atho ga mmagã p'u, ga ma nu'ah̄u.

²⁵ Nuna ra Epafrodito guã penngah̄u ua ngue bá hanngagui ra menyū di honi, xquet'a 'nehna emmei bi máxqui ngue honi ha gdã japra hya. Pe nuyá, dí ena ngue mahyonitho da map'u ya. ²⁶ Porque mi zã mi bad̄i ngue gã 'yøhm̄u ngue bi hyenni, emmei bi du rá mm̄i. Janangue nuyá, ya hingui nnu ra pa da map'u ya, para ngue gui pahmu ngue ya bi zã. ²⁷ 'Ne majuan̄i bi hyenni, ya ja ngue xta ndu. Pe connã guehrã mate Oja himbi du. Nu'mø ngue xta ndu, xøgue di ntimb̄u ma dummaigã p'uya. ²⁸ Janangue nuya di xenni ga pennb̄uya, n'namhm̄u ngue man'na gui johyah̄u 'mø gã nuhu mahøn'a. Ya xquet'a da hyu ma mmaigã p'uya ngue gui nnuhu ngue ya h̄inte di ja. ²⁹ Gui johyah̄u ngue gui nnuhu, porque gadi ncuhu ngue ra Cristo. Dami nu mansuh̄u gãtho yø ja'i te'o ga 'yo tengutho ga 'yo ra Epafrodito. ³⁰ Ya gui nnuhu, ya ja ngue xta ndu ngue ørpabi rá 'befi ra Cristo ngue bi máxcagui. Bi n'un̄i bi m'ma man'u ngue bi 'yørcagui ra 'bãxte nuna himmi sã gui 'yørcah̄u.

3

¹ Ague ma zi cu'ah̄u, dami johyah̄u rángue gui ec'ei hu ma Hmu hu Jesucristo. A nugui, h̄inte ga 'bedi ngue nyondi ga xi'ah̄u na ra hya dá cuatã ra s̄cua. Nuna ra hya na, da 'yøt'ah̄u ra rho. ² Dami mfahmu ngue'u yø ts'oc'ei 'yop'u h̄inni 'yup'u te øt'e. Guehya embi ngue jatho da hm̄epya yø 'yec'ei ngue di njapra circuncisión. ³ A nuju, nu'a ma hm̄epya hu, gue'a nnã thannehu Oja co gãtho ma mm̄i hu'a. Ya dadi johya ngue ma n'yoh̄u ra Jesucristo. Di pahmu ngue h̄inda zã ga honse ha gdã nyamhm̄u. ⁴ Pe nu'mø to ena ngue da zã da hyonse ha di ma mahojpi, pe ma dathogã ngue gue'a nmi hongã'a. Porque

man'natho mi pommānho te nmará 'yogā ngue mi'da. ⁵ Ja rá hyato mā pa dí 'bucá 'mø mi hmēpyagā bi njacrā circuncisión. Porque drá judíogā. Nuna mā mboxitagā, guehna rá Benjamín. Drá judío 'mø mā mi, 'nē nu'a mā hya, guehna rá hya ngue rá ebreo. Nu'a te nná mangá'a te mmamp'u ja rá ley ca yø judío, gue'a rá nt'éc'ei yø fariseo'a. ⁶ Ngue hijnmi nnegā ngue da thēp'u'a p'uya, nmi sacá'u yø ja'i éc'ei rá Cristo. Nu'a ngue nmará øt'a'a te rá hya mmamp'u ja rá ley p'uya, hijnjongui engui ngue hinga gue'a te dí øt'e. ⁷ Pē nuya te gátho nmi embā ngue tate mađi muui ngue 'mø ga øt'e, nuya dí ør'mā güenda ngue hinte di muui ya, porque ya dí éc'ei rá Cristo. ⁸ A nuyá, mađague'a ngue nmi engā ngue tate di muui te xtá øt'e, pē nuya dí ør'mā güenda ngue hinte di muui ya. Porque nuyá, man'na tatetho di muui ngue dá pacá'a mā Hmu Jesucristo ya. A nuyá, nu te gátho nmi nnøxá m'met'o, dí engā p'u'a ya ngue dí tenna Cristo. ⁹ Høndra Cristo di nnøxá ya ngue bi yangui. Ya hinga gue'a ngue ga øt'a'a te rá nho mmamp'u ja rá ley ca yø judío ngue gdá nyanya. Sinoque bi hogagui mā ts'oqui Oja ngue dá éc'ei rá Cristo. Porque Oja di hojpi te'o ngue éc'ei'a. ¹⁰ A nu'a dí nnegā ya, ngue ga pađi xanho rá Cristo. Dí nne di 'dacá'a rá ts'edi Oja bi 'yu'mø mi bennate rá Cristo. Janangue tengutho rá Cristo ngue bi tho, xquet'a 'nēqui dí emma te ya, mađague'a ngue ga tu. ¹¹ Dí nne ngue 'nēqui ga bennate 'mø bi bennate yø ánima.

¹² Di 'betho ga øt'a te gátho ja ngue gdá n'yogā. Hingue masque sä ga ena ngue ya hinte di 'bedi. A nuyá, dađi ja ndummai ngue xamhmatho ga sadi ga øt'a'a te i zongagui rá Cristo ngue ga øt'e. ¹³ Ague mā zi cu'ahū, hĩndĩ nne ga mma ngue ga ena ya gá xanho te nná 'yo. Pē hõnda n'na rá hya ja ngue ga øtya. Nu te xa thogui, ya da gop'u'a ya. Nu rá pa di ma p'uya, ma ga ja ndummai ga øt'a te ja ngue ga øt'e. ¹⁴ Nu'mø bi zadi ngue gátho ga øt'a te i zongagui Oja ngue ga øt'e, hĩnte di 'bedi, nup'u mahets'i di n najhma nzabi ngue ya mā n'yo'be rá Cristo.

¹⁵ Gáthogahū ngue ya bi dijmma mmahū xanho hanja na mā nt'éc'ei hū i ja, a nuyá, ma ga homhū ya ngue man'na man'na di zā ga n'yo manhohū. Pē nu te'o ena ngue ya hĩnte di 'bedi, ena ngue ya gá øt'a te nnep'a Oja ngue da 'yøt'e, Oja da xojpa rá mmā rá ja'i ngue da bađi ngue hinga gue'a te øt'e. ¹⁶ Nu'a te gāma hya dí tĩmhū ya, gue'a ja ngue ga øthū'a.

¹⁷ Ague mā zi cu'ahū, para ngue gui pađi te i ja ngue gdĩ n'yohū, tengutho gá nuhū ngue dí øt'a, da gue'a gui 'yøthū'a ya. Ya guĩ nuhū te ga 'yo yø ja'i nuya øt'e tengutho dí øt'a. ¹⁸ Ya xangu yø nnidi xtá xi'ahū na rá hya hõnga mmangá ya. 'Nē conma guidá nná xi'ahū ngue 'yop'u xangu yø ja'i nu'ū i mma ngue hĩnte di muui'a i du p'u ja rá pont'i rá Cristo. ¹⁹ Nu'a ja ngue da thoya yø ja'i ya, di m'medi. Guehya hĩngui so yø mmāi Oja ya, sinoque hõnt'a te yø pāhāse so yø mmāi. Nu'mø bi 'yøtra nts'o ja ua ja rá xĩmhāi, gue emma gue di 'yextho, 'be xĩngui pēs'yø sã. ²⁰ Pē nuju, dyø mmenguhū p'u mahets'i. 'Nē di tømhmū ngue ja di 'yēp'u na rá Hmu Jesucristo mā Yantehū. ²¹ Nuná, di pārcā mā do'yohū porque nuya hĩngui nzaquigahū ya. Di japi ngue dá gohi tengutho rá do'yo ngue maguesē. I ja rá ts'edi ngue nu te di manda di nja, gue'a di nja'a.

4

¹ Ague mā zimmādi cū'ahū, janjuani ngue dī nne gā nnu'ahū. Janjuani ngue dadi johya connā ngue'ahū. A nuyá, dí xi'ahū ngue 'yogui hēhmū nā rā Hmū Jesucristo.

² Nūnā rā Evodia, connā Síntique, dí āpra mate ngue 'yo dadi nsui, da 'yot'e ngue dī ncu ngue εc'ei rā Cristo. ³ A nu'j mā mmimēfui, dí ā'i rā mate ngue guí nnu ha gdi japrā hyā dī nxihya mā zi cūhū yō xisu dī nsui. Nūya yō xisu ya, guehya bī māxcagui m'met'o p'ū ha dá mangā rā hoga 'da'yo hyā. 'Nε xquet'a bī māxcagui rā Clemente con mī'da mā cū bī māxqui ngue bī manna hyā. Nū yō thūhū ya yō ja'i ya, i nt'ot'i p'ū ja rā libro nt'ot'i yō thūhū yō ja'i nūya dī nthēui rā 'da'yo te.

⁴ Zant'a dami johya ngue guí n'yohū rā Hmū Jesús. Dadi yopra hyā dí xi'ahū, dami johyahū.

⁵ Nu'a te rā nho gni 'yohū, dami 'yuthū yō ja'i 'bup'ū guí 'bēhmū ngue gyō hoja'ihū. Nu'a rā Hmū, ya hīmma ya'atho da εcua'a. ⁶ Nu'mō ja te guí hēmphū, 'yo dī su nī mmāihū. 'Yāphū Oja ngue da māxahū 'mō te guí thohmū. 'Nε dami bēhmū ngue xandōngu te ja ngue gdi ja mammadihū Oja. ⁷ Nu'mō guí 'yōthū nā rā hyā dí xi'ahū ya, Oja da hyut'a nī mmāihū. Nu'a dī hyū nī mmāihū p'ūya, mā datho ngue nthūmmāi xandōnho, hīnga ngu'a rā hyā gā ya yō ja'i ngue εmbi nthūmmāi. Ya hīnni mantho te da zū nī mmāihū ngue'mō ya guí n'yohū rā Jesucristo.

⁸ Ague mā zi cū'ahū, ya rá nze guitho nā rā hyā dí xi'ahū ya. Dā zo nī mmāihū ya yō hyā majuanī. Guehya yō hyā bá n'youi rā respeto. Guehya yō hyā njuantho ya. Guehya yō hyā hīn temā ts'omya bá n'youi. Guehya yō hyā ngue māhotho dā zo nī mmāihū. ⁹ Nu'a rā hyā dá xān'nahū, gue'a guí 'yōthū'a. Ya guí nnuhū te dá ot'ā, dā ngut'a guí 'yōthū ya. Nu'mō guí 'yōthū'a ya, Oja dā hyut'a nī mmāihū.

¹⁰ Dadi johyagā 'nε dadi ja mammadī Oja ngue ya gā bēnjū māhōn'a 'nε gadi zecjū te dí honi. Dí pacā ngue hīn gadi pumbēnjū, pε mam'met'o hīmmi sāp'ū guí zecjū 'mō. ¹¹ Nūgā hīn dadi 'mō hīngui fāxchū. Dadi johyatho hōnt'a ts'ū te nnā 'būi. ¹² Dí padī te nnā tho 'mō dí hyoya, xīndī pā 'mō ngue ja te gā si. Dadi johyatho 'mō dí nīya, ogue dí tū manthuhū. Ngūtho dadi johya gue'mō mbonguitho ogue hīngui ts'ū te gā honi. ¹³ Hōnt'a ts'ū tengue gā thogui, hīndī su, porque rā Cristo dí hacra ts'edi.

¹⁴ Xanho te guí ørcāhū ngue guí fāxchū 'mō te dí hongā. ¹⁵ Nu'ahū, gyō mmēnguhū p'ū ja rā hīnī Filipos, nu'mō rá mēdi dambā mangā rā hyā p'ū Macedonia ja nī hāihū, mā thocā p'ūya ngue danī mpagā man'na nguadi, hōn'atho gā fāxchū'a te dí honi. ¹⁶ Nu'mō tobe dambī 'butā p'ū ja rā hīnī Tesalónica, nyo ndi, nyū ndi gā penngahū rā mēnyū gā si 'mō hīn'yū te gā honi. ¹⁷ Hīnga hōntho dadi johyagā ngue gadi 'dacjū te dí si, sinoque dadi johyagā ngue nū te guí ørcāhū, gue'a man'na dī nū manho'ahū Oja'a. ¹⁸ Nu'a te rā mēnyū guā penhū ngue bá hā rā Epafrodito ngue bi 'daqui, nūgā dá hanī. A nūya mbonguitho te dí honya. Nūnā rā mēnyū nā, cohi como tengutho rā bopō usyō ja'i 'mō øtrā 'bōt'e, māzi hotho gā yāni. 'Nε i nnu manho Oja. ¹⁹ Nu'a mā Ojahū, dī mfāxte ngue dí 'da'ahū te gā gadi 'bēhmū. Porque hīn'yū p'ū rá nze guí i ja rá njapi dí unni to n'youi rā Jesucristo. ²⁰ Para zantho gā εspahū Oja mā Papāhū. Dā ngut'atho.

²¹ Dı pɛnnbabi ra nzɛngua te'o gátho ya n'youi ra Jesucristo. Nuya ma cuha 'bɛcua di 'bɛi, xquet'a pɛn'naɦa ra nzɛngua. ²² Gátho ya yø ja'i 'bɛcua ngue ya yø ja'i Oja di zɛngua'ahɦa. Da guehya 'da yø 'yɛc'ɛi 'bɛp'ɦ ja ra ra dast'abi Roma pɛnhma nzaqui ra hya ngue di zɛngua'ahɦa.

²³ Nuna ma Hmuɦa Jesucristo di japi gátho'ahɦa. Da ngut'a tho.

Colosenses

Ja ua ra carta bi 'yo'tra Pablo, ngue bi mænba yø 'yɛc'ɛi Colosas.

¹ Nugä drá Pablo, Oja bi 'yɛxqui ngue drá representantegá ra Jesucristo. Co 'nɛhna ma zi cuhu ra Timoteo ² dadi zenguagá 'be'u to gátho ya o rá 'yɛ Oja rá m'mup'u ja ra hnini Colosas. Gue'e ma zi cu'ahu ngue gui'ɛc'ɛihu ra Jesucristo. Dí nne ngue nuna Oja ma Papáhu di jap'ahu 'nɛ da hyut'a ni mmáihu.

³ Nuna Oja, guehna rá Papá ma Hmuhu Jesucristo. Guehna zant'a dadi ja mammadí 'mø dá mat'Oja conná ngue'ahu na. ⁴ Porque dí øcä te ja ni nt'ɛc'ɛihu ngue ra Jesucristo. 'Nɛ di øde ngue majuaní gadi mahmu to gátho ya o rá 'yɛ Oja. ⁵ Xquet'a dadi ja mammadí Oja ngue'a te gá ra nho ya xpá nzänni di 'da'ahu p'u mahɛts'i. Ya gui pahmu ngue Oja di 'da'ahu ra nho, porque guehna rá hya n'yoiu ra hoga 'da'yo hya bi si'ahu na. A nuna rá hya bi si'ahu, majuaní na. ⁶ Pɛ hinga høn'athohu bi si'ahu na rá hya na, sinoque ma'yoni rá hya ndap'u bi zä rá nguni nximhai. A nuyá, ndap'u bi zä, man'na man'na ni 'yɛc'ɛitho rá hya yø ja'i. 'Nɛ man'na ni xohyø n'yomfɛni yø ja'i ndana rá nho dá n'yo. Porque nuyá, ndap'u bi zä njap'u tengutho'a te bi njap'u gui 'báhmü asta guehyø pa xcá 'yøhmü na rá hya na. Ja bá timp'u ni mmáihu ngue majuaní ja rá mate Oja. ⁷ Nuna ma zi cuhu ra Epafras bi xän'nahu na rá hya na. Xquet'a ørpabi rá 'bɛfi rá Cristo tengutho dí øt'a. Nuna rá Epafras di mɛfi xanho p'u ha gui 'báhmü ngue manna hya, tengutho 'mø gdí 'bucä p'u. ⁸ Nuna rá Epafras, guehna bi xiqui hanja'a te øt'ahu rá Espiritu Santo ngue gadi mmáhmü n'na ngue n'na'ahu.

⁹ Asta guehra pa xtá øcä na rá hya naya, hündí säya dí mmat'Oja conná ngue'ahu. Dí äpä Oja ngue da 'yøt'e ngue gui pahmu xanho'a te gá nne Oja gui 'yøthu. Da xoc'a ni n'yomfɛnihu ngue man'na gdí pahmu'a te rá nho ja ngue gdí n'yohu. ¹⁰ Porque dí nnegä ngue gui n'yohu tengutho nne Oja gdí n'yohu. Nu'mø ngu'a gui 'yøthu ya, nuna Oja zant'a jampähä conná ngue'ahu. Dí nnegä ya ngue nuna te gá gui 'yøthu, gá da gue'a te xanho gui 'yøthu. Dí nne ngue man'na man'na gdí mbenthü Oja. ¹¹ Nuna Oja jase rá ts'edi, guehna dí äpi ngue di 'da'ahu rá ts'edi nuna gui homhmu ngue da zäp'u gui sethu'a te gá ra n'u gui thohmu. Zant'a gui johya thohu. ¹² Dí nne ngue gui ja mammadíhu Oja, nuna rá Papá ra Jesucristo. Porque guehna bi 'yøt'e ngue di tocagahu na te gá di unnbu mahɛts'i'u yø ja'i ya o rá 'yɛ. ¹³ Nuna guehna bá jugahu p'u ja rá ts'edi rá zithu madí mandagahu na. Bi 'yøt'e ngue go dá ɛc'ɛihu'a te rá hya di manda rá Ts'unt'u Oja. Nuna Oja emmɛi di ma'a rá Ts'unt'u. ¹⁴ 'Nɛ guehna rá Ts'unt'u Oja bi gurca ma ts'oquihu. Janangue ya bi punnga ma ts'oquihu.

¹⁵ Nuna Oja, hünjongui nnu na. Pɛ conná guehra Jesucristo ya fá Oja ya, porque 'da'igu'u. Nuna rá Jesucristo, guehna maguesɛ na ngue'a te gátho i ja. ¹⁶ Conná guehra Jesucristo i ja ya yø cosa bi hogui, tengutho bi ja mahɛts'i 'nɛ'a te gá ja ua ja rá ximhai. Guehya yø cosa dí nnuhu ngue ja, co 'nɛ'u yø cosa ngue hündí nnuhu. Conná ngue'a, 'b'u to ja yø ts'edi, 'nɛ 'b'u to t'ɛc'ɛi,

'nε 'b'u'u yø ts'ut'abi, 'nε 'b'u'u to gätho yø hmu. Porque rä Cristo go bá sänni te gätho ja'a, 'nε go gue'a di manda gätho yø cosa'a. ¹⁷ Nuna rä Cristo, ya mi 'b'u'mø tobe himmi ja'a te ja ya. Pe nu te di nnuhüa ngue ja ya, go gue'a øt'a ya ngue di sigue jatho yø cosa i ja. ¹⁸ A nuyá, nuna rä Cristo guehna 'bet'o na ngue gätho yø 'yεc'ei 'bai, tengutho rá ya rä ja'i, gue'a 'bet'o'a ngue di mandabi gä rá do'yo rä ja'i. A nuna rä Cristo, guehna di unna 'da'yo te'u to gä εc'ei na. 'Nε go 'bet'o na ngue'u to di bennate p'u ha da nt'ägui. Janangue nuna rä Cristo, guehna maguesε na ngue'a te gätho i ja. ¹⁹ Oja bi ne ngue tengutho'a, xquet'a njarbatho rä Cristo ya. ²⁰ Oja bi ne ngue conna Cristo da zá di mpεnhui Oja yø ja'i 'bucua ja rä häi co 'nε'u bi 'b'u mahεts'i. Di nhøjpaui Oja rángue bi du p'u ja rä pont'i rä Cristo.

²¹ Nu'mø yø pa xa thogui, gmi nnu 'dan'yohüa Oja p'u ja ni mmüihüa. Mani nsüihüa na, porque gä rä nts'o gmani n'yohüa. Pe ya bi ne Oja ngue da n'amigohüa ya. ²² Rä Cristo bi n'üni bi tho, n'namhma ngue di hoga ma ts'oquihüa. Janangue nu'mø ya gdi 'bühmüa p'u ja rá hmi rá dá Oja, ya hin tema nts'o di nεquü p'u ja ma mmüihüa. Ya hin tema hya da thjngahüa. ²³ Pe jatho gä hahüa rä ts'edi ngue di ndüa ma nt'εc'ei hui i ja. 'Nε 'yo guí yobεni hui guehna rä hoga 'da'yo hya bi si'ahüa. 'Nε guehna rä hya i hma gä rá ngüni nximhäi na. Nugä drä Pablo xquet'a guehna rä hya di mmangä p'u 'bühyø ja'i naya.

²⁴ A nuyá, dädi johyagä ngue di sägä rä n'u connä ngue'ahüa. Porque ya di thocä rä n'u ja ngue gä thogui, tengutho rä Cristo bi zá rä n'u connä ngue'u yø ja'i bi 'yεc'ei. ²⁵ Nuna Oja bi 'dacä rä 'befi ngue gä fäxahüa co gätho mi'da yø 'yεc'ei. Janangue nuyá, gä di mmangä'a te gäma hya n'youi rá hya Oja. ²⁶ Nuna rä hya di mmangä, himmi fa'mø yø pa xa thogui, asta ja nuyä, ja bi fahya. A nu'u yø nyogui ja'i xa m'müi, himbi bahna rä hya na. Pe nuyá, nuna Oja bi japi ngue bi ba'u yø ja'i ya o rá 'ye ya. ²⁷ Oja bi 'yøt'e ngue da fadi hangü gangu rä nho di ünyø ja'i hingyø judío. Guehna rä hya naya ngue ya guí n'yohüa rä Cristo. A nuyá, ngue ya guí n'yohüa rä Cristo, ya tinni mmüihüa xandønhø ngue majuanü di n'na'ahüa rä nho p'u mahεts'i.

²⁸ Nuna rä Cristo di mmangähe. Dädi consejhe gätho yø ja'i. Di xännbahe rä hya gätho yø ja'i, n'namhma ngue da badi xanho hanja rä hya. Di nnegähe ngue nu'u yø ja'i ya n'youi rä Cristo, gätho rä nho da n'yo n'namhma ngue da nu manho Oja. ²⁹ Guehna ngue nnä ho ma mmüi dädi mpεfi. Porque di hacra ts'edi rä Cristo ngue gä mpεfi gä mmanna hya.

2

¹ Di nnegä guí pahmüa ngue mathoguitho di hogä ma mmüi di mmat'Oja connä ngue'ahüa. 'Nε di mmat'Oja connä ngue'u yø 'yεc'ei rá m'müp'u ja rä hnüni Laodicea. 'Nε di mmarpabi Oja gätho mi'da yø 'yεc'ei hinjam'mø xa nnugüi. ² Di nnegä ngue guí hatra ts'edi ni mmüihüa ngue xøgue da 'da'igü guí mma n'na ngu n'na'ahüa. 'Nε di nnegä ngue hinüü nyobεni hui, guí pahmüa xandønhø hanja na rä Cristo. Nuna Oja, go øt'a ngue fadi xanho hanja'a rä Cristo. ³ Nuna rä Cristo, guesεna da xoga ma n'yomfεni hui na ngue da dinma mmüihüa hanja na rä hya tate di müüi.

⁴ Di xi'ahüa na rä hya na, n'namhma ngue hinjonda hyär'ma hya'ahüa. Porque 'bühyø ja'i ngue mahotho gä ngücyø hya mma ngue gä nhäte. ⁵ Nugä hinga 'dap'u di 'bühmüa ya, pe høn'atho di mbεn'ahüa. 'Nε hü ma mmüigä 'mø

dí ðe ngue ða xandønhø ní n'yomfɛnɪhɪ, porque guí hãhã rá ts'edi guí ɛc'ɛihɪ rá Cristo.

6 Nu'mø mambá fadi gá 'yɛc'ɛihɪ rá Jesucristo, gá 'yøt'e ngue ní Hmuɪhɪ ná. A nuyá, nuna rá Cristo gá 'yøt'e ngue ní Hmuɪhɪ, hønt'a zant'a ða 'yo ní mmɪhɪ ná ya. 7 Man'nan'yo mí 'yøt'e ngue guí hyehmɪ p'ɪ rá Cristo. Gá 'bãhmɪ conná ngue'a. Dí ndø ní nt'ɛc'ɛihɪ co nuna rá hyã bi sãn'nãhɪ. Guí ja ndummi guí ja mammadihɪ Oja.

8 Damí mfãhmɪ xandønhø. 'Yo toní ja'í ðadí ts'on'na ní nt'ɛc'ɛihɪ, sã ða 'yɛna ngue ða xãn'nãhɪ yø hyã ngue yø mfaðisɛ yø ja'í, 'nɛ hinda gue'a rá hyã bí nxãnbate rá Cristo ða xãn'nãhɪ. Guehya yø hyãte ya, hímma juani te í mma. Gue'a te yø mfaðí yø ja'í ua ja rá xímhãí í mmanya. Gue'ɪ yø hyã xã nja manjam'ø í mma.

9 Rá Cristo bi hnu ngue bí nja'í ná, pɛ hĩnte dí 'bedi ngue rá ts'edi Oja. 10 Ya dí n'yohɪ rá Cristo ya, ya hĩnte man'na dí 'bedi. Guehna 'bet'o naya ngue'ɪ to gãthø ja yø ts'edi. 11 A nuyá, ngue ya ní n'yohɪ rá Cristo, ya bí mɛpya'ãhɪ. Pɛ gue hímma xøts'ethø bí mɛpya'ãhɪ tenguthø øtyø judío. Sinoque nuna rá hmɛpya bí ja'ãhɪ, bi hycra nts'o mí ja ní n'yomfɛnɪhɪ. 12 Nu'mø gmí nxixya'ãhɪ, gá 'yø'ní güendãhɪ ngue ya bí zɛp'ɪ rá nts'o gmaní n'yohɪ m'met'o. Guí øthɪ rá güenda ngue 'darbɪ bí t'ãc'ãhɪ rá Cristo. 'Nɛ gá 'yɛc'ɛihɪ ngue ja rá ts'edi Oja ngue bí japi bí bennate rá Cristo 'mø mí ðu. Gá 'yøthɪ rá güenda ngue 'dap'ɪ gá bennatehɪ rá Cristo, gá pahmɪ ngue ya ma'da'yo gá m'mãhmɪ mãhø'n'a. 13 A nu'mø man'na rá pa, gãthø yø ja'í hĩngyø judío, mã hĩn'ya rá 'da'yo te porque hímmi pa'a rá 'yu Oja, gã rá nts'o maní n'yo. Pɛ nuyá, bí 'yøt'Oja ngue gá nthɛhɪ rá 'da'yo te conná guehãra Cristo. Nu'a te mã ts'oquihɪ mí ja, ya gã bí punghãhɪ Oja. 14 Mí ja mã ts'oquihɪ ngue xtã festhøhɪ rá ley Oja. Pɛ nuna Oja, ya bí hoga mã ts'oquihɪ ngue bí ðu p'ɪ ja rá pont'í rá Cristo. 15 Nu'mø mí ðu p'ɪ ja rá pont'í rá Cristo, bí 'yembã hãí rá hyã'a rá hmɪ ua ja rá xímhãí, porque nu'ɪ mã mã mã ðaxquibi, gã bí mã hãí. Xøgue nhmĩte ngue bí 'berpa yø sã porque bí ðapí gãthø.

16 Janangue nuya yø ja'í ɛmbí ngue hĩnguí ho te guí sihɪ, 'yo guí ɛc'ɛihɪ te mmanya. 'Yo guí ɛc'ɛihɪ 'mø ða 'yɛmbí ngue jathø guí suphɪ rá ngo, ogue guí suphɪ rá t'asnã, ogue ða 'yɛmbí ngue jathø guí suphɪ rá pa ngue rá ts'ãya. 17 Nuya yø hyã ya, guehya mí ja ts'edithø ngue ðí nja hante ngue ða ɛhrã Cristo. Pɛ nuyá, ngue ya bá ɛhrã Cristo, ya hĩn'na ya. 18 'Yo guí ɛc'ɛihɪ 'mø ða 'yɛn'ãhɪ ngue rá ts'oquí guí 'yøthɪ 'mø hĩnguí thãnehɪ yø anxɛ Oja tenguthø øt'ɪ. ɛmbí ngue dí 'yɛxra ja'í nu'a hĩnguí nne ða 'yøt'e tenguthø gã 'yo'ɪ. 'Nɛ guehya yø ja'í mmanya ngue ja yø mfaðí, ɛna ngue nnu yø cosa nu'ɪ hĩnjonguí nnu. Pɛ dí nequí ngue guehya yø ja'í dí 'yɛts'í, porque ɛna ngue pase, guehya yø ja'í hĩnte ðí muí te mmanya. 19 Guehya yø ja'í xã hyɛp'ɪ rá Cristo ya. Conque hønse rá Cristo 'bet'o ngue gãthø yø 'yɛc'ɛí. 'Nɛ guehna rá Cristo fãxyø 'yɛc'ɛí, porque gue'ɪ yø 'yɛc'ɛí nnøpe ngue rá do'yo. 'Nɛ guehna dí 'dacjɪ rá ts'edi ngue gã n'yohɪ xãnhø ná, tenguthø nnecjɪ Oja ngue gðã n'yohɪ.

20 Damí 'yø'ní güendãhɪ ngue nu'mø mí ðu rá Cristo, xquet'a 'nɛ'ãhɪ ya gá tuhɪ, ya bí zɛp'ɪ'a te yø ts'ännisɛ yø ja'í ua ja rá xímhãí. Pɛ, çhanja ngue guí ɛmhɪ ngue ní manthø ja ts'edi ya yø hyã ya? Porque tobe guí nne guí

siguetho gui 'yøthü'a te gä 'yo yø ja'i. ²¹ Nuya embi ngue hingui sä dä ts'i 'da yø cosa. Em'mø bi nya: "Yo gui nne ngue gui sä, astä 'yo gui thädi", i gna. ²² Pe gätho yø cosa i ja, xanho ngue dä ts'i, 'nē nu'a te si rä ja'i, i thotho. Janangue nu'a te rä hya xänbäte ya yø ja'i ya, yø hyase. ²³ Majuanj ngue nuya yø ja'i mmanya yø hya ya, enä xøyø bamhya p'ü gui nequi. Porque enä ngue xänbäte'a te ni 'yup'ü ngue di 'yøtyø ndanne yø ja'i. 'Nē xän'nahü ngue gui 'yø't'e ngue hinte gadi muhü. 'Nē xän'nahü ngue gui sammj xandønho'a te rä pähä ni do'yohü. Pe hinte di muui ya yø hya mma, porque hingui hajpabi'a te rä ts'on'yomfēni jap'ü ja rä mmü rä ja'i.

3

¹ Dami 'yø'ni güendahü ngue nu'mø mi bēnnate rä Cristo, xquet'a 'nē'ahü ya gä bēnnatehü. Janangue nu te gdi 'bühmü ya, 'yø'ni güenda ngue tengutho 'mø ya gdi 'bühmü p'ü mahets'i bi 'bührä Cristo ja rä n'yei Oja. ² Ma datho dä zo ni mmühü'yø cosa bi ja mahets'i. Hinga gue'ü yø cosa ja ua ja rä häi gui 'yēmp'hü ngue mä datho di muui. ³ A nuyá, ngue gui n'yohü rä Cristo ya, ya hingui ja ngue gdi 'bühmü tengutho gmanj 'bühmü m'met'o. Nuna rä Cristo, i n'youi nä Oja rä Papá, 'nē guehna fät'a ni tehü naya. ⁴ Nuna rä Cristo rä mmeti mä tehü. Nu'mø bá ep'ü nä, ya dä hnu ngue tate ja rä ts'edi. 'Nē xquet'a 'nēcju dä hnu ngue ya man'yohü nä.

⁵ Janangue nuyá, nu'a te gä rä ts'on'yomfēni ja ua ja rä ximhäi, dami hyehmü p'ü'a. 'Yo gui 'yots'om'mäihü. 'Yo temä nts'o gui øthü. 'Yo di so ni mmühü rä nts'o. Nu te gui peshü, 'yo gui nnehu ngue man'na man'na di nxändi. Porque nuya yø ja'i ngue njap'ü, gue'a te pets'i thanne, hinga gue'a Oja ni ma yø mmü ngue thanne. ⁶ Nuya yø ja'i njap'ü, guehya fēspatho rä hya Oja ya. Janangue guehya dä japrä castigo Oja ya. ⁷ Dä gue'ahü 'mø yø pa xa thogui, xquet'a xcä njahü p'üya ngue gmj fēspathohü rä hya Oja.

⁸ Pe nu rä pa ja p'üya, dami hyehmü p'ü gätho ya yø hya gä xi'ahü ya: 'yo gyø cuhü, 'yo høndrä njunt'i gui nnehu, 'yo gyø zatehü, 'yo gyø nequisühü, 'yo gyø ya mants'ohü, ⁹ 'yo gadi nhyät'i n'na ngu n'na'ahü. Nu'a te gmanj n'yohü m'met'o, ya bi mpädi. ¹⁰ A nuyá, ya bi gom'da'yo ni n'yomfēnihü ya. A nuna Oja, dä zä dä 'yø't'e ngue man'na man'na gdi pahmü nä. 'Nē dä 'yø't'e ngue nu'a te nne Oja gdi n'yohü, hont'a hont'a dä zo ni mmühü'a. ¹¹ A nuyá, ya händi mporta ngue'mø rä judío ogue hingrä judío ya, mhme'pya ogue hinga mhme'pya rä ja'i ya, rä 'dan'yo ja'i ogue rä ja'i hin'yü rä m'fadi, 'bührä hmu ogue hingo'ra hmu. A nuyá, nuna mä datho ngue di mporta ya, guehna ngue dä t'ēc'ēi rä Cristo. Porque rä Cristo, guehna n'youi gätho yø ja'i t'ēc'ēi nä.

¹² Nuna Oja di ma'ahü 'nē bá huan'nahü ngue gui sohü rä 'yē. O gadi 'yēxhü ya, sinoque di nja ni nhuecätehü. Di nja ni yemmühü. Dami 'yø'pa rä nho ni mmic'ēihü. Nu'mø te si'ahü, dami sethü. ¹³ Dami seti te gadi n'yørpe n'na ngu n'na'ahü. Nu'mø ja te gni njunthü, dami mpunnbi n'na ngu n'na'ahü. Tengutho rä Cristo bi pun'nahü, dami njathü p'üya ngue gui mpunnbahü. ¹⁴ Nuna mä datho i ja ngue gui 'yøthü ya, guehna ngue gui mahni mmic'ējui n'na ngu n'na'ahü. Gue'a di zä gui 'yøthü'a te gä dädi 'bep'ahü gui 'yøthü'a p'üya. ¹⁵ Nuna Oja, bi 'yø't'e ngue xøgue entho n'na nc'ēitho ja gätho yø 'yēc'ēi. 'Nē bi zon'nahü Oja ngue hingui nnu 'dan'yo n'na ngu n'na'ahü. A nuyá, gui ja ndummi ngue mamj ts'omhmü nä rä hya i zon'nahü Oja. Zant'a gui ja mammadihü Oja.

16 Nuna rá hya ra Cristo hõnna da 'yo ni mmaih xandõnho na. Nu'mø guí xãnnbateha ra hya, dami padi ha gdi japha ra hya guí mmamhma. Dami ja mammadih Oja co gãtho ni mmaih mente guí turpaha yø salmo 'nẽhyø alabansa. 17 Nu'mø ja te guí øthã, oque ha guí yathohã, dami 'yøthã para ngue di t'ẽspabi ma Hmuhã Jesucristo. Rãngue guí ẽc'ẽihã ra Cristo, nuna Oja ma Papãha da 'yø'mø gã zohma. Janãngue nuyã, guí ja mammadih Oja ya ngue'a te gã ørcãha.

18 Ague gyø xisuhã, dami 'yẽc'ẽi ni dammehã. Guehna rá nsãui da 'yøt'e te'o ngue ya ẽc'ẽi ra Hmu Jesús.

19 Ague n'yø'ãhã, dami mahni xisuhã. Mahotho gdi zohma, 'yo hõndra sui guí nnehã.

20 Ague gyø basihã, nu'mø nzo'i ni papã oque ni mamá, dami 'yẽc'ẽihã. Porque gue'a di ho ra Hmu Jesús ngue guí 'yøhma ra hya 'mø ts'o'ãhã.

21 Ague gyø papãhã, nu'mø guí nzohni basihã, dami hyonnbi ha hĩndi mbøcue ni basihã, n'namhma ngue hĩnda gohyø mma.

22 Ague gyø hmiqũihã, dami 'yøt'e te gã di 'bep'a ni hmu guí 'yøthã. 'Yo guí øthã tengutho øtyø ja'i ngue hõn'mø nnu yø hmu di mpefi, hõntho nne ngue da hnu manho. Rãngue guí nnu mansuhã Oja, nu te guí pẽhma, co gãtho ni mma gdi 'yøthã ra 'bẽfi. 23 Nu'mø ja te guí pẽhma, dami ne ngue co n'na ra pãhãtho gdi 'yøthã ra 'bẽfi. Guí 'yø'ni gãendãhã ngue tengutho 'mø gdi ørpãhã rá 'bẽfi ra Hmu Jesús. Hĩngue masque guí 'yẽmhma ngue ra ja'itho guí ørpãhã rá 'bẽfi. 24 Ya guí pahma ngue nuna ma Hmuhã Jesucristo go da gut'ãhã na co nu'a te gã ra nha di 'da'ãhã m'mefa. Porque guehna ma Hmuhã Jesucristo di mandagãhã ya. 25 Pẽ nu ra ja'i xãnts'o te øt'e, ra castigo rá njut'i. Porque gãtho yø ja'i, nu te gã xa 'yøt'e, gue'a ra njut'i di nja'a.

4

1 Ague gyø hmuhã, nu'a ni 'yup'ã guí 'yørpã ni hmiqũihã, gue'a guí 'yøthã'a, 'yo mathogũitho gadi amhma. Dami pahma ngue xquet'a bí 'bãhni hmuhã mahẽts'i 'nẽ nnuitho te guí ørpã ni hmiqũihã.

2 Guí hya ra ts'edi ngue njandyãtho guí mat'Ojahã. Hĩnha rá nzẽgui guí ja mammadih Oja. 3 Nu'mø gã mat'Ojahã, xquet'a 'nẽcã dami marcãhã Oja, n'namhma ngue nuna Oja da nu ha di japi hapã da zã gã mmangã na ra hya na. Porque yø ja'i tobe hĩngui padi hanja'a ra hya ngue ra Cristo. A nuyã, ya dí ofãdi guehna ra hya di mmangã. 4 Dami marcãhã Oja n'namhma ngue Oja da xãngui ha gdã japra hya gã mma. Porque nu'mø dá mangã na ra hya na, mahyonitho ngue da 'yo ni 'yu ra hya.

5 Nup'ã 'bãhyø ja'i hĩngyø 'yẽc'ẽi, dami mportãhã xãnho. 'Nẽ dami hyoni ha gdi xihma ra hya yø ja'i. 'Yo gadi 'bethã ra ora. 6 Nup'ã hapã guí yahã, dami nehã ngue gã ra hoga hya gdi nyãhã, mahotho da nt'øde ra hya gdi nyãhã. I jatho ngue ya gdi padi ha gdi japhã ra hya guí xihma n'na ngu n'na yø ja'i.

7 Nuna ma zi cuhã ra Tiquico hĩngui hegãgui, i fãxqui xãnho. Porque 'dap'ã dí 'yø'be ngue dí ørpã'be rá 'bẽfi ra Hmu Jesús. Nu te dí øt'ã ua ya, go danĩ xi'ãhã p'ã na ra Tiquico 'mø bi map'ã. 8 Guehna nnã et'ã p'ã ha guí 'bãhma nãya, para ngue guí pahma te dí øt'ãhe ua. Go da hyut'a ni mmaihã na. 9 Da

mε nā mā zi cūhū rā Onésimo, xquet'a 'nēhnā hīngui hēhrā hyā nā. Guehna n'na nc'ēi nī mmēnguhū nā. Nūya p'ūya, go dā xi'āhū temā hyā ja ua ya.

¹⁰ Nūnā rā Aristarco 'daua dí ofādigā'be, di zēngua'āhū. Dā guehna rā Marco rá primo rā Bernabé, xquet'a di zēngua'āhū. Ya xtá pēn'nāhū p'ū rā hya ngue nūnā rā Marco 'mō bi zōmp'ū guí 'būhmū, dāmī ūmhūnū xāhō rā ts'āya.

¹¹ Xquet'a di zēngua'āhū nā rā Jesús i Justo. Nū gātho yō judío ngue ya ēc'ēi rā Jesucristo ua ja rā hnīni, hōndya hyū nc'ēi pōnī ngue nne dā māxqui ngue rá 'bēfi Oja ya. A nūyá, guehya hūrcagui mā mmāigā ya.

¹² Nūnā rā Epafras nī mmēnguhū xquet'a di zēngua'āhū nā. Pē xquet'a ōrpabi rá 'bēfi rā Cristo nā. Nū'mō ngue bī mat'Oja nā, janjuanī ngue āpra mātē Oja conná ngue'āhū. Nnepe ngue dī ndū xāhō nī nt'ēc'ēihū, n'namh mā ngue guī ja ndūmmūi guī 'yōthū gātho'a te rá pāhā Oja, hīnte dī m'mēdi.

¹³ Nūnā rā Epafras, dādi jagā majuānī ngue māthoguitho hō rá mmūi ngue mmat'Oja conná ngue'āhū nā, dague'ū yō ja'ī rá m'māp'ū ja rā hnīni Laodicea, co 'nē'ū rá m'māp'ū ja rā hnīni Hierápolis. Gā mmarpabi Oja. ¹⁴ Xquet'a di zēngua'āhū nā mā zi cūhū rā Lucas, nūnā rā médico. 'Nēhnā mā zi cūhū rā Demas, xquet'a di zēngua'āhū.

¹⁵ Nūgā drā Pablo, dí pēnnbabi rā nzēngua'ū mā zi cūhū rá m'māp'ū ja rā hnīni Laodicea. Xquet'a dādi zēngua'a rā Ninfas co 'nē'ū yō 'yēc'ēi dī mpeti p'ū ja rá ngu nā p'ūya.

¹⁶ Nū'mō ya bi hnu nā rā carta ja ua p'ū guí 'būhmū, dāmī thocjū rā carta, dī map'ū ha dī mpeti yō 'yēc'ēi p'ū ja rā hnīni Laodicea ngue dā hnu. Xquet'a nūnā rā carta gā pēnnbagā'ū yō mmēngu Laodicea, xquet'a di thoqui, dī map'ū guí 'būhmū ngue guī nnuhū temā hyā nt'ot'i. ¹⁷ Nūnā rā hyā ja ua, dāmī xihmā zi cūhū rā Arquipo, guī 'yēmbi: “Dāmī 'yōt'e gātho'a te rá 'bēfi bi 'da'i rā Hmū Jesús, 'yo te dādi 'bēdi”, guī 'yēmbi.

¹⁸ Nūgā drā Pablo, nūnā rā nzēngua ja ua dá otrā letra conmā 'yē. O gadi pūmbēnījū ngue dí ofādi. Dā ne Oja ngue di jap'āhū. Dā ngūt'ātho.

1 Tesalonicenses

Ja ua rá mudi ra carta bi 'yo'tra Pablo, ngue bi mēnba yō 'yεc' εi Tesalónica.

1 Nugā drá Pablo, conña Silvano 'nehra Timoteo, dadi zengugāhe'u mā zi cūhū rā m'map'ū ja rā hnīnī Tesalónica. Nu'āhū, guí n'yohū Oja mā Papáhū co 'nehnā mā Hmūhū Jesucristo guí n'yohū. Dī nnegāhe ngue guehya di jap'āhū ya, 'nε dā hyut'a nī mmūihū.

2 Zant'a dadi ja mammadigāhe Oja conná ngue'āhū. 'Nε zant'a dī mmat'Ojagāhe conná ngue'āhū. 3 Nu'mø dā mat'āhe Oja mā Papáhū, dī mbēn'āhe ngue'a te rā 'befi guí øthū ngue gá 'yεc'εihū rā Jesucristo. 'Nε dī mbēn'āhe ngue'a rā 'bāxte guí øthū ngue gadi mmahmū n'na ngu n'na'āhū. 'Nε dī mbēn'āhe ngue dū nī nt'εc'εihū porque guí tømhmū'a rā pa dā ep'ū mā Hmūhū Jesucristo. 4 Ague mā zi cū'āhū, nūnā Oja dī mā'āhū, 'nε dī haxāhe njuanī ngue Oja bi huan'nāhū. 5 Porque nup'ū guí 'būhmū 'mø mā haxāhe p'ū rā hoga 'da'yo hya, hīnga hōndra hya bi zømp'ū. Sinoque rā Espíritu Santo bi hya rā ts'edi ngue bi xoc'a nī mmūihū ngue gá pahmū ngue majuanī nā rā hya nā. Damī bēmhmū te dā n'yogāhe 'mø mā mēcāhe p'ū guí 'būhmū. Dā negāhe ngue guí tīmhmū rā nho. 6 Nu'āhū, nū te gá nūrcahe, gue'a gá 'yøthū'a. Ya guí øthū tengutho i n'yo rā Cristo. Gá nū manhohū rā hya, madague'a bi zū'āhū yø ja'ī. Pε rā Espíritu Santo øt'e ngue gadi johyathohū. 7 Nu'ū yø 'yεc'εi rā m'map'ū ja rā hāi Macedonia, 'nep'ū ja rā hāi Acaya, nū te bī nū ngue guí øthū, xquet'a gue'a bi 'yøt'a. 8 Nu'āhū ya gá xihmū rā hya yø ja'ī ngue hanja nā mā Hmūhū Jesucristo. Ya hīnga hōmnbū Macedonia 'nε Acaya bi zōnnā hya, sinoque ndap'ū bi zā fađi ngue guí εc'εihū Oja ya. A nuyá, ya hīmma hyonī ngue hōngā xicāhe te 'bε'a guí øthū'ū ya. 9 Hante gue dī nxise yø ja'ī ya ngue temā hya bī njap'ū guí 'būhmū 'mø mā mēcāhe p'ū. Dī nxihyø ja'ī ha bī nja ngue gá hyehmū p'ū yø dahmū, gá 'yεc'εi'a majuanī ngue Oja i 'būi. 10 Nūnā rā Jesús rá Ts'ant'ū Oja, nū'mø mī dū, bi japi bi bēnnate, bī ma mahεts'ī p'ūya. 'Nε ja dī 'yεp'ū mahøn'a ngue dā zøcua. Guehna dī nxihyø ja'ī nāya ngue guí tømthohū dā ep'ū mahøn'a. A nūnā rā Jesús, guehna dā yanjū nā ngue rā castigo ja ngue dī nja.

2

1 Dā gue'a sehū mā zi cū'āhū, guí pahmū ngue nūnā te dā mēcāhe p'ū guí 'būhmū, hīnga sārbutho. 2 Guí pahmū ngue nup'ū ja rā hnīnī Filipos, ya xi zēcāhe yø ja'ī, bī unje. Nu'mø mā mēcāhe p'ū ja nī hnīnīhū p'ūya, mahømbi ts'ucje. Pε Oja bi hēcāhe rā ts'edi ngue dā xi'āhe rā hoga 'da'yo hya.

3 Nu'mø mā xi'āhe rā hya, hīndā homhme yø hya ha di thā'āhū. Hīn temā hya dā xi'āhe ngue hīnda gue'a. Hønt'a te rā hya dā 'yøt'āhū rā nho dā māngāhe. 4 Porque bā huanngāhe Oja ngue bi fārcahe nā rá hoga 'da'yo hya. 'Nε guehna dī mmāngāhe nāya. Hīnna māngāhe nā rā hya nā ngue dī nū manhogāhe yø ja'ī. Sinoque dī nnegāhe ngue Oja dā nū manhoje. Porque gue'a haspā rā güenda mā n'yomfēnīgāhe'a. 5 Ya guí pahmū xanho ngue hīndā xi'āhe yø hya ngue gdi honī ha di t'εts'āhū. Dā gue'Oja padī

ngue h̄inna xi'áhe r̄a h̄ya para ngue d̄a z̄ap'u ga j̄uc'áhe r̄a m̄enyu. ⁶ H̄inna māngáhe r̄a h̄ya ngue gd̄i nne d̄a n̄u mānhogáhe ȳo ja'í, n̄i x̄inga gue'áhu, n̄i x̄inga gue h̄mí'da ȳo ja'í. H̄indí ya manzaqui ha n̄na zo'áhu, mađague'a ngue s̄ap̄u ga n̄ya manzaquigáhe porque ȳo representantegáhe r̄a Cristo. ⁷ Hante māhotho n̄na zo'áhu, tengutho øt'a n'na r̄a mamá 'm̄o di hotȳo bas̄i, d̄a ja'áhu p'u. ⁸ Mathoguiho d̄adi ma'áhu. D̄a negáhe ngue h̄inga h̄ont'a r̄a h̄ya Oja d̄i n'na'áhu, p̄ets'i ngue xcá h̄ahma mm̄wigáhe ngue xcá 'da'áhu. Porque m̄i z̄a mā mpahmu, janjuani ngue d̄a ma'áhu. ⁹ Ague mā zi cu'áhu, ¿ua h̄inguí mb̄m̄hm̄u te r̄a n'u d̄a s̄ágáhe p'u ja r̄a 'b̄efi? M̄ente r̄a pa d̄a xi'áhe rá h̄ya Oja, r̄a pa r̄a x̄uí d̄a m̄pecáhe ngue d̄a t̄aha te dí sihe. Porque h̄indá negáhe ngue di toca'áhu r̄a gasto.

¹⁰ Ya guí pahmu, d̄a gue'Oja pad̄i, ngue h̄injonn̄i 'ȳc'ei d̄a z̄a d̄a 'ȳena ngue h̄inga gue'a te d̄a n'yogáhe. H̄in tem̄a h̄ya bi th̄inn̄gáhe. ¹¹ Xquet'a ya guí pahmu n̄a r̄a h̄ya ya xtá o'áhu n'yū, d̄a h̄at̄a r̄a ts'edi n̄i mm̄ai n'na ngu n'na'áhu. Tengutho di japȳo bas̄i n'na r̄a papá 'm̄o i f̄adi, d̄a ja'áhu p'u. ¹² D̄a xi'áhu ngue guí n'yohu x̄anho tengutho nne Oja ngue gd̄i n'yohu. Porque Oja bi zon'nah̄u ngue guí n'yohu'u to d̄i manda. 'N̄e guí pahmu ngue gue'a tate'a.

¹³ N̄ya h̄indí s̄aya d̄adi ja mam̄adigáhe Oja conná ngue'áhu. Porque nu'm̄o mā xi'áhe r̄a h̄ya, h̄inga 'ȳem̄hm̄u ngue r̄a h̄ya r̄a ja'í gá 'ȳc'ei hu. Sinoque bi d̄inn̄i mm̄ai hu ngue majuan̄i rá h̄ya Oja. Conná ngueh̄na r̄a h̄ya guí 'c'ei hu, ya mān'na mān'na gn̄i n'yohu x̄anho. ¹⁴ Ya gá s̄áhu r̄a n'u mā zi cu'áhu, ngue bi z̄u'a n̄i mm̄engu hu. Gá thohmu tengutho bi thohȳo 'ȳc'ei th̄anne Oja p'u ja r̄a h̄ai Judea. Porque nu'u, xquet'a bi z̄a r̄a n'u ngue bi z̄hȳo mm̄judío hu. ¹⁵ Nu'u ȳo judío'u p'uya, gue'u bi hyo mā Hmu hu r̄a Jesús. Xquet'a x̄a hyopȳo p̄ongah̄ya Oja mām'et'o. 'N̄e n̄ya 'bex h̄inguí nne har̄u d̄a nuje. Nu'u ȳo judío'u, h̄inguí nnepe d̄a hn̄umanho Oja. Xquet'a 'n̄ese ya, h̄inguí n̄nu mānho gátho m̄i'da ȳo ja'í. ¹⁶ Porque nu'm̄o mā xihme ngue h̄inga h̄ondȳo judío ja ngue d̄i nyanȳo te, nu'u ȳo judío'u, bi hegáhe. Gue'a mān'na n̄i duxr̄a ts'oqui'a p'uya. P̄e n̄yá, n̄una Oja ya x̄a nz̄anni ngue guehya d̄a thohra castigo ya.

¹⁷ Ague mā zi cu'áhu, nu'm̄o rá ts'utho xtá 'c'áhe p'u guí 'b̄ahmu, 'mm̄ei d̄a b̄en'áhu. Asta gue'm̄o ya, z̄ant'a dí nne ga n̄nu'áhu. ¹⁸ Nugá drá Pablo, n'na nd̄i ngu n'na nd̄i dí s̄anni ga mm̄ahme p'u, p̄e r̄a zithu p'uya, d̄i nth̄int'i ngue orcahe.

¹⁹ Con n'na r̄a p̄ähá dí t̄om̄hm̄u ngue d̄a ep'u mā Hmu hu Jesucristo. Porque d̄i njaje mp̄ähá ga xihme ngue n̄una r̄a h̄ya d̄a xi'áhu, gá 'ȳc'ei hu x̄and̄onho. ²⁰ Janjuani ngue d̄adi johyagáhe conná ngue'áhu.

3

¹ P̄e ya h̄indá h̄ät'áhe ngue xt̄i njarb̄atho ngue xt̄a tho h̄man'na r̄a pa ngue to d̄a map'u guí 'b̄ahmu. D̄a s̄ännáhe p'uya ngue d̄a cosegá'be ua ja r̄a h̄n̄in̄i Atenas. ² D̄a p̄enh̄n̄a'be n̄a mā cu hu r̄a Timoteo b̄i ma bá nu'áhu. Porque mā mm̄imm̄efigáhe n̄a, d̄i m̄mp̄eh̄m̄i Oja ngue d̄i mm̄angáhe r̄a hoga 'da'yo h̄ya ngue r̄a Cristo. B̄i ma di h̄a'áhu r̄a ts'edi ngue h̄indí nts'on̄ni nt'c'ei hu i ja. ³ H̄indí n̄negáhe ngue d̄a gohn̄i mm̄ai ngue'a ga ts'u'áhu. Ya guí pahmu ngue jatho ga s̄áhu r̄a n'u ngue d̄a ts'uc̄ju. ⁴ Porque nu'm̄o n̄mará 'b̄acáhe p'u guí 'b̄ahmu, d̄a xi'áhe ngue jatho d̄a ts'uc̄ju, p̄e ya b̄i n̄ja'a te d̄a xi'áhe ya.

⁵ Janangue nugähe, ya hündä tøm̄i ngue xtá thohma man'na ra pa, dá penhna p'u ra Timoteo ngue da pa'a njuani te ja ni nt'ec'eiha. Dí engä nthambenitho ngue da dap'aha ra zithu 'ne nu'a ra 'befi nnä 'yogähe p'uya di nts'oni.

⁶ Pe ya bá pengra Timoteo p'u guí 'bahma, bi zocua dí 'bucä'be. Bá hya ra hya ngue xanzaqui ni nt'ec'eiha, 'ne majuani gadi mmahma n'na ngu n'na'aha. Bi xicä'be ngue emmei guí mbenje, 'ne guí nne guí nnuje, xi mmangugähe p'uya xquet'a dí nne ga nnu'ähe. ⁷ Ma zi cu'aha, nu'a te ra hya bá hya na p'uya, bi hyu ma mmäi'be 'mò ma ocä'be te ja ni nt'ec'eiha, madague'a n'na ra n'u dá n'yogähe. ⁸ A nuyá, man'na dí hagähe ra ts'edi ngue dí haxähe njuani ngue hingui hehma'a ra Hmu Jesucristo.

⁹ Emmei dadi ja mammadigähe Oja connä ngue'aha. Porque nu'mò dá mat'Ojagähe, janjuani dadi johyagähe ngue xanzaqui ni nt'ec'eiha. ¹⁰ Nuyá, ra pa ra xui dí äpähe Oja ngue dá za ga mmäcähe p'u ga nnuha. Dí nne ga xän'nahä hanja'u yò hya tobe hingui pahma xanho hanja. ¹¹ Da ne na Oja ma Papäha co 'nehna ma Hmuha Jesucristo da 'yot'e ngue ga mmäcähe p'u guí 'bahma ngue ga nnuha.

¹² Da ne na ma Hmuha ngue man'na gdi padi guí mmahma n'na ngu n'na'aha, co 'ne'u hingyò 'yec'ei guí mahma, tengutho nnä ma'aha. ¹³ Da 'yot'e ngue gui hyaha ra ts'edi gui hychma p'u ra nts'o. Porque dí nnegä ngue hin tema nts'o da din'nahä Oja ma Papäha 'mò ra pa da ep'u ma Hmuha Jesucristo co gätho'u da n'youi.

4

¹ A nuyä ma zi cu'aha, jap'u man'na ra hya ga xi'aha ya. 'Ne gue'a ra Hmu Jesús di 'dacrä ts'edi ngue ga o'aha n'yu na ra hya na. Ya xtä xän'nahä m'met'o te ja ngue gdi n'yoha ngue di nu manho'aha Oja. 'Ne ya gue'a guí othü'a ya. Pe dí nnegähe ngue man'na man'na gdi hyoni ha di nu manho'aha Oja. ² Ya guí pahma ngue nuyä yò hya dá xän'nahä, guehya yò hya di manda ra Hmu Jesús. ³ I nne Oja ngue guí camfeni guí unni mmähha Oja. 'Yo to di 'yots'om'mäi. ⁴ A nu yò n'yoha, n'na ngu n'na di m'mahyò xisu, di nthati, pe da zupyò xisu, di maði. ⁵ 'Yo di nnepe ngue di m'mä mmän' yò xisu tengutho othò ja'i hingui pa Oja. ⁶ 'Yo guí nneha n'na ra xisu ngue ya 'bährä ndò. Porque ya xtä xi'aha m'met'o ngue nu yò n'yoha njap'u, mathoguitho ra castigo da jap'a Oja. ⁷ Porque Ojä, bi zongaha ngue ra nho gdä m'mahma, hingui nneca Oja ngue ra nts'o gdä m'mahma. ⁸ Nu ra ja'i festho na ra hya dí xi'aha ya, hingra ja'i fespabi rá hya, sinoque guesé Oja fespabi rá hya. 'Ne guesé Oja bá penhna Espiritu Santo ngue da mäxçaha ngue ga hehma p'u ra nts'o.

⁹ A nu'a gni mahni cuha, himma hyoni ngue ga ot'aha'a, porque Oja ya bi xän'nahä te gdi mmahma n'na ngu n'na'aha. ¹⁰ 'Ne nuna ra hya dí xi'aha ya, gue'a guí orpaha gätho ma cuha 'bai ndap'u bi zä ngue ra häi Macedonia na. Pe nuyä ma zi cu'aha, dí ä'aha n'na ra mate ngue nu te guí othü ya, hinga hont'a guí 'yothü'a, sinoque man'na man'na ngue gdi mmahma. ¹¹ Damü ja ndummai guí m'mä mmänhohä. Gue'a te ni 'befise guí 'yothü, hingui nthintha yò asunto mi'da yò ja'i. Damü mpähma tengutho ya xtä xi'aha. ¹² Janangue hinte guí 'behma. A nu'u yò ja'i hingyò 'yec'ei p'uya, di respeta'aha.

¹³ Ague ma zi cu'aha, dí nnegähe ngue guí pahma hanja'u yò 'yec'ei ya xandu. Nu'mò to bi du, 'yo di tu ni mmähha tengutho otyò ja'i hingui pa Oja,

ngue tu yø mmui 'mø to bi du. ¹⁴ Pɛ dí ɛc'ɛihɔ ngue bi du ra Jesús 'nɛ bi bɛnnate m'mɛfa. Janangue nuyá, ma ga ɛc'ɛihɔ ngue nu'ɔ xandu 'nɛ ɛc'ɛi ra Jesús, nuna Oja da japi ngue da n'youi ra Jesús 'mø bá ɛcua mahøn'a.

¹⁵ Janangue nuyá, dí nne ga xi'ahɔ xanho hanja na ra hya bi xänngahɔ ra Hmu Jesús. A nu'ɔ yø 'yɛc'ɛi di 'bũtho'a ra pa da ɛp'ɔ ra Hmu, hĩndi m'mɛt'o ngue da ma di nthɛui ra Hmu. ¹⁶ Porque nu'mø bá ɛhra Hmu di 'yɛ mahɛts'i, nu te da ne da 'yøt'e, da ma nts'ɛditho. Co 'nɛ'a ra anxɛ 'bɛt'o ngue yø anxɛ Oja, xquet'a da ɛnna hya. 'Nɛ da nya rá corneta Oja. A nu'ɔ to ya xandu 'nɛ ɛc'ɛi ra Cristo, rá mudi di bɛnnate yø do'yo'ɔ. ¹⁷ A nu'ɔ yø 'yɛc'ɛi di 'bũtho, 'da di ts'ixtho maya bi ja yø gui. Ja danj nthɛui p'ɔ ra Hmu. Ya 'dap'ɔ di m'mahmu para zantho ra Hmu p'ɔya. ¹⁸ Janangue nuyá, co nuna ra hya dí xi'ahɔ ya, damj nyathɔ ra ts'ɛdi n'na ngu n'na'ahɔ.

5

¹ A nuyá ma zi cu'ahɔ, hĩmma hyonj ga ot'ahɔ hanja ra hya ngue hĩngui fadi temá pa, temá ora da ɛp'ɔ ra Hmu. ² Porque ya gui pahmu xanho ngue hĩnjongui padj temá pa da ɛp'ɔ ra Cristo. Nu'mø 'yo ra bɛ ngue ra nxui, hĩnjongui padj temá ora da zøp'ɔ ja ra ngu, njarbũtho ra hya dí xi'ahɔ ya. ³ Da gue'a ra ora ngue dadi n'yɛmbyø ja'i ngue ya 'bũmmanho, hĩn temá hya. 'Nɛ da gue'a ra ora'a p'ɔya ngue di nja ra ndate. Nthambɛnitho da zøhø, tengutho 'mø bi zønna ora di m'mɛn'a n'na ra xisu ha rá basi. Ya hĩna di mpommi. ⁴ Pɛ nuyá ma zi cu'ahɔ, ya hĩngui 'bũ 'bɛxuihɔ ya. Janangue nu'a ra pa da ɛp'ɔ ra Hmu, hĩnga nthambɛnitho da zũ'ahɔ. Hĩndi nja'ahɔ tengutho øt'a n'na ra bɛ, ngue nthambɛnitho sømp'ɔ ha søni. ⁵ Porque gátho'ahɔ ya gni n'yohɔ'a ra nyot'i ja ngue ra pa, ya gá hyɛhmɔ p'ɔ'a ra nts'o ja 'mø ra xui. ⁶ Janangue nuyá, hĩngui ja ngue 'nɛcɔ da njot'i ma n'yomfɛnĩhɔ, tengutho mi'da yø ja'i ngue njot'i yø n'yomfɛni. Sinoque nne ngue ga n'yomfɛnĩhɔ xanho. ⁷ Nu'ɔ aha, ra xui aha. Nu'ɔ itj, ra xui itj. ⁸ Pɛ nujɔ, ya dá hɛhmɔ p'ɔ ra 'bɛxui. Ya nná 'yohɔ rá nyot'i Oja ya. Ma ga sammá mmũihɔ ya ngue hĩnda dajpahɔ ra nts'o. Da zɛhma nt'ɛc'ɛihɔ i ja. A nuyá, ma ga mmahmu n'na ngu n'najɔ. Ma ga segurahɔ ngue da yanjɔ Oja. ⁹ Porque hĩmbi zãn'Oja dá m'mahmu ngue ga thohmu rá castigo. Sinoque bá sanni ngue gda nyamhmu na ma Hmuhɔ Jesucristo. ¹⁰ Ra Jesucristo bi du conná nguecɔ. Janangue nu'mø bá ɛhɛ, ngu'ɔ xandu, ngu'ɔ di 'bũtho, 'dap'ɔ ga m'mahmu para zantho. ¹¹ Damj hyutho ni mmũihɔ 'nɛ damj hya ra ts'ɛdi n'na ngu n'na'ahɔ, tengutho gui øthɔ ya.

¹² Ague ma zi cu'ahɔ, dí nnegáhe ngue gui 'yørpahɔ masu'ɔ yø mɛfi Oja di mpep'ɔ gui 'bũhmɔ. Porque guehya bi huan'Oja ngue di m'mɛt'o p'ɔ gui 'bũhmɔ ngue da xän'nahɔ rá hya Oja. ¹³ Rángue ørpabi rá 'bɛfi Oja, jatho ngue gui nnu manhohɔ, damj mahmɔ. 'Nɛ 'yo gadi njunthɔ p'ɔ gui 'bũhmɔ.

¹⁴ Damj hyahɔ ra ts'ɛdi gui xihmu'ɔ to hĩngui nne di mpefi ngue 'yo di njap'ɔ. Damj hãthɔ ra ts'ɛdi'ɔ yø ja'i 'bũ ndummai. 'Nɛ damj hyonnbahɔ ha di zacyø nt'ɛc'ɛi yø ja'i tobe hĩngui nzaqui yø nt'ɛc'ɛi. Damj serpahɔ te ga 'yo. ¹⁵ Damj mfãhmɔ, 'yo to dadi cosra nts'o t'ørpabi. Hante gue gui 'yørpahɔ ra nho n'na ngu n'na'ahɔ, co 'nɛ'ɔ hĩngyø 'yɛc'ɛi gui 'yørpahɔ ra nho.

¹⁶ Hangu ra pa gui johyahɔ. ¹⁷ 'Nɛ hangu ra pa gui mmat'Ojahɔ. ¹⁸ Zant'a damj ja mammaðihɔ Oja, madague'a ja mø ja te gui thohmu. Porque Oja, guehná nnepe da 'yøt'e te'ø gá tenna Cristo na.

¹⁹ 'Yo gui täcju'a te nne da 'yøtra Espíritu Santo. ²⁰ Dami 'yørpahü masu'a te mmanyø pøngahya Oja, 'yogui festhohü rä hya. ²¹ Dami hyacju xanho rä güenda ngue'mø majuani ngue rä hya Oja mma, ogue rä hyasε mma. Nu'mø gui haxhü njuani ngue majuani rä hya Oja mmanna ja'i, dami 'yet'a mmaihü'a te i mma. ²² Dami hyehmü p'ü'a te gäma nts'o i ja.

²³ Nuna Oja ya dá nhojrahü, da 'yøt'e ngue gui unni mmaihü xandønho, gui nsuphü, da mä't'a ni tehü, 'nε da mä't'a ni do'yohü, hin tema nts'o di nequü 'mø rä pa da εp'ü ma Hmuhü Jesucristo. ²⁴ Nuna da 'yøt'Oja, porque guehna bi zon'nahü na 'nε hingui hec'ahü na.

²⁵ Ague ma zi cu'ahü, dami marcahü Oja.

²⁶ Dadi zengua gätho'ahü.

²⁷ Guehna rä Hmu di hacä rä ts'edi te di mma. Di xi'ahü ngue nu'ü gätho ma zi cühü, jatho ngue di mpeti para ngue da 'yøde te mmanna carta ja ua.

²⁸ Nuna ma Hmuhü Jesucristo di jap'ahü. Da ngut'ätho.

2 Tesalonicenses

Ja ua rá yoho ra carta bi 'yo'tra Pablo, ngue bi mɛnnba yø 'yɛc'ɛi Tesalónica.

¹ Nuga drá Pablo, conná Silvano 'nɛhra Timoteo, dadi zenguagähe'u ma zi cūhū yø 'yɛc'ɛi rá m'map'ū ja ra hñiñi Tesalónica. Gue'ahū yø ja'i Oja ma Papáhu, co 'nɛ'a mā Hmūhu Jesucristo. ² Dí nnegähe ngue guehya di jap'ahū ya 'nɛ da hyut'a ñi mmāihū.

³ Ague mā zi cū'ahū, zant'a dadi ja mammadigähe Oja conná ngue'ahū. Ní 'yup'ū ngue gue'a ga øthe'a, porque ñi nt'ɛc'ɛihū i ja, man'na ñi hyuxtho. 'Nɛ xquet'a man'na man'na gadi mmahmū n'na ngu n'na'ahū. ⁴ A nucsegähe p'ū ha nná mähme, nup'ū di mpeti yø ja'i Oja, i jaje mpähä ngue di xihme yø ja'i hanja ñi nt'ɛc'ɛihū. Nu'a te ra n'ū guí sähū ngue sū'ahū yø ja'i, gá guí sɛthū.

⁵ Nuyá, guí sähū ra n'ū ngue guí ɛc'ɛihū rá hya Oja. A nu'a ga dū ñi nt'ɛc'ɛihū, gue'a guí nɛquí'a ya ngue gá xanho te øt'Oja. Gue'a di zadi ngue guí thohmū p'ū di manda Oja'a. ⁶ Pɛ ní 'yup'ū di un'Oja'ū te'o di un'ahū. ⁷ A nujū ngue di sähū ra n'ū, da 'yɛhra pa da zɛp'ū'a ra n'ū dí sähū. Dī n'nacjū rá ts'äya 'mø ra pa da ɛp'ū ra Hmū Jesús. Nuná di 'yɛ mahɛts'i, da n'youi yø anxɛ ja yø ts'ɛdi. Nu'mø bá ɛhɛ, dadi yoxñi tengutho guí yoxñi ra sibi. ⁸ Di 'yɛhɛ da mɛnhnā castigo gätho yø ja'i hñxñā mbā Oja, 'nɛ hñxñā 'yɛc'ɛi ra hoga 'da'yo hyā i hmā ngue hanja'a ra Hmū Jesucristo. ⁹ A nuyā yø ja'i ya, da ma ra castigo, di m'medi para zantho. Da ma ma'ueque p'ū ja rá hmī rá dā ra Hmū Jesús. Nup'ū da 'yudi hague ngu gangu rá ts'ɛdi i ja, ya hñdi njapi di m'map'ū ngue da nu. ¹⁰ Nu'a ra pa da ɛp'ū ra Hmū, gätho yø 'yɛc'ɛi da 'yɛspabi 'nɛ da danne. Xquet'a 'nɛ'ahū guí m'mahmū p'ū ngue gá 'yɛc'ɛihū nā ra hya dá xi'ahū.

¹¹ Janangue nuyá, zant'a dí mmat'Oja gähe conná ngue'ahū. Dí äpähe Oja ngue nu'a ra hyā i zon'nahū ngue gdi n'yohū, gue'a gdi n'yohū'a. Dí äpähe Oja ngue nu'a te gā ra nho so ñi mmāi guí 'yøthū, di hā'ahū rá ts'ɛdi guí 'yøthū. 'Nɛ di hā'ahū rá ts'ɛdi guí 'yøthū'a te gā ra nho rá nsāui ñi nt'ɛc'ɛihū i ja. ¹² Nu'mø da nu yø ja'i ngue guí 'bahmū xanho, yø ja'i da nu mansū ra Jesucristo. Xquet'a 'nɛ'ahū da hñū mansū'ahū p'ūya ngue guí n'yohū rá Jesús. Ngunā di nja conná nguehrā mate Oja 'nɛ conná nguehrā mate mā Hmūhu Jesucristo.

2

¹ Ague mā zi cū'ahū, da ɛp'ū mā Hmūhu Jesucristo ngue di pɛcahū 'dap'ū ga m'mahmū. Dī nne gā xi'ahū te 'bɛ'a ja ngue di nja. ² Nu'mø to da 'yɛn'ahū, ya da guehrā pa jap'ū da zøhra Hmū ya, da 'yɛnā, 'yo sä dadi fɛ'ñi mmāihū. 'Yo guí ɛc'ɛihū te da mā, madague'a da 'yɛnā ngue Oja di bɛnnbi te i mma, ogue da 'yɛn'ahū ngue go dá ot'ā rá sacua n'youi yø hyā da xi'ahū. ³ Xñinda hangū da si'ahū, 'yo gadi n'uni dá thā'ahū. Porque hante da zønna pa da ɛp'ū ra Hmū, i jatho ngue rá mæditho di n'yo yø ja'i ngue dyø mmɛjmahya, da gohi ngue yø nsyūi Oja. Nu'mø bi nja nā ra hyā nā, ja di nɛquí p'ū ra ja'i ngue tate ja rá ts'øqui p'ūya. 'Nɛ guehñā ya xpā ts'ännbi ngue da ma ra castigo. ⁴ Nunā guehñā da bønī ngue da zambabi'a te gā thanne yø ja'i nā, da gue Oja da zñi.

Hõnse nã dã ne ngue dã ma nthanne nã. 'Nẽ da mĩp'ũ ja rá nĩja Oja tengutho 'mø ngue dã guehna Oja nã. Dã 'yẽmp'ũya: "Nũgã, guecã Ojagã ya", dã 'yẽnã.

⁵ Dãmĩ bẽmhmũ'a rá hyã dã xi'ahũ 'mø dambĩ 'bucã p'ũ guĩ 'bũhmũ. Guĩ nnu ngue dã xi'ahũ tengu nã rá hyã nã. ⁶ Ya guĩ pahmũ te 'be'a sãmya ngue hĩngũĩ nẽquĩ nts'edi, hante ngue dã zõmna pa bá ts'ãnnbĩ ngue dĩ nẽquĩ te'o nã rá ts'oc'ẽĩ nã. ⁷ Tobe hĩndĩ nẽquĩ xãndõnhõ'a te gã rá ts'edi rá nts'o, pẽ nu'a rá nts'o, ya i ja. Hõnthõ ngue hĩndĩ unna nt'ẽdĩ'a to sãmmĩ ngue dĩ nẽquĩ xãnhõ te'o nĩ ja'ĩ nã dí xi'ahũ. ⁸ Pẽ nu'mø bi zõmna pa di t'unna nt'ẽdĩ da 'yũhrã ts'edi, ya dĩ nẽquĩ nã rá ts'oc'ẽĩ dí xi'ahũ p'ũya. Pẽ nu'mø bá ẽp'ũ rá Hmũ Jesũs, ya dã hũũ ngue mathoguithõ ja rá ts'edi, porque connã hyanethõ di hyõ nã rá ts'oc'ẽĩ nã.

⁹ Nu'mø bi nẽquĩ nã rá ts'oc'ẽĩ nã, rá zithũ'a di hatrã ts'edi. Dã hũũ ngue ja rá ts'edi dã 'yõt'õ hmẽya hĩnjõngũĩ sã dã 'yõt'e. Gue'a dĩ nhãte'a p'ũya. ¹⁰ Xants'o te gãthõ dã 'yõt'e. 'Dãmã 'dan'yo te gã dã 'yõt'e, dã hyõnĩ ha di hyãt'õ ja'ĩ ja ngue dĩ m'medi. Nu'a dĩ m'medi ngue hĩmbĩ ne xtã mbãhna rá hyã majuanĩ. 'Nẽ guehna rá hyã xtĩ nyanyõ te yõ ja'ĩ nã. ¹¹ Janãngue Oja di japi ngue dã thãt'ya yõ ja'ĩ ya, dã 'yẽc'ẽĩ'a rá hyã ngue rá fehni. ¹² Gue'a dĩ ma rá castigo gãthõ ya yõ ja'ĩ, ngue hĩmbĩ 'yẽc'ẽĩ nã rá hyã majuanĩ. 'Nẽ hõnt'a te yõ nts'o gã yõ nnu mãnhõ.

¹³ Ague mã zi cũ'ahũ, nũnã mã Hmũhũ Jesucristõ dĩ mã'ahũ. Janãngue nũyã, zant'a jathõ ngue gã ja mãmmãdigãhe Oja ngue te bi 'yõt'ahũ. Porque rá mãdithõ bi huan'nãhũ Oja, ya xpã nzãnnĩ ngue dĩ nyãnnĩ tehũ. Nu'mø gmĩ 'yẽc'ẽihũ nã rá hyã majuanĩ, rá Espĩritu Santo bi 'yõt'e ngue gã sohũ rá 'yẽ Oja. ¹⁴ Dã xi'ahũ rá hõgã 'da'yo hyã, guehna rá hyã i zon'nãhũ Oja nã. I nnepe ngue di toca'ahũ nã rá nhõ jap'ũ ha 'bũhmã Hmũhũ Jesucristõ. ¹⁵ Janãngue nũyã mã zi cũ'ahũ, dĩ ndũ xãnhõ nĩ nt'ẽc'ẽihũ ya. Mãn'nãnyõ mĩ 'yõt'e ngue guĩ pumbẽnĩhũ ya yõ hyã dã xãn'nãschũ. Dã gue'ũ yõ hyã dã orpũ ja rá cartã dã pẽn'nãhũ p'ũ, mãn'nãnyõ mĩ 'yõt'e ngue guĩ pumbẽnĩhũ.

¹⁶ Bĩ mãcjũ Oja mã Papãhũ, 'nẽ bi 'dacjũ rá mate ngue bi hõgã mã mmũihũ para zãnthõ. Xquet'a dí tõmhũ'a rá nhõ di 'dacjũ Oja m'mẽfa. Dã ne Oja co 'nẽ'a mã Hmũhũ Jesucristõ di jap'ahũ. ¹⁷ Dã ne Oja ngue di hatrã ts'edi nĩ mmũihũ 'nẽ guĩ dũ'nĩ n'yõmfẽnĩhũ ngue nup'ũ guĩ yahũ, rá hyã xtãnhõ guĩ mãmhũ. Nu'mø te guĩ õthũ, gã dã gue'a te xãnhõ guĩ 'yõthũ.

3

¹ Hõnt'a di 'bẽhya mã zi cũ'ahũ, dãmĩ mãrcahe Oja, n'nãmhã ngue nup'ũ dí mmãngãhe rá hyã mã Hmũhũ, xtãngu yõ ja'ĩ dã 'yẽc'ẽĩ tenguthõ bi njap'ũ guĩ 'bũhmũ. ² Xquet'a dãmĩ mãrcahe Oja n'nãmhã ngue dã yãngãhe Oja ngue'a te mbẽnnãgãhe yõ ts'oc'ẽĩ. Porque hĩngã gãthõ yõ ja'ĩ dã 'yẽc'ẽĩ rá hyã dí mmãngãhe.

³ Pẽ nu'a rá Hmũ hĩngũĩ hẽgãhũ'a. Dã 'yõt'e ngue guĩ hyãhũ rá ts'edi 'nẽ dã yãn'ahũ ngue rá nts'o. ⁴ Dãdi seguragã ngue dĩ mfãxte rá Hmũ. Janãngue dí pãcã ngue nũnã te rá hyã gã 'bẽp'ahũ, guehna guĩ nne guĩ 'yõthũ nã, hĩndã 'yẽhrã pa guĩ festhõhũ nã rá hyã nã.

⁵ Dã ne Oja ngue dã dĩnnĩ mmũihũ'a te guĩ mã'ahũ Oja. 'Nẽ dã 'yõt'e ngue guĩ seti hangũ rá n'ũ guĩ thõhmũ tenguthõ rá Cristo bi zeti hangũ rá n'ũ bi thõguĩ.

⁶ Ague mā zi cū'āhū, mā Hmūhū Jesucristo di 'dacāhe rā ts'edi gā xi'āhe nā rā hyā gā mmanya. Nu'ū mā cūhū hīngui nne dī mpefi, 'nē hīngui haxrā hyā dā xān'nāhū, ogādī nsixhū'ū. ⁷ Ya guí pahmū te gdí 'būhmū, hīn temā ndānhyēī gā nurcahe. ⁸ Hīnjondā āptho te dā sihe. Sinoque dā honī ha dā japi te dī homhme. Rā pa rā xūī dā mpefi ngue di taha te gā sihe, porque hīndā negāhe ngue di toca'āhū rā gasto ngue te dī sihe. ⁹ Madague'a nī 'yup'ū xcā māngāhe ngue xquí fāxcāhe, pē hīnte dā māngāhe. Sinoque dā mpehme para ngue gā ut'āhe te ja ngue gdí n'yohū. ¹⁰ Porque nu'mø dambā m'macāhe p'ū guí 'būhmū, guehnā rā hyā dā xi'āhe nā, dā māngāhe ngue nu to hīngui nne dī mpefi, ya hīndī nsihmē. ¹¹ Dī øcāhe n'na rā hyā ua, ngue 'bū i'da nī amigohū hīngui nne dī mpefi. Nu'a te gā 'yo, høndyø ja'ī di ats'ī te gā 'būi para ngue dā zāp'ū di c'a. ¹² A nuya yø ja'ī njap'ū, guesē rā Jesucristo di hacje rā ts'edi ngue gā xifi ngue 'yo nīmantho di orpābī yø ja'ī, njuantho dā ma rā 'bēfi dā dāha te dā zi.

¹³ Ague mā zi cū'āhū, 'yo guí sāyahū, hangū rā pa dāmī 'yøthū rā nho.

¹⁴ Nu'mø tonī ja'ī dā 'yēnā ngue hīndā 'yēc'ēī nā rā hyā dā cuatāhe ua ja rā carta ja ua, 'yo gādī nsixhū, n'namhū ngue dā mēsrā sā. ¹⁵ Pē 'yo guí øt'e ngue nī nsūiūi. Sinoque dāmī hejpa'hū'a te øt'e, porque nī cūhū.

¹⁶ Nunā mā Hmūhū Jesucristo guehnā dā zā dā hyūt'a nī mmūihū nā. Dā ne ngue hīndā hēc'āhū hangū rā pa. Nu'mø temā hyā guí thohmū, dā hyonī ha di japi ngue dā hyūt'a nī mmūihū, hønt'a bi zā māhyā guí thohmū.

¹⁷ Nugūī drā Pablo conmā 'yēsē nnā cuatā nā rā letra ja ua ngue nnā zēngua'āhū. Nu'mø dādī firmagā mā carta 'mø bi gua'a nt'ot'i, guehnā rā hyā ja ua dādī cuati. ¹⁸ Nunā mā Hmūhū Jesucristo di japi gātho'āhū. Dā ngūt'atho.

1 ra Timoteo

Ja ua rá mudi ra carta bi 'yo'tra Pablo, ngue bi mɛnnbá ra Timoteo.

¹ Nugä drá Pablo, rá representantegä ra Jesucristo. Nuya bi 'yɛxqui, guese Oja, nuna ra Yante, co 'nɛhna ra Hmu Jesucristo bi 'yɛxqui. 'Nɛ dí pahmi ya ngue conná nguehra Jesucristo di nja'a te gä dí tɔn'ui ya ngue di nja. ² Ague Timoteo, dadi zengua'i. Pɛ nu'mø dá bɛn'a'i, xøgue ɛntho majuanj ngue ma ts'ant'u'i p'u nná bɛn'i. Porque go dá ja'i gá 'yɛc'ɛi na ra hya guí ɛc'ɛi ya. Dí nnegä ya ngue nuna Oja ma Papáui co 'nɛhna ma Hmuui ra Jesucristo, di jap'a'i, di huɛc'a'i, 'nɛ da hyut'a nɛ mmɛi.

³ Damba soc'a'i p'u ja ra hnini Efeso. Nu'mø ma thogui, dá magä p'u ja ra häi Macedonia, dá xi'i ngue guá cop'u Efeso. A nuyá, dí nnegä ngue guí sigue guí m'mɛp'u, porque jatho ngue nu'u yø fɛhni xännbate xännbate p'u, gui hejpbabi. ⁴ Guí xifi ngue 'yonj mantho di xännbate'u yø cuentotho. Porque nuyá, hinha rá nzegui xännbate'u yø hya bá øtyø ndiua manjam'mø. Pɛ nuya yø hya ya, høndra njunt'i n'youi, hñte nɛ bɔntho. A nuna ra hoga xádi rá n'youi ma nt'ɛc'ɛihɛ, guehna nne Oja ngue ga xännbaha yø ja'i na.

⁵ Dami hejpbabi ya dí xi'i ya, n'namhma ngue gátho yø 'yɛc'ɛi di mmaði n'na ngu n'na. Para ngue da zá dí mahrá mmj'ɛiui n'na, jatho ngue dá hyɛp'u ra ts'on'yomfɛni, nu'a te rá nho paði, gue'a da 'yøt'a. 'Nɛ himma xøts'etho di ɛɛqui ngue ja yø nt'ɛc'ɛi. ⁶ Porque 'bɛ i da yø ja'i ngue ya bi hyɛp'u na ra hya dí xi'i, høndra njun'mahya nne. ⁷ I nne dá t'ɛmbj ngue paði xanho di nxännbate rá ley Oja. I ya manzaqui 'mø xännbate. Pɛ himma juani ngue tɔnyø mmɛi hanja'a ra ley i nne di nxännbate.

⁸ Nuna ra ley ga 'yo yø judío, ya dí pahmi xanho te mma. Pɛ jatho ngue dá faði hanja ngue bi ma nt'ot'i na ra ley na. ⁹ Nu'u yø ja'i ya øtra nho, ya hñ temá ley di ja ngue dá hyaspa ra güenda. Nuna ra ley, bi ma nt'ot'i para ngue dá hyaspa ra güenda yø ja'i festho ra ley. Haspa ra güenda yø mmejmahya. Haspa ra güenda yø ts'oc'ɛi øtyø ts'oqui. Haspa ra güenda yø ja'i ngue hñgui su Oja 'nɛ hñgui ɛc'ɛi. Haspa ra güenda yø ja'i ho yø papá, ogue ho yø mamá, ogue ho yø mmj'ɛiui. ¹⁰ Haspa ra güenda yø 'yots'om'mäi. Haspa ra güenda yø n'yohø ørpe tengutho 'mø drá xisu yø mmj'n'yohuui. Haspa ra güenda'u yø ja'i ahyø mmj'ɛiui ngue sɛts'i yap'utho. Haspa ra güenda yø mambethani. Haspa ra güenda yø ja'i ngue mmanña fɛhni 'nɛ ɛxa ntestigo Oja ngue ɛna majuanj te mma. Haspa ra güenda gátho yø ja'i festho na majuanj ngue ra hoga xádi. ¹¹ Nuna ra hoga xádi naya, rá n'youi ra hoga 'da'yo hya. Nuna, di 'bejpagui'a ma maca Ojai ngue ga xihyø ja'i.

¹² Nuna ma Hmuui ra Jesucristo di 'dacrä ts'edi ngue dí mmanbrá hya. Dadi ja mammadigä na, porque guehna bi nu manhogui 'nɛ bi 'yɛxqui ngue ga øtra 'bɛfi bi 'daqui. ¹³ Bi 'yøt'e ngue drá mɛfigui madague'a xtá nu man'ugä mam'met'o na ra Jesucristo. Porque xtá mangä yø amhya co nuna, 'nɛ nmj sɛcä'u yø ja'i mɛ ɛc'ɛi na. Pɛ bi huɛgagui Oja, porque pa Oja ngue hñdi paði te dí øt'e ngue tobe hñ mará 'yɛc'ɛi. ¹⁴ Nuna ra Hmu, mathoguitho rá mate bi

'daqui. Ngue ya dí n'yo'be ra Jesucristo, nuna di hacra ts'edi ngue man'na di ndu ma nt'ec'ei, 'ne ot'e ngue man'na man'na gda madi.

¹⁵ Nuna ra hya ga xi'i ya, majuaní na, 'ne guehna ra hya jatho ngue da 'yec'ei gátho yø ja'i na: ngue ra Jesucristo bá ecua ja ra ximhai ngue da yanyø ja'i ja yø ts'oqui. Nuya yø ja'i dí mmangá ngue ja yø ts'oqui ya, pe man'na ma datho mi ja ma ts'oquigá. ¹⁶ Pe bi huegaguí Oja n'namhma ngue da fadi ngue ra Jesucristo bi zeti te gá dá ørpe, conque nugui mathoguiho ja ma ts'oqui. Gue'a guí nequi'a ya ngue gátho mi'da yø ja'i xquet'a di punnbabi Oja 'mø bi 'yec'ei ra Cristo, ya di unna 'da'yo te para zantho. ¹⁷ Janangue nuyá, jatho ngue da t'espabi Oja para zantho. Porque nu te gá ja, go dí manda Oja para zantho. Guehna Oja para zantho hinjam'mø da du, 'ne hinjonni ja'i di sá da nu. Hinjom man'na tengu na. Guehna jase rá mfadi. Da ngut'atho.

¹⁸ Ague ma ts'ant'u'i Timoteo, nuna ra hya dí xi'i gui 'yøt'e, di nthui na ra hya bi bennbabi Oja yø pøngahya 'mø yø pa xa thogui, guehya bi ma ngue di nja ni 'befi. Nuna ra hya dadi 'bep'a'i ya, dami hya ra ts'edi gui 'yøt'e gátho'a te ra 'befi bi 'da'i Oja ngue gui 'yøt'e. Di ndu ni nt'ec'ei. 'Yo di tap'a'i ra nts'o. ¹⁹ 'Bu i'da yø ja'i padi xanho ndana ra hya hinni 'yup'u da 'yøt'e, pe gue'a øt'a. Gue'a gui ts'onyo nt'ec'ei'a p'uya. ²⁰ Nguna ra hya bi 'yøtra Himeneo 'nehra Alejandro. Nuya yo nc'ei ya, dá dápra zithu para ngue da badi hanja te øt'e. Porque hingui ho ngue da nømman'u Oja p'u ha ya.

2

¹ Rá mæditho dí xi'i ngue gui xifi gátho yø 'yec'ei ngue da marpabi Oja gátho yø ja'i ndap'u bi zä. Da 'yápi ngue da máxyø ja'i na Oja. 'Ne di ja mammadi Oja yø ja'i ngue'a rá 'baxte Oja da 'yøt'e. ² Da marpabi Oja yø dast'abi. Da marpabi Oja gátho yø ja'i ja yø cargo. Porque gáthogahu dí nne ngue ga m'mamma páhaha, hin temma hya, n'namhma ngue co n'na ra páhatho gda thannehu Oja 'ne da záp'u ga n'yo manho. ³ Ma datho mahyonitho ngue ga mmarpa hu Oja gátho yø ja'i, porque guehna nnu manho Oja ma Yantehu na. ⁴ Porque Oja, nnepe ngue xøgue gátho yø ja'i di nyanyø te. 'Ne nnepe ngue da dini xanho yø mmui yø ja'i hanja na ra hya majuaní. ⁵ Nuna Oja, n'natho i 'bui. 'Ne xquet'a n'na nc'eitho na da zá da 'yøt'e ngue di nhojpauí Oja yø ja'i, guehna ra Jesucristo na. ⁶ Ra Jesucristo bi n'uni bi tho ngue bi gurpabi yø ts'oqui gátho yø ja'i. Nu'mø mi zønna pa bi nja na ra hya na, ya bi nequi xandonho p'uya ngue Oja nnepe ngue gátho yø ja'i di nyanyø te. ⁷ Janangue bi 'yexcaguí Oja ngue drá representantegá ra Cristo. 'Ne penngaguí ndap'u bi zä ya ngue ga ma xihra hya yø ja'i hingyø judío. Nuna ra hya majuaní dí ec'eiui, guehna ga xännbabi yø ja'i na. Guí padi xanho ngue majuaní te dí xi'i, 'ne gui padi ngue hndi fehni porque dí ec'ei ra Cristo. ⁸ Di nnegá ngue ndap'u bi zä da mat'Oja gátho yø n'yo hu. Nu'mø ens'yø 'ye yø ja'i ngue mmat'Oja, di unyø mmui Oja, di ja manho yø mmui, hingue di danzø yø mmui ngue dadi njunt'ui yø mmui ec'eiui.

⁹ A nu yø xisu, 'yo dadi 'yex'mø bi nhoqui. Hingra n'yets'i di hocyø ya. Hingra n'yets'i di hye ra ulu xammadi rá muui. Hingra n'yets'i di japyø oro ogue yø perla da japyø he. Sinoque da hye yø he tengutho yø he yø hoja'i, ngue hndi 'yets'i. ¹⁰ Nu'a di nejmanho yø xisu, da gue'a ngue ra nho da 'yøt'e. Porque yø xisu ec'ei Oja, mañtho 'mø di nequi ngue øtra nho. ¹¹ Mente ra ora sännbabi ra hya yø ja'i, yø xisu 'yo sä di ya ngue da zohyø ja'i, di nja yø ts'u. ¹² Porque hin dadi ungá ra nt'edi ngue di nxännbate n'na ra xisu, sinoque ra

xisu i ja ngue da 'yoxtho ra hya. Porque hingui sa di m'met'o p'u ha 'bahyø n'yohu ngue di manda. ¹³ Porque Oja, ra maditho bi hocra Adan, m'mefa p'uya bi hocra Eva. ¹⁴ Pe ra Adan himbi hyatra zithu'a, sinoque ra xisu'a bi hyatra zithu. Mi thatra xisu p'uya, ya gue'a ra ts'oqui bi 'yot'a. ¹⁵ Pe ra xisu di nyanna te 'mø da 'yøtra 'befi bi un'Oja, ngue di tehyø basi. Hontho ngue ra xisu jatho ngue di nja ra nt'ec'ei, di mahyø mmic'eui, di n'yo xanho, hinda 'yepsi te ga 'yo.

3

¹ Nuna ra hya di mmanga, majuanj na. Ngue nu ra ja'i nne ra cargo ngue di m'met'o p'u ja ra nija ngue dra mamhya, xandønho ra 'befi nne da 'yot'e. ² Janangue nu ra ja'i ja ra cargo ngue 'bet'o ra hya, jatho ngue hin tema hya da thinnbi. N'na dra xisu da zi. Da zamra mmui. Di mfadi xanho. Da 'yot'e ngue da hnu manho te ga 'yo. Di unna ts'aya p'u ja ra ngu. Da badi xanho ha di japra hya di nxannbate. ³ Yo di iti. 'Yo dra nequisui. Di nja ra yemmui. Da badi ha di hojpa bi yø ja'i di nsui. 'Ne hinga høntra mentyu di ma ra mmui. ⁴ Da badi ngue di manda xanho p'u ja ra ngu. Da 'yot'e ngue dyø 'yøde xanho yø basi, 'ne di nja yø ts'u yø basi. ⁵ A nu'mø hingui padi di manda xanho p'u ja ra ngu, ya hinda badi ha di japi di m'met'o p'u ha di mpeti yø ja'i Oja 'mø. ⁶ A nu'a ra n'yohu da 't'ets'i ngue di bentrá cargo di m'met'o p'u ja ra nija, hinda gue'a n'na ra n'yohu ngue ts'udra pa xa 'yec'ei ra Jesucristo. Porque nthambenitho di 'yets'i. Ya da 'yøtra ts'oqui tengutho bi 'yøtra zithu manjam'mø ngue bi 'yets'i 'ne 'da di mep'u ja ra castigo. ⁷ Jatho ngue di n'yo manho n'nambah ngue nu'u yø ja'i hingyø 'yec'ei da nu mansu. Ya hinda za ha di japyø ja'i da 'yembi ngue hinga gue'a ga 'yo. Porque ra zithu emmei honi ha di ts'onnbj ha ya yø mamhya.

⁸ A nu'u yø ja'i ja yø cargo ngue faxte p'u ja ra nija, xquet'a ngut'atho ja ngue da 'yot'e, jatho ngue di nho ja'i, jatho ngue hinda nhate p'u ha ya. Jatho ngue hinda n'iti. Jatho ngue hinga høntra mentyu di ma yø mmui. ⁹ Nuna ra hya n'youi yø nt'ec'ei i ja, guehna ra hya himmi fadi hanja na, guehna di nxannbate na ra hya na co gátho yø mmui. ¹⁰ Nuya yø n'yohu ya, 'bet'o da hnu te ga 'yo. A nu'mø ngue ya hin tema nts'o bi thinnbi, ya da za di nja yø cargo ngue di mfaxte p'u ja ra nija. ¹¹ Ximmangu yø xisu faxte p'u ja ra nija, xquet'a di nequi ngue dyø hoja'i. Hindyø zate. Da zamyo mmui. 'Yo di hep'u'a ra 'befi pefi. ¹² A nu yø n'yohu ngue ja yø cargo faxte p'u ja ra nija, n'na ngu n'na jatho ngue n'na dra xisu da zi. Pe da badi ngue di manda xanho p'u ja ra ngu. Ngu yø basi, ngu'u hingyø basi, da badi di manda xanho. ¹³ Porque nuya yø n'yohu ja yø cargo ngue faxte p'u ja ra nija, nu'mø padi xanho ha di japi da 'yøtra 'befi pefi, ya man'natho nnu mansu yø ja'i. Ya sap'u da hya ra ts'edi da ma hanja ngue ec'ei ra Jesucristo.

¹⁴ Ague Timoteo, nugá di xønni ga mmap'u ga ma nu'i. ¹⁵ Pe nu'mø himbi za dá magá p'u n'nahmantho, ya di otra carta ja ua ngue ga pen'a'i p'u. Porque di nnegá ngue gui padi xanho hanja ra hya nuna ja ngue da n'yo yø ja'i ya o ra 'ye Oja. Nuna Oja na, majuanj ngue 'bui. A nuya yø ja'i Oja ya, guehya färpabi ra hya 'ne tøxhma hyabj ra hya Oja. ¹⁶ Janjuanj ngue mazihotho na ra hya di ec'eihu. Pe Oja bi 'yot'e ngue bi dinma mmuihu hanja na ra hya na, ngue ra Cristo bi nja'i. 'Ne ra Espiritu Santo bi 'yot'e ngue fadi ngue hin tema

nts'o bi 'yøtrá Cristo. Dá guehyø anxe Oja i nnu mansu. A nuyá, ndap'u bi zä i hma te'o na ra Cristo. 'Né t'éc'ei gä rá nguni nximhäi. 'Né bi zix Oja ngue i ma mahets'i.

4

1 Pë ra Espiritu Santo njuantho xicju ngue nu'mø ni ma dá gaxyø pa, di m'mahyø ja'i dá hyep'u yø nt'éc'ei. Nu'u yø fehni xännbate ngue ra zithu di bennbabi ra hya xännbate, go gue'u dá den'nu. 2 Nuya yø xännbate ya, ra fehni ná ra hya dá má ngue di hyätyø ja'i. Padi xanho ngue hinga gue'a te ø't'e, pé 'be xingui tár'man'u yø mmäi'a te ø't'e. 3 Nuya yø xännbate ya, xihyø ja'i ngue embi hün'yü ra nt'édí di nthatyø ja'i. 'Né xihyø ja'i ngue embi hinga gátho yø cosa sä ngue dá ts'i. Conque Oja bá sänni ngue bá nja'a te ts'i n'nammha ngue nuya yø 'yéc'ei di ja mammadi Oja 'mø bi zi'a te si. 4 Porque nu te gä bi hoc'a Oja ngue dá ts'i, gä xanho. Hinguí sä ga emhma ngue ja rá ts'oqui ra ja'i nu'a si te üní. Sinoque ma gä ja mammadih Oja 'mø di sih'a te bá sänni ngue ga sih. 5 Porque nu'mø t'áprá mate Oja ngue di japi te ts'i, Oja di japi te si ra ja'i.

6 Nu'mø ngue nguna ra hya guí xännbabi'u má cühü ya, majuaní ngue gue'e rá hoga m'efi i ra Jesucristo 'mø. Dami hyani guí hyü'ni mmäi ná ra hoga xädi ya xäcä bent'i. 7 Pë nu'u yø hya te säma cuento ngue hinga gue'a rá hya Oja, 'yo guí ørpa masu'u yø hya'u, porque hunte di muui. Dami hyoni há di ndu xanho ni nt'éc'ei i ja. 8 Porque nu rá ja'i ngue xáhrá do'yo, di 'yani, man'na xanzaqui cohi ngue'a guí 'yani. Pë má dátho man'na xanhotho ngue di zacrá nt'éc'ei ra ja'i. Porque nuna má nt'éc'eihü i ja, hinga høndra pa jap'u ga tinnbahü rá njapi Oja, sinoque 'nehra pa di 'yep'u. 9 Nuna ra hya ná, guehna ngue majuaní ná. 'Né guehna mahyonitho dá 'yéc'ei gátho yø ja'i ná. 10 Janangue nuyá, madague'a sæcui yø ja'i ya, pé ma ga ho má mmäi ga ø't'ui ra 'befi bi 'daci Oja. Porque dí haxá njuani ngue nu'a má Ojai i 'b'u. 'Né guehna ja ngue dá yaní gátho yø ja'i ná. Pë nu'u yø ja'i di nyanyø te, guehya dá 'yéc'ei rá Cristo ya.

11 Nu'mø guí xännbabi ra hya yø ja'i, nuya yø hya dí xi'i, guehya gui xihyø ja'i ngue dá 'yøtya yø hya ya. 12 Yo guí nne ngue hinjonda 'yø't'a masu ngue grá ts'unt'atho. Sinoque dami 'yu'a te rá nho ja ngue dá n'yo yø 'yéc'ei. Dami 'yudi ngue guí yamanho p'u há guí ya. Dami 'yudi ngue gadi mahni mmic'e'ui. Dami 'yudi ngue ja xanho ni nt'éc'ei. Dami 'yø't'e ngue dá bahyø ja'i ngue gä rá nho gní 'yo. 13 Mente ga mmagá p'u, dami ja ndummai guí mmambrá hya Oja p'u há di mpeti yø 'yéc'ei. Dami opan'yu hanja ra hya. Dami nxännbate xanho. 14 Nu'u yø n'yohü 'bet'o p'u ja rá njja bi japyø 'yø p'u ja ni ya, ya bi xi'i te 'be'a má hya nne'e Oja gui 'yø't'e. Nuna rá 'befi bi 'da'i Oja, man'nan'yo mi 'yø't'e ngue te sätho gui 'yø't'e.

15 Nuya yø hya dí xi'i ya, dami ja ndummai ngue gui 'yø't'e te dí xi'i. Dí nne ngue dá nu yø ja'i ngue man'na man'na gdí padi há gdí japra hya ngue dá zä gui 'yørpe xanho rá 'befi Oja. 16 Dami mfädi xanho, 'né dami mfädi ngue gä dá gue'a rá hya ni 'yup'u guí nxännbate. Nu'mø gui 'yø't'e te dí xi'i, ya di nyanni te, dá guehyø ja'i dá 'yøxra hya guí mma, xquet'a di nyanyø te.

5

1 Nu ra dac'ei ngue hinga gue'a te ot'e, 'yo gui ya manzaqui 'mø ga hejpbabi te ot'e. Mahotho gdi zofu, gui 'yot'e como tengutho 'mø ngue ni papá'a ra dac'ei. A nu'u yø ts'ant'utho, gui 'yot'e como tengutho 'mø ngue ni n'yohu. 2 A nu'u yø xisu ngue ya yø dac'ei, gui 'yot'e como tengutho 'mø ngue ni mamá. A nu'u yø hmute xisu, gui 'yot'e como tengutho 'mø ngue eni nju, pe ga ra nho gdi n'youi.

3 A nu'u yø 'danxu ngue hinjo'o to da hyonnbi te da zi, gue'u yø mmi'yec'eiu da mats'i ngue di unni te honi. 4 Pe nu ra 'danxu ngue 'bahyø basi ogue 'bahyø 'bet'o, guehya yø basi na ra 'danxu høxyø xi ngue di unni te da zi. Porque yø pa xa thogui, gue'a rá mamá yø basi bi ja mmansu gá i nte. Janangué ni 'yup'u ngue di ja mmansu yø mamá yø basi 'mø bi ndac'ei. Porque gue'a nnu manho Oja'a ngue yø basi di ja mmansu to bi tede. 5 Pe nu ra 'danxu ngue 'bæe, hinjo'o to da hyonnbi te da zi, guehna ja ngue da máxyø mmi'yec'eiu na. Porque hinda hont'a Oja nnøts'e 'nē hinguí sáya ra pa ra xui nzo Oja. 6 Pe nu ra 'danxu ngue gue'a te rá pähäse ga 'bai, ya hinda ma m'mäts'i. Porque nuná, emma 'bæi pe tengutho 'mø ya xa ndu. 7 Guehna ra hya gui xifi da 'yøtyø 'yec'ei naya, n'namhma ngue ya hinjonda 'yembj ngue hinga gue'a te ot'e. 8 A nu ra 'yec'ei ngue hinda unni te 'be'a honna papá ogue rá mamá, ogue rá menj, guehna ra 'yec'ei ngue hinga 'yo'a te ra hya rá nsäui rá nt'ec'ei na. Man'na nu'u yø ja'i hinguø 'yec'ei hinguí njap'u'u, man'na di unni te honyø dac'ei'u.

9 A nu'p'u ja ra lista ngue yø 'danxu gui 'yets'i ngue di mfäxte p'u ja ra nija, da gue'u yø 'danxu ngue tho'i hyate nje'ya 'bai. 'Nē n'nat'a rá ndø xa m'mahmi. 10 Da gue'u yø xisu fadi ngue xa 'yøtra nho, xa tede xanho yø basi, xa unna ts'äya p'u ja rá ngu te'o hin'yuh ha di nsäya ngue yap'u ni 'yehē. 'Nē fadi ngue hinda 'yets'i ha ya, di ja mmansu yø mmi'yec'eiu. I fäts'i to sä ra n'u. Zant'a ngue høndra nho di ho da 'yot'e.

11 Pe nu'u yø 'danxu ngue cohra jeya 'bai, 'yogui ets'i ngue di mfäxte p'u ja ra nija'u. Porque nthambenitho ngue da dini to di nthatui mahøn'a, ya da hyer'p'u rá 'befi ra Cristo ørpe. 12 Ya cohi ngue festho'a ra hya xa nhyøxmaxi ngue di mfäxte p'u ja ra nija p'u'ya. 13 Ogue da gohi ngue yø monni, ni yat'i ni bömp'u ja yø ngu. 'Nē hinga hontho ngue yø monni, sinoque di c'a yø mmic'eiu p'u ha 'yo. I mmanyø hya nu'u hinni 'yup'u da ma. Nu'a te ga 'bahyø ja'i p'u ha søni, gá di nthint'i. 14 Janangué di nnegä ngue nu'u yø 'danxu ngue yø hmute xisutho di nthati mahøn'a, di m'mahyø basi, da mahyø ngu. Ya hinda zá ngue toni ja'i da 'yembj hinga gue'a ot'e. 15 Porque 'bu i'da yø 'danxu ngue ya xa 'uegue, ya ørpabi rá pähä ra zithu.

16 Nu'mø n'na ra n'yohu ogue n'na ra xisu ngue ra 'yec'ei, nu'mø bi n'nanxu n'na rá menj, da mats'i, di unni te honi. 'Yo di nnepe ngue gá go yø 'yec'ei da hyonnabi'a te rá gasto honi. Porque yø 'yec'ei, gue'u yø 'danxu hinjo'o to da hyonnbi te da zi, gue'u ja ngue da mats'i, di unni te honi.

17 A nu'u yø n'yohu 'bet'o ngue øtra 'befi p'u di mpeti yø 'yec'ei, jatho ngue emmei da nu mansu yø ja'i. Da gue'u yø mamhya ho yø mmui di mpefi ngue xänbabi rá hya Oja yø ja'i, ma datho nne ngue da nu mansu yø ja'i ya. 18 Porque nt'ot'i p'u ja ra Maca Libro ra hya ngue ena: "Dami japi ngue di nsihmē ra ndani nuna nnehyø trigo ngue di ntagui, 'yogui turpabi rá ne", i enna hya. Mahøn'a nt'ot'i ra hya ngue ena: "Nu ra mēfi øtra 'befi, ni 'yup'u ngue di t'unnä nzäbi".

19 A nu'mø ngue ma yapi n'na nc'ei'u 'bet'o p'u ja ra nija, nu'mø ngue hinjo'o yoho ogue hyu yø testigo di ja majuan'i'a te gui nyapi, 'yo gui 'yørpa masu'a

ra yapate. ²⁰ Pɛ nu'a ma yapɪ 'nɛ majuanɪ ngue ja rá ts'oqui, dami hejpabi. Da nu gátho yø ja'ɪ p'ɸa gui hejpi n'namhmá ngue nu'ɸ yø ja'ɪ da nup'ɸa gui hejpi, ya da zu da 'yøtra ts'oqui. ²¹ Nuna ra hya dí xi'i ya, nuna Oja co 'nɛhna ma Hmuɪ Jesucristo co 'nɛ'ɸ yø macá anxɛ bí 'bɸ mahɛts'ɪ øde te dí xi'i ya. Nu'mø gadi n'amigoui n'na ra ja'ɪ, ogue hɪn gadi n'amigoui n'na ra ja'ɪ, pɛ nu'mø ja rá ts'oqui dami hejpahmabi. ²² Nu'mø ja ngue gui 'yɛts'ɪ to dí m'mɛt'o p'ɸa ja ra nɪja, 'yo gui nne ngue ra sɔnɪtho'a te gui 'yøt'e. Dami tø'mɪ, 'be gui nnu te ga 'yo ra ja'ɪ. Xi'mø gue gui 'yɛx'a n'na nc'ɛɪ, nu'a fadi ngue ja rá ts'oqui, 'yo gui nne da 'yɛn'a'ɪ yø ja'ɪ ngue gui nnu manho'a ra ts'oqui øt'a gui 'yɛts'ɪ. Pɛ nu'ɪ, 'yo temá nts'o gui øt'e.

²³ Ague Timoteo, nu'mø ngue thojpatho gadi hyɛnnɪ ngue xan'ɸ nɪ mmɸi, 'yo høndra dehe gui si, dami si zits'ɸa ra vino.

²⁴ I 'bɸ i'da yø ja'ɪ ya, hante ngue da thaspabi ra güenda, dí nequi xanho ngue ja yø ts'oqui. Pɛ ximmi 'bɸ mi'da p'ɸya ngue hɪndɪ nequi ngue ja yø ts'oqui. Sinoque ja gue'mø bi thaspabi ra güenda dí nequi ngue ja yø ts'oqui.

²⁵ Xquet'a narbatho yø ja'ɪ ngue øtra nho ya, dí nequi xanho'a te ra nho øt'e. Madague'a ngue hɪngui fadi te gáma nho øt'e, pɛ m'mɛfatho fadi ngue xanho te øt'e.

6

¹ A nu'ɸ yø 'yɛc'ɛɪ ngue yø hmiqui, jatho ngue da nu mansu yø hmu. Porque nu'mø hɪngui nnu mansu yø hmu yø hmiqui, yø ja'ɪ p'ɸya da 'yɛmbɪ ngue hɪngui ho ra hya nná 'yohɸ. Ya da nɔmmán'ɸ Oja p'ɸya. ² A nu'ɸ yø hmiqui ngue yø 'yɛc'ɛɪ yø hmu, 'yo dí ɛna ngue ts'ɸtho ja ngue dí nu mansu yø hmu, da 'yɛna ngue ya 'da'ɪgu yø nt'ɛc'ɛɪ i ja, ya dí ncu. Sinoque man'natho ja ngue da hyumbɪ dí mpɛfi, porque ma madɪ'a ra 'yɛc'ɛɪ t'ørpabi rá 'bɛfi. Nguna ra hya gui xihyø ja'ɪ 'mø gui xännbate ya.

³ Nuna ra hoga hya bí nxännbate ra Hmu Jesucristo, guehna rá n'youi ma nt'ɛc'ɛɪ jagüi naya. Pɛ nuyá, ya 'bɸ i'da yø ja'ɪ ngue n'nan'yo ra hya xännbate.

⁴ Guehya yø ja'ɪ dí 'yɛx'mø ya, guehya hɪnte pahya. Ma'bedi yø mmɸi, gá ra njun'mahya gá 'yo. Guehya yø zɛya, yø nequisai, yø nemhya. Hɪngui ɛc'ɛɪ te sifi. ⁵ Hɪnha rá nzeɪgu ra njunt'ɪ øt'ui yø ja'ɪ porque xants'o yø n'yomfɛni. Nuna ra hya majuanɪ, hɪngui padɪ hanja na. I ɛna ngue nuna ra hya ngue rá nt'ɛc'ɛɪ i ja, xangu rá muui, porque ɛna ngue guehna ra hya dí dahá xangu ra mɛnyu. Pɛ nu'a'ɪ, ogadi nsixui'ɸ njap'ɸ. ⁶ Majuanɪ ngue nuna ma nt'ɛc'ɛɪ jagüi, xandøngu rá muui na, porque xandøngu ra nho n'youi. Pɛ ra ja'ɪ, ja ngue dí johyahmaha hont'a zihangu ts'ɸ tɪni. ⁷ Porque nu'mø bí mɪhra ja'ɪ ua ja ra ximhäi, hɪnte bá hya. Ximmangu 'mø bi du, hɪnte da hyats'ɪ. ⁸ Janangue nu'mø ja te da zi ra ja'ɪ, ogue ja te da hye, co nu'a p'ɸya, dí johyahmaha.

⁹ Pɛ nu ra ja'ɪ hontho nne ngue dí mmɛmmɛti, guehna ra ja'ɪ hɪngui hɛnnɪ ga hyátrá n'yomfɛni ngue øtra ts'oqui ha dí dɪnna mɛnyu. ɛntho so ra 'dɪhi, porque hont'ɸ yø páhá hɪnte dí muui so rá mmɸi, gue'a dí m'mɛ'a. ¹⁰ Porque nu ra ja'ɪ ngue høndra mɛnyu dí ja ndummɸi honɪ ha dí dɪni, xangu ra ts'oqui øt'e ngue ha ga ndɪnna mɛnyu. A nuyá, 'bɸ i'da yø ja'ɪ, asta ya xa hyep'ɸ yø nt'ɛc'ɛɪ ngue høndra mɛnyu dí ja ndummɸi honɪ ha dí dɪni. Pɛ nu'a te rá mɛnyu ya xa ndɪni, gue'a ra m'mɸ man'ɸ i tho'a.

11 Pe nu'i, ngue rá mēfi'i Oja, man'nan'yo mi 'yot'e ngue gui 'yot'e tengu ya yø hya ja di xi'i. A nu'a'i dami 'yot'a te xanho. Di nequi ngue ja xanho ni nt'ec'ei. Ja ndummāi dami thanne Oja. Ja ndummāi dami mahni mmic'eiui. Dami seti te gāma hya gui thogui. 'Ne ogadi 'yex'mø gui ya. 12 Dami ja ndummāi ngue ya gdi 'ba'a ngue gui 'yot'a te rá nsāui ni nt'ec'ei i ja, n'namhma ngue gui nthēui ra te para zantho. Porque bi zon'na'i Oja ngue gue'a gui 'yot'a. Nu'a ra pa bi zon'na'i Oja, xangu yø ja'i bi 'yode te gā ma ngue ja ni nt'ec'ei. 13 A nuyá, nuna Oja di unná te gātho'u ja yø te, guehna øde gātho ya yø hya dadi 'bep'a'i gui 'yot'e. Da guehra Jesucristo, nuna bi dá xanho rá hya p'u ha 'bahra Poncio Pilato, xquet'a øde gātho ya yø hya dadi 'bep'a'i gui 'yotya. 14 Gātho ya yø hya dadi 'bep'a'i gui 'yotya, dami 'yot'e. 'Yo te dadi 'bedi, n'namhma ngue hin temā hya da thin'na'i ngue hinda gue'a gui 'yot'e asta guehra pa ngue da ep'u mahon'a ra Hmu Jesucristo. 15 A nuyá, nu'mø bi zonna pa xpā nzānbabi Oja ngue da ep'u, ya da eh. Nuna mā maça Ojah, guehna hønse na jase rá ts'edi na. Guehna ra dast'abi na ngue yø dast'abi. Guehna ra Hmu na ngue yø hmu. 16 Guehna Oja na ngue hinjam'mø da du. Nup'u ja rá nyot'i 'bui, hinjonda zá da guat'i. 'Ne hinxa 'yehra pa ngue toni ja'i xa mboni ngue da nu, porque hingui sä di hnu hap'u 'bui. Nuna Oja na, guehna mā datho hnu mansu na. 'Ne guehna jase rá ts'edi para zantho na. Da ngut'atho.

17 A nu yø ja'i ngue yø mmemmeti ua ja ra ximhäi, dami xifi ngue 'yo dadi 'yets'i ngue ja yø mēnyu. 'Yo sä di ena ngue gue'u yø mēnyu da mäts'i. Porque hinga gue'a rá mēnyu ra ja'i da mäts'i. Dami xifi ngue da hyutho yø mmui ngue gue'a Oja i fäts'i. Nuna Oja i 'bui, guehna mathoguitho di jajpah na, porque nnepe ngue ga johyah. 18 Nu'u yø ja'i ja xangu yø mēnyu, dami xifi ngue da 'yotra' nho. Porque man'natho xangu di muui ngue xta ngu ra' nho da 'yot'e, hinda gue'a ngue da mestho rá mēnyu. Dami xifi ngue 'yo di ya yø mmui ngue di unyø ja'i'a te tini. 19 Nuna ra' nho da 'yot'e ngue da mäxyø mmic'eiui, di nja rá njut'i 'mø yø pa di 'yep'u, gue'a di segura'a ngue di t'unna te para zantho'a te da 'yot'e.

20 Ague Timoteo, nuna ra hya bi ma mafäti'i ngue gui xānbabi yø ja'i, dami fädi xanho ngue da guehna ra hya gui nxānbate na. 'Yo gui ørpa masu'u yø hya te sätho hinte di muui. Da guehyø ja'i nu'u ena ngue ja xangu yø mfadi, 'yo gui ørpa masu'u yø hya mma, porque himma juani ngue di nthē yø hya i mma. 21 'Ne nuyá, ya 'ba'i da yø ja'i ngue di xāhna ra hya na, ya mma ngue ja xangu yø mfadi, asta gue'mø da gohi ngue di pumbēni'a rá nt'ec'ei i ja. Ya di xi'i ngue mamī njap'u.

Oja di jap'a'i. Da ngut'atho.

2 ra Timoteo

Ja ua rá yoho ra carta bi 'yo'tra Pablo, ngue bi mɛnnba ra Timoteo.

¹ Nugã drá Pablo, Oja bi 'yɛxqui ngue drá representantegã ra Jesucristo. Bi neque ngue ga xicã yø ja'í ngue Oja di yat'í ngue di unna 'da'yo te to gã dí unyø mmɛi ngue da 'yɛc'ɛi ra Jesucristo. ² Janjuani ngue dadí ma'í, ague ma ts'ant'h'i Timoteo. Dí nnegã ngue nunã Oja ma Papáui co 'nɛhna ma Hmuui ra Jesucristo di jap'a'í, di 'da'i rá mate, 'nɛ da hyut'a ní mmɛi.

³ Tengutho maní danne Oja'u ma mboxitagã manjam'mø, xquet'a ngut'atho ya, dí thanne Oja co gátho ma mmɛi. Ra pa ra xui dí mmat'Ojagã connã ngue'e. Nu'mø dá bɛn'a'í, zant'a dadí ja mammadigã Oja. ⁴ Dí mbɛngã ngue nu'mø dambã soc'a'í p'u, astã gã nzoni. A nuyá, janjuani ngue dí nne ga nnu'í, n'namhma ngue dí nja ga mpähã. ⁵ Dí mbɛn'a'í ngue himma xøts'etho'a ní nt'ɛc'ɛi i ja. Nu'a ní su Loida 'nɛ'a ní mamá Eunice, rá maditho bi 'yɛc'ɛi ra hya'u. Dí pacã njuani ya ngue xquet'a 'nɛ'í majuaní ja xanho ní nt'ɛc'ɛi ya.

⁶ Nugã dí xi'í ngue 'yo guí nnepe dí m'mɛ'a ra ts'edi bi 'da'í Oja 'mø ma japã ma 'yɛ p'u ja ní ya. ⁷ Porque nne'e Oja ngue hingui nsu. Janangue di 'da'í ra ts'edi ngue 'yogui su yø ja'í. 'Nɛ di 'da'í ra ts'edi ngue guí mahyø ja'í. 'Nɛ di 'da'í ra ts'edi ngue guí sammí xanho ní n'yomfɛni. ⁸ 'Yogui embi ngue ra 'bɛ'isã guí xihyø ja'í hanja rá hya na ma Hmuui Jesucristo. Ximmangugã p'uya, 'yogui pes'ni sã guí mma ngue dadí mpahmí, a nugã madague'a dí ofãdi ngue dí mmambã rá hya ra Cristo. Tengutho dí øt'ã ya, damí njap'u, damí ne ngue di ha'í ra ts'edi Oja ngue guí mmanã hoga 'da'yo hya, madague'a guí sã ra n'u connã guehna ra hya na. ⁹ Nunã Oja bi yanju, 'nɛ bi zongaha ngue ga hehma p'u ra nts'o. Madague'a ngue hinga gã ra nho xtã n'yohu, pɛ Oja bi 'yøtra mate bi zongaha ngue da yanju. Porque hante ngue dí nhohra ximhäi, Oja ya xi zãnni ngue da penhna Jesucristo ngue da yanju. ¹⁰ A nuyá, ya bi zøcua na ma Yantehã ra Jesucristo ya. Mí zøcua na, ya bi fãdi hanja na rá mate Oja. Ra Cristo bi daprá ts'edi ra ndate. Nunã ra hoga 'da'yo hya bi ma, guehna i bahyø ja'í ngue ha dí nthɛui rá 'da'yo te para zãtho na.

¹¹ Nunã ra hya naya, go bá t'ɛxcã ngue ga mmangã na. 'Nɛ bá t'ɛxqui ngue drá representantegã ra Cristo ngue ga xãnnbabi ra hya yø ja'í 'bɛi ndap'u bi zã. ¹² Janangue guehna nnã sägã ra n'u naya. Pɛ nugã hĩndí pes'mã sã ngue dí ofãdi. Porque nunã Oja dí nnøxã, dí pacã njuani ngue xanho na. 'Nɛ dí haxã njuani ngue ja rá ts'edi Oja ngue da mãqui, 'nɛ da bømmanho te nnã 'yo astã gue'mø rá nzeGUI yø pa.

¹³ Ague Timoteo, nunã ra hoga hya dá xãn'na'í, da ngut'atho ra hya guí xãnnbabi yø ja'í ya. Damí 'yɛc'ɛi ra Jesucristo hangu ra pa. Rãngue guí n'youi ra Jesucristo, damí mahyø ja'í hangu ra pa. ¹⁴ Dí fãt'a'í rá hya Oja ngue guí xãnnbabi yø ja'í. Nunã ra Espiritu Santo dí n'yohu, damí 'yãpi ngue da mãxã'í ngue guí padí ha gdí japra'ia.

¹⁵ Ya guí padí ngue nu'mø ma cuhu ngue yø mmɛngu Asia, gã bi hyɛgagui p'u, tengutho bi jacra Figelo 'nɛhra Hermógenes. ¹⁶ Pɛ nu'a ra Onesiforo, Oja di japí te'o gã 'bap'u ja rá ngu. Porque nunã, xangu yø nnidí bi hoga ma mmɛi. Hĩmbi mestã rá sã ngue dí ofãdi. ¹⁷ Nu'mø mí zøcua Roma na ra n'yohu na, bi

'yεmmεi bi hyongui hapu di ofädi asta gue'mø mi dingui. ¹⁸ Da gue'e, ya guinnuse ngue nuna ra Onesiforo xangu ra 'bäxte bi 'yørcagui 'mø dambä m'macä p'u ja ra hnini Efeso. Da ne Oja ngue di unna mate 'mø rá nze'gui ra pa.

2

¹ Ague ma ts'unt'u'i, dami hya ra ts'edi co nuna rá mate di 'da'i ra Jesucristo. ² Ya xangu yø ja'i bi 'yøde hanja na ra hya dá xän'na'i. Nuya yø hya dá xi'i, dami xihyø ja'i nuya ya padí ha di japra hya da ma, da ngu'a ra hya da xänbabi mi'da yø ja'i.

³ Dami 'yøt'e ngue rá hoga soldado'i ra Jesucristo. Gui seti hangu ra n'u ja ngue gui thogui. ⁴ Nu ra ja'i nnøpe ngue rá soldado ra Cristo, nu'a rá Hmu di manda, gue'a ørpabi rá pähä'a. Ya hingui sänse'a rá 'befi ga 'yo. ⁵ Gui 'yøt'e tengutho yø ja'i pa ra tahä ngue rá 'dihi. Nu'a hinda 'yøt'e gätho'a te di manda'a to di marca ra 'dihi, ya hinte da daña. ⁶ Gui 'yøt'e tengutho ra mefi di mpep'u ja ra huahi. Nu ra mefi sä ra n'u ngue di mpefi, gue'a ra mefi ja xanho rá nzäbi'a. ⁷ Dami padí hanja na ra hya di xi'i. Nuna ma Ojai, da 'yøt'e ngue da dinní mmäi xanho te gäma hya di xi'i.

⁸ Hønna da zo ni mmäi na ra Jesucristo. Nuna rá mbom'meto ra David, guehna ndast'abi naya, porque bi bennate 'mø mi tho na. Nuyá, guehna ra hoga 'da'yo hya di xicä yø ja'i naya. ⁹ Conná guehna ra hoga 'da'yo hya di mmangä, guehna ra n'u di sägä naya. I nthut'igä ua ja ra fädi conyø cadena tengutho 'mø ngue di ja te xca ts'oni. Pe nuna rá hya Oja di mmangä, hinga 'nehna nthut'i conyø cadena na, siempre di mmamhmagä ra hya. ¹⁰ Nugä, nu hangu ra n'u di thogui, gätho di seti. Porque di nnegä ngue da 'yεc'ei ra Jesucristo'u yø ja'i ya xpä huan'Oja. Gue'a di nyanyø te'a, 'ne da dinnä rho para zantho. ¹¹ Majuaní na ra hya na ngue εna: "Nu'mø dá thojü conná guehra Cristo, ya 'dap'u ga m'mahmu na ra Cristo p'uya. ¹² Nu'mø ngue ga seti hangu ra n'u ga sähu, xquet'a nup'u ha di manda ra Cristo 'nεcju di nja ma 'befihü. Pe nu'mø ngue ga hehmu p'u ra Cristo, xquet'a ra Cristo da hyegahu p'u. ¹³ Xiya, xi'mø ngue hinda jats'i te di mmamhmu, pe nu'a ra Cristo zant'a ngue di jats'i te ra hya mman'a. Porque ra Cristo, nuna ra hya i mma, hinjam'mø ngue dadi pädi".

¹⁴ Dami bennbabi yø ja'i na ra hya di xi'i. Rá hmi rá dä Oja p'u gui xifi ngue hinda njun'mahya co nu'u yø hya hingui ja ts'edi. Porque ra njunt'i hingui pømmanho. Sinoque di ts'onbä yø n'yomfeni yø ja'i øxra hya. ¹⁵ Nuna Oja i hajta ra güenda te guí øt'e. Dami ja ndummai gui pøni xanho ra 'befi bi 'da'i Oja, ya hin'yu te gdí pes'ni sä. Gui hyats'i xandønho na ra hya majuaní, da guehna gui xänbabi yø ja'i na. ¹⁶ Nu'u yø hya hinte di muui ngue hinga gue'a rá hya Oja, ogui xänbate'u, porque guehya yø hya di ts'onbä yø nt'εc'ei yø ja'i ya. ¹⁷ Nuya yø hya xänbate ya yø ja'i njap'u, i 'yo yø hya asta gue'mø da 'yøtra nts'oni. Ngu'a ra nts'oni bi 'yøtra Himeneo, ximmangu ra Fileto. ¹⁸ Guehya bi hyep'u ra hya majuaní ya, xänbabi yø ja'i ngue embi himma juani di bennate yø do'yo, sinoque embi ngue nu'a ra mbennate ya bi nja'mø mi 'yεc'ei ra hya'a. Co nuna ra hya na p'uya, di ts'onbabi yø nt'εc'ei 'da yø ja'i. ¹⁹ Pe nuyá, hinda zä ngue di ts'onbabi rá 'befi Oja. Porque nt'ot'i yoho yø hya ngue i du. Nuya yø hya ya, i εna: "Nuna Oja, ya padí te'o gätho ya o rá 'yε". Nu'a rá yoho ra hya p'uya i εna: "Nu ra ja'i ngue nne da denna Cristo, jatho ngue da hyep'u ra nts'o".

²⁰ Nup'u ja n'na ra ngu xannoho, hinga 'da'igu yø mohi jap'u. Jap'u yø mohi ngue yø oro, jap'u yø mohi ngue ra t'axi, jap'u yø mohsa, jap'u yø mohi ngue ra häi. Nuya yø mohi ya, ja 'da'ngue nts'upi. Ximmij ja 'da'ngue hinga nts'upi. ²¹ Njarbatho p'u ja ra njija ya, hinga gätho yø ja'i hep'u ra nts'o. Pe nu ra ja'i nne ngue da hyep'u ra nts'o, guehna ra ja'i øt'e ngue rá mefi Oja na, i pehra 'befi ngue nts'upi.

²² Yo guí øt'a te ra ts'oqui ør'mi'da yø ts'ant'u. Dami 'yøt'a te xanho. Di nequi ngue ja ni nt'ec'ei. Dami mahyø ja'i. 'Yo to gadi njunt'ui. Da 'da'igu guí 'yøt'ui yø ja'i ya bi hyep'u ra nts'o, ya nzo'a ra Hmu Jesucristo co gätho yø mmái. ²³ Pe nu'u høndra njun'mahya nne, hingui padi te mma, dami hyep'u'u. Ya guí padi ngue nu'a ra njunt'i, ja bi fap'u ngue di nnu man'u yø ja'i. ²⁴ A nu ra ja'i ngue rá mefi Oja, hingui ja ngue di nnequisai. Sinoque ja ngue 'da di matho gätho yø ja'i. Da badi ha di japi ngue dra hoga hya di nxännbate. Da zeti te mmanyø ja'i. ²⁵ Di nya manhuēhi ha di opan'yu ra hya'u to hingui nnu manho ra hya. Xamhmatho da ne Oja di 'bärpabi yø mmái, da 'yec'ei ra hya majuanj. ²⁶ Nu'mø bi zohrá n'yomfēni ra ja'i, ya da hyep'u ra zithu o rá 'ye. Porque gue'a ra zithu ørpabi rá pähä.

3

¹ Dami pahna ra hya ga xi'i ya. Nu'mø ya ni ma da gaxyø pa, ya man'na xta n'atho. ² Di m'mahyø ja'i da ne ngue hønse da dinna nho. Høndyø menyu da ne di xandj. Di 'yexpa ha ya. Da 'yēna ngue maguec. Di nsate. Hinda 'yec'ei te da xihyo papá yø ja'i. Hinda bēnna mate t'ørpe. Ni xinga guehna Oja da 'yørpabi masu. ³ Hinda nja yø yemmai. Hinda nja yø nhuēcate. Da nømman'u yø mmic'ēiui. Hinda zamyø mmái. Dyø nequisai. Porque yø nsaiui'a te gätho xanho. ⁴ Guehya dyø ngujmahyatho ya. Hinha ga nja yø ts'u. Di 'yex'mø ya. Nu'a te yø pähä yø ja'i, gue'a ni ma yø mmái'a, hinda gue'a Oja. ⁵ Nup'u guí nequi, ena xø majuanj ngue su Oja. Pe himma juanj ec'ei ngue jase rá ts'edi Oja. Ogadi nsixui'u to njap'u. ⁶ Porque guehya yø ja'i ya, ya ja 'da yø ngu ya, ngue ya xa ts'onnbä yø nt'ec'ei yø ja'i. Rá mæditho, nuya yø xisu tu yø mmái ngue ja yø ts'oqui, 'ne hingui padi ha di hocyø ts'oqui, guehya honya ngue da hyät'i co nu'a te yø fehni xännbate. ⁷ Porque nuya yø xisu ya, i nne da badi tema 'da'yo xädi i ja. Pe nu'a ra hya di xädi, hinjam'mø di tynyø mmái ndana gue'a ra hya majuanj. ⁸ Nuya yø fehni xännbate, øt'e tengutho bi 'yøtra Janes 'nehra Jambres ngue bi mēs'ra hya bi manna Moisés. Xquet'a njarbatho ya di mmangä ya. Nuna ra hya majuanj i festho. Guehya xants'o yø n'yomfēni ya. Himmaj juanj ngue ten'na ra nt'ec'ei jajū. ⁹ Pe hinda zä da hyät'i xangu yø ja'i. Porque nu'a te yø m'memmai, sār'mø da badi gätho yø ja'i. Di nja tengutho bi ja'u yo nc'ei bi mēs'ra hya bi manna Moisés.

¹⁰ Pe ague Timoteo, ya guí padi xanho hanja na ra hya di xännbategä. 'Ne guí padi te nnä 'yogä. Guí padi te di øt'a. Guí padi ngue nugä di ec'ei xanho ra Jesucristo. 'Ne di seti te ørcagui yø ja'i. Dadi maça yø ja'i. Nu'mø di sägä ra n'u, ena gue man'na di hä ra ts'edi. ¹¹ Guí padi hanja ngue nnu man'gyø ja'i, hingui nne da nugu. 'Ne guí padi hangu ra n'u xta sägä. Tengutho ra n'u dā sägä p'u ja ra hnini Antioquia, 'nep'u ja ra hnini Iconio, 'nep'u ja ra hnini Listra, dā sä ra n'u ngue hingui nne da nugyø ja'i. Pe nuna gä ra n'u naya, bi yangä Oja. ¹² A nuyá, nu to gätho nne da denna Jesucristo, gä da zä ra n'u ngue

dá ts'ui. ¹³ A nu yò ja'i ngue yò ts'oc'ei 'nɛ yò fehni xännbate, man'na man'na ni go mant'so te ga 'yo. Mente häte, ximmj thät'i.

¹⁴ Pɛ ague Timoteo, 'yogui hehna ra hya bi sän'na'i. Ya gui haxa njuani ngue majuanj na ra hya na, porque gui padj ngue nu'u bi xän'na'i ra hya, hingyò fehni'u. ¹⁵ Asta gue'mò mará ngü'e'i, gá xähya yò hya nt'ot'i p'u ja ra Maca Libro. A nuna ra hya na, ja mmamp'u ngue di nyanna ja'i 'mò da 'yɛc'ei ra Jesucristo. ¹⁶ Gätho'u yò hya nt'ot'i p'u ja ra Maca Libro, guesɛ Oja bi bennbabi ra hya bi 'yot'u to bi 'yot'a te nt'ot'i. Guehna mahyonitho ga xähmu naya. Gue'a gdá pahmu ndana gue'a ra hya ja ngue ga ɛc'ei'u'a, ndana gue'a hinga ɛc'ei'u. Gue'a gdá pahmu ndana gue'a ra hya hinga gue'a dí ɔthu, gue'a gdá pahmu'a te gá ra nho ja ngue ga ɔthu'a. ¹⁷ Janangue nu ra ja'i ɔrpabi rá 'befi Oja, nu'a di xädi, gue'a di dinnä mmäi'a te gá ra nho ja ngue da 'yot'e, hinte di 'bedi.

4

¹ Rá hmi rá dá Oja, 'nɛ rá hmi rá dá ra Hmu Jesucristo, go guehya ɔhna ra hya dadi 'bep'a'i gui 'yot'e. Porque ra Jesucristo da ep'u mahón'a ngue di manda ua. Nu'mò bá ɛhɛ, ya da hyaspabi ra güenda'u i te, 'nɛ'u xandu. ² Gui ja ts'edi ngue gui 'yò'na ra hya dí xi'i. Damj ja ndummäi gui mmanna hoga 'da'yo hya. Ogui säya gui xihra hya yò ja'i, madague'a hingui nne da 'yode. Gui hyoni ha gdi tapyò mmäi yò ja'i. Nu'u hinga gue'a te ga 'yo, damj hejpabi. Gui japa nts'edi ngue da gue'a te nnu manho Oja da 'yot'e. Gui serpabi te xi'i yò ja'i. Ogui säya damj xännbabi rá hya Oja. ³ Porque da 'yɛhra pa ngue yò ja'i hindä ne da 'yöhnä ra hoga xädi. Sinoque da hyonyò xännbate yò ja'i ngue n'nan'yo ra hya da xännbabi, gue'a ra hya da ne da 'yöhyò ja'i'a. 'Nɛ nuya yò xännbate ya, yò mmundotho di m'mäi ngue di nxännbate ra fehni xädi. ⁴ Porque yò ja'i hindä ne da 'yöhra hya majuanj. Nu'u yò hya xa nzänse yò fehni xännbate, gue'u da 'yot'u. ⁵ Pɛ nu'i, damj samsɛ ni n'yomfɛni. Nu'mò gui sä ra n'u, damj seti. Ja ndummäi gui 'yonna hoga 'da'yo hya. Damj 'yot'e xanho na ni 'befi bi 'da'i Oja.

⁶ Ya ni ma da zönnä pa ga pöngä ua ja ra ximhäi. Pɛ nugui dadi n'unj da thogui ngue rá 'befi Oja di ɔrpe. ⁷ Nugä xtá ho ma mmäi di honi ha di nthära hya. Nu te ra hya bi 'bejpagui Oja ga ɔt'e, dá ɔt'e asta guep'u rá nɛgui. Nuna ma nt'ɛc'ei i ja, dá fädi xanho. ⁸ Nuyá, dí t'ò'mj ngue nuna ma Hmu mahets'i hasca ra güenda xanho. Dí pacä ngue di 'dajma njut'i, nuna da ma ma t'unni te'o gá ɔtra nho. 'Nɛ hinga hönthogui di 'daqui, sinoque di unni te'o gá di ma'a ra Hmu Jesús, 'nɛ t'ò'mj ngue da zönnä pa da ep'u.

⁹ Ague Timoteo, gui ja ndummäi guá ɛhɛ n'nahmantho ua dí 'bucä ngue ga nyau. ¹⁰ Porque nuna ra Demas bi ho ra pähä ja ua ja ra ximhäi na, bi zogagui ua, bi ma i mpa p'u ja ra hnini Tesalónica. Nuna ra Crescente i ma Galacia na. Ra Tito p'ya, i ma Dalmacia na. ¹¹ Høndra Lucas bi gocua ya. Dí nnegä ngue guá sip'u ra Marco 'mò guá ɛhɛ. Porque nuna ra Marco dí hongä ua na ngue di mpefi. ¹² Nuna ra Tíquico dá penhä na ngue i map'u ja ra hnini Efeso. ¹³ Nu'mò guá ɛhɛ, guá cännguits'u ma tuhu dá socä p'u ja ra hnini Troas, ja rá ngu ra Carpo. 'Nɛ guá ca yò libro dá socä p'u. Pɛ ma datho ja ts'edi guá cännguits'u ma sacua nuya m'mänitho.

¹⁴ Nuna ra Alejandro ngue ra 'yot'a t'egui, xants'o te bi 'yorcagui. Pe Oja da gut'i te bi 'yot'e. ¹⁵ Pe nu'i, dami mfädi xanho 'mø gá nu na. Porque janjuani ngue täcra hoga 'da'yo hya d'i mmamhmu na.

¹⁶ Nu'mø rá madi mi ma ma juanngagui p'u ja ra ts'ut'abi, dá honi ha da japi ngue da nyani. Pe hinjombi bõni ngue xtã mmäxqui. Hante gue gätho'u ma cu bi hyegagui p'u. Da ne Oja ngue hinda bennbatho ngue bi hyegagui p'u. ¹⁷ Pe nuna ra Hmu bi mäxqui, 'ne bi hacra ts'edi ngue dá mangä ra hoga 'da'yo hya p'u 'buhyo ja'i hingyø judío. Oja bi yangui, porque ena yø zate yø ja'i pets'i da dujthogui. ¹⁸ Pe Oja di sigue da yangä p'u ha 'buhyo ja'i xants'o ga 'yo. 'Ne da mäqui xanho para ngue da zixcagui p'u mahets'i badi manda. A nuyá, ma ga espah Oja hangu ra pa. Da ngut'atho.

¹⁹ Dami zenguagui ts'up'u ra Prisca co 'nehna ra Aquila. Co 'ne'u to gä 'bup'u ja rá ngu ra Onesiforo dami zenguagui ts'u. ²⁰ Nuna ra Erasto bá cop'u Corinto na. Nuna ra Trófilo dá socä p'u ja ra hñini Mileto na ngue mi'u. ²¹ A nu'i, gui ja ndummi guá ehē hante ngue da cätyø pa xtã se.

Nuna ra Eubulo pen'na'i ra nzengua na. 'Nehna ra Prudente di zengua'i. Da guehra Lino co 'nehra Claudia, gätho ya mi'da ma cuhu 'bucua, gä di zengua'i.

²² Da mäxa'i ma Hmuui ra Jesucristo. Oja di japi gätho'ahu. Da ngut'atho.

Ra Tito

Ja ua ra carta bi 'yo'tra Pablo, ngue bi mɛnɲa ra Tito.

¹ Nugá drá Pablo, rá mɛfigá Oja, 'nɛ rá representantegá ra Jesucristo. Bi 'dacra 'bɛfi ngue ga japi dá 'yɛc'ɛi ra Cristo'u to ya xpá huan'Oja. Ga japi dá badí ngue majuaní na ma nt'ɛc'ɛi hɛ i ja. ² Janangue dá bahyø ja'i ngue di n'nacjɛ ra 'da'yo te para zantho. Hante ngue di nhohra ximhá, ya xi zán'Oja ngue di 'dacjɛ ra 'da'yo te. A nuna Oja, hinguí fɛhni na. ³ A nuyá, ya bi zonna pa bá sán'Oja ngue dá fadi hanja na ra hoga 'da'yo hya. Nuna Oja ma Yantehɛ bi 'yɛxqui ngue ga mmambrá hya.

⁴ Dadi zɛngua'i, ague Tito. Nu'mø dá bɛn'i, xøgue ɛntho majuaní ngue ma ts'ant'u'i. Porque dá ja'i gá 'yɛc'ɛi na ra nt'ɛc'ɛi jagú. Dí nnegá ngue nuna Oja ma Papá hɛ co 'nɛhna ma Hmu hɛ Jesucristo di jap'a'i, di huɛc'a'i, dá hyut'a ni mmɛi.

⁵ Nugá dá soc'a'i p'u ja ra hái Creta ngue gui juatyø hya di m'mɛp'u 'bahyø 'yɛc'ɛi. N'na ngu n'na yø hɛni, nup'u di mpɛti yø 'yɛc'ɛi, gui 'yɛxyø n'yohɛ di m'mɛt'o. Ya xtá xi'i ndana gue'a'u gui 'yɛts'i. ⁶ Dá gue'u yø n'yohɛ hɛn temá hya xa thinnbi gui 'yɛts'i. 'Nɛ n'na drá xisu di si. Nu yø basi di si, dyø 'yɛc'ɛi. 'Nɛ hɛnjonda zá dá 'yɛnɛ ngue mathøguetho yø basi, ogue dyø mmejmáhyá. ⁷ Jatho ngue nu to 'bet'o ngue yø 'yɛc'ɛi, hɛn temá hya dá thinnbi, porque nu'a 'bet'o, ørpabi rá 'bɛfi Oja. Janangue dá thanhni to hɛndi 'yɛts'i. Hɛndra cɛ. Hɛndra iti. Hɛndi mpɛte. Hinga hɛndra mɛnyu di ma rá mmɛi. ⁸ Gue'a ra ja'i ngue di unna ts'aya p'u ja rá ngu. Di ho dá 'yøtra nho. Dá zamrá mmɛi. Di nhója'i. Dá nu mansu Oja. Di mfásc xanho. ⁹ Nu ra n'yohɛ gui 'yɛts'i, jatho ngue tengutho ra hya bi sánnbabi, dá gue'a ra hya di nxánnbate'a. Porque gue'a ra hya majuaní'a. Co nuna ra hya naya, dá zá di hatra ts'edi mi'da yø 'yɛc'ɛi. 'Nɛ dá zá dá dap'u te'o hinga gue'a ra hya mma.

¹⁰ A nuyá, 'bɛi xangu yø mmejmáhyá, hɛnte di muui yø hya xánnbate, hátyø ja'i. Pɛ ma datho'u yø judío njap'u. ¹¹ Jatho ngue dá thejpa yø hya'u. Porque hinga gue'a ra hya majuaní xánnbate. Hontho nne ngue dá gujpa bi ra mɛnyu yø ja'i. Ya ja 'da yø ngu ya xa 'bárpabi yø mmɛi yø ja'i.

¹² Nuna n'na ra bamhya p'u ja ra hái Creta bi ma te ga 'yo'u yø mmɛngu hɛ. Bi 'yɛnɛ: "Nu'u yø mmɛngu Creta ga 'yot'a yø fɛhni'u. 'Bɛi tengutho yø ts'o zu'ɛ. Hont'a te dá zi honi, ɛmmɛi yø danhyɛi", bi 'yɛnɛ. ¹³ Nuna ra hya bi manna, gue'a ga 'yo yø mmɛngu p'u gui 'bɛi. Janangue 'yɛmmɛi dami hejpabi'u yø hyáte, n'namhɛ ngue dá bømmanho yø nt'ɛc'ɛi yø ja'i. ¹⁴ Ya hɛnda 'yørpabi ma su'a te sámahya mmanyo judío, ni xinga gue'u yø hya ngue ra ja'itho di manda, guehya yø ja'i hinguí nnu manho ra hya majuaní ya.

¹⁵ Nu to xanho yø mmɛi, hinga hontho di ntøt'ui n'na ra cosa, sá dá t'ɛmbi ngue ya bi nts'onnyø mmɛi. Pɛ nu to hinguí ho yø mmɛi, ngue hinguø 'yɛc'ɛi, hɛn hapɛ dá thinnba ra nho. Porque ya xants'o yø n'yomfɛni, ni xinguí tárman'u yø mmɛi 'mø xants'o te øt'e. ¹⁶ I mma ngue pa Oja, pɛ co nu'a te ga 'yo, di nɛqui ngue hinguí pa Oja. Hinguí hnu manho te ga 'yo, porque yø mmejmáhyá, janangue hinguí sá temá nho dá 'yøt'e.

2

1 A nu'i ague Tito, nuna ra hya ra nc'at'iui ma nt'ec'eiui i ja, da gue'a ra hya gui xänbabi yø ja'i'a. 2 Gui xihyø daja'i ngue da zamyø mmäi, di nhoja'i, di mfädi xanho. Nuna ra hya majuanä, guehna da 'yec'ei na. Di mahyø mmic'eiui. Da zeti te ra n'u i sä. 3 Ne'u yø xisu ngue yø daja'i, gui xifi ngue da 'yøt'e ngue da hnu mansu. Hinyø zate. Hinyø iti. Gä ra nho da 'yudi. 4 Da xänbabi yø hmyte xisu ngue di mahyø damme conyø basj di madi. 5 Da xänbi ngue di mfädi xanho, 'yo di øtra nts'o. Da mahyø ngu. Di nja yø yemmäi. Da 'yøt'e te xihyø damme. Nu'mø da 'yøt'e tengü na ra hya naya, ya hijnjonda zänbabi rá hya Oja.

6 Nu'u yø ts'unt'u, xquet'a gui xifi ngue di mfädi xanho.

7 A nu'i, dami 'yu'a te ra nho ja ngue da n'yo yø ja'i. Nu'mø gui xänbate, dra hya njuantho gui mma. 'Ne di nja ni ts'u. 8 Dra hya xtä nho gui mma, man'nan'yo mi 'yøt'e ngue hinda gue'a gui mma. Janangue nu'u mböcuc da mes'yø sä. Porque hinda dinj ha di japi da nømman'u'ahä.

9 Dami xi'u 'bai ngue yø hmiqúi ngue da 'yec'ei yø hmu 'mø nzofo. 'Yo di thatho. Da 'yøt'e ngue da hnu manho te ga 'yo. 10 'Yo tema cosa di haqui. Zant'a da 'yøtra nho n'namhma ngue di nejmanho ra hya na Oja ma Yantehä.

11 Ya fadi hangu gangu rá mate Oja bi 'daciä. I nne ngue di nyanj gätho yø ja'i 'bucua nximhäi. 12 Rängue bi 'daciä rá mate, ya nne ngue ga hehmu p'u ra nts'o, da gue'u yø pähä ja ua ja ra ximhäi ngue hingui ho, ma ga hehmu p'u. Ya jatho ngue mente di 'buhmä ua ja ra ximhäi, ga mfähmä xanho. Ga n'yo manhohä. Ga øpaha masu Oja. 13 A nuyá, co n'a na ra pähätho nnä tömhmä'a ra pa da ecua ra Jesucristo. Ga nnuhä ngue i tate na, porque nuna, guehna Oja ma Yantehä na. 14 Guehna bi dase rá te conná nguecju na. Bi du ngue da yanju ngue ra nts'o. Bi hoga ma mmähü. I nne ngue ga sohä rá 'ye. 'Ne i nne ngue ga hahä ra ts'edi ga øthä ra nho.

15 Guehna ra hya gui xänba yø ja'i naya. Dami hatra ts'edi yø ja'i ngue di n'yo xanho. Dami hejpabi 'mø hinga gue'a øt'e. Gue'a ni 'befi bi 'da'i Oja'a. 'Yo gui nne ngue hinda t'øt'a'i ma su.

3

1 Dami xihyø ja'i ngue da 'yøpa ma su ra dast'abi, gätho'u mi'da ja yø cargo xanhets'i. Da 'yec'ei te di 'bepi. Co n'a na ra pähätho da 'yøtra hoga 'befi sifi da 'yøt'e. 2 Gui xifi ngue 'yo to di nømman'u. 'Yo dyø nequisi. Di nya manho p'u ha ya. Da hnu ngue di m'mä mmanhucji p'u ha 'buhyø ja'i.

3 Ma ga mmbemhmu 'mø man'na ra pa ngue 'necju nma yø m'memmhmu, dyø mmajmahyäh, hinga gue'a te nmi øthä. Xi bennga ma mmähmu yø pähä xants'o. Xtä m'mä mant's'ohä, 'ne dyø zeyahä. 'Da xi nu man'ujthogahä yø ja'i. 'Ne dadi nnu man'uhä n'na ngu n'najä. 4 Pe bi 'yehra pa ngue nuna Oja ma Yantehä, bi fadi hanja na ra mate bi 'yøt'e ngue bi madi gätho yø ja'i. 5 Nuna Oja bi yanju. Hjn tema nho dá øthä ngue'a i yanju. Sinoque bi huégahä, janangue bi yanju. Bi hoga ma ts'oquihä. Bi 'daciä ra 'da'yo te ngue ra Espiritu Santo bi 'yøt'e ngue ma 'da'yo dá m'mähmu. 6 Ngue ya bi yanju ra Jesucristo, Oja bá pënnghä ra Espiritu Santo ngue da mäxçahä xandønho. 7 Bi 'yøtra mate Oja ngue bi hoga ma ts'oquihä, bi nepe ngue nup'u 'ba Oja di tocagahä ngue ja ga m'mähmu p'u para zantho. A nuyá, gue'a di tömhmä'a ya.

8 Nuna ra hya ja ua, gä majuanä na. Janangue dami hatra ts'edi yø ja'i ngue guehna ra hya da 'yec'ei na. Nu to gä ec'ei Oja, di ja ndummi da 'yøtra nho.

Nuya yø hya ya, xanho 'nɛ da 'yørpabi ra nho yø ja'i. ⁹ Pɛ 'yo guí nnehɔ ngue di nja yø njunt'i hinguí ja te rángue'a. 'Yo gadi njunthɔ co nu'a te xi n'yo yø ndiua manjam'mø. 'Nɛ 'yo gadi njunthɔ ngue conná ley ga 'yo yø judío. Porque ra njunt'i, hin temá nho øt'e.

¹⁰ Nu'mø 'bɛi to øtra sui ngue di 'uecyø 'yɛc'ɛi, dami hejpi. Rá 'dandi ogue rá yondi guí hejpi. Pɛ nu'mø hinguí nne da 'yøde te sifi, ma 'bedi rá mmɛi. Ya di nequí ngue nne rá mmɛi øtra ts'oqui.

¹² Dísanni ngue ga pɛn'na'i p'u ra Artemas, ogue ra Tíquico. Nu'mø bi zømp'u, 'yørquits'u ra máte guá ɛ'a n'nihi, ga nc'atui p'u ja ra hnini Nicópolis. Porque di nne ngue ja ganí nthocá p'u ra se'ye. ¹³ Nuna ra Zenas ra pøngahya ngue ra ley, dami fäts'i te honi. Da guehra Apolos dami fäts'i te honi. Gui unni te da n'yo, 'yo te dadi 'bedi. ¹⁴ Gätho yø 'yɛc'ɛi da badi ngue jatho da 'yørpa ra 'bäxte'u ja te hɛmbi. Porque nu'mø hin temá nho ørpabi rá mmic'ɛiui ra ja'i, ya hinte di muui te ga 'yo ra ja'i.

¹⁵ Gätho ya 'daua di 'bɛcähe di zɛngua'i. Gui xi'u ma zi cuhɔ p'u guí 'bɛi ngue dadi zɛnguagähe. Oja di japi gätho'ahɔ. Da ngut'atho.

Ra Filemón

Ja ua ra carta bi 'yo'tra Pablo, ngue bi mɛnnba ra Filemón.

¹ Ague ma zimmadi mmimɛfiha Filemón. Nugui, connā zi cuui ra Timotheo, dadi zɛngua'a'be. A nugui, drá Pablo, dí ofädigä ua ngue dí mmambä rá hya ra Jesucristo. ² Dí pennababi ra nzengua'u yò 'yɛc'ɛi di mpeti p'u ja ni ngu. Co 'nɛhna mā cū rā Apia, 'nɛhra Arquipo, nuna fāxqui ngue dí 'yonna hya, gä dadi zɛngua'a'be. ³ Dí nnegä ngue nuna Oja mā Papáha, co 'nɛhna mā Hmuha Jesucristo di jap'aha 'nɛ dā hyut'a ni mmihū.

⁴ Nu'mø dí mmat'Ojagä, zant'a dadi ja mamadi Oja connā ngue'e. ⁵ Porque dí øcä ngue janjuanī gadi mādi to gätho yø ja'i ya o rá 'yɛ Oja, 'nɛ guī hāhni mmāi guī ɛc'ɛi nā rā Hmu Jesús. ⁶ Nu'u yø ja'i gā japi bi 'yɛc'ɛi nā rā hya guī ɛc'ɛi, dí äpā Oja ngue dā xoja yø mmāi ngue dā badi xanho hanja'a te gā rá njapi Oja di 'dacu connā nguehra Jesucristo. ⁷ A nuyá, janjuanī ngue dadi johya, ya hū mā mmāi tengue guī øt'e, ngue gadi mā'u mā zi cūha. Porque nu'a te rā nho guī øt'e mā zi cū'i, di hatra ts'edi yø n'yomfɛni'u mā zi cūha'a.

⁸ Janangue nugä, n'na rā mate dí nne gā ä'i. Hingrá ngue'mø ngue bi 'dacrā ts'edi rā Cristo ngue gā xi'i te ja ngue guī 'yøt'e. ⁹ Pɛ dí ä'i rā mate, porque dadi mā'i. Nugä drá Pablo, ya drā dac'ɛigä 'nɛ dí ofädigä ngue dí mmambrā hya rā Jesucristo. ¹⁰ Nuna rā mate dí ä'i, dami huɛcra Onésimo. Nuna, 'bāi tengutho 'mø ngue mā basigä nā. Nuna rā hya dā xicā ua ja rā fādi, bi 'yɛc'ɛi te dā xifi. ¹¹ Nu'mø yø pa xā thogui, nuna rā Onésimo manj hmiqūi nā. Himmi pōnna güenda te mī øt'a'i. A nuyá, mɛnte dí yohmi ya, dí hommī nā rā Onésimo ya.

¹² Ya gā ɛt'a ya ngue dā map'u guī 'bāi. Pɛ nugä hinha nnā pumbɛni, porque ɛmmɛi dadi mādi. ¹³ Dí pacā ngue guī nne guī fāxqui te dí honi. Janangue nmi nne xcā sammā ua nā ngue dā māxqui mɛnte dí ofädi, mā'huqui ngue dí mmangā rā hoga 'da'yo hya. ¹⁴ Pɛ hinda sammī, porque hinda nne gā øt'a'i rā ts'edi guī fāxqui. A nu'mø guī nne guī fāxcagui, nu te dā mī'a mpähā ni mmāi, gue'a di nja'a.

¹⁵ Rā nɛɛgui mī jatho ngue dā zoc'a'i p'u ni hmiqūi njammī pa. Porque nu'mø bá pengui, ya dra 'yɛc'ɛi, 'nɛ ya hinni mantho dā hyɛc'a'i p'u. ¹⁶ Nuna ni hmiqūi, 'yo ni mantho guī ørpe tengutho ørpa yø hmiqūi yø ja'i. Sinoque nuna ni hmiqūi, guī mbɛni ngue bi gohi tengutho 'mø ngue ɛni cū nā. Nugä ɛmmɛi dadi maçā nā rā Onésimo, pɛ dā gue'e mā datho ja ngue guī mādi. Porque nuyá, hinga hōntho ngue ni hmiqūi ya, sinoque ni cū ya ngue n'nat'a rā Hmu guī ɛc'ɛiui ya.

¹⁷ Janangue nu'mø guī 'bāi ngue dadi n'amigoui ya, dami unna ts'äya nā rā Onésimo tengutho 'mø ngue go gadi 'dacrā ts'äya. ¹⁸ Nu'mø ngue bi 'yøt'a'i rā nts'onī, ogue tu'i rā mɛnyu, go dami jagbagui. ¹⁹ Ga cuatā ua ja rā sucua nā rā hya ja ua: "Nugä drá Pablo, go gā jut'a'i". Pɛ hinda nne gā bɛn'a'i ngue 'nɛ'i guī tuqūi. Porque go dá xi'i rā hya ngue ha di nyanni te. ²⁰ Ague mā zi cū'i, ngue n'nat'a rā Hmu di ɛc'ɛiui, 'yørcagui rā mate nā rā hya dí xi'i. Dami hyurcagui mā mmāi ngue dadi ncuui ngue rā Cristo.

²¹ DÍ pɛn'ná'i rā h̄yā ja ua, porque dí p̄acā x̄anho ngue gui 'yøt'a te dí xi'i. 'Nɛ dí p̄adi ngue m̄an'na x̄angu gui 'yøt'e ngue'a te dí xi'i ya. ²² A nuyá, dami nsä hap̄m̄ gā nsäya 'mø dá magā p'ɛ. Ya dí ɛnā ngue gā mma p'ɛya, porque gue'a gui äp̄h̄m̄ Ojā ngue d̄i nja'a.

²³ 'Nɛhnā rā Epafra, 'daua dí ofädigä'be, pɛn'nā'i rā nzɛngua. Xquet'a bi n'ɛpi ngue i mmambrā h̄yā rā Jesucristo. ²⁴ Nunā rā Marco, 'nɛhrā Aristarco, 'nɛhrā Demas, 'nɛhrā Lucas, guehya d̄i mpɛfi fāxqui ngue mmānā h̄yā ya, xquet'a di zɛngua'i.

²⁵ A nuyá, nunā mā Hm̄ɔh̄m̄ Jesucristo di japi gātho'ah̄m̄. Dā ngut'atho.

Hebreos

Ja ua ra carta bi 'bennbabi yø 'yεc'ei, ca ra nyogui testamento, nt'o't'i ra hya ngue ra ebreo.

¹ Nu'mø yø pa xa thogui, nuna Oja, bi bennbabi yø pøngahya na ra hya bi xihyø nyogui ja'i bi zofu. Xandøngu yø nnidi bi zohyø ja'i, pε 'dama 'dan'yo bi 'yøt'Oja ngue ha ga nzohyø ja'i. ² A nuyá, nua ya rá nzequi yø pa ya, Oja bá penhá Ts'ant'u ngue bi zoc'segahu. Nuna rá Ts'ant'u Oja bá penhua, guehna bi dápi gátho yø cosa i ja ngue di manda na. Conná guehna rá Ts'ant'u Oja bi nhogui te gáma cosa ja nximhäi, da gue'a te bí ja mahets'i bi hoqui. ³ Tengutho Oja ngue magueε, njarbutho rá Ts'ant'u ya ngue magueε, porque 'da'iguui. 'Nε høntho dá ma tengue di nja, ya di sigue jatho yø cosa ja nximhäi, da guep'u mahets'i di sigueho te bí jap'u. Guehna bi hoga ma ts'oquihu na. M'mefa p'uya bi ma mahets'i ha bádi manda, i mmip'u bí ja rá n'yei Oja rá Papá. ⁴ Guehna tate ja rá ts'edi na gue'a ra ts'edi ja yø anxε. Porque ma dátho xanhets'i rá 'bεfi bi tocabi gue'a te ra 'bεfi pεhyø anxε.

⁵ Nuna rá Ts'ant'u Oja i tate na ngue gátho yø anxε. Porque Oja bi 'yεmbrá Ts'ant'u: "Gue'e ma Ts'ant'u'i. A nuyá, da fadi ngue guecá ni Papágui", bi 'yεmbi. Pe Oja, hinjam'mø xa xi'a n'na ra anxε ngue da 'yεmbi rá ts'ant'u. Mahømbi 'yεn'Oja: "Go gueque rá Papágá'a. Nu'a p'uya, gue'a ma Ts'ant'u'a", bi 'yεna. ⁶ Nuna rá Ts'ant'u Oja, guehna tate na ngue gátho. Janangue nu'mø mambá penhá Ts'ant'u Oja ua ja ra ximhäi, Oja bi 'yεna: "Gátho yø anxε, da danne na ma Ts'ant'u", bi 'yεna.

⁷ Pe nu'mø mi man'Oja ngue te pεhyø anxε bi 'yεna: "Nuya yø anxε, guehya yø m'mεnhni Oja ya. 'Nε 'yo yø anxε tengutho ga n'yo ra ndahí. I ja yø ts'edi tengutho ra sibi ngue hinjonda dáqui", bi 'yεna.

⁸ Nuna Oja, bi 'yεmbrá Ts'ant'u: "Nuyá, gue'e grá Oja ya, 'nε gue'e gui manda para zantho'a te ja ya. Nu'mø gá 'yøtra ts'ant'abi, gá ra nho gui 'yøt'e. ⁹ Gá gue'a ra nho gadi ho gui 'yøt'e. A nu'a hinní 'yup'u, hin gadi ho gui 'yøt'a. Janangue nu'a ni Oja, ma datho bi jap'a'i. Bi 'yøt'e ngue mathoguiho gui johya ngue gátho mi da ni n'youi". ¹⁰ Mahømbi 'yεmbrá Ts'ant'u Oja: "Nu'i, gue'e grá Hmu, ngue nup'u bá fudi bá nja ra ximhäi go gá hoqui. 'Nε conní 'yε gui hoqui te bí ja maya ra c'amahets'i. ¹¹ Pe nu te gátho ja ya, da 'yεhra pa ngue da guadi. Pe nu'i, gui 'bui para zantho. Gátho ya yø cosa gá hoqui, da thogui. Tengutho ra zεbaz'u mø ya hunte pefi, ¹² da jaqui, da ma ma poni. Di njarbutho'a te ja ya. Pe nu'i di sigueho gui 'bui para zantho", bi 'yεn'Oja. ¹³ Nuna Oja, hinjonni anxε bi xifi tengutho bi xihrá Ts'ant'u ngue bi 'yεmbi: "Damí mícua ja ma 'yei mente ga øt'ä ngue gui manda gátho'u ni nsuiui", bi 'yεmbi. ¹⁴ Gátho yø anxε, i ja yø te pe hin'ya yø do'yo. 'Nε guehya 'bui ngue ørpabi rá 'bεfi Oja ya. Guehya yø m'mεnhni Oja ya, ngue pa ndap'u bi zá ngue bí fáhyø ja'i nuya tømí ngue da nu ra nho i ja ngue di un'na Oja yø ja'i bi yani.

2

¹ Janangue nuyá, ngue ya dá pahmu ngue tate na rá Ts'ant'u Oja, mathoguiho nne ngue ga ørpahu masu na ra hoga 'da'yo hya bi xicju. Ma ga

ja ndumm̄i ngue h̄inga hehm̄a n̄a r̄a hya n̄a. ² Conque r̄a hya bi manyø anxe Oja 'mø yø pa xa thogu, di nja'a te r̄a hya bi ma. Pe nu'u yø ja'i h̄imbi 'yørp̄a masu n̄a r̄a hya n̄a, sinoque bi mestho r̄a hya, guehya bi nth̄eui r̄a castigo ya yø mmejm̄ahya. ³ Janangue nuyá, ¿hague ngu r̄a castigo ga thohm̄a 'mø h̄inga ørp̄ah̄ masu n̄a r̄a hoga 'da'yo hya sicj̄a ngue ha di nyanm̄a teh̄a? Porque gues̄e r̄a Hm̄u Jesucristo bi mā ngue ha di nyanm̄a teh̄a. A nu'u yø ja'i bi 'yēc'ēi n̄a r̄a hya bi mā, i hax̄a njuani ngue majuan̄i n̄a r̄a hya bi sifi, janangue bi thogah̄a n̄a r̄a hya n̄a. ⁴ Nuna r̄a hya bi mā, nuna Oja bi japyø ja'i ngue da dinyø mm̄i ngue majuan̄i n̄a r̄a hya bi sifi. Porque bi mf̄ax̄te Oja ngue di japyø mēfi ngue da z̄a da 'yøtyø milagro p'u ha 'buhyø ja'i, 'nē bá p̄ennbabi r̄a Espiritu Santo yø mēfi ngue da m̄ats'i da 'yøtyø mēfi'a te ḡa nnepe da 'yøt'e.

⁵ Pe nuna r̄a 'da'yo ximh̄ai di mmanḡa ngue di nja, h̄inte mman'Oja ngue da gue'u yø anxe di manda n̄a. ⁶ Sinoque nt'ot'i p'u ja r̄a Mac̄a Libro te'o bi z̄an'Oja ngue di manda n̄a r̄a 'da'yo h̄ai. I enna hya nt'ot'i: "Aguē mā Oja'i, ¿te 'be'a ex̄a gūi mb̄ennbabi yø ja'i? ¿Hanja ngue mathoguitho gūi ho ni mm̄i conná ngue'u? ⁷ Mā Oja'i, m'met'o ḡá japi ngue bi gohyø ts'edi yø ja'i ngue'a r̄á ts'edi ja yø anxe. Pe m'mefa p'uya, ḡá japi ngue mā datho da h̄nu m̄ansu. Porque ḡá unn̄á cargo ngue di manda ḡátho yø cosa ḡá hoqui. ⁸ Nu hangū yø cosa i ja, ḡá ḡá japi ngue di manda", i enna hya. Ngue ngun̄a r̄a hya nt'ot'i ya ngue Oja bi japr̄a ja'i di manda ḡátho yø cosa i ja, gue'a gūi n̄equi'a ya ngue nu hangū yø cosa i ja, ḡá bi f̄ati. Pe asta guehya, tobe h̄indi nnuh̄a ngue ḡátho yø cosa i ja, dad̄i manda r̄a ja'i. ⁹ A nuyá, ma ḡa umhm̄a x̄anho r̄a güenda te bi thohr̄a Jesús. Oja bi japi ngue bi gohr̄á ts'edi m'met'o ngue'a r̄á ts'edi ja yø anxe. Pe Oja bi 'dacj̄a r̄á mate ngue bi dū r̄a Jesús, bi hoga mā ts'oquih̄a. A nuyá ngue bi dū r̄a Jesús conná nguecj̄a, Oja bi 'yøt'e ngue mathoguitho h̄nu m̄ansu n̄a r̄a Jesucristo.

¹⁰ Nu te ḡam̄a cosa bá s̄an'Oja ngue i ja, ḡa nja yø cosa ngue da 'yørp̄abi r̄á 'bēfi. Pe nne Oja ngue nu hangū yø ja'i da gohi ngue yø bas̄i, guehya da zixp̄a ha 'b̄ai. Janangue Oja m̄i jatho ngue bi hojpa yø ts'oqui yø ja'i, bi japi ngue bi dū r̄a Jesús ngue da yan̄i. ¹¹ A nuyá, nuna r̄a Jesús bi hoga mā ts'oquih̄a. Nu'a r̄á Papá naya, gue'a mā Papáh̄a ya. Janangue r̄a Jesús ya h̄ingui p̄esr̄á s̄á da manya ngue dad̄i ncuha. ¹² R̄a Jesús bi xihr̄á Papá'u yø hya nt'ot'i p'u ja r̄a Mac̄a Libro, bi 'yēmbi: "Nup'u 'buhyø ja'i dadi ncu'be, ja ga mmanḡa p'u te'o'i. Nup'u hap̄a m̄andøngu dyø ja'i di mpeti, ja ga tut'a'i p'u yø alabansa", bi 'yēmbi. ¹³ R̄a Jesús mah̄ombi 'yēn̄a: "Nuḡa h̄inda h̄ont'a Oja di nn̄ox̄a ya". Mah̄on'a emp'uya: "A nuyá, nuyá yø bas̄i Oja bi d̄aqui ngue ḡa f̄ats'i, 'daua di 'b̄u'be", bi 'yēn̄a.

¹⁴ Nuyá mma ngue yø bas̄i ya, guehya yø ja'i ya. Janangue r̄a Jesús bi nja'i para ngue da gohi tenguthoju. Bi ne ngue da z̄ap'u da dū, n'namhm̄a ngue di ts'onnb̄a r̄á ts'edi r̄a zithū nuna r̄á ts'oqui p'u bá nja r̄a ndate ngue bi dū yø ja'i. ¹⁵ Nuyá yø ja'i m̄i 'b̄u ndumm̄i hangū r̄a pa ngue m̄i su da dū, a nuyá bi japi ngue ya h̄inn̄i mantho da zu da dū yø ja'i ya. ¹⁶ Nuna r̄a Jesús h̄imbi 'yēh̄e ngue yø anxe da m̄ats'i. Sinoque guehya yø ja'i bi d̄ennbabi r̄á nt'ēc'ēi r̄a Abraham bi 'yēh̄e da m̄ats'i. ¹⁷ Para ngue da z̄a da m̄axyø ja'i n̄a r̄a Jesús, m̄i jatho ngue bi nja'i, bi tho'a te ḡam̄a n'u thohyø cū. Nu'mø ngue m̄i tho'a te ḡa m̄i thohyø cū p'uya, ya bi nja r̄á yemm̄i di huēcyø ja'i. A nuyá, ya da z̄ap'u da gohi x̄anho ngue r̄á mm̄äc̄j̄a Oja ya, da 'yøtr̄a 'bøt'e ngue di hojpa bi yø ts'oqui yø ja'i. ¹⁸ Nu'mø majapi da 'yøtr̄a ts'oqui yø ja'i, p̄e r̄a Jesús pad̄i ha

di japi ngue di zajpabi yø mmæi yø ja'i. Porque nuua ja ra ximhäi xangu ra n'u bi thogui, 'ne xquet'a 'neŋe ra Jesús bi njapi ngue xta 'yøtra ts'oqui.

3

1 Ague ma zi cu'ahæ, bi zon'nahæ Oja ngue dyø ja'i'ahæ. A nuyá, dami hyacjæ xandønho ra güenda ngue te rá 'befi ra Jesucristo i ja. Guehna rá representante Oja ua ja ra ximhäi na, 'ne guehna nnøpe ngue rá 'bet'o mmäcja Oja p'u ha bí 'bui ngue faxcahæ na. Porque nuna ra hya di éc'eiæ, guehna gui nequi na ngue ja te pefi. 2 Nuna ra Jesucristo, guehna bi 'yex Oja ngue da 'yørpabi rá 'befi. Pe bi 'yøt'e tengutho bi 'yøtra Moisés, ngue bi 'yøt'e xanho ra 'befi bi xi Oja ngue da 'yørbu ha 'buihyø ja'i Oja. 3 Pe nuna ra Jesús, ma datho ni 'yup'u da hnu mansu na ngue ra Moisés. Tengutho n'na ra ja'i di hoca n'na ra ngu ngue di manda. Nu'a ra ja'i di manda rá ngu, gue'a ma datho hnu mansu'a ngue gátho mi'da yø ja'i 'bup'u ja rá ngu. 4 Porque gátho yø ngu i ja, i 'bui to bi hoqui. A nuyá, nu te gäma cosa i ja, gä gue'a Oja bá zänni ngue bi nja. 5 Ra Moisés bi gohi ngue ra mæfitho ngue bi mpæp'u ha 'buihyø ja'i Oja. Pe bi 'yøt'e xanho ra 'befi bi xi Oja da 'yøt'e. Porque bi xihyø ja'i te ja ngue di nja m'mefa. 6 Pe nuna ra Cristo ngue rá Ts'ant'u Oja na, bi 'yøt'e xanho te rá 'befi bi un'na Oja ngue di mandabi yø ja'i ya o rá 'ye. A nuja ya, guecju yø ja'igahæ Oja ngue'mø ga hahæ rá ts'edi ga tenhæ rá Cristo asta guerp'u rá nzequi, 'ne ga hahæ rá ts'edi co n'na ra pähä ga tømhmæ'a te ra nho di 'dacjæ Oja m'mefa.

7 Janangue nuyá, dami 'yørpahæ masu na ra hya mmanna Espíritu Santo p'u ja ra Maça Libro ngue ena: "Nu ra pa ja p'uya, dami 'yøhmæ na ra hya xi'ahæ Oja. 8 Ogui festhohæ ra hya mman'Oja. Mamí 'yøthæ tengutho bi 'yøtyø nyogui ja'i p'u ja rá dapo ngue bi mæstho ra hya bi man'Oja, asta gue'mø mi unna cue Oja te ørpe. 9 Janangue Oja bi 'yæna: Nup'u ja rá dapo, mathoguiho ngue bi 'dacra cue'u yø nyogui ja'i. Mente gue'a nyote njeya, nguna ra hya bi 'yøtyø ja'i, madague'a bi nu yø ja'i yø milagro di øt'e. 10 Janangue nugä dá sui. Porque nuyá yø ja'i ya, xoxca nzántho ngue da hyegagui p'u. Hingui nne da hyaxra hya di xifi ngue da n'yo. 11 Janangue nu'mø mi 'dacra cue yø ja'i, dá xi p'uya dá embi: Nuyá, ya hinga cu'ahæ p'u ja rá häi xta sänni ngue xcáni nsayahæ ya", en'Oja.

12 A nuyá ma zi cu'ahæ, dami mfähmæ ya, man'nan'yo mi 'yøthæ ngue to da 'yænná mmæi ngue da hyerp'u Oja, da 'yænæ ngue ya hingui éc'ei Oja. Porque Oja majuaní ngue 'bui. 13 Mente tobe nzocjæ Oja ya, n'na pa ngu n'na pa dami nhyathæ rá ts'edi n'na ngu n'na'ahæ. Man'nan'yo mi 'yøt'e ngue sägui hyä'ni mmæi gui 'yøthæ rá ts'oqui ngue gui festhohæ ra hya mman'Oja. 14 Nu to gátho ya di éc'eiæ ra hya ya, nu'mø ga hahæ rá ts'edi ngue hinja gdä hehmæ rá hya asta guerp'u rá nzequi, gue'mø di tocagahæ ngue ma n'yohæ rá Cristo p'u ha di manda 'mø.

15 Nt'ot'i p'u ja ra Maça Libro ra hya ngue ena: "Nu ra pa ja p'uya, dami 'yøhmæ na ra hya xi'ahæ Oja. Ogui festhohæ ra hya mman'Oja ya. Mamí 'yøthæ tengutho bi 'yøtyø nyogui ja'i p'u ja rá dapo ngue bi mæstho ra hya bi man'Oja", i ena. 16 Ya gui pahmæ te'o ya yø ja'i bi mæstho ra hya bi man'Oja. Guehya yø ja'i bá juca Egipto ra Moisés. 17 Ne ya gui pahmæ ngue guehya yø ja'i bí za Oja ngue bi 'yøtyø ts'oqui mente nyote njeya. Janangue bi dup'u ja

ra dapo gátho ya yø ja'í ya. ¹⁸ 'Nε guí pahmα ngue guehya yø ja'í bī mεstho ra hya bī man'Oja ya. Janangue Oja bi xihyø ja'í ngue bi 'yεmbi: “Nuyá, ya hīnga cū'ahα p'α ja ra hāi xtá sänni ngue xcāni nsāyahα ya”, bi 'yεmbi. ¹⁹ Ja di nεquí ua ya ngue hīmbi ma macat'í p'α ja ra hāi mī ja ngue xtāni nsāya porque hīmbi 'yεc'εi ra hya mman'Oja.

4

¹ A nuyá, nuna Oja nzongahα ngue dí cūcju p'α ja rá ts'āya mma ngue dí sāyagahα. Pε tobe nīmantho nzongahα. A nuyá, ya nts'utho, porque nthambenītho ngue dí m'mα i'da ngue hīnda ma macat'í p'α ja rá ts'āya Oja. ² Porque tengutho nā ra hya bi sicju ya, ngue nne Oja da yanju, xquet'a guehna ra hya bi si'α yø ja'í bī mεstho ra hya manjam'mø naya. Bi 'yøde hanja ra hya, pε hīnte nī bōntho ngue bi 'yøde, porque hīmbi 'yεc'εi ra hya bi sifi. ³ Pε nuju, ngue ya dá εc'εihα ra hya bī man'Oja, ya di cūcju p'α ja rá ts'āya Oja. Pε nuya yø ja'í hīmbi 'yεc'εi ra hya bī man'Oja, guehya yø ja'í bi zα Oja ya. Janangue ngūna bī man'Oja mam'met'o: “Janangue nu'mø mī 'dacra cūe yø ja'í, dá xi p'αya, dí εmbi: Nuyá, ya hīnga cū'ahα p'α ja ra hāi xtá sänni ngue xcāni nsāyahα ya”, bi 'yεmbi. Pε nuna ra ts'āya bī man'Oja ngue di unī, ya ja nā astā gue'mø mī hocra xīmhai Oja. ⁴ Nup'α ja ra Maca Libro nt'ot'í p'α ra hya ngue mma te bi 'yøt'Oja'a rá yoto mā pa. I mma ngue bī nsāya Oja'a rá yoto mā pa ngue bi jua'a te rá 'bēfi bi 'yøt'e. ⁵ Ya mahōn'a guehna ra ts'āya bī man'Oja 'mø yø pa mī 'yεmbyø ja'í naya: “Ya hīnda zā ga cū'ahα p'α hapα mī ja ngue xcāni nsāyahα”, bi 'yεmbi. ⁶ A nuya yø ja'í rá mudi bi 'yøhna ra hoga hya nā, nuna Oja, hīmbi sāyabi ya yø ja'í p'α ja rá ts'āya, porque hīmbi 'yεc'εi yø ja'í te xifi. Pε nuyá, tobe nīmantho nthø'mītho mī da yø ja'í ngue dá 'yεc'εi te mman'Oja ngue di unna ts'āya yø ja'í p'α ja rá ts'āya. ⁷ Astā guehyø pa dí 'būhmα ya, hīngui thohnā ra hya bi xi Oja yø ja'í ngue εnā: “Nu ra pa ja p'αya”, i εnā. Nu'mø yø pa xā thogui, mī nzo Oja yø ja'í p'α ja ra dapo. Mī ma ndø ya'atho yø pa m'εfa p'αya, mahømbi bennbabi Oja ra David hanja ra hya bi cuarpα ja ra Maca Libro ngue bi 'yεna: “Nu ra pa ja p'αya, damī 'yøhmα nā ra hya xi'ahα Oja. Ogui festhohα ra hya mman'Oja ya”, bi 'yεna.

⁸ Ja di nεquí ua ya ngue nu'a ra ts'āya bi xi Oja yø ja'í ngue di unni, hīnga guep'α ja ra hāi manī zixyø ja'í ra Josué bi xi Oja. Porque nu'mø ra pa mī zixyø ja'í ra Josué, mī thogui ya'atho yø pa p'αya, mahømbi 'yεn'Oja ngue jap'α man'na ra pa ngue dá yutvø ja'í p'α ja rá tsāya. ⁹ Janangue nuyá, jap'α ra ts'āya xā nzānni ngue di sāyabi yø ja'í Oja tengutho Oja ngue bī nsāya'a rá yoto mā pa. ¹⁰ Porque nu ra ja'í ngue da yεrbα ha 'bū Oja ngue 'dap'α di nsāyau, guehna ra ja'í ya bi zεp'α rá 'bēfi xa 'yøt'e, tengutho Oja 'mø mī jua'a te rá 'bēfi bi hoqui, bī nsāya. ¹¹ A nuyá, gāthogahα, damī hyahα ra ts'edi ya, ma ga ja ndummāi ngue ga cūthα p'α ja rá ts'āya Oja. Man'nan'yo mī 'yøthα ngue gui 'yøthα tengutho bī 'yøt'α yø ja'í hīmbi 'yεc'εi ra hya bi xi Oja. Janangue Oja hīmbi cūrpα ja rá ts'āya.

¹² Nuna rá hya Oja, tatetho ja rá ts'edi ngue di mpεp'α ja rá n'yomfēni ra ja'í. Tengutho n'na ra juai xandø nts'a 'nε ja yoho yø het'í, njarbatho nā ra hya mman'Oja ya. Porque thohra hya astā mbo ra mma ra ja'í, bi 'uεspabi rá n'yomfēni ra ja'í. I øt'e ngue rá n'yomfēni ra ja'í di nεquitho 'mø ngue xanho ogue hīngui ho. ¹³ A nuyá, nu te gāma hya ja mbo mā n'yomfēnihα ya, hīnda zā ngue temā hya ga ajpahα Oja, ga εnā ngue hīngui padī te dí mbεmhmα.

Porque mā n'yomfɛnɪhɪ, hɪnte jutɪ, gā pā Ojā te dɪ mbɛmhɪmɪ. Porque nuyá, guesɛ Ojā gā dāphɪ rā güɛnda tengue nná 'yohɪ.

14 Nuna rā Jesús rá Ts'ant'ɪ Ojā, bi yɪrbɪ mahɛts'i, 'nɛ guehna dɪ nnɔpa mmäcɪahɪ p'ɪ ha 'bɪ Ojā naya. Janangue nuyá, nnetho ngue dɪ ndɪ xandɔnho mā nt'ɛc'ɛɪhɪ. 15 Nuna mā mmäcɪahɪ nā, guehna dɪ huɛgahɪ 'mø nnu ngue dɪ 'bɪ ndummaɪ ngue hɪnguɪ nzaquigahɪ. Ya padɪ te dɪ thohmɪ 'mø dɪ 'bɪ ndummaɪhɪ, porque 'nɛ'a bɪ njapi ngue xtā 'yɔtrā ts'oqui'a. Pɛ nuna, hɪn temā ts'oqui bi 'yø'nā. 16 A nuyá, ma gā hahɪ rā ts'edi gā nzohmɪ Ojā ya. Gā āphɪ rā mate ngue dā mächahɪ. Porque Ojā ja rā nhuɛcate. Nu'mø gā xihmɪ ngue dā mächahɪ, dɪ mfäxte.

5

1 Nu gätho yø mmäcɪa pøni ngue yø 'bet'o mmäcɪa yø judío, yø ja'itho tengutho yø mmɪjudioui. Guehya t'ɛts'i ngue dyø representante yø ja'i p'ɪ 'bɪ Ojā ya. I ja yø 'bɛfi ngue ørpabi rā 'bøt'e Ojā, para ngue dɪ nhohyø ts'oqui yø ja'i. 2 Guehna dɪ huɛcyø mmɪc'ɛɪui hɪnguɪ padɪ te øt'e, guehya tapthobi rā ts'oqui ngue hɪnguɪ nzaqui. Nu'a guɪ huɛqui ngue 'nɛsɛ nā rā mmäcɪa hɪnguɪ nzaqui. 3 A nuna rā 'bet'o mmäcɪa, ngue 'nɛsɛ nā hɪnguɪ nzaqui nā, rā mædi ørpa rā 'bøt'e Ojā ngue dɪ hocrá ts'oqui. Ja dā 'yøtrā 'bøt'e p'ɪya, ngue dɪ nhohyø ts'oqui yø ja'i. 4 Nuna rā 'bet'o mmäcɪa, hɪnguɪ sänse rá 'bɛfi pɛfi ngue rā 'bet'o mmäcɪa. Tengutho rā Aarón, hɪmbɪ zänse rá 'bɛfi ngue rá 'bet'o mmäcɪa Ojā, sinoque Ojā bi 'yɛts'i.

5 A nuyá, nuna rā Jesucristo nnøpa 'bet'o mmäcɪa Ojā p'ɪ ha 'bɪ. Hɪmbɪ zänse nā ngue drā 'bet'o mmäcɪa, sinoque Ojā bi 'yɛts'i tengue pɛhya. Porque Ojā bi 'yɛmbɪ: “Gue'e mā Ts'ant'ɪ. Dā bahyø ja'i ya ngue guecā nɪ Papágui”, bi 'yɛmbɪ. 6 A nuyá, mahøn'a nt'ot'i rā hya p'ɪ ja rā Maca Libro ngue ɛna: “Nuyá, gue'e grā mmäcɪa para zantho ya. Guɪ thocra 'bɛfi mɪ pɛhra mmäcɪa Melquisedec”.

7 Nu'mø mɪ m'mucua ja rā ximhäi rā Cristo, nts'edi gā nzo Ojā 'mø bi mat'Ojā, astā zoni. Porque Ojā xtā nzā xtā nyani ngue hɪnxtā ndu. Pɛ Ojā ørpabi masu 'mø bi zofu, porque mathoguiho nnu mansu Ojā. 8 Madague'a ngue rá Ts'ant'ɪ Ojā nā rā Cristo, pɛ para ngue dā zā dā 'yørpabi rá pähä Ojā, bi n'unɪ ngue bi zā rā n'ɪ. 9 A nuyá ngue hɪnte dɪ 'bɛdi, gā bi 'yøt'e te bi zännbabi Ojā ngue dā thoguɪ, janangue ya sā dā yani para zantho yø ja'i nuyā dā 'yøt'e te xifi. 10 Ra Cristo, Ojā bi 'yɛts'i ngue dā gohi ngue rā 'bet'o mmäcɪa, dɪ thocra 'bɛfi mɪ pɛhra mmäcɪa Melquisedec.

11 Dɪ nne gā xi'ahɪ hanja nā rā hya dɪ mma. Pɛ xanhɛnniθho ha dɪ zā gā mma, porque hɪnguɪ tɪnnɪ mmɪ te dɪ xi'ahɪ. 12 Ya manjam'møtho guɪ ɛc'ɛɪhɪ rā Jesucristo ya. Nu'mø gdɪ hahɪ rā ts'edi ya, ya gdi xännbahɪ rā hya mɪ da yø ja'i ya 'mø. Pɛ astā guetya ngue hɪnguɪ tɪnnɪ mmɪhɪ hanja rā hya guɪ ɛc'ɛɪhɪ ya. Tobe nimantho guɪ nnehɪ ngue nu'mø sän'nahɪ rá hya Ojā, dā gue'ɪ yø hya hɪnguɪ hɛnnɪ guɪ nne dā si'ahɪ. Mahønguɪ nne guɪ cohɪmɪ tengutho yø basi ngue sidra xi'ba, conque ya ja ngue rā hmɛ dā zi. 13 A nu'ɪ sidra xi'ba, gue'ɪ yø basi sutho 'nɛ hɪnguɪ padɪ ndana rā hya njuantho, ndana hɪn'nā. 14 Pɛ nu'ɪ ya si rā hmɛ, gue'ɪ yø daja'i. Porque ya padɪ dā hyacra güɛnda te gā 'yo. Pā'mø ngue xanho te gā 'yo ogue hɪn'nā.

6

¹ A nuyá, ma ga xähmu yø hya rá nsäui di xä yø daja'i ya. A nu'u yø hya hingui henni gui xähmu p'u bá fadi güá pahmu ra Cristo, 'yo gui nne ngue hont'u gui 'yøhm'u yø hya'u. Ya hinni mantho ja ga xi'ahü ngue hingui 'yøth'u yø nts'o bá n'youi ra castigo, ogue ja ga xi'ahü ngue gui 'yéc'ëhu Oja.

² Ya hinni mantho ja ga xi'ahü ngue gui nxixyahü, ogue ja ga xi'ahü ngue gui japni 'yehü p'u ja yø ya yø 'yéc'ëi. Ya hinni mantho ja ga xän'nahü ngue di bennate yø ánima. Hinga ja ga xän'nahü ngue jatho ngue da thaspabi ra güenda yø ja'i, ngue ja da zännbabi Oja te da thogui para zantho n'na ngu n'na yø ja'i. ³ Da ne Oja ngue da zä ga sigue ga xähmu mi'da yø hya.

⁴ Porque nuya yø ja'i ya xa hyep'u ra Cristo, ya hinte ni bontho ngue mahöndi xännbabi ra hya. Guehya bi xojpahma Oja yø mmui ya, bi nthehmaui rá njapi Oja. Ya bi nthehmaui rá Espíritu Santo. ⁵ Ya bi dindhma yø mmui ngue xanho rá hya Oja. Madague'a tobe hingui søhra Jesucristo ngue di manda ra ximhäi yø pa bá ep'u, pe bi badi xanho ya yø ja'i ya ngue ja rá ts'edi. ⁶ Pe bi hyep'u ra Cristo m'mefa ya yø ja'i ya. Ya hingui sä ngue xøgue rá ts'edito ga ørpe ngue höndi 'bätýø mmui, porque nuya yø ja'i njap'u, tengutho 'mø mahön dadi cuarpabi rá pont'i rá Ts'ant'u Oja. Di japi ngue thenni gätho yø ja'i mahön'a.

⁷ Nuya yø ja'i ya, øt'e tengutho yø huahü 'mø bi n'ye, ngue sinna häi rá 'ye. Nu rá huahü bi zinni xanho rá 'ye häi, nu'mø bi nja rá huahü i pø mmanho, ya da 'yørpabi rá nho'a to bi mpefi. I n'youi rá njapi Oja. ⁸ Pe nu rá huahü ngue bi zinni xanho rá 'ye häi, 'në höndýø 'uini bi nja, ya di nzø, porque hinte di muui. Guehya yø ja'i da japra castigo Oja ya.

⁹ Ague ma zi cu'ahü, dá mangä na ra hya na, pe händi mmangä ngue gdi en'ahü ngue ya xcä yehmu p'u ra Cristo. Porque di pacä ngue ya bi nyanni tehü, janangue ya gui øthü rá nho. ¹⁰ Nuna Oja, gä gue'a te ni 'yup'u øt'e. Janangue nuna rá 'befi Oja gui ørpahü, händi pumbeni na. Da gue'a rá 'bäxte njandyatho gui ørpabi ni mmi'yéc'ëhu, xquet'a händi pumbeni Oja. Nuna te gä rá nho gui ørpa ni mmic'ëhu, gue'a gui nequi ngue majuanü gadi mahmu Oja'a. ¹¹ A nuyá, di nnegä ya ngue nuna rá 'bäxte mi'a mpähä ni mmui gui ørpabi ni mmi'yéc'ëhu, dami sigue ngue hangu rá pa da gue'a gui 'yøth'u. Janangue nu te rá nho gui tømü di 'da'ahü Oja, ya rá seguro di 'da'ahü. ¹² Man'nan'yo mi 'yøt'e ngue hingui 'yøthü ya yø hya di xi'ahü ya. Dami yahü rá ts'edi gui 'yøthü tengutho øtyø 'yéc'ëi nu'u di nequi ngue ja xanho yø nt'éc'ëi. Nu hangu rá n'u thogui, gä seti, 'në guehya yø ja'i ya ngue di tocabi'a rá nho di yat'Oja ngue di unü.

¹³⁻¹⁶ A nu'mø ena ngue majuanü te nne da manyø ja'i, i exa ntestigo Oja. Nu'mø ya bi 'yexa ntestigo Oja ra ja'i p'aya, nu rá amigo yai, ya hingui sä da 'yembü ngue himma juani te xifi. A nuna Oja, bi yarpabi n'na rá hya rá Abraham, pe nuna Oja hinjongui tate ngue nuna. Janangue rá thuhuse bi nøni, bi xihra Abraham ngue da jase Oja na rá hya bi ma. Bi 'yembü: "Nugä, majuanü te di xi'i, mathoguitho ga jap'a'i. Ga øt'e ngue emmei di nxanni basi di m'mai", bi 'yembü. Pe rá Abraham, himbü xøtrá mmui na rá hya bi xi Oja. Sinoque tømü, tømü ngue di nja, asta gue'mø mi 'yehra pa ngue bi nja na te rá hya xi yarpababi Oja ngue di nja. ¹⁷ Oja bi nepe ngue da badi xanho yø ja'i ngue majuanü gä di nja na te bi ma, hinte di m'medi. Pe comma ngue hinjo'o to da 'yexa ntestigo Oja, rá thuhuse bi nøni para ngue da fadi ngue

majuani te mma. ¹⁸ Nu te gama hya xicju Oja ngue di nja, i da xanho ra hya, porque Oja hingui fenhni. A nuyá, ya dá áphu Oja ngue da yanju. Nu te ra hya xa mman'Oja, ya dí haxu njuani ngue ra seguro di nja. ¹⁹ Ya hindí yobeni ngue di tocagahu na ra nho di un'Oja. Porque nuna di nnøxu ngue di durca ma n'yomfenihu ya, guehna ra Jesucristo bí 'bu mahets'i na. ²⁰ Nuna ra Jesús bi yarbu mahets'i bí 'bui. Guehna faxcahu na ngue da zá gani m'mahmu p'u bí 'bui. I cohi ngue rá mmäcja Oja para zantho. Di thocra 'befi mi pe ra Melquisedec.

7

¹ Nuna ra Melquisedec mará dast'abi p'u ja ra hnini Salem. 'Ne guehna Oja maguesε rá mmäcja na. Guehna ra Melquisedec bi ma bi c'at'ui ra Abraham 'mø mambá pengui ngue bá tapra tunhni yø dast'abi mađi nsahmi. Mi the p'uya, ra Melquisedec bi 'yáp'Oja ngue di japra Abraham. ² Pe ra Abraham, nu'a te gama cosa bá hap'u ja ra tunhni bá taha, bi hyacra diezmo ngue bi dápra mmäcja Melquisedec. Nuna rá thuhu ra Melquisedec i nne da ma ngue ra dast'abi ngue øtra nho. Ngue bi ndast'abi p'u ja ra hnini Salem, janangue i hutyo ja'i ngue ra dast'abi di hojpabi yø ja'i di nsui. ³ Pe nuna ra Melquisedec hinha nt'ot'i ngue di mma te'o rá papá, ogue te'o rá mamá. Ni xingui fadi te'o rá mboxita. Ni xingui fadi tema pa bá mi, ni xingui fadi tema pa bi du. Hontho nt'ot'i ngue mará mmäcja. Janangue nuyá, gui nhyejpabi rá Ts'ant'u Oja ya, porque nuna guehna ra mmäcja para zantho na.

⁴ A nuyá, dami hyacju xandøno ra güenda hanja ya ngue mathogutho bi hnu mansu ra Melquisedec. Porque ra Abraham guehna ra 'yu na ngue yø judío, pe nu te gama cosa bá hannbabi yø dast'abi bi dapra tunhni, bi hyacra diezmo ngue bi dápra Melquisedec. ⁵ A nuya yø mmäcja ngue yø mbom'meto ra Levi, di manda ra ley bi 'yotra Moisés ngue nu'a te gama cosa tynyø ja'i, da gumbabi ra diezmo. Madague'a yø mēni p'u bá fadi bá m'mahra Abraham, pe da gumbahma ra diezmo. ⁶ Conque ra Levi hingrá mēni ra Melquisedec, pe ra Melquisedec bi gumbabi ra diezmo ra Abraham nuna ya xi yarpabi Oja ngue di japi. Pe ra Melquisedec mahøn'a bi 'yáp'Oja ngue di japra Abraham. ⁷ Ya fadi xanho hanja ya ngue nu ra ja'i mathogutho hnu mansu, gue'a äp'Oja ngue di japra ja'i ngue co'a ga hnu mansu. ⁸ A nuya yø mmäcja 'buhya, nu te gama cosa tynyø ja'i, jumbabi ra diezmo yø ja'i. Nu'mø bi du p'uya, n'nan'yo ra mmäcja di thojpabi rá 'befi pefi. Pe nuna ra Melquisedec hindí nequí ngue bi guahrá 'befi na. Sinoque nt'ot'i p'u ja ra Macá Libro tengutho 'mø ngue di 'butho. ⁹ Nu'u yø mmäcja ngue yø judío 'buhya, jumbabi ra diezmo yø ja'i. Pe gátho ya yø mmäcja ya, gue'a ra Levi ra 'yu p'u bá fadi ngue bá m'mahya. A nuna ra Levi, gue'a ra Abraham rá 'yu p'u bá fadi ngue bá m'mahna. Janangue nu'mø mi hyacra diezmo ra Abraham ngue bi dápra Melquisedec, a nuna ra Levi co gátho mi'da yø mmäcja 'buhya, entho go ma dápi ra diezmo ra Melquisedec. ¹⁰ Porque nu'mø mambá hacra diezmo ra Abraham ngue bi dápra mmäcja Melquisedec, tengutho 'mø ngue bi gurpabi yø diezmo'u yø mbom'meto bi m'mu'a m'mefa.

¹¹ Nuya yø mmäcja ya, di japa nts'edi yø judío ngue da denna ley bi 'yotra Moisés. Embi ngue di siguetho tengutho bá øtra mmäcja Aarón. Pe nuna ra ley sihyø judío ngue di cuple ya, ya hin'yu rá ts'edi na ngue dá zá di nhøjpai Oja yø ja'i na. Porque jatho ngue ma'da'yo man'na ra mmäcja di m'mui, pe hinda denthø'a te mi øtra mmäcja Aarón. Sinoque di thocra 'befi mi pehra

mmäcja Melquisedec. ¹² A nuyá, ngue ya bi ma mapädi yø mmäcja ya, xquet'a jatho ngue 'nēhra ley di mpähya. ¹³ Nunā rā 'da'yo mmäcja mmamp'u ja rā Maça Libro ngue di m'mähya, guehna rā Jesucristo na. Pe nunā rā Jesús, hīngrā mēni rā Levī, sinoque rā mēni rā Judá. 'Nē nuya yø mēni rā Judá, hīnjam'mø to xi bōni ngue dra mmäcja ya. ¹⁴ Ya fađi xanho ngue nunā rā Hmü Jesús, rā mēni na ngue rā Judá. Pe nu'mø mambá exyø mmäcja rā Moisés, nuya yø mēni rā Judá hīnte bi ma ngue di nja yø 'befi ngue di mmäcja ya.

¹⁵ Ja di nēqui ua xanho ya ngue ma'da'yo man'na rā mmäcja di m'mui ngue di tocrā 'befi mī pēhra mmäcja Melquisedec. ¹⁶ Nunā rā ley ga 'yo yø judío ngue i mma to di mmäcja, hīnga guehna rā ley bi 'yēxra Jesucristo na ngue di mmäcja na. Sinoque bi mmäcja na rā Jesucristo porque jase rá ts'edi ngue di m'mui para zantho. ¹⁷ Porque guese Oja bi 'yēxna rā mmäcja na ngue bi 'yēmbi: “Gue'e grā mmäcja para zantho ya. Gui thocrā 'befi mī pēhra mmäcja Melquisedec”, bi 'yēmbi. ¹⁸ Porque ya bi zep'u rá ts'edi na rā ley mađi manda yø hya manī n'yo yø ja'i m'met'o ya. Ya hīn'yū rá ts'edi rā ley ngue da yanyø ja'i. ¹⁹ Nunā rā ley bi 'yotra Moisés, hīnjonni ja'i xta nzā xti hojpabi. Pe ja man'na rā hya ya ngue man'na tate ja rá ts'edi, porque guehna di nhojpau Oja yø ja'i na.

²⁰ Guese Oja bi yat'i ngue di mmäcja na rā Jesucristo. ²¹ Gätho mī'da yø mmäcja da thotyø 'befi pēfi ngue yø mmäcja. Pe nunā rā Jesucristo hōnse na ngue Oja ya xi yat'i te gāma hya nt'ot'i p'u ja rā Maça Libro ngue Oja bi 'yēmbi: “Guecā drā Ojagā, majuanj te dí xi'i. Nunā rā hya dí xi'i, hīnjonda zā di pädi. A nuyá, gue'e grā mmäcja para zantho ya. Gui thocrā 'befi mī pēhra mmäcja Melquisedec”, bi 'yēmbi. ²² Janangue nunā rā Jesús, ma datho ja rá ts'edi na rā cohi bi nja 'mø mī t'ets'i ngue'a rá ts'edi'a rā cohi mī ja m'met'o.

²³ Nu mī'da yø mmäcja xa m'mui, gā xa ndü. Nu'mø bi dü p'uya, n'nan'yo to di thojpabi yø 'befi. A nuyá, mandønngu dyø mmäcja xa m'mui, pē gā xa thogui. ²⁴ Pe nunā rā Jesús, ya hīnda dü na. Nu'a te rá 'befi pēfi ngue rā mmäcja, ya hīnjam'mø da thogui, porque ya hīnjonda ponmbi. ²⁵ Janangue nuya yø ja'i ya o rá 'yē Oja ya ngue bi 'yēc'ei rā Jesús, ya hīndi m'mehyø te. Porque nunā rā Jesús ya rá 'befitho'a ngue rā mmäcja para zantho p'u ha 'bū Oja ngue da mäxyø ja'i nuya ēc'ei.

²⁶ Nunā rā Jesús, guehna rā 'bet'o mmäcja ma datho ngue nmī homhmu na. Hangu rā pa gā rā nho øt'e. Hīn'yū rá ts'oqui. Hīnjam'mø ngue di nnu manho yø ts'oqui øtyø ja'i. A nup'u mahets'i bí 'būhya, ma datho ngue bi hnu mansu ya. ²⁷ A nuya yø judío ngue yø 'bet'o mmäcja, n'na pa ngu n'na pa ørpabi rā 'bøt'e Oja ngue yø ts'oquise. M'mefa p'uya, ja da 'yotra 'bøt'e ngue di nhoxyø ts'oqui mī'da yø ja'i. Pe nunā rā Jesús hōnda n'na ndi bi ndäse ngue bi tho, para zantho bi nōpa 'bøt'e yø ja'i. ²⁸ A nunā rā ley bi 'yotra Moisés, nuya yø ja'i ets'i ngue dra 'bet'o mmäcja, ja yø ts'oqui yø ja'i. M'mefa guehna rā ley na, guese Oja cohi ntestigo na rā hya bi ma ngue rá Ts'ant'ase bi 'yets'i ngue para zantho rā m'met'o mmäcja. Mađits'u te dađi 'bedi, para zantho øt'e xanho'a te rá 'befi.

8

¹ Nunā rā hya ma datho ja ts'edi ngue guí pahmu ya, guehna rā hya ngue rā Jesucristo di nōpa 'bet'o mmäcjanā naya. 'Nē ya bi hup'u mahets'i ha bí ja

rá n'yei Oja na. ² Nup'ua mahets'i bí 'bu Oja, bí ja rá 'befi ngue ra 'bet'o mmäcja. Hinga guecua ja yø nija bi hocyø ja'í øtra 'befi ngue ra 'bet'o mmäcja na.

³ Nu'a rá 'befi ja yø 'bet'o mmäcja, t'ets'i ngue da 'yørpabi ra 'bøt'e Oja. Janangue ra Jesucristo xquet'a mi jatho ngue bi 'yørpabi ra 'bøt'e Oja. ⁴ Pe hinga guecua ja ra ximhäi 'bähra Jesús. Nu'mø ngue ja di 'bäcua, ya hingui sä dä t'emb'i ngue ra 'bet'o mmäcja 'mø, porque yø 'bet'o mmäcja 'bäcua ja ra ximhäi, di sigue øtho yø 'bøt'e di manda ra ley bi 'yotra Moisés. ⁵ Pe nu'a te yø 'befi yø mmäcja 'bäcua ja ra ximhäi, høntho øt'e tengutho ra forma bi ja mahets'i. Porque nu'mø mi nyau'i Oja ra Moisés, bi 'yemb'i: "Damí bēni xanho te ra forma dá ut'a'í p'ua ja ra t'øhø dá nyau'i, da ngu'a ra forma ra nija gui hocya", bi 'yemb'i. ⁶ A nu'ua ya, ngue ma 'bet'o mmäcjuhā na ra Jesucristo, tate xandø nzaqui rá 'befi pefi ngue'a ra 'befi pēhyø mmäcja ua ja ra häi. Porque xandønho ra 'da'yo cohi bi hoqui ngue'a ra nyogui cohi mi ja m'æt'o. Nunā ra 'da'yo cohi bi nja ya, mathogutho xandønho ra hya di yat'Oja ngue di nja.

⁷ Nu'a ra cohi mi ja m'æt'o, hinjonni ja'í bi bøn'i ngue xtā 'yøt'e te bi manda Oja. Janangue Oja bi hyoni ha di japi ngue ma'da'yo man'na ra cohi bi nja.

⁸ I nnu Oja ngue hingui øtyø ja'í a ra hya di manda. Janangue mmanna Maca Libro ngue Oja bi 'yēnā: "Dā 'yēhra pa ngue nuya yø judío ngue yø mmēngu Israel conyø mmēngu Judea, mā'da'yo man'na ra cohi gā cohme. ⁹ N'nan'yo man'na ra cohi di nja. Ya hinda ngu'a tengutho ra cohi dá co'be'ua yø nyogui ja'í 'mø yø pa dambá jwjpā ja ra häi Egipto. Porque nunā ra hya dá co'be yø ja'í ngue xtā 'yøt'e, himbi 'yøt'e. Janangue dá hecāp'ua yø ja'í. ¹⁰ Bá ep'ua ra pa di nja na ra cohi di mma ngue gā co'be yø ja'í Israel. Nu'mø ya bi nja na ra hya na, gā japyø ja'í ngue dá dīnyø mma hanja na ra hya dādī manda, di nja mpähā yø ja'í da 'yøtya yø hya dādī 'bepi da 'yøt'e. Nuga p'uya, gueque drā Ojagā ya yø ja'í ya. Nuya p'uya, guehya ma ja'í ya. ¹¹ Di ngūe di nnoho, gā da badī te'ogui. Ya himma hyoni ngue ja da xännbabi yø mmic'ēui ogue yø cū ja da xännbi te'ogui. Porque 'da di batyø ja'í te'ogui. ¹² Nu'a ra nts'o xa 'yøtyø ja'í, ga punnbabi. Ya hinni mantho ga mbēnnbabi yø ts'oqui xa 'yøtyø ja'í", bi 'yēn'Oja. ¹³ A nuyā, Oja i mma ngue ma'da'yo man'na ra cohi di nja. Nu'a ra nyogui cohi mi ja m'æt'o, di nequi xanho ngue ya bi thogui, porque ma'da'yo man'na ra cohi di nja. Nunā ra nyogui cohi mi ja, ya bi zep'ua na.

9

¹ Nu'a ra nyogui cohi mi ja m'æt'o, xandøngu yø hya nt'ot'i ngue ha di danne Oja yø ja'í. Pe nup'ua mi øtyø ndanne yø ja'í, gue'a ra nija ja ua ja ra ximhäi. ² Nu'a ra nija mi ja ua ja ra ximhäi, mi ja yoho yø cuarto. Nu'a rá mēdi ra cuarto gui nhuti ngue ra xequi xa ndaxqui. Nup'ua mbo ra cuarto, jap'ua ra mfoxiyo. 'Ne jap'ua ra mēxa hap'ua t'aspabi yø thuhmē Oja ngue da nu. ³ Nu'a man'na ra cuarto brā ja mbo, nup'ua ja ra goxthi, zap'ua ra ulu ngue nnōpa jut'í ra goxthi. Nup'ua mbo p'uya, gue'a ra xequi mathogutho xa ndaxqui. ⁴ Brā jap'ua n'na ra altar ngue ra oro, ja zøp'ua ra bopo. 'Ne jap'ua n'na ra huada ngue gā ra oro maxøts'e, guehna ra huada m'mets'i ra nyogui cohi mi ja m'æt'o naya. Nup'ua mbo ra huada, op'ua n'na ra ts'øye ngue gā ra oro, ja op'ua ra thuhmē ni hu ngue ra manā. Dā guehrā tøhø ra Aaron nuna bi 'doqui, ja op'ua ja ra huada na. 'Ne ja cāp'ua ra ra huada'ua yø xindo nt'ot'i rá ley Oja, ngue ra nyogui cohi mi ja m'æt'o. ⁵ Nup'ua maxøts'e ra huada, 'da'a n'na nguadi yø hyo ra huada mahoqui yoho yø anxē di nzøtyø zahua p'ua maxøts'e ra huada.

Porque nup'u maxøts'e rā huada ja m'møt'e p'u rā ji guí nhohyø ts'oqui yø ja'í. Pē nuyá, hinguí ja ngue 'bexca xi'ahū hanja nā rā hyā naya.

6 Guehñā rā forma mī jap'u ja rā nija m'met'o naya. A nu'a rá mudi rā cuarto, n'na pa ngu n'na pa cūtyø mmäcja ngue øt'a te yø 'befi i ja. 7 Pē nu'a rá yoho rā cuarto brá ja mbo ngue mathoguitho xā ndaxqui, hōndra 'bet'o mmäcja ja rā nt'edi ngue carbu. 'Nē hōnda n'na ndi n'na jeya i sã ngue da yut'ambo. Nu'mø bi yut'ambo p'uya, ni de rā ji da pøt'e ngue di hocse rá ts'oqui, nē xquet'a ni de rā ji da pøt'e ngue di nhohyø ts'oqui mī da yø ja'í. 8 Nuya yø hya ja uaya, rā Espiritu Santo nnepe ngue ga pahmū hanja nā rā hyā ngue rā yogui cohi mī ja m'met'o. Mente yø tiempo ngue øtyø ndanne yø mmäcja p'u rá mudi rā cuarto, ya hīn'ya rā nt'edi to da tho'ambo rā cuarto nuna mathoguitho xā ndaxqui. 9 Nuya yø hya ya, di nequi xanho ngue nuya yø 'bøt'e ørpabi Oja yø mmäcja, hīn'ya rá ts'edi ngue da hyät'i da hyajpa rā nts'o ja yø mmui yø ja'í. 10 Nuya yø hya mī ja m'met'o, gue'a ngue da huantho yø cosa da zi yø ja'í, i xihyø ja'í temā forma di mpet'e para ngue da zã da danne Oja. Pē gātho ya yø hya ya, bi nja rá ts'edi te mī øtyø ja'í mente tobe hīnmanī nja rā 'da'yo cohi bi 'yøt'ui Oja yø ja'í.

11 Pē nuyá, ya bá ehra Cristo nuna bi gohi ngue mā 'bet'o mmäcjahū ya. 'Nē guehñā bá hangahū rā nho mī ja ngue di nja naya. Nup'u ja rā nija di mpēhra Cristo ngue rā 'bet'o mmäcja ya, tate ngue xandønho. Hinga ngu rā nija ja ua ja rā hāi ngue rā ja'í bi hoqui. 12 Rā Cristo bi yarbu ja rā xequi mathoguitho xā ndaxqui. Pē rá jise rā Cristo nī hyā ngue da pøt'e. Ya hīngrá ji rā ndanī ogue rá ji rā chivo nī hyā ngue da pøt'e, tengutho øtyø mmäcja ua ja rā hāi. 'Nē ya hinga xøxti yutho ya, sinoque n'na ndiþho bi yut'i para zantho ngue bi yanjū. 13 Nu'a rá ji rā ndanī, ogue rá ji rā chivo, ogue rá 'bospi rā ngōndanī zøp'u ja rā altar, nu'mø bi njapyø ja'í nuya t'embj ngue n'youi rā ts'oqui yø do'yo, ya di nhohrá do'yo rā ja'í. 14 Goma guehrá ji rā Cristo ngue mā datho ja rá ts'edi ya. Porque guesē rā Espiritu Santo nuna 'bui para zantho bi hatra ts'edi rā Cristo bi ndāse ngue da tho ngue bi nōpa 'bøt'e Oja. Conque rā Cristo, hīn'ya rá ts'oqui. Pē bi mämmá ji ngue bi hoga mā ts'oquihū, mī ja ngue xcã mahā rā castigo. Pē nuyá, nuna majuanī ngue Oja i 'bui, ya säp'u ga hā rā ts'edi ga thannehū naya.

15 Gue'a rā hya'a ya, ngue rā Jesucristo go bi hocra 'da'yo cohi ja naya. Janangue nuya yø ja'í nzon'na Oja ya ngue da 'yec'ei rā Cristo, nu'a rā nho xā yarpabi Oja yø ja'í ngue di unni para zantho, go di tocabi ya to nzofo. Porque rā Jesucristo gue'a i du'a ngue bi hoga mā ts'oquihū xā nja mente bi nja rá ts'edi rā ley mī ja m'met'o.

16 Ya guí nnuhū ngue nu'mø bi nanga n'na rā sacua hapū di consta'a te ja ngue di nja m'mefa, nu' di du'a to bi hocra sacua, nu'a rā sacua bi xots'i. Nuna rā hya bi zohra du, i ja rá ts'edi rā hya m'mefa. 17 Pē mente ngue 'butra ja'í bi xoxra sacua, tobe hīn'ya rá ts'edi rā sacua. A nu'mø bi du'a to bi xoxra sacua, gue'mø ja rá ts'edi rā sacua 'mø. 18 I njarbutho nā rā nyogui cohi mī ja m'met'o ya. Nu'mø bi tho yø mbo'øni ngue da 'bøt'e, ya ja rá ts'edi rā ley. 19 Nu rā Moisés, mī juadi bi xihyø ja'í nā te gāma hya di manda rā ley, bi gaca n'na nt'o rā isopo, i n'youi rā xide'yo xā nthēni. Nup'u ja rá ji yø ndanī 'nēhyø chivo, bi japra dehe, ja bi dímbū rā t'o. Nu'a rā ji p'uya, bi naspabi p'u ja rā Libro ngue rā ley, xquet'a bi japra ji gātho yø ja'í. 20 Bi 'yembjø ja'í p'uya: "Nuyá, gá cohū rā cohi Oja ya, ya bi xi'ahū temā hya ja ngue gdī n'yohū. Nuna rā ji jaua ya, guehñā di hatra ts'edi rā hya bi xi'ahū Oja naya", bi 'yembj. 21 Rā Moisés bi naspabi rā ji p'u ja rā nija 'nē bi naspabi rā ji te gāma cosa ja mbonnija.

22 Nt'ot'i p'ua ja ra ley ngue rá ji yø zu'ε i tho, nup'u ha pe ra ji, ya co mmanho. Pe mente hñte ho ra ja'i ngue da 'yotra 'bøt'e, hñ'yu rá mpunnbi ra ts'oqui.

23 Nnua ja ra ximhäi, para ngue da gommanho yø cosa i ja, mama hyonitho rá ji yø zu'ε mi tho ngue ra 'bøt'e, ngue majapi yø cosa. Pe nup'u mahets'i ya, xquet'a bi jap'u ra 'bøt'e ngue ma datho ja rá ts'edi. 24 Janangue ra Cristo ya hinga guehra nija ja ua ja ra häi bi hocyø ja'i ja rá 'befi ngue ra mmäcja ya. Porque ra nija ja ua ja ra ximhäi, høntho uhra forma te bi ja mahets'i. Ra Cristo p'uya, ya bi yrbu mahets'i bi 'bu Oja ngue da máxcahu. 25 A nuna ra 'bet'o mmäcja ua ja ra häi, nup'u ja ra cuarto mathoguiho xa nduxqui, njeya njeya cat'ambo ra mmäcja ngue bi pørpabi rá ji yø zu'ε i tho, ya hñgrá jise bi pøt'e. Pe ra Cristo hinga xøxti dutho ngue hønða gohi ngue ra 'bøt'e. 26 Nu'mø da ngu'a ngue xøxti dutho, asta gue'mø mamba fu'a nximhäi xtabá ts'ännbi ngue xøxti dutho 'mø. Pe nuna te bi nja ya, nu'mø ni ma da gaxyø pa, ra Cristo bi zøcua, 'ne bi ndäse ngue da tho. Pe n'na nditho bi du para zantho, da gohi ngue ra 'bøt'e. Bi gurpi gátho yø ts'oqui yø ja'i. 27 A nuyá, nu hangu yø ja'i 'bui, gátho ja ngue da du, pe hønða n'na ndi da du. M'mefa p'uya da hyaspabi ra güenda Oja te xa n'yo yø ja'i. 28 Njarbatho ra Cristo ya, n'na nditho bi du, bi gohi ngue ra 'bøt'e. Mandøngu dyø ja'i bi hojpabi yø ts'oqui. A nuyá, mahønða ep'u ya, pe ya hñdi 'yehē ngue da gurpabi yø ts'oqui yø ja'i ya, sinoque di 'yehē ngue da yanyø ja'i nuya tø'mi ngue da ep'u.

10

1 Nuna ra Moisés bi 'yotra ley da n'yo yø judío. Pe nuna ra ley bi 'yot'i, tengutho 'mø ngue drá xahatho na te ra nho ja ngue di nja m'mefa. Porque conna ley, himbi nequi xanho hanja na ra hya di nja m'mefa. Nuya yø ja'i mi thanne Oja, mi øtyø 'bøt'e di manda ra ley. Pe nuna ra 'bøt'e øtyø ja'i, hñxma ma hajpabi yø ts'oqui yø ja'i na, porque njeya njeya øtho ra 'bøt'e yø ja'i mahøn'a. 2 Nu'mø ngue da gue'a di nhohrá ts'oqui ra ja'i'a, ngue da 'yøt'e te gäma hya di manda ra ley, ya hñni mantho ngue da 'yøtyø 'bøt'e yø ja'i 'mø. Porque nu ra ja'i øtra 'bøt'e, n'na nditho 'mø ena ngue di hocrá ts'oqui, ya hñgu'i nne ngue nimantho da du rá mmäi ra ja'i da 'yena ngue ja rá ts'oqui. 3 Ja di nequi p'uya ngue nuya yø ja'i njeya njeya øtho yø 'bøt'e, i sodyø mmäi ngue jadyø ts'oqui. 4 Nu rá ji ra ndani ogue ra chivo 'mø bi tho, hñjam'mø da zä da hyajpa yø ts'oqui yø ja'i.

5 Janangue ra Cristo, nu'mø ya ja ngue da εcua ja ra ximhäi, enna hya bi xi Oja: "Nu'u yø zu'ε ho yø ja'i ngue pøt'e, hñgu'i nnu manho ngue gue'a di hocyø ts'oqui yø ja'i'a. Sinoque guá sänni ngue ba nja ma do'yo ngue guehna da gohi ngue ra 'bøt'e na. 6 Nu'u yø zu'ε ho yø ja'i ngue øt'a'i ra 'bøt'e, 'ne uhyø ngø, zøp'u ja ra altar ngue di hocyø ts'oqui yø ja'i, ya hinga gue'a gu'i nnu manho'a ya. 7 Janangue di engá p'uya: Dí 'bucá ua ya ma Oja'i. Ga øt'a'a te gu'i nnu manho. Tengutho ra hya nt'ot'i p'ua ja ra Maca Libro te ja ngue ga thogui, gue'a di nja'a ya", bi 'yena.

8 Rá mædi bi xi Oja ra Cristo, bi 'yembj ngue i patho ngue Oja hñgu'i nnu manho'u yø zu'ε ho yø ja'i ngue ørpabi ra 'bøt'e ngue di hocyø ts'oqui yø ja'i. Ni xinga gue'u yø zu'ε ho yø ja'i ngue uhyø ngø p'u ja ra altar ngue di nnu manho Oja. Madague'a ngue nt'ot'i p'ua ja ra ley'a te gá øtyø ja'i, pe ngutho hñgu'i nnu manho Oja te øtyø ja'i. 9 Pe ra Cristo mahømbi xi Oja, bi 'yembj: "Dí 'bucá ua ya ma Oja'i. Ga øt'a'a te gu'i nnu manho", bi 'yembj. Ja di nequi ua ya ngue ya bi zep'u'u yø 'bøt'e mi øtyø ja'i, go da ze'a te bi 'yøtra Cristo bi gohi ngue ra

'bət'e. ¹⁰ Porque rā Jesucristo bi 'yət'e te nnu manho Oja. Pē n'na ndiitho bi du, bi gohi ngue rā 'bət'e Oja. Para zantho bi hojpbabi yə ts'oqui yə ja'i.

¹¹ Pē nu' u yə mmäcja ngue yə judio, n'na pa ngu n'na pa di siguetho hodyə zu'ε ngue ərpabi rā 'bət'e Oja. Pē nuya yə 'bət'e ətyə ja'i, hɪnjam'mə də zä ngue da hyacrā ts'oqui ya. ¹² A nuna rā Jesucristo, hōnda n'na ndi bi du, para zantho bi gohi ngue rā 'bət'e. 'Nε ya bi hup'u ja rā n'yei Oja ya. ¹³ A nup'u bi 'bəhya, təmtho ngue da dapi gātho yə nsaiui. ¹⁴ Ja di nεqui ua ya ngue n'na ndiitho bi du, para zantho bi gohi ngue rā 'bət'e ngue di punnbabi yə ts'oqui yə ja'i.

¹⁵ Ya di pahmā ngue majuanī na rā hya na, porque ngu'a mmanna Espiritu Santo p'u ja rā Maça Libro ngue εna: ¹⁶ "Bá εp'u rā pa di nja na rā cohi di mma ngue ga cocā'be yə ja'i Israel. Nugā p'uya, ga japyə ja'i ngue da dinyə mmui hanja na rā hya dadi manda, di nja mpähä yə ja'i da 'yotyə yə hya dadi 'bepi da 'yət'e", εn'Oja. ¹⁷ Mahōn'a εmp'uya: "Ya hɪnni mantho ga mbεnnbabi yə ts'oqui xā 'yotyə ja'i", bi 'yεna. ¹⁸ Janangue nuyá, Oja ya bi punnga mā ts'oquihū. Ya hɪmma hyonj ngue rā 'bət'e ga ərpahū Oja ya ngue di hoga mā ts'oquihū.

¹⁹ A nuua ja rā ximhäi, nup'u ja rā xequi mathoguitho xā nduxqui, hōndra 'bet'o mmäcja mī sá da yat'i. Pē nuya mā zi cu'ahū, gā də zä ga thohmā p'u ja rā hmj rá dā Oja ya. Porque guesē rā Jesucristo bi du ngue bi hoga mā ts'oquihū.

²⁰ Mī zā mī du rā Jesucristo, bi xocrā jut'i nu'a mī jurpū ha 'bū Oja. Bi xogahū rā 'yu ngue da zä ga thohmā p'u 'bū Oja. ²¹ Nuna rā Jesucristo di nnəpā 'bet'o mmäcjahū ya, guehna fäxçahū p'u ha 'bū Oja naya. ²² Janangue ma ga cuathū p'u ha 'bū Oja ya. Ga thanne co gātho mā mmuihū, hɪnjam'mə ga nyobεnhū na mā nt'εç'εihū i ja. Nu'a mā ts'o n'yomfεnhū mī ja, ya bi 'beque. Da guehna do'yohū, bī meque para ngue da zä ga thohmā p'u 'bū Oja. ²³ Ma ga hā rā ts'edi ga εç'εihū ngue di nja ya yə hya di tōmhū di nja. Porque nuya yə hya xā yat'Oja ngue di nja, di njahmā. ²⁴ Xquet'a ma ga honj ha gdá nhyathū rā ts'edi ngue man'na gdá mahmā mmic'εi n'na ngu n'najū. 'Nε ga hā rā ts'edi ga əthū rā nho. ²⁵ I 'bəhyə 'yεç'εi ngue ya hɪnguī pap'u ha di mpeti yə mmi'yεç'εiui ya. Pē hɪnguī ja ngue ga tenthohū a te ət'u, sinoque ma ga mmähā p'u ha di mpeti yə 'yεç'εi, gā nhyatrá ts'edi n'na ngu n'najū. I ja ts'ediitho ngue gue'a gā əthū'a, porque ya guī nnuhū, man'na nī guatyə pa ngue da εp'u mā Hmuhū Jesucristo.

²⁶ Pē nu rā ja'i ngue ya padī ndana rā hya majuanī, 'nε sānni ngue ya di m'mā'ε ngue rā nts'o da 'yət'e, m'mefa ya hɪn'ya rā 'bət'e di nhohrá ts'oqui da 'yət'e. ²⁷ Sinoque hōndra ndate sibi di danzə da japyə nsaiui Oja 'mə bi hyaspa rā güenda, gue'a tə'mi di nthεui'a. ²⁸ Conque rā ley bi 'yotra Moisés, nu'mə to mī festho'a te rā hya mmamp'u ja rā ley, co yoho hyu yə testigo da hyərpā rā hya, ya hɪnjondi huεqui, sinoque da tho. ²⁹ A xiya 'mə, çhague ngu gangu rā castigo da thogui te'o fεpətho te mmanná Ts'ant'u Oja, da 'yεmbi ngue hɪnte nī bəntho ngue bi du rá Ts'ant'u Oja? Conque gue'a i du'a ngue bi hocra 'da'yo cohi, bi hyajpa rā nts'o yə ja'i. Pē yə ja'i, nu'a rā mate rā Espiritu Santo nne di unj, i thenma hyathobi. ³⁰ Pē ya di pahmā te da 'yət'Oja. Porque bi 'yεna: "Nugā go nī 'yehmā xi ga jagā rā castigo. Go ga jut'á'a te ətyə ja'i", bi 'yεna. 'Nε bī man'Oja ngue da hyaspa rā güenda' u yə ja'i ya o rá 'yε. ³¹ Nuna Oja majuanī ngue 'bū, nu te'o da japra castigo, rā ndussutho te da thogui.

³² Damí bεmhmα yø pa xα thogui, nu'mø rá ts'utho xqui 'yεc'εihα rα hyα ya. Mathoguiitho gá sãhα rα n'α ngue bi zα'ahα yø ja'í. Pε gá hyát'i gá seti te bi 'yøt'ahα yø ja'í. ³³ Bi nja yø pa ngue bi mpεti yø ja'í ngue thenmα hyα'ahα, 'nε bi un'ahα. Mí'da nι mmi'yεc'εihα p'aya gui hεthohα ha gui anyø ja'í, pε hĩngá sutho gui 'yøt'e ngue nι amigohα to ma'ani. ³⁴ Nu'α yø 'yεc'εi bi ma fãdi, gá fãts'i ngue gá unhnα te honi. Nu'mø bi fε'α te gui peshα, astã ja'ahα mpãhã, porque gui pahmα ngue ma datho di muui na rα rho gui nthεhα p'α mahεts'í, 'nε para zãntho i ja nã. ³⁵ Damí hyahα zammui ngue gui sigue dα ngut'a gui 'yøthα yø pa di map'α. Porque xandøngu rα njut'í bi ja mahεts'í. ³⁶ Hønt'a ja ngue gui 'yøthα ya, damí seti te gá rα n'α gui thohmα. Damí ja ndummαi gui 'yørpahα rá pãhã Oja, n'namhα ngue di toca'ahα nã rα hyα xα yat'Oja ngue di nja. ³⁷ Porque nt'ot'í p'α ja rα Macã Libro nã rα hyα bi man'Oja ngue εna: "Ya hĩmmã 'ya'atho yø pa ya, ngue dα εp'α ja ngue dα εhε. Ya hĩnni mantho dα hmanya ngue di 'betyø pa. ³⁸ Nu rα ja'í bi nhohrá ts'oqui, di nyanna te ngue bi 'yεc'εigui. Pε nu rα ja'í hεp'α ma hyα, ya hĩndí nnu manho te øt'e". ³⁹ Ague ma zi cū'ahα, hĩngá hehmα p'α Oja, porque yø ja'í hεp'α Oja, gue'α di m'mε'α. Pε nujα, ngue dá εc'εihα Oja, ya di nyanmα tehα.

11

¹ Nu rα ja'í εc'εi ngue majuaní te mman'Oja, guehñã rα ja'í haxα njuani ngue di nja'ã te tø'mi di nja. Pε di segura ngue majuaní di nja, madague'a ngue tobe hĩngui nnu te 'be'α ja ngue di nja. ² Nuna Oja, bi nu manho 'da yø nyogui ja'í xα m'mahmα njam'mø porque bi 'yεc'εi ngue majuaní te mman'Oja.

³ A nuyá, ngue dí εc'εihα ngue majuaní te mman'Oja ya, ya dí pahmα xanho ya ngue Oja høntho bi ma ngue di nja rα ximhãi, 'bexpí nja. Nu'α te gá di nnuhα ngue ja ya, Oja bi hoqui. Porque ma m'mεt'o hĩn temã cosa mĩ ja.

⁴ Nu rα Abel bi 'yεc'εi ngue majuaní te mman'Oja. Janangue nu'ã rá 'bøt'e bi 'yøt'e bi nu manho Oja. Pε nuna rá 'bøt'e rα Caín, hĩmbi nu manho Oja. Janangue di nεqui ngue Oja bi hojpabi rá ts'oqui rα Abel ngue bi 'yεc'εi. A nuyá, madague'a ngue ya xα ndu rα Abel, pε di sigue xãngathohα ngue gá øthα tengutho bi 'yøt'e ngue bi 'yεc'εi ngue majuaní te mman'Oja.

⁵ Nu rα Enoc bi 'yεc'εi ngue majuaní te mman'Oja. Oja p'aya bi zixma tetho bi ma mahεts'í. 'Bexĩmbi du nã, ya hĩnha mambi thĩngua ja rα ximhãi, porque Oja bi zits'í. 'Nε mmamp'α ja rα Macã Libro ngue Oja mĩ nnu manho te maní n'yo rα Enoc, m'mεfa p'aya bi zits'í. ⁶ Pε nu rα ja'í hĩngui εc'εi ngue majuaní te mman'Oja, ya hĩngui sã dα 'yεnna ja'í ngue nnu manho Oja te ga 'yo. A nuyá, nu rα ja'í nne ngue rá n'youi Oja, jatho ngue dα 'yεc'εi rα ja'í ngue majuaní 'bα Oja, 'nε dα 'yεc'εi ngue nu'α yø ja'í hon'Oja, gue'α di nsixui Oja'α.

⁷ Nu rα Noé bi 'yεc'εi ngue majuaní te mman'Oja. Bi 'yεc'εi 'mø mĩ xi Oja ngue di nja rα ndate, madague'a tobe di 'betra pa di nja'ã te bi sifi. Pε bi hocra barco bi xi Oja ngue di hoqui. Ja di nyamp'α rα Noé co 'nε'α to 'bap'α ja rá ngu. Rãngue bi 'yεc'εi rα Noé nã rα hyα nã, ya di nεqui ngue rα ts'oqui øtyø ja'í nu'α hĩngui εc'εi te mman'Oja. 'Nε bi ma mahojpi rá ts'oqui ngue bi 'yεc'εi ngue majuaní'ã te bi xifi.

⁸ Nu rα Abraham bi 'yεc'εi ngue majuaní te mman'Oja. Janangue nu'mø mĩ zon'nã Oja, bi xifi ngue dα bømp'α mĩ 'bui, di map'α ja rã hãi xi xifi ngue dα gohmí, 'nε bi 'yøt'e te bi xifi. Bi bømp'α ja rã hãi mĩ 'bui, bi ma. Nι xĩngui padí hapα daní mpa. ⁹ Mĩ zømp'α ja rã hãi xi yarpabi Oja ngue drã mmeti, bi ðimp'aya ngue 'bap'α yø ja'í yø mmeti rã hãi. Pε rã Abraham bi 'yεc'εi

ngue majuanj te mman'Oja, bi mihj hap'u di m'mai. Bi hocyø ngun'ulu, ja bi m'map'u. Mi m'mahra Isaac, ngut'a bi 'yøt'e. Mi m'mahra Jacob, ngut'a bi 'yøt'e, guehya bi tocabi ra hya xi yat'Oja m'mæt'o ya p'uya. ¹⁰ Porque ra Abraham bi dø'mi ngue danj m'map'u ja ra danjhni bi ja mahets'i. Guehna ra danjhni ngue guesø Oja bi hoqui 'nē i ja para zantho na.

¹¹ Xquet'a ra Sara bi 'yēc'ei ngue majuanj te mman'Oja. Janangue madague'a ya ra bødac'ei, pē bi m'mahra ts'ant'u bi xi Oja ngue di m'mai. ¹² Da guehra Abraham xquet'a ya ra bødac'ei, ya bi tho ra ora p'u ngue di m'mahyø basi. Pē madague'a, siempre bi m'mahra ts'ant'u. Guehna bi nxandi, mandøngutho yø mbom'meto bi m'mai. Nu'a gangu tengutho yø sø bi ja maya ogue tengutho yø 'bomu dehe jap'u ja ra nnengui ra jathe, hingui sã di 'bede hangu gangu.

¹³ Gãtho ya yø ja'i ya, bi m'mai, pē bi dū. 'Nē himbi nu'a te ra hya xi yarpabi Oja. Pē comma ngue ēc'ei ngue majuanj te mman'Oja, januanj ngue di johya porque padj xanho ngue di nja'a ra hya di yat'Oja ngue di nja. Janangue mēnte ra pa bi m'mæcua ja ra ximhã, bi ma ngue hingyø ngungua, sinoque da ma, danj mpa mahets'i. ¹⁴ A nuya yø ja'i ngue nguna ra hya i mma, ya di nēqui xanho ngue guehya yø ja'i honna hã hapu danj m'mai para zantho. ¹⁵ Pē hinga guerp'u ja ra hã bá pøni honj ngue danj m'mai. Porque nu'mø da gue'a, mi ja ra tiempo ngue xta mmengui ha bi 'yēhē. ¹⁶ Nu'a ra hã honyø ja'i ngue danj m'mai, gue'a ra hã ma datho xandønho bi ja mahets'i. Janangue nuna Oja ya, ya hingui pēsrã sã 'mø mmanyø ja'i ngue embi: "Ma Oja'i". A nuna Oja, ya xa hojpabi n'na ra danjhni hapu danj m'mahya yø ja'i.

¹⁷ Nuna Oja, bi ne ngue da ba'a njuani 'mø ngue ēc'ei'a te bi xihra Abraham ogue hin'na. Bi xihra Abraham ngue da zixrã ts'ant'u Isaac ngue da hyo, da 'yørpa ra 'bøt'e Oja. Pē ra Abraham bi 'yēc'ei te xi Oja, bi n'unj ngue xta hyo ra Isaac, xta 'yørpa ra 'bøt'e Oja. Ra Abraham bi 'yēc'ei ngue majuanj te xi xi Oja ngue xi 'yēmbj: ¹⁸ "Nu'mø bi m'mahni ts'ant'u Isaac, di nxandi, di m'mai xandøngu ni 'beto", xi 'yēmbj. ¹⁹ Janangue ra Abraham bi 'yēc'ei ngue majuanj ja ra ts'edi Oja ngue nu'mø xta ndu ra Isaac, ma'da'yo xti m'mai. Pē mi zã ngue himbi dū ra Isaac, ãntho ja ma'da'yo bi m'mai, porque ra Abraham ya xi zãnni ngue xta hyo.

²⁰ Nuna ra Isaac bi 'yēc'ei ngue majuanj te mman'Oja. Janangue ra Isaac bi zojpa ra hya yø ts'ant'u, bi xifi ngue da ãnnbabi ra njapi Oja m'mefa. Guehna ra Jacob 'nehra Esaú.

²¹ Ra Jacob xquet'a bi 'yēc'ei ngue majuanj te mman'Oja. Janangue nu'mø ni ma da dū, bi xi'u yoho yø ts'ant'u ra José ngue da ãnnbabi ra njapi Oja. Nguna ra hya bi ma mēnte tosrã tøhø ngue bi danne Oja.

²² Ra José xquet'a bi 'yēc'ei ngue majuanj te mman'Oja. Janangue nu'mø ya ni ma da dū, bi xihyø judio ngue da 'yēhra pa da bømp'u ja ra hã Egipto. 'Nē bi zohra hya ra José ngue nup'u Egipto hinda cop'u rá do'yo, sinoque da hyax'mø bi bømp'u Egipto.

²³ Rã papá 'nehra mamá ra Moisés bi 'yēc'ei ngue majuanj te mman'Oja. Janangue nu'mø ra pa mi m'mahra Moisés himbi zudra hya bi manda ra dast'abi, ngue nu'mø bi m'mahyø ts'ant'u yø judio, da thopi. Mi nu ngue ra Moisés mazihotho 'mø mi m'mai. Nhyushna bi 'yagui.

²⁴ Ra Moisés bi 'yēc'ei ngue majuanj te mman'Oja. Janangue nu'mø mi ndan'yohu himbi nu manho ngue da gohi ngue rá tede na rá t'ixu ra dast'abi p'u ja ra hã Egipto. ²⁵ Sinoque bi ne ngue 'dap'u da zãui ra n'u yø ja'i Oja. Himbi ne xta 'yøtra ts'oqui ngue xta hyerp'u Oja ngue xta ngop'u mi 'bai,

nup'u zits'adyo pa xti nja mpähä. ²⁶ Nunä rä Moisés man'na xanho bi nu manho ngue da zä rä n'u tengutho rä n'u ja ngue da zä rä Cristo. Janangue nup'u Egipto himbi ne xtabá ngop'u ngue drá mmeti gátho rä mēnyu mī jap'u. Porque padī xanho ngue xandøngu rä njut'i Oja di nja m'mefa.

²⁷ Rä Moisés bi 'yēc'ei ngue majuanī te mman'Oja. Bi bōmp'u ja rä häi Egipto, himbi zutho ngue mbōcue rä dast'abi. Himbi gohrá mmāi, porque padī ngue n'youi Oja, madague'a hinguī hēti. ²⁸ Ra Moisés bi 'yēc'ei ngue majuanī te mman'Oja, bi 'bēpi gátho yø judío ngue da hyo yø dē'yo, da zä rä ngo ngue rä pascua. Nu rá ji yø dē'yo da hyo, da gōspabi p'u ja yø goxthi, n'namhma ngue nu'mø bi thohra anxē ngue da hyo yø ts'ant'u mađa, ya hinda hyopyø ts'ant'u yø judío.

²⁹ Yø judío bi 'yēc'ei ngue majuanī te mman'Oja. Janangue bi zä bi thop'u ja rä Thenga jathe, tengutho 'mø ngue dra 'yōnhāi p'u nī 'yo. Yø mmēngu Egipto p'uya, xquet'a bi ne ngue xta thop'u ja rä jathe, pē bi go'mra jathe.

³⁰ Yø judío bi 'yēc'ei ngue majuanī te mman'Oja. Nyoto mā pa bi thēsra hnini Jericó. M'mefa p'uya bi xotyø jado mađi thēsra hnini. ³¹ Nunä n'na rä xisu nī hu ngue rä Rahab rä mmēngu Jericó, mará 'yots'om'māi na, xquet'a bi 'yēc'ei ngue majuanī te mman'Oja. Janangue hinga 'da'i duii yø mmēngu Jericó, porque nunä rä xisu na, bi unna ts'āya'u yø judío bi ma bi axra häi m'met'o.

³² ¿Te 'bē'a gā øt'e? ¿Ua xøgue mahyonitho ngue gā xi'ahū mi'da yø hya di 'bēdi? Pē ya hinga mbongui rä ora gā xi'ahū te bi 'yøtra Gedeón, rä Barac, rä Sansón, rä Jefté, rä David, rä Samuel, co gátho yø pøngahya Oja. ³³ Nuya yø ja'i ya, gátho bi 'yēc'ei ngue majuanī te mman'Oja. Janangue 'bū i'da bi 'yøtra tunhni, bi dapyø dast'abi mī nzaqui te mī mma. I 'bū i'da ngue bi 'yøtra ts'at'abi xanho, bi nthēui rá njapi Oja xi yarpī. I 'bū i'da ngue bi t'ennbū 'būhyø zate, pē himbi za yø zate. ³⁴ I 'bū i'da ngue bi thørbū ja rä sibi, pē himbi nžø. I 'bū i'da, ya ja ngue da tho connā juai, pē pongui. Nu'u yø ja'i t'ēmbi ngue hinga njuani, gue'u bi hya rä ts'edi ngue bi ma rä tunhni 'nē bi dapyø nsaiui. ³⁵ I 'bū i'da yø xisu ngue nu'mø bi du yø basi, Oja bi 'yøt'e ngue nu'a xa ndu mahøndi m'māi.

I 'bū i'da p'uya, i nthut'i ngue mā'uni, sifi ngue nu'mø da hyep'u Oja, ya di mpommj rä ndate. Pē bi n'unj ngue da du, bi ne ngue di tocabi'a rä nho di nja 'mø dani nja rä mbēnnate m'mefa. ³⁶ Mi'da p'uya, bi zä rä n'u ngue bi 'bēi. 'Nē bi zä rä n'u ngue rá n'yemma hya yø ja'i. Mi'da p'uya, bi thut'i conyø cadena, bi ma fādi. ³⁷ Mi'da p'uya, gā ndutho'a ngue bi 'bāndo. Mi'da p'uya, bi ma maheque made rä ja'i connā thegui. Mi'da p'uya, majapi ngue da 'yøt'a te xants'o, pē hinguī nne. Mi'da p'uya, rä juai gā ndu. Mi'da p'uya, bi n'yo ndap'u bi zä ngue hin'yū ha di nsāya. Bi nōpa he yø xidē'yo ogue yø xi yø chivo bi hye. Mi'da p'uya, bi zä rä n'u ngue hyoya. 'Nē bi ma mā'uni, gā rä dummāi gā 'būi. ³⁸ Nuya yø ja'i ya, yø ndø ho ja'i, hin harū da hyannbabi yø ts'oc'ei 'būcua ja rä ximhāi. Pē bi zä rä n'u ngue bi n'yo dapo, nī xinguī padī harū dani mpa. Bi n'yop'u ja yø daxant'øhø. Bi m'map'u ja yø 'bido. Bi m'map'u ja yø hyado brā ja mbo häi.

³⁹ Gátho ya yø ja'i ya, bi nu manho Oja, porque bi 'yēc'ei ngue majuanī te mman'Oja. Pē tobe himma t'unni'tho'a te xa yarpabi Oja ngue di unni.

⁴⁰ Porque Oja bi zanni ngue himbi nēqui xanho hanja rä hya, asta guehyø pa di 'būhma ya. Ya xa nžān'Oja ngue nuya yø nyogui ja'i 'da gdā nuthohū na rä nho xa yat'Oja ngue di 'dacju.

12

1 Ya dí nnuh_h ya ngue mandøngu dyø ja'j bi zeti hangu ra n'ü bi thogui, porque bi 'yεc'ei ngue majuani te mman'Oja. Da guecj_h ya, ma ga seti hangu ra n'ü ja ngue ga thohm_h. Nu'a dí pađi ngue da 'yørc_hah_h ra nts'onj, ma ga εhm_h n'na nguadi'a. Nu'a ra ts'oqui di ts'onga ma nt'εc'εh_h, ma ga εhm_h p'ü'a. Ma ga ja ndummai_h yø pa di map'ü ya, ngue nu te nnecej_h Oja gdá n'yoh_h, gue'a ga øth_h'a. 2 Zant'a da zo ma mm_hi_hh_h ra Jesucristo. Porque gueh_hna bi 'yøt'e ngue dá εc'εih_h ngue majuani te mman'Oja na. 'Nεgo gueh_hna da 'yøt'e ngue para zantho ga εc'εih_h xandønho. Nuna ra Jesús, madague'a ngue ra 'be'isá ngue to tup'ü ja ra pont'j, pε nuna himbi 'besrá sá. Bi zeti hangu ra n'ü bi thop'ü ja ra pont'j, porque pađi ngue nu'mø mi tho'a te ra n'ü bi zä, ma datho ja mpähä ngue danj mmip'ü ja ra n'yεi Oja. 3 Nu'mø mi unyø ts'oc'ei na ra Jesús, damj bεhm_h hangu ra n'ü bi zä. Janangue nuyá, 'yo di cohnj mm_hi_hh_h 'mø dí säh_h ra n'ü. 4 Mente gui honj ha gdi hyehm_h p'ü ra ts'oqui ja ua ja ra ximhäi, tobe hingui sä da hyo'ah_h yø ts'oc'ei.

5 Mamj pumbenih_h na ra hya xi'ah_h Oja ngue ya yø basi'ah_h. Nup'ü ja ra Maca Libro, nt'ot'i p'ü ra hya ngue bi 'yεn'Oja: "Ague ma basi'ah_h, damj hyacj_h ra güenda xanho hanja ngue fεp'ah_h Oja. 'Yo di cohnj mm_hi_hh_h 'mø di hεc'ah_h Oja te gui øth_h. 6 Porque Oja, nu'a ra ja'j di mađi, nu'mø hinga gue'a øtra ja'j, di hεjpi. Nu yø ja'j ngue ya yø basi Oja, nu'mø hinga gue'a øt'e, i fei". 7 Nu'mø ngue gui säh_h ra n'ü, damj bεhm_h ngue nuna Oja øt'e ngue yø basi'ah_h, gueh_hna fεp'ah_h na. Porque gätho yø basi, nu'mø hinga gue'a øt'e, i fehyø papá. 8 Gätho'ü yø basi Oja, gä i fei, pε nu'mø hingui nne ngue da mεp'ah_h Oja, zha di zä gui 'yεmbj ngue nj Papäh_h Oja 'mø? 9 Conque nu'mø mará ngüej_h, nu'a ma papá bi tecj_h. Nu'mø hinga gue'a dí øth_h, i fεgbah_h. Pε xquet'a dí nnu mansuh_h. Janangue nuyá, goma gue'a ma Papäh_h bí 'b_h mahεts'j ga εnā ngue hinga ørpa_hh_h ma su ya. Porque nuna, i nnepe ngue nma'da'yo ma n'yomfεnj_h. 10 Conque ma papäh_h 'b_hcua ja ra ximhäi mente ra pa bi tecj_h, i fεgbah_h 'mø εnā ngue ørc_hah_h ra nho. Pε nuna Oja 'mø ngue i fεgbah_h, majuani ngue nj 'yup'ü te ørc_hah_h, porque gä ra nho øt'e. I nnepe ngue gä ra nho gdá n'yoh_h, tengutho Oja ngue gä ra nho øt'e. 11 Nu'mø ngue bj mεgbah_h Oja, di säh_h ra n'ü, hindj nnu manhoh_h ra mfei di jacj_h. Pε nu'mø bi djnma mm_hi_hh_h ngue da 'yørc_hah_h ra nho'a te øt'e, ya hu ma mm_hi_hh_h p'üya. Ya man'natho ga ja ndummai ga n'yo manhoh_h.

12 Janangue nuyá, damj hyah_h ra ts'edi ya, di nd_h xandønho nj n'yomfεnj_h. 13 Damj hyaxh_h n'na ra hoga n'yomfεnj_h ngue gui n'yoh_h xanho, n'namhm_h ngue nu'ü yø ja'j hingui pađi di n'yo xanho, da djn_hyø mm_hi ndana ra 'yü njuntho.

14 Damj ja ndummai ngue 'yo gadi njunth_h. Damj hyehm_h p'ü'a te gäma nts'o i ja. Porque hind_h nu Oja yø ja'j hingui nne da hyep'ü ra nts'o. 15 Damj hyamh_h na rá mate Oja nne di 'da'ah_h, 'yo gadi costhoh_h. Damj mfähm_h xandønho, man'nan'yo mj 'yøth_h ngue to da bøn_hi di ts'onnbabi rá nt'εc'ei ja mj'da yø ja'j. 16 'Yo gyø 'yots'om'mäih_h. 'Yo gui øth_h tengutho bi 'yøtra Esaú ngue bj mεspatho rá njapi Oja. Porque nuna ra Esaú, mj zä mj ntü manthuh_h, høndä n'na ra nts'ihmε i pä'a rá erensia mađi tocabi porque gueh_hna ma dana. 17 Gui pahm_h te bi 'yøtra Esaú. Janjuani ngue hangu ra mben'a m'mefa ngue xta nzo rá 'yε'a te mj ja xti unnä papá. Pε ya himbi zä ha xti japra hya. Madague'a ngue janjuani ja ra zon'a m'mefa, pε ya himbi djn_hi ha xti xotra hya xi 'yøt'e.

18 Ague mā zi cu'ah_u, nuna rā cohi bi 'dacj_u Oja ngue gdá n'yoh_u ya, mā'da'yo nā, hinga 'da'iguu'a rā nyogui cohi bi t'unna m'met'o yø judio ngue dā n'yo. Nu'mø mambi t'unna nyogui cohi yø judio ya, nu'a rā t'øhø ja ua ja rā ximhāi bá nya Oja, ja bi map'u. Bi nu yø ja'i ngue di yoxni yø sibi. Bi nu yø ja'i ngue ja rā ts'a'bexui. Bi nu yø ja'i ngue 'yo rā ndate ndahi. 19 Bi 'yøhyø ja'i ngue ya yø corneta. Bi 'yøhyø ja'i ngue bá nya Oja ngue nzofo. Nuya yø ja'i bi 'yøde ngue ts'ofo, bi nsu. Janangue bi 'yādi ngue ya hinnj mantho dā 'yøde tema hya mman'Oja. 20 Porque øde te bi man'Oja ngue māda n'na rā mbo'øni_{tho} dā guarb_u ja rā nexant'øhø, dā tho ngue dā 'bando, ogue dā tho conyo' lansa. 21 Janjuani ngue rā ndussutho te bi nu yø ja'i. Xquet'a 'nεε rā Moisés bi 'yεnā: “Nugui, asta dí huaqui ngue dí su”.

22 A nu_y ya, nup'u nnā mähä, gue'a rā t'øhø Sion bí ja mahets'i ja rā hnini bí 'b_u Oja, ja nnā mähä p'uya. Guehna rā Jerusalén bí ja mahets'i naya. Nup'u, xinga m'medetho yø mahuah_i yø anxε i 'bai. 23 Nu'mø gā bi mpeti yø anxε ngue dā 'yεspabi Oja, 'dap'u gā m'mahm_u ya yø basi Oja ya xa cuarpabi yø thuhu p'u mahets'i. A nuna mā Ojah_u guehna rā ts'ut'abi nā ngue gātho yø ja'i. Nuya yø nyogui ja'i ya xa ndu 'nε xa hojpabi Oja yø ts'oqui, gā dadi ncuh_u ya. 24 Nuna rā Jesús, bi hocra 'da'yo cohi ja ya. Nu rá ji bi māni, i ja rá ts'edi ngue di hoga mā ts'oquih_u, hinga ngu rá ji rā Abel ngue n'äst'abitho.

25 Janangue nuyá, dami mfähm_u xandønho ya, man'nan'yo mi 'yøt'e ngue gui fεspathoh_u rá hya nā Oja nzocj_u. Ya guí nuh_u ngue himbi mpomm_i rā castigo ya yø ja'i bi mεspatho rá hya Oja 'mø rā pa mi zocua ja rā ximhāi. Goma guehya ngue gui 'yεnā gā mpomhm_u rā castigo 'mø gā fεspathoh_u te mman'Oja nuna bi nzocεgah_u asta mahets'i. 26 Nu'mø yø pa xa thogui, nu'mø bá nya Oja ngue nzohyø ja'i ua ja rā häi, asta di 'yan'ahāi. A nuyá, mahøn'a εn'Oja: “Nu'mø ngue høndā nyagā ya, gā øt'e ngue di 'yan'ahāi 'nε gā øt'e ngue di 'yan'a te bí ja maya”, bi 'yεnā. 27 Ngue ngunā rā hya mman'Oja dā yør'mø hombá nya ya, ya di nequi ngue Oja dā hyajpabi yø 'befi te gā bi hoqui. Nu te dā bōni ngue hīndi 'yani, gue'a di nja para zantho'a. 28 Nuna rā xεqui hīndi 'yani, guep'u ha di manda Oja ja gā m'mahm_u p'u. Janangue nuyá, ma ga ja mamādih_u Oja ya. Ma gā thanneh_u Oja tengutho nnu manho ngue ga ørpa_u. Porque Oja ní 'yup'u ngue mathogui_{tho} gā nnu mansuh_u. 29 Porque Oja rā ndussutho, tengutho rā sibi ngue di juadi udi ha sædi.

13

1 Hangu rā pa, dami mma_{di} n'na ngu n'na'ah_u, tengutho 'mø ngue εgā di ncuh_u. 2 Mami pumbεni_{h_u} ya, ngue nu'mø to bi zøp'u ja ni ngu_{h_u}, dami unh_u rā ts'āya. Porque 'b_u i'da yø ja'i di unna ts'āya p'u ja yø ngu, pε hingui pad_i ngue'mø yø anxε Oja' di unna ts'āya.

3 Nu'mø to bi n'ofādi, dami fāxh_u te honi. Dami fāxh_u gui 'yø'ni güendah_u tengutho 'mø ngue go gdi ofādi_{h_u}. Gui fāxh_u sā rā n'u ngue mā'an_i. Gui 'yø'ni güendah_u εntho go gui thohm_u'a te rā n'u thogui.

4 Nu gātho yø ja'i ya xa nthati, dā zupyø nthati bi 'yøt'e. 'Yo di homman'na di m'mahm_i. Porque Oja dā hyaspabi rā güendā yø 'yots'om'māi.

5 'Yo sā guí εmh_u ngue gue'a rā mεnyu mā datho di muui. Dami conformah_u'a te ts'u maçosa di 'da'ah_u Oja. Porque Oja i εnā: “Nugā, hin dadi pumbεni'i. 'Nε hinga hεc'atho'i”. 6 Janangue nuya mā mmāi gdá mamhm_u nā

ra hya ja ua ya ngue ena: “Nuna ma Oja, guehna faxcagui na. Ya hinda suga m0 ja tema hya mbennagui y0 ja'i”.

7 Dami bemhma te manj n'yo'u y0 mamhya bi xi'ahu ra hya Oja. Dami mepyah'a te ra nho bi 'yot'e mente bi m'mai, da ngu'a gui 'yothu. A nuya y0 mamhya mi da xanho y0 nt'ec'ei ya, dami njathu p'uya, di ndu xanho ni nt'ec'eiha.

8 Nuna ra Jesucristo, ngu'm0 y0 pa xa thogui, xi mmangudya, xquetho para zantho na, hinjam'm0 ngue dadi mpadi. 9 Janangue mamj n'unj da tha'ahu ngue hont'o bi za ma xadi gui tenhnu ngue hinda 'da'iguui na ra hya gui ec'eiha ya. Dami hyannbahu ra mate Oja di 'da'ahu, gue'a di zajni nt'ec'eiha'a. 'Yo di ha'ahu ya y0 ja'i hajtho te si, porque hinga gue'a di zacrã nt'ec'ei ra ja'i'a ngue da hyajtho te da zi.

10 A nuju, guehna ra Jesucristo di nnopa 'bot'e ngue di nhohma ts'oquihu. A nuya y0 'bet'o mmäcja ngue y0 judio, 'be ho y0 zu'e ngue 0rpabi ra 'bot'e Oja ya, 'ne ja ra 'bot'e ngue hin'y0 ra nt'edi da za ra ng0 p0ty0 ja'i. 11 Nu ra ji ra zu'e i tho, haxra mmäcja ni ma mbonnija, ja ra xequi mathoguitho xa nduxqui ja bi porbu ra ji gui nhohy0 ts'oqui y0 ja'i. Ra ng0 p'aya bi nt'udi max0ts'e ra hniñi. 12 Njarbatho ra Jesús, bi za ra n'u ngue ba tho max0ts'e ra hniñi. Nu'a ra ji bi mam'm0 mi du, guehna nnopa 'bot'e y0 ja'i ngue i nhohma ts'oquihu na. 13 I emby0 ja'i ngue ra 'be'isa te t'0rpa ra Jesús ngue ba tho max0ts'e ra hniñi. Pe ma ga tenmahu ra Jesús, madague'a t'embj ngue ra 'be'isa ngue di ec'eiha ra Jesús. 14 Porque nuya ja ra ximhai, hin'y0 gahu ua n'na ra hniñi ngue di ja para zantho. Sinoque di tomhma man'na ra hniñi, nuna ja ngue di nja m'mefa. 15 Janangue nuya, ma ga ja mammadihu Oja para zantho, porque nuna ra Jesucristo ma 'bet'o mmäcjah p'u 'bu Oja, go guehna haxpu 'bu Oja'a te nnã ja mammadihu Oja na. 16 Mamj pumbeniha, zant'a dami 'yothu ra nho, gui faxni mmic'eiha co nu'a te gui peshu. Porque gue'a di nequi ngue gadi ja mammadihu Oja'a. A nu'm0 ngu'a gui 'yothu, da numanho Oja te gui 0thu.

17 Nu'u y0 n'yohu di manda p'u ja ra nija, dami 'yot'e te da xi'ahu. Gui 'y0rpuhu masu xanho, porque gue'u fat'a ni tehu'a. I padi ngue nu'a ra 'befi 0t'e, ba ep'u ra pa di dapra guenda Oja. Janangue dami 'yot'e ngue di johyatho ni madihu, 'yo gui honnbahu ngue ha di du y0 mmai. Porque nu'm0 hingui 'yec'ei te xi'ahu, ya hingui sap'u da ma'ahu xanho.

18 Dami marcahu Oja, porque nugu di enã ngue ya xanho te nnã 'yo, 'ne di nne ga sigue ngue nimantho ga n'yo xanho. 19 Nu'm0 ga marcahu Oja, dami 'yahnu ngue da yot'Oja ngue n'nahmantho ga mmagã p'u ga ma nu'ahu.

20 Nuna Oja bi 'yot'e ngue bi bennate ra Hmu Jesucristo 'm0 mi du. Nu'a ra ji bi mam'm0 mi du, gue'a ra ji di ja ts'edi para zantho ngue di nja ra 'da'yo cohi i ja. I 0t'e ngue nuna ra Cristo, guehna ma Macã Madihu na. 'Ne 0t'Oja ngue y0 'yec'ei di madi n'na ngu n'na. 21 Di nnegã ya ngue da 'yot'Oja ngue da zap'u gui 'y0rpuhu'a te ga ra pahã, hinte di m'medi. Da ne Oja ngue connã ts'edi ra Jesucristo gui cohnu tengutho nnepe ngue gui cohnu. A nuyã, ma ga espahu ra Cristo para zantho. Da ngut'atho.

22 Ague ma zi cu'ahu, dami 'yode xanho na ra hya ja ua di xi'ahu. Ya dá xi'i ha gdi japi te gui 'yothu, pe hinga yap'utho pa ra hya. 23 Di pen'nahu ra hya ngue nuna ma cuhu ra Timoteo mi ofadi, ya bi b0ts'e. A nuyã, nu'm0 ngue himma ya'atho da z0cua ya, 'da gdã me'be p'u ngue ga ma zengua'ahu.

²⁴ Dadi zengua gätho'« yø mamhya 'b«p'«. Dä gue'« mi'da mä c«h«, gä dädi zengua. A nüya mä c«h« ngue yø mm«ngu Italia xquet'a di zengua'«h«.

²⁵ Oja di japi gätho'«h«. Dä ngut'«tho.

Ra Santiago

Ja ua ra carta bi 'yo'tra Santiago.

1 Nugä drä Santiago, rá mefigä Oja, 'nē rá mefigä ma Hmuh Jesucristo. Dadi zenguagá'á mā cū ngue yø mbom'metoju rá Israel, nu'á 'bái ndap'á bi zá gá rá nguñi nximhai.

2 Ague mā zi cū'ahá, dami johyahá ngue'mø 'dama 'dan'yo man'á guí sáhu. 3 Porque guí pahmá ngue nu'mø guí sáhu rá n'á, 'nē hĩmbi nts'onni nt'éc'eiha i ja, ya man'natho guí seti te guí thohmá 'mø. 4 Dami seti xandõnho te guí thohmá, n'namhá ngue man'na di ndá ni nt'éc'eiha p'aya, hĩnte da t'embĩ ngue di 'bedi. 5 Nu rá ja'ĩ ngue hĩngui pađi ha di japi te thogui, da 'yáp'a Oja ngue da mäts'i. A nuna Oja da xännbi ha di japi. Nuna Oja emmeĩ di ho di mfáxte, hĩngui ena ngue hĩn'na. 6 Pe nne da 'yéc'ei rá ja'ĩ ngue Oja da mäts'i, 'yo di yobeni. Porque nu rá ja'ĩ ngue hĩnga n'nat'a mbeni, ni maua, ni maná rá n'yomfeni, ø't'e tengutho rá jathe 'mø enna ndahi. 7 Nu rá ja'ĩ ngue yobeni, nuna Oja hĩnte di unni. 8 Nu rá ja'ĩ ngue n'na ra hya da zanni, 'nē yobeni, hĩnjam'mø di tinná mmái ndana gue'a eda 'yø'te.

9 A nu rá 'yéc'ei ngue hyoya, t'embĩ ngue hĩnte di muui, pe di johya hmaha. Porque Oja embi ngue di muui rá hyoya. 10 Pe nu rá 'yéc'ei ngue rá mmemmeti, di johya hmaha 'mø bi ðinná mmái ngue nu'a rá menyu i ja, hĩnte di muui p'á ja rá hmi rá dá Oja. Porque gátho yø mmemmeti da thotho. Ya guí nnuhá yø paxi 'mø bi ndõni, hĩnga ya'a rá pa hát'i. 11 Nu'a ga mpa rá hyadi 'mø mā pa, rá paxi da 'yot'i, ya da dáhrá dõni, ya di m'me'a te ganho. Njarbutho rá mmemmeti 'mø di xandra menyu ya ngue nnepe xangu di nja, pe nu'mø bi du, da zotrá menyu xa xandi.

12 Ra mmenthĩ di nthēui rá ja'ĩ da zeti hangú rá n'á da thogui. Porque nu'a da zeti te thogui, mman'Oja ngue para zantho 'dap'á di m'mahmi. Guehna di yarpabi Oja ya yø ja'ĩ di mā Oja co gátho yø mmái naya. 13 Nu'mø te'o so rá mmái ngue da 'yø'tra nts'o, 'yo sá di ena ngue Oja di bennbabi'a rá nts'o nne da 'yø'te. Porque Oja hĩngui so rá mmái'a ngue tema nts'o da 'yø't'a, 'nē hĩndi bennbabi yø ja'ĩ ngue da 'yø'tra nts'o. 14 N'na ngu n'na yø ja'ĩ, i sose rá mmái'a rá nts'o nne da 'yø'te. 15 Nu'mø ngue ya bi nja'a rá nts'o so rá mmái rá ja'ĩ da 'yø'te, ya rá ts'oqui bi 'yø'tra ja'ĩ. Nuna rá ja'ĩ ngue rá 'yø't'its'oqui, ya ndø'mate dra castigo 'mø ngue di sigue.

16 Ague mā zi cū'ahá, nu'a rá nts'o so ni mmái guí 'yø'thá, 'yo sá guí emhmá ngue Oja di bēn'nahá'a. 17 Porque nu'a di 'dacju Oja, gátho gue'a tate xanho'a. Nuna Oja báđi un'a rá nho p'aya, gue'a bi 'yøtyø nyot'i bi ja maya. Nuya yø nyot'i ya, di páhyø hmi ya, pe Oja hĩnha guí pá'a te mman'a, nu'a mma, i mma. 18 Nu'mø mā ec'eiha ná rá hya majuanĩ, nuna Oja bá sanni ngue bi 'dacju rá 'da'yo te. Bi zigahá p'á 'bahyø ja'ĩ para ngue dyø madi 'yéc'eiha ná. M'mefa p'aya, xangu mĩ'da yø ja'ĩ da 'yéc'ei rá hya.

19 Ague mā zi cū'ahá, nu'mø toni ja'ĩ da zo'ahá, dami 'yø'rahá masu. Hante ngue guí nyahá, 'be hyacra güenda 'mø xanho te guí nne guí mmamhmá,

ogue h̄in'na. Nu'mø guí mbøc̄ueha, hyacra güenda ngue'mø ni 'yup'u guí mbøc̄ueha, ogue h̄in'na. ²⁰ Porque nu ra ja'i mbøc̄ue, h̄ingui øt'a te ra nho nnep'a Oja da 'yøt'e. ²¹ Janangue nuyá, dami hyehmu p'u'a te gá xants'o. 'Yo n̄imantho guí øth'u'a te h̄inga njuani. Dami hyahni mm̄ai guí 'yεc'eiha na ra hya bi ma nthuh̄u p'u ja ni mm̄aiha. A nuna ra hya na, ja rá ts'edi ngue da yan'na ni teha.

²² Pe dami 'yøth'u'a te xän'nah̄a na ra hoga 'da'yo hya. 'Yo sä guí hä'ni mm̄aiha ngue gui 'yεna ngue høntho gui 'yøxthoh̄a ra hya. Nu'á, h̄in'na'a. ²³ Nu'a te'o høntho nne ngue da 'yøde te mmanna hoga 'da'yo hya, 'ne h̄ingui øt'a te mmanna hya, i øt'e tengutho n'na ra ja'i h̄etrá hmi conna hyε. ²⁴ Nu'mø h̄etrá hyε, i nnu rá hmi, pe nu'mø bi ga ra hyε p'uya, ya di pumbeni tengu rá hmi. ²⁵ Nu ra ja'i bi 'yεt'a mm̄ai xandønho'a te ra hya di manda Oja, h̄imbi pumbeni, nu te øde i hma, i øt'e, guehna ra ja'i di jap'a Oja te ga 'yo na. Porque ra hya di manda Oja, tate ngue xandønho, 'ne nuya yø ja'i εc'ei te mmanna ra hya na, guehya ho yø mm̄ai ngue nne da 'yøt'e te di manda Oja ya.

²⁶ Nu te'o gátho h̄ingui sammrá jani ngue xants'o ga ya, 'yo sä di hätrá mm̄ai, da 'yεna ngue ra 'yεc'ei. Nuna ra ja'i na, ya säditho ngue thanne Oja na. ²⁷ Nuna Oja ma Papáha, i nne na ngue nu ra ja'i majuan̄i ngue ra 'yεc'ei, da 'yøt'e te rá nsäui rá nt'εc'ei. Da 'yørpabi ra 'bäxte yø bas̄i h̄injongui 'b̄ai. 'Ne da 'yørpabi ra 'bäxte yø 'danxu 'mø h̄in'yua te da hyoni. 'Ne h̄inda 'yøtra nts'o gá 'yo yø ja'i ua ja ra ximhäi.

2

¹ Ague ma zi cu'ah̄a, ngue guí εc'eiha na ma Hmuh̄a Jesucristo magueε, ya h̄ingui ho ngue'mø guí huanthoh̄a to guí nne guí mah̄ma. ² Xi'mø da yurbu ha gadi mp̄etiha n'na ra mm̄εmm̄eti di ha n'na ra mfo'yε ngue ra oro, di he ra ulu xanho. Xquet'a da 'yøt'a n'na ra hyoya h̄inga njuani rá he. ³ 'Ne go guí nnu mansuh̄a na ra n'yoha xanho rá he p'uya, guí 'yεmph̄a p'uya: "Dami m̄icua ja ra nthuts'i xanho", guí 'yεmph̄a. Pe nuna ra hyoya p'uya, guí 'yεmph̄a na: "Nu'a'i gá 'bähna, ogue dami m̄icua häi". ⁴ Xi'mø ngue ngu'a guí 'yøth'u, ya guí huantho to gadi mah̄ma 'mø. Ëntho go guí nts'ut'abih̄a ngue go guí sänh̄na ndana gue'a ra ja'i di muui, ndana h̄inte di muui. Ya h̄ingra hoga n'yomf̄eni'a p'uya.

⁵ Ague ma zi cu'ah̄a, nuna Oja, ya xpa huan'n̄u yø hyoya ua ja ra ximhäi, ngue nu'mø bi 'yεc'ei Oja, Ëntho di mm̄εmm̄eti, h̄inda gue'a ja xangu rá m̄enyu. Porque nuya yø hyoya, nu'a ra nho di un'Oja p'u ha di manda, go di tocabi ya. Guehna ra nho ma yat'ibi ya yø ja'i di ma Oja co gátho yø mm̄ai ya. ⁶ Pe nu'ah̄a gadi 'berpah̄a rá sä yø hyoya. Go guí nnu mansuh̄a ya yø mm̄εmm̄eti, conque guehya yø ja'i di p̄ac'ah̄a ya. Nu'mø h̄inga 'yøth'u'a te di manda ya, da ma mabent'i'ah̄a, da ts'ixah̄a p'u ja ra ts'ut'abi. ⁷ Ya fadi ngue guí εc'eiha ra Cristo. ¿Hanja ngue go guí nnu manhoh̄a ya yø mm̄εmm̄eti i ya mants'o 'mø i hnøn'a rá maça thuh̄u na ra Cristo?

⁸ Nup'u ja ra Maça Libro i nt'ot'i p'u ra Ley i tate ngue mi'da yø ley, i εna: "Dami mah̄ni mm̄ic'eiui tengutho gni ne ngue di ma mam̄adi'i". Nu'mø ngue majuan̄i guí øth'u'a te mmanna ra ley na, ya xanho te guí øth'u 'mø. ⁹ Pe nu'mø guí huantho yø ja'i gadi mah̄ma, ya ra ts'oqui guí øth'u 'mø. Ya guí f̄esthoh̄a te mmamp'u ja rá ley Oja. ¹⁰ Xi'mø ngue n'na ra ja'i da 'yøt'e gátho'a te nt'ot'i p'u ja ra ley, pe con n'na parte di 'bedi h̄inda 'yøt'e, ya f̄estho ra ley. Ya s̄atho 'mø h̄inte bi 'yøt'e te mmamp'u ja ra ley. ¹¹ Porque guesε Oja bi 'yεna:

“Yo grá 'yots'om'mäi”. Mahø'n'a ɛnə: “Yo grá hyote”. A nuyá, nu'mø hingra 'yots'om'mäi ra ja'i, pɛ ra hyote, ya fɛstho'a te mmamp'u ja ra ley. ¹² Gä ra hya manho gdj nyaha. Nu'a te guí øthh, dague'a te nnu manho Oja gui 'yøthh. Porque guí pahma ngue da thats'ahh ra güenda conna 'da'yo ley bi zän'Oja ngue di n'yo yø ja'i nuya bi nyani. ¹³ A nuyá, nu ra ja'i ngue hündi huɛcrá mmj'ɛjui, hündi ma mahuequi 'mø bi thaspabi ra güenda. Pɛ nu ra ja'i ngue ja rá nhueçate, nu'mø bi thaxra güenda, hñte di njapi.

¹⁴ Ague ma zi cu'ahh, nu ra ja'i ɛnə ngue ra 'yɛc'ɛi 'nɛ hñ temə nho di nne da 'yøt'e, ya säditho ngue ɛnə ra 'yɛc'ɛi ra ja'i. ¿Ua da zä di nyanna ja'i ngue høntho da 'yɛnə ngue ja rá nt'ɛc'ɛi? ¹⁵ Xi'mø ngue di 'bahma cu ngue ra n'yohh ogue ra xisu, hñ'yh ra ulu da hye, ogue hñ'yh te da zi. ¹⁶ Nu n'na'ahh p'aya da 'yɛmbi: “Da hyu ni mmui ya. Nuya hñdi ɛ'ɛi ya, 'nɛ hingui tu ra thuhu ya”, da 'yɛmbi. Pɛ nu'mø hñdi unna ulu da hye 'nɛ hñdi unni te da zi, ¿ndana ra nho ɛnə ør'mø? ¹⁷ Njarbatho ra ja'i ɛnə ngue ja rá nt'ɛc'ɛi ya. Nu'mø hingui nne ngue temə nho da 'yøt'e, ya hñmma juani ngue ra 'yɛc'ɛi ra ja'i.

¹⁸ Xi'mø di 'bui to da 'yɛnə: “Nuya 'bui to ja rá nt'ɛc'ɛi, ximmi 'bui to øtra nho”, da 'yɛnə. Ga ɛmbəya: “¿Ha di zä di nɛqui ngue ja ni nt'ɛc'ɛi 'nɛ hñ temə nho di fadi ngue guí øt'e? A nuyá, ya da zä guí padj ngue ja ma nt'ɛc'ɛi co nu'a te ra nho di øt'e”, ga ɛmbi. ¹⁹ A nu'i, guí ɛc'ɛi ngue n'natho Oja. Xanho ngue guí ɛc'ɛi ngue høndə n'na Oja i 'bui. Pɛ xquet'a 'nɛhyø ts'onthi i ɛc'ɛi ngue n'natho Oja. Nja ngue nu'u yø ts'onthi i huaquj ngue su'a te da thogui. ²⁰ Nu'i, di 'bɛ'a'i ra n'yomfɛni. ¿Ua hingui padj ngue ra nt'ɛc'ɛi hñ temə nho n'youi, hñmma juani ngue ra 'yɛc'ɛi ra ja'i? ²¹ Nu ma mboxitahh ra Abraham bi 'yøt'e te bi xi Oja. Janangue bi hojhabi yø ts'ouqi. Porque bi n'unj ngue xta hyo rá ts'ant'u ngue xta 'yørpabi ra 'bøt'e Oja. ²² Ya guí nnuhh ngue hinga høntho bi nja rá nt'ɛc'ɛi ra Abraham, sinoque bi 'yøt'e te rá nsäui rá nt'ɛc'ɛi. Co nu'a te bi 'yøt'e, di nɛqui ngue majuanj ja rá nt'ɛc'ɛi. ²³ Ya bi nja'a te nt'ot'i p'u ja ra Maçə Libro ngue ɛnə: “Ra Abraham bi 'yɛc'ɛi ngue di nja'a te ra hya bi xi Oja. Nu'a i 'yɛc'ɛi p'aya, Oja bi hojhabi”. 'Nɛ Oja bi 'yøt'e ngue rá amigo ra Abraham.

²⁴ Ya guí nnuhh ngue nuna Oja, di hojpa yø ts'ouqi yø ja'i ngue øtra nho. Pɛ ngue da 'yɛnə ja'i ngue høntho ɛc'ɛi, ya di punnbabi, nu'a, hñ'n'a'a. ²⁵ Nu ra Rahab, mará 'yots'om'mäi na, pɛ Oja bi hojhabi yø ts'ouqi ngue'a ra nho bi 'yøt'e. Porque nu'u yø m'menhni ra Josué bi ma di axra häi, bi zømp'u mi 'bahna ra xisu. Nu'mø mi thon'u yø m'menhni, bi 'yagui 'nɛ bi xifi ngue n'nannj man'na ra 'yu di mengui, n'namhma ngue hñdi mbɛnt'i. ²⁶ Xi ra ja'i ngue ya xandu, ya hñte pɛfi. Njarbatho ra ja'i ngue hñmma juani ra 'yɛc'ɛi ya, hñ temə nho di nɛqui ngue di øt'e.

3

¹ Ague ma zi cu'ahh, nu'ahh ya, hingui sä ngue to bi zä da 'yɛnə ngue di nxännbate rá hya Oja. Porque ya guí pahma ngue nugähe ngue di xännbatehe rá hya Oja, ma datho ngue hascahe ra güenda Oja, a nu'u hingui xännbate nzäni'u. ² Gäthogahh ya, xangu yø nnidi hinga gue'a te dí øthh. Nu ra ja'i da 'yɛnə ngue gä gue'a ra hya mmanya, rá nze'gui gä ra nho ga 'yo na ra ja'i na. Porque nu ra ja'i majuanj ngue padj da zamrá jani, guehna da zä da zamrá mmui ngue'a te rá pähä rá do'yo na. ³ Nu'mø majapi ra freno p'u ja rá ne yø ndøfani, ya sä di ts'ammi p'aya, hñte di ja. Nup'u go da t'ɛmbi di ma, ja di

map'u. ⁴ Nu yø barco, xanno'u. Nu'mø bi nthëui ra ndah'i i tønhi, pë hingui ani. Porque nu'a di 'yoni, høntho da 'yannba rá nt'annbi ngue di n'yo, ya da ma ra barco nup'u go da nepe di ma. ⁵ A nu ma janíhu ya, gue'a n'na ra parte n'youi ma do'yohu ngue zitchu. Pë nu'mø dá nyahu, nu'a n'na ne pømma nehu, xangu nja'a.

Nu ra sibi ya, nu'mø ja bi mædi bi nzø, ra t'aspi. Pë da zä di juadi da 'yu'a n'na ra daxant'øhø 'mø bi ndaspi. ⁶ Njarbætho ma janíhu ya, entho ra sibi na. Di ts'onna ja'i porque nu'a ra nts'o ja ua ja ra ximhai, gä go mmanna ma janíhu. Brä thëp'u ja ra nidu'a ra sibi udi. Porque mente ra pa 'bæhra ja'i, 'bæmman'u ra ja'i ngue ra ts'omhya pønna ne. ⁷ A nu ra ja'i, i sä ngue di maxubi yø zu'ë 'bui, yø zate, yø ts'int's'u, yø c'eya, 'nëhyø zu'ë 'bæp'u ja ra jathe di maxubi yø ja'i. ⁸ Pë nu rá jani ra ja'i, hijnjongui pøni ngue da hyäti da zammí. Porque gue'a n'na ra nts'o'a ngue hingui sä di ts'ammí. Nu ra c'eya 'mø bi za ra ja'i, i tu ra ja'i. Njarbætho ma janíhu ya, mman'i da yø hya ngue n'youi ra ndate. ⁹ A nuyä, nuna ma janíhu nnä espahu Oja nuna ma Papáhu. Guehna ma janíhu nnä samhmu yø ja'i na. Conque Oja go øt'a ngue ra ja'i ja rá te tengutho Oja. ¹⁰ Nuna ma nehu espa Oja, guehna ma nehu sate na. Ague ma zi cu'ahu, hingui ho ngue ngu'a ga øthu. ¹¹ Xip'u pøhra hojtehe, hingui sä ngue ja da bæp'u ra ts'othe. ¹² Ague ma zi cu'ahu, hingui sä ngue nup'u ja ra za ngue ra igo ja di nzæp'u ra ndät'a ni hu ngue ra aceituna. Hingui sä ngue nup'u ja rá 'yu ra uva ja di nzæp'u ra igo. Hingui sä ngue nup'u pø ra ts'othe, 'dap'u da bøhmi ra hojtehe.

¹³ Nu'mø to pøni ngue ra njammæi ya, ët'ammæi ra hyä øde, ya da hnu ndana ra ja'i da 'yøtra nho. Nu'a ra hyä padí, gue'a øt'a, 'në hingui espas'e'a te øt'e. ¹⁴ I ja man'na ra hya ya, nu ra ja'i ngue ra zeya, ra nequisai, honi ha di nu manhosæ yø ja'i, guehna ra ja'i himma juani ngue ra njammæi na. ¹⁵ A nuna ra hyä pahya yø ja'i njap'u, himma juani ngue Oja di bænnbabi ra hya mma. Gue'a ra hya pahyø ja'i 'bæcua ja ra ximhai padí. Di thëui tengutho rá n'yomfëni ra zithu na ra hya na. ¹⁶ Porque nup'u ja ra nts'eya, ya hønðra sui ja. N'na ngu n'na yø ja'i honi ha di hnu mansusæ, ya hin temæ ntho jap'u. ¹⁷ Pë nu ra ja'i ngue Oja øt'e ngue ra njammæi, rá mæditho di nequi ngue gä ra nho ga 'yo ra ja'i. 'Në hingra nequisai, hijnjondi njunt'ui, di jammansu rá mmic'ëiui. I ja rá yemmai. I øtra nho. Hingui huantho'a fäts'i. Co gä rá mma ga 'yøt'a te øt'e. ¹⁸ Nu ra ja'i di ja ndumma ngue honi ha di nhojpau'i di njunt'ui, ya da zä di m'mæ mmanho m'mefa.

4

¹ ¿Ua hingui pahmu hanja ngue gadi njunthu, xøgue hønðra nnemhya gui pëfi n'na ngu n'na'ahu? Nu'a ra ts'on'yomfëni ja'ahu, gue'a tap'ahu'a, hingui sä gui 'yøthu ra nho. ² Guí nnehu n'na ra cosa, pë hingui sä gui tímhu, gui nhotehu p'uya. Nu'mø te ga nupabi ni mmic'ëihu, gadi seyabahu. Guí fahmu ra njunt'i p'uya, gui nemhya n'na ngu n'na'ahu. Pë nu te gui nnehu, hendi n'na'ahu, porque hinga gue'a Oja gui áphu. ³ A nu'mø ja te gui áphu Oja, hendi 'da'ahu, porque hinga gue'a ni 'yup'u di un'a te gui áphu Oja. Høntho gui nne ngue di ja te gui umhmu p'u ha gui øni páhahu. ⁴ ¿Hanja ngue gui ehmu p'u Oja? ¿Ua hingui pahmu ngue nuya yø ja'i øt'a te ga 'yo yø ja'i 'bæcua ja ra ximhai, gue'u yø nsaiui Oja'u? Janangu nu to bi zä ngue nne da 'yøt'a te ra nts'o ga 'yo yø ja'i ua ja ra ximhai, gue'a cohi ngue rá nsaiui Oja'a. ⁵ ¿Ua gui

emhmu ngue h̄inte n̄i b̄ontho'a te mmamp'u ja ra Maçã Libro ngue en̄a: “Nuna Oja, bá penhna Espíritu Santo ngue da m̄ac̄u ua. Guehna h̄inguĩ nne naya ngue ga h̄ehmu p'u Oja?” 6 Nuna Oja, øtra mate ngue emmeĩ f̄axcah̄u. Porque nup'u ja ra Maçã Libro, i en̄a: “Nuna Oja, h̄inguĩ nnu manho yø ja'ĩ di 'yets'i. A nuyá, nu'ũ h̄indi 'yets'i, gue'u f̄ax'u”, i en̄a. 7 Damĩ neh̄u ya ngue gui 'yørpah̄u rá páhã Oja. 'Yo guĩ ørpah̄u rá páhã rá zithu, n'namh̄ma ngue da h̄yec'ah̄u p'u. 8 Damĩ 'yøt'e ngue man'na gdi pah̄mu Oja. A nuna Oja, da 'yøt'e ngue man'na di d̄inni mm̄aih̄u hanja nã. Ague gyø 'yøt'its'oquih̄u, damĩ h̄yehmu p'u ra nts'o gn̄i 'yoh̄u. A nu yø ja'ĩ ngue di ho ra páhã ja ua ja ra ximh̄ai 'n̄e xim̄m̄i nne Oja, da hyahyø mm̄ai da h̄yep'u ra nts'o ja yø mm̄ai yø ja'ĩ, da den'na Oja. 9 Da du n̄i mm̄aih̄u, damĩ m'm̄m̄a ndum̄m̄ai ngue ja n̄i ts'oquih̄u. Nu'mø to thede ngue ja mp̄ähã, da gohi ngue ra ts'on̄i'a rá thede. Nu'mø gadi johyah̄u, da gohi ngue ra dum̄m̄ai'a gui johya. 10 Nu'mø guĩ thanneh̄u Oja, damĩ m'm̄m̄ma nhuẽh̄ih̄u. Oja da 'yets'ah̄u 'mø ngu'a gui 'yøth̄u.

11 Ague ma zi cu'ah̄u, ogađi n'yembah̄ai te gn̄i 'yo n'na ngu n'na'ah̄u. Nu te'o ngue en̄a h̄ai te ga 'yo rá mm̄ic'ẽjuĩ, ogue haspa rá güenda te ga 'yo, guehna rá ja'ĩ h̄inguĩ nnu manho te mmanná ley Oja nã, emb̄i ngue h̄inga gue'a i mma. P̄e xi'mø guĩ h̄axh̄u rá güenda te mmanna ley, 'n̄e h̄inguĩ øth̄u'a te rá hyã mmanna ley, ya guĩ sãns̄e te gdi 'nyoh̄u tengutho rá ts'at'abi ngue di mmãdase. 12 P̄e h̄ønt'a Oja 'b̄ai ngue bi unna ley, 'n̄e nu'á, gue'a rá ts'at'abi'a. Nu'á, go da man'a ndana rá ja'ĩ di nyani, ndana da ma rá castigo. P̄e nu'ah̄u, ẽte go mangũ'ah̄u ngue guĩ haspa rá güenda mi'da yø ja'ĩ te ga 'yo?

13 I 'b̄u i'da ngue di n'yemb̄i: “Nuya, ogue nixudi, ga mmähã p'u ja n'na rá dan̄ih̄ni. Ga ma m'm̄mh̄u p'u n'na j̄eya, ga hon̄i te ga p̄ehmu, ga tah̄mu rá m̄enyu”, di n'yemb̄i. P̄e nu to mmanna tengu nã, da 'yøh̄na rá hyã ja ua. 14 Nu'ĩ, h̄inguĩ pađi te ja ngue di nja nixudi. H̄inguĩ pađi temã pa gui tũ. Guĩ nnu 'mø ngue ja n'na rá gui, ja guĩ nnu ngue jap'u, ja guĩ nnu ya h̄in'yũ p'u, n'na zihmantho di m'm̄edi. Guĩ njarb̄tho ya, guĩ thotho. 15 Nguna rá hyã ja ngue guĩ mma, guĩ 'yena: “Nu'mø da ne Oja ngue ga m'm̄mh̄u njamm̄i pa, ga øth̄u'a te rá 'b̄efi da zá ga øth̄u”, guĩ 'yena. 16 P̄e nu'ĩ, ya gn̄i 'b̄u'a ngue gadi 'yex'mø guĩ ya. 'N̄e nu'a rá n'yets'i guĩ øt'e, h̄inguĩ ho'a. 17 Nu rá ja'ĩ pađi ndana guehna rá nho da 'yøt'e, p̄e h̄inguĩ øt'e, gue'a rá ts'oqui'a p'uya, ngue h̄inguĩ nne da 'yøtra nho i pađi.

5

1 Ague gyø mm̄em̄m̄etih̄u, damĩ 'yøhm̄u nã rá hyã j̄aua. Ga ma'a ts'on̄i ngue'a ra n'u ja ngue gui thoh̄mu. 2 Nu'a te guĩ p̄esh̄u, ya xã 'ya. Nu yø hoga ulu xcã p̄esh̄u, ya xã nzi yø zu'ẽ. 3 Xã mboxjuatho n̄i m̄enyuh̄u ngue rá oro 'n̄e rá t'axi. P̄e ngue xã mboxjuatho n̄i m̄enyuh̄u, ya di n̄equi ngue nu'ũ yø ja'ĩ h̄in'yũ rá m̄enyu, h̄ingá 'yørpah̄u rá 'b̄ãxte. Janangue guehna rá castigo gui thoh̄mu nã. Porque xøque xa p̄etitho n̄i m̄enyu gadi xanthu astã guehyø pa ja p'uya. 4 Nu'ũ yø m̄efi bi mp̄ep'u ja n̄i huah̄ih̄u, h̄ingá unhn̄u yø nzãbi. Di yap'ah̄u ngue h̄ingá juthu. Nuna Oja di mandase'a te gãma cosa i ja, øde te m̄anya yø m̄efi di yapate. 5 Nua ja rá ximh̄ai, janjuani ngue gã m'm̄m̄ma páhãh̄u. Xøgue xã noc'athoh̄u tengutho rá ts'adi manõqui ngue da tho. 6 Nu'ah̄u, nuya yø ja'ĩ

hĩnte ndupate, go guí sãnhnũ ngue dã tho ya. Nuya p'ũya, hĩngui tãqui te gui sãnhnũ.

7 Janangue nuya mã zi cũ'ahũ, ogadi xõhni mmũihũ, dami tõmhũ'a mã Hmũhũ Jesucristo mẽnte dã zõnnã pa dã ẽhẽ. Conque nu'mõ bi duhrã huahĩ n'na ra ja'ĩ, hĩndi xõtrã mmũi, tõ'mi astã gue'mõ bi nja'a rá mãdi thogui ra 'ye. A nu'mõ bi n'ye'a rá yondi p'ũya, ya padi ngue di nxofo. 8 Xquet'a dami njathũ p'ũya, 'yo gadi xõhni mmũihũ. Porque ra pa dã ẽp'ũ ra Hmũ Jesucristo ya ni map'ũ.

9 Ague mã zi cũ'ahũ, 'yo gadi nyapi n'na ngu n'na'ahũ, n'namhũa ngue hĩnda thats'ahũ rá güenda. Porque nunã rá ts'ut'abi ja ngue dã hyãxã güenda, guehũa Oja nã. Pẽ ya ni mã dã ẽp'ũ nã. 10 Nu'ũ yõ põngahya Oja hĩmbi xõhyõ mmũi, mãdagũ'a ja rá ora ngue bi zã rá n'ũ. Dami njathũ p'ũya, 'yo gadi xõhni mmũihũ. 11 Porque dí pahmũ ngue rá mmẽnthi bi nthẽui ya yõ põngahya bi zeti hangũ rá n'ũ bi thogui. Gã 'yõhmũ te rá n'ũ bi thohrã Job, 'nẽ bi zeti. Xquet'a guí pahmũ'a te rá nho bi 'yõrpabi Oja 'mõ rá nzẽgui. Pẽ nunã Oja ẽmmẽi ja rá nhũẽcate, 'nẽ ja rá yemmũi.

12 A nuya mã zi cũ'ahũ, ja ua mã'nã rá hyã ja ts'editho gã xi'ahũ. 'Yo te guí ẽxhũ ntestigo 'mõ guí yahũ, ni xĩngrã c'amãhẽts'i, ni xĩngrã hãi, hĩn temã mã'nã mã cosa gui 'yẽxhũ ntestigo. Nu'mõ guí yahũ, dami 'yẽmhũ: "ahã", ya hõnt'a guí mmãmhmũ'a. Nu'mõ guí 'yẽmhũ ngue hĩn'na, ya hõnt'a. Oguí nnehũ ngue dã mẽn'nahũ rá castigo Oja co nunã te rá hyã guí mmãmhmũ.

13 Nu'mõ 'bũi to sã rá n'ũ, dã mat'Oja. Nu'mõ to di johya, dã dutyõ alabansa. 14 Nu'mõ to di hyẽnni, dã zon'ũ to 'bet'o p'ũ ja rá njã ngue dã marpabi Oja. Dã gõpa rá aceite rá dãrquẽhi mẽnte tãprã 'bãxte mã Hmũhũ Jesucristo. 15 Nu'mõ dã 'yẽc'ẽi yõ ja'ĩ ngue rá Jesucristo dã 'yõt'e ngue dã yãnnã dãrquẽhi 'mõ ãprã 'bãxte, rá dãrquẽhi dã zã. Nu'mõ sã rá n'ũ rá dãrquẽhi ngue yõ ts'oqui xã 'yõt'e, Oja ja rá mpunnbate. 16 Janangue nu'mõ ja rá ts'oqui rá dãrquẽhi, dã mã, n'namhũa guí mmãrpahũ Oja. Rã dãrquẽhi dã zã ha hẽmbi. A nu rá hoja'ĩ 'mõ ngue janjuani rá mmũi gã mmat'Oja, Oja i fãts'i. 17 Nu rá põngahya Eliã xquet'a rá ja'ĩtho'a tenguthõjũ. Pẽ janjuani ngue rá mmũi i mat'Oja, bi 'yãpi ngue hĩndi n'ye. 'Nẽ hĩmbi n'ye nhyũ jẽya mãde. 18 Nu'mõ mi mat'Oja mãhõn'a p'ũya, ngue bi 'yãhrã 'ye, mãhõmbi n'ye p'ũya. Bi nja yõ huahĩ yõ ja'ĩ bi uahĩ.

19 Ague mã zi cũ'ahũ, nu'mõ 'bũi te'o xã hyẽp'ũ nã rá hyã mãjuani, nu'a n'na'ahũ p'ũya, dã japi ngue dã pengui mãhõn'a. 20 Dami pahmũ ya ngue nu to di 'bãrpã rá mmũi rá mmũc'ẽiui ngue dã hyẽp'ũ rá nts'o gã 'yo, ya bi yãnnã ja'ĩ mi ja ngue dã mã rá castigo. Nu te gã rá ts'oqui xã 'yõt'e, gã bi mpunnbabi.

1 ra Bedu

Ja ua rá m̄di rá carta bi 'yo'tra Bedu.

1 Nugá drá Bedu, rá representantegá ra Jesucristo. Dadi zenguagá'u to bá sohyø hái, 'bup'u ja yø 'dan'yo hái. 'Bu i'da p'u Ponto, 'nep'u Galacia, 'nep'u Capadocia, 'nep'u Asia, 'nep'u Bitinia. 2 Bá huan'nah̄u Oja ma Papáhu, porque nuná, ya padí te ja ngue di nja m'mefa. Ra Espiritu Santo bi 'yø't'e ngue gui cohmu ngue yø ja i Oja. I nne Oja ngue gui 'yøth'a te di 'bep'ah̄u ra Jesucristo, gue'a di hoc'a ni ts'oquih'a conná nguehrá ji bi máni. Dí nnegá ngue emm̄ei di 'da'ah̄u rá njapi Oja 'ne da hyut'a ni mm̄ih̄u.

3 Ma ga espah̄u Oja, nuná rá Oja 'ne rá Papá ma Hm̄uh̄u Jesucristo. Guehna emm̄ei bi 'dacju rá mate na, porque bi 'yø't'e ngue ma'da'yo dá m'mah̄mu. Ma'da'yo dá m'mah̄mu ngue bi bennate rá Jesucristo p'u ha bi t'águi. Janangue zant'a di tømhm̄u'a te di 'dacju Oja ya. 4 Nu te di n'nacju, hingyø cosa ngue di m'medi, ogue di nts'onj, ogue di m'manhni. Sinoque di tømhm̄u'a rá nho bi ja mah̄ets'i xa nzân'Oja di 'dacju. 5 Rángue gui ec'eih̄u Oja, nuya m'mädi'ah̄u conná ts'edi Oja asta gue'mø rá pa rá nzeGui. Nu'mø bi zønna pa p'uya, gui pah̄mu xandønho te gá rá nho di n'na'ah̄u rángue bi yan'ah̄u.

6 Janangue dami johyah̄u ya, madague'a di nja'mø da dü ni mm̄ih̄u ngue 'dama 'dan'yo man'u gui thohmu. 7 Porque gui thohmu rá n'u ngue di ts'ä ni nt'ec'eih̄u. Gui pah̄mu ngue rá oro, xangu rá muui, pe di m'medi. Pe nuná rá oro, guerp'u ja rá sibi ts'ä na ngue'mø 'datho ogue hin'na. A nuyá, nup'u ja rá hm̄i rá dá Oja, man'natho di muui na ni nt'ec'eih̄u i ja, ngue rá muui rá oro. Nu'mø gui thohmu rá n'u, 'ne majuanj gui ec'eih̄u Oja, Oja dá nu manho'ah̄u 'ne dá 'yets'ah̄u 'mø rá pa dá ep'u rá Jesucristo. 8 Nu'a rá Jesucristo gadi mah̄mu ya, madague'a hingá nuhu. Nu'a, gui ec'eih̄u ya, madague'a hingui hethu. Pe gadi johyah̄u co n'na rá páhá hingui sä di hma te ganho. 9 Rángue gui ec'eih̄u ya, di nyanni tehu.

10 Yø pøngahya Oja, bi 'bet'o rá hya ngue'a rá mate Oja di 'da'ah̄u. Nuya yø pøngahya ya, bi ja ndummai bi hyonj te 'be'a nne da 'yø't'Oja ha di nyanyø ja'i. 11 Porque rá Cristo bi 'yø't'e ngue n'youi rá Espiritu Santo ya yø pøngahya. Nuná rá Espiritu Santo, bi japi dá 'yotra hya ngue rá Cristo i ja ngue dá zä rá n'u, m'mefa p'uya, di mmandase. Pe nuya yø pøngahya ya, bi ne extá mbaði te'o ma ja'i na dá bønij ngue rá Cristo, ogue tema pa di m'mui. Emm̄ei bi hyonj ha di dini hanja rá hya. 12 Nuya p'uya, bi 'tut'i ngue hinda fadi te gá mbønna hya bi 'yot'i, asta ja guehyø pa di 'buhmu ya dá fadi. A nuyá, nu te bi 'yot'u yø pøngahya'u, ya gá timhm̄u te gá mbønna hya 'mø mi si'ah̄u rá hoga 'da'yo hya ya. Porque nu to bi xi'ah̄u rá hya, gue'a rá Espiritu Santo bá 'bennabi mah̄ets'i bi hatra ts'edi. Ya gá pah̄mu ya yø hya ya, guehya emm̄ei nne dá bahyø anx̄e Oja ya.

13 Janangue dami tanni n'yomf̄enih̄u, 'ne dami samse ni n'yomf̄enih̄u. Gui camf̄enj gui tømhm̄u'a rá mate Oja di 'da'ah̄u 'mø bá eh̄ra Jesucristo. 14 Nu te di 'bep'ah̄u na Oja ma Papáhu, gue'a gui 'yøth'a. Nu'a rá nts'o xca 'yøth̄u m'met'o 'mø hingmanj pah̄mu Oja, 'yo nimantho gui øth'a ya. 15 Nuná Oja bi zo'ah̄u ngue dyø basj'ah̄u. Nuyá, tengutho Oja ngue tate xanho, xquet'a gui

njathu p'uya ngue tate xtanho te gdí n'yohu. ¹⁶ Nup'u ja rā Maça Libro, nt'ot'i p'u rā hya ngue ɛnā: “Damí 'yøth'u'ā tate xanho, porque nugā tate xanhogā”, ɛn'Oja. ¹⁷ Nu'mø guí mmat'Ojahu, guí ɛmhmū p'uya: “Ma Papá'i Oja”, guí ɛmhmū. Pɛ nuna Oja, hinda huantho ndana rā ja'i da hyaspa rā güenda te nnā 'yo n'na ngu n'najū na. Janangue jatho guí n'yo mansuhū mente rā pa guí 'yohu ua ja rā ximhäi. ¹⁸ Nu'mø mam'met'o säditho te gmanj m'mahmu tengutho bi 'yut'a ni mboxitahu. A nuyá, ya guí pahmu'a te rā njut'i bi nja ngue bi ma mapøhø'ahu. Nu'ahu, hingra oro ogue rā t'axi bi njut'i ngue guí mpøhmū. ¹⁹ Sinoque gá mpøhmū connā maça ji bi mánna Cristo 'mø mi du. Bi tho rā Cristo tengutho 'mø bi tho n'na rā de'yo ngue dā t'øtra 'bøt'e 'nɛ hĩnte mants'o di ja, sinoque di tate xtanho. ²⁰ Nuna rā Cristo, hante ngue di nhohra ximhäi, ya bá ts'ännbi ngue dā du. Pɛ bi zønna pa bi m'mucua ja rā ximhäi 'nɛ bi du connā nguécju. ²¹ A nuyá, rángue gá pahmu rā Cristo, ya guí ɛc'ɛihu Oja ya. Nuna Oja bi xoxpu ha bi t'áhra Cristo 'nɛ bi 'yɛspabi. Janangue nuna guí ɛc'ɛihu ya, guehna Oja nā. A nu'a rā nho bí ja mahɛts'i guí tømhmū, guehna Oja di 'da'ahu nā.

²² Nu'a te mmánna rā hya majuanj gue'a guí øth'u'a, nu'a rā nts'o mi ja ni mmähū m'met'o, bi hyacra Espíritu Santo'a. A nuyá, ya majuanj gadí mahni cūhu ya. Janangue damí ja ndummai guí sigue guí mahni cū n'na ngu n'na'ahu. ²³ Nuna rá hoga 'da'yo hya Oja, i ja para zantho nā. Rángue gá 'yɛc'ɛihu nā rā hya ya, ya ja'ahu rā 'da'yo te. Hĩmbi n'na'ahu rā te ngue di njap'u rá nɛgúi, sinoque guehna rā te i ja para zantho bi n'na'ahu. ²⁴ Nt'ot'i p'u ja rā Maça Libro rā hya ngue ɛnā: “Nu gátho yø ja'i 'bui, tengutho yø paxi ngue dā thotho. Nu'a rā nho gá 'buhyø ja'i, tengutho yø dønī yø paxi ngue dā thotho. Rā paxi dā 'yot'i, dā dährá dønī p'uya. ²⁵ Pɛ nuna rá hya Oja, ja para zantho nā”. Nuna, guehna rā hya nā ngue rā hoga 'da'yo hya bi ma ma øte'ahu.

2

¹ A nuyá, damí hyɛhmū p'u'a te gāma nts'o i ja. O guí nnehū ngue maxøts'etho di nɛquí ngue xtā nho ni mmähū, sinoque damí nehū ngue dā gue'a te majuanj guí mmamhmū. O guí ɛyahu. O to guí nnømman'ahu. ² Nu yø 'uene ngue ts'udra pa xā mmi, i nne dra xi'ba ngue di zacyø do'yo. Guí njathu p'uya, damí nehū nā rá hya Oja ngue n'nat'a, para ngue di zajni 'da'yo tehu. Man'na man'na gdí tímhmū rā hya, astá gue'mø dā zædi guí mpøhmū. ³ Nguna guí 'yøth'u ja, porque ya bi dinnī mmähū ngue xanho rá mate Oja.

⁴ Man'na gdí hyomhmū hanja nā rā Cristo. Nuna, tengutho n'na rā do ngue rá mædi bi thømba rá ngu Oja. Yø ja'i bi ne bi 'yenna rā do nā, pɛ Oja bá huanhni ngue dā hyømba rá ngu. ⁵ Damí ne ngue dā nøpa n'na'ahu Oja p'u ha nthøe n'na rā ngu ngamhat'Oja. 'Nɛ gue'ahu dā nøpa mmácja'ahu para ngue guí mmat'Ojahu. I nnu manho'ahu Oja, porque guí ɛc'ɛihu rā Jesucristo. ⁶ Nt'ot'i p'u ja rā Maça Libro ngue Oja i ɛnā: “Nup'u Sión, gá pɛcá p'u n'na rā do ngue dā nøpa ts'at'i ma ngu. Gue'a n'na rā do ngue rā thanhni, ngue tate di muui. Nu to dā 'yɛc'ɛi nā rā do nā, hĩnjam'mø dā zønna pa dā 'yenna ja'i ngue hĩmma juanj'a te ɛc'ɛi”.

⁷ A nuyá ngue guí ɛc'ɛihu rā Cristo, ya guí pahmu ngue tate di muui nā. Pɛ nt'ot'i te dā thohya yø ja'i hĩngu ɛc'ɛi, i ɛnā: “Nuna rā do hĩmbi nu manho yø hyømnigu, guehna rā do brá 'bepo p'u brá fuhra jado nā”. ⁸ Xquet'a nt'ot'i rā hya ngue ɛnā: “Guehna rā do dā 'yøt'e ngue di fesyø ja'i nā. Guehna rā mædo

da 'yøt'e ngue da dähÿø ja'i na". Nuyá yø ja'i di fes'nä rä do nä, tengutho xpä ts'ännbi dä thogui to hingui 'εc'εibi rä hyä Oja.

⁹ Pε gue'ähü ya yø ja'i yø thanhni Oja. Gue'ähü ya yø mmäcjä thanne nä Oja mä däst'abihü. Nu'ähü, ya gá hyεhmü p'ü rä nts'o ngue ya yø ja'i'ähü Oja. Janangue gui tænsü rä hyä ngue tate xanho Oja. Guehñä bi zo'ähü 'mø gmí 'yohü p'ü ja rä 'bexui ngue rä nts'o, ngue gdí mähä p'ü ja rä nyot'i Oja. ¹⁰ Nu'mø man'na rä pa, hímmyø ja'i'ähü Oja 'mø. Pε nuyá, ya yø ja'i'ähü Oja ya. Nu'mø man'na rä pa, hímmi tinní mmähü hanja nä rá mate Oja 'mø. Pε nuyá, ya bi 'da'ähü rá mate Oja ya.

¹¹ Ague mä zi cü'ähü, gue'ähü hingyø mmεnguhü ua ja rä ximhäi, porque gyø mmεnguhü mahεts'i. A nuua, gui säyathohü ua. Di xi'ähü ngue 'yo di tap'ähü rä nts'o so ni mmähü. Jatho ngue gui samse ni mmähü. ¹² Damí n'yo manhohü p'ü ha 'bähÿø ja'i hingui 'εc'εi rä Cristo. Nuyá, guehya nno mmän'ähü ya, εmbi ngue gyø ts'oc'εihü. Pε dä zønna pa dä badi ngue majuaní xanho te gui øthü. Janangue dä 'yεspabi Oja 'mø rä pa dä zøcua.

¹³ A nuyá, rángue gui nne gui yørpahü rá pähä Oja, damí 'yøthü'a te di manda yø n'yohü xa t'εts'i ngue ja yø cargo. Nu'a rä däst'abi di manda p'ü ja ni häi gui 'bühmü, damí 'yεc'εihü. ¹⁴ Damí 'yεc'εihü rä gobierno xa 'yεxra däst'abi ngue dä gotyø ts'oc'εi 'nε dä nü manho'ü yø ja'i øtra nho. ¹⁵ I nne Oja ngue gui 'yøthü rä nho n'namhmä dä gatyø hyä'ü yø m'mεmmü ja'i hingui padí hanja rä hyä. ¹⁶ A nuyá, ngue bi thøgahü p'ü rä ley nuna madí ja ts'edi ngue ga mmähä rä castigo ya, ya hündi mandagähü näya. Pε 'yo sä gui εmhü ngue sätho mahonga øthü rä nts'o. Nu'á, ya hün'na'a. Damí nehü ngue ya gui ohü rá 'yε Oja. Nu te di 'bep'ähü Oja gui 'yøthü, damí 'yøthü. ¹⁷ Damí nü mansuhü gátho yø ja'i. Damí mahni mmi'yεc'εihü. Mä datho gui sühü Oja. Damí 'yørpahü masü rä däst'abi 'bet'o ngue di manda p'ü ja ni häihü.

¹⁸ Ague gyø hmiquihü, damí 'yεc'εi ni hmuhü, 'nε damí nü mansuhü. Hinga hont'ü yø hoja'i ya mantudí gui 'yεc'εihü, sinoque xquet'a 'nε'ü ya manzaqui gui 'yεc'εihü. ¹⁹ Nuna Oja, i nnu manho to sä rä n'ü hingui ja te rángue'a, di n'uní sä rä n'ü ngue nne dä 'yørpä rá pähä Oja. ²⁰ Pε nü'mø gui øthü rä ts'oqui 'nε gue'a ga 'bep'ähü'a, madague'a gui sati te t'øt'ähü, pε ya hün'yü te di nü manho'ähü Oja 'mø. A nü'mø ngue rä nho gui øthü, 'nε bi ma mä'üní'ähü, 'nε gá sethü, ya gue'a di nü manho'ähü Oja'a. ²¹ Porque guehñä i ts'o'ähü nä ngue gui njahü p'ü. Nu rä Cristo bi zä rä n'ü conná nguecju. Tengu bi 'yøtra Cristo, dä ngu'a gui 'yøthü ya. ²² Porque rä Cristo hímbi 'yøtra ts'oqui, 'nε hün tema fehni bi thinnbi. ²³ Nu'mø mi ts'aní, hün madí cots'a te ga ts'aní. Nu'mø mi zä rä n'ü, hímbi pihyø ja'i. Sinoque di dádra güenda te t'ørpe co nuna Oja haxra güenda xanho. ²⁴ Rä Cristo bi 'dømbä rá do'yo p'ü ja rä pont'i, bi tho conná nguehmä ts'oquihü. Bi ne ngue ya dä zεp'ü rä ts'oqui dí øthü, nnepe ngue gä rä nho gdá m'mähmü. Bi n'uní ngue bi zεtrá do'yo, go bi tho'a rä ndate mi ja ngue xca thohmü. ²⁵ Ya xqui hyεhmü rä 'yü tengutho yø de'yo 'mø bi n'uεni. Pε nuyá gá penjü p'ü 'bühni mädi fät'a ni tehü.

3

¹ Ague gyø xisuhü, damí 'yεc'εi ni dammehü. Nu rä xisu 'mø 'bührá damme ngue hingui 'εc'εi rä hyä Oja, dä zønna pa dä 'yεc'εi 'mø dä nü'a te rä nho gní

'báhmá. Hímmá hyoní te guí xihmá ngue di 'yé'c'ei rá hyá. ² Porque rá n'yohá dá hyácrá güenda hanja ngue guí 'bá mmanhohá, 'né ja ní ts'úhú. ³ Nu'a te gdí nhocjá, híngá hontho guí xó ní yahá ngue máhotho dí néquí, ogue guí sarpahá yó oro, ogue guí hyehá rá úlu táte xanho. ⁴ Nu'a te gdí nhocjá, gue'a te dí nzai ngue drá dóní mbo ní mmáihá. Nu'mó guí yahá, mazihotho gdí nyahá. Nuná, guehá émméi di ho Ojá ná. ⁵ Manjam'mó ngu'a maní nhocyo xisu ngue mí nnu mánsu Ojá. Mí nnóx Ojá 'né ní 'yé'c'ei yó damme. ⁶ Tengu rá Sara bí 'yé'c'ei rá Abraham, 'né i hutí ngue rá hmú. Nuná rá Sara hínte bí zú, bí 'yót'a te xanho. A nu'áhá, ya gue'áhá yó t'ixú'áhá naya, ngue'mó guí 'yóthá tengutho bí 'yóná.

⁷ Yó n'yohá xquet'a dí xifi, damí m'máhmá xanho ní xisuhá. Guí 'yórpahá masú, porque yó xisu hínguí nzaquí tengutho ga nzaquí'áhá. Damí suhá porque xquet'a 'néhya 'da'in'da'a thohá rá máte ngue rá 'da'yo te. Guehá guí 'yóthá naya, n'namhá ngue nu'mó guí mmat'Ojáhá, dá 'yó Ojá te guí xihmá.

⁸ Ja ua ná rá hyá guí 'yót'e gátho'áhá. Guí 'yót'e ngue xógue da 'da'igu ní n'yomfénihá. Damí 'yót'e tengutho 'mó égadí ncuhá. Dí nja ní yemmáihá. Ogadí 'yé'x'mó guí yahá. ⁹ Nu'mó xants'o te ót'áhá n'na rá ja'i, 'yo gadi cospahá te ót'e. Nu'mó ts'an'áhá, 'yo guí satehá. Hante damí 'yáphá Ojá ngue dí japi to san'áhá. Ya guí pahmá ngue gue'a i zo'áhá Ojá'a, n'namhá di jap'áhá Ojá. ¹⁰ Ngu'a nt'ot'i p'á ja rá Macá Libro ngue éna: "Nu'mó guí nne guí ho'a te gní 'báhmá, ogue guí nne guí nnuhá yó pa xanho, damí samní janí 'mó guí yahá, 'yo guí ya mánts'ohá. 'Né 'yo guí mmanná fehni p'á ha guí yahá. ¹¹ Damí hyehmá p'á rá nts'o, damí 'yóthá rá nho. Damí ja ndummai guí hyoní ha gdí hojpa yó mmui'á su'áhá. ¹² Porque Ojá i nnu manho 'mó hétyó hoja'i. A nu'mó bí mat'Ojá p'áya, Ojá órpa masú te xifi. Pé nu yó ja'i xants'o te ót'e, hínguí nnu manho Ojá 'mó héti'".

¹³ ¿Te'o guí éná di un'áhá 'mó guí óthá rá nho? ¹⁴ A nu'mó guí sáhá rá n'á ngue rá nho guí óthá, rá mménthí gá nthéhá 'mó. Nu'mó bí pi'áhá yó ja'i, osá guí suhá, 'yo dádi fetní mmáihá. ¹⁵ Damí nu mánsuhá rá Cristo, porque gue'a ní Hmúh'a. Nu'mó to dá 'yánni hanja'a ní nt'éc'eihá i ja, zant'a ya gdí padí te gdí tháhmá. Nu to nzo'áhá, 'yórpahá masú, pé guí nya manhuehí ha gdí nyahá. ¹⁶ Nu'a guí pahmá ngue xanho, gue'a guí 'yóthá'a. Janá ngue da mé's'yó sá'há nómman'á áhá ngue guí 'yé'c'eihá rá Cristo. ¹⁷ Xi'mó nne Ojá ngue guí sáhá rá n'á, man'na xanho guí sáhá rá n'á ngue guí nne guí 'yóthá rá nho, hínda gue'a guí sáhá rá n'á ngue di ja ní ts'oquihá. ¹⁸ Rá Cristo bí zá rá n'á ngue bí tho. Gue'a i nhogui para zantho gá má ts'oquihá'a. Nuná rá Cristo ngue rá hoja'i, bí dú rángue má ts'oquihá, para ngue ga nhójpahá Ojá. Májuañi bí dú rá do'yo rá Cristo, pé hímbi dú rá te. ¹⁹ Hante di bénnate rá Cristo, bí ma bá xi'a n'na rá hyá'a yó ánima ofádi. ²⁰ Guehá yó ja'i hímbi 'yé'c'ei rá hyá 'mó rá tiempo bí m'máhra Noé. Ménte rá tiempo bí hocra barco rá Noé, bí zerpabi yó ja'i Ojá. Hóndi hyato njá'i bí nyaní ngue bí 'yo rá barco gá nja rá ndate 'ye. ²¹ Njarbátho ná rá hyá si'áhá ya, guí nyamhá 'mó guí nxixyahá rángue bí bénnate rá Cristo 'mó mí dú. Nu'mó guí nxixyahá, híngá hontho ngue da bo ní do'yohá, sinoque gue'a rá hméya'a ngue guí áphá Ojá ngue di hoc'a ní ts'oquihá. ²² A nuyá, bí ma máhét'si rá Cristo, bí 'bá'p'á bí ja rá n'yéi Ojá. Gá dí mánda yó anxé, gátho'á bí ja yó 'béfi máhét'si, gá dí mánda.

4

1 Bi zä rā n'ū rā Cristo 'mø mī m'mæcua ja rā ximhäi. Dä gue'ahū ya, 'yo guí sū guí sähū rā n'ū, porque nū to sä rā n'ū, gue'a hep'ū rā ts'oqui'a. 2 A nuyá, mēnte rā pa guí 'bāhmū ua, 'yo guí øthū'a rā nts'o nnøpā pähā yø ja'ī, sinoque gue'a rá pähā Oja guí 'yøthū. 3 Dä zep'ū'a rā nts'o xcá 'yøthū yø pa xā thogui ngue gmī øthū tengutho øtyø ja'ī hingui'ēc'ēi Oja. Guehya yø ja'ī hingui'ēc'ēi nne di ts'ammī, øt'a te yø pähāse. I itī, di hī yø ja'ī p'ū øt'a ngo, hinha rá nze'gui si sēi. A nū'mø thanne yø dahmū, xants'o te øt'e. 4 Nuyá yø ja'ī ya, hingui 'yo yø mmūi hanja, ngue ya hingui'ēc'ēi nne guí 'yøthū'a te rā nts'o øt'e. Janangue nnømman'ū ahū. 5 Nuyá, guehya dä hyaspa rā güenda Oja ya. Porque Oja, ya xā nzānnī ngue dä hyaspa rā güenda'ū i te, 'nē'ū xāndū. 6 A nuyá yø ja'ī ya xāndū, bi sihra hoga 'da'yo hya 'mø manjam'mø. Nū to gā bi 'yēc'ēi nā rā hya nā, tengutho Oja ngue 'bui para zantho, njarbutho ya yø ja'ī ya, 'bāhyø te, madague'a ya xāndū yø do'yo. Porque Oja bá sānnbi ngue dä dü gātho yø ja'ī.

7 N'na pa ngu' n'na pa bá cuarta pa ngue dä gua'a ximhäi. Janangue damī samnī n'yomfēnīhū, damī padī xānho ha gdī mat'Ojahū. 8 Nū'a mā dātho ja ngue guí 'yøthū ya, jatho ngue ēmmēi guí mmadī nā nū n'na'ahū. Porque rā ja'ī di mahrá mmic'ēiui, madague'a thojpatho hingui'ho te ørpabi, pē di punnbi. 9 Co n'na rā pähā, damī n'unna ts'āya n'na ngu' n'na'ahū p'ū ja nī ngumhmū. 10 N'na ngu' n'na'ahū di 'da'ahū rā ts'ēdi Oja ngue dä zā guí 'yøthū 'dama' dan'yo mā'befi, n'nāmhū ngue guí fāxnī cūhū. Damī 'yøt'e xānho rā 'befi hī n'na'ahū. 11 Nū to bá ts'ānnbi ngue dä manna hya, pē gue dä gue'a rá hya Oja dä mā. Nū to bá ts'ānnbi ngue dä 'yøtra' bāxte, dä 'yørhmā rā 'bāxte nnep'ā Oja dä 'yøt'e. Nū te gā guí øthū, damī 'yøthū ngue nū to ēc'ēi rā Jesucristo dä 'yēspabi Oja. Nuná, guehna tate nā, 'nē ja rá ts'ēdi para zantho. Dä ngut'atho.

12 Ague mā zi cū'ahū, ogađi 'yøthohū 'mø bi ts'ū'ahū. Porque jatho ngue dä ts'ū'ahū, n'nāmhū di nēqui' ngue'mø dū nī nt'ēc'ēihū ogue hīn'nā. 13 Damī johyahū 'mø guí sähū rā n'ū tengutho bi zā rā Cristo. A nū'mø bi zøcua'a, mā dātho guí johyahū p'ūya. Porque di nēqui' ngue maguesē. 14 Nū'mø nnømman'ū ahū yø ja'ī ngue guí ēc'ēihū rā Cristo, rā mmēnthī gā nthēhū 'mø. Gue'a guí nēqui'a ngue guí n'yohū nā rā Espiritu Santo maguesē. A nuyá yø ja'ī nnømman'ū Oja, pē nū'ahū p'ūya, guí nnu mānsuhū Oja. 15 Nū to øtra ts'oqui, jatho ngue dä zā rā n'ū. Tengū yø hyote, yø bē, yø ts'oc'ēi, 'nē'ū di nthintyø asunto ja yø mmic'ēiui. Pē nū'ahū māmi njahū p'ū. 16 A nū'mø to sä rā n'ū ngue tenna Cristo, 'yo di pēsrā sä, sinoque di ja mammađi Oja ngue ēc'ēi rā Cristo. 17 Ya bi zønna pa dä madi dä hyaspa rā güenda Oja yø ja'ī. Pē rá māditho dä thāscāhū rā güenda ngue ya yø basigahū Oja. ¿Pē hague ngu' rā castigo dä nū'ū to hingui'ēc'ēi nā rá hoga 'da'yo hya Oja 'mø? 18 Ngūnā nt'ot'ī p'ū ja rā Macā Libro ngue ēnā: "Xi'mø rā hoja'ī, xānhēnnitho ha di nyani, ¿hapū go di nēqui'a ja rá ts'oqui 'nē hingui' sū Oja 'mø?" 19 A nuyá, nū'mø ya xpā nzān'Oja ngue dä zā rā n'ū to øtra nho, di siguehmā yø ja'ī dä 'yøtra nho, 'nē di dāpyø te Oja. Nunā Oja bá zānnī ngue bá m'māhyø ja'ī, hingui' hēgahū nā.

5

1 Nuya yø n'yohu 'bet'o p'u gadi mpetihu, xquet'a 'neca 'da'igu ma 'befiga'be'u, ngue dadi japä majuanj yø ja'i ha bi nja ngue bi du ra Cristo. Nuna ra ts'edi di unna Cristo 'mø bá εhe, 'da di tocathogähe na. Jap'u n'na ra hya di nne ga xi'ahu ya. ² Ague n'yø'ahu, dami fähmu ya yø ja'i xa pet'a Oja p'u ha gui 'buhmu. Pe hüngrä ts'editho gdi fähmu, sinoque mpähä gdi fähmu. 'Ne 'yo gui øpahu rá 'befi Oja ngue ra menyu gui nnehu, sinoque gui fähmu yø ja'i co n'na ra pähatho. ³ 'Yo gui nne ngue gui mandahu yø ja'i gui fähmu. Nuya yø ja'i xa pet'a Oja, dami cambahu ra 'yu te da m'mui. ⁴ A nu'mø bi zøcua rá Hmu yø mädi, nu'a rá njapi Oja di 'da'ahu hünjam'mø da thogui.

⁵ Xquet'a yø ts'ant'u di xifi, nuya yø n'yohu 'bet'o p'u ha gadi mpetihu, dami 'yεc'ei te xi'ahu. A nuyá, gätho'ahu, 'yo gadi 'yεx'mø gui yahu. Porque Oja hüngrä nnu manho'u di 'yεts'i, pe di unna mate ya yø ja'i hündi 'yεts'i. ⁶ Janangue oğadi 'yεxhu, porque gui pahmu ngue hønse Oja ja rá ts'edi. 'Ne da 'yεhra pa ngue da 'yεts'ahu Oja. ⁷ Nu'a te gui hemphu, dami xihmu Oja, porque guehna fä'ahu na.

⁸ Dami samni n'yomfεnihu, dami mfähmu xanho. Porque nu'a ni nsuihu gue'a ra zithu'a, øt'e tengutho n'na ra zate i guε, di thet'i ngue honi to da za. ⁹ Nu'a ra zithu dami tønhu. Dami zajni mmuihu connä guehni nt'εc'εihu. Ya gui padj ngue nu'a ra n'u gui sähu, xquet'a ngut'a thohni cuhu 'bui gä ra ximhäi. ¹⁰ Guese Oja badi unj gätho rá mate, bi zon'nahu ngue para zantho di toca'ahu rá ts'edi di unna Cristo. Nu'mø ya bi tho'a ra n'u gui sähu, ya mits'adyø pa da 'yøt'Oja ngue ya hün tema nts'o nma thin'nahu, da 'yøt'e ngue gui ndahu, ya ra seguro ngue hünte gui jahu. ¹¹ Nuna Oja, tate ja rá ts'edi para zantho. Da ngut'atho.

¹² Ja ua ra carta di pen'nahu, da gaxma cuhu ra Silvano. Dami 'yεc'ei te da xi'ahu na. Himmä ya'møtho dá ot'ahu na ra sucuä jaua. Di nne ngue ga ha'ahu ra ts'edi, dadi ja'ahu majuanj ngue nuna ra hya dá ot'i, ja mmangua ha di njap'u di jap'ahu Oja. Co nuna ra hya naya, gä dahu.

¹³ I pen'nahu ra nzengua ya ni cuhu 'bucua Babilonia, nuya yø thanhni Oja tengutho'ahu. Nuna ra Marco, εntho ma ts'ant'ugä na, xquet'a di zengua'ahu.

¹⁴ Dami nzengua n'na ngu n'na'ahu, co n'na ra beso tengutho gui nnu mansu'u εxa di ncu. Di nne ngue da hyu ni mmui gätho'ahu ngue gui n'yohu ra Jesucristo.

2 ra Bedu

Ja ua rá yoho rá carta bi 'yo'tra Bedu.

¹ Nugá drá Simu, 'ne drá Bedu, rá mefigá rá Jesucristo, 'ne rá representegá'a. Dadi zengua'u to gá ja ra hoga nt'éc'ei jagáhe ua. Porque nuna ma Yanteha Jesucristo, guehna ma Ojaha i nne na ngue to bi zä ma ja'i dá 'yéc'ei. ² Dí nne ngue man'na gdí pahma Oja co 'nehna ma Hmuha Jesucristo, n'namhma ngue man'na di jap'aha 'ne man'na di hyut'a ni mmuiha.

³ Ya 'yo ma mmuiha ngue nzongaha rá Jesucristo, porque ya timma mmuiha ngue maguesä na. Rángue dí pahma rá Cristo ya, i ja rá ts'edi Oja da 'yøt'e ngue nuna rá hya rá n'youi ma nt'éc'eihä, guehna gdá 'yoha na.

⁴ Janangue tate mazihoto rá hya mayat'i ngue di n'nacju. 'Nécju dá zä ga øthä rá nho ya, tengutho Oja ngue gä rá nho øt'e. Ya hinni mantho ga nne ga øthä rá nts'o ja ua ja rá ximhäi ya.

⁵ Janangue hinga hont'a di nja ni nt'éc'eihä, dami ja ndummai ngue man'na gdí n'yo manhohä. Hinga hont'a gdí n'yo manhohä, dami 'yøt'e ngue man'na di xohni n'yomfënihä. ⁶ Hinga hont'a di xohni n'yomfënihä, dami samse ni mmuiha. Hinga hont'a gdí samse ni mmuiha, dami seti te gui thohma. Hinga hont'a gdí seti te gui thohma, dami 'yørpaha rá pähä Oja. ⁷ Hinga hont'a gdí 'yørpaha rá pähä Oja, dami mahni cuhä. Hinga hont'a gdí mahni cuhä, dami mahma gätho nmi'da yø ja'i. ⁸ A nu'mø ngue gui øthä ya yø hya dí xi'aha ya, 'ne gadi ja ndummaiha ngue hinte di m'medi, ya hijnonda 'yëmbi ngue hinga gue'a gui øthä p'uya. Ya hinga särbutho gä pahma na ma Hmuha Jesucristo p'uya. ⁹ Pe nu te'o hingui øtya yø hya dí xi'aha ya, guehya njot'i yø n'yomfëni ya, tengutho 'mø di xädä, hingui tinyø mmäi ngue Oja bi punnbäbi yø ts'oqui xa 'yøt'a m'met'o.

¹⁰ Janangue nuya ma zi cu'aha, dami ja ndummai gui n'yo manhohä, n'namhma ngue di nequi ngue bá huan'nahä Oja, janangue bi zon'nahä. Nu'mø gui 'yøthä na rá hya naya, ya hinha gni nhyehma Oja p'uya. ¹¹ Gue'a gdí seguraha'a ngue nup'ua ha di manda para zantho na ma Yanteha rá Hmu Jesucristo, di n'na'aha rá nt'edi gui thohma.

¹² Janangue thojpatho dí nne ga ben'nahä ya yø hya ya, madague'a ya gui pahma hanja, 'ne hingui yobënihä ngue majuani te mmanna rá hya bi sä'nahä. ¹³ Mente di 'bäi, di ena ngue xänho te di øt'e ngue di nzop'a ni nzaquihä ngue gui 'yøhma ya yø hya ya. ¹⁴ Porque ma Hmuha Jesucristo ya xa xiqui ngue himma ya'atho ga tu. ¹⁵ Janangue di hogä ma mmäi ngue dí xi'aha na rá hya na, n'namhma ngue nu'mø ya xcä tugä, zant'a dá zo ni mmuiha ya yø hya ya xtä xi'aha.

¹⁶ Ya dá xän'nahä rá hya ngue jase rá ts'edi na ma Hmuha Jesucristo, 'ne mahönda ecua na. Nuna rá hya na, hingra cuento na ngue dá ts'antho. Sinoque conmä dá dá nuhe ngue maguesä na rá Jesucristo. ¹⁷ A nuna Oja rá Papä na, bá nya maya ngue espäbi, bi 'yëna: "Nuna 'bäcua ya, guehna ma Ts'ant'ua dadí madí. A nuya, janjuaní ngue ja gampähä connä guehna", bi 'yëna. ¹⁸ Nu'a rá ora ngue nmi 'bäcähe p'ua ja rá ndaxca nyuni na ma Hmuha Jesucristo, nguna rá hya dá øcähe ngue bá man'Oja bá nya maya.

¹⁹ Ya dí haxhu njuani, ngue majuaní na ra hya bi 'yotyø pøngahya Oja. Mañyonítho guí xähmu na ra hya na, asta gue'mø bi xoc'a ni mmaihü xandønho ra Cristo. Porque nuna ra hya na, tengutho n'na ra lámpara mayot'i p'u ja ra 'bexuú asta gue'mø bá pøxra haxasø 'mø ni ma da hyats'i. ²⁰ I jatho guí pahma ngue nuna ra hya bi 'yotyø pøngahya Oja p'u ja ra Maca Libro, hingyø n'yomfñise yø pøngahya ya yø hya bi 'yot'i. ²¹ Pø nuna ra hya bi manyø pøngahya Oja, hñjam'mø ngue yø hyase bi ma, sinoque gue'a ra Espiritu Santo di bennbabí ra hya mmam'mø bi xihyø ja'i rá hya Oja.

2

¹ Nu'mø yø pa xathogui, mi pøn'i da yø judío ngue yø fehni pøngahya. Pø xquet'a di njarbu p'u guí 'bähmu ya, da bomp'u yø fehni xännbate. Nt'aguitho guí cätyø hya, porque himma juani na ra hya xännbate. Di ts'onyo ja'i ec'ei te mma. Nuya yø fehni xännbate, da gøn'a ra Hmu Jesucristo yø Yante. Pø ya ra castigo xønñi da thogui guehna ra hya da ma. ² Xangu yø ja'i da den'na ra nts'o ga 'yo ya yø fehni xännbate. Go yø ts'oqui ya ngue nuya yø ja'i hingyø 'yec'ei nnømman'u na majuaní ngue ra hoga nt'ec'ei jajü. ³ Nuya yø fehni xännbate, i nne da guc'ahu ra menyu co nu'u yø fehni i mma. Pø Oja, ya manjam'møtho xpá nzänni ngue da ma ra castigo ya yø ja'i njap'u. Bá ep'u ra pa ngue ra castigo da thogui.

⁴ Porque Oja, himbi punnba'u yø anxè bi 'yøtra ts'oqui, sinoque bi hyørbu ja ra nidu, bi dut'i conyø cadena, bi gorbü ja ra 'bexuú. I njot'i asta gue'mø ra pa daní thaspa ra güenda. ⁵ Ni xinga gue'u yø nyogui ja'i bi m'mu 'mø manjam'mø xtí punnbabí Oja. Sinoque bi go'mra dehe 'mø mi nja ra ndate 'ye bi jua'u yø ts'oc'ei. Høndi hyato nja'i cona Noé'u bi bonguá ngue gätho. Guehna ra Noé bi xihyø ts'oc'ei ngue xtí n'yo xanho. ⁶ Xquet'a bi jua Oja ra danihni Sodoma 'nçhra danihni Gomorra. Bi 'yudi asta gue'mø mi gohi bi m'mospi. Bi 'yot'a Oja na ra ndate na, n'namhma ngue nuya yø ja'i xants'o te ga 'yo, da badi ngue ja ra castigo da thogui. ⁷ A nuna ra Lot ngue mará hoga n'yohu na, bi yan'Oja na. Nuna ra Lot madí anná n'yomfñi ngue nnutho te ga 'bähyo ja'i xants'o ga 'yo. ⁸ Nuna ra hoga n'yohu, nup'u mi 'bähyo ts'oc'ei, ja mi 'bap'u. N'na pa ngu n'na pa tár'man'u rá mmái ngue øde te mmanyø ja'i, 'nç i nnuse te gäma nts'o ga 'bähyo ja'i. ⁹ A nu yø ja'i ya thanne Oja, nu'mø ja'a man'u thogui, da zä da yan'Oja. Pø yø ts'oc'ei ejpatho ra castigo da tho 'mø ra pa daní thaxra güenda. ¹⁰ Nuna Oja, ma datho da japa castigo gätho yø ja'i xants'o ga 'yo, guehya øt'a te yø páhäse, nu'a ra hya di manda Oja, 'be xingui ørpatho ra güenda'a.

Nuya yø fehni xännbate hingui hant'a ga ya, ena ngue pase. Hingui sü da zan'u tate ja yø ts'edi. ¹¹ Conque yø anxè, man'na tate ja yø ts'edi, pø nu'mø 'bap'u ja rá hmi rá dä Oja, hingui sänni da zan'u cohyø ts'edi. ¹² Pø nuya yø n'yohu ya, hingui tynyø mmái ngue tate ja yø ts'edi ya sani. 'Bai tengutho yø zu'è, nu'a te so yø mmái, gue'a øt'a. Nu ra zu'è nu'a ja rá danyu, i tho'mø bi zo. Njarbutho ya yø ja'i ya, ngue da dü. ¹³ Da ma ra castigo ya yø ja'i ya, ngue di annba yø mmái yø mmic'eiui. Porque di ho da 'yøtra nts'o so yø mmái, madague'a fadi. Nuya yø ja'i ya, nu'mø pap'u ja ra ngo gui øthü, pès'yø sä yø 'yec'ei 'mø bi nu ngue 'bap'u. Pø 'be xingui tár'man'u yø mmái'a te ra nts'o øt'e. ¹⁴ N'na ra xisu da nu, n'na di ho. Hinha rá nzeñgu'a ra ts'oqui øt'e. Di ts'onnba yø mmái yø ja'i hingui nzaqui yø nt'ec'ei. Nu te gä sahyø dä, i nne ngue gä dyø mmeti. Guehya yø ja'i da ma ra castigo ya. ¹⁵ Gä ra m'medi ga 'yo, nu'a ra

hya njuantho, i hep'u'a. I ot'e tengutho bi 'yotra fehni pongahya Balaam nuna ra ts'ant'u ra Beor. Ra ts'oqui bi 'yot'e ngue bi ne xta ndahra menyu. ¹⁶ Nuna ra burru ra Balaam bi nya tengutho ra ja'i, bi hejpabi'a ra ts'oqui mi nne xta 'yot'e. Bi zambabi ra mmai ra pongahya, ena mi loco.

¹⁷ Nuya yø n'yohu ya, hinte manho da 'yot'ahu. Gui nnuhu n'na ra poso 'mø xa xä ra dehe, oge n'na ra jogui 'mø hingui 'ye, njarbatho yø hya ya. Guehya da map'u ja ra castigo, ja ra ts'a'beixui para zantho ya. ¹⁸ Porque espabi yø hya i mma, pe hinte di muui te mma. Nja ngue nuya yø ja'i ya xa hyep'u ra nts'o man' n'yo, i orpabi ngue di unna nt'edi hondä 'yotra nts'o tengutho ga 'yo mi da yø ja'i. ¹⁹ I xihyø ja'i ngue da 'yot'a te da nepyø mmai da 'yot'e. Pe 'nege ya hingui sä da hyep'u ra nts'o ga 'yo ya. N'na ngu n'na ra ja'i, nu'a te ra 'yu xa bent'i, ya hingui nne da hyegui. ²⁰ Nu ra ja'i ya bi hyep'u ra nts'o jaua ja ra ximhai ngue bi ba'a ma Yantehu ra Hmu Jesucristo, 'ne hondi 'bäträ mmai ngue da 'yotra nts'o, ya man'na xanhets'i ra ts'oqui bi 'yot'e ngue'a te rä ts'oqui mi ja m'met'o. ²¹ Man'na xanho ngue hinxta mba'a ra 'yu njuantho ya yø ja'i ya, ngue nu'mø mi badi hanja ra hya, m'mefa bi hyep'u'a ra maca hya bi 'bep'a Oja xti n'yo. ²² Go bi 'yotya yø ja'i ya yø hya mahyequi, ngue ena: "Ra fo'yo, mahombi zi ra ts'odi xi zogui. Nu ra ts'adi ja bi ma m'met'e, mahombi yarbä ja ra xabohäi".

3

¹ Ague ma zi cu'ahu, ya rä yoho nä ra carta dá ot'a ya ngue ga pen'nahu. Mente guehya yoho yø carta ya, janjuani dadi ben'nahu na te ra hya ya xa si'ahu, porque di nnegä ngue gui hyaxu n'na ra hoga n'yomfeni. ² Dami bemhmu'a te ra hya bi manyø maca pongahya Oja 'mø yø pa xathogui. Da gue'a ma Yantehu ra Hmu Jesucristo dami bemhmu'a te ra hya bi manda. Nu'u yø representante ra Cristo, ya bi xän'nahu hanja ra hya. ³ Dami 'yøpahu ra güenda nä ra hya jaua ya. Nu'mø hante da gua'a nximhai, di m'mehyø ja'i da dentho nä ma nt'ec'eihu i ja, guehya da 'yotho'a te gä yø pahäse xants'o. ⁴ Da 'yena: "Gui mmamhmu ngue ra Cristo bi ma ngue da ehē. Xiya, ihapu 'buhya? Ua ngut'a mpa xa thogui gue'mø xa ndu yø ndiua, 'ne xquetho te di nnuhu ngue ja, astä gue'mø mambä fu'a nximhai", da 'yena. ⁵ Nuya yø ja'i ya, nnerbu ena ngue hingui padi hanja ra hya, ya fadi ngue Oja bi hocra c'ammahets'i 'nehra häi. 'Ne bi zänni ngue bi nc'a ra häi made ra dehe, 'ne gue'a ra dehe gui mpepra häi 'mø bi n'ye ya. ⁶ 'Ne xquet'a gue'a ra dehe bi go'ma häi 'mø manjam'mø. Porque bi ma majuadi yø ja'i mi 'bä'a nximhai ngue bi nja ra ndate 'ye. ⁷ Pe nuya te di nnuhu bi ja maya, daguecua ja ra häi, nuna Oja, ya xa nzänni ngue di nzø connä sibi. I nt'ejpitho ngue di nzø 'mø ra pa dan' nja ra ts'at'abi. A nuya yø ts'oc'ei da ma ra castigo ya.

⁸ Hondä n'na ra hya ja ya ma zi cu'ahu. O gadi pumbenihu. Nup'u ga mben'a ma Hmuhu Jesucristo, nu'a n'na pa, tengutho 'mø dä n'na mahuañi njeya'a. Nu'a n'na mahuañi njeya p'uya, tengutho 'mø dä n'na patho p'u ga mben'a. ⁹ Nuna ma Hmuhu Jesucristo bi ma ngue da ep'u. Pe nuyä, 'buhyø ja'i embi ngue ya bi thohra pa p'u da ehē. Pe hingui thohra pa p'u da ehē, sinoque 'bet'o serpabi yø ja'i, hingui nnepe da ma ra castigo yø ja'i, i nnepe ngue gätho yø ja'i di 'bätyø mmai da hyep'u ra nts'o ga 'yo.

¹⁰ Nu ra pa da ep'u ra Hmu, da gue'mø ra ora ngue hingui fadi, tengutho ra be 'mø da zøhø ngue ra xuj hingui fadi. Nu'a ra ora'a, astä dadi thon' ra c'amahets'i. Nu te di nequi bi ja maya, gä da guadi di nzø. Nua häi p'uya, nu te gä jaua, gä di nzø. ¹¹ Guehna ja ngue di ma majuadi te gä ja naya.

Janangue mā dātho i nne ngue guī nsuphū ha gdi thannehū Oja mēnte rā pa guī m'māhmū ua. ¹² A nuyá, ya guī tōmhū ngue dā zōnnā pa dā ε Oja. Dāmī ja ndummūihū ngue dī nja rá 'bēfi Oja, n'nāmhū ngue n'nāhmantho dā εp'ū. Nu'a ra pa'a, nū te bí ja māya dī nzø connā sibi. Nū te gā bí ja māya dā migui connā sibi. ¹³ Pē Oja, ya xā yarcāhū ngue dī nja rá 'da'yo c'amāhēt's'i, 'nē dī nja rá 'da'yo hāi. Nūnā rā 'da'yo hāi nā, gā rā nho dā m'māhyø ja'ī. Guehna nthø'mitho dī nja nāya.

¹⁴ Janangue nuya mā zi cū'ahū, mēnte guī tōmhū ya yø cosa mā'da'yo dī nja ya, dāmī ja ndummūi ngue hīn temā nts'o dā dīn'nāhū Oja. Nu'a te hīndī zū'ahū Oja, gue'a guī 'yøthū'a. ¹⁵ Dāmī pahmū ngue nu'a hīnguá 'y'ē'a mā Hmūhū Jesucristo, porque nnepe dā dīnyø mmūi mī'da yø ja'ī ha dī nyanyø te. Nūnā rā hyā dī xi'ahū ya, xquet'a ngut'atho rā hyā bi cuarpū ja rā carta bī mēn'nāhū mā cūhū rā Pablo. Gue'a Oja bi bēnnbābī nā rā hyā bi mēn'nāhū.

¹⁶ Gātho'ū mī'da yø carta bi 'yot'i, bi cuarpū ya yø hyā dī xi'ahū ya, mādague'a ja 'da yø carta xānhēnnī ha gā thīnī te gā mbøni. Nu'ū yø ja'ī hīnguī padī xānho rā sūcua p'ūya, hīnguī nzaquī yø nt'ēc'ēi, i nne dā mā te gā mbøni'a te mmāmp'ū ja rā sūcua, pē hīngā guep'ū gā mma. Njarbūtho mī'da yø hyā nt'ot'i p'ū ja rā Maçā Libro ya, nū te gā mbøni, hīngā guep'ū gā mmanyø ja'ī. Ya dī jase rā ja'ī p'ū dā ma rā castigo.

¹⁷ Ague mā zi cū'ahū, ya guī pahmū ya yø hyā bi si'ahū m'mēt'o ngue dī m'māhyø fēhni xānnbate. Janangue dāmī mfāhmū ya, 'yo guī nnehū ngue nuya yø hyāte, dā ja'ī guī 'yøthū'a rā nts'o gā 'yo ya. Māmī ts'onni nt'ēc'ēihū i ja ngue go gdi māhā'ū. ¹⁸ Hante gue dāmī nehū ngue nu'a rá mate nā rā Hmū Jesucristo bi yanjū, mān'na gdi tūmhū hanja. Dāmī 'yøt'e ngue mān'na dī dīnnī mmūihū xānho te'o nā. A nūnā, guehna t'ēspābī nā hangū rā pa para zāntho. Dā ngut'atho.

1 rā Xuua

Ja ua rá mēdi rā carta bi 'yo'trā Xuua.

1 Nūnā rā Jesucristo di unna 'da'yo te, dadi cuat'ahū ua ja rā carta te'o nā. Guehna ya mī 'būi hangū rā pa nā, hante ngue dī nhohyō cosa i ja. Dā ōhme te bī mamp'ū ha bī nūyā. Di 'bāhme p'ū di hēthe. Majuanī dā nūhe, 'nē dā thādi conmā 'yēhe. 2 Nūnā di unna 'da'yo te, bi 'yōt'e ngue dā fadi te'o nā. Dā nūhe, janangue nūya dadi jahe majuanī ngue dā nūhe. Nūyā, dī xi'ahū ngue nūnā di unna 'da'yo te, hīn'yū ha bā fūdi 'nē hīnha rá nze'gui ngue 'būi. Nūnā, mambi 'būp'ū bī 'būhrā Papá, pē bi zōcua ngue dā nūhe. 3 Dī xi'ahū ngue dā nūgāhe nā, 'nē dā ōsehe te bī mā, n'nāmhā ngue 'nē'ahū 'da gdā n'amigohū nā Ojā mā Papáhū, connā Jesucristo rá Ts'ant'ū Ojā. 4 Nūya dī ot'ahū ya yō hyā jaua, n'nāmhā ngue mān'nā māthoguiho gui johyahū.

5 Nūnā rā hyā bi xānngahe rā Jesucristo, guehna dī xi'ahū nāya, ngue nūnā Ojā xandōnho, hīn temā hyā dadi nēqui ngue hīnga njuani. 6 Nū'mō dī ɛnā ngue dadi n'amigohū Ojā, 'nē hīnga njuani te dī ōthū, ya dī nēqui ngue hīmma juani te dī mmāmhū. 'Nē hīmma juani ngue dī padī gā ōthū rā nho. 7 A nū'mō dī 'yo mānhohū tengūtho Ojā ngue gā rā nho ōt'e, majuanī ngue dadi n'amigo n'na ngu n'najū 'mō. 'Nē dī nhogui gātho mā ts'oquihū connā guehrā jī bī mānna Jesucristo.

8 A nū'mō gā ɛnā ngue hīn'yū mā ts'oquihū, dadi nhyāsehū 'mō, hīmma juani te dī mmāmhū. 9 Pē nū'mō gā xihū Ojā ngue ja mā ts'oquihū, di punnga mā ts'oquihū, di hogahū 'a te gāma nts'ohū i ja. Porque Ojā dā 'yōt'a te nī 'yup'ū, di punngahū tengūtho bī mā. 10 Pē nū'mō gā ɛnā ngue hīn temā ts'oqui xtā ōthū, nū'mō ya dī nnu bēthanīhū Ojā 'mō. Nūnā rá hyā Ojā p'ūya, ya hīnga ɛdi ɛc'ɛihū.

2

1 Ague mā basī'ahū, dī ot'ahū ya yō hyā jaua n'nāmhā ngue hīngui 'yōthū rā ts'oqui. Pē nū'mō to bi 'yōtrā ts'oqui, i 'bū'a mā hojpatēhū p'ū bī 'būhā Papáhū. Nūnā guehna rā Jesucristo nā, 'nē guehna hīn'yū rá ts'oqui nā. 2 Nūnā rā Jesucristo bī dū ngue bi hoga mā ts'oquihū, 'nē hīnga hōngtho gahū, sinoque bi dū ngue di hojpa yō ts'oqui gātho yō ja'ī 'bū'a nxihmāi.

3 Nū'mō dī ōthū te dī manda Ojā, ya dī haxhū njuani ngue dī pahmū Ojā 'mō. 4 Pē nū te'o ngue ɛnā: “Nugā dī pacā Ojā”, i ɛnā, pē hīngui ōt'e te dī manda Ojā, nūnā, guehna rā ja'ī fēhni nā, hīmma juani ngue rá mpadiui Ojā. 5 Nu rā ja'ī ngue ōt'e te dī manda Ojā, guehna majuanī ngue padī xānho ha dī mā Ojā nā. Gue'a gui nēqui ngue n'youi Ojā rā ja'ī'a. 6 A nū rā ja'ī ɛnā ngue n'youi Ojā, i ja ngue dī n'yo tengūtho i n'yo rā Jesucristo 'mō nū m'mācua.

7 Ague mā zi cū'ahū, nūnā rā hyā dā ot'ā ua ja rā carta dadi 'bēp'ahū gui 'yōthū ya, hīmma 'da'yo nā. Guehna rā hyā bī m'mēp'ī gui 'yōthū 'mō gāmbā ɛc'ɛihū rā hoga 'da'yo hyā mā m'met'o nā. 8 A nūyā, ɛntho mā 'da'yo nā rā hyā dadi 'bēp'ī gui 'yōthū ya, porque majuanī ngue nūnā rā hyā nā, ja dī 'uecrā 'bēxui yūcua ja rā ximhāi nā. A nūya ngue ndap'ū bī zā mā'yoni rā hyā ya, ɛntho dī dayot'a n'na rā nyot'ī p'ū nī mā rā hyā. Nūnā rā Jesucristo, nū te

gä mmanna ra hya jaua, Gä bi 'yot'e. A nuyá, xquet'a 'ne'ahü guí øthü'a te mmanna ra hya naya.

⁹ Nu ra ja'i ena ngue ya xanho te ga 'yo, pe nnu man'ü drá cu, guehna ra ja'i di siguetho ngue xants'o ga 'yo na. ¹⁰ Nu ra ja'i di mahrá cu, ya xanho te ga 'yo. Hin'yü p'ü di t'embj ngue go rá ts'oqui p'ü øtra ts'oqui mi'da yø ja'i. ¹¹ Pe nu ra ja'i porque nnu man'ü drá cu, emma 'bui, pe ra nts'o ga 'yo. Hingui padj te da n'yo, porque nu'a ra nts'o ja rá mmüi, gue'a corpa rá n'yomfeni'a.

¹² Ague ma basi'ahü, nguna ra hya dí ot'ahü ua ja ra carta jaua, porque ya bi punnga má ts'oquihü Oja ngue bi dü ra Jesucristo conná nguecju. ¹³ A nu yø daja'i, nguna ra hya dí ot'ahü ua ja ra carta, porque bi zøni gá pahmü te'o na ya mi 'bui hante ngue di nhohyø cosa i ja. A nu yø ts'ünt'ü, nguna ra hya dí ot'ahü ua ja ra carta, porque ya gá taphü ra zithu.

Ague ma basi'ahü, nguna ra hya dí ot'ahü ua ja ra carta, porque bi zøni gá pahmü Oja ma Papáhu. ¹⁴ A nu yø daja'i, nguna ra hya dí ot'ahü ua ja ra carta, porque bi zøni gá pahmü te'o na ya mi 'bui hante ngue di nhohyø cosa i ja. A nu yø ts'ünt'ü, nguna ra hya dí ot'ahü ua ja ra carta, porque guí dähü ngue gá 'yec'ei hü rá hya Oja p'ü ja ni mmüihü. Ya gá taphü ra zithu.

¹⁵ Yo gadi hohü ra nts'o jaua ja ra ximhäi. Nu to di ho ra nts'o jaua ja ra ximhäi, guehna ra ja'i hingui padj di ma'a ma Papáhu na. ¹⁶ Porque nu'a te gá ra nts'o jaua ja ra ximhäi, hingrá ts'ännj Oja, sinoque rá ts'ännise yø ja'i. Nu yø ja'i ø't'a te yø pähäse. Nu te gá hēti, gá nne ngue dyø mmeti, di 'yets'i' ngue'a te gá 'bui. ¹⁷ Pe yø ja'i da thogui, da gue'a te yø pähä yø ja'i da thogui. Pe nu ra ja'i ørpabi rá pähä Oja i 'bui para zantho.

¹⁸ Ague ma basi'ahü, ya ni ma da gaxra pa ya. Nu'ahü, ya xcá 'yøhmü ngue rá nsüiui ra Cristo i ja ngue di m'mai. A nuyá, ya 'bui xangu yø ja'i s'a ra Cristo ya. Janangue di pahmü ngue ya ni ma da gaxra pa. ¹⁹ Nu ra ja'i ngue rá nsüiui ra Cristo, guehna himma juani ngue ma mmi'yec'ei hü na, janangue 'uegue. A nu'mø nmajuani ngue ma mmi'yec'ei hü, 'daua gdi n'yohü 'mø. Pe i 'uegue para ngue di nequi xanho ngue himma juani ma mmi'yec'ei hü.

²⁰ Pe nu'ahü, ya bá pen'nahü ra Espiritu Santo ra Cristo. Guehna ra Espiritu Santo øt'e ngue guí pahmü ndana ra hya majuani, ndana himma juani. ²¹ Hindá ot'a ua ja ra carta 'da yø hya hingui pahmü, sinoque ya guí pahmü ngue majuani ya yø hya dí xi'ahü. 'Ne guí pahmü ngue nuna ra hya majuani, hin tema fehni n'yoi.

²² Ma ga pahmü ndana ra ja'i fehni ya. Nuna ra fehni ya, guehna ra ja'i i mma ngue ra Jesús hinga guehna ra Cristo bá ex Oja ngue di ndast'abi na. Nuna p'üya, guehna rá nsüiui ra Cristo na, porque cøn'a ra Papá, 'ne cønnpabi rá Ts'ünt'ü Oja. ²³ Nu ra ja'i embj ngue hinga guehna ra Jesús rá Ts'ünt'ü Oja, guehna hingui n'yoi ra Papá na. Pe nu ra ja'i i mma ngue ra Jesucristo, guehna rá Ts'ünt'ü Oja na, guehna ra ja'i n'yoi ra Papá na.

²⁴ Janangue dami 'yēt'ammüihü na ra hya rá madi gá 'yøhmü. Nu'mø ngue guí ēt'ammüihü na ra hya rá madi gá 'yøhmü, ya guí n'yohü rá Ts'ünt'ü Oja 'mø, xquet'a 'ne'a ra Papá guí n'yohü p'üya. ²⁵ 'Ne xquet'a ra Jesucristo bi yat'i ngue di 'dacju rá 'da'yo te para zantho.

²⁶ Di ot'ahü na ra hya na, n'namhma guí pahmü ngue 'yop'ü 'da ngue nne da hyä'ahü. ²⁷ Ra Jesucristo bá penhna Espiritu Santo da mä'ahü. Janangue nuyá, ya himma hyoni ngue to da xän'nahü te'o ya yø fehni dí xi'ahü ya. Porque gues'e ra Espiritu Santo da xän'nahü gátho, ndana majuani, ndana himma

juani. A nu'a te da xan'nahu na ra Espiritu Santo, ga gue'a majuanj, hingra fehni. Janangue nuyá, hont'a ra Cristo da 'yo ni mmaihya ya, porque gue'a xan'nahu ra Espiritu Santo'a.

²⁸ Ague ma basi'ahu, hont'a ra Cristo da 'yo ma mmaihya ya, n'namhma ga hahu nzammái 'mø dá nuhu'a, ya hinga pes'ma sahu 'mø bá ehé. ²⁹ Ya gui pahma ngue ra Jesucristo, ga ra nho i n'yo'a. Xquet'a jatho ngue gui pahma ya ngue nu to ga 'yo manho, gue'u yø basi Oja'u.

3

¹ Ma ga pahma ya ngue majuanj di macju na Oja ma Papahu, porque nuyá, ya yø basi gahu Oja ya. 'Ne majuanj ngue guecju yø basi gahu Oja. Pe mi da yø ja'i, hingui padj ngue yø basi gahu Oja'u, porque yø ja'i hingui pa Oja.

² Ague ma zi cu'ahu, ya yø basi gahu Oja ya, 'ne tobe hinda pahma xanho tengu ga cohmu 'mø rá nzequi. Pe di pahma ngue nu'mø bá ehra Jesucristo, ya ga cohmu tengutho'a, porque ya ga nurpahmu rá hmi tengu. ³ Nu te'o ga tømí ngue da gohi tengutho ra Jesucristo, ya hep'ra ra nts'o, i nne di n'yo xanho ra ja'i tengutho i n'yo ra Jesucristo.

⁴ Nu to ga øtra ts'oqui, guehya nuispabi rá ley Oja ya. Porque ra ts'oqui, gue'a ngue nhuits'i ra ley'a. ⁵ Ya gui pahma ngue ra Jesucristo bá ecua ja ra ximhai ngue di hoga ma ts'oquihya. Pe nuná, hin tema ts'oqui bi 'yø'na. ⁶ Nu to gátho n'youi ra Jesucristo, ya hinda siguetho øtra ts'oqui. Pe nu to gá øtra ts'oqui, guehya hingui timp'u ja yø mmái hanja na ra Jesucristo ya, 'ne hingui padj te'o na ra Cristo.

⁷ Ague ma basi'ahu, 'yo to di há'ahu ngue gui 'yøthu ra ts'oqui. Nu ra ja'i 'yo manho, ya xanho tengutho ra Jesucristo xanho'a. ⁸ Pe nu'u ga 'yot'a ngue ra ts'oqui øt'e, ra zithu n'youi'u. Porque ra zithu di siguetho øtra ts'oqui'a, asta gue'mø mambi du'mi bá øtra ts'oqui. Janangue bá ecua rá Ts'unt'u Oja ngue di ts'onnbá rá 'befi ra zithu.

⁹ Nu'u yø basi Oja, ya hingui øtra ts'oqui, porque ya bi nthui ra 'da'yo te di un'Oja. Ya hingui nne di sigue da 'yøtra ts'oqui, porque ya yø basi Oja. ¹⁰ Ja di nequi ua ya, ndana gue'a yø basi Oja, ndana gue'a yø basi ra zithu. Nu to gá hingui nne da 'yøtra nho, oque hingui nne di mahrá mmic'eui, guehya hingyø basi Oja ya.

¹¹ Nuna ra hya rá madi gá 'yøhmu, guehna mmanna ngue n'na ngu n'najh, jatho ga madi gátho ma mmí'yc'e'ei'u. ¹² Hinga øthu tengutho ra Caín ngue mará n'youi ra zithu, janangue bi hyo rá n'yohu. ¿Ha bi nja ngue bi hyo? Bi hyo, porque ra Caín xants'o te mi øt'e, janangue bi seyabi rá n'yohu nuna mi øtra nho.

¹³ Ague ma zi cu'ahu, nu'mø bi nu man'u'ahu yø ja'i ua ja ra ximhai, 'yo gadi 'yøthohu hanja. ¹⁴ Porque mam'met'o emma di 'buhmu, pe entho ya xtáda tuhya. A nuyá, ya dá nthehu ra 'da'yo te ya. Dí pahma ngue dá nthehu ra 'da'yo te, porque dadí mahma cuhu. Nu to hinda mahyø cu, emma 'bui, pe entho ya xa ndu. ¹⁵ Nu to gá nnu man'u rá cu, saho ngue ra hyote. 'Ne gui pahma ngue nu'a ya ga 'bu'a ngue ra hyote, hinga n'na di nthui ra 'da'yo te. ¹⁶ Ra Cristo bi 'yurcahu te ga mbøn'a ngue di mahrá mmic'eui n'na, ngue bi unni bi du conná guecju. Xquet'a ga njathu p'aya, nu'mø ja ngue da thojm conná guehmu cuhu, ya da zä. ¹⁷ Xi n'na ra ja'i ngue xangu te pets'i, 'ne da nu rá cu ngue hin'ya te da hyoni, nu'mø hinda huequi ngue di unni te honi, ¿hague da

nzá dā 'yēnā ngue dī mā Oja p'ū ja rá mmwī 'mø? ¹⁸ Ague mā basi'ahū, hinga hōntho dā bōmma nehū ngue dadī mahmā mmīc'ēihū, sinoque dī nēquī ngue majuanī dadī mahmū, ma ga fāxhū mā mmīc'ēihū.

¹⁹ Nu'mø majuanī dadī mahmā mmīc'ēihū, ya dī pahmū njuanī ngue dī øthū'a te mmannā hya Oja 'mø. Ya majuanī ngue hū mā mmwīhū ngue ya hīnda xacjū Oja p'ūya. ²⁰ Xi'mø ngue sū mā mmwīhū ngue hīndī øthū xanho'a te mmannā hya, pē nu'a go dā man'Oja, gue'a dī nja'a, hinga nu'a go ga mmamhū. Porque pasē Oja te øt'e. ²¹ A nuya mā zi cu'ahū, nu'mø ya hīngui sū mā mmwīhū ya, ya sār'ū ga hahū rā ts'ēdi ga nzohmū Oja 'mø. ²² Nu'mø te gāma cosa ga āphū Oja, dī 'dacjū Oja te dī nnehū, porque nuya yø hya dī manda, dī ēc'ēihū, nu te nnu manho Oja, gue'a dī øthū'a. ²³ Nuna rā hya dī manda Oja, guehna ngue ga ēc'ēihū rā Jesucristo rá Ts'ant'ū. 'Nē ga øthū te dī manda nā p'ūya ngue n'na ngu n'najū ga mađī gātho mā mmī'yēc'ēihū. ²⁴ Nu to gā øt'a te rā hya dī manda Oja, ya yø n'yoiu Oja. Nu'a nnā pahmū ngue dī n'yohū Oja, ngue bá pēngahū rā Espiritu Santo.

4

¹ Ague mā zi cu'ahū, nu to bi zā mā ja'ī dā 'yēnā ngue rā Espiritu Santo dī bēnnabī rā hya dā mā, 'yo sá 'bexque'a guī ēc'ēihū te mma. 'Be damī hyacjū rā gūēnda xandōnho te rā hya mma, n'namhmā guī pahmū ngue'mø majuanī rā hya Oja mma, ogue hīn'na. Porque xangu yø fehni pōngahya ya 'yo ndap'ū bi zā. ² Nuyá, ga xi'ahū ha gdī pahmū ngue'mø majuanī rā Espiritu Santo dī bēnnba rā hya mmanna ja'ī ogue hīn'na. Nu to gātho mmānya ngue rā Jesucristo majuanī bi nja'ī, guehna rá hya Oja mmanna. ³ Pē nu to gātho mmānya ngue hīmbī nja'ī rā Jesucristo, guehna hīngui n'yoiu rā Espiritu Santo nā, sinoque guehna rā hya ngue rá nswiui rā Cristo nā. Pē ya xcá 'yøhmū ngue ja ngue dī n'yo ua ja rā xīmhāi'a rā hya ngue rā fehni. 'Nē ya 'yo'a rā hya'a ya.

⁴ Ague mā basi'ahū, ya yø ja'ī'ahū Oja ya. Janangue ya gá taphū'ū yø fehni pōngahya. Porque nuna rā Espiritu Santo guī n'yohū, man'na xanzaqui nā ngue'a rā zithu n'yoiu yø ja'ī ua ja rā xīmhāi. ⁵ Nu'ū yø fehni pōngahya, yø n'yohū yø ja'ī 'bucua ja rā xīmhāi'ū, janangue mman'a te ja ua ja rā xīmhāi. Yø ja'ī 'bucua ja rā xīmhāi p'ūya, nnu manho rā hya mmānya yø fehni. ⁶ Pē nujū, ya yø ja'ī'gahū Oja. Nu te'o ya rá mpadiui Oja ya, di ho dā 'yøhya yø hya dī xāmbahe yø ja'ī. Pē nu to hīngrá mpadiui Oja, hīngui nne dā 'yøhya yø hya dī xāmbahe yø ja'ī. Guehna gdā pahmū naya ndana rā ja'ī majuanī rā hya mma, ndana rā ja'ī hīmma juanī te mma.

⁷ Ague mā zi cu'ahū, nu'ū mā mmī'yēc'ēihū ya, jatho ngue ga mmahmū n'na ngu n'najū'ū ya. Porque nu'a dī mahrá mmīc'ēiui, guehna øt'a te rá ts'ānnī Oja nā. Nu'a dī mahrá mmīc'ēiui, gue'a rá basi Oja'a. Gue'a rá mpadiui Oja'a. ⁸ A nu'a hīndī mahrá mmīc'ēiui, hīngrá mpadiui Oja'a, porque Oja dī mađī gātho yø ja'ī. ⁹ Ja dī nēquī p'ūya ngue dī macjū Oja, porque bá pēnhā 'dants'ant'ū ua ja rā xīmhāi, para ngue dā zāp'ū ga nthēhū rā 'da'yo te connā ngue'a. ¹⁰ Xīnda hangū gadi mahmū Oja, pē hīnjām'mø dā zā ga ørpahū tenguitho guī macjū. Pē bi 'yurcāhū Oja ha guī macjū, ngue bá pēnhua rá Ts'ant'ū ngue dā dū ngue dī hoga mā ts'oquihū.

11 Ague mā zi cū'ahū, nu'mō ngu'a bi 'yōt'Oja ngue i macjū, nu'ū mā mmi'yēc'ēihū, jatho ngue ga mmahmū n'na ngu n'najū ya. 12 Nunā Oja, hīnjam'mō to dī nnu na. Pē nu'mō dādī mmađī n'na ngu n'najū, ya dī n'yohū Oja 'mō. 'Nē majuanī dādī mahmū Oja 'mō.

13 Nunā Oja bá pēngahū rā Espíritu Santo, guehna ōt'e ngue ga pahmū ngue dī n'yohū Oja. 14 Nunā rá Ts'ant'ū Oja, dá nusegāhe na, janangue dādī jahe majuanī ngue rā Papá bá pēnhná Ts'ant'ū ua ja rā ximhāi ngue da yanyō ja'ī. 15 Nu rā ja'ī mma ngue ēc'ēi ngue rá Ts'ant'ū Oja na rā Jesús, guehna rā ja'ī rá n'yoi Oja na, ngu Oja, ngu rā ja'ī hīnha guī nhyēgui. 16 Ya dī pahmū ngue dī macjū Oja, nu'a dī ēc'ēihū ngue majuanī'a.

Nunā Oja dī mađī gātho yō ja'ī. Janangue nu rā ja'ī dī mahrá mmi'ēiui, ya rá n'yoi Oja rā ja'ī, n'na ngu n'na hīnha guī nhyēgui. 17 Jatho ga mahmū Oja co gātho mā mmāihū, n'namhma ngue ya hīnte ga sūhū 'mō rā pa danī hyaxrā güenda. A nuua ja rā ximhāi ya, nunā Oja rá Papá na rā Jesucristo, guehna mā Papáhu na. 18 Nu rā ja'ī ngue rá mmāi guī mā Oja ya, ya hīngui sū da zū Oja rā ja'ī. ¿Teni mantho da zū rā ja'ī 'mō ya rá mmāi guī mađī? Sū rā ja'ī da zū Oja, pē gue'mō hīngrā mmāi guī mađī.

19 A nuju dādī mahmū Oja ya, porque bi dīmma mmāihū ngue rá mađi go bī macjū Oja. 20 A nu rā ja'ī da 'yēna ngue dī mā Oja, pē nnu man'ū drá cū, guehna rā ja'ī fehni na. Porque rā ja'ī hīndī mahrá cū nunā i nnu, ¿hague da nzā dī mā Oja nunā hīngui nnu 'mō? 21 Guehna rā hya dī manda Oja naya ngue nu rā ja'ī cna ngue dī mā Oja, jatho dī mahrá cū.

5

1 Nu to gātho ēc'ēi ngue rā Jesús guehna rā Cristo na, guehna rā ja'ī rá basi Oja na. A nuyá, nu rā ja'ī dī mahrá mmi'n'yohūi, co 'nē'ū yō basi na rā n'yohū mā mađī jatho ngue da ma mā mađībi. 2 Janangue nu'mō dādī mahmū Oja, 'nē dī ōthū'a rā hya dī manda, ya dī pahmū ngue nu'ū yō basi Oja jatho da ma mā mađī. 3 Porque rā ja'ī dī mā Oja, gue'a ōt'e te dī manda Oja'a. Nu'a te gā dī manda Oja, gā ōt'e, hīngui nnu manhēnnītho da 'yōt'e. 4 Porque nu to gātho ya 'bui ngue rá basi Oja, ya hep'ū rā nts'o jaua ja rā ximhāi. Nunā mā nt'ēc'ēihū i ja, guehna ga thapra nts'o jaua ja rā ximhāi na. 5 Hīnjongui sā da hyep'ū rā nts'o jaua ja rā ximhāi, hōndya yō ja'ī ēc'ēi ngue rá Ts'ant'ū Oja na rā Jesús, guehya yō ja'ī hep'ū rā nts'o ya.

6 Mambá ēcua rā Jesucristo, bi fađi ngue rá Ts'ant'ū Oja 'mō mī nxixya p'ū ja rā dehe 'nē'mō mī máná ji p'ū bi dū. Pē hīnga hōntho bī nxixya, sinoque bī nxixya 'nē bi tho. Guesē rā Espíritu Santo dī ja majuanī te'o na rā Jesucristo. A nunā rā Espíritu Santo gā majuanī te mma. 7 Pē nuya hyu ya, bađi ja majuanī p'ū mahēts'ī ngue rā Jesucristo guehna rá Ts'ant'ū Oja na. Nu'a rá mađi, gue'a rá Papá. Rá yoho, gue'a rá Ts'ant'ū Oja, nunā ōt'e ngue fađi hanja Oja. Rá hyu p'ūya, gue'a rā Espíritu Santo. Nuya hyu ya, 'da'igu mma. 8 'Nēcua ja rā ximhāi, guehya dī ja majuanī ya hyu yō hya ya, ja dī haxhū p'ū njuani ngue rá Ts'ant'ū Oja na rā Jesucristo. Nu'a rá mađi, rā Espíritu Santo ōt'e ngue tīmma mmāihū hanja rā hya. A nu'a rá yoho, bī nēqui xanho 'mō mī nja rā nxixya. A nu'a rá hyu, bi fađi xanho 'mō mī tho rā Jesucristo. Gātho ya hyu ya, 'da'igu mma ngue guehna rá Ts'ant'ū Oja na. 9 Xi'mō bī man'a n'na rā hya yō ja'ī 'nē dá ēc'ēihū te bī mā, goma gue Oja hīnga ēc'ēihū te mmamp'ūya. A nunā

Oja, guehna di jase majuanı te'o na ra Ts'ant'u na. ¹⁰ Nu'a ec'ei bi ra Ts'ant'u Oja, pase p'u ja ra mmıi ra ja'i ngue majuanı te ec'ei. Nu'a hingui ec'ei'a te mman'Oja, guehna ra ja'i nnu bethanı Oja na, porque hingui ec'ei'a ra hya bi man'Oja ngue te'o na ra Ts'ant'u. ¹¹ Guese Oja di jacı majuanı ngue di 'dacı ra 'da'yo te para zanıho. 'Ne nuna ra 'da'yo te na, di n'nacı 'mø ga ec'eiı ra Ts'ant'u Oja. ¹² Nu'a to n'youi ra Ts'ant'u Oja, ya ja ra 'da'yo te. Pe nu to hingui n'youi ra Ts'ant'u Oja, ya hin'yu ra 'da'yo te.

¹³ Nuya to ec'ei bi ra Ts'ant'u Oja, da cuarpabi ra carta ya yø hya jaua, di nnepe da badi ngue ja ra 'da'yo te para zanıho. ¹⁴ Nu'mø da mat'Ojahı, di haıı nzamıı, porque di haıı nıuanı ngue nu'mø di aıı Oja n'na ra cosa nu'a da ne di 'dacı, nuna Oja ørpa masu te di xihıı. ¹⁵ Nu'mø di pahıı ngue ørcahı masu Oja 'mø tema cosa di aıı, nu'mø da mat'Ojahı p'ıya, di pahıı ngue di 'dacı Oja te di aıı.

¹⁶ Nu'mø to padi ngue bi 'yøt'a n'na ra ts'oqui ra cu, 'ne da zä di mpunıı, da marpabi Oja. Oja p'ıya di unna 'da'yo te 'mø ngue sä di mpunıı bi ra ts'oqui. Porque ja ra ts'oqui ngue hin'yu ra punıı, ya ra castigoıho tømra ja'i. Nuna ra ts'oqui na, hııte di xi'ahı ngue da zä gui marpahı Oja ra ja'i ngue di mpunıı. ¹⁷ Nu'a te xants'o, ga ra ts'oqui'a. Pe ja ra ts'oqui ngue sä di mpunıı bi ra ja'i. ¹⁸ Di pahıı ngue ra ja'i nnoıra Papá Oja, ya hııga 'yøt'a ngue ra ts'oqui da 'yøt'e. Porque ra Ts'ant'u Oja fıhra ja'i ha nı ma, ya hııma japi ra zııı di ts'onıı ra mmıi ra ja'i.

¹⁹ A nuyá, di pahıı ngue yø basıgahı Oja ya. A nuya gäıho mı'da yø ja'i 'bıi ra nganı nııııı, ga o ra 'ye ra zıııı.

²⁰ A nuyá, ya di pahıı ngue ra Ts'ant'u Oja bá ecua, 'ne ya bi xoga ma n'yomfıııı ngue da pahıı ndana gue'a majuanı Oja. A nuyá, ya di n'yohı'a majuanı Oja ya, guehna ra Jesucristo ra Ts'ant'u Oja na. Guehna majuanı ngue Oja na, 'ne di unna 'da'yo te para zanıho.

²¹ Aıue ma bası'ahı, 'yo gui thıınehı yø dıııı. Da ngıı'atho.

2 ra Xuua

Ja ua rá yoho rá carta bi 'yo'tra Xuua.

¹ Nugã dí 'bet'o ngue rá hya Oja, dadi zengua ná ma cu ngue rá xisu rá thanhni Oja. Xquet'a 'ne'u ni basi dadi zengua. A nugã, majuaní ngue gã dadi ma'ah. 'Ne hinga hongthogã, sinoque di ma'ah gãtho ya to pahna ra hya majuaní. ² Porque gãthogah ya, 'da'igu ma nt'εc'εih i ja. 'Ne dí pahma njuani ngue guehna majuaní na. Guehna ga εc'εih para zantho naya.

³ Nunã Oja mã Papáh, da guehna rá Jesucristo rá Ts'ant'á, di huegah, di 'dacjã rá njapi, da hyurca mã mmáih. Da 'yot'e ngue ga haxhá na rá hya majuaní 'ne da 'yot'e ngue ga mahma mmi'yεc'εih.

⁴ Emm̄i dadi johya, porque dí haxã njuani ngue nu 'da ni ts'ant'á ya haxra hya majuaní tengutho di 'bejpahã Oja mã Papáh ngue ga øth. ⁵ A nuya mã zi cu'i, dí nne ga xi'i n'na ra hya ya. A nuna ra hya ga xi'i, himma 'da'yo na, sinoque 'da'igu ni na ra hya bi m'mejpahã m'met'o ga øth. Ngut'a dí xi'i ya ngue n'na ngu n'najã, jatho ga madi gãtho mã mmi'yεc'εih. ⁶ Nu'mø dadi mahma Oja, gue'mø dí øth'a te di mada Oja 'mø. A nuna ra hya di mada Oja p'ya, guehna ra hya ya xcã 'yøhmã m'met'o na, gue'a ngue di mahrá mmic'εui n'na.

⁷ Guehna dí xi'i naya, porque nua ja ra ximhäi, ya xangu yø mmamhya 'youa ngue yø fehni. Nuya p'ya, i mma ngue rá Jesucristo himma juani bi nja'i. Nu ra ja'i ngue nguna ra hya mmana, guehna ra hyate na, 'ne rá nsuii ra Cristo. ⁸ Dami mfähmã n'namhma ngue hĩndi m'mε'a rá 'befi guí øth. Dami nehã ngue da ma mã juati xanho rá njut'i di n'na'ah.

⁹ Nu ra ja'i ngue hinga hønt'a te ra hya bi nxännbate rá Cristo nne da mã, sinoque mmammi'da yø hya ngue himbi nxännbate rá Cristo, guehna ra ja'i hĩngui n'youi Oja na. Pε nu ra ja'i ngue hønt'a te ra hya bi nxännbate rá Cristo i mma, nunã, guehna n'youi rá Papá na, da gue'a rá Ts'ant'á Oja n'youi. ¹⁰ Nu'mø to da zøp'á guí 'bähmã, da 'yεna ngue da xã'n'nahã rá hya Oja, pε hĩngui xännbate'a rá hya bi nxännbate rá Cristo, 'yo gadi unna ts'áya p'á ja ni ngumhmã, 'ne 'yo gadi zenguah. ¹¹ Porque nu'a di zengua ná rá ja'i na, tengutho 'mø dadi hatra ts'edi ngue di nxännbate'a rá hya hinga gue'a.

¹² Xangu mi'da yø hya dí nne ga xi'ah. Pε hĩndi nne ga cuati gãtho yø hya ua ja ra carta ga pε'n'nah. Porque dí tøm̄i ga mmap'á ga ma nu'ah, n'namhma ga nyaschã, man'natho di njajã mpähã p'ya. ¹³ Dí zengua'i ya yø ts'ant'á ni juhue, xquet'a rá thanhni Oja na.

3 ra Xuua

Ja ua rá hyu ra carta bi 'yo'tra Xuua.

¹ Nugá dí 'bet'o ngue rá hya Oja, dadi zengua'i, ague ma ndø'amigo Gayo. Janjuani dadi ma'i.

² Ague ma zi cu'i, dí äpä Oja ngue da máxa'i te guí øt'e. 'Né dí äpi ngue xta nzaqui'i, tengutho ga nzaqui ni nt'éc'ei ja. ³ Janjuani dá johya 'mø ma øde te mmanya ma cuha bá sømp'u guí 'bui. Mí zä mî zocua, bi xiqui ngue gue'a ra hya majuaní guí hats'i. ⁴ Hin'yagui man'na ra johya jag'mø dí øde ngue nuya ma basi ya haxhna ra hya majuaní.

⁵ Ague ma zi cu'i, ya xanho te guí øt'e ngue guí ørpabi ra 'bäxte'u ma cuha, madaque'a n'nanni ní 'yehé, pè guí fäts'i. ⁶ Mambá pengya ma cuha, bá sømp'u guí 'bui. Nu'mø ma mpetihe, bi xicje ngue emmei gadi madi. A nuyá, nu'mø bi mapu mahøn'a, dami 'yøtra mate ngue guí fäts'i te honi n'nammä da zä di sigue'a te ga 'yo. Guí 'yørpabi tengutho nne Oja ngue guí 'yøt'e. ⁷ Porque nu'u 'yo ngue ørpabi rá 'befi ra Jesucristo. Nuya yø mefi ya, hingui tømí ngue gue'a yø ja'i hingui éc'ei Oja da mäts'i. ⁸ Janangue jatho ga fäxhu'u to mmanä ra hya majuaní, n'nammä ngue gätho gaha ga mfäxhu'a te ga 'yo ra hya.

⁹ Nugá dá ot'a n'na ra carta ga pennbabi yø ja'i di mpeti p'u ja ra nija. Pè nuna ra Diótfes ngue nne di m'met'o p'u 'buhyø 'yéc'ei, hingui ørpatho masu te dí xifi. ¹⁰ Janangue nu'mø ga mmagä p'uya, ga xi'aha hanja ngue hingui säya mmanyø fehni connä ngueque. 'Né hinga høn't'a øt'a p'uya, sinoque händi unna ts'äya'u ma cuha sømp'u 'bui. Nu'u te'o nne di unna ts'äya, hingui nnepe, 'né høn'athi p'u ha di mpeti yø 'yéc'ei.

¹¹ Ague ma zi cu'i, 'yo guí øt'e tengu na ra nts'o øt'a dí xi'i ya. Sinoque gue'a xanho guí 'yøt'e. Nu ra ja'i øt'a te xanho, gue'a rá basi Oja'a. Pè nu'a to øt'a te xants'o, ya hingrá mpadiui Oja'a.

¹² Gätho yø ja'i i nnømmanho na ra Demetrio, 'né majuaní'a te dí øde i hma. Nugähe xquet'a dadi jahe majuaní ngue xanho te ga 'yo na, 'né guí pahmu ngue nu'mø dá mangähe n'na ra hya, majuaní'a te di mmam'me.

¹³ I ja mi'da yø hya dí nne ga xi'i, pè händi nne ga ga cuatä ua ja ra carta yø hya. ¹⁴ Porque dí tømí ngue himma ya'atho ga mmap'u, ya da zä ga nyasui p'uya.

¹⁵ Da hyut'a ni mmui Oja. Di zengua'i ni amigo 'bæcua. 'Yørcä ra mate dami zengua quits'u n'na ngu n'na'u ma amigogähe 'bap'u guí 'bahu.

Ra Judas

Ja ua ra carta bi 'yo'tra Judas.

¹ Nugä drá Judas, rá mēfigä rá Jesucristo, dadí n'yohugä'be rá Jacobo. Dadí zēngua to gā bi zon'nā Oja. Emmēi dī mā'ahū Oja. Rá Jesucristo p'uya, fā'ahū. ² Dī nne ngue man'na di dinnī mmāihū ngue di huēc'ahū Oja. Dī nne ngue emmēi dī mā'ahū Oja 'nē dā hyūt'a nī mmāihū.

³ Ague mā zi cū'ahū, janjuani dá ne ngue xca ot'ahū rá carta ya yø hya n'youi nā rá nho dá nthēhū ngue ya dá nyamhmū. Pē jap'u man'na rá hya ja ts'editho gā otrā carta gā pēn'nahū p'u. 'Yo guí nnehū ngue to di ts'onna rá hya dí ēc'ēihū, guehnā rá hya i ja para zantho nā. Pē n'na nditho bi un'Oja te'o gā o rá 'yē. ⁴ A nuyá, 'bū i'da yø ja'i ngue hīngyø hoga 'yēc'ēi. I hāte, guehya mmanya ngue sá gā siguetho gā øthū rá nts'o, porque ja rá mpunnbate Oja, i ēnā. Pē ngue ngūnā rá hya mma, ya cøn'a mā Ojahū, co 'nē'a mā Hmuhū Jesucristo cøni. A nuyá p'uya, ya manjam'møtho nt'ot'i p'u ja rá Macā Libro ngue guehya yø ja'i dá mā rá castigo ya.

⁵ Madague'a ya guí pahmū nā rá hya gā xi'ahū ya, pē dí nne gā bēn'nahū te xā 'yøt'Oja yø pa xā thogui. Porque nu'mø mambá jupū ja rá hāi Egipto ya yø ja'i Israel, m'mēfa p'uya, bi hyo'u to hīmbi 'yēc'ēi te bi mā. ⁶ Damí bēmhū te bi tho'u yø anxē hīmbi zuprā 'bēfi mī pēfi, sinoque bi zop'u'a te mī pēp'u mahēts'i. Nūnā Oja, xā ndut'i conyø cadēna p'u ja rá 'bexuī mēnte dā zønna pa dí nja rá ts'ut'abi. ⁷ 'Nē damí bēmhū te bi jap'a Oja'u yø mmēngu p'u ja rá hnīni Sodoma 'nehra hnīni Gomorra conmī'da yø hnīni guerp'utho mambí ja. Mī njap'u yø ja'i mī 'bap'u ngue 'yots'om'māi tengutho øtyø ja'i 'bap'u guí 'bāhmū ya ngue 'yots'om'māi. 'Bū i'da ngue yø mmīn'yohūse mādi 'berpa rá sá tengutho 'mø drā xisu. Pē bi nzø ya yø hnīni ya n'namhmā ngue nu to gātho øtyø ts'oqui dā badí ngue dī njaprā castigo m'mēfa connā sibi para zantho.

⁸ Tengutho di xi'ahū ya, xquet'a njarbutho'a te øtyø fēhnī xānnbate p'u guí 'bāhmū. Nu'u, di ts'antyo dá, ēnā ngue bi t'uti ngue dá zā dá 'yøt'a xants'o ngue di ts'onnyø do'yo. Embi ngue hīngui ja ts'edi gā øthū ya yø hya di 'bejpahū Oja gā øthū. 'Nē nnømman'u'u tate ja yø ts'edi. ⁹ Nu'mø mī dū rá Moisés, nu'a rá 'bet'o anxē Miguel bi njun'mā hyaui rá zithū ngue di nuennbābi rá do'yo. Pē nu'a rá Miguel hīmbi hya rá ts'edi xta nnømman'u rá zithū, xta 'yēmbi ngue dá mā rá castigo. Sinoque høntho embi: "Di hēc'a'i Oja", bi 'yēmbi. ¹⁰ Pē nuyá yø n'yohū dí xi'ahū ya, nnømman'u'u ja yø ts'edi 'nē hīngui padí hanja. Tengutho yø zu'ē ngue hīn'yū yø n'yomfēni, nu'a rá nts'o so yø mmāi gue'a øt'a, njarbutho ya dí xi'ahū ya, guehya dī m'mehya.

¹¹ Nuyá yø ja'i ya, hague ngu rá n'u dá zā ya. Porque tenthō rá nts'o bi 'yøtra Caín. A nuyá p'uya, øtrā ts'oqui ngue dá dahra mēnyu, tengutho bi 'yøtra Balaam. Pē dī m'mēdi tengutho rá Coré, dī m'mēdi ngue hīmbi ne xta 'yøde te mman'Oja. ¹² Nu'mø pap'u ja rá ngo guí øthū ya yø ja'i dí xi'ahū ya, di 'berpabi yø sá'u yø ja'i njuantho yø 'yēc'ēi. Porque nuyá yø ja'i ya dí ho dī nsihmē, pē hīngui nnu mānsu mī'da yø ja'i 'bap'u ja rá ngo. Høntho nne ngue dī nnīyāsē. A nuyá, hīn temā nho dá 'yøt'ahū ya. Ya guí nnuhū n'na rá joguī 'mø bá hā rá ndahī, 'nē hīmbi n'ye, njarbutho ya. Nuyá, guehya tengutho yø za hīngui zū'mø bi zønna pa dí nzādi. Ya xandū, janāngue hīngui zūdi, 'nē majuanī ngue xandū ngue nu'mø mī sat'i, bi c'ats'i. ¹³ Nuyá yø ja'i ngue høntra nts'o gā 'yo,

guehya yø ja'i gui nhyejpa yø funthe jap'u ja ra jathe ya, nup'u ni gohra ts'othe xants'o rá fugui hots'e, njarbutho ya. Guehya tengutho yø sø 'mø dadi pomp'u thogui. Guehya da ma ra castigo para zantho ya, da map'u ja ra ts'a'bxui.

¹⁴ Dato yø papá bi m'mai bá fadi astá ra Adán, mi m'mu'a rá yoto, ya ra Enoc. Guehna ra Enoc bi ma te di nja, bi 'yena: "Nu'mø bá eua Oja, yø mahuhitho yø maça anxε da n'youi. ¹⁵ Dá ehe ngue da 'yøpa ra ts'ut'abi gátho yø ja'i. Gátho yø ts'oc'ei hingui εc'ei Oja da ma ra castigo ngue'a te gáma nts'o xa 'yøt'e, da gue'a te gáma ts'omhya xa xi Oja p'u ha ya", bi 'yena. ¹⁶ Nuyá yø nemhya, hinjongui põni ngue di nnu manho. I nne ngue nu'a te go nnepyø mmái da 'yøt'e, gue'a di nja'a. Nu'mø ya, εna ngue pase. Di hoqui te xihyø ja'i, para ngue da záp'u da gajpabi te honi.

¹⁷ Ague ma zi cu'ah, dami bemhma na ra hya bi xi'ah m'met'o ya yø representante ma Hmuh Jesucristo. ¹⁸ Nuyá, bi ma ngue hante da gaxyø pa di 'yep'u, di m'mahyø ja'i ngue da denth'o'u yø hya xandaxqui. Guehya yø ja'i da 'yøtho'a ra nts'o so yø mmái ya. ¹⁹ Guehya yø n'yoh'u 'uenyø ja'i ya. Gue'a ra 'yu cãbãse yø n'yomfeni da 'yøt'e. Hinga gue'a ra 'yu di unna Espiritu Santo ga 'yo. ²⁰ Pe ague ma zi cu'ah, dami 'yøt'e ngue man'na di ndu ni maça nt'εc'ei hu i ja. Nu'mø gui mmat'Ojah, dami unna 'yu ra Espiritu Santo ngue di ben'nah te gui mmahma. ²¹ Yo gadi anthoh ra mate Oja. Nuna ma Hmuh Jesucristo ja rá nhuεcate na. Ma ga tømhma ngue di 'dacu ra te para zantho.

²² Nu to yobenj, dami hathu ra ts'edi ngue 'yo di thät'i. ²³ Pe nu'u ya xa thät'i, dami yani, tengutho 'mø gui hya'a n'na ra nzunza di o sibi ngue hingui nnepe da guadi di nzø, gui jarbu. Di nja ni nhuεcatehu ngue mi'da yø ja'i, pe dami mfahma, mamj njahu p'u tengu øt'u. Nup'u gdi bemhma ya yø ja'i ya, tengutho 'mø xanguahyø ulu ngue'a ra nts'o ga 'yo, hingui sä ha di mbennbi.

²⁴ Hønsε Oja ja rá mfadi, 'nε ja rá ts'edi ngue fá'ah hingui 'yøthu ra ts'oqui. Oja da 'yøt'e ngue hinte mant's'o da din'nah m'ø ra pa gui m'mähma p'u ja rá hmi rá dá. Nu'a ra ora'a p'uya, ya da zä gui johyah. ²⁵ Nuna Oja bi yanju conná guehra Jesucristo. Maguesε Oja ngue jase rá ts'edi, 'nε guehna tate hangü ra pa para zantho na. Da ngut'átho.

Apocalipsis

Nuna ra Jesucristo, ja ua ya yø hya bi 'yutra Xuua, bi japi da badi te ja ngue di nja m'mefa.

1 Nuya yø hya ja ua, guehya nnepra Jesucristo da fadi hanja ya. Oja bi japra Jesucristo ngue nu'ua yø mæfi Oja, da badi hanja ya yø hya ja ngue n'na zihmantho di nja. Nugä drä Xuua, ra Jesucristo bá penngagui rá anxε, bi jaqui dá padj hanja na ra hya na. ² Ma ga xi'ahua te gä dá nu. Ga xi'ahua hanja na te gäma hya dá øde. Ra Jesucristo bi xiqui xanho hanja na rá hya Oja.

³ Nuna rá hya Oja bi t'urqui, ra mmenthj di nthæui te'o da manna hya p'ua ha di mpæti yø 'yεc'εi. 'Nε xquet'a ra mmenthj di nthæui yø ja'i da 'yøde hanja ya yø hya n'tot'i. Nu te ra hya da 'yøde, gue'a da 'yøt'a. A nuya yø hya ja ua, himma ya'atho di nja ya.

⁴ Nugä drä Xuua dadi zenguagä'ua yø 'yεc'εi rá m'map'ua yoto yø hnini rá njap'ua ja ra häi Asia. Oja di jap'ahua 'nε da hyut'a ni mmuihua. Nuna Oja i 'bæhya, ximmangu dyø pa xa thogui ya mi 'bæi, 'nεhyø pa di map'ua, hangu yø pa di sigue di m'mæi. Di jap'ahua na ra Espiritu Santo, nuna entho yoto yø nyot'i i nεqui p'ua ni hyandra nthuts'i Oja. ⁵ Di jap'ahua na ra Jesucristo, guehna xifi xanho yø ja'i hanja Oja na. Go rá mæditho bi bennate 'mø mj du na, 'nε guehna ja rá ts'edi ngue di manda gätho yø dast'abi 'bæcua ja ra ximhäi na. Guehna ra Cristo di macju 'nε bi du. Nu'a rá ji bi mäni, gue'a i hoga ma ts'oquihua'. ⁶ Nuna ra Cristo øt'e ngue ma n'yohu p'ua ha di manda ngue ndast'abi. Bi 'dacju ra 'bæfi ngue dyø mmäcjuh, para ngue da zäp'ua ga thanneha na Oja rá Papá. A nuyá, ma ga εspahua na ra Cristo maguesε, ngue ja rá ts'edi para zantho. Da ngut'atho.

⁷ A nuyá, nuna ra Cristo, nu'mø bi zøhø di 'yε mahεts'i, da n'youi ra gui. Gätho yø ja'i da nu. Nuya yø ja'i bi cuarpua ja ra pont'i da nu 'mø bi zøhø. Nu'mø bi nu yø ja'i 'bæcua ja ra ximhäi, gä di nua dummæi. Da ngut'atho.

⁸ Nuna ma Hmuha Oja jase rá ts'edi, nguna ra hya xicju, i εna: "A nugä para zantho di 'bæi, porque ya nmi 'bæcä p'ua bá fadi bá nja yø cosa ja ya. Da guehya, nu yø cosa i ja, jap'ua rá nzequi, pε nugä ga sigue ga m'mæi para zantho", i εna. Porque nuna Oja i 'bæhya, ximmangu dyø pa xa thogui ya mi 'bæi, 'nεhyø pa di map'ua, hangu yø pa di sigue di m'mæi.

⁹ Nugä drä Xuua, gä dadi ncuh, gäthogah, ya ma n'yohu ra Jesucristo. A nuyá, di tocagah ngue di sähu ra n'ua ya. Pε gä di ohu rá 'yε ra Cristo nuna di hacju ra ts'edi ngue ga seti hangu ra n'ua ja ngue ga thøhma. A nu'mø ma m'mæcä p'ua Patmos, ja n'na ra t'uhäi ja maðe ra jathe, ja dá op'ua ra fädi. Bi joqui ngue dá mambrá hya Oja, dá xicä yø ja'i te'o na ra Jesucristo. ¹⁰ Nuna n'na ra pa ngue mi thanne yø ja'i ra Hmu Jesús, ra Espiritu Santo bi pärcagui ma nhandi, 'da ma'dan'yo dá nu. Dá øcua ja ma xätha ngue nts'edi ga nzoca n'na n'cεi. Nup'ua dá øde, tengutho 'mø bi 'bixtra corneta. ¹¹ Nu'a bi zoqui bi 'yεngui:

—A nugä para zantho di 'bæi, porque ya nmi 'bæcä p'ua bá fadi bá nja yø cosa i ja ya. Da guehya, nu yø cosa i ja, jap'ua rá nzequi, pε nugä ga sigue ga m'mæi para zantho. Ague Xuua, damj cuatru sacua te gä gui nnu ya. Gui pennbä

ra sacua yø 'yεc'εi 'bu'u yoto yø hnini rá njap'u ja ra häi Asia. Nuya yoto yø hnini ya, guehna ra hnini Efeso, ra hnini Esmirna, ra hnini Pérgamo, ra hnini Tiatura, ra hnini Sardis, ra hnini Filadelfia, ra hnini Laodicea.

¹² Nugä drá Xuua, dá 'bärbüya ngue dá hεt'a nzoqui. Pε nu'mø ma 'bät'i, dá nu yoto yø mfoxiyo ngue ra oro. ¹³ Nup'u ja'u yoto yø mfoxiyo p'üya, dá hεti ngue εt'inde n'na ra n'yohu. He rá he söt'e asta yø gua. Rá tiya p'üya, gä ra oro di ngüt'i. ¹⁴ Yø xtä p'üya, gä ra t'axi, εnä ra t'axca xide'yo ogue ra t'axca se. Yø dá p'üya, di yoxni tengutho rá thai rá sibi. ¹⁵ Yø gua p'üya, di yoxni tengutho rá t'εgui 'mø bá pømp'u ja ra orno ngue xa mma mats'uxt'i xandønho. Nu'a ga nt'ode 'mø bi nya p'üya, tengutho gui hi ra ndate dehe. ¹⁶ Nup'u ja rá 'yε ngue rá n'yεi, i ha yoto yø sø. I pømp'u ja rá ne n'na ra ts'anjuai ja yoho yø hεti. Rá hmj p'üya, di yoxni tengutho gui yotra hyadi 'mø hinte juüi.

¹⁷ Ma hεrpu 'bäi, dá tägui tengutho n'na ra du, dá sop'u ja yø gua. Bi macrä 'yε ngue rá n'yεi, bi doscagui, bi 'yεngui:

—Yo gui sü. Go guecä di 'bui para zantho, porque ya nmi 'bacä p'u bá fudi bá nja yø cosa i ja ya. Da guehya, nu yø cosa i ja, jap'u rá nzequi, pε nugä ga sigue ga m'mai para zantho. ¹⁸ Guecä di 'bui hangü ra pa. 'Nε bi hnu ngue dá tü, pε nuya di 'bui para zantho ya. Go di hagä ra nsogui ngue ra ndate, go di hagä ra nsogui p'u 'bähyø ánima. ¹⁹ A nuyá, dami cuatrá sacua te gäma hya gui nnu ya. Cuatrá sacua'a te bi nja ya, dá gue'a te di nja m'mefa. ²⁰ Nuyá, ga xi'i te ga mbønya yoto yø sø gä nuya ja ma n'yεigä ya. Co 'nēhya yoto yø mfoxiyo ngue ra oro di másqui, ga xi'i te ga mbøni. Nuya yoto yø sø gä nu, guehya ga mbøni ngue yoto yø mēfi Oja ya. Guehya 'bet'o p'u di mpeti yø 'yεc'εi ngue yoto yø hnini ya. A nuya yoto yø mfoxiyo gä nu, guehya ga mbøni ngue yoto 'bui yø 'yεc'εi ya.

2

¹ Dami 'yotra carta, gui pennbabi rá mēfi Oja 'bet'o p'u 'bähyø 'yεc'εi'a ra hnini Efeso. Ja ua ya yø hya gui 'yot'i, gui 'yεmbj: “Nguna ra hya mmanna ja yoto yø sø p'u ja rá n'yεi, nuna di therbu made ha ja yoto yø mfoxiyo ngue ra oro. I εna: ² Dí paçä te gä gui øthu. Dí paçi ngue gui ha ra ts'edi gui ørpuhä rá 'befi Oja. 'Nε gui seti hangü ra n'u gui thohmu. Dí paçä ngue hin gadi nsixu yø ts'oc'εi. 'Nε di paçi ngue pønyø ja'i ngue nne da hyä'ahü, i εnä ngue ma representante. Pε gä hyaspahü ra güenda te ga 'yo ya yø ja'i ya, 'nε gä tinnbahü ngue guehya fehni ya. ³ Gui seti hangü ra n'u gui thohmu, 'nε 'bu i'da ngue εmmēi ørcagui ma 'befi, hinha ga ngohyø mmüi. ⁴ Pε nugä jap'u n'na ra hya nnä su'ahü. Nuna ra hya na ngue zits'atho gadi macju, ya hinni mantho gadi macju tengutho p'u bá fudi, ngue janjuani gä hyo ni mmüi gä macju. ⁵ Dami beni ha bi njap'u guä εts'i ngue gadi macju. A nuyá, dami 'bä'ni mmüihü n'na zihmantho, dami macju tengutho gmj øthu m'met'o. A nu'mø ngue hingui nne gui macju, ga mmagä p'u ngue ga hacä ni mfoxiyohu p'u ha ja. ⁶ A nuna n'na ra hya jap'u gui øthu, di nnu manhogä na, ngue madits'u gui nnu manhohu'u yø hya xännbabi yø ja'i ra Nicolás. A nugä p'üya, xquet'a 'nεqui madits'u di nnu manhogä na ra hya na. ⁷ Nu ra ja'i ja rá gu, dá 'yøhya yø hya ja ua xihyø 'yεc'εi ra Espiritu Santo, i εna: Nu ra ja'i dá böni ngue da dapra nts'o i ja, ga unna nt'edi ngue da zaprá ndät'a ra za 'bäp'u ja rá nhuaza Oja. Nu'mø bi za ra ndät'a ra ja'i, ra ja'i p'üya di m'mai para zantho, i εna”.

⁸ Damí 'yotra carta, gui pennbabi rá mefi Oja 'bet'o p'u 'buhyo 'yɛc'ɛi'a ra hnini Esmirna. Ja ua ya yø hya gui 'yot'i, gui 'yɛmbi: “Nguna ra hya mmanna ya mi 'bu 'mø mambá fudi bá nja yø cosa i ja ya, 'nɛ di sigue di m'mai para zantho. Guehna bi du na, pe mahømbi m'mai. I ɛna: ⁹ Dí paçá te gá gui øthu. Dí padí ngue xangu ra n'na gui sãhã. 'nɛ di padí ngue gui hyoyaha, ngue hin'ya ra mɛnyu. Pe madague'a, tate di muui na ra rho di 'da'aha Oja. Dí padí ngue nnømman'h'aha yø ja'i nuya ɛna ngue yø judío. Pe nuya yø ja'i ya, guehya hingyø ja'i Oja ya, sinoque guehya yø ja'i ra zithu ya. ¹⁰ 'Yo gui suhu'a te ra n'u ja ngue gui thohmu ya. Porque ra zithu di nja ra pa da 'yøt'e ngue gui n'ofãdihã. Ja da fap'u p'uya ngue mø majuaní gui ɛc'ɛigahã xanho, oque hin'na. Di sã'aha ra n'u n'net'a ma pa, pe 'yogui hegahã madague'a gui tuhu. Cabo ga jut'aha conna 'da'yo te para zantho. ¹¹ Nu ra ja'i ja rá gu, da 'yøhya yø hya ja ua xihyo 'yɛc'ɛi ra Espiritu Santo, i ɛna: Nu ra ja'i da bõni ngue da dapra nts'o i ja, ya hinda tho'a rá yondi ra ndate, i ɛna”.

¹² Damí 'yotra carta, gui pennbabi rá mefi Oja 'bet'o p'u 'buhyo 'yɛc'ɛi'a ra hnini Pérgamo. Ja ua ya yø hya gui 'yot'i, gui 'yɛmbi: “Nguna ra hya mmanna pønná ne n'na ra juai mandø nts'atho, ja yoho yø heti, i ɛna: ¹³ Dí paçá te gá gui øthu. Dí padí ngue gui 'buhmu p'u ha 'buhyo ja'i di manda ra zithu. Pe dí padí ngue gui ɛc'ɛigahã xandønho. Nu'mø ra pa mi hatra ts'edi ra zithu'u ni mmɛnguhu ya, ngue bi benra Antipas bi hyo, bi øpi ngue xifi xanho yø ja'i hanja'a ma hya, pe hingá hyegahã. ¹⁴ A nuyá, jap'u 'da yø hya gui øthu ngue hindí nnu manhogã. Porque nuna ra hya bi nxännbate manjam'mø ra Balaam, 'bap'u 'da ni amigohã ngue tenna ra hya na. Guehna bi xännbabi ra Balac, bi xifi ngue da japyø judío da 'yøtra ts'oqui, ngue da zi'a te pørpabi yø dahmu, m'mefa p'uya di n'yots'om'mai. ¹⁵ Nuna man'na ra hya p'uya, xquet'a 'bap'u 'da ni amigohã ngue tenna hya bi nxännbate ra Nicolás. Conque nuna ra hya xännbate na, madits'u ngue di nnu manhogã na. ¹⁶ Pe nuyá, 'yo gadi unna 'yu yø ja'i ngue di xãhya yø hya bi nxännbate na dí xi'aha ya. Damí xihyo ja'i ngue nuna ra hya xännbi, da hyep'u. Porque nu'mø himbi ne yø ja'i da hyep'u na ra hya di xãdi, ga mmasegã p'u. Nuya yø ja'i hingui nne da hyep'u ya yø hya di xãdi, ga sãsegã 'be conna juai pømma ne. ¹⁷ Nu ra ja'i ja rá gu, da 'yøhya yø hya ja ua xihyo 'yɛc'ɛi ra Espiritu Santo, i ɛna: Nu to da bõni ngue da dapra nts'o i ja, ga japi da zi ra hme bí ja mahets'i, guehna ra hme hingui facua ja ra ximhai na. 'Nɛ ga unna n'na ra t'ado xa nt'axi. Nuna ra t'ado ga unni, nt'ot'i n'na ra thuhu ma'da'yo, hinjongui padí hanja. Sinoque ja ngue da base hanja'a to da hyanna do, i ɛna”.

¹⁸ Damí 'yotra carta, gui pennbabi rá mefi Oja 'bet'o p'u 'buhyo 'yɛc'ɛi'a ra hnini Tiatira. Ja ua ya yø hya gui 'yot'i, gui 'yɛmbi: “Nguna ra hya mmanná Ts'ant'u Oja, nuna di yoxni yø dá tengutho gui 'yotra thai ra sibi. Yø gua p'uya, di yoxni tengutho ra t'egui mats'uxt'i xandønho. I ɛna: ¹⁹ Dí paçá te gá gui øthu. Dí padí ngue gadi macju 'nɛ di padí ngue n'na ngu n'na gadi mmahmu. Dí padí ngue gui ɛc'ɛigahã xandønho. Dí padí ngue gui ørpahã rá 'befi Oja. Dí padí ngue nu'a te ra n'u gui thohmu, gá gui sethu. Dí padí ngue nu'a te ra rho gui øthu, man'na tate xanho te gui øthu ya, ngue mø rá mædi. ²⁰ Pe nugã, jap'u n'na ra hya nna sã'aha. Porque nuna ra hya xännbate ra Jezabel, gadi unthohã ra 'yu. Nuna ra xisu na, i ɛna ngue Oja di bennbabi ra hya xännbate, pe himma juani. Porque dí padí ngue hãt'u yø ja'i xännbi. ɛmbi ngue sãtho

dí n'yots'om'mäi ra ja'í, 'ne ėmbi ngue sätho da za ra ngø pørpabi yø dahmu. ²¹ Nugä dí tømä nä ra Jezabel, xamhmatho da hyep'u'a rá n'yots'om'mäi ga 'yo, pē hinguí nne da hyep'u. ²² Janangue nuyá, ga japi dí hyenni da 'yoxrá t'ots'i. Ga japi da zä ra n'u. Nu to gä xa hyät'i ngue n'yots'om'mäiui, nu'mø hündi 'bätýø mmui ya hä't'i ngue da hyep'u ra nts'o øt'e, xquet'a ga japi ngue mathogutho da zä ra n'u. ²³ Nunä ra Jezabel, ga hogä yø ja'í nuyä xa hyät'i, i nnøpe ngue yø basí. Ja da bap'u yø 'yεc'ei 'bui ndap'u bi zä p'uya ngue dí parbabi yø n'yomfēni yø ja'í, nu te gäma hya mbēmp'u ja yø mmui n'na ngu n'na, gä dí padí. N'na ngu n'na'ahu, nu te gä guí øthū gue'a ra njut'i dí nja'a.

²⁴ Pe nunä ra Jezabel xännbate ra hya p'u ja ra hnini Tiatira, xangu hinguí nne gui tenhna nä ra hya nä. Porque nuyä yø hyä exa dí xähyø ja'í ngue nne da badi xändønho te εga 'yo rá hya ra zithu, ya hinguí nne gui xähmu ya yø hya ya. Pē conni parte, ya hün'yū te gdá sū'ahu. ²⁵ Nunä ra hya ya xcä benthū, dami sigue ngue gue'a gdí n'yohu'a ya, asta gue'mø dá εcä mahøn'a. ²⁶ A nuyá, nu to da böni ngue da dapra nts'o i ja, 'ne da 'yøt'e te dadi 'bēpi, 'ne di sigue da 'yøt'e asta guep'u rá nzeɣui, guehna ra ja'í ga unná cargo ngue dí manda yø nación. ²⁷ Ma Papá bi 'dajmä cargo, ga ja'ahu p'uya ga 'da'a ni carginu. Pē mandø nzaquitho ra ts'edi ga 'da'ahu. Nu'mø himbi 'yøtyø ja'í nä ra hya guí xihmu da 'yøt'e, gui japhu yø ja'í tengutho 'mø bi thespa rá t'εgui n'na ra ts'øye, ngue 'bexti mpøde. ²⁸ Xquet'a ga 'da'ahu rá dasø bí pøx'mø xudi. ²⁹ Nu rá ja'í ja rá gu, da 'yøhna rá hya xihyø 'yεc'ei rá Espiritu Santo”.

3

¹ Dami 'yotra carta, gui pennbabi rá mefi Oja 'bet'o p'u 'bahyø 'yεc'ei'a ra hnini Sardis. Ja ua ya yø hya gui 'yot'i, gui 'yεmbi: “Nguna ra hya mmanna to pennbabi rá Espiritu Santo ya yoto yø hnini, nunä hä yoto yø sø. I εnä: Dí paçä te gä guí øthū. Dí padí ngue nup'u ha guí yahū, gui εnä ngue ya guí øthū xändønho rá 'bēfi Oja. Dí paçä p'uya ngue himma juani guí n'yohu rá ts'edi Oja. ² Yo nimantho guí säyathohū, dami mpefi ngue gui hathū rá ts'edi yø ja'í. 'Yo guí nnehū ngue nimantho da hyep'u Oja mi'da yø ja'í. Porque dí nnugä ngue guí säyathohū, guehna hinguí nnu manho ma Ojagä naya. ³ Man'nan'yo mi 'yøt'e ngue gui pumbēni ya yø hya bi sän'nahu. Nu te gäma hyä bi si'i gui 'yøthū, da gue'a gui 'yøthū'a. 'Yo nimantho gui säyathohū. Nu'mø hingä ja ndummui gui 'yøthū ya yø hyä dí xi'ahu ya, jagui thambēnihu ya ga søcä p'u guí 'bahmu, tengutho 'mø bi zøhra bē, porque hinguí pahmu tema ora ga søhø. ⁴ Pē dí padí ngue nup'u ja ra hnini Sardis, 'bap'u 'da yø 'yεc'ei ngue hündi ts'onýø he bi un'Oja. Guehya 'dap'u ga n'yo'be ya, da hye yø t'axca he. Gue'a yø njut'i'a ngue himbi ts'onýø he bi t'unni. ⁵ A nuyá, nu to da böni ngue da dapra nts'o i ja, gue'a da hye rá t'axca he'a, 'ne hingä thujpabi rá thuhu p'u ja rá libro nt'ot'i yø thuhu ya yø ja'í ja rá 'da'yo te. Nup'u 'bahma Papá, conyø anxē 'dap'u 'bahmi, ja ga mmangä p'u ngue guehya mä ja'í ya. ⁶ Nu rá ja'í ja rá gu, da 'yøhna rá hya xihyø 'yεc'ei rá Espiritu Santo”.

⁷ Dami 'yotra carta gui pennbabi rá mefi Oja 'bet'o p'u 'bahyø 'yεc'ei'a ra hnini Filadelfia. Ja ua ya yø hya gui 'yot'i, gui 'yεmbi: “Nguna ra hya mmanna majuaní ngue gä ra nho øt'e, 'ne nu'a rá hya mma gä majuaní. Guehna hannbabi rá nsogui rá dast'abi David. Nu'mø bi xocra goxthi, hñjongui sä da nøt'e. Nu'mø bi nøtra goxthi, hñjongui sä da xoqui. I εnä: ⁸ Dí paçä te gä

guí øthú. Dí padí ngue nuna má 'befi, mađi zits'u guí há ra ts'edi guí 'yøthú ná rá 'befi ná. A nu'a gni 'yøpaha masu ná rá hya dí mma, hinguí cøngaha má thuhú, janangue dá xoc'aha n'na rá goxthi ngue hínjonguí sá dá nøt'e. ⁹ A nuya yø ja'i o rá 'ye rá zithú, guehya exa ena ngue yø judío ya, pø himma juani ngue guehya má ja'igá ya, sinoque fehni. A nuya yø ja'i ya, ga japá ngue di ndantyøhmú p'u ha guí 'bahma. Ja dá bap'u p'uya ngue dadi ma'aha. ¹⁰ Nugá dí xi'aha ngue guí seti hangú rá n'u ja ngue guí thohma. Nuna rá hya dá 'bep'i guí 'yøthú, gue'a gá 'yøthú'a. Janangue nuyá, ga fáxaha 'mø gá sáhu rá n'u dá thogui gátho yø ja'i 'bái rá nguñi nximhai. Ja dá fap'u ndana rá ja'i dá bøni ngue xanho rá nt'ec'ei. ¹¹ N'na zihmantho ga má ecá. 'Yo gadi thøhmu ná rá hya ya xca benthú, n'namhma ngue hinga n'nan'yo to di tocabi rá njut'i ja ngue di n'na'aha. ¹² A nuyá, nu to dá bøni ngue dá dapra nts'o i ja, gue'a dá gohi ngue drá dots'e rá ngu má Oja'a. 'Nø hínjam'mø dá 'uemp'u di m'mái. Nu'a rá thuhú má Oja, ga cuarpabi rá ja'i. 'Nø ga cuarpabi rá ja'i rá thuhú ná rá 'da'yo Jerusalén bi ja mahets'i, gue'a rá hñini má Oja'a. 'Nø xquet'a ga cuarpabi rá ja'i má 'da'yo thuhú. ¹³ Nu rá ja'i ja rá gu, dá 'yøhna rá hya xihyø 'yec'ei rá Espiritu Santo”.

¹⁴ Damí 'yotra carta, guí pennbabi rá mefi Oja 'bet'o p'u 'bøhyø 'yec'ei'a rá hñini Laodicea. Ja ua ya yø hya guí 'yot'i, guí 'yembi: “Nguna rá hya mmana zant'a majuaní te mma. Nuna xifi xandønho yø ja'i hanja ná rá hya majuaní. Conná nguehna bi nhogui te gäma cosa bi zän'Oja ngue bi nja. I ena: ¹⁵ Dí paçá te gá guí øthú. Dí padí ngue ni xinga gue'a guí hyegagui p'u, ni xinga gue'a gdi há rá ts'edi guí tenngagui má hya. A nuyá, i nne guí sanni te guí 'yøt'e. O bien ngue guí hyegagui p'u, oque xingui hya rá ts'edi guí tenngagui má hya. ¹⁶ Pe comma ngue xøgue zi juat'atho guí ec'ei'guí, nuya njuantho guí mma thi ya. ¹⁷ Guí ena ngue ya gyø mmemmetihú, ya hñte gadi 'behma. Ya gá gue'a te guí øt'e guí emhma ya. ¿Ua hín gadi umhma rá güenda ngue rá 'yanthi gá nthéha? Porque mađi zits'u te di ja'aha. Guí hoyaha nup'u go bi zä. Gyø xadähu nup'u go bi zä. Conque ni xingra ulu di ja ngue guí hyehú. ¹⁸ Janangue dí xi'aha ngue guí tångbaha rá oro má datho xandønho, ya xpá thop'u ja rá sibi. Nu'mø ngue dá guehna di ja'aha ná, ya majuaní ngue guí mmemmetihú 'mø. 'Nø guí tångbaha rá ulu tate mandø nt'axitho guí hyehú, n'namhma ngue ya hñini mantho guí pes'ni sá ngue dá hín'yu te guí hyehú. Damí tångbaha rá 'yethi ni hu ngue rá colirio, di coxni dähú, n'namhma ngue dá zä ni nxädá guí thohmu. ¹⁹ A nuguí, nu'u gá dadi mađi, nu'mø hinga gue'a ga 'yo, nugá dí fei ngue dadi hejpi te øt'e. Janangue nuyá, ga fep'aha 'mø ngue hinguí hya rá ts'edi guí 'bäni mmühú ya. ²⁰ Dí 'bäcá p'u ja rá goxthi dí nzonhnategá. Nu rá ja'i dá 'yøde te di xifi, dá xogagui rá mmui gá cut'i. Gá nsäya p'u ja rá mmui rá ja'i. Gá n'amigo'be, 'dap'u gá nsihme'be. ²¹ A nuyá, nu rá ja'i dá bøni ngue dá dapra nts'o i ja, ga unna nt'edi ngue 'dap'u gá mm'i'be p'u dadi manda. Tenguthogá ngue dá dapra nts'o, janangue nup'u di manda má Papá 'dap'u dí hu'be. ²² Nu rá ja'i ja rá gu, dá 'yøhna rá hya xihyø 'yec'ei rá Espiritu Santo”.

4

¹ Mi tho'a te gäma hya dá nugá p'uya, mahøndá nnøts'e ngue dá hanmahets'i. Dá handa n'na rá goxthi ngue nsoqui. Nu'a nmi ya'be p'uya, nu'mø nzoqui, ena gue'mø m'mixt'i rá corneta'a gá ya. Bi 'yengui:

—Bí 'yecua ya. Ga ut'a'j te ja ngue di nja m'mefa —bi 'yengui.

² Nu'a rá ora'a p'uya, bi párcagui ma nthandi rá Espiritu Santo. Dá handa n'na rá nthuts'i bí ja mahets'i. Nup'u ja rá nthuts'i p'uya, ja hup'u Oja. ³ Nuna dá handi ngue huxpu ja rá nthuts'i, dá nu ngue di yoxni p'u hudi, tengutho gui yoxni rá dospí ngue rá jaspe, n'youi rá caha xa ntheni ngue rá cornalina. Nup'u hudi, jap'u n'na rá nyot'i ngue rá sano, gá rá jaxhmu. ⁴ Xá 'yēt'inde 'däte magoho yø nthuts'i p'u hudi. N'na ngu n'na'u yø nthuts'i hup'u n'na n'c'ej, gá he yø t'axca he. 'Da'a n'na rá corona ngue rá oro oxyø ya. ⁵ Nup'u hu Oja, ja pøp'u yø hüei, ja nexpu yø ngani 'mø bi nya. Nup'u ni hyandrá nthuts'i Oja, jap'u yoto yø nyot'i ngue danzø. Gue'u nnøpa ts'edi rá Espiritu Santo'u yø nyot'i. ⁶ Nup'u ja rá xequi socra nthuts'i p'uya, titho tengutho rá jathe p'u gui nequi. Pe thotrá nthandi rá ja'i tengutho rá xito.

Nup'u ja rá nthuts'i, gá goho yø ts'at'i 'bäi 'da'a n'na'u ja yø te. Ngu rá hmi, ngu rá xatha, gá ja yø dá. ⁷ Nu'a rá mudi, di nequi tengutho n'na rá dafanzate. Nu'a rá yoho, di nequi tengutho n'na rá ndøtoro. Nu'a rá hyu, ja rá hmi tengutho rá ja'i. Nu'a rá goho, di nequi tengutho rá dátäni di mahyø zahua. ⁸ Gá goho, i ja 'dato yø zahua n'na ngu n'na. Nup'u ja yø zahua, ngu yø 'bizahua, ngu maxøts'e, gá má zinni ja yø dá. Rá pa, rá xui hinguí sáya ngue ena:

—Nuna Oja na, guehna má datho di nsupi. Guehna má datho di nsupi. Guehna má datho di nsupi. Guehna Oja rá hmu na ngue jase rá ts'edi, guehna 'buhna ya, 'nehyo pa xa thogui ya mi 'bai, 'nehyo pa di map'u, hangu yø pa di sigue di m'mai —i ena.

⁹ Nguna rá hya gá 'yespabi Oja 'ne di ja mammađi Oja. N'na ndi ngu n'na ndi dá 'yespabi Oja, ¹⁰ nu'u 'däte magoho huxyø nthuts'i di mäspu hu Oja, gá ndantøhmu ngue thanne Oja nuna 'bai para zantho. N'na ngu n'na enyo corona ngue sop'u ni hyant'Oja. I ena:

¹¹—Ague má Oja'i, gue'e má Hmu'áhe. Gue'e ni 'yup'u mathoguitho dá hnu mansu'i. 'Ne ni 'yup'u dá t'ets'a'i, porque jase ni ts'edi ngue gá hoqui tanto yø cosa i ja. Nu'i, bi nja'i mpähä guá sänni te bi nja, gue'a ja'a ya.

5

¹ Nuna Oja huxpu ja rá nthuts'i, dá hēti ngue fo rá n'yei n'na rá sacua ngue m'mäni. Nt'ot'i mbo rá sacua 'ne nt'ot'i maxøts'e. Nup'u ja rá nyani rá sacua n'youi yoto yø seyo sammj ngue hñdi nxadi. ² Dá nu n'na rá anxē ngue mandø nzaquitho ga ya, rá ndøts'edi gá 'yøtra nt'änni, i ena:

—¿To dá bøni di ntate ya ngue dá zä dá xøjpa yø seyo samra sacua, para ngue di nxadi? —bi 'yēna.

³ Pe hñjombi bøni ngue xtä nzä dá xudi, ni xinga guerp'u mahets'i, ni xinga guecua ja rá häi, ni xinga guerp'u 'buhyo ánima. Hñjombi bøni ngue xtä nzä xtä xøjpa yø seyo rá sacua ngue xtä nnu te nt'ot'i. ⁴ Nugá p'uya janjuaní ngue di zoni, porque hñjombi bøni ngue xtä xøcyø seyo ngue xtä nnu yø letra nt'ot'i rá sacua. ⁵ Nu'u 'däte magoho nja'i, bi 'yēnga n'na:

—Yo nimantho gui zoni, porque nuna ni hu ngue rá dafanzate, rá mēni rá Judá 'ne rá mēni rá dast'abi David, go bi dahna ya. Go dá zä dá xøcya yoto yø seyo samra sacua naya.

⁶ Dá nugá n'na rá D'e'yo ngue 'bäp'u 'bu Oja p'uya. Di nequi ngue n'yodui yø mēdi bi nja 'mø mī tho. Xá 'yēt'inde'u di mäspu 'bu Oja. Ja yoto yø dani, ja yoto yø dá. Nuya yø dá p'uya, guehya nne dá má ngue rá Espiritu Santo handi gá

rá ngan̄i nximhäi. ⁷ Nun̄a rá Dε'yo, bi ganna súcua m̄i ca rá n'yεi Oja p'ü hudi. ⁸ M̄i ganna súcua p'üya, nuya goho i 'bäi n'na ngu n'na yø ts'at'i rá nthuts'i, co 'nēhya 'däte ma goho hup'ü ja yø nthuts'i, gä bi ndantyøhm̄u p'ü 'bähra Dε'yo. I hä 'da'a n'na rá 'bida n̄i hü ngue rá arpa. Nε the 'da'a n'na rá mohi ngue rá oro, yup'ü rá hoga bopo. Nun̄a rá bopo, guehna rá mhm̄at'Oja øtyø ja'i ya o rá 'yε Oja na. ⁹ Nε tuta n'na rá thuh̄u ngue ma'da'yo, i εnna thuh̄u: "Nu'i, gue'e n̄i 'yup'ü ngue gui canna súcua, gui xøjpa yø seyo n'youi. Porque gue'e bi tho'i, 'nε conn̄i ji gá jurpabi yø ts'oqui yø ja'i ya o rá 'yε Oja. Guehya yø ja'i 'bäi ndap'ü bi zä yø häi, 'nε 'dama 'dan'yo yø hya gá nya n'na ngu n'na. ¹⁰ Gá unyø 'bēfi yø ja'i ngue dyø mmäcja, para ngue da dānnesε Oja. 'Nε gá unyø 'bēfi yø ja'i ngue di ndast'abi, ngue di manda gä rá ximhäi".

¹¹ Ma nu mahøn'a p'üya, dá nu ngue mandøngu dyø anxε xá 'yεt'inde'ü 'däte magoho di mäts'ü goho 'bäp'ü ja yø ts'at'i rá nthuts'i. Pε nu'a gāngu yø anxε dá nugä, yø mahuah̄i ngue yø mahuah̄i'a gandøngu yø mahuah̄i yø anxε dá nugä ngue tuh̄u. ¹² Janjuani ngue rá ndøts'edi gá 'yεna:

—Nun̄a rá Dε'yo bi tho, guehna n̄i 'yup'ü ngue da 'yεspabi yø ja'i na. Da manyø ja'i ngue guehna jase rá ts'edi na, 'nε di manda'a te gāma cosa i ja, go guehna jase rá mfadi na. Janangu n̄i 'yup'ü da hnu mansu 'nε da t'εspi.

¹³ Dá øcä p'üya ngue mandøngutho i tuh̄u. Gätho'a te bá sñ'Oja ngue ja yø te, gä tuh̄u, ngup'ü mahets'i, nguua ja rá ximhäi, ngup'ü 'bähyø ánima, ngup'ü ja yø jathe. Gá 'da gä 'yεntho:

—Nun̄a Oja hup'ü ja rá nthuts'i, co 'nēhra Dε'yo, guehya ma datho nne ngue da hnu mansu ya. 'Nε dá hma ngue maguesε ja yø ts'edi. Guehya jatho ngue dá t'εspi hangu rá pa ya —i εna.

¹⁴ A nu'ü goho i 'bäi n'na ngu n'na yø ts'at'i rá nthuts'i, 'da gä 'yεntho:

—Xandønho ngue ngu'a di nja —bi 'yεna.

A nuya m̄i 'däte magoho di mäsp̄u hü Oja p'üya, gä bi ndantyøhm̄u ngue thanne Oja nun̄a 'bäi para zantho.

6

¹ Dá nugä rá Dε'yo p'üya, ngue bi xøts'a rá madi'ü yoto yø seyo. Nu'a n'na'ü goho 'bäp'ü ja yø ts'at'i rá nthuts'i p'üya, rá ndø ts'edi gä ya, εna rá ngāni p'ü dá øde ngue εngui:

—Bí 'yεcua, n'namhma gui hyεti xanho —bi 'yεngui.

² Ma nhannigä p'üya, dá nu n'na rá t'axa ndøfani. Nu'a rá tøgue, fo rá 'yε n'na rá nsä. Bi t'unna n'na rá corona. Bi ma p'üya ngue da øtra tünhni. Pε himbä thapi. Nun̄a, ndap'ü bi zä n̄i ma bí tãhra tünhni.

³ Nu'a rá Dε'yo p'üya, m̄i xøts'a rá yoho rá seyo. Bi 'yεngä'a rá yoho 'bäp'ü ja rá ts'at'i rá nthuts'i p'üya:

—Bí 'yεcua, n'namhma gui hyεti xanho —bi 'yεngui.

⁴ Ma nugä p'üya, bá εp'ü n'na rá thenga ndøfani. Nu'a rá tøgue, bi t'unna ts'edi ngue da japi di ndunhyø ja'i 'bæcua ja rá ximhäi. N'na ngu n'na di nhyo. Bi t'unna n'na rá majuai.

⁵ Nu'a rá Dε'yo p'üya, m̄i xøts'a rá hyu rá seyo. Bi 'yεngä'a rá hyu 'bäp'ü ja rá ts'at'i rá nthuts'i p'üya:

—Bí 'yεcua, n'namhma gui hyεti xanho —bi 'yεngui.

Ma nhannigä p'üya, dá nu n'na rá 'bondøfani. Nu'a rá tøgue p'üya hä n'na rá pesa. ⁶ Dá øcä p'üya ngue bá nya'a hup'ü made hap'ü 'bä'ü goho 'bäp'ü ja yø ts'at'i rá nthuts'i. Bi 'yεna:

—Nu'a n'na kilo rā trigo, dī mui'a te nthahā n'na pa rā nzābi. Nu'a hyu kilo rā cebada, dī mui'a te nthahā n'na pa rā nzābi. Pē rā aceite 'nēhra vino hinda nexrā mui'a —bi 'yēna.

⁷ Rā Dē'yo p'uya, mī xōts'a rā goho rā seyo. Bi 'yēngā'a rā goho i 'bāp'u ja rā ts'at'i rā nthuts'i p'uya:

—Bi 'yēcua, n'namhma gui hyēti xanho —bi 'yēngu.

⁸ Mā nhannigā p'uya, dā nu n'na rā nduhmī ndofani. Nu'a rā tōgue p'uya nī hu ngue rā Ndate. Nup'u ja rā xūtha rā tōgue, bā 'bēfa p'ua rā xēqui 'bēhyō ánima. Guehna bi t'unnā ts'edi ngue dā hyo n'na cuarto yō ja'i 'b'u'a nximhāi nā. Dā japi ngue dī nhyo yō ja'i p'u ja yō tunhni dī nja, dā dū yō ja'i ngue rā thūhu. Dā dū yō ja'i ngue rā guēhi. Dā dū yō ja'i ngue dā za yō zate.

⁹ Rā Dē'yo p'uya, mī xōts'a rā cat'a rā seyo. Dā nugā yō te yō ánima xā tho ngue mmambrā hya Oja. Guehya hinguī sāya'a manī manna hya, janangue bi tho. Nūya p'uya, gā 'būp'u ja rā altar. ¹⁰ Yō ánima p'uya, nts'edi gā 'yēna:

—Ague grā Hmu mā Oja'i, gue'e majuanī ngue gā rā nho guí øt'e. 'Nē dī pacāhe ngue dī nja'a te rā hya xcā mā ngue dī nja. Xiya, ¿astā njam'mō gui hyaspabi rā güenda ya yō ja'i 'b'u'a nximhāi bi hyogāhe ya? —i ēnā.

¹¹ Bi t'unyō t'axca he ya yō ánima n'äst'abi, pē bi sifi ngue dī nsāyahmā mits'u rā pa. Dā dō'mits'u, astā gue'mō dā zadi ngue dā thopya yō cū ørpa rā 'bēfi rā Cristo, tengutho i dū ya yō ánima.

¹² Rā Dē'yo p'uya, mī xōts'a rā 'dato rā seyo. Dā nu ngue mathoguitho bi 'yan'ahāi. Rā hyadi bi gohi ngue rā pothi tengu rā 'bo'ulu. Rā zanā bi gohi tengu rā ji ngue xā ntheni. ¹³ Bā hōhyō sō mayā bi zo hāi. Guí nnu 'mō ngue huatrá ndahī yō 'ya'igo, 'da guā hyōmtho ngue sō hāi, bi njarbatho. ¹⁴ Rā c'ammahēts'i p'uya, bī m'mēdi tengutho 'mō m'māni n'na xit'o rā xucua. Yō t'ohō 'nēhyō t'uhāi ja made rā jathe, gā bi dāmp'u ha ja. ¹⁵ Yō dāst'abi 'b'u'a nximhāi p'uya, gātho yō hmu, gātho yō mmēmeti, gātho yō general, gātho mī da yō ja'i ja yō ts'edi, gue'u 'bēhyō hmu, gue'u hīnjo'ō yō hmu, gā bi 'dagui, bi n'yamp'u ja yō 'bido. Bi yarbū ja yō hyado ja mbo rā hāi. ¹⁶ Yō ja'i bi 'yēmbyo t'ohō, bi 'yēmbyo nyūni:

—Bā tāhmu ya, n'namhma guí cogbahe, hinda dingāhe nā hup'u ja rā nthuts'i. Porque rā ndussutho rā castigo dā ja rā Dē'yo, hīndi nne gā thocāhe'a rā castigo'a. ¹⁷ Nūya mfađi ngue bi zōhra pa dī nja rā castigo ya. Ya hīnjonda zā dā dāqui te dī nja ya —i ēnyō ja'i.

7

¹ Mī tho'a te dá nugā p'uya, mahōndā handi goho yō anxē 'bāi ngoho mats'at'i nximhāi, ngue samra ndahī n'na ngu n'na. Hīndi japi temā ndahī dī n'yo maxōts'e rā hāi, nī xīngā guēp'u ja rā jathe di japi dī n'yo rā ndahī. Hīndi japa ndahī ngue temā za dā 'yani. ² Dā nugā man'na rā anxē p'uya, ngue bī 'yēp'u nī bōxyadi. Hannbabi rā seyo nā majuanī ngue Oja i 'bui. Nūna rā anxē, rā ndōts'edi i matya goho yō anxē xi t'unyō ts'edi ngue dā 'yōtra ndate p'u ja rā hāi 'nēp'u ja rā jathe. ³ Bi 'yēmbi:

—'Yo sā temā ndate guí øthu p'u ja rā hāi, nī xīngā guēp'u ja rā jathe, nī xīngyō za, 'be gā mmēpyagāhe ya yō ja'i yō mēfi Oja, dā ma mā seyobi yō dē yō ja'i —bi 'yēmbi.

⁴ Dā oca hangu gangu ya yō ja'i bi mē rā seyo Oja p'u ja yō dē. Nūya 'dē'ma yoho yō ts'ant'a rā Israel, nu hangu yō mēni 'bui, n'na ciento 'nē yote magoho mahuahī bi zadi. ⁵ Nūna rā Judā, nūya yō mēni bi m'm'a m'mēfa, bi zū'i

'de'mayo mahuahij bi ma ma seyo. Nunā rā Rubén, nuya yø mēñi bi m'mu'a m'mefa, bi zu'i 'de'mayo mahuahij bi ma ma seyo. Nunā rā Gad, nuya yø mēñi bi m'mu'a m'mefa, bi zu'i 'de'mayo mahuahij bi ma ma seyo. ⁶ Nunā rā Aser, nuya yø mēñi bi m'mu'a m'mefa, bi zu'i 'de'mayo mahuahij bi ma ma seyo. Nunā rā Neftalí, nuya yø mēñi bi m'mu'a m'mefa, bi zu'i 'de'mayo mahuahij bi ma ma seyo. Nunā rā Manasés, nuya yø mēñi bi m'mu'a m'mefa, bi zu'i 'de'mayo mahuahij bi ma ma seyo. ⁷ Nunā rā Simeón, nuya yø mēñi bi m'mu'a m'mefa, bi zu'i 'de'mayo mahuahij bi ma ma seyo. Nunā rā Leví, nuya yø mēñi bi m'mu'a m'mefa, bi zu'i 'de'mayo mahuahij bi ma ma seyo. Nunā rā Isacar, nuya yø mēñi bi m'mu'a m'mefa, bi zu'i 'de'mayo mahuahij bi ma ma seyo. ⁸ Nunā rā Zabulón, nuya yø mēñi bi m'mu'a m'mefa, bi zu'i 'de'mayo mahuahij bi ma ma seyo. Nunā rā José, nuya yø mēñi bi m'mu'a m'mefa, bi zu'i 'de'mayo mahuahij bi ma ma seyo. Nunā rā Benjamín, nuya yø mēñi bi m'mu'a m'mefa, bi zu'i 'de'mayo mahuahij bi ma ma seyo.

⁹ Mí tho'a te gá dá nugá p'uya, mahøndá nhanni, pē mandøngu dyø ja'i dá nu ngue xpí 'yēhē 'dama 'dan'yo yø häi, ndap'u bi zä yø xequi, ndø yap'atho yø mmēngu 'da. 'Nē 'dama 'dan'yo yø hya gā yā n'na ngu n'na. Gā 'bāp'u nī hyant'a huxrā nthuts'i ha 'bāhrā De'yo. Pē mandøngu dyø ja'i 'bāp'u, hīngui sã di 'bede. Pē gā he yø t'axcā he, 'nē gā cā yø palma. ¹⁰ Gātho yo ja'i, gā mafi, pē rā ndøts'edi gā 'yēnā:

—Nunā mā Ojahū hūhnū ja rā nthuts'i ya, guehnā bi yanjū nā, co 'nēhra De'yo mā Yantehū —i ēnyø ja'i.

¹¹ Gātho yø anxē, xā 'yēt'inde ya 'dāte magoho ēt'inde ya goho 'bāhyø ts'at'i rā nthuts'i, gā bi ndantýøhmū p'uya ngue thanne Oja. ¹² I ēnā:

—Majuanj ngue ngu'a bi nja ya. Pē nuyá, ma gā ja mā mmađihū Oja hangū rā pa ya. Porque nunā guehnā jatho ngue gā εspahū nā. Guehnā jase rá mfadi nā. Guehnā mā dātho ja ngue dā hñu mansu nā. 'Nē jase rá ts'edi. Nū te sānni ngue dī nja, gue'a nja'a. Dā ngut'atho.

¹³ Nū'a n'na' 'dāte magoho p'uya bi 'yānngui, i ēnā:

—¿Te'ø ya he yø t'axcā he? ¿Harū gue xpí 'yēhē? —bi 'yēngui.

¹⁴ Nugá p'uya dí ēmbj:

—Ague grá hmu, nu'i go guí padj te'o.

Ya ēngbūya:

—Nuyū, guehyū mathoguitho xā nzā rā ndate yū. 'Nē guehyū bi menyø he, bi bo yø he connā ji rā De'yo. ¹⁵ Janāngue ja 'bāhnū nī hyandrā nhudj Oja ya. Rā pa rā xui thanne Oja nū hudj. Nunā Oja ya, guehnā fadi ngue hñte dā ja. ¹⁶ A nuyá, ya hñnnj mantho dī ntū manthuhū. Ya hñnnj mantho dī ntuthe. Ya hñnnj mantho dā zā rā n'u'a gampa rā hyadi. ¹⁷ Porque nunā rā De'yo 'bāhnū ja rá nhudj Oja ya, guehnā rá mādi yø ja'i nā. 'Nē dā zixpū pøhrā dehe ngue rā 'da'yo te. Nū'ū yø guidā i ja ngue xā nzoni, dā dujpabi Oja.

8

¹ Nunā rā De'yo, mī xøts'a rá yoto rā seyo n'youi rā sūcua. Nup'u mahçts'i commā maden'ora hñte bi 'yanj. ² Mí tho'a rā ora'a p'uya, dá nugá yoto yø anxē 'bāp'u nī hyandrā nthuts'i Oja. Nuya yø anxē bi t'unñi 'da'a n'na rā corneta.

³ Hømbá ep'u man'na rā anxē p'uya, bá den'na rā t'uts'i gā rā oro. Bi m'mär'u ja rā altar. Pē xandøngu yø bopo bi t'unñi ngue dā yūspa rā t'uts'i, dā japra

bopo p'u ja ra altar ngue ra oro. Ja n'youi p'u yø mhmat'Oja yø ja'i nuya o rá 'ye Oja. ⁴Nu'a rá 'bifi ra bopo bi japra anxε p'u hu Oja p'uya, ja n'youi p'u yø mhmat'Oja yø ja'i nuya o rá 'ye Oja. ⁵Ra anxε p'uya, nuna ra t'uts'i the, bi yatyø dεspi mi caxpu ja ra altar. Bi 'yεmbu ja ra ximhäi p'uya. Bi nja yø ngäni, bi nja yø huei. Bi 'yan'ahäi. Janjuani ngue ra ndihi.

⁶Nuya yoto yø anxε hä 'da'a n'na yø corneta p'uya, bi nsä ngue da mixt'i.

⁷Nu'a rá madi ra anxε bi mixtrá corneta. Bi nja yø ndo. Bi nja yø sibi n'youi ra ji. Gä bi 'yεmbu ja ra ximhäi. Bi nzø n'na xεqui ra häi p'uya, pε himbi zε hmäde bi nzø. Nup'u ja ra häi bi nzø, bi nzø yø za, bi nzø yø c'amdapo.

⁸Nu'a rá yoho ra anxε p'uya, bi mixtrá corneta. Nu'a dá nugä bi t'εmbu ja ra jathe p'uya, tengutho n'na ra daxant'øhø 'mø ni danzø. Nup'u ja ra jathe bi zo, bi gohi ngue ra ji ra dehe. Pε himbi zε hmäde ra jathe bi nji. ⁹Nup'u ha bi nji ra dehe p'uya, Gä bi du yø zu'ε mi 'bup'u. Yø barco mi 'yo maxøts'e ra dehe, Gä bi m'medi.

¹⁰Nu'a rá hyu ra anxε p'uya, bi mixtrá corneta. Bá tä'a n'na ra dasø mahεts'i p'uya, bá danzø. Bi zo ra sø p'u ja yø dathe 'nep'u pøhyø t'athe bi zo. Pε himbi zε hmäde yø dehe ja nximhäi bi zo. ¹¹Nuna ra dasø, ni hu ngue ra ndate gandønju. Nup'u ja yø dehe bi zo, Gä bi juhyø dehe. Mandøngu dyø ja'i bi du ngue xanju ra dehe bi zi.

¹²Nu'a rá goho ra anxε p'uya, bi mixtrá corneta. Bi boca n'na parte ra hyadi, pε himbi zε hmäde ra hyadi bi boqui. Xquet'a bi boca n'na parte ra zana. 'Nε bi boca n'na parte yø sø. Nu'mø ra pa, ngoho ora m'mεxui ua ja ra ximhäi. Nu'mø ra xui, ngoho ora ngue hin tema sø di nεqui.

¹³Dá handä man'na ra anxε p'uya, ngue bí 'yo mahεts'i. Ra ndø ts'edi ga 'yεna:

—Huεcate. Huεcate. Huεcate yø ja'i 'bu'a nximhäi 'mø bi mixtyø corneta ya mi hyu yø anxε di 'bεhya —bi 'yεna.

9

¹Nuna rá cat'a ra anxε p'uya, bi mixtrá corneta. Dá handä n'na ra sø bá tä mahεts'i. Mi zocua ja ra ximhäi, bi nεqui ngue ra anxε, bi t'unna n'na ra nsogui ngue rá nsogui ra ots'i hinha rá nzequi ganhe. ²Mi xospa rá njo'mi ra ots'i, bá pøxra 'bifi tengutho rá 'bifi n'na ra orno. Nu'a ra 'bifi bá pøts'e, bi go'ma häi, bi 'berpabi rá thai ra hyadi. ³Nup'u ja ra 'bifi p'uya, n'youi p'u yø mmäcja t'axi, sø häi. Nu'u yø mmäcja t'axi p'uya bi t'unyø ts'edi ngue da za yø ja'i tengutho ga sate yø ixtehe ua ja ra häi. ⁴Bi si p'uya ngue hindj t'sonyø c'amdapo ja ua ja ra häi. Ni xingyø za di ts'onj. Sinoque bi sifi ngue da za yø ja'i nuya hingui n'youi rá seyo Oja p'u ja yø dε. ⁵Nuya yø ja'i da za, bi sifi ngue hindä hyo, sinoque ncat'a zana bi t'unna nt'edi ngue di sätra n'u yø ja'i. Pε nu'a ga n'u p'u sa, tengutho gan'u p'u sa ra ixtehe 'mø bi za ra ja'i. ⁶Nu'u yø ja'i da za p'uya, da ne ngue da du ngue'a gan'u 'mø bi za, pε hindä zä da du. Mada ne yø ja'i da du, pε hindj nthεui ra ndate ya yø ja'i di sä ra n'u.

⁷Nuya yø mmäcja t'axi, nup'u gui nεqui, εna yø ndøfani ya xa nsä ngue da ma ra tunhni. Nup'u ja yø ya, oxä n'na ra corona ngue ra oro. Yø hmj p'uya, rá hmj ra ja'i gui nεqui. ⁸Ja yø xtä tengutho n'na ra xisu. Yø ts'i p'uya, εna yø ts'i yø dafanzate. ⁹Gä ra t'εgui yø njudi ja yø tiya. Nu'a gui hi yø zahua, tengutho gui hi yø carro 'mø jutyø ndøfani ni tih ngue ni ma ra tunhni. ¹⁰Ja yø ts'u, tengutho yø ts'u yø ixtehe ngue ja yø 'bite. Di sätra ndate yø ja'i 'mø bi mihi. Pε ncat'a zanaθo mä t'unni ra nt'edi ngue da mihyø ja'i. ¹¹Nuya yø

mmäcja t'axi, 'bahyø hmu di manda, guehna n'na ra anxε di manda p'u ja ra ots'i hinha rá nzeGui ganhε. Nunā ra anxε na, nu'a ra hya ngue ra ebreo gui hutj ngue ra Abadón. Nu ra hya ngue ra griego p'uya gui hutj ngue ra Apolión, j nne da manna ra hya na ngue ra Hyote.

¹² Ya rá mæditho ra ndate na p'uya. Pε tobe di 'berhmi yoho di nja.

¹³ Mi mixtrá corneta'a rá 'dato ra anxε p'uya. Dá øde ngue bá nya n'na nc'ei p'u made ha maqui goho yø danj ra altar ngue ra oro, ha nj hyant'a Oja.

¹⁴ Nunā bá nya p'uya, bi zo'a rá 'dato ra anxε mj ha rá corneta, bi 'yεmbi:

—Dami xoqui goho yø anxε nthat'j p'u jonna dathe Eufrates.

¹⁵ Bi ma mathøgue'u goho yø anxε p'uya ngue da hyo n'na parte yø ja'i 'bu'a nximhäi. Pε hinda zü hmæde da hyo. Ya yø 'befitho'a, gue'a bá ts'ännbi ngue da 'yør'mø bi zønna ora, bi zønna pa, bi zønna jeya ngue da 'yøt'a te ja ngue da 'yøt'e. ¹⁶ Dá øcä p'uya, ngue mma hangu gangu yø tøgue ngue yø ts'edi nj n'youi'u goho yø anxε. Bi ma ngue yo ciento miyones yø ts'edi nj n'youi.

¹⁷ Guehna bi zahma dá naya, dá nu yø ndofani, dá nu yø tøgue. Nup'u ja yø tiya yø tøgue, gä ra t'εgui yø njudi. N'youi yø cühü ngue ra theni, ra c'angui, ra c'axt'i, n'youi p'u ja yø njudi. Yø ndofani p'uya, εna yø ya yø dafanzate yø ya. Yø ne yø ndofani p'uya, pønyø sibi, pønyø 'bifi yanj ngue ra asufre. ¹⁸ Bi hyo yø ja'i ya hyu yø ndate pønyø ne yø ndofani. Pε nu hangu gangu yø ja'i 'bui, himbi zü hmæde bi hyo. ¹⁹ A nuya yø ndofani, n'youi ra ndate yø ne, n'youi ra ndate yø ts'u. Porque yø ts'u yø ndofani, ja yø ya ngue sate tengutho ra c'εya 'mø sa yø ja'i.

²⁰ Pε nuya yø ja'i bi bongui, ngue hin'i du ya yø ndate ya, himbi ne bi 'bätyø mmæi ngue xta hyep'u yø dahmu. Sinoque bi siguetho ngue thanne yø ts'onthj. Bi siguetho thanne yø dahmu ngue ra oro, oque ra t'axi, oque ra bronce, oque ra do, oque ra za. Conque nuya yø dahmu thanne yø ja'i, hingui 'yo, hingui zø yø dä, hingui øhra hya 'mø nzohyø ja'i. ²¹ Himbi ne xta hyep'u'a te manj n'yo yø ja'i. Bi siguetho bi nhote, bi siguetho bi n'εte, bi siguetho bi n'yots'om'mäi, bi siguetho bi mpe.

10

¹ Mandø nzaquitho man'na ra anxε dá nugä ngue bi 'yε mahεts'i bá o ra gui. Rá ya ra anxε, n'youi ra sano ngue ra 'becjani. Rá hmi p'uya, di yoxni tengu ra hyadi. Yø gua, gä ra sibi. ² Ça rá 'ye n'na ra súcua. Nu'a rá gua ngue ra n'yεi, brá nnerbu ja ra jathe. Nu rá gua ngue ra gaha, brá nnerbu ja ra häi. ³ Dá øde ngue ra ndøts'edi ga ya, tengu 'mø guε ra ndøzate ngue nne di mmafi, njarbætho. Mi juadi bi mmafi, yoto yø ngäni dá øde ngue bi thoni. ⁴ Mi thoni'u yoto yø ngäni bá nya p'uya, dá ne xcä cuatrá súcua'u yø hya bi ma. Pε dá ø p'uya ngue bá nya mahεts'i Oja, bi 'yεngui:

—Nunā ra hya bi man'u yoto yø ngäni bi nya ya, 'yo gadi cuatrá súcua, n'nammæ ngue hinda fadi hanja ra hya —bi 'yεngui.

⁵ A nunā ra anxε dá nugä ngue brá nnerbu ja ra jathe, man'na rá gua p'uya brá nnerbu ja ra häi, bi 'yεsmaya rá 'ye ngue ra n'yεi p'uya. ⁶ I εxa ntestigo Oja nunā 'bui para zantho, bi hoqui te bi ja maya, bi hocra häi, bi hocra jathe, bi hoqui te gama cosa i ja. Bi 'yεna:

—A nuyá, ya dá guehra ora ja p'uya. Ya hinni mantho dá thotra pa ya.

⁷ Porque nu'mø bi zønna ora dá mixtrá corneta'a rá yoto ra anxε, ya bi nja gätho'a te xpä nzän'Oja di nja p'uya. Nunā rá hya Oja xa japyø pøngahya xa xihyø ja'i, ya gä bi nja'a te xa hmamp'uya.

⁸ Nu'a xtađá øde ngue bá nya mahęts'i p'uya, mahømbi zoqui, bi 'yęngui:
—Nı ma ya. Damı cannbabı rā sęcuā cā rá 'ye rā anxę brá nnerbı ja rā jathe, man'na rá gua p'uya brá nnerbı ja rā hāi —bi 'yęngui.

⁹ Dá magá p'ı 'bāhřa anxę p'uya, ngue dá āpra sęcuā cā rá 'ye. Nuna rā anxę bi 'yęngui:

—Ja ua rā sęcuā. Damı sa. Nup'ı ja ıı ne xtā n'ı rā sęcuā tengutho rā t'afi. Pę nu'mø bı zøt'a mbo ıı mmı, ya xtā nju —bi 'yęngui.

¹⁰ Dá cangā rā sęcuā mı cā rá 'ye rā anxę p'uya ngue dá sa. Nu'mø ma yaıı, xan'u tengutho rā t'afi. Pę nu'mø ma tut'i, ya mandø njutho. ¹¹ Ya bi t'ęngā p'uya:

—A nuyá, nuna te rā hya ja ngue dá thogui gātho yø ja'i nuya 'dama' dan'yo yø hya ga ya ya, conyø dast'abi, gui mma te ja ngue dá thohya yø ja'i ya.

11

¹ Bı n'naca n'na rā t'o ngue rā t'ęni p'uya. Bi t'ęngui:

—Ga 'yo ya, damı 'yennbabı rá nıja Oja, 'ne damı 'yenna altar. Damı pede hangu yø ja'i ndanne p'ı ja rā nıja. ² Pę nu'a rā thınnıja, 'yogui ęni. Porque nu'a, gue'a di t'unyo 'dan'yo ja'ı'a. Nuya yø 'dan'yo ja'ı, guehya yote ma yoshna dá nepa hāi rá maça danıhıı Oja ya. ³ Ga pęhnā yoho ma m'męhıı dā mangbagui ma hya, męnte gue'a n'na mahuaıı 'ne yociento 'ne hyate ma pa. A nuya p'uya dá hye yø he ngue di m'mı ndımmıı —bi 'yęna.

⁴ Nuya yonc'ęi ya, guehya ga nnøpe ngue yonza yø olivo ya. 'Ne guehya ga nnøpe ngue yoho yø mfoxıyo jap'ı ıı hyant'Oja di manda nxımhāi. ⁵ Nu'mø tonı ja'ı da ne da hyo ya yonc'ęi ya, hında zā da hyo. Porque pønna sibi yø ne, di juadı dā 'yuhyo nsıııı. Janangue nu to dā ne da hyo, go dā duse rā ja'ı nne di nhote. ⁶ Nuya p'uya, ja yø ts'ędi ngue dá zā dā 'yøt'e ngue hıdıı n'ye męnte rā pa dā mambrā hya Oja. 'Ne xquet'a ja yø ts'ędi ngue dá zā dā 'yøt'e ngue dá gohi di nıı rā dehe. 'Ne ja yø ts'ędi ngue nıua ja rā xımhāi, dā 'yøt'e ngue di nja yø ndate n'ı, hønt'a goma ora dā nepe di nja. ⁷ Nu'mø bı juahyø 'bęfi ngue dá manna hya, nu'a rā ndate zu'ę bı pøxpı ja rā ots'i hınhı rá nzeııı ganhe, guehna dā 'yørpabi rā tınhıı na, dā dapi 'ne dā hyo ya yonc'ęi ya. ⁸ Nuya yø ánıma bi tho, nu'yo do'yo bomp'ı ja yø caye ja rā danıhıı bı ma macuati rā pont'i rā Hmu Jesús. Nuna rā hııııı na, gui nhyęjpabi rā hııııı Sodoma 'ne gui nhyęjpabi rā hāi Egipto. ⁹ Nhyu pa made bı m'momp'ı yø ánıma. Hımbı ma nt'āııı, porque bı hnepe ngue dá nu yø ja'ı nuya 'bıı ndap'ı bı zā ngue 'dama' dan'yo yø hya ga ya. ¹⁰ Nuya yø ja'ı 'bı'ı nxımhāi 'mø bı nu ngue ya xa ndı, astā øt'ango ngue di johya. Nu te tııı n'na ngu n'na di mpeıııı. Porque nuna rā hya Oja mı mmabya yonc'ęi bı du, janıuanı ngue madı ıınbı yø mmıı yø ja'ı. ¹¹ Pę nu'mø mı gua'a nhyu pa made ngue bomp'ı yø ánıma, Oja bı 'yøt'e ngue mahømbı m'mıı. Nu to gā bı nu ngue ya 'bıı mahø'n'a, janıuanı ngue bı nsı. ¹² A nuya yonc'ęi mı mmambrā hya Oja m'met'o p'uya, bı 'yøde ngue bı ts'o mahęts'i, bı t'ęmbı:

—Bı 'yęhmı ua ya —t'ęmbı.

Bı ma mahęts'i p'uya, bı 'yo n'na rā gui. Nu'ı yø nsıııı p'uya bı nıtho ha ıı ma maya. ¹³ Nu'a rā ora'a p'uya, janıuanı ngue bı 'yan'ahāi. Nu hangu ga ndøngu yø ngu jap'ı ja rā danıhıı, nu'a n'na ciento yø ngu, 'det'a yø ngu bı xot'i. 'Ne yoto mahuaıı nja'ı bı du ngue'a ıı 'yan'ahāi. A nu'ı yø ja'ı hımbı du p'uya, janıuanı ngue bı nsı. Bı manyø ja'ı p'uya ngue janıuanı ja rá ts'ędi Oja bı 'bı mahęts'i.

¹⁴ Ya bı tho'a rá yoho rā ndate ya, pę mahømbá ęrpı'a rá hyu rā ndate di nja.

15 Bi mixtrá corneta'a rá yoto rá anxε p'uya. Nu'u bá nya mahεts'i p'uya rá ndots'edi gá nt'ode rá hya bí ma ngue εna:

—A nuyá, nuna Oja co 'nehra Cristo, ya dá 'yuhrá ts'edi ya, ngue para zantho dí manda gá rá ximhái.

16 A nu'u 'däte magoho dí mäspu ja rá nhudi Oja, gá bí m'memfo hái ngue bi danne Oja. 17 Gá 'da gá 'yεntho:

—Dadi ja mammadí'áhe ya grá Hmu. Gue'e grá Oja ngue jase ní ts'edi. Gue'e guí 'buhya, 'nε ya gmi 'búi mεnte yø pa xa thogui, 'nε guí sigue guí m'mai mεnte yø pa dí map'u. Jammadí'age ya má Oja'i ngue ya gá dε'mí guí manda te gá ja ya. 18 A nuyá yø ja'i 'bu'a nximhái mí mbøcue, xa mme'ho ní hya. A nuyá, xquet'a ya bí zønna pa guí mbøcue ya. Nu yø ánima xandu, ya bí nzønna ora guí hyaspa rá güenda ya. Guí unyø nzäbi ní mεfi xa mmamp'a ní hya. Gätho yø ja'i ya o ní 'yε dí ngüε dí nnoho, te'o ngue nnu mansu'i, gá guí unyø nzäbi. Ya bí zønna ora guí jua'u yø ja'i øtra nts'oní ua ja rá ximhái ya, ngue'a te gáma nts'o øt'e.

19 Dá nugá p'uya ngue bi xohrá níja Oja bí ja mahεts'i. Nup'u mbonníja, dí nequi ngue jap'u rá huada m'mets'i rá cohi bí gohmi m'met'o Oja yø ja'i. Bí nja yø huei, janjuani dí hí yø ngáni. Bi 'yan'a hái, bí nja yø ndate ndo.

12

1 Bi nequi p'u mahεts'i n'na rá hmεya ngue n'na rá xisu dí mpaxa n'na rá ulu ja rá hmi tengu guí yotra hyadi. Nup'u tøgue dí nequi ngue rá zana nnets'i. Rá ya p'uya, oxá n'na rá corona n'youi 'de'ma yoho yø sø. 2 Nuna rá xisu p'uya, ya há rá basi, pε mafi ngue sä rá n'u ngue ya dí m'meni.

3 Mahøndá handá mahεts'i p'uya, dá nu man'na rá hmεya ngue n'na rá ndate ts'ozu'ε xa ntheni, ja yoto yø ya, ja 'det'a yø daní. 'Da'a n'na rá corona oxyø ya. 4 Di futrá ts'u ngue bi hømyø sø bí ja maya, so ua ja rá hái. Pε himbi zu hmáde'a gangu yø sø bá hømmi. Rá ndate zu'ε p'uya, bí m'mäp'u ní hyandra xisu há rá basi. Høntho dí m'meni, 'bextá zaprá basi. 5 Nuna rá xisu mí há rá basi, bí m'mährá ts'unt'u nuna ja ngue dá zedi dí manda ua ja rá ximhái. Pε nuna rá ts'unt'u bí zixpu bí 'bu Oja ngue 'dap'u daní mmihmi. 6 Nuna rá xisu bí 'dagui, í map'u bí ja rá dapo, ya xi zännbabi Oja n'na rá xequi dí m'mai. Ja dí t'unnbu te dá zi mεnte n'na mahuahí 'nε yociento 'nε hyate ma pa.

7 Mí tho'a p'uya, bí nja n'na rá datunhni p'u mahεts'i. Bi 'yøtra tunhni'a rá hmu yø anxε ní hu ngue rá Miguel. Bí mfäxui mí'da yø anxε dí manda. Bí ndunhui ná rá ndate zu'ε, 'nε xquet'a bí mfäxui yø anxε ná p'uya. 8 Pε nuna rá ndate zu'ε, bí 'behra tunhni p'u mahεts'i. Ya hin'yü há dí m'mai. 9 Nuna rá ndate zu'ε bá t'engua ja rá ximhái, gá bá n'youi yø anxε dí manda. Nuna, guehna rá nyogui c'εya ní hu ngue rá zithu 'nε rá Satanás. Guehna hätyø ja'i 'búi gá rá nguá nximhái naya.

10 Mahøndá øde ngue bá nya maya man'na, pε rá ndots'edi gá 'yεna:

—Ya bí zønna ora dá yan'Oja yø ja'i ya. Oja ya udi ngue ja rá ts'edi, dá guehra Cristo ya udi ngue ja rá ts'edi. Porque nuna rá pa rá xui madí yahma cüha p'u há 'bu Oja, ya bá thøn'athi naya. 11 Guehya má cüha bí daprá zithu ya, porque nu'a í dü rá De'yo, ja rá ts'edi ngue bí hojpa yø ts'ouqi. Guehya himbi zu bí ma ngue ε'ei rá De'yo ya. Himbi zu bí manna hya, madague'a bí tho. 12 Bí ja rá johya mahεts'i. Dí johya to gá bí 'bup'u. Pε huecate yø ja'i 'bup'u ja rá hái, dá gue'u 'bup'u ja rá jathe, huecate. Porque nup'u ja rá ximhái ya, ja 'bup'u rá

zithu. Janjuani ngue mbøcuc ya, porque padī ngue ya mīts'u dra pa da thaspa ra güenda —bi'yēna.

¹³ Nuna ra ndate zu'ε mø mambá t'engua ja ra ximhäi, bi hyoni ha 'bähra xisu nuna xi m'mührá ts'ant'u, porque sai. ¹⁴ Pε nuna ra xisu, Oja bi japi ngue bi nja yø zahua tengutho n'na ra pents'u, ngue bi zã bi 'dagui. Bi zop'u ra ndate zu'ε, bi map'u ja n'na ra dapo xi zãnnba Oja ngue di m'mui. Nup'u ja ra xequi bi zoni, ja bi t'unnba te bi zi mente nhyu jeya made. ¹⁵ Nu'a ra ndate zu'ε, bi bønna dehe p'u ja rá ne, bi gohi ngue ra ndate dehe. Bi nepe ngue xta nduxra xisu 'mø xtī nthēui. ¹⁶ Pε ra xisu, bi mäxra häi ngue bi duxra dehe bá pømp'u ja rá ne ra ndate zu'ε. ¹⁷ Janangue nuna ra ndate zu'ε mathoguito bi mbøcuc ngue sahna rá xisu hĩmbi zãdi. Bi ma p'uya ngue bi 'yørpabi ra tunhni'u yø bası ra xisu. Nuyá, guehya yø ja'ı øt'e te di manda Oja ya, hĩnguı nne da hyc'a ra hya bi zohra Jesucristo.

13

¹ Dã m'mäcã p'u ja ra nenga jathe p'uya. Dã handi ngue bá pøxma xøts'e ra dehe man'na ra ndate ts'ozu'ε ja yoto yø ya, ja 'det'a yø danı, 'da'a n'na ra corona oxyø danı. Yø ya p'uya, nt'ot'i p'u yø thũhu ngue hĩnguı nnu manho Oja. ² Nuna ra ndate ts'ozu'ε, di nēquı tengu ra tigre. Ja yø gua tengutho yø gua ra oso. Rã ne p'uya, tengutho rá ne ra dafanzate. Nuna man'na ra ts'ozu'ε ngue ra thēni p'uya, guehna ra zithu na, bi japi bi nja rá ts'edi na ra ndate ts'ozu'ε bá pøxpu ja ra jathe. Bi unna nthuts'i ngue da mı, di manda'u to di manda ra zithu. ³ Nuna ra ts'ozu'ε p'uya, di nēquı ngue xı ts'ennbabi n'na rá ya, ya ja ngue da du. Pε bi zã rá ts'et'i mı ja. Mı nu yø ja'ı ngue bi zã rá ts'et'i, bi nsu gãtho yø ja'ı 'bwi rá ngunı nximhäi p'uya, ya ı mähã yø ja'ı na ra ndate zu'ε p'uya. ⁴ Bi danne yø ja'ı ra zithu p'uya, porque bi bahyø ja'ı ngue gue'a ra zithu xı unna ts'edi ra ndate ts'ozu'ε. 'Nεsc'a ra ndate ts'ozu'ε bi danne yø ja'ı p'uya. I ɛnyø ja'ı:

—¿Haru gue 'bähman'na ngue tate tengu na ra ndate zu'ε? ¿Te'o da bõni ngue da zã di ndunhui na? —ɛnyø ja'ı.

⁵ Bi t'unnã ts'edi na ra ndate ts'ozu'ε p'uya ngue bi xohra ne, bi nya. Bi manyø hya ngue di 'yets'i, 'nε bi manyø hya ngue nnømman'u Oja. 'Nε yote ma yoshna bi ts'ännbi ngue di nja rá ts'edi. ⁶ Bi nømman'u Oja p'uya. Bı nømman'abi rá thũhu. Bi nømman'abi rá nıja Oja, co gãtho'u bı 'bũ mahets'i bi nømman'u. ⁷ Bi t'unnã nt'edi p'uya ngue da 'yørpabi ra tunhni yø ja'ı ya o rá 'yε Oja, 'nε da dapi. 'Nε bi t'unnã nt'edi ngue di manda gãtho yø ja'ı 'bwi ndap'u bi zã yø häi, ngue 'dama 'dan'yo yø hya ga ya. ⁸ Nuna ra ndate ts'ozu'ε p'uya, gãtho yø ja'ı 'bwi rá ngunı nximhäi, gã bi danne. Guehya yø ja'ı hinga nt'ot'ibi yø thũhu p'u ja ra libro ca ra Dε'yo nuna bi tho. Nuna ra libro na, hante di nhohra ximhäi ya bá nt'ot'ibi yø thũhu te'o gãtho ja ngue di nthēui ra 'da'yo te.

⁹ Nu ra ja'ı ja rá gu, da 'yøhya yø hya ja ua. ¹⁰ Nu ra ja'ı sixrá mmic'eiui ngue da got'i, xquet'a 'nεsc ra gote da jot'i. Nu ra ja'ı da hyo rá mmic'eiui conna juai, xquet'a ra hyote jatho ngue di du conna juai. Janangue nuya yø ja'ı ya o rá 'yε Oja, jatho ngue da zeti hangu ra n'u ja ngue da thoguı, 'nε da 'yεc'ei xanho ngue di nja'a te ra hya bi man'Oja ngue di nja.

¹¹ Mahõndã nugã man'na ra ts'ozu'ε p'uya ngue bá pøxma xøts'e ra häi. Nuna p'uya, ja yoho yø danı tengutho ra Dε'yo. A nu mø mı nya, bi nya tengutho ga ya ra zithu nuna ra thenga zu'ε. ¹² Nu'a te gã rá ts'edi mı ja m'met'o na ra ndate ts'ozu'ε rá mudı, gue'a rá ts'edi bi japi bi nja'a, ı nnuho te gã bi 'yøt'e. Nuna rá

yoho rā ts'ozu'ε bá p̄oxp̄a ja rā häi, bi japyö ja'j 'b'u'a nximhäi ngue dā danne nā rā ndate ts'ozu'ε xp̄i b̄oxp̄a ja rā dehe, nuna xi zā rā ts'et'i m'met'o. ¹³ Nuna rā yoho rā ndate ts'ozu'ε p'uya bi 'yötyö milagro, yö hm̄i yö dā yö ja'j asta øt'e ngue bi tähyö sibi mahets'i, so ua ja rā ximhäi. ¹⁴ Bi t'unnā ts'edi ngue dā 'yötyö milagro mente n'youi nā rā mm̄its'o zū'gui rā m̄edi. Bi nepe ngue gue'a di hyätyö ja'j 'b'u'a nximhäi ngue di mähä. Bi xihyö ja'j p'uya ngue bi hocā n'na rā dahmu di nequi tengutho rā hm̄i nā rā ndate ts'ozu'ε xi ts'eni connā juai ne xi zā rā ts'et'i. ¹⁵ Mi hocra dahmu yö ja'j p'uya, nu'a rā yoho rā ndate ts'ozu'ε xp̄i b̄oxa häi, bi t'unnā ts'edi ngue bi japi bi nja rā te rā dahmu ngue di nya. 'Ne di manda nā rā dahmu, ngue dā tho'u yö ja'j hinda ne dā danne. ¹⁶ Nuna rā ts'ozu'ε p'uya, bi ja ts'edi ngue gätho yö ja'j dā ma mamarcabi yö 'ye ngue yö n'yei ogye yö dε. Gä bi ma mamarca yö ja'j, dingüε d̄innoho, yö mm̄emmeti, yö hyoya, gue'u 'b'ahyö hm̄u, gue'u h̄inj'o yö hm̄u, gä bi ma mamarca. ¹⁷ Ya h̄injonda zā dā däi 'ne h̄injonda zā dā mā ngue'mö h̄ingui n'youi rā marca ngue rā thuhū rā ndate ts'ozu'ε, ogye gue'u hangū yö número n'youi rā thuhū. ¹⁸ I nne ngue di n'yomf̄eni xanho rā ja'j, para ngue dā d̄inya yö hya ja ua. Dā zännbi hangū yö número p̄ots'e ngue n'youi rā thuhū rā ndate ts'ozu'ε. Gue'a rā número n'youi rā thuhū rā ja'j'a. Nuna rā número nā, guehna ngue 'dato ciento 'ne hyate mā 'dato.

14

¹ Ma nhannigä mahon'a p'uya, dá nugä rā Dε'yo 'bäp'u ja rā nyuni Sión. 'Dap'u 'bähmi'u n'na ciento 'ne yote magoho mahuah̄i nja'j. Guehya n'ot'ibi rā thuhū rā Dε'yo p'u ja yö dε ya, connā thuhū rā Papá. ² Mahondā öcā m̄i'da yö hya bí ja mahets'i. Pε rā ndots'edi gā nt'ode yö hya. Nup'u dá øde ngue gui h̄i yö hya, tengutho gui h̄i yö dehe, ogye tengutho p'u gui thon̄i rā ngāni p'u dá øde. Yö mε'bida ngue yö arpa p'uya xandöngu dá øde. ³ Guehya tutā n'na rā 'da'yo thuhū p'u ni hyandrā nhudi Oja ya, hapu nhuya 'däte magoho di mäsp̄u hu Oja, hapu 'bā'u goho 'bäp'u ja yö ts'at'i rā nthuts'i. Nuna rā thuhū tuti, h̄injongui pad̄i temā thuhū, sinoque pase'u n'na ciento 'ne yote magoho mahuah̄i, guehya yö ja'j bi nyanyö te ua ja rā ximhäi ya. ⁴ Guehya yö ja'j h̄inha gā hye Oja, bi nsup̄i hangū rā pa. 'Ne n'youi rā Dε'yo hapu ni ma. Guehya yö ja'j rā m̄editho bi ma map̄oh̄o p'u 'b'ahyö ja'j nximhäi ya, para ngue dā zo rā 'ye Oja co 'nehra Dε'yo dā zo rā 'ye. ⁵ Guehya yö ja'j h̄injam'mö bi manna f̄ehni ya. Nuna Oja, h̄in temā nts'o bi d̄innbi ngue di zai.

⁶ Dā handā man'na rā anxε bí 'yo maya p'uya. I mmanna hoga 'da'yo hya nuna ja rā ts'edi para zantho. Bi xihra hya yö ja'j 'bai gā rā nguni nximhäi, nuya yö ja'j 'dama 'dan'yo yö hya gā ya. ⁷ Pε rā ndots'edi gā nt'ode rā hya bi mā, bí 'yεmbyö ja'j:

—Dami s̄uh̄u Oja. Dami 'yεsp̄ahu, porque nuna Oja, ya bi zonna ora dā hyaspa rā güenda yö ja'j ya. Dami thannehu nā Oja bi hoqui te gā bí ja maya, 'ne bi hoqui te jaua ja rā häi. 'Ne bi hoqui te gā jap'u ja rā jathe. 'Ne bi xityö dehe hapu gā p̄oh̄o —bi 'yεmbyö ja'j.

⁸ Mahombá εrp̄atho man'na rā anxε p'uya. Bi 'yεna:

—Bi guadi. Bi guahra dan̄ihni Babilonia. Porque guehya yö ja'j Babilonia bi ḡtra 'yu nā rā nts'o øtyö ja'j 'b'u'a nximhäi. I tenth'o te rā nts'o øtyö ja'j Babilonia.

⁹ Nuna rā hyu rā anxε bá nya maya p'uya, rā ndots'edi gā 'yεna:

—Nu to gä thanne rá ndate ts'ozu'ε 'nε thannebi rá dahmu, ogue di n'unj da ma mamarcabi rá dε ogue rá 'ye, ¹⁰ guehya yø ja'i di nthēui rá castigo xa nzän'Oja ya. Porque nuya yø ja'i sū Oja, ya xa nzänni ngue di sátra ndate p'u ja rá sibi di danzø conná asufre. Da nudyø anxε Oja, da guehra Dε'yo da nutho te da thohya yø ja'i ya. ¹¹ Nu'a rá 'bifi da pøxpø ha da zá rá ndate yø ja'i, para zantho di nja rá 'bifi. Ra pa ra xui dá zá rá ndate to thanne rá ndate ts'ozu'ε ogue thannebi rá dahmu, ogue ma marca rá ja'i conná thuhū rá ndate zu'ε. ¹² Janangue nuya yø ja'i ya o rá 'ye Oja, jatho ngue da zeti hangu rá n'u ja ngue dá thogui. Da 'yøt'e te di manda Oja, 'nε 'yo di he'a ga 'yεc'ei rá Jesús.

¹³ Dá øcä man'na bá nya mahets'i p'uya, bi 'yεngui:

—Damí cuatrá súcua ya yø hya jaua ya. Rá mmēnthi di nthēui yø 'yεc'ei di du'a ngue ørpa rá 'befi rá Jesús. Porque guehna rá hya mmanna Espiritu Santo na ngue εna: “Ya bi zεp'u'a te gá rá n'u xa thogui. Nu'a rá 'befi Oja xa 'yørpe, bí ja rá njut'i p'u mahets'i”.

¹⁴ Mahøndá handä maya p'uya, dá nu n'na rá t'axca gui, huxpø n'na nc'ei, oxrá ya n'na rá corona ngue rá oro. I há rá t'exu het'i xandønho. ¹⁵ Nup'u ja rá nija bí ja mahets'i p'uya, bá pømp'u n'na rá anxε ngue rá ndøts'edi ga mmat'a huxma xøts'e rá gui. Bi 'yεmbi:

—Ya bi yaxyø hmudá ja gá rá ximhäi. Ya bi zønna ora gui hyets'i —bi 'yεmbi.

¹⁶ Nuná huxpø ja rá gui p'uya, bi hyexyø hmudá mi jap'u ja rá häi. Gä bi peti.

¹⁷ Bá pøm man'na rá anxε p'u bí ja rá nija mahets'i p'uya. Bá hya man'na rá t'exu ngue het'i xandønho. ¹⁸ Nup'u ja rá altar, bá nεxpø man'na rá anxε ngue ja rá ts'edi ngue dá ja rá sibi. Rá ndøts'edi ga mmat'a há rá t'exu p'uya, bi 'yεmbi:

—Ya bi yaxyø uva jap'u ja rá ximhäi. Damí hyequi —bi 'yεmbi.

¹⁹ Nuná rá anxε ts'o p'uya, bi hyecyø uva mi jap'u ja rá ximhäi, gä bi peti. N'narbu bí gatyø uva ngue dá thē'mi. Nuná rá hya ná p'uya, i nne dá ma ngue rá ndate castigo dá ja Oja. ²⁰ Nu'u yø uva bí ma nthē'mi p'u maxøts'e rá danihni. Nup'u bí ma nthē'mi yø uva, nu'a rá ngui bi bønī, gá rá ji. Nu'a ga 'yensyø ya yø ndøfani' mø njumbi rá freno, nup'u ha pøxrá ne, gue'a ganhe rá ji'a. Nu'a ganzant'i p'u ha ja yø ji, bí ma astá hyu ciento kilómetro.

15

¹ Dá handä mahets'i man'na rá hmεya ngue mathoguitho rá ndussutho. Dá nu yoto yø anxε. N'na ngu n'na ya yø anxε, i há rá n'u ja ngue dá ja. Nu'mø bí nja ya yoto yø ndate n'u, ya bí nja gátho'a te rá castigo ja ngue dá ja Oja p'uya.

² Dá nugä n'na rá xεqui ngue titho, tengutho rá jathe p'u gui nεqui, di nεqui tengutho rá xito 'mø brá o ra sibi mbo. Ja tøp'u gátho ya yø ja'i xi dapra ndate ts'ozu'ε p'uya, ngue himbi ne bi dannebi rá dahmu. 'Nε himbi ne yø ja'i xta mma mamarca conná número n'youi rá thuhū rá ndate ts'ozu'ε. Gä há yø 'bida xi un'Oja. ³ I tutra thuhū mi tutra Moisés rá mēfi Oja. Guehna rá thuhū turpabi rá Dε'yo p'u ha 'bäi. I εna:

—Mathoguitho mazihotho te gui øt'e grá Hmu, ma Oja'i. I jase ni ts'edi. Majuani ngue gä xanho te gui øt'e. Grá dast'abi ngue yø ja'i 'bai rá ngani nximhäi. ⁴ ¿Te'o dá bønaya grá Hmu ngue dá 'yεna hinda nu mansu'i? ¿Te'o dá bønī ngue dá 'yεna hinda zá dá 'yεts'a'i? Porque høn'atho ni ngue gá rá nho gui øt'e. A nuyá, dá εhe gátho yø ja'i 'bu'a nximhäi ya ngue dá danne'i. Porque ya bí nu yø ja'i te gui øt'e, gä gue'a ní 'yup'u gui øt'e —bi 'yεna.

⁵ Mí tho'a p'uya, dá nugä ngue bi xohra nija bí ja mahets'i. Nup'u mbonnija, ja dá nugä p'u ra xequi mathoguitho xa nduxqui, ja m'mets'i p'u yø xindo nt'ot'i rá ley Oja. ⁶ Nup'u ja ra nija p'uya, bá pømp'u yoto yø anxε ya xtá nu m'met'o ngue bá hya ra ndate n'u ja ngue dá ja. Gá di t'axca he, 'ne gá di ngutra oro yø tiya. ⁷ Nu'a n'na 'bäp'u ja rá nhudi Oja p'uya, bi unni 'da'a n'na ra mohi ngue rá oro'u yoto yø anxε. Nup'u ja yø mohi bi unni, ja yup'u ra ndate castigo dá ja Oja nuna 'bai para zantho. ⁸ Nup'u mbonnija p'uya, yup'u ra 'bifi n'youi rá ts'edi Oja maguesε. Pε hinjongui sá dá yat'ambo nnija. Dá zä, pε asta gue'mø gá bi nja'u yoto yø ndate n'u ja ngue dá ja ya yoto yø anxε.

16

¹ Mahøndá øcä man'na ra hya bá nya p'u ja ra nija mahets'i p'uya. Pε ra ndots'edi ga xi'u yoto yø anxε, bi 'yεmbi:

—Ní mähä ya. Nu'u yoto yø mohi guí theu ngue n'youi rá castigo dá ja Oja, dami 'yømmi p'u ja ra ximhäi ya —bi 'yεmbi.

² Nu'a rá mædi rá anxε p'uya, nu'a rá mohi mi the, bi 'yømp'u ja ra häi. A nuya gátho yø ja'i mi n'youi rá marca rá ndate ts'ozu'ε p'uya, 'ne xi dannebi rá dahmu, bi nja yø ndate sasj ngue mandø n'utho.

³ Rá yoho rá anxε p'uya, nu'a rá mohi mi the, bi 'yømp'u ja ra jathe. Rá dehe p'uya bi gohi ngue rá ji, εnā bi ts'enna ánima. Gátho'u mi ja yø te p'u ja rá jathe, gá bi du.

⁴ Rá hyu rá anxε p'uya, nu'a rá mohi mi the, bi 'yømp'u ja yø dathe, gátho p'u ha pøhyø dehe. A nuyá, gátho yø dehe, gá bi gohi ngue rá ji. ⁵ Dá øde ngue bá nya rá anxε nu'a bi ts'onyo dehe, bi 'yεnā:

—Nu'i grá Hmu mā Oja'i, gue'e guí 'buhya. Mente yø pa xa thogui xcá m'mui. Pε gá rá nho gnj 'bai. A nuyá, nu'a rá castigo guí øtya, ya ni 'yup'u'a ya.

⁶ Porque nuya gadi japrā castigo ya, guehya bi hyo yø ja'i o ni 'yε ya, 'nehyø pøngahya xa mmamp'a'i ni hya, gá xa hyo. Janangue guí unyø njut'i ya, gá japi ngue bi zi ra dehe bi nji.

⁷ Dá øcä mahøn'a p'uya ngue bá nya man'na p'u ja rá altar. Bi 'yεnā:

—Nu'i grá Hmu mā Oja'i, gue'e majuanj ngue jase ni ts'edi. Nu'a te rá castigo guí øtya, ya ni 'yup'u'a ya —bi 'yεnā.

⁸ Rá goho rá anxε p'uya, nu'a rá mohi mi the, bi 'yømp'u ja rá hyadi. Rá hyadi p'uya man'na mandø mpatho. Mathoguitho uhyø ja'i'a ga ndømpa.

⁹ Mathoguitho bi nzø yø ja'i ngue'a te ga ndømpa rá hyadi. Pε hinjui nne yø ja'i di 'bätyø mmui ngue di n'unj dá 'yεspabi Oja. Sinoque man'na nnømma'n nā Oja ja rá ts'edi ngue bí pennbabi rá n'u thogui.

¹⁰ Rá cat'a rá anxε p'uya, nu'a rá mohi mi the, bi 'yømbabi p'u ja rá nthuts'i rá ndate ts'ozu'ε. Nup'u ha gá di manda na p'uya, gá bi gohi ngue rá 'bexui. Asta sa yø jani yø ja'i ngue sá rá ndate. ¹¹ Pε madague'a bi zä rá ndate yø ja'i ngue yø ndate sasj, himbi ne xti 'bätyø mmui ngue xtā hyep'u ra nts'o ga 'yo. Sinoque εnā man'na bi nømma'n nā Oja bi 'bu mahets'i.

¹² Rá 'dato rá anxε p'uya, nu'a rá mohi mi the, bi 'yømp'u ja rá dathe Eufrates. Rá dathe p'uya bi 'yot'i, para ngue dá zä dá tho'u yø ts'edi yø dast'abi mambá ep'u, ni 'yep'u ni bøxyadi.

¹³ Dá nugä p'u ja rá ne rá ndate ts'ozu'ε xa ntheni, 'nep'u ja rá ne'a rá mmits'o zu'εui, 'nep'u ja rá ne'a rá fehni pøngahya, 'da'a n'na rá ts'onthi bá pømp'u ja yø ne, di nequi tengutho rá 'ue. ¹⁴ Guehya yø ts'onthi dá zä dá 'yøtyø milagro. Bi bønji ngue dí peti gátho yø dast'abi 'bu'a nximhäi. Nu'mø rá pa dá ep'u nā Oja

jasε rá ts'edi ngue dá hyaspa rá güenda gátho yø ja'í, guehya dá nangui ngue dá 'yørpabi rá datunhni Oja ya.

¹⁵ Gátho ya yø ja'í øhya yø hya nt'ot'i ua, dami 'yøhm xanho ná rá hya mmanna Cristo, bi 'yεna:

—Nu rá pa ga ma εhe, n'na zihmantho ga søhø, tengutho 'mø ha bi zønna be, hingui fadi tema pa dá zøhø, di njarbatho. Pe rá mmenthi di nthēui to hingui aha, i fährá t'acxa he n'namhma ngue hĩndi n'yo mangøtho, 'ne hĩnda mesrá sã ngue dá hĩn'ya rá t'acxa he dá hye —i εna.

¹⁶ Nu'ya yø dast'abi bá ts'i p'uya, bi mpeti p'ya ja rá xequi gui hutyo ja'í ga ya rá hya ngue rá ebreo, ngue rá Armagedón.

¹⁷ Rá yoto rá anxε p'uya, nu'a rá mohi mi the, bi 'yømp'ya ja rá ndahi. Nu'a rá nija bi ja mahets'i ha ja rá nhudi Oja, ja bá nya p'ya man'na, pe rá ndøts'edi ga 'yεna:

—Ja bi zεp'ya te ja ngue di nja ya —bi 'yεna.

¹⁸ Bi nja yø huei p'uya, bi nja yø ngāni. Janjuani ngue rá ndih. Bi 'yan'ahāi, mathoguiho rá ndøts'edi i 'yan. Mente yø pa xa m'mahyo ja'í ua ja rá ximhāi, hĩnjam'ø xi nja'a te bi nja. ¹⁹ Nunā rá dānihni Babilonia, hyu xequi bi bøni ngue bi t'i'ahāi. A nuya gátho yø hĩni ja rá ngāni nximhāi, gā bi xot'i. Oja bi unná njut'i'a rá hĩni Babilonia, bi mennbabi rá castigo ngue sai. ²⁰ Gátho yø t'uhāi ja mādε yø jathe, 'ne yø t'øhø, ya hĩnha mambi nequi. ²¹ Bi zoxyø ja'í yø ndate ndo bi nja. Pe mandø nnotho, yote kilo ganhyu n'na rá ndo. Pe yø ja'í p'uya, nu'a ga nzā rá ndate ngue yø ndo bi nja, εna gue gue'a man'na ga nømman'ya Oja'a.

17

¹ Bá ε'a n'na'ya yoto yø anxε mi the yø mohi p'uya. Bi 'yεngui:

—Bi 'yεcua ya. Ga ut'a'í rá castigo dá thohna xisu mathoguiho rá 'yots'om'māi, huxma xøts'e rá jathe. ² Yø dast'abi 'bui gā rá ngāni nximhāi, gā xa n'yots'om'māiui ná rá xisu ná. Dá guehyø ja'í 'bui gā rá ngāni rá ximhāi, gā xa itibi ngue di sitra sei ngue rá 'yots'om'māi —bi 'yεngui.

³ Rá Espiritu Santo bi párcā mā nhandi. Rá anxε bi zixcagui p'ya bí ja rá dapo. Ja dá nugā p'ya n'na rá xisu huxma xøts'e rá ndate ts'ozu'ε xantheni, xpí bøxpū ja rá dehe. Nup'ya ja rá do'yo ná rá ts'ozu'ε p'uya, mā zinni p'ya yø thuhu nu'ya mma ngue hingui nnu manho Oja. Nunā rá ts'ozu'ε ja yoto yø ya 'ne ja 'det'a yø dani. ⁴ Nunā rá xisu p'uya, rá 'bojepoi rá he cona theni. N'youi yø dōni ngue rá oro rá he, n'youi yø ts'ado mazihotho gui nequi, n'youi yø do ni hu ngue rá perla. I the n'na rá mohi ngue rá oro. Nu'a te gā rá nts'o xa 'yøt'e, gue'a pop'ya ja rá mohi'a, porque ja rá ts'oqui ná rá xisu ngue rá 'yots'om'māi.

⁵ Nt'ot'i n'na rá thuhu p'ya ja rá dε rá xisu ngue hingui fadi te ga mbøni. Pe nu'a ga mbønna rá hya ná ngue εna: “Nunā rá dānihni Babilonia, guehna rá mamā ná ngue gátho yø 'yots'om'māi 'bui'á nximhāi, 'ne'a te gāma nts'o i ja”.

⁶ Nunā rá xisu, dá nu ngue ití. Porque xa nzipyø ji ya yø ja'í Oja xa thopi ngue hingui nsāya mma hanja ná rá Jesús. A nugā p'uya dadi 'yøtho hanja te dá nu.

⁷ Rá anxε p'uya bi 'yεngui:

—¿Hanja ngue gadi 'yøtho? Nugā ga xi'i te ga mbøn'a te gā nu ya, ngue rá xisu, huxrá xatha rá ndate ts'ozu'ε, nunā ja yoto yø ya, 'ne ja 'det'a yø dani.

⁸ Nunā rá ndate ts'ozu'ε gā nu ya, guehna ya fadi ngue mi 'bui'á m'met'o naya, 'ne nuya hĩnha mađi nequi ngue di 'bui'ya. Pe hōnda pøxpū ja rá ots'i hĩnha rá nzequi ganhe. Rá nzequi p'uya dá ma rá castigo. Astā gue'mø mambá fu'a

nximhäi, ya bá nt'ot'i p'ü ja rā libro yø thuhü ya yø ja'i ja ngue di nthëui rā 'da'yo te. Pë nūya yø ja'i hinga nt'ot'ibi yø thuhü p'ü ja rā libro, nu'mø bi nū ngue di 'bui mahøn'a rā ndate ts'ozu'ε, dadi 'yøtho.

⁹Nūya yø hya jaua, i nne ngue dā dani xanho rā n'yomfëni rā ja'i, para ngue dā dñi xanho hanja rā hya. Nūya yoto yø ya rā ndate ts'ozu'ε, guehya ga mbøni ngue yoto yø nyuni nnøpa nthuts'i rā xisu ya. ¹⁰Në xquet'a nūya yoto yø ya i ja, ga mbøni ngue yoto yø dast'abi. Ya bi dū'ü cät'a yø dast'abi. A nū'a n'na'ü p'üya, i nts'at'abitho ya. A nū man'na p'üya, tobe hñdi bentrā cargo. Pë nu'mø ya bi mi ngue di bentrā cargo, hinga ya'atho di nts'at'abi. ¹¹Nuna rā ndate ts'ozu'ε mi fadi ngue mi 'bū'a m'met'o, nē hinha mađi nequi ngue di 'būhya, guehna rā hyato rā dast'abi di m'mahna. Mayø n'youi'ü yoto yø dast'abi m'met'o. Rā nzequi ya, ya dā ma rā castigo.

¹²A nū'ü 'det'a yø dani gā nurpi, gue'ü ga mbøni ngue 'det'a yø dast'abi'ü. A nuyá, tobe hñdi bentyø cargo ngue di ndast'abi ya, pë nu'mø ya bi bentyø cargo ngue di ndast'abi, 'da di ndast'abiui nā rā ndate ts'ozu'ε p'üya. Pë hōnda n'na ora di ndast'abi. ¹³Nūya 'det'a yø dast'abi 'da'igu dā mā. Di nhecāhya, ngue nū te dā manna rā ndate ts'ozu'ε, gue'a dā 'yøt'a. ¹⁴Guehya dā 'yøpa rā tñhni rā Dē'yo ya. Pë rā Dē'yo di ntatetho, porque guehna rā Hmū nā ngue yø hmū. Guehna rā dast'abi nā ngue yø dast'abi. A nūya yø ja'i hinha ni hychra Dē'yo p'üya, ya yø n'yohü, porque guehya yø thanhñi Oja ya. Janangue bi zohñi ngue dā 'yε'εi rā Dē'yo.

¹⁵Rā anxε p'üya mahømbi 'yεngui:

—Nuna rā jathe gā nū ngue huxrā xisu ngue rā 'yots'om'mäi ya, ga mbøni ngue guehya yø nación i ja gā rā ximhäi ya. Guehya yø ja'i 'bup'ü ja yø hñni, 'dama' 'dan'yo yø hya ga ya ya. ¹⁶Nū'ü 'det'a yø dani gā nurpabi rā ndate ts'ozu'ε, guehya dā nū man'ü'a rā xisu ngue rā 'yots'om'mäi ya. Guehya di sātā n'ü rā xisu, astā dā mōjpa rā xisu ngue dā za. Nū te di pongui dā 'yudi. ¹⁷Nūya 'det'a yø dast'abi bi nhecāhya ngue 'da'igu dā 'yøt'e. Di n'uni ngue rā ts'ozu'ε bi unyø ts'edi, ya gā 'yørpā Oja'a ngue ngu'a dā 'yøt'e n'namhma ngue di nja'a te xpā nzān'Oja ngue di nja. ¹⁸Nuna rā xisu gā nū p'üya, gā mbøni ngue guehna rā danñi di mānda gätho yø dast'abi 'bū'a nximhäi nā.

18

¹Mi tho'a te dā nugā p'üya, mahøndā nugā man'na rā anxε bi 'yε mahets'i. Di nequi ngue xandø nzaqui, astā gā rā ximhäi di yot'a te gui yoxni. ²Pë rā ndøts'edi gā mafi, i εnā:

—Bi guadi. Bi guahra danñi Babilonia. Bi gohi ngue yø ngu yø ts'onthi ya. Ja bi 'yørbü yø 'bafi yø ts'int's'ü xandønts'o. ³Porque gätho yø ja'i 'bū'a nximhäi xā itibi rā vino jap'ü ngue'a rā 'yots'om'mäi ga 'yo. Nū'ü yø dast'abi 'bui rā ngani nximhäi, gā yø 'yots'om'mäi, porque øt'e tengutho mi øtya yø ja'i mi 'bup'ü ja rā hñni. Gätho yø pøhø 'bū'a nximhäi, gätho xā mmεmmeti ngue mathoütho man'i unyø menyu ya yø ja'i ya.

⁴Dā øcā man'na rā hya bi 'yε mahets'i p'üya, bi 'yεnā:

—Ague mā ja'i'ahü, dami pømhmu p'ü ja rā danñi. 'Yogui øthü'a rā ts'oqui øtyø mmεngu p'ü, n'namhma ngue hingu'i thohmü'a rā castigo dā tho'ü.

⁵Porque nūya yø ts'oqui øt'e, xøgue ja di fixtā p'ü, i søni astā mahets'i. Nuna Oja p'üya, ya hingu'i hāt'i dā zeti hangü rā nts'o øtyø ja'i.

⁶Bi sihyø anxε p'üya, bi t'εmbi:

—Damü jahü rā castigo ya. Nū te xā 'yørpabi yø ja'i xā'uni, ndoble rā n'ani guí japhü ya. Nū'a te gā nzaqui rā vino xā unyø ja'i ngue xā nzi ya, ndoble

drá nzaqui rá vino gui unhná dā zi ya. ⁷ Mathoguitho xanja mpähä yø ja'í, xa 'yets'í ngue mí ja yø mēnyu. Gue'a mathoguitho rá n'á gui sáthá'a ya. Porque mí emp'á ja yø mmá: “éntho dí ndast'abihá ua dí 'báhmá, hínthē dādi 'bēhmá, 'nē hínjam'mò da 'yēhra pa ga nnuhá rá dummá”, mí ená. ⁸ Janangue nuyá, n'na patho dí nja rá ndate dā thohya. Dí nzoni, dí ntú manthuhú, dā dú yø ja'í, dí nzø rá hníní. Porque jase rá ts'edi ná rá Hmu Oja, ngue dā japrā castigo ná rá hníní na.

⁹ Nu'á yø dast'abi 'bá'á nximhäi ngue 'da'igu xa 'yøt'ui ngue 'yots'om'mái 'nē xa 'yets'í ngue ja yø mēnyu, guehya dí nya dummá ya, 'nē dí nzom'mò bí nú bí nangrá 'bifi ngue dí nzø rá hníní. ¹⁰ Yap'átho dā 'bähya ja'í ngue dā hyandi te dí nja. Porque dā zú yø ja'í'a rá castigo dí nja. Dā 'yēmbra hníní p'áya: “Huēcate rá daníhni Babilonia. Mí ja rá ts'edi, pē nuyá n'na ts'áquits'átho í nja rá castigo bí thohya”, dā 'yēnyø ja'í.

¹¹ Nu'á yø pøhø 'bái gá rá nguá nximhäi, dí nya dummá 'nē dí nzoni ngue te dā thohrá daníhni. Porque ya hínjo'o to dā dāmyø 'bēni bá dú ngue dā má. ¹² Ya hínjo'o to dā dāmyø 'bēni ngue rá oro, ogue rá t'axi, ogue yø ts'ádo mazihotho, ogue yø perla. Ya hínthā thānyø hoga ulu ní hū ngue rá lino, ogue yø seda, ogue yø 'bojəpoi, ogue yø thēni. Ya hínthā thānyø za 'damá 'dan'yo gá yāni, ní xinga gue'á yø daní mahotho gui nēqui 'mò bí ma mahoqui, ogue yø hoga za, ogue yø bronce, ogue yø t'ēgui, ogue yø do ngue rá mármol. ¹³ Ya hínjondā dāmyø 'bēni ngue yø canela, ogue yø cosa mahoqui ngue mahotho gá yāni, rá bopo t'úts'í, rá mirra, rá perfume, rá vino, rá aceite, rá hojani ngue rá trigo. Ya hínjondā dānyø ndāni, ogue yø dē'yo, ogue yø ndəfani. Ya hínjondā dānyø carro. Ya hínjondā dāmya yø ja'í pá ngue øtrā 'bēfi híngui táhā. ¹⁴ Yø pøhø p'áya dā 'yēmbra hníní: “Nu'á yø cosa mathoguitho mādi ho'a ní mmá gui si ya, ya hín'yá p'á'a ya. Para zantho gá 'bēhni mēnyu co gátho'a temá cosa mí øt'á'í rá nho”, dā 'yēmbi.

¹⁵ Nu'á yø pøhø mādi pøhya yø cosa ya, janjuani ngue xa mmēmetitho ngue'a te mí päp'á ja rá hníní. Pē nuyá yø ja'í ya, yap'átho dā 'bái ngue su'a rá castigo dí njap'á ja rá hníní. Dí nya dummá p'áya, asta darā zoni. ¹⁶ Dā 'yēnā: “Huēcate rá daníhni. Mí 'bái tengutho n'na rá xisu ngue mí he yø ndøhoga ulu. Mí he yø ulu ngue rá 'bojəpoi. Mí he yø ulu ngue yø thēni, n'yoi yø dōni ngue rá oro, n'yoi yø ts'ádo mazihotho, n'yoi yø perla. ¹⁷ Pē nuyá, n'na ts'áquits'átho í guadi te mí pēsya”, dā 'yēnā.

Yø barco 'yop'á ja yø jathe, op'á yø ja'í ngue yø hmu, conyø pasajero, gátho'á to ja yø 'bēfi, yap'átho dā nsāya yø barco ngue dā hyandyø ja'í te dí nja. ¹⁸ Nu'mò bí hyandi ngue ya dí nzø rá daníhni p'áya, asta darā mahyø ja'í. Dā 'yēnā: “¿Hará gue ja man'na rá daníhni tengu ná rá hníní ná?” ¹⁹ Dā 'yēnyø fonthái yø ya yø ja'í p'áya, dí nzoni. Dí nya dummá, dā 'yēnā: “Huēcate rá daníhni. Gátho'á to dí 'yonyø barco p'á ja yø jathe, xa mmēmetitho ngue ja mí mpäp'á ja rá hníní, ngue mayøndø mmēmeti yø mēhníní. Pē nuyá, n'na ts'áquits'átho í guadi te mí pēts'í”, dā 'yēnā.

²⁰ Gá dí johya'á bí 'bá mahēts'í conná ngue'a te bí thohrá daníhni. Dí johya yø representante rá Cristo, co gátho yø pøngahya Oja. Gátho mí da yø ja'í ya o rá 'yē Oja, gá dí johya, Nu'á rá castigo bí njaprā hníní, bí hyaspa rá güenda Oja'a te xa ja'áhá yø ja'í ya.

²¹ Man'na rá anxē p'áya, mandø nzaquitho, bí hyaxá n'na rá ndødo ngue hínghā nēts'í'a ganhyá, éntho rá molino. Bí 'yēnná ja rá jathe p'áya. Bí 'yēmbi:

—Tengutho rá do jaua ya ngue hín hará nma hnu, dí njarbútho ná rá daníhni Babilonia ya. Ya hín hará nmí nēqui mahøn'a. ²² Nup'á ja yø caye

ra hnini, ya hijnam'mo nma t'ode mahon'a ngue di m'mahyo me'bida ngue yo arpa. Ya hijnma t'ode ngue di m'mahyo mixt'a corneta ogue yo flauta. Ya hijnma hnu ngue di m'mahyo mefi 'dama 'dan'yo ma'befi da 'yot'e. Ya hijnma t'ode ngue dadi hi yo njani. ²³Ya hinni mantho da hnu ngue hondi nja yo nyot'i ngue yo lampara. Ya hinni mantho da hnu ngue hon dadi hi yo ja'i p'u di nja ra nthati. Da guahra danihni, madague'a enthomo mayo hmu'u madi mpop'u ja ra danihni. Nu'a te yo nt'ete man'i n'yo, mi hat'i gatho yo ja'i 'bu'a nximhai.

²⁴Ra danihni Babilonia bi njapra castigo, porque xa hyopyo pongahya Oja, 'ne xa hyo mi'da yo ja'i ngue o ra 'ye Oja. Go yo ts'oqui p'u tho yo ja'i ya o ra 'ye Oja ya ga ra ngani nximhai.

19

¹Mi tho'a p'uya, mahondä ocä mi'da yo hya p'u mahets'i ngue mandongu dyo ja'i ra ndots'edi ga 'yena:

—Ma ga espah Oja ya. Porque guehna ma Yantehu na. 'Ne guehna maguese ja ra ts'edi na. ²Porque nuna Oja haspabi ra guenda yo ja'i, ga majuanj ngue gue'a ni 'yup'u ot'e. A nuyá, bi japra castigo yo ja'i Babilonia ya. Nuna ra hnini na, enthomo n'na ra xisu ngue ra 'yots'om'mai. Xa ts'oni ga ra ximhai ngue'a te ra n'yots'om'mai ga 'yo. Nuna Oja p'uya, di cots'i te xa njapyo mefi xa thopi.

³Mahombi 'yenyoy ja'i p'uya:

—Ma ga espah Oja. Porque nunu ra 'bifi ra danihni bi nzö, hinha di nsäya nu, di m'fani para zantho —bi 'yena.

⁴Nuya 'date magoho di maspu ja ra nhudi Oja p'uya, co 'ne'u goho 'bäp'u ja yo ts'ant'i ra nthuts'i, ga bi m'memfo hai ngue bi danne Oja p'u hudi. Bi 'yembuya:

—Janjuanj ngue ni 'yup'u te bi hma. A nuyá, ma ga espah Oja ya —bi 'yena.

⁵Nup'u hu Oja p'uya, bi t'ohman'na ra hya ngue bi 'yena:

—Nu to ga suprá xudi Oja ya, da danne, da 'yespabi Oja di ngüe di nnoho —bi 'yena.

⁶Nu'u yo hya dá öde, mandongu dyo ja'i di hi yo hya, tengutho p'u gui hi yo ndothe, tengutho p'u ga nt'ode ra ngani. Bi 'yenna hya:

—Nuna Oja ma Hmuha ya, ma ga espah. Porque guehna jase ra ts'edi ngue ndap'u bi zä di manda na. ⁷Ma ga johyaha ya, di nja'aha mpähä ngue ga espah Oja. Porque ya bi zonna ora di nthatra De'yo. Nuna ra xisu da me, ya xa nsä. ⁸Porque bi n'unj bi ma mahete ra hoga ulu xa nt'axi, di yoxni.

Nuna ra t'axca he, guehna ga mboni ngue ga ra nho ga 'yo yo ja'i ya o ra 'ye Oja na. ⁹Nuna ra anxé p'uya bi 'yengui:

—Dami cuarta sacua ya yo hya ja ua ya. Ra mmenthi bi nthui to bi t'orpa ra invitación ngue da nu ra ngo p'u di nthatra De'yo.

Mahombi 'yengui:

—Nuya yo hya ga cuarta sacua ya, guehya majuanj ngue ra hya Oja ya.

¹⁰Nugä p'uya, dá ndatyohmu p'u 'bahra anxé ngue di nne xca thanne. Pe ra anxé bi 'yengui:

—Hin'na, 'yo gui thannegui. Nugä xquet'a rá mefigui Oja tengutho'i ngue rá mefi'i Oja, tengutho'u mi'da ni cu ngue ha ra ts'edi mmambrá hya ra Jesús. Hõnse Oja i ja ngue da ma nthanne —bi 'yengui.

Nu'u di mpefi ngue mmambrá hya ra Jesús, gue'u yo pongahya Oja'u.

11 Dá nu p'uya ngue bá xohra c'amahe'ts'i. Bi ne'gui n'na ra t'axa ndofani, huxpa n'na nc'ei. Nuna ra togue p'uya, guehna fadi ngue hinha ga hyc Oja, ga majuaní te mma. Ga gue'a te ot'e. Porque nu'a ra tunhni ot'e, ga majuaní ngue gue'a ra ts'ut'abi ni 'yup'u ot'e. 12 Yø dá p'uya, di yoxni tengutho gui 'yotrá thai ra sibi. 'Ne xangu yø corona jap'u ja rá ya. Nt'ot'i n'na ra thuhü p'u ja rá dε ngue hingui fadi te ga mbøni. I pase teni bøni. 13 Nu rá he, njots'i ra ji. Nuna gui hu rá thuhü, guehna ni hu ngue rá Hyá Oja. 14 Gä ni den'u yø ts'edi bi 'bu mahets'i, pe ga di togue huxyø t'axa ndofani. 'Ne ga he yø hoga ulu ngue yø t'axca he. 15 Nup'u ja rá ne ra togue ni 'bet'o p'uya, pømp'u ra juai ngue het'i xandønho. Gue'a di ndunhui yø ja'i 'bu'a nximhäi'a. 'Ne da zedi ngue di manda yø ja'i. Nu'mø bi hyaspa ra güenda yø ja'i, da nehí conyø gua tengutho 'mø tem'yø uva ra ja'i conyø gua. Da japi da zi ra vino nu'a n'youi ra ndate castigo da ja na Oja jase rá ts'edi. 16 Nup'u ja rá pahni 'nehra' guxendehe nt'ot'i p'u n'na ra thuhü ngue εna: "Guehna rá dast'abi naya ngue yø dast'abi 'bui. Guehna rá hmu naya ngue yø hmu 'bui", bi 'yεna.

17 Dá handá man'na ra anxε ngue 'bäp'u ja ra hyadi p'uya. I mmatyø ts'int's'u 'yo maya. Pe ra ndøts'edi ga nzofo, bi 'yεmbi:

—Damí mpetihya ya. Porque da 'yøt'ah'u n'na ra dants'ihmε Oja. 18 Nuya gui saphu yø ngø yø dast'abi ya. Gui saphu yø ngø yø general, gátho yø ja'i ngue yø nexhmite. Gui saphu yø ngø yø ndofani. Gui saphu yø ngø yø togue. Gui saphu yø ngø yø ja'i 'buhyø hmu, dage'u hijnjo'o yø hmu, di ngüε di nnoho, ga gui saphu yø ngø.

19 Dá nugä ra ndate ts'ozu'ε p'uya, gátho yø dast'abi 'bu'a nximhäi, ga n'youi yø ts'edi. Ya xi mpeti ngue da 'yørpabi ra tunhni'a ra togue huxrá ndofani co gátho'u yø ts'edi na p'uya. 20 Nuna ra ndate ts'ozu'ε p'uya, bi ma mabent'i ngue da jot'i, 'da i mbent'ui na ra fehni pøngahya xi 'yøtyø milagro m'met'o, ngue xi unnä ts'edi na ra ndate ts'ozu'ε. Porque gue'u yø milagro bi 'yøtra fehni pøngahya i hyärpa yø mmui yø ja'i nuya bi n'uni bi me rá marca ra ndate ts'ozu'ε, 'ne bi n'unyø ja'i bi dannebi rá dahmu. Janangue nuna ra ndate ts'ozu'ε ya, co 'nehna ra fehni pøngahya, 'da i thøtho p'u ja ra zabi danzø conna sibi ngue ra asufre ya. 21 A nuya yø ja'i ngue yø 'yøt'a tunhni p'uya, i du conna juai pønna ne ra togue. Nu'u yø ngø yø ánima p'uya, gue'a i nniya yø ts'int's'u 'yo maya'a ngue bi zapyø ngø.

20

1 Mi tho'a te dá nugä p'uya, dá nu man'na ra anxε bí 'yε mahets'i bá hyannbabi rá nsogui ra ots'i hinha rá nze'gui ganhe. Ba ca rá 'yε n'na ra ndø cadena. 2 Nuna ra anxε p'uya, bi bentra ndate ts'ozu'ε, nuna rá nyogui c'εya, ga mbøni ngue ra zithu ni hu ngue ra Satanás. N'na mahuahí njeya bi dut'i. 3 Bi hyørbu ja ra ots'i hinha rá nze'gui ganhe p'uya. Ja bi gorbu ra zithu. Bi japra seyo maxøts'e ra ots'i para ngue hinní mantho da hyätyø ja'i 'bu'a nximhäi, asta gue'mø bi zøn'a n'na mahuahí njeya. Nu'mø bi tho'a n'na mahuahí njeya p'uya, mahønda ma mathøgue njammí pa.

4 Mi tho'a te dá nugä p'uya, dá nu xangu yø nthuts'i. Ja hup'u xi bentyø cargo ngue di nts'ut'abi da hyaxra güenda. Guehya yø ja'i xi tho ya ngue bi t'øjpa yø ya. Bi n'upi ngue hingui säya mma hanja na rá hyá Oja, hingui säya mma hanja na rá hyá bi nxännbate rá Jesús. Guehya yø ja'i himbi n'uni xta ndanne ra ndate ts'ozu'ε ya. 'Ne himbi dannebi rá dahmu. Xquet'a himbi

n'unj ngue xta ma mamarcabi yø dε, ogue yø 'yε. Dá nugä ya yø ja'i p'uya ngue mahømbi m'mai, 'nε 'dap'u bi nts'at'abiui ra Cristo n'na mahuañi njeya. ⁵ Guehya yø ja'i rá mædi bi bennate ya. Pε nu'u mi'da yø ánima hinga 'bexpi bennate'u, sinoque ja bi bennate 'mø mi gua'a n'na mahuañi njeya. ⁶ Ra mmenthj bi nthœui yø ja'i di nthœui rá njapi Oja ngue rá mædi di bennate. Guehya dá gohi ngue yø mmäcja dá danne Oja co 'nεhra Cristo dá danne. 'Nε 'dap'u di nts'at'abiui ra Cristo n'na mahuañi njeya. Guehya yø ja'i hinda tho'a rá nyondi rá ndate di nja ya.

⁷ Nu'mø mi gua'a n'na mahuañi njeya p'uya, bi ma mathøgue ra zithu p'u ofädi. ⁸ Mahømbi ma dá hyätyø ja'i 'bui gä rá nguñi nximhäi. Gue'u yø ja'i gui nhuñi ngue rá Gog 'nεhra Magog. Bi ma di petyø ja'i ngue dá 'yørpabi rá tunhñi Oja. Pε mandøngu dyø ja'i bi peti, tengutho gangu yø 'bomu dehe p'u ja rá jathe. ⁹ Bá nangyø ja'i gä rá nguñi nximhäi. Bi mäsrä danihñi 'bahyø ja'i Oja. Guehna rá hnini di ma Oja na. Pε bi 'yøt'Oja p'uya ngue bá tähyø sibi mahets'i. Bi juadi bi 'yudi gätho yø nsuiui. ¹⁰ Nuna ra zithu xi hyätyø ja'i p'uya, bi thørbu ja rá zabi danzø conna sibi ngue rá asufre. Guehna rá zabi xi thøtra ndate ts'ozu'ε ná p'uya co 'nε'a rá fehñi pøngahya xi thørbu. Nup'u bi thørbuya, rá pa ra xui ja dá ma ma 'uni p'u para zantho.

¹¹ Dá nugä n'na rá t'axa nthuts'i ngue ja hup'u Oja. Pε nup'u hu Oja p'uya, rá häi 'nεhra c'amahets'i, gä bi m'merpætho, ya hinha mambi nεqui. ¹² Dá nugä yø ánima p'uya ngue 'bup'u 'bu Oja, di ngüε di nnoho, gä 'bup'u. Bi ma nsots'i yø libro p'uya. Co 'nε'a man'na rá libro bi ma nsots'i, gue'a rá libro ngue mma to gä bi nthœui rá 'da'yo te. Nu'u yø ánima p'uya, bi thaspabi rá güenda te xi n'yo. Porque nu te gä xa 'yøtyø ja'i, gä nt'ot'i p'u ja yø libro. ¹³ 'Bup'u yø ánima xa ndup'u ja yø jathe. Nu hangu yø ánima xa ndu, gä 'bup'u. Gä bi thaspabi rá güenda te xa 'yøt'e n'na ngu n'na. ¹⁴ Ya hinda du yø ja'i, sinoque di m'map'u ja rá castigo εntho rá zabi di nc'uats'i conna sibi, gue'a rá yondi rá ndate'a p'uya. ¹⁵ Nu to gä himbi thjnnbabi yø thuhu ngue dá nt'ot'i p'u ja rá libro ngue mma to di nthœui rá 'da'yo te, gä bi thørbu ja rá zabi di danzø.

21

¹ M'mefa p'uya, dá nugä ra 'da'yo c'amahets'i 'nεhra 'da'yo häi. Nu'a ra c'amahets'i mi ja m'met'o 'nεhra häi mi ja m'met'o, bi m'merpætho. A nu yø jathe mi ja, xquet'a gä bi m'merpæ. ² Nugä drä Xuua, dá nugä rá maca danihñi ngue rá 'da'yo Jerusalén bi 'yε mahets'i bi 'bu Oja. Xi nhoqui tengutho n'na ra novia 'mø xa nhoqui ngue dá mε rá ndø. ³ Dá øcä n'na rá hya bi 'yε mahets'i p'uya, pε rá ndøts'edi gä 'yεna:

—A nuyá, nuna Oja 'dap'u 'bahmi yø ja'i naya. 'Nε gue'u yø ja'i Oja'u. Yø ja'i p'uya, nuna Oja guehna yø Oja na. ⁴ Nuna Oja, dá dujpabi yø guidä yø ja'i mi ja m'met'o. Ya hinda du yø ja'i. Ya hinda nzoni, ya hinda nya dummi. Ya hinda hyenni. Porque nu hangu rá n'u mi ja m'met'o, gä bi zεp'u.

⁵ Nuna Oja hup'u ja rá nthuts'i p'uya, bi 'yεna:

—Nuyá, ya dá øt'a ngue gä bi gom'dan'yo te mi ja m'met'o ya —bi 'yεna.

Mahømbi nya p'uya, bi 'yεngu:

—Damj cuatra sœcuä ya yø hya gä mmangä ya. Porque nuya yø hya di mmangä, gä majuanj. Guehya sä ngue gui 'yεc'εi ya yø hya dí xi'i ya —bi 'yεngu.

⁶ Mahømbi 'yεngbaya:

—Ya bi nja'a te gä mi ja ngue di nja ya. A nugä dí 'bui para zantho. Porque ya nmi 'bucä p'u bá fudi bá nja yø cosa ja ya. Dä guehya nu yø cosa i ja, jap'u rä nzequi, pe nugä gä sigue gä m'mai para zantho. A nuyá, nu to tütthe, nup'u pøhra dehe ngue ra 'da'yo te, gä japi dä zitho, hñte da gut'i. ⁷ Nguna gä ørpe to dä bønñi ngue dä dapra nts'o i ja. Gue'a dä gohi ngue ma basi'a. Nugä p'uya, gueque drä Oja gra ja'i. ⁸ Pe yø ja'i ngue su dä zä rä n'u connä ngueque, da gue'u bi hyep'u ma hya, yø ts'oc'ei, yø hyote, yø 'yots'om'mäi, yø 'yete, 'ne'u thanne yø dahmu, gätho yø mambethani, guehya di tocabi dä map'u ja rä zabi di nc'uats'i ngue di danzø connä asufre ya. Gue'a rä yondi rä ndate'a p'uya.

⁹ Bá é'a n'na'yoto yø anxé mi theyø mohi ngue yu'u yoto yø ndate di nja, bi 'yengu'i.

—Bí 'yēcua ya. Gä ut'a'i rä novia, rá xisu rä Dε'yo.

¹⁰ Rā Espiritu Santo bi pärca mā nthandi. Dä nu ngue rä anxé bi zixcagui p'u bi ja n'na rä danyuni xandønhts'i. Ja dä nugä p'u rä maça danihñi Jerusalén ngue bí 'yē mahets'i bí 'bu Oja. ¹¹ Nuna rä danihñi p'uya di yoxni, porque ja 'bup'u Oja. Nu'a gui yoxni, tengutho gui yoxni yø do mazihotho, tengu yø do ngue rä jaspe. Nthanditho asta mbo rä hñini, porque rä hñini, ja tengutho rä xito ngue thotrá nthandi ra ja'i. ¹² Nuna rä hñini p'uya, gä rä jado rä nyani. 'Né xanhets'i rä jado n'youi. Ja 'de'ma yoho yø goxthi. N'na ngu n'na yø goxthi p'uya, 'bäi 'da'a n'na rä anxé. Nup'u ja yø goxthi p'uya, nt'ot'i p'u yø thuh'u 'de'ma yoho yø ts'ant'u rä Israel. ¹³ Nup'u ja rá hyo rä hñini ngue ni böxyadi, ja hyu yø goxthi. Nup'u ja rá hyo rä hñini ni gohi ngue norte, ja hyu yø goxthi. Nup'u ja rá hyo rä hñini ni gohi ngue sur, ja hyu yø goxthi. Nup'u ja rá hyo rä hñini ni hyu rä hyadi, ja hyu yø goxthi. ¹⁴ Nu'a rä jado di thesra hñini p'uya, nup'u bá fudi, n'youi 'de'ma yoho yø do ngue brá bebo. N'na ngu n'na'yø do, nt'ot'i p'u yø thuh'u 'de'ma yonc'ei yø representante rä Dε'yo.

¹⁵ Nuna rä anxé bi zocä p'uya, hä n'na rä t'o ngue rä oro ngue di 'yenna danihñi. Co 'nehyø goxthi dä 'yennbi, connä jado di thesra hñini dä 'yeni. ¹⁶ Rā danihñi p'uya, ja goho yø ts'at'i, gä 'da'igu gä njänni gä goho yø hyo. Rā anxé p'uya bi 'yenna danihñi connä t'o i hä. Nu'a bi zähra t'eni 'mø mi 'yeni, yo mahuahñi 'ne yo ciento kilómetro gä njänni rä hñini. Gä 'da'igu gä njänni gä goho yø hyo. Co 'ne'a gä nhts'i yø ngu, gä 'da'igu. ¹⁷ Mi 'yenna jado di thesra danihñi p'uya, tengutho yø t'eni yø ja'i di 'yonñi, njarbatho rä t'eni bi 'yøtra anxé. Bi zä'i hyate magoho metro rä t'eni.

¹⁸ Nuna rä jado di thesra hñini p'uya, gä gue'u yø do mazihotho ni hu ngue rä jaspe n'youi. Rā hñini p'uya gä rä oro, pømhysat'i rä hñini tengutho rä xito. ¹⁹ Nu'u yø do brá n'youi rä ndæcjado, mazihotho yø do n'youi. 'Dama 'dan'yo yø cñh yø dønñi n'youi. Nu'a rá mædi rä do, rä dospi ni hu ngue rä jaspe. Nu'a rá yoho rä do, rä c'angä do ni hu ngue rä zafiro. Nu'a rá hyu rä do, rä 'boc'anguñi ni hu ngue rä ágata. Nu'a goho rä do, rä jaxhmñi ni hu ngue rä esmeralda. ²⁰ Nu'a rá cæt'a rä do, rä mægo rä do, mä uants'i rä t'axi ni hu ngue rä ónice. Nu'a rá 'dato rä do, rä thenga do ni hu ngue rä cornalina. Nu'a rá yoto rä do, rä c'axt'i ni hu ngue rä crisólito. Nu'a rá hyato rä do, rä jaxhmñi ni hu ngue rä berilo. Nu'a rá gæto rä do, rä c'axt'i ni hu ngue rä topacio. Nu'a rá 'det'a rä do, xä nc'ammñi ni hu ngue rä crisoprasa. Nu'a rá 'de'ma'da rä do, rä c'anguñi ni hu ngue rä jacinto. Nu'a rá 'de'ma yoho rä do, rä 'bojµpoi ni hu ngue rä amatista. ²¹ A nu'u 'de'ma yoho yø goxthi p'uya, gä rä perla'u 'de'ma yoho yø jut'i. N'na rä perla bi zits'i n'na ngu n'na yø jut'i. Nu'u yø caye rä danihñi gä rä oro. Pømhysat'i yø caye tengutho rä xito.

²² Nup'u ja ra hnini, hinte ni nija dá nugä p'u. Porque nunä Oja ma Hmuñu jase rá ts'edi, guehna 'bui gä rá nguñi ra hnini na. Da guehra De'yo p'uya, xquet'a 'bui gä rá nguñi ra hnini. ²³ Nup'u ja ra hnini, ya himma hyoni p'u rá nyot'i ra hyadi, ogue rá nyot'i ra zana di yorbu. Porque Oja co 'nehra De'yo, gue'u di yot'i gä rá nguñi ra hnini'u. ²⁴ Nu'a ra nyot'i bi nexpu ja ra danihni, gue'a nnopa nyot'i yø ja'i 'bap'u ja yø naciön. Nu'u yø dast'abi 'bui gä rá nguñi nximhäi, nu te gäma cosa pets'i, gä penhni, ni map'u ja ra hnini ngue madäpi Oja. Porque nu'a te mat'unni Oja, gue'a ga ndanne Oja yø ja'i'a. ²⁵ Nu'u yø goxthi jap'u ja ra hnini, hangu ra pa nsoqui. Porque ya hin'yu p'u ra xui. ²⁶ Nu hangu yø ja'i 'bap'u ja yø naciön, nu te gä pets'i, gä haxpu ja ra danihni ngue madäpi Oja, porque gue'a ga ndanne Oja yø ja'i'a. ²⁷ Nup'u ja ra hnini, ya hin tema nts'o da ma macut'i p'u. Nu ra ja'i xants'o te ga 'yo, ya hinda yurbu'a. Ni xinga gue'u yø ja'i mmanna fehni da yorbu. Nu'u yø ja'i da ma macut'i p'u, gue'u yø ja'i nt'ot'ibi yø thuhu p'u ja ra libro ca ra De'yo. Porque nunä ra libro na, ja nt'ot'i p'u yø thuhu ya yø ja'i di nthëui ra 'da'yo te.

22

¹ M'mefa p'uya, mahømbi 'yurcagui ra anxë p'u ja rá nhudi Oja co 'nehra De'yo, ja bi pøp'u n'na ra ndø hogdehe di unna 'da'yo te. Di yoxni ra dehe tengu gui yotra xito. ² Nunä ra dacaye jap'u ja ra hnini, made ra caye o rá 'yu ra dehe. 'Da'a n'na nguadi yø hyo ra dehe p'uya, 'bap'u yø za di unna 'da'yo te. 'De'ma yondi zadi ngue n'na jeya. Porque n'nashna ngu n'nashna zadi. Nu'u yø xi ra za p'uya, gue'a ra nt'øthe ua ja ra ximhäi'a. ³ Hinjam'mø tema nts'o di njap'u ngue di nja ra castigo. Porque Oja co 'nehra De'yo, nup'u ja ra hnini ja rá nhudi p'u. Nu'u yø ja'i Oja p'uya, ja 'bap'u ngue thanne. ⁴ Nuya yø ja'i ya, dá nurpa rá hmi Oja, 'ne nt'ot'ibi rá thuhu Oja p'u ja yø de yø ja'i. ⁵ Ya hin'yu ra xui p'u ja ra hnini. Yø ja'i 'bap'u, ya hingui honyø lámpara di nyot'i. Ni xingra hyadi di honi ngue di yorpi. Porque guehna Oja yø nyot'i yø ja'i. A nu'u yø ja'i 'bap'u ja ra hnini, gue'u di ndast'abi hangu ra pa'u.

⁶ Nunä ra anxë p'uya bi 'yengui:

—Nuya yø hya ja ua, gä majuanj ya. Da zä gui 'yec'ei gätho ya yø hya ya. Nunä ra Hmu ma Ojahu, nu'mø yø pa xathogui, xa bennbabi yø pøngahya ya yø hya bi ma. Pe nu ra ora ja p'uya, nunä ra hya ja ngue di nja n'na zihmantho, guesë rá anxë Oja bá penhya ngue dá xipyø mæfi Oja ya yø hya ja ua.

⁷ Nunä ra Jesús bi 'yena:

—N'na zihmantho 'mø dá ecä —bi 'yena.

Ra mmenthj di nthëui yø ja'i da 'yec'ei na ra hya ja ua, 'ne da 'yøt'ya yø hya nt'ot'i ra libro ja ua.

⁸ Nugä drá Xuua, go dá øcä ya yø hya ja ua. Nu te dá nu, gue'a ra hya nt'ot'i'a. Høntho dá øde 'ne da nu'a te ja ngue ga nnu, dá ndantyøhmü p'uya ngue di nne xca thanne ra anxë bi 'yurcagui ya yø hya dá nu. ⁹ Pe ra anxë bi 'yengui:

—Hin'na, ogui thannegui. Porque xquet'a rá mæfithogä Oja tengutho'i ngue rá mæfi'i Oja. Co 'ne'u ni cu mmambrá hya Oja, co 'ne'u yø ja'i ec'ei na ra hya na 'ne di ho da 'yøt'e te gäma hya nt'ot'i ra libro ja ua, gä yø mæfitho Oja. A nu'i, dami thanne Oja —bi 'yengui.

¹⁰ Pe mahømbi 'yengui:

—Yogui co'mra hya nt'ot'i ra libro ja ua. Porque man'na ni guatra pa di nja ya yø hya nt'ot'i ua. ¹¹ Nu ra ja'i ngue nne di siguetho rá nts'oc'ei, ya

di siguehṁā rá nts'oc'ei 'mø —εṁā—. Nu rá ja'i di ho dá 'yøtrā nts'o, ya di siguehṁā dá 'yøtrā nts'o 'mø —εṁā—. Pε nú rá ja'i di ho dá 'yøtrā nho, di siguehṁā dá 'yøtrā nho. A nú rá ja'i ya xā unnā mmāi Oja, di siguehṁā dá den'Oja, 'yonjam'mø di hεgui.

¹² Rá Jesús mahømbi 'yεnā:

—A nuyá, n'na zihmantho 'mø dá εcā. Gā ma hannbabi yø nzābi n'na ngu n'na yø ja'i ngue gā jut'i. Ogue xanho, ogue xants'o te xā 'yøt'e, gue'a yø nzābi dá hyān'a. ¹³ A nugā dí 'bwi para zantho, porque ya nmi 'bwcā p'u bá fadi bá nja yø cosa ja ya. Dā guehya, nú yø cosa ja ya, jap'u rá nzeGui, pε nugā gā sigu gā m'mai para zantho.

¹⁴ Rá mmenṁhi bi nthēui rá ja'i dá menyø he ngue hangū rá pa xta nt'axi. Porque guehya yø ja'i di njapi dá zaprá ndät'ä rá za di unnā 'da'yo te ya. 'Nε di njapi dá yærbu ja rá danihni. ¹⁵ Pε nú'u yø ja'i himbi 'yεc'ei ya yø hyā ja ua, dá gop'u thi'u. Yø 'yεte, yø 'yots'om'māi, yø hyote, dá guehyø ja'i ṁanne yø dahmu, 'nehyø mambethani, gā dá go'a thi.

¹⁶ Rá Jesús mahømbi 'yεnā:

—Nugā drá Jesús, dá penhnā mā anxε bi manya yø hyā ja ua, n'namhṁā dá sifi gātho yø 'yεc'ei di mpeti ndap'u bi zā. Go guecā rá mbom'metogā rá David, 'nε go guecā'a rá dāsø bí pøx'mø xudi di dayot'i rá thai —bi 'yεnā.

¹⁷ Nu'a rá Espiritu Santo co 'nehrá xisu rá De'yo, i εnā n'na ngu n'na:

—Bá εhε.

A nú to gātho øhya yø hyā ja ua, xquet'a jatho dá 'yεnā:

—Bá εhε —dá 'yεnā.

Nu rá ja'i tūthe, dá εhε dá zidrá dehe nuṁā di unnā 'da'yo te. Hinte dá gut'i.

¹⁸ Nu to gā øde hanja nā rá hyā Oja nt'ot'i rá libro ja ua, dami 'yøhmū xanho hanja nā rá hyā nā. Nu to dá hyuts'i zits'u rá hyā ja ua, xquet'a Oja dá hyuspabi'a rá ndate nt'ot'i rá libro ja ua. ¹⁹ Nu rá ja'i dá hyāqui zits'u ya yø hyā nt'ot'i rá libro ja ua, xquet'a dá hyajpabi Oja rá ṁuḁu rá ja'i p'u ja rá libro nt'ot'i yø ṁuḁu yø ja'i di nthēui rá 'da'yo te. Ya hīndi njapra ja'i di m'mup'u ja rá macā danihni mmānā libro ja ua.

²⁰ Nu'a mmānya yø hyā ja ua, i εnā:

—N'na zihmantho 'mø dá εcā —i εnā.

Xanho ngue ngu'a di nja. Bá εhε grā Hmu Jesús.

²¹ A nuyá, nuṁā mā Hmuḁu Jesucristo, di japi gātho'ahū. Dā ngut'atho.